DE IJZERBODE

Verantwoordelijke uitgever :
Drukkerij Schoonaert
Bergenstraat 1
8972 Roesbrugge
tel. 057/30 03 79
385-0056775-93

INFORMATIEBLAD voor de DIEPE WESTHOEK
met bijdragen over regionale en populaire wetenschap
29e Jaargang Nr. 1 januari 1999
Afgiftekantoor 8972 Roesbrugge

Wordt maandelijks
gratis verspreid in :
Roesbrugge - Haringe
Proven - Krombeke
Stavele - Beveren - Watou
Jaarabonnement : 280 fr.

HEILIGSCHENDENDE DIEFSTAL GEPLEEGD IN DE KERK TE HARINGE, TEN JARE 1773

In de *Gazette voor Yperen en het Arrondissement*, in de nrs. 40, 41 en 42 respectievelijk verschenen op 29 mei en 5 en 12 juni van haar eerste jaargang, 1858, lezen we het relaas van voornoemde diefstal.

We nemen de tekst hier over, maar een beetje aangepast aan de hedendaagse spelling. (rab)

Aan alle lezers een gelukkig en succesvol 1999

Elk ding gelukt aan hem
die zacht en vrolijk is!
VOLTAIRE

I.

Sinds mensenheugenis heeft men geen verschrikkelijker kerkdiefstal weten plegen als die welke geschiedde te Haringe, in de nacht van 18 op 19 maart 1773, door een zekere Jan-Francis Van Egroo, geboortig van Roesbrugge, geholpen door Paulus Werlé, geboortig van Gulik.

Deze twee schelmen hadden gedurende enige tijd het land doorlopen met de genaamde Leocadia Pick, zonder ergens een vaste woonplaats te hebben, maar zich bezighoudend met bedelen en stelen. Zij waren de 17de maart gezien geweest te Roesbrugge in de herberg de *Meulen-walle*.

's Anderendaags, tijdens de catechismusles gehouden voor de eerste-communicanten, zijn zij de kerk van Haringe gaan bekijken, na vooraf Leocadia Pick gezonden te hebben naar Poelkapelle. De volgende nacht steelt Van Egroo een ploegkouter op de hofstede van Michel Verhaeghe, gelegen bij de kerk van Haringe, en Werlé draagt een ladder, die hij opstelt tegen het venster van het O.L.V.-koor. Van Egroo klimt erop en breekt een vierkante ruit uit het venster, waardoor zij beiden de kerk binnendringen. Zij maken licht en onmiddellijk trekken zij de zilveren rozen, harten en andere sieraden af, waarmee de krans van Onze Lieve Vrouw versierd was. Zij doen hetzelfde met andere kostbare versiersels die zij ontdekken. Van Egroo breekt dan met de kouter het onderste gedeelte van het tabernakel open en steelt er de ciborie - waarin meerdere geconsacreerde hosties, die hij rondstrooit op het altaar -, alsmede een kleinere ciborie en een klein doosje dienende bij de berechtingen. Dit laatste steekt hij in zijn zak zonder het te openen. De andere voorwerpen draaiden zij in een stuk zijde, dat zij afscheurden van het baarkleed, gebruikt bij begrafenissen, waarvan zij ook de zilveren galons afsneden.

De schone zilveren remonstrants, die zich bevond in het bovenste gedeelte van het tabernakel, hebben zij niet meegenomen. Waarschijnlijk dachten zij dat al het zilverwerk zich in het onderste gedeelte bevond.

In het kruiskoor stelen zij het velum dat op de lessenaar ligt. Hun pogingen om in de

→

sacristie binnen te geraken, zijn vruchteloos. Als zij merken dat er niets meer te stelen valt, klimmen zij - bij middel van een kinderberrie - weer door het venster naar buiten en vertrekken nog dezelfde nacht naar Poelkapelle. Als Van Egroo te Roesbrugge komt, klopt hij op het venster van zijn halfzuster Isabella en zegt haar adieu.

Van Poelkapelle zijn de dieven naar Oostnieuwkerke getrokken, waar zij zijn gaan uitrusten in een bos. Daar onderzoeken zij de gestolen voorwerpen. Van Egroo opent het zilveren berechtingsdoosje en bemerkt tot zijn schrik dat er zich nog twee H. hosties in bevinden. Na enige aarzeling besluiten zij die te begraven in gewijde grond.

Zij verdeelden de voorwerpen in drie delen en beladen met hun buit zijn ze samen vertrokken naar Gent, waar zij enige voorwerpen verkochten. Daarop zijn ze vertrokken naar Middelburg in Zeeland. Leocadia Pick werd aldaar belast met het verkopen van de overige stukken. Zij ontving daarvoor van een zilversmid vijfenzeventig rijksdaalders, twee koppels zilveren mansgespen, een gouden ring, drie zilveren snuifdozen en een paar zilveren vrouwengespen, voorwerpen die allemaal aangetroffen werden bij Van Egroo toen hij werd gearresteerd.

De dieven komen terug uit Zeeland en te Belsele (bij St.-Niklaas) breken zij, in de nacht van de 1ste op de 2de mei, binnen in de herberg *De Kroon* en stelen er een aanzienlijke som geld samen met enkele andere voorwerpen. Van dit alles krijgt Van Egroo twee derden. Intussen was Leocadia Pick vertrokken naar Gent.

II.

Wij hebben de diefstallen met alle omstandigheden verteld, om aldus de lezer de booswichten te leren kennen. Nu keren wij terug naar de kerk van Haringe.

Niemand van de inwoners had in de nacht van 18 op 19 maart ook maar iets gehoord dat verband hield met de kerkdiefstal. Men vernam naderhand dat een man van Houtkerke, in die nacht, over het kerkhof was gegaan, met zijn hond die begon te blaffen. Toen werd zijn aandacht getrokken door het licht in de kerk, maar in de mening dat het om geesten ging, vluchtte hij weg.

Toen de grafdelver, Jan De Byser, de vroegklok ging luiden, ontdekte hij als eerste de verschrikkelijke heiligschennis en ging hij onmiddellijk de pastoor verwittigen. Aan de ingang van de pastorie vindt men een dikke stok. Zonder uitstel brengt men de diefstal ter kennis van M. Noncle, baljuw van het zuidelijke deel van Veurne-Ambacht, die te Roesbrugge woonachtig was. Deze ambtenaar bracht de magistraat van de kasselrij op de hoogte, die nog dezelfde dag commissarissen stuurde om na te gaan wat er precies was gebeurd. (1)

Zoals dat gewoonlijk het geval is bij een diefstal, werden er vele gissingen gemaakt omtrent de daders. Weldra werd er gefezeld dat de daders niet veraf van de kerk woonden. Ziehier waarom dit gerucht de ronde deed.

Er waren bij de koster van Haringe, Joannes van Trecht, twee broers Blaeke gelogeerd, afkomstig van St.-Winoksbergen, die uit deze stad gevlucht waren op verdenking van diefstal. De koster had ze in zijn huis opgenomen omdat hij een kennis was van hun vader, organist te Bergen. Vrezend dat zij van de kerkdiefstal zouden beschuldigd worden, deed de koster ze 's morgens vroeg weggeleiden door Jacobus De Crock, kuipersbaas, geboortig van Alveringem, die sedert lang te Roesbrugge woonachtig was. Zij waren samen bekende drinkebroers. Deze omstandigheden waren natuurlijk ruim voldoende om bepaalde vermoedens te doen ontstaan. Dat leidde tot nader onderzoek en men deed zelfs huiszoekingen bij de koster en bij kuiper De Crock, zonder dat men iets kon ontdekken.

Angeline Van Egroo, halfzuster van de voornaamste dief en huisvrouw van Nicolaus Danscour, bijgenaamd *Paling,* ging die dag, volgend op de diefstal naar Haringe en zegde aan de dienstmeid van de pastoor, dat haar broer de dief was.

Kort daarop getuigde een persoon dat hij, in de nacht van 18 op 19 maart, iets had horen werpen in de waterput van Pieter De Legher. Men haalde het water weg zonder echter iets te vinden. De booswichten waren nochtans langs die put voorbijgekomen, vermits zij vertrokken waren over Krombeke, West- en Oostvleteren, Reninge, Boezinge en Langemark naar Poelkapelle.

Daar het die dag, 19 maart, St.-Jozefsdag, heiligdag was in het bisdom Ieper, was de kerk van Haringe, omstreeks de tijd van de hoogmis, te klein voor al het vreemde volk, dat uit nieuwsgierigheid was komen opdagen. Een dienstbode werd onwel tijdens de mis en werd naar buiten gedragen. Vele aanwezigen wisten niet wat er gebeurde, en iemand meende dat het de dieven waren die aangebracht werden, met het gevolg dat meer dan de helft van de aanwezigen naar het kerkhof trok.

III.

Men sprak weinig of niet meer van de kerkdiefstal tot wanneer in september het gerucht de ronde deed dat de dieven aangehouden waren. Inderdaad, men zag weldra commissarissen van de magistraat van Gent aankomen, die op onderzoek kwamen en de metalen krans met zich droegen waaraan de gestolen zilveren rozen, waarvan hoger sprake, waren gehecht geweest.

Deze rozen, die de vijftien mysteriën van de rozenkrans voorstelden, waren een gift aan de kerk van Haringe door de familie De Latre van Veurne. (2) De krans was kort voor St.-Jozefsdag van Oost-Cappel naar Haringe teruggebracht. De pastoor van Haringe had die uit vrees voor diefstal laten verbergen bij de pastoor van Oost-Cappel.

De magistraat van de kasselrij van Veurne had onmiddellijk na de diefstal, al de magistraten van de Nederlanden, alsmede de voornaamste zilversmeden verwittigd, zodat toen Van Egroo en zijn medeplichtige bij hun arrestatie veel zilver bleken te bezitten, men aanstonds vermoedde dat dit voortkwam van de diefstal te Haringe. Van Egroo werd ondervraagd en loochende alles. Leocadia Pick bekende echter de diverse diefstallen en bij vonnis van 19 november werd Van Egroo op het rad gebonden om gepijnigd te worden. Na een uur marteling bekende hij alles en verklaarde dat Werlé zijn medeplichtige was.

Beiden werden veroordeeld door de schepenen der keure van Gent om op een horde (een plaat van vlechtwerk met rijshout) van op de Korenmarkt tot aan het stadhuis gesleept te worden, om daar gewurgd en verbrand te worden, en hun lichamen vervoerd te worden naar het galgeveld.

Het vonnis werd uitgevoerd op 7 december 1773, dat is acht maanden en achttien dagen na de gepleegde kerkdiefstal.

Leocadia Pick, geboortig van Watou, werd veroordeeld tot levenslange opsluiting (en toen was dat levenslang). Zij heeft haar straf uitgezeten in de gevangenis te Gent.

Van Egroo heeft nog bekend aan zijn rechters dat hij een diefstal met inbraak gepleegd had in de herberg *De Zwane*, buiten de Peternellepoort te Gent. Een andere diefstal met inbraak had hij bedreven in de Paasdagen van 1772 in de herberg *De Kroone* te Roeselare. In 1770 had hij gestolen in de herberg *De Paling Pot,* te Steenbrugge bij Brugge.

In 1771 had hij de ganse winkel leeggeplunderd van Ambrosius Leniere te Watou, en laatstgenoemde had bij het volk de naam gekregen dat hij die diefstal verzonnen had om zijn schuldeisers niet te moeten betalen.

In 1770 had Van Egroo een diefstal gepleegd in een herberg te Kapelle-ter-Sneeuw, niet ver van St.-Winoksbergen. Het volgende jaar had hij gestolen in de herberg *De Nieuwe Wereld* te Belle, waar hij logeerde met Leocadia Pick. Waardoor laatstgenoemde werd verbannen en Van Egroo op 5 oktober 1771 bij verstek werd veroordeeld om gegeseld en gebrandmerkt te worden en daarna verwezen te worden naar de galeien voor twintig jaar.

In mei 1772 had hij een diefstal gepleegd in de kerk te Kontich, een andere in een herberg te Zierikzee, en een derde in het wethuis te St.-Jan Steen, waar hij Leocadia Pick met die bedoeling had doen logeren.

Hij heeft nog bekend dat hij in het jaar 1769 een valse wisselbrief had geschreven, en een andere brief waarmee hij een Kortrijkse koopman meerdere stukken zijde had afgetroggeld. Op 5 februari 1771 was Van Egroo door de rechtbank van Duinkerke veroordeeld tot een ballingschap van vijf jaar wegens betichting van diefstal.

Enkele dagen voor de inbraak in de kerk van Haringe had Van Egroo samen met Werlé een diefstal gepleegd te Boezinge, in de herberg *Het Schotters Hof,* waar zij twee Spaanse dekens en enkele andere voorwerpen hebben weggenomen, die Leocadia Pick is gaan verkopen.

(Vervolg blz. 440)

HET NEDERLANDS IN DE WETENSCHAP EN HET ONDERWIJS (3)

R.A. Blondeau

Naar de standaardtaal

In de 16de eeuw kwam niet alleen de breuk met de middeleeuwse scholastiek (15) tot stand, maar de denkrichting van de Renaissance - het dwepen met de klassieke Oudheid - kreeg zelfs een ferme deuk door de afwijzing van het autoriteitsgeloof. Het was gedaan met het klakkeloos aanvaarden van wat de grootmeesters uit het verleden hadden geponeerd. Men werd onzeker, twijfelde (wat zou culmineren in het werk van Descartes) en kwam met andere inzichten naar voren. Dat uitte zich niet alleen in de religieuze reformatie, maar ook in de natuurwetenschappen met het werk van Copernicus, Kepler, Brahé en Vesalius.

Intussen was naast adel en geestelijkheid, de poorterstand van handelaars en ambachtslieden ontstaan, die lak had aan de geleerdheid die gedebiteerd werd aan de wereldvreemde universiteiten, in een taal die zij niet verstonden en die bleef ronddraaien in de Grieks-Romeinse cultuur. Men had behoefte aan kennis van praktische dingen - en niet alleen plantkunde en geneeskunde - in de eigen taal.

In Italië en Frankrijk, waar de volkstaal was afgeleid van het Latijn, werden door bepaalde schrijvers - fier op hun eigenheid - reeds gedegen werken in die talen neergepend. Weldra werden ook in Duitsland en Engeland soortgelijke pogingen ondernomen. Het contact van de Nederlanden met de zuidelijke buren zette aan tot navolging en het opkomen van de souvereine gecentraliseerde staten van Europa bevorderde die tendens.

De noordelijke provinciën van de Nederlanden wisten zich van Spanje af te scheuren, en de jonge Republiek floreerde onder het gezag van eigen mensen. Het zuiden bleef onder vreemd bewind en nam geen deel aan de economische en wetenschappelijke expansie van het noorden, waar de Nederlandse standaardtaal geleidelijk aan tot stand kwam. Toch liep dit niet zomaar van een leien dakje. Nog lange tijd overheersten de regionale dialecten. De geleerdentaal was het Latijn, en de adellijke rebellen die het lot van de nieuwe natie bepaalden, spraken en schreven Frans. Reeds op het einde van de Middeleeuwen, en in de Bourgondische tijd was het Frans de internationale handels- en diplomatieke taal die ook aan de Europese hoven werd gesproken. De adel ging zich natuurlijk aanpassen aan de taal van de vorst. Dat was dus ook de taal waarin Willem van Oranje de officiële rechtvaardiging van de opstand, de *Apologie* (1580) had laten schrijven en die eindigde met de woorden, *Je maintiendrai*, een spreuk die nu in het wapen van Nederland prijkt.

Het Nederduits van de 16de en het begin van de 17de eeuw beschikte ook niet over alle nodige woorden om onmiddellijk alle nieuwe gedachten en wetenschappelijke begrippen weer te geven. Simon Stevin van Brugge zou hiertoe een belangrijke bijdrage leveren.

Simon Stevin

Simon Stevin is te Brugge geboren in 1548 - preciese datum onbekend - als buitenechtelijk kind van Kathelijne van der Poort en Antoon Stevin (een telg uit een Veurnse familie). (16) Over zijn jeugd en opleiding is niets bekend. Uit zijn latere eigen geschriften blijkt dat hij een tijd werkzaam was als boekhouder te Antwerpen en naderhand een ambt bekleedde bij de financiën van het Brugse Vrije. (17) In of kort voor 1580 moet Simon Stevin uit Brugge en het Brugse Vrije vertrokken zijn, want in 1580 vinden we hem terug in Middelburg en in 1581 wordt hij ingeschreven in de bevolkingsregister van Leiden. Daar kwam hij aanvankelijk terecht in de Latijnse kostschool van Nicholas Stochius, waarschijnlijk om zijn Latijn bij te spijkeren in het vooruitzicht van college te lopen aan de universiteit, waar in het Latijn werd gedoceerd.

In datzelfde jaar 1581 publiceerde hij te Delft, een werkje over boekhouden en het volgend jaar te Antwerpen, bij Plantijn, de *Tafelen van Interest,* het eerste van dien aard in de Nederduitse taal.

Op 16 februari 1583 liet Stevin - hij was toen in zijn 35ste levensjaar - zich inschrijven aan de Leidse universiteit, als student in de letteren! Wel verwonderlijk voor een man die zou uitblinken in wiskunde en toegepaste wetenschappen. Maar er werd wel eens beweerd dat hij dit alleen maar deed om toegang te krijgen tot de universiteitsbibliotheek.

Waar er te Leuven na de dood van Gemma Frisius in 1558, van wiskunde niet veel sprake meer was, (18) werd te Leiden vanaf 1581 wis- en sterrenkunde gedoceerd door Rudolphus Snellius (1546-1613). Er wordt wel vermoed dat Stevin bij hem college heeft gelopen. Hij had alleszins omgang met deze hoogleraar. (19)

Hoewel de universiteit van Leiden als jonge instelling, openstond voor nieuwe ontwikkelingen in de wetenschap en natuurfilosofie, weten we toch dat de eerste hoogleraren, die tussen 1575 en 1630 voor ongeveer 67 % van zuidelijke herkomst waren, (20) wel teruggrepen op hetgene ze zelf aan conservatieve universiteiten hadden geleerd. De oude *artes liberales* (21) bepaalden nog steeds het studieprogramma en de cursus logica, waarvoor Aristoteles de grondslag had gelegd, nam er nog altijd een belangrijke plaats in, als toegangspoort tot het wetenschappelijke denken. Maar die cursus werd gedoceerd in het Latijn en de bestaande boeken over die materie waren eveneens in die taal, of zelfs in het Grieks, en eventueel in het Frans geschreven, zodat ze alleen maar toegankelijk waren voor meertaligen. Stevin schreef in 1583-1584 daarover het eerste werk in het Nederlands onder de titel: *Dialectike ofte Bewijsconst*, dat verscheen in 1585 bij Christoffel Plantijn te Leiden.

Simon Stevin (1548-1620)
(Bibliotheek der rijksuniversiteit te Leiden)

De *Tafelen van interest* van Stevin waren bij Plantijn te Antwerpen verschenen, nu werd zijn *Dialectike*... bij Plantijn te Leiden gepubliceerd. Onze bekende drukker was weliswaar ongedeerd uit de "Spaanse furie" (4 november 1576) gekomen, al had hij zwaar moeten betalen om zijn bedrijf voor vernieling te vrijwaren, maar naderhand zou de opmars van de Spaanse troepen hem verontrusten, zodanig dat hij op aanraden van Justus Lipsius, die toen hoogleraar was aan de Leidse universiteit, zich aldaar in 1583 ging vestigen. Zijn twee schoonzoons Jan Moretus en Frans Raphelengius hielden het bedrijf te Antwerpen in stand. (22)

Stevin die een paar jaar vroeger nog een werk over meetkunde in het Latijn had uitgegeven (*Problematum Geometricorum*, 1583), heeft in de lange voorrede van zijn *Dialecticke* verteld hoe hij ertoe gekomen is dit werk in de volkstaal te schrijven.

Sommige vrienden en landgenoten, die het Latijn of andere talen niet machtig waren, maar wel voor wetenschap belang-

►

stelling betoonden, hadden bij hem erop aangedrongen dat hij een werk over wiskunde, dat hij wenste te publiceren, in het Nederduits zou schrijven. Hij werd erop gewezen dat dit zou getuigen van een zekere genegenheid voor zijn nieuw vaderland.

Stevin was echter de mening toegedaan dat om een dergelijk werk, in de volkstaal, goed te begrijpen, de lezer eerst op de hoogte moest gebracht worden van dialectiek of redeneerkunst, zodat hij zich "bycans als bedwongen" voelde om eerst daarover een boek in het Nederduits te laten verschijnen, dat goed begrijpbaar was. Het ging dus in feite om een verhandeling die een voorbereiding vormde op een wiskundige publicatie in de volkstaal.

Hij vroeg zich echter af of hij een dergelijk tractaat zou kunnen schrijven met "louter Duytsche woorden", ofwel of dit moest gebeuren met termen ontleend aan het Grieks of het Latijn. Maar hij zegt dat zijn voorkeur gaat "naar het eygen Duytsch... diens suyverheydt, wel is waer, ick van herten so seer wensche, als hare rijckheyt ende cierlickheyt grootelicx verdient ". Tevens voegt hij eraan toe, dat moeilijke dingen voor iedereen het best beschreven worden "met woorden die hij best verstaet ".

In het eigenlijke werk geeft hij reeds op de tweede bladzijde een opgave van 22 vreemde woorden, met daarnaast de "Nederduytsche", die hij "overal gheerne soude gheseyt hebben". Maar hij gebruikte ze niet overal in zijn tekst omdat hij eraan twijfelde of men ze goed zou begrijpen.

Aan het slot van zijn uiteenzetting geeft hij een lijst van zeven bladzijden, waarin Nederlandse woorden met hun Latijns equivalent naast elkaar staan opgesteld.

Toch gebruikt Stevin in dit werk nog een aantal vreemde woorden, waarvoor hij zich verontschuldigt door te wijzen op het praktisch nut ervan. Hij wenst in de eerste plaats wetenschappen (kunsten) toegankelijk te maken voor een breed publiek, en meent dat een radikaal purisme niet wenselijk is zolang de eigen woorden niet even duidelijk zijn als de vreemde. (23)

"Nederduytsch" en de wetenschap

In 1586 verscheen te Leiden, weer in de drukkerij van Christoffel Plantijn, nu uitgebaat door zijn schoonzoon François van Raphelghen, van de hand van Simon Stevin, drie verhandelingen waarvan de eerste twee respectievelijk als titel droegen : *De Beghinselen Der Weeghconst*, en *De Weeghdaet*. Zij hadden betrekking op de statica of de leer van de krachten in evenwicht. Daarmee zou Stevin eigenlijk het werk van Archimedes, die leefde in de 3de eeuw voor Christus, verder zetten.

In het eerste boek geeft Stevin een tamelijk uitvoerige uiteenzetting over *Uytspraeck van de Weerdicheyt der Dutysche Tael*, waarin hij een lofzang brengt op het Duytsch (Nederlands), dat volgens hem alle andere talen overtreft. Hij betreurt dat de meeste Nederlandse intellectuelen stelselmatig het Latijn beschermen, en handelt over de "outheyt" onzer taal, maar voornamelijk over haar "constich maecsel".

In zijn *Uytspraeck van de Weerdicheyt der Dutysche Tael* worden door Stevin drie redenen aangebracht voor zijn stelling dat het Nederduytsch meer dan om het even welke andere taal geschikt is voor wetenschappelijke redeneringen:

- Met lange lijsten van eenlettergrepige woorden, 742 Nederduytsche werkwoorden, waarvan de eerste persoon in de onvoltooid tegenwoordige tijd eenlettergrepig is, terwijl het Latijn maar 5 van zulke vormen kent en het Grieks 45, en 1428 eenlettergrepige naamwoorden met ernaast de Franse en Latijnse vertaling, wordt aangetoond hoe rijk we zijn op dat gebied.

- En net als in zijn *Dialecticke* wijst hij erop dat deze eensyllabige woordjes bijzonder geschikt zijn om samenstellingen te maken.

- Tenslotte is er de grote *beweeghlicheyt van de Nederduytsche Tael*, en haar vermogen tot overtuigen, meeslepen en ontroeren. En daarbij verwijst hij naar het gemak waarmee welsprekende geloofspredikers de Nederlandse mensen wisten te bekeren tot een nieuw geloof.

Een uitspraak, die naar mijn mening, er eens te meer op wijst dat Stevin de reformatie was toegedaan. Wat in 1845-1846 toen er sprake was voor hem te Brugge een standbeeld op te richten wel eens werd geloochend, uit vrees de overwegend katholieke bevolking te choqueren (hoewel koning Leopold I zelf protestant was!). Een Brugs dagblad leverde de proef op de som dat Stevin katholiek gebleven was, met de bewering dat hij bij zijn overlijden een stichting van 84 zielemissen te Westkerke had bekostigd.

Achteraf is gebleken dat de stichter van de Westkerkse zielemissen een andere Simon Stevin moet geweest zijn, aangezien hij gestorven was voor de gestandbeelde werd geboren! In die tijd bestond er niet alleen nog een "katholieke" en een "protestantse" wetenschap, maar was het nog mogelijk dat in het fiere Vlaamse Brugge, een geleerde van eigen bodem door een duizendkoppige menigte met Franse karamelverzen werd bezongen:

.....

Le Beffroi, signal d'allégresse,
Fait retentir sa voix d'airain,
Son hymne monte avec ivresse:
Gloire à Bruges! Honneur à Stevin!

Stevins *Wisconstighe Ghedachtenissen* (in *Weereltschrift*, deel *Het Eertclootschrift*, 1608) bevat naast bepalingen van enkele geografische begrippen, eigenaardige beschouwingen over hetgene hij de *Wijsentijt* noemt, en daarin vervolgt hij zijn verdediging van de Nederlandse taal.

Hij was de overtuiging toegedaan dat de *Duytschen* (24), in een legendarisch lang vervlogen tijdperk - waarover geen geschriften bestaan - een machtig geslacht uitmaakten, dat op het gebied van wetenschap en kennis op een zeer hoog peil stond. Maar tengevolge van allerlei nefaste gebeurtenissen, revoluties en tegenslagen was dat volk vervallen tot een ellendige staat van barbaarsheid, hoewel het toch wel enkele zedelijke deugden, als rechtvaardigheid en trouw, in ere heeft gehouden. In de tijd van Julius Caesar herrees het uit zijn verwildering en weldra regeerde het over Europa.

Dat de *Wijsentijt* er geweest is, besluit Stevin uit overblijfselen van de toen bestaande grote kennis, die hij aantreft in de geschriften van Hipparchos (25) en Ptolemaeus in verband met de hemelloop. Ook de beginselen van algebra en alchemie aangebracht door de Arabieren, en deze van de meetkunde, die de Grieken ons leerden, zouden allemaal flarden zijn van de wetenschap die bestond in de *Wijsentijt*.

Stevin dringt aan op doorgedreven beoefening van de wetenschap, door gezamenlijke samenwerking en waarnemingen om aldus spoedig weer hetzelfde peil te bereiken als in de *Wijsentijt*.

Om tot dat resultaat te komen, moeten alle wetenschappen in de volkstaal behandeld worden. Immers het leren van vreemde talen betekent voor hem tijdverlies, tijd die beter kan besteed worden aan de ontwikkeling van de wetenschap zelf. En het moet gaan om de zuivere volkstaal, zonder gebruik van vreemde woorden, aangezien dit de minderontwikkelden afschrikt.

Stevin was overtuigd dat zijn eigen taal, het *Nederduytsch*, in de *Wijsentijt* gemaakt is en dat het verbeteren en verzorgen van deze taal de terugkeer van de *Wijsentijt* zal bevorderen. Hij is daarbij van oordeel dat deze taal het best gesproken wordt in de provincie Noord-Holland.

Stevin heeft alleszins zijn bijdrage geleverd tot het verrijken van de Nederlandse taal en het creëren van Nederlandstalige woorden, waar voorheen Latijnse gebruikelijk waren. En tal van zijn woorden zijn in de Nederlandse woordenschat bewaard gebleven zij het wel eens in gemoderniseerde vorm: vb. wisconst (wiskunde); meetconst (meetkunde), evenredig, evenwijdig, omtrek, enz. In de wiskunde alleen zouden een 30-tal rekentermen van hem afkomstig zijn. (26)

Volgende keer:
De Leidse "ingenieursschool";
De 17de eeuw;
Jan Palfijn.

Noten:

(15) Scholastiek: middeleeuwse wetenschap doortrokken met filosofische en theologische beschouwingen. Steunde grotendeels op werken van Aristoteles, Boëthius en de kerkvaders.

(16) A. Schouteet, *De afkomst van Stimon Stevin en diens werkkring in Vlaanderen*, in: Handelingen van het Genootschap voor Geschiedenis Société d'Emulation, 80, 1937, p. 137-140.

(17) Brugse Vrije: naam van de kasselrij Brugge. Het was de belangrijkste kasselrij van het graafschap Vlaanderen. Sedert 1399 was het erkend als Vierde lid van Vlaanderen, dat met

→

TOTAL
officieel verdeler

Blekerijweg 35
8972 Proven
Tel. 057/30 04 13
Fax 057/30 14 13

PETRAVER nv
Petroleumprodukten Andy Vermeersch

☆ Gasolie ☆ Oliën
☆ Diesel ☆ Smeermiddelen
☆ Petroleum ☆ Kolen
☆ Benzine ☆ Brandhout
☆ Tankstation ☆ Mazouttanks
☆ Butaan- & Propaangas

Wij verzekeren een snelle en trouwe bediening aan de laagste prijzen.

Vanaf heden kunt u nu ook bij ons terecht om loodvrije benzine te tanken.

Schrijnwerkerij
Kristof REGHEERE

- Alle nieuwbouw en verbouwing
- Eigen fabricatie van ramen en deuren in hout
- Plaatsen van PVC-ramen, rolluiken
- Leveren en plaatsen van massieve binnendeuren
- Daktimmerwerken

Waaienburgseweg 66
8972 Krombeke

Tel. 057/40 03 71
Fax 057/40 15 74

DE NIEUWE PAREL BVBA

Begrafenissen TOUSSAINT

BEGRAFENISSEN Funerarium - Crematies
Alle formaliteiten - Dag & nacht tot uw dienst
Rouwtransport - binnen- & buitenland
Erkend door Luikse Verzekeringen
Grafzerken - Bloemen

GRAFZERKEN (Groot- en kleinhandel)
GOEDKOOP en KWALITEIT
IS ONZE REKLAME
Alles volgens uw ideeën en wensen
en op maat gemaakt

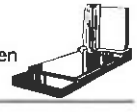

TOUSSAINT - HAMPE
Bergenstraat 1, Beveren-Roesbrugge - Tel. 057/30 10 16 - GSM 0477/30 87 98
Gesloten op maandagvoormiddag en op woensdag. Open op zon- en feestdagen.

MICHEL CAPOEN

Waaienburgseweg 67

KROMBEKE

Tel. 057/40.08.54

LOOD- en ZINKWERKEN

de steden Brugge, Gent en Ieper de Staten van Vlaanderen vormde.

(18) R. Aubert, e.a., *De Universiteit van Leuven 1425-1975*, Leuven, 1976, p. 128.
(19) D.J. Struik, *Het Land van Stevin en Huygens*, 3de dr. Nijmegen, 1979, p. 69.
(20) J. Briels, *De Zuidnederlandse Immigratie 1572-1630*, Haarlem, 1978, p. 46.
(21) De zeven *artes liberales*, het onmisbaar onderdeel van de middeleeuwse universiteit, was in twee groepen ingedeeld: het *trivium*, met grammatica, retorica en dialectica, en het *quadrivium*, met aritmetica, geometrica, muziekleer en astronomie. Deze vakken, plus de fysica en de metafysica vormden de leerstof van de basiscyclus (eerste twee jaar) van de 16de eeuwse universiteit.
(22) L. Voet, *Christoffel Plantijn (ca. 1520-1589), drukker van het humanisme*, in: Christoffel Plantijn en de exacte wetenschappen in zijn tijd, Gemeentekrediet, Brussel, 1989, p. 33-43.
(23) L. van den Branden, *Het streven naar verheerlijking, zuivering en opbouw van het Nederlands in de 16e eeuw*, Koninkl. VI. Academie voor Taal- en Letterk. r. VI, nr. 77, Gent, 1956, p. 189-193.
(24) Aangezien onze taal toen het *Nederduytsch* werd genoemd, waren wij ook *Duytschen*.
(25) Hipparchos (2de eeuw v. Chr.) was de grootste Griekse sterrenkundige van de Oudheid. Hij ontdekte de precessie der nachteveringspunten, ontwierp een cataloog van ongeveer 850 vaste sterren en berekende de afstand van zon en maan.
(26) M. De Reu, G. Vanden Berghe en G. Hooydonck, *Simon Stevin 1548-1620*, Gent, Universiteitsbibliotheek, 1998, p. 32.

KLEINE FISCALE KRONIEK

De overlating van het bedrijf

De overlating van het bedrijf kan gebeuren als volgt:
- aan kinderen of kleinkinderen;
- aan vreemden (zgn. derden);
- als inbreng in een vennootschap.

Bij overlating dient er een bepaalde som betaald aan de overlater. Volgens de waarde van voorraden, de gebouwen, de outillage kan er een *meerwaarde* of winst ontstaan voor de overlater. Dit is de zgn. *stopzettingsmeerwaarde*.

Op die *stopzettingsmeerwaarde* is er belasting verschuldigd. Ook op het bedrag dat voor de overname van de *cliënteel* wordt in rekening gebracht.

Evenwel, wanneer de overname gebeurt door de echtgenote, zoon of kleinzoon (ook dochter of kleindochter) is er geen belasting op meerwaarden verschuldigd, hoe groot het bedrag van de overlating ook moge zijn. Men spreekt hier van het *voortzettingsstelsel*.

Dat geldt niet voor de overlating aan een schoonzoon, tenzij de dochter mede-uitbaatster is.

De overnemer mag in dat geval de bestaande afschrijvingen alleen maar verder zetten. Hij mag niet afschrijven op een hogere overnameprijs.

Men is bij overname door een kind of kleinkind niet verplicht het voortzettingsstelsel te aanvaarden. Een gewone overname kan soms voordeliger uitvallen voor de overnemer. Dat is te bespreken met een goede fiscalist, die op voorhand de meest gunstige situatie kan berekenen.

Serge BLONDEAU
Account. IDAC - Fiscaal Adviseur EHSAL

KORTING 50-PLUSSERS
MET WAARBORG
TANDLABO RAHEEN

GEBROKEN GEBIT ?
KLAAR TERWIJL U WACHT !
Bruggestraat 76, POPERINGE - Tel. 057/33 88 47
Open : iedere werkdag, zaterdag inbegrepen

HEILIGSCHENDENDE DIEFSTAL GEPLEEGD IN DE KERK TE HARINGE TEN JARE 1773

(vervolg van blz. 436)

Jan-Francis Van Egroo was de zoon van Francis meester-kleermaker te Roesbrugge. Hij werd geboren in 1733 en was dus veertig jaar oud als hij de doodstraf onderging.

Paulus Werlé was geboortig van Gulik (3) en was 27 jaar oud toen hij stierf.

Van Egroo was van jongsaf een boosaardige en moeilijke jongen geweest en hij had zijn ouders veel verdriet aangedaan.

Toen hij tien jaar was, ontvreemdde hij een geldbeurs uit een winkel. Rond zijn twintigste ging hij op reis met Pieter Van Huysse en Francis Vandenbogaerde. Laatstgenoemde keerde terug naar huis toen hij te Amiens kwam. De andere werd soldaat, deserteerde meerdere malen en geraakte eindelijk in Oran, in Afrika, van waar hij weer ontsnapte. Later kwam hij in dienst van Denemarken, waar hij trouwde. Weduwnaar geworden keerde hij terug naar Roesbrugge en oefende er de stiel uit van meester-schoenmaker.

Nadat Van Egroo enige tijd rondgezworven had, keerde hij terug naar het vaderland en trouwde er op zijn beurt. Hij woonde enige tijd te Westvleteren en deed niets anders dan... stelen.

Hij werd eens aangehouden in het Brugse Vrije (4) en hij riskeerde er de galg, maar ontsnapte daaraan dank zij de tussenkomst van de heer Bambeke, pastoor van Bovekerke. Hij had in het rapshuis (5) te Brugge gezeten, doch hij was niet verbeterd en ging steeds verder met de ene misdaad na de andere te plegen, tot hij eindelijk, zoals we gezien hebben, voor zijn euveldaden werd gestraft.

.....

Tot zover de *Gazette voor Yperen en het Arrondissement*, van mei/juni 1858.

Toelichtende nota's:

(1) We zaten nog in het Ancien Régime, dus voor de Franse Revolutie, en van gemeenten of arrondissementen was er nog geen sprake. Toen had men alleen maar heerlijkheden, kerspels (parochies) en kasselrijen. Er werd bestuurd en recht gesproken door de Schepenbank gevestigd in de hootdplaats van de kasselrij. Roesbrugge en Haringe behoorden tot de kasselrijk Veurne, die Veurne-Ambacht werd genoemd.

(2) De familie De Latre was nauw verbonden met de parochie Haringe en bezat er van in de 15de eeuw gronden en een woongelegenheid (Latershove). Sommige leden van die familie bekleedden belangrijke plaatsen te Veurne in het bestuur van Veurne-Ambacht. Enkele zijn te Haringe overleden, bv. Jacques de Latre, gestorven op 8 november 1688 en te Haringe in de kerk begraven.

(3) Gulik: stad in Duitsland, ten N.W. van Düren.

(4) Brugse Vrije: de kasselrij van Brugge. De stad Brugge maakte er nochtans geen deel van uit, al zetelde daar de Schepenbank die het Brugse Vrije bestuurde.

(5) Rapshuis: gevangenis. Ontleent zijn naam aan de arbeid die er door de gevangenen werd verricht, en die bestond in het raspen en verwerken van verschillende houtsoorten.

OP ZONDAG 18 APRIL 1999 WORDT ROGER-A. BLONDEAU 80!

Hij wordt dan gehuldigd als wetenschapshistoricus, in de gotische zaal van het stadhuis te Poperinge, in aanwezigheid van de heer Provinciegouverneur, het Poperingse Schepencollege, en tal van professoren van de universiteiten van Leuven, Antwerpen en Gent; van leden van de Koninklijke Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België, alsmede van vertegenwoordigers van de Interfacultaire Leerstoel George Sarton van de Universiteit Gent.

Er wordt die dag aan de gevierde een LIBER AMICORUM aangeboden van 330 pagina's.

Op dit werk kan door iedereen ingeschreven worden door storting op bankrekening 385-0120464-53 van Elie Balduck, Pitsenbosdreef 23, 8200 Brugge: 990 fr. voor genaaid exemplaar; 1.415 fr. voor gebonden exemplaar; + eventueel 130 fr. portkosten.

Alleen dankzij de belangrijke subsidies van de provincie West-Vlaanderen en van de stad Poperinge, alsmede van de zeer royale sponsoring van instellingen, bedrijven en particulieren, kan dit uitgebreide werk zo voordelig verkocht worden.

Opgelet: wie nog met zijn naam in het LIBER AMICORUM wil vermeld worden, moet intekenen vóór 1 februari a.s. Dit kan desnoods telefonisch bij Elie Balduck 050/38 27 90.

Reeds 312 intekenaars!

GROENTEN FRUIT

FOULON

Prof. Rubbrechtstraat 99
ROESBRUGGE
tel. 057/30.11.40
fax 057/30.15.21

OPENINGSUREN
woensdag - donderdag - vrijdag
9.00 - 12.00 u. & 14.00 - 18.30 u.
zaterdag
doorlopend open tot 18.30 u.

DE FRUITPOORT

van woensdag 20 tot en met zaterdag 23 januari

GROTE JONAGOLDEN	BIOLOGISCHE (CEE) KIWI'S	VELDSLA	WITLOOF
5 kg voor 100 fr.	14 stuks voor 100 fr.	100 gr voor 17 fr.	1 kg voor 58 fr. 2 kg voor 110 fr.

BADKAMERS
VERWARMING
KEUKENS

florisan

Een uitvoerige dokumentatie ligt voor u klaar

Onze toonzaal zit vol ideeën en we geven U graag advies bij de realisatie van uw sanitair, volledig vrijblijvend, ook op zaterdag

Florisan nv - Albert I laan 25 - 8630 VEURNE - Tel. 058/315.315

ook uw installateur waardeert onze service !

DE LEVAARD

ACTIVITEITEN

ZONDAG 7 FEBRUARI 1999

GEZINSFEEST
om 14.00 uur - Gratis toegang

ZATERDAG 20 FEBRUARI 1999

om 20.00 uur

TONEEL FRANS-VLAANDEREN
Voorverkoop : 200 BEF
Ingang : 250 BEF

ZATERDAG 27 FEBRUARI 1999

om 20.00 uur

BLAUWERTJESFUIF
Inrichting : Haringe Jeugd

VRIJDAG 5 MAART 1999

om 20.00 uur

DIALECTENKWIS
Inrichting : Davidsfonds
Poperinge-IJzerweelde
Leden : 100 BEF
Niet-leden : 150 BEF
consumptie inbegrepen

ZATERDAG 17 APRIL 1999

om 20.00 uur

WILLEM VERMANDERE
Inrichting : Ambassador Club Poperinge

ZATERDAG 6 JUNI 1999

2e BLAUWERSMEETING
VOOR VW-KEVERS & BUGGY'S
Nostalgie uit de jaren '60-'70
Info : 057/30 06 36

DE LEVAARD

Feest- en Cultuurcentrum Haringe

ZATERDAG 20 FEBRUARI 1999

MINISTERIEEL BLIJSPEL

FRONTIERENLAND

(naar : **"Oorlogsschade"** van Lode Pools)

organisatie :
Kultuurgemeenschap Haringe

in zaal De Levaard

door "Flor Barbry's Volkstoneel
voor Frans-Vlaanderen"

kaarten :
VVK : 200 BEF - ADD : 250 BEF

Klooster Haringe, tel. 057/30 03 09
Paul Recour, tel. 057/30 02 70
Boekhandel Schoonaert, tel. 057/30 15 57
Spelers groep Toneel Haringe

PEDICURE

Mevr. Vandewalle-Decaestecker
Veurnestraat 9
8640 Vleteren (Oost)
Op afspraak : tel. 057/40 01 01

Ook verzorging aan huis.

Woensdagnamiddag gesloten

Alle voetverzorgingsprodukten
en benodigdheden

DAAN VANOUTRYVE EN BRASSENS IN 'T WIT BLAD TE WATOU

Voor velen is Brassens de grootmeester van het Franse chanson. Anderen vinden zijn op het eerste zicht simpele en sobere muziek wat monotoom. Wie echter de inspanning levert om die zogenaamde simpele melodietjes te doorgronden, wordt zich algauw bewust van de complexiteit van Brassens' harmonie. De teksten zijn een voor een pareltjes en de rijkdom aan beeldspraken laat het toe om de tekst naar de eigen levenssfeer te interpreteren. Op zijn eigen manier voert Brassens weliswaar ludiek maar zeer diep vanuit zijn hart een aanklacht tegen maatschappelijke wantoestanden. Merkwaardig daarbij is dat hij nimmer zijn toon verheft en steeds een ononderbroken beleefdheid weet te handhaven. Daarom vindt Daan Vanoutryve Brassens zo mooi. Na vele jaren passie voor de zanger denkt Daan zijn boodschap doorleefd te hebben. Daan noemt zich geen performer of Brassensimitator. Hij zingt Brassens omdat hij van dat repertoire houdt.

Naast het muzikale gedeelte van de avond worden een aantal gedichten gebracht die vanuit dezelfde themata als het werk van Brassens zijn gegroeid, weemoed, hartstocht, ... kortom een avond om even stilletjes te luis-teren en te genieten.

Op vrijdag 22 jan. om 21 uur in 't Wit Blad vzw, Steenvoordestraat 16 te Watou. Gratis toegang. Tel. 057/38.85.49 - 057/30 13 21.

SCOUZONE PRIMEURT

Als de lente in het verschiet ligt, kriebelt het bij Scouting Poperinge hevig. Dit jaar pakt ScouZone uit met tal van primeurs, doelbewust gaat ScouZone op zoek naar vernieuwing en die gebeurt dit jaar op verschillende vlakken. ScouZone vindt plaats op jeugdcentrum De Kouter in een verwarmde tent van 600 m² en in de aanpalende lokalen, de zaal van de Kouter en het jeugdhuis.

In de tent - de Popular Hall - treedt MZUNGI ! op, dit is een Africaanse percussiegroep die verrassend en uiterst swingend uit de hoek komt. Ze zijn trouwens gasten op de volgende Memorial Van Damme. Later in de avond vind je er ScouZone's Top 20 met tal van prijzen en een heuse Megamix. Aanpalend huizen de dansgenres in de Techno Ballroom (techno, trance, clubhouse) en de Drum 'n Bass Kitchen (drum'n bass, jungle). En alsof dit nog niet genoeg was pakt Scouting uit met een Jazz- & Blueskroeg, waar The Swan River Dixie Band een marathonoptreden komt doen. Ambiance verzekerd ! Deejay's van dienst zijn Zombie & Eater, N.A.S., Henz, Freaky, LD en MC². Uiteraard zijn alle lokaties gezellig ingericht en kan je nog steeds met je één ticket overal heen !

Ook nieuw zijn de video-projecties en het gebruik van herbruikbare bekers. Dit kadert binnen een milieuproject van de Provincie West-Vlaanderen, waaraan Scouting Poperinge graag deelneemt.

Vul dus uw top 20 formulier in en win op ... ScouZone !

Tickets kan je in voorverkoop kopen bij de leden van de Scouts en dan betaal je 200,- bef. De avond zelf kost het je 250 bef.

Voor verdere informatie : D. Crombez (057/33 63 76), D. Heyman (057/33 57 61), H. Vandelannoote (057/33 51 38).

KABOUTER KLUS in POPERINGE met de "KLUS KLUNGEL KINDERSHOW"

Kabouter Plop, Lui en Kwebbel hebben het momenteel razend druk in het kabouterbos.

Op zaterdag 6 februari '99 komt Kabouter Klus van de populaire tv-serie naar Poperinge. Het is de tweede show in Vlaanderen en de eerste in West-Vlaanderen. De productie komt van een huis van vertrouwen : Studio 100, die vorig jaar ook in Poperinge tekende voor de Burgemeester Disco-show.

Deze kabouter wisselt gedurende een 50 minuten durende show liedjes en verhaaltjes af. Het decor brengt alle kinderen helemaal in een kaboutersfeer.

Deze show vindt tweemaal plaats. De eerste om 13 uur, het volgende optreden start om 15.30 uur. Nu al staat vast dat de kinderen er snel bij zullen moeten zijn. Het aantal kaarten per show is beperkt. Tickets voor deze kindershow kosten 250 bef. Info en kaarten bij Rik en Stephanie Verghote-Ampen, Ieperstraat 117, Poperinge, tel. 057/33 98 35. Organisatie : Scouting Poperinge.

Schilder- & decoratiebedrijf

B. RYCKEGHEM-DUERINCK

- wand- en vloerbekleding
- gordijnen
- rol-, vouw- en reepgordijnen
- spuitwerken

Blasiusstraat 17C - 8972 KROMBEKE
Tel. 057/40.09.40

Kris Wyffels
TIMMERBEDRIJF
Handschootestr. 18
8691 Beveren a/d IJzer
tel (057) 30 18 64

privé :
Deken de Bolaan 73
8970 Poperinge
tel. 057/33 80 23

U KAN BIJ ONS TERECHT VOOR :
- eigen fabrikatie houten ramen, deuren en poorten
- ramen en rolluiken in PVC
- binnendeuren in alle stijlen
- veranda's
- daktimmerwerken, ...

GRATIS EN VRIJBLIJVEND PRIJSOFFERTE

Opgelet : nieuw privé-adres !

HOBBYZAAK BUSSCHAERT

Blasiusstraat 16, 8972 KROMBEKE
Tel. 057/40 00 97 - Fax 057/40 10 39

Gans het jaar door op alles voor kat & hond
-10 %
op klantenkaart

- Verkoop van voeders voor honden, katten en alle neerhofdieren.
- Verkoop van hondenkorrels voor jonge en kieskeurige hondjes.
- Verkoop van ALLE POPULAIRE RASSEN met deskundig advies, ingeënt, ontwormd en met garantie :
  vb. : Mini Yorkshire, Malthezer, Chihuahua, Mops, Cocker Vlinder, Franse Buldog, Teckel, Jack Russel, Westle, prachtige Berner Sennen, Rotweiler, Am. Stafford en andere mooie lieve gekruiste hondjes
- Ook alles voor neerhofdieren.

Coiffure Stefanie

Ik kom bij U thuis
maar u kunt ook steeds terecht in de
Moenaardestraat 82,
8972 Roesbrugge, Haringe

voor een afspraak :
GSM 075/94 86 14
Tel. 057/30 00 43 *(bij afwezigheid)*

WELKOM VOOR ALLE FEESTEN

Gasthof

't Rozenhof

Huwelijks-feesten*
(tot 250 personen)

*gratis
een prachtige
ceremoniewagen
(witte Cadillac met open dak)
of paardenkoets
of luxueuze
bruidskamer.

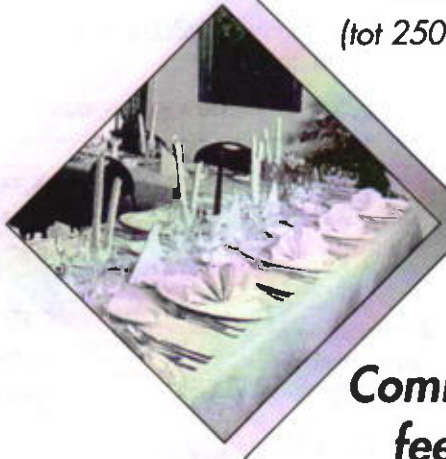

Eindejaars-feesten
Reserveer tijdig !

Communie-feesten
*Denk er nu
reeds aan !*

Rouw-maaltijden

Zaterdag 27 maart 1999 - 19.30 uur

Gezellig etentje met optreden van JO VALLY

Aperitief van het huis met wachtbordje

◆

Warm buffet "vlees en vis" met aangepaste groenten, sausen en aardappelbereidingen

◆

Buffet van nagerechten - Koffie

◆

1.700 Bef p.p.

(inclusief dranken tijdens de maaltijd, het optreden en muzikale ambiance achteraf)

Familie NOTEBAERT - SAINT GERMAIN

Obterrestraat 73, 8972 Proven - tel. 057/30 03 35 - *Sluitingsdag : dinsdag*

Uit de oude doos

Onuitgegeven documenten over ROESBRUGGE-HARINGE (12)

8.3. Doden en gekwetsten

Ondanks dit lang en hardnekkig gevecht zijn er maar vier Oostenrijkse soldaten gesneuveld en geen enkele gekwetst. De lijken worden 's anderendaags in de gracht van het retranchement gegooid en begraven samen met het paard van de Uhlaan en een Franse vrouw die kwam biechten bij de pastoor van Haringe en onder het geschut wilde naar huis keren.

De Fransen maken in hun pers echter gewag van enige honderden Oostenrijkse doden. Maar het aantal keizerlijke soldaten beloopt slechts 70, ook wanneer men rekening houdt met de ter versterking aangekomen compagnie.

De Fransen stellen hun verliezen op 5 tot 6 doden en evenveel gekwetsten. Toch vinden de Roesbruggenaars 's anderendaags overal dode Franse soldaten. De getallen liggen ver uit elkaar: 3 tot 4000 vindt Van der Meulen overdreven. Een ander citeert 200 soldaten, terwijl een derde, een Duinkerkenaar van het gerecht, het bij 1400 houdt, de gekwetsten inbegrepen.

De dode Franse soldaten werpen ze in de tranchees. Sommigen worden begraven op de plaats waar ze gevallen zijn. Zo is er een begraven op de akker van Jacobus Decock, maar zo zorgeloos dat een hand nog boven de aarde uitstak. Daarna heeft men die hand gedekt.

De gekwetsten werden op 4 wagens naar Bergen gevoerd.

De Franse generaal Derivier wordt bij het begin van de aanval gekwetst. 's Avonds voert men hem naar Bergen waar hij op 9 november overleden is. Hij was een aristocraat en is, naar men beweert, tegen zijn wil generaal van de republikeinen. Toch was hij niet menslievender dan een ander. Hij gaf bevel gans Roesbrugge tot aan de IJzer plat te branden, zo kwaad was hij omdat Roesbrugge, een schaars verdedigde plaats, zo lang verzet bood. Enige officieren hebben soldaten belet van het huis van Demoor en andere huizen in brand te steken.

Ook gaf Derivier toelating aan zijn soldaten om drie uur lang te plunderen. Derivier werd opgevolgd door Engelbert, die zo goed kon stelen als zijn soldaten.

8.4. En de Roesbruggenaars?

Te Roesbrugge zijn er maar ongeveer 35 personen gebleven. De meeste daarvan in de Haringestraat. Al de anderen zijn gevlucht naar Krombeke, Stavele, West- en Oostvleteren. Men kan denken in welke angst deze mensen leefden als zij hoorden van de brand van Roesbrugge, of de rookwolken zagen. Enkele families waren reeds in september of oktober gevlucht naar Diksmuide, Lo of Poperinge. Ook zijn er weggebleven zoals I. Olyve, J. Vanrenynge, K. Vandezande en P.A. De Smedt.

8.5. De plundering van Roesbrugge

De Fransen plunderen nu Roesbrugge, niet gedurende drie uur maar gedurende drie dagen en nachten. Niemand van de notabelen is de Fransen tegemoet gegaan. De hoofdman Ignaes Ruyssen en de griffier Smagge waren gevlucht. 's Nachts is Ruyssen evenwel teruggekeerd, maar toen was de plundering reeds bezig. Zij hadden moeten een knieval doen voor de Franse generaal en genade afsmeken. Ook hadden ze met een offer van geld de plundering kunnen afkopen. Dan zouden ze tenminste zich van hun plicht gekweten hebben, schrijft G. Vander Meulen.

Het was de hele nacht als een bombardement, door het inslaan van vensters en deuren van de verlaten huizen. Zij namen alles mee wat hun aanstond. Wat ze niet wilden, werd kapot geslagen of gooiden het op straat. Ze sneden de matrassen open en verstrooiden de pluimen op straat. In de kruidenierswinkels lieten ze de tonnen olie en azijn uitlopen in de kelders. Vonden ze wijn, ze dronken hem uit en wierpen de flessen op straat. Ze staken gewijde en gewone kaarsen op hun geweerloop en paradeerden zo op straat.

Ongelooflijk veel schatten droegen ze uit Roesbrugge weg. Reeds vanaf de dinsdag werden er gouden en zilveren horloges, gouden en zilveren ketens op de markt te Bergen verkocht. Stoffen uit de winkels werden op wagens geladen en samen met het wapen van de keizer, dat het comptoir van de domeinen sierde, naar Bergen gevoerd. Het wapen werd er in het openbaar op de markt verbrand.

De Roesbrugse gilden verloren hun registers, trommels, vaandels, zilveren ketens, schakels en gaai. De winkeliers leden tussen de 600 en 1200 kronen schade.

Als er iets in de grond weggestopt werd in de verlaten huizen, ontdekten en roofden ze het.

Wanneer de gevluchte Roesbruggenaars terugkeerden, is het onbeschrijflijk wat zij er vonden aan vuiligheid in hun huizen. Sommigen hebben dagen gewerkt om manden met vuil buiten te dragen. De plunderaars deden er hun gevoeg in, zelfs lag er drek op de tafels. In een bakkerij hadden zij een stokbrood opengesneden, het met drek gevuld en dan netjes toegelegd. In sommige andere huizen kookten ze de aardappels in de boter.

Het waren niet alleen soldaten die plunderden, maar ook het volk van de omliggende parochies en zelfs van dorpen tot tegen Sint-Omaars hebben aan die plundering deelgenomen. Verschillende Franse vrouwen, die hier wekelijks te biecht kwamen en mis hoorden, werden herkend en hebben grote bedragen meegenomen. Een boer met twee paarden heeft ook veel buit gemaakt. Niet alleen inwoners van de Franse parochies, maar ook van de Oostenrijkse, tot aan de Fintele, zijn naar hier gekomen om te roven. Zelfs inwoners van Roesbrugge, ik schroom niet van dit aan te halen, hebben hun medeburgers beroofd, schrijft G. Vander Meulen.

Bij de burgers die hier gebleven zijn, werd veel minder geplunderd en werd niets kapot geslagen.

De eerste nacht heb ik 4 grenadiers gelogeerd en tot hun eer moet ik zeggen dat ze niets gestolen hebben. De kapel van Roesbrugge werd niet geplunderd, maar een poging tot inbraak in de sacristie werd vastgesteld.

In de gevel werd het wapen van de heer Ploto, baron van Ingelmunster, uitgeschraapt. De opbrengst van de zondagse schaal werd thuis bewaard. Het werd daar, samen met een altaardwaal en ander vuil lijnwaad, gestolen.

De kerk van Haringe werd ook gespaard, maar het huis van de pastoor werd heel geplunderd. De opbrengst van de Allerzielenmis, een zwarte kostelijke pelder en kerkelijk linnen werden ook gestolen. Het waren Houtkerkenaars, die verbitterd waren over de sermoenen van pastoor Asaert en over zijn gedrukte boekjes, die hier het meeste kwaad hebben gedaan.

De andere Franse dorpen waren ook boos op Roesbrugge-Haringe. Pastoor Asaert was naar Eversam gevlucht. Kapelaan De Caestecker was thuis gebleven en heeft maar weinig onder de plundering geleden.

8.6. Maandagnacht 5 november 1792, Frans kampvuur in het midden van de markt!

Die nacht maakten de Fransen, te midden van de markt, een groot vuur. Ze zaten er rond op stoelen, samen met inwoners van Franse dorpen uit het omliggende, dronken wijn en smeten de flessen kapot op de kasseien. Ze verbrandden er vele meubels, zelfs houten uurwerkkasten.

Andere kampvuren werden gehouden bij de molen van Antoine Delegher, bij die van Pieter Leenhouder en bij het kapelletje van de Hoge Seine. Bij de kleine molen stond een schildwacht die de weinige passanten doorliet.

Om de terreur nog te vergroten, staken ze om drie uur van de nacht van maandag op dinsdag het huis, palend aan de herberg *Het Schottershof* in brand. Toch hebben ze deze

►

brand helpen blussen. Dit huis was van Joannes Alexander, landbouwer te Haringe en het was bewoond door Jacobus Van Tortelboom, slager. Deze was gevlucht en het huis was door soldaten bezet. Deze maakten er vuur, de vlam sloeg in de schoorsteen die vol met rookvlees hing. Dit begon ook te branden en het hele huis werd in de as gelegd. Een dronken soldaat is in de brand gebleven. Gelukkig was er geen wind en laaiden de vlammen recht naar omhoog zodat de aanpalende huizen geen vuur hebben gevat.

9.1. Tweede dag van de plundering, dinsdag 6 november 1792

Van in de morgen bood Roesbrugge een treurige aanblik: deuren en vensters ingeslagen, ruiten gebroken.

De Fransen roffelden zo hard op hun trommels dat men dacht dat ze heel Roesbrugge zouden afgebrand hebben. De overgebleven inwoners kregen schrik. Doch het was het appèl dat ze sloegen en een deel soldaten vertrok. Ze bleven hier en daar nog wat plunderen vooral 's avonds en 's nachts.

's Morgens rond 7 uur hoorden we het kanon. Het was een gevecht te Waasten dat door een Oostenrijks bataljon verdedigd werd. De Fransen namen het in en plunderden de abdij, de huizen van de douanebeambten en de ontvanger. De burgershuizen werden gespaard.

Rond de middag ontstond het gerucht dat de Oostenrijkers afkwamen. Onmiddellijk waren de Franse soldaten van schrik bevangen en vlug begonnen ze aan een tranchee bij de grote molen en een tweede een eind verder.

's Avonds zetten ze licht voor de opperlichten van de deuren en de vensters. Ze liepen rond met fakkels.

't Vervolgt. Franz Denys

UITSLAG VERKOOPACTIE "KOOP IN UW DORP"

winnen 250 fr.
de loten eindigend op . . . 225 en . . . 634
winnen 500 fr.
220869 236875 103992 226989 226152
152431 110077 136835 176665 278978
122841 132722 146985 244810 256102
160173
winnen 1.000 fr.
174995 236831 228971 175379 141317
winnen 5.000 fr. 203124 (res. 259539)
171948 (res. 171116)
wint 10.000 fr. 109058 (res. 160283)
wint 30.000 fr. 275424 (res. 251795)

Het reservenummer is geldig vanaf 15 februari 1999. Met de winnende loten van 250 fr. moet men rechtstreeks aankopen doen bij de handelaar waar het winnend lot werd uitgegeven. Met de grotere winnende loten bekomt men waardebons bij de plaatselijke bestuursleden van de "IJzerbode".

ARTISANALE BAKDEMONSTRATIES TIJDENS DE KROKUSVAKANTIE

Het Bakkerijmuseum Walter Plaetinck Zuidgasthuishoeve te Veurne zal als naar gewoonte ambachtelijke bakdemonstraties organiseren op dinsdag 16 en woensdag 17 febr. doorlopend van 10 tot 16 u. In een met hout gestookte oude oven (1850) worden broden, ovenkoeken en kramieken gebakken.

Terwijl u op het domein bent, kunt u ook de nieuwe tentoonstelling "Brood- en bakvormen" bezoeken in het keldertje van het museum.

Openingsuren museum tijdens de krokusvakantie : maandag t.e.m. donderdag van 10 - 12 u. en van 14 - 17 u. Op zondag van 14 - 17 u.

STAVELE - BEVEREN-IJZER
BURGERLIJKE STAND

Geboorte :
- Vicky Salomez, dochter van Thierry en Els Dequeker (Stavele).
- Kjenta Decaesteker, dochter van Andy en Sandrina Vandemaele (Stavele).
- Ruben Masson, zoon van Patrick en Katrien Vanhoudt (Beveren).

Overlijdens :
- Maurice Theeten, 66 j. (Stavele).
- Michel Malbrancke, 84 j., echtgenoot van Madeleine Rubben (Stavele).
- Germain Coppein, 77 j., echtgenoot van Martha Vandenbroucke (Stavele).

Roesbrugge-Haringe, postdatum

Geachte Mevrouw, Geachte Heer,

De eindejaarsfeesten zijn reeds achter de rug en 1999 heeft zijn intrede gedaan. Met deze wens ik U dan ook het allerbeste voor het nieuwe jaar.

Januari is de maand van het bijschrijven van de intresten in de spaarboekjes. Dit kan nu reeds gebeuren in mijn kantoor.

Voor wie zich moeilijk kan verplaatsen kom ik graag bij U aan huis. Bel mij op het nummer 057/300 866 tijdens de kantooruren voor een afspraak. *maandag, dinsdag en donderdag : van 9 tot 12 u .30*
woensdag : van 9 tot 12 u. 30 en van 14 tot 17 u.
vrijdag : van 9 tot 12 u. 30 en van 14 tot 18 u.
zaterdag : van 9 tot 12 u.

Verder hoop ik U dit jaar opnieuw van dienst te zijn met de ASLK-bankproducten alsook met de ASLK-verzekeringen.

Graag tot dan !

Vriendelijke groeten, ***Eddy AMELOOT****, kantoorhouder*

ASLK
Bankier waar ik best mee opschiet

EDDY AMELOOT
Prof. O. Rubbrechtstraat 14, 8972 ROESBRUGGE
057/30 08 66 - 057/30 12 42 (privé) - 075/91 83 15

BEHANG - VLOERBEKLEDING - VERF

BEHANG - VLOERBEKLEDING - VERF - BEHANG - VLOERBEKLEDING

BEHANG - VLOERBEKLEDING - VERF - BEHANG - VLOERBEKLEDING

ons ruim assortiment

BEHANGPAPIER

SIGMA COATINGS

VERVEN

MATHYS

GLASGORDIJNEN

Ado, Gardisette, Weyers, Unland, Aristo,...

OVERGORDIJNEN

Ado, Gardisette, Aristo, Venillia, Crowson, Vriesco,... steeds de beste prijzen !

VLOERBEKLEDING

vanaf 189 fr./m² (4 m breed)

VASTTAPIJT

vanaf 269 fr./m² (4-5 m breed)

TAPIJTEN SYNTHETISCH

(bv 2-3 m 3.499) WOL vanaf 5.999 2/3

VLIEGENDEUREN, DONSDEKENS, LAKENS

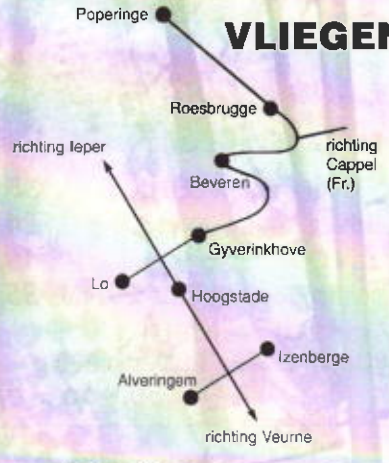

-10 %
-20 %
-30 %
SUPER SOLDEN -40 %
-50 %

DIREKTE KORTING !

MASSA BEHANG

Prof. O. Rubbrechtstraat 67
8972 ROESBRUGGE
Tel. (057) 30 10 20

open : ma. : 13u30 tot 18.30u
di. - vr. : 9u tot 12.30u & 14u tot 19u
za. : 9u tot 12u & 13u30 tot 18u

BEHANG - VLOERBEKLEDING - VERF

VOEDING JOHAN

Prof. Rubbrechtstraat 21
Roesbrugge
Tel. 057/30.05.85

Openingsuren:
open van 8.30 u tot 12.00 u
en van 14.00 u tot 18.00 u
zondag van 8.30 u tot 12.00 u
gesloten van zondagmiddag
tot maandagmiddag

Uw bestelling THUIS GELEVERD op donderdag

SOLDEN TEXTIEL -20% -30%

tot 31 jan.

- Babypakjes
- Kinderkledij
- Souspulls
- Slaapkledij,
- Joggings,

NON-FOOD

Steradent Reg. 30 st.	***58,-***
Scheerschuim Nivea 200 ml	***105,-***
Calg. Tab. Duo 50 st.	***299,-***
Zip aanmaakblokjes	***48 + 24 GRATIS***
Destop ontstopper 1 l	***85,-***

PET-FOOD

Visvoeding	***69,-***
Whiskas 400 g	***29,-***

NATUUR/DIEET

Traay Honing 450 g	***99,-***
Ritter Saffloerolie 750 cc	***199,-***
Ecover vloerzeep 1l	***89,-***

Groenten en fruit

Appelsienen Moro	***39,-***
Appels Jonagold 2 kg	***49,-***
Witloof	***aan Knalprijs***

VOEDING

NIEUW gevulde chocolade-eieren	
Zeevruchten/pralines 100 g	***39,-***
Chips Croky 75 g	***19,-***
Deli Choc	***45,-***
melk - fondant - wit	
Côte d'Or repen 5 st.	***49,-***
melk - praliné - vanille - enz...	
Choco Toff 500 g	***99,-***
Cracnuts Bacon/Paprika 150 g	***39,-***
Hak Rode Kool Appelen 370 g	***24,-***
Marie Thumas 400 g	***29,-***
Erwt E.F. - Erwt + wortelen	
Imp. zelfrijzend bakmeel 1 kg	***35,-***
Knorr soep	***25,-***
- Chicken - Jardinière	
- Tomaten - Kervel	
- Edelprei	
Mayonaise V.D.M. 500 g	***63,-***
Sprite/Fanta lemon & orange 4 x 1,5 l	***169,-***
Prestige tafelwijn wit/rood 1 l	***84,-***
Glühwein	***75,-***

DIEPVRIES

Frieten 1 kg	***53,-***
Kaaskroketten 12 st.	***119,-***

TOPPER

Chamois D'or 470,-

ONS KAAS-HOEKJE

Damme Kaas	***295,-***
Emmentaler	***340,-***
Old Amsterdam	***480,-***
St. Maarten light	***390,-***
Minder zout, minder vet	

Uw KAASPLANK verzorgd en met een ruime keuze Bestel op voorhand

ZUIVEL

Becel Control 250 g	***38,-***
Platte kaas Winny 500 g	***24,-***
L.V.Q.R. 170 g	***49,-***
Alpro Soya Cuisine 250 ml	***35,-***
van 22/1 t.e.m. 31/1	
Danone mag. fruitkaas 200 g	***36,- op = op***

CHARCUTERIE

van 22/1 t.e.m. 31/1	
Grillham	***390,-***
Bolognaisesaus 690 g	***109,-***
Hespeworst	***270,-***
Filet de Sax	***450,-***
Kip Hawaï	***200 g + GRATIS 50 g***
Pizza	***NU 89,-***

Folder geldig van vrijdag 22/01 t.e.m. 7/02 of tot uitputting voorraad en onder voorbehoud van drukfouten

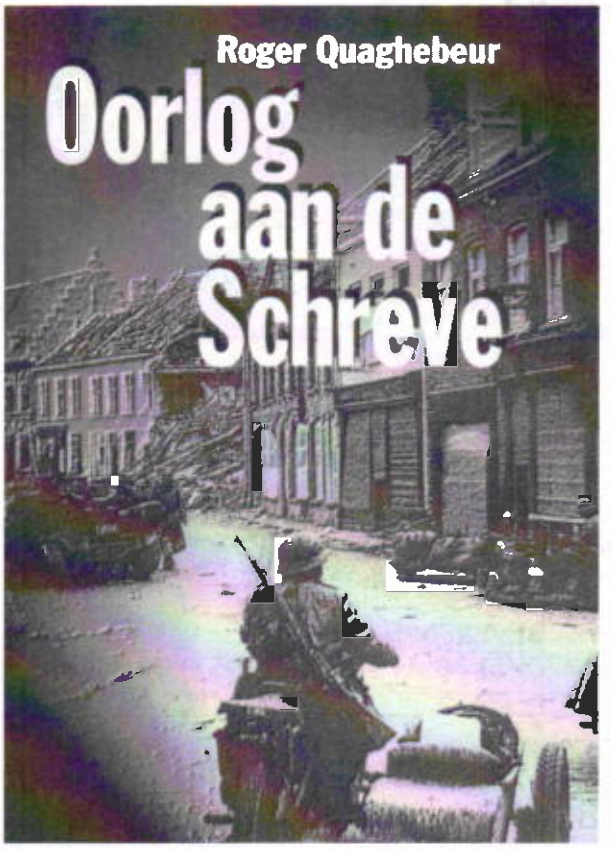

"OORLOG AAN DE SCHREVE"

Op 5 december verscheen "Oorlog aan de Schreve", een boek van Roger Quaghebeur over de Tweede Wereldoorlog in de streek van Poperinge. De auteur schreef reeds eerder "Ze zijn daar !" en "Het Westland in oorlogstijd".
Het boek "Oorlog aan de Schreve" is een onthullende reportage over een tragische periode. Einde mei 1940 kreeg de stad helse bombardementen te verduren. Hierna be-gonnen meer dan vier jaar Duitse bezetting, met alles wat dit achter zich aan sleept : vervolging, gedwongen tewerkstelling, honger en rantsoenering, collaboratie, maar ook opstandigheid en weerstand. Roger Quaghebeur heeft tientallen mensen geïnterviewd en verscheidene archieven uitgeplozen. Hij brengt heel wat ongekende gebeurtenissen en drama's aan het licht : weerstandsruzies, smokkelpraktijken, vliegtuigcraches, sport en cultuur, ...

"Oorlog aan de Schreve", 2de druk
is verkrijgbaar aan 885 fr.

Boekhandel Schoonaert

Bergenstraat 16
8972 Roesbrugge.
Tel. 057/30 15 57.

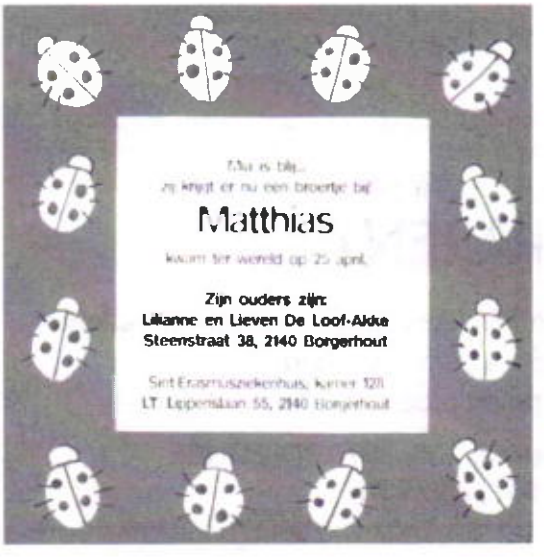

De nieuwste collecties geboorte- & huwelijks-kaarten zijn binnen !

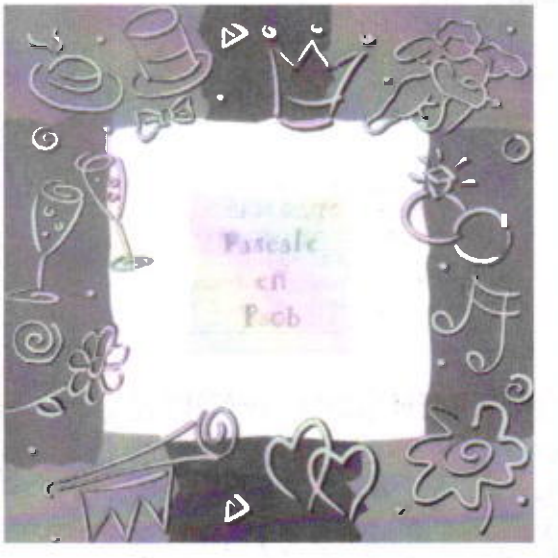

DRUKKERIJ SCHOONAERT

BERGENSTRAAT 1 • 8972 ROESBRUGGE
TEL. 057/30 03 79 • FAX 057/ 30 09 80

WAAR KOMT HET VANDAAN?

HIJ HEEFT BUITEN DE WAARD GEREKEND
Hij heeft zich misrekend

Een waard was vroeger de uitbater van een herberg of slaaphuis. Wie na wat verteer of verblijf in een dergelijke gelegenheid zijn eigen rekening maakte, kwam meestal bedrogen uit, omdat de uitbater (de waard) met een ander bedrag voor de dag kwam. De klant had meestal een en ander over het hoofd gezien, of de prijzen onderschat. Hij had buiten de waard gerekend.

In feite had hij geen rekening gehouden met een ander, die meer te zeggen heeft.

RIMAL b.v.b.a.

- RENOVATIE VAN GEVELS
- ALGEMENE VOEGWERKEN
- ELASTISCHE VOEGEN
- HYDROFOBEREN VAN GEVELS

LANGE TORHOUTSTRAAT 48, 8900 IEPER
Tel. + Fax 057/21 93 59

Piano's VANOUTRYVE

Stemmen - restauratie
Aan- en verkoop
Nieuw en tweedehands

Sint-Omaarsstraat 8, 8691 BEVEREN-IJZER
Tel. (057) 30 13 21 - GSM (075) 78 41 82 - Fax (057) 30 12 80

Schoonheidsinstituut **Natacha**

Parfumerie - Pedicure - Manicure
Maquillage - Esthetiek - 2 Zonnetunnels

PROMOTIE VAN DE MAAND
bij een reiniging :
GRATIS manicure of epilatie
van het gezicht
(geldig tot eind februari)
10 % KORTING
op alle sjaals en foulards

Prof. O. Rubbrechtstraat 44
Op afspraak : 057/30 14 12
Iedere woensdag ook nog verzorgingen
na 19 u. (op afspraak)
Gesloten zondagnamiddag en dinsdag
Open van 9 tot 12 u. en van 13.30 tot 19 u.

Geert DOOLAEGHE

Kleine Markt 20, 8978 WATOU
Tel. 057/38 80 19 - Fax 057/38 89 37

BP
verdeler van BP-OIL produkten

- ✘ Gasolie verwarming -> automatische bevoorrading
- ✘ Gasolie diesel
- ✘ Smeermiddelen
- ✘ Kolen
- ✘ Gas
- ✘ Lamppetroleum
- ✘ Mazouttanks
- ✘ Veevoeders

TIMMER- EN SCHRIJNWERKEN

VERYSER Roland

- Nieuwbouw en verbouwingen
- Ramen en deuren in hout, PVC en Alu
- Garagepoorten + automatisatie
- Rolluiken : gewone en elektrische bediening
- Binnenhuisinrichting : binnendeuren, plafonds, trappen, parket
- Veranda's
- Zonnewering

Waaienburgseweg 11A, 8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 06 79 - Fax 057/30 15 09

DECORATIE - SCHILDERWERKEN

LEO PARENT

- ☐ Binnenhuisdecoratie "van vloer tot plafond"
- ☐ Exclusieve verftechnieken
- ☐ Verkoop en plaatsing laminaat parket

Duinkerkestraat 200, 8970 POPERINGE
Tel. & Fax 057/33 72 71

DIEGO DELOZ

BOUWEN - VERBOUWEN
VLOEREN - FAIENCEN

Hoogstraat 3, 8972 Haringe
Tel. 057/30 16 72

ACTIVITEITEN EN VERMAKELIJKHEDEN

MAAND JANUARI

Kaartingen

• Haringe, in "Sint-Jozef", bij Cecile Ryon
zaterdag 23 januari
maandelijkse kaarting voor de leden
• Beveren-IJzer, in de H. Hartzaal
zaterdag 23 januari vanaf 19 u.
zondag 24 januari van 9.30 u. tot 22 u.
boterkaarting met tombola (iedereen prijs)
t.v.v. M.C.B.-piloot Steven Declerck
• Roesbrugge, bij P. Gunst
dinsdag 26 januari
puntenkaarting "Derde Leeftijd"

MAAND FEBRUARI

Kaartingen

• Haringe, in de schoollokalen
woensdag 10 februari
puntenkaarting "Derde Leeftijd"
• Haringe, in "Sint-Jozef", bij Cecile Ryon
zaterdag 27 februari
maandelijkse kaarting voor de leden
• Roesbrugge, bij P. Gunst
dinsdag 23 februari
puntenkaarting "Derde Leeftijd"

Vogelpik

• Haringe, in "St.-Jozef", bij Cecile Ryon
zaterdag 13 en zondag 14 februari
smijting voor de leden
• Roesbrugge, bij P. Gunst
zaterdag 13 februari
smijting voor de leden.

W.T.C. Karel de Blauwer

gaat van start met de inschrijvingen voor het nieuwe seizoen op zondag 28 februari en zondag 7 maart telkens van 10 u. tot 12 u. Iedereen van harte welkom.

K.A.V. Roesbrugge-Haringe

- **Markerborduren**
  Men kan nog altijd inschrijven voor de cursus Markerborduren. Deze namiddagen gaan door op 26 jan., 2 febr., 23 febr., 2 maart en 23 maart in het Ontmoetingscentrum "Karel de Blauwer". Prijs : 950 fr. leden - 1.400 fr. niet-leden, alles inbegrepen. Inschrijven bij Alice, tel. 057/30 01 41.
- **Kookdemonstratie**
  Op woensdag 20 januari om 19.30 u. bij Patrick Gunst : "Aardappelen net even anders". Breng bord en bestek mee.
- **Hoofdpijn en Migraine**
  Op donderdag 25 februari om 19.30 u. in het Ontmoetingscentrum "Karel de Blauwer".

K.V.L.V. Roesbrugge-Haringe

Op maandag 25 januari en woensdag 3 februari om 19.30 u. kookles : "Gewicht- en calorieArm koken" in het Ontmoetingscentrum te Roesbrugge.
Op donderdag 11 februari om 19.30 u. in het Ontmoetingscentrum te Roesbrugge : gezinsvergadering : onderwerp "Duurzaam samenleven" door Stefaan Desodt.

LANDELIJKE GILDE

Boterkaarting op zondag 24 januari van 10 tot 13 u. en vanaf 19 u. in het Ontmoetingscentrum te Roesbrugge.

BEVEREN-IJZER

Slagerij Barrezeele - Pyfferoen

Eind januari beëindigen we onze slagerij. Hierbij bedanken wij onze klanten. Wij waren jullie graag van dienst.
Yvan en Lut Barrezeele - Pyfferoen
Bergenstraat 25/43, Beveren a.d. IJzer
Tel. 057/30 03 75 of 057/30 06 00.

• Benzine (super - loodvrij - diesel)
• Petroleum
• Gasflessen (13 kg - 30 kg - 46 kg)
• Kolen in zakken van 25 kg (12/20 en 20/30)
• Gasolie

GROOTSE OPENDEURDAGEN
van 16 tot 24 januari

GARAGE - CARROSSERIE
F. DECLERCK
Roesbruggestraat 72
8691 BEVEREN
Tel. 057/30 04 16

VERKOOP VAN FIETSEN
VERKOOP VAN NIEUWE
EN OCCASIEWAGENS

SCHOONHEIDSINSTITUUT
Valerie VIANE
SCHOONHEIDSSPECIALISTE
CAMOUFLAGISTE
van wijnvlekken en littekens
KLEUR- EN STIJLADVIES
PROMOTIEDAG :
DONDERDAG 4 FEBRUARI 1999
Gelaatsverzorging :
750 Bef *i.p.v. 1495 Bef*
Reserveer tijdig !
Esthetiek - Parfumerie - Pedicure
Zonnebank - 3 gezichtsbruiners
Provenplein 53
8972 PROVEN
Tel. 057/30 08 51

BRIEFJE VAN

EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

De Vlamingen hebben het in België niet altijd gemakkelijk gehad. Hoewel de eerste grondwet (7 februari 1831) in artikel 23 bepaalde: "Het gebruik der in België gesproken talen is vrij", waren reeds enkele maanden vroeger het leger, de administratie en het gerecht volledig vertranst. Met soms nare gevolgen.

In april 1863 had de Antwerpenaar Jacob Karsman een gedicht uitgegeven waar de naam van de drukker niet op vermeld stond, wat in strijd was met de wet. Hij kreeg hiervoor 5 fr. boete. Karsman trok de zaak voor het Hof van Beroep te Brussel, en koos de Vlaamsgezinde liberale advocaat Julius Vuylsteke tot raadsman. Toen Vuylsteke liet weten dat hij in het Nederlands wenste te pleiten, mocht dit niet. Alles moest in het Frans gebeuren. Karsman die hiermee niet akkoord kon gaan, verliet de gerechtszaal, waarna hij bij verstek werd veroordeeld tot drie maanden gevangenisstraf.

In 1860 werden voor het Hof van assisen te Mons (Henegouwen) twee Vlaamse werklieden, Coucke en Goethals, veroordeeld wegens moord en terechtgesteld, zonder dat zij zich naar behoren hadden kunnen verdedigen, want alles verliep in het Frans en zij verstonden niet wat er gebeurde of wat er gezegd werd!

In 1867 kwam er een wetsvoorstel waarbij de rechters in het Vlaamse land zouden verplicht worden het Nederlands te kennen. Maar dit werd verworpen.

Op 19 oktober 1872 werd Jozef Schoep van Sint-Jans-Molenbeek veroordeeld omdat hij geweigerd had een geboorte-aangifte in het Frans te doen. Het Hof van Cassatie velde toen een arrest waarbij het aan de advocaten verboden werd in het Nederlands te pleiten.

Er is intussen, na veel geduld, en harde strijd, heel wat veranderd. De Vlamingen hebben in dit land nu blijkbaar evenveel rechten als de francofonen, en toch...

Men heeft daar het fameuze Agusta/ Dassault-proces. Ik wil het niet hebben over de grond van de zaak. Er bestaat een uitspraak van het Hof van Cassatie en iedereen moet zich daarbij neerleggen. Maar wat mij wel tegen de borst stoot, is dat Vlaamse ministers, Vlaamse ambtenaren, Vlaamse mensen door de hoogste rechtsinstantie, aan de vooravond van het jaar 2000, nog altijd in het Frans, en uitsluitend in het Frans geoordeeld en veroordeeld worden!

"En wat mij ten zeerste verwondert," *voegt Gusta er aan toe* "is dat al die Vlaamse gazetten, daaraan geen aanstoot schijnen te nemen. Ik twijfel er sterk aan als het Europese Hof voor de Rechten van de Mens te Straatsburg, het daarmee eens zal zijn. Maar bij ons protesteert er niemand. Waar is der oudere fierheid nu gevaren?"

Een pertinente vraag,
Pol

Een klassieke spaarrekening met een maxirendement :

gezien op WTV

DE MAXIREKENING

Basisrente	=	**2,75 %**
Getrouwheidspremie (*)	=	**1,00 %**

Tarieven geldig d.d. 01/01/99

(*) Getrouwheidspremie voor deposito's die onafgebroken gedurende 12 maanden op de rekening blijven.

Tot 55.000 fr. intresten vrijgesteld van roerende voorheffing.

ARGENTA
uw appeltje voor de dorst

KRIS ROSSEEUW

Provenplein 48, Proven - Tel. & Fax 057/30 03 55

KOOPJES IN VERLICHTING !

FUNNY LIGHTS

ELEKTRO CAPPOEN

Prof.O.Rubbrechtstraat 12 - ROESBRUGGE - Tel. 057/30 05 94

SERVICE & KWALITEIT

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

Ze hadden in den tijd styf ervan è klapt ols de menschen hoorden zeggen dat Flavie, de rijke en eenige dochter van Constant Blaecke, de peerdenmarchand ging trouwen met Narden Bieze, die veele jonger wos. Bovendien wos Narden 'n soorte van 'n 'buusbink', die op zyn eigen maniere leefde en weunde in 'n oud kotje geheele ten uutkante. 'n Wrochte niet, maar 'n blauwde veele voor z'n eigen en binst de laatsten oorlooge en der achter, zat 'n dag en nacht toe Blaeckes om 't helpen peerden en koeien overblauwen, want de doeninge stoeg geheele teegen de frontieren. Olzoo kwam het ook dat er veelen peinzenden dat 't "moetewerk" wos met Flavie, want Narden wos 'n fermen jonkheid ... Flavie had ol 'n paar keeren in kennisse è wist, maar 't foeterde nooit. Bij de bevrijding, wos dat 'n beetje met 'n Engelschen officier, die daar ingekwartierd wos, en toen 'n beetje met 'n oppersten van de Fransche kommiezen, maar achter 'n moment kuisten ze hulder schuppe of ... Nu, om kort te vertellen, Narden trouwde met Flavie, zieder bleeven op de groote doening en den ouden Blaecke ging met zyn madame op hulder villa gaan weunen in Knokke. Flavie had heur eigen villa in Koksijde, waar dat ze dikkers naartoe gingen en de menschen waren 't ol gewend van Narden te zien passeeren met Flavie, in de chieke voituure ...

't Wos nu 'n keer dat ze in 'n restaurant aan zee hadden gaan eeten, en 's anderendaags kwam Flavie olgeheele in roode plekken ...

"Dat is garentie 'n bloedvergiftiging teweege !" zei Narden, " 'k gaan subiet bellen naar den dokteur, ols we rechtuit meugen gaan !" 't Wos wel, en 'n beetje laater stoegen ze ol in de wachtzaale ... De dokteur kwam en Flavie mocht direkt meegaan...

"Ga je hier wachten misschien ?" vroeg den dokteur teegen Narden die wos gaan zitten.

"Ja, jaa'k, meneere!" knikte Narden en 'n pakte één van de illustraties die daar laagen en bekeek de prentjes. 't Duurde toch niet te lange teegen dat den dokteur weere binnenkwam ...

"Flavie is bezig met heur weere aan te kleen!" zei den dokteur.

"Is 't entwot dat erg is ?," vroeg Narden.

"Zoo erg is 't niet!" antwoordde den dokteur ... "maar 'k hèn daar entwot bekeeken van Flavie, dat niet aan mien goeste is!"

"'k Gelooven dat rechtuit, meneere!" zei Narden ... " 't is geen fotomodel énnée ... maar, ja, 'k hen ik dat ook maar è zien ols we è trouwt waaren ... Maar 'k gaan 'n keer entwot zeggen, meneere dokteur, buuten gie en ik gaat er dat nooit niemand bekyken, maar de doeninge waarop da'k nu weunen, is van olleman die passeert bekeeken en beboft! Vroeger ennée, ols ik nog in mien krottekotje weunde teegen "De Vlooge", en da'k 'n keer op 't 'vortdrek' zat, hoorde ik wandelaars, die daar passeerden, teegen mekaar zeggen : "Mens toch ! Went 'n keer in zulk 'n kotje!". Maar nu ennée, meneere, ols er nu wandelaars passeeren by nuuze villa in Koksijde en da'k daar op de terrasse, in mien zetel zitten in de gazette te kyken, hoor ik zeggen : "Bekykt dat 'n keer ! 't Is ollezins geen sukkelaare die hier weunt ..! En dat is 't verschil, meneere dokteur !"

Den dokteur glimlachte en wos teweege entwot te zeggen, maar Flavie kwam binnen ...

KWAAK

Opmaak en druk : Drukkerij Schoonaert, Roesbrugge

DE IJZERBODE

Verantwoordelijke uitgever :
Drukkerij Schoonaert
Bergenstraat 1
8972 Roesbrugge
tel. 057/30 03 79
385-0056775-93

INFORMATIEBLAD voor de DIEPE WESTHOEK
met bijdragen over regionale en populaire wetenschap
29e Jaargang Nr. 2 februari 1999
Afgiftekantoor 8972 Roesbrugge

Wordt maandelijks
gratis verspreid in :
Roesbrugge - Haringe
Proven - Krombeke
Stavele - Beveren - Watou
Jaarabonnement : 300 fr.

Guido Gezelle, mens van vlees en bloed, priester en dichter, overleed honderd jaar geleden.

Op zaterdag 1 mei 1830, net voor *dierbaar België, het heilig land der vaad'ren* onafhankelijk werd, zag Guido, Pieter, Theodorus, Josephus Gezelle te Brugge langs de Rolweg, bij de molens op de vesten, het levenslicht.

Hij was het eerste kind van het gezin Pieter en Monica Devriese. Vader, afkomstig van Heule, was sedert 22 december 1828 officieel in de bevolkingsregisters van de stad Brugge ingeschreven. Hij was zevenendertig toen hij zich als tuinman op het buitenverblijf van baron Theodore van de Walle-van Zuylen in 't Sint-Annakwartier vestigde en er zich installeerde in de keuken, de voute en de kelder die hij van de baron mocht gebruiken. Hij kreeg eveneens toelating om een deel van de grote tuin voor eigen rekening te beplanten, zodat patatten en groenten als een hemels manna op tafel vielen. Zeg wel, een grote weldaad in het verpauperd Vlaanderen van de 19de eeuw.

Pieter Gezelle, eertijds uit het Napoleontische leger gedeserteerd, had al enige ervaring opgedaan als tuinman en hovenier bij zijn vorige werkgevers, het klein Seminarie te Roeselare en de Bijloke te Gent.

Zuster Ursula die in de Bijloke werkte had een jongere zus, Monica Devriese, die te Wingene spinster was en die bij toeval en omdat Ursula een handje toestak, Pieter leerde kennen. Zij huwden op 1 juni 1829 te zeven uur 's avonds te Wingene en trokken nog dezelfde dag naar de Rolweg 64 te Brugge, waar zij tot 1849 bleven wonen.

Als bruidsschat kreeg zij 16 cent en de stam van een kriekelaar, waaruit planken konden gezaagd worden, nodig voor het ene of andere menagemeubel. Elf maand later werd hun eerste zoon Guido geboren. Er zouden nog acht kinderen volgen, waarvan er vier vroegtijdig stierven, wat toen in Vlaanderen heel normaal was.

Guido Gezelle had twee broers. Romain, de latere vuurwerkmaker en vader van priester Caesar Gezelle en Jozef die van 1887 tot 1898 onderpastoor werd te Zillebeke. (1) Hij had twee zussen, Louise, de moeder van Stijn Streuvels en Florence die een tijdje zijn huishoudster was.

Guido Gezelle, mens van vlees en bloed, polyglot, priester, poëet, taalkundige, leraar, wetenschapper, filoloog, journalist, volkskundige, artiest, dwarsligger, mecenas en heilige, heeft onmiskenbaar zijn stempel gedrukt op het Vlaamse volksleven en de literatuur van de Lage Landen.

Honderd jaar geleden, op maandag 27 november 1899 te één uur 's middags stierf hij in 't Engels Klooster te Brugge.

Brugge, Roeselare en Kortrijk, waar hij literaire sporen achterliet, maken zich op om het Gezellejaar 1999 alle luister bij te zetten als een hommage aan de priester-dichter die Middeleeuwen en poëzie samenbracht. (2)

Brugge, die scone.

Niettegenstaande Guido Gezelle kortere of langere tijd te Roeselare en Kortrijk verbleef en daar als leraar, dichter, onderpastoor, aalmoezenier of directeur grote ogen gooide is deze bijdrage bestemd voor de wandelaar die tijdens het Gezellejaar rustig op zoek gaat naar herinneringen aan de *priester-dichter, die zo geerne de veugeltjes hoorde schuifelen* te Brugge.

De bekende pleisterplaatsen uit het Venetië van het Noorden, als daar zijn, het Minnewater, Begijnhof, Walplein, Gruuthuyse, Dijver, Markt en Burg, waar men zowel 's zomers als 's winters door horden toeristen van de stoep wordt gelopen, kunnen wij vergeten.

Onze wandeling loopt door het Gezellekwartier of de Sint-Annawijk. Eertijds de armenbuurt van Brugge met kleine huisjes en smalle straatjes maar met vriendelijke bewoners die zichzelf in hun Verlorenhoek-

feesten, goed in hun vel voelen. Sinds ontelbare jaren worden ter plekke volkse feesten georganiseerd en aan hun wijkburgemeester verlenen zij privileges zoals Diederik van de Elzas er nooit heeft gekregen.

Gezelle zet ons meteen op het goede been bij de start van de wandeling :

Trage gaan en verre zien
is het werk van wijze liën.

Wij vertrekken met zijn wijze raad naar zijn geboortehuis, dicht bij de Kruispoort waar de Sint-Janshuysmolen en de Bonne Chieremolen op de Kruisvest (3) een der meest idyllische plaatsjes van Brugge zijn.

Na een moeilijke bevalling met een onmiddellijk daaropvolgende nooddoop groeide Guido Gezelle met het veel te grote hoofd (4) op, in dit deel van de woning dat de baron aan zijn tuinman had afgestaan.

Al op zevenjarige leeftijd kreeg hij les van meester J. Brans, een Hollander die na de afscheiding in 1830 te Brugge was blijven plakken en die er voor zorgde dat Gezelle, naar hij zelf verklaarde, bij Brans zijn eerste haat tegen het "Hollands" opdeed.

→

De jongen was echter een buitenbegaafde en uitmuntende leerling en behaalde bij de lering voor zijn eerste communie in de Sint-Annakerk het beste cijfer van alle communicanten van de stad. Hij groeide op in deze ouderwetse buurt en kende alle straatjes, reien en pleintjes als zijn broekzak : de Rolweg, Balstraat, Carmenstraat, Strostraat, Blekersstraat, Spiegelrei, Langerei, Potterierei en tientallen andere. In ieder van deze eeuwenoude steegjes waar het nog rustig wandelen is, gezien dit voor de toerist "The unknow Bruges" blijft, valt daar veel van de Brugse authenticiteit te bewonderen.

Na zijn eerste communie, toen op elfjarige leeftijd, ging Gezelle op 1 oktober 1841 studeren in "*Den Dune*". Deze benaming wijst op het zandig onvruchtbare deel van het middeleeuwse Brugge, met duinformaties, blekkers (duintoppen) en vlissen (duinpannen). *Stuyfzande*, in de Jeruzalemstraat en de eeuwenoude herberg *Vlissinghe* uit 1515 in de Blekersstraat, die toen Blekkerstraat heette, herinneren daar aan.

De school *Den Dune* werd in 1846 naar de Noordzandstraat overgebracht om plaats te maken voor het Groot Seminarie waar Gezelle later zijn priesterstudies zou voleindigen.

In 1846 verliet Gezelle Brugge om verder te studeren in het Klein Seminarie te Roeselare. Hij bleef daar werkstudent, boodschapper van de leraren en poortwachter tot hij op 30 oktober 1850 weer naar Brugge kwam om zijn studies in de theologie aan te vatten.

Kort voor hij zijn laatste wijding ontving, werd hij op 20 maart 1854 als leraar naar het Klein Seminarie te Roeselare gestuurd waar hij een paar jaar voordien als poortwachter de voetmat van de professoren was geweest.

Hij werd er de collega van vroegere leermeesters maar kroop in hun bijzijn vaak diep in zijn schelp. Er wordt gezegd dat hij aan tafel in de lerarenrefter geen aardappelen durfde vragen als een leraar van destijds hem de weg versperde.

Enkele maanden later, op zaterdag 10 juni werd hij priester gewijd in de Sint-Salvatorskathedraal van zijn geboortestad. 's Anderendaags droeg hij zijn eremis op in de kapel van 't Klein Seminarie waar hij leraar bleef tot in 1860.

Zerelopere Gezelle.

Op 26 augustus werd de veel te moderne en veel te graag geziene leraar met zijn nieuwe ideeën en te groot engagement uit Roeselare weggepromoveerd naar het Engels Seminarie te Brugge (Lange Rei) waar hij professor in de filosofie en onderrector werd.

Met een salaris van duizend frank per jaar had de jonge priester het relatief goed.

Reeds anglofiel geworden aan het Klein Seminarie, reisde hij heel vaak naar Engeland en was zo taalvaardig in het Engels dat hij te Arundul in Sussex (Zuid-Engeland) een zieke pastoor verving en daar tot driemaal per week voor een grote schaar kerkgangers boeiend preekte.

Inmiddels had Gezelle zich ook in 't Engels Seminarie in nesten gewerkt, verliet deze instelling en werd op 11 oktober 1865 onderpastoor op de Sint-Walburgaparochie.

Hij liep van het een naar het andere, was actief in de politiek en stelde zijn vlijmscherpe pen ten dienste van de propaganda voor het katholieke Brugge. In zijn strijd tegen het liberalisme dat God en zijn gebod negeerde, gebruikte hij de periodieken "'t Jaer 30" en "'t Jaer 70" om de katholieke standpunten te verdedigen en de goddelozen af te breken waarbij hij noch laag-bij-de-grondse opmerkingen noch grove scheldpartijen schuwde.

Door zijn polemische geschriften maakte hij vele vijanden al werd hij door de eenvoudige parochianen van Sint-Walburga hoog op de handen gedragen. Hij werd zelfs voor een aantal artikelen die hij ondertekende met pseudoniemen als Djilleke, Mijnheer X en Mietje Meiskes veroordeeld en vervolgd. Ook de affaire met zijn meid Stephanie Hinderijcks, een dievegge die op zijn naam zware schulden maakte, deed monseigneur Faict er toe besluiten *Zerelopere Gezelle*, die door zijn parochianen alzo werd genoemd, over te plaatsen naar de Onze-Lieve-Vrouweparochie te Kortrijk.

Menère Gezelle.

Op 20 september 1872 werd Guido Gezelle benoemd tot kapelaan te Kortrijk.

Hij kwam er tot rust en werd door arm en rijk zeer geliefd. Als begaafde spreker deed hij zijn kerk vollopen voor zijn sermoenen. Hij werd de welkome gast bij belangrijke families in de stad en groeide uit tot een geëerd burger met aanzien.

Zijn poëtische kracht kwam weer naar boven en hij publiceerde gedichten die tot de beste van zijn ganse oeuvre behoren.

Net als op Walburga te Brugge was hij te Kortrijk op Onze-Lieve-Vrouw zeer sociaal geëngageerd. Hij schonk zeer veel aan de armen, maar in tegenstelling met wat zijn neef Caesar Gezelle als biograaf over nonkel schreef, als zou hij zijn ganse hebben en houden aan de armen hebben geschonken, is niet waar. Kapelaan Gezelle belegde een deel van zijn centen in effecten en kocht zelf obligaties van de Société Générale !

Op 23 mei 1889, nog geen zestig jaar oud ging hij op rust. Hij werd aalmoezenier van de uit Frankrijk uitgeweken nonnen "Les Filles de l'Enfant Jésus" die zich te Kortrijk kwamen vestigen. Het waren diezelfde zusters die sedert 1892 te Abele een vaste stek hadden, maar door het toenemend anticlericalisme in Frankrijk, net over de Schreve in de magazijnen voor granen en meststoffen van C. Mostaerd onderwijs in het Frans verschaften aan Vlaamse kinderen. (5)

Kort voor zijn dood, op 30 april 1899 kwam Gezelle weer naar zijn geboortestad.

Hij werd er aangesteld tot directeur van de kanunnikessen van de H. Augustinus in het elitaire Engels Klooster in de Carmenstraat. Gezelle was ziek en zwak en na een half jaar verblijf aldaar, in de buurt van zijn geboortehuis, stierf hij op maandag 27 november 1899 te één uur 's middags.

Op vrijdag 1 december werd hij onder overweldigende belangstelling en met groot eerbetoon begraven op het stedelijk kerkhof van Brugge.

Op donderdag 1 mei 1930, bij de honderdste verjaardag van zijn geboorte werd zijn standbeeld, (beeldhouwer Jules Lagae uit Roeselare), in de nabijheid van de Onze-Lieve-Vrouwekerk in aanwezigheid van koning Albert I opgericht.

Brugge, de Gezellestad bij uitstek hoopt ook de lezer van *De IJzerbode* dit jaar in 't Sint-Annakwartier aan te treffen. Dit kaartje en een korte beschrijving van de beziens-waardige relieken, die aan Gezelle herinneren, kunnen een leidraad zijn. Al met al veel wandelgenot !

Elie E.Balduck

Noten

1. Guido Gezelle kwam vanuit Kortrijk vaak op bezoek naar Zillebeke. Pastoor Viktor Huys, de gevierde volksverteller,o.a. over de Bende van Baekelant, was zijn medestudent en collega geweest aan het Klein Seminarie. Zijn broer Jozef was er onderpastoor.
   Zie Album Joseph Delbaere. *Nieuwe gegevens over Viktor Huys (1829-1905)*. Uitg. Geschied.- en Oudheidkundig Genootschap van Roeselare en Ommeland. 1968.
2. D. Van Tieghem. *Zoektocht naar G. Gezelle te Brugge*. Uitg. Westvl. Gidsenkr. Brugge.
3. Een derde molen op de Kruisvest "De Nieuwe Papegaai" is afkomstig uit Beveren a.d. IJzer en werd er in 1970 geplaatst. Een vierde molen van de eertijds vijfentwintig molens, de "Koelewey" kwam er in 1998.
4. Daags na de dood van G. Gezelle werden zijn hersenen verwijderd door prof. dr. Gustaaf Vernest, oud-leerling van Gezelle. Hun gewicht (1,674 kg) bedroeg ruim 0,3 kg meer dan normaal.
5. E. E. Balduck. *Het Combisme tijdens de Derde Republiek*. Liber Amicorum R.-A.Blondeau, 1999, blz. 25.

(Vervolg blz. 455)

MENSEN VAN BIJ ONS

Op 21 januari jl. is te Schaarbeek overleden mevr. Flora Duponcelle, zij was geboren op 30 augustus 1914 op de Beverenkalsijde. Zij was de dochter van bakker-winkelier Arthur Duponcelle en Celine Verbouwe, die na de Eerste Wereldoorlog zich vestigden "Tussen de Bruggen" te Roesbrugge.

Kort nadat zij de school had verlaten ging Flora in dienst te Brussel (waar haar oudere zuster reeds verbleef). Op 6 maart 1937 trad zij in het huwelijk met Alfred Demesmaeker te Sint-Jans-Molenbeek. Vele jaren hebben zij een winkelbedrijf uitgebaat te Laken. Haar man was lijstenmaker.

Op 9 februari jl. is te Meulebeke in het Rusthuis "Ter Deeve" overleden mevr. Magdalena Dekyvere, geboren te Heule op 5 september 1908. Zij was de weduwe van Georges Remmerie.

Enkele jaren voor de Tweede Oorlog kwam het gezin Remmerie-Dekyvere zich vestigen te Roesbrugge aan de Molenwal (huis nu bewoond door Martial Vanlaeres). Georges Remmerie (1910-1994) was ± 35 jaar werkzaam in het vlasbedrijf Vanrobaeys te Killem. In 1973 verhuisde het gezin naar Heule en einde jaren tachtig trokken beide echtgenoten naar het Rusthuis, waar beiden zijn overleden.

HET NEDERLANDS IN DE WETENSCHAP EN HET ONDERWIJS (4)

R.A. Blondeau

De Leidse "ingenieursschool"

We weten dat Simon Stevin gedurende een groot deel van zijn leven in contact is geweest en zelfs in dienst kwam van prins Maurits, zoon van Willem de Zwijger. Wanneer ze elkaar precies hebben leren kennen weten we niet. Er wordt wel eens verondersteld dat deze kennismaking dateert van 1583, toen Stevin zich had ingeschreven aan de universiteit van Leiden, en prins Maurits er hetzelfde jaar klassieke talen en wiskunde ging studeren. Stevin heeft er hem ongetwijfeld ontmoet, doch in hoeverre hij, zoals wel eens beweerd wordt, met de prins bevriend werd of als lesgever-repetitor is opgetreden, valt uit geen enkel document op te maken.

Met zekerheid kan echter wel gezegd worden dat Stevin sedert 1593 in dienst was van de prins, waarschijnlijk met de titel van ingenieur. (27)

Einde 1599 zou de prins, die inzag dat voor haven-, water- en versterkingswerken er behoefte was aan geschoolde ambachtslui, aan Stevin de opdracht hebben gegeven een instructie samen te stellen voor een aan de Leidse universiteit verbonden ingenieursschool, waar "soude worden gedoceert in goeder duytscher tale die telconste ende Landmeten principalycken tot bevordering van de geenen die hen souden willen begeven tottet ingenieurscap". (28)

Bij "Instructie van 8 Jan. 1600" werd door Stevin de studie en opleiding gereglementeerd. Het ging om oefening in de vier hoofdbewerkingen der rekenkunde, met gehele getallen, gewone en tiendelige breuken; de regel van drieën; een geheel op de praktijk gerichte cursus in "landtmeten opt papyer", gevolgd door "dadelycke landmetingen int velt" en een cursus in theoretische en praktische sterktebouw.

Er zou in de volkstaal gedoceerd worden in plaats van (zoals aan de universiteit) in het Latijn, omdat de te verwachten cursisten gewone ambachtslieden waren, steenhouwers, timmerlieden, landmeters, enz. die geen wetenschappelijke vooropleiding hadden genoten.

In deze oudste technische school van de Nederlanden waar les werd gegeven in het (dialectisch getinte) Nederduytsch, werden als docenten aangesteld, Simon Franz. van der Merwen en de wiskundige Ludolf van Ceulen (1540-1610), die bekend geworden is om zijn berekening van het getal pi, tot op 35 decimalen, uit de om- en ingeschreven veelhoeken van een cirkel. Stevin zelf heeft er nooit les gegeven, ook niet in sterktebouw, niettegenstaande hij in 1594 een werk over *Stercktenbouwing* had gepubliceerd. Kon hij zich misschien voor een dergelijke opdracht niet vrij maken? Of was hij niet gewenst door het calvinistisch bestuur van de universiteit, omdat hij een aanhanger was van Copernicus, wiens theorie zo radicaal in strijd leek met de bijbel? (29)

De zeventiende eeuw

De taal en de wetenschap hadden in de Zuidelijke Nederlanden natuurlijk te lijden van de intellectuele emigratie, die grotendeels het gevolg was van godsdienstige onverdraagzaamheid. Wel verschenen er enkele tractaten in de volkstaal, speciaal inzake geneeskunde, (30) maar het voornaamste hiervan, *Dageraed, ofte nieuwe opkomst der geneeskonst*, van de Brusselaar Johannes Baptist van Helmont, verscheen in 1659 te Amsterdam, en een tweede druk het jaar daarop te Rotterdam.

Aan de Leuvense universiteit, waar het er nogal rommelig aan toeging, werd in 1607 door de aartshertogen Albrecht en Isabella, een onderzoek voorgeschreven, de zgn. *Visitatio*, die - mede tengevolge van oorlogsomstandigheden - tien jaar in beslag nam en eindigde met de *magna charta* van 1617, die wel eens de eerste wet op het hoger onderwijs werd genoemd. (31) En die er voornamelijk op gericht was de universiteit te behoeden voor "ketterse" invloeden. De natuurwetenschappen vormden er slechts een bescheiden onderdeel van het filosofie-onderwijs in de Artesfaculteit. In de tweede helft van de 17de eeuw werd er nogal wel gebakkeleid onder cartesianen (aanhangers van Descartes) en Jansenisten.

Was de kennis van het Latijn steeds een absolute voorwaarde geweest voor al wie aan de Leuvense universiteit verbonden was, zelfs voor de lagere ambten, in 1674 werd bepaald dat een kandidaat naast Latijn ook Nederlands en Frans moest kennen. (32)

Ook was er in 1559 ten behoeve van de Franse Nederlanden een universiteit gesticht te Dowaai (Douai), als een bastion tegen het oprukkende protestantisme (33), maar op wetenschappelijk gebied is haar betekenis gering geweest. (34)

In het Noorden kwam er een inflatie van universiteiten en athenea (een soort volksuniversiteiten). Nadat in 1575 de Leidse hogeschool was tot stand gekomen, waardoor het Noorden intellectueel onafhankelijk werd van Leuven en Parijs, werden er nog vier instellingen voor hoger onderwijs in het leven geroepen: Franeker (1585), Harderwijk (1600), Groningen (1614) en Utrecht (1636), maar er kwamen athenea te Amsterdam, Breda, Deventer, Dordrecht, 's Hertogenbosch, Middelburg en Nijmegen.

In al die instellingen waren in de 17de eeuw de natuurwetenschappen en de wiskunde nog steeds ingebed in de filosofie. En al hadden deze hogescholen meer vrijheid

Jan Palfijn (1650-1730)

dan de oudere universiteiten om nieuwe takken van de wetenschap te ontplooien of oudere te volmaken, (35) toch hebben vele Noord-Nederlandse vernieuwers van de wetenschappen er nooit gedoceerd want zij behoorden meestal tot de onbekende amateurs. Zo kon C. Busken Huet (1826-1886) in zijn *Land van Rembrandt* erop wijzen dat naast Simon Stevin, ook Hugo de Groot, Christiaan Huygens, Jan Swammerdam, Antony van Leeuwenhoek, Baruch Spinoza, geen van allen tot hoogleraar aangesteld zijn. (36)

Wel had Hugo de Groot tal van nieuwe rechtstermen in het Nederduits ingevoerd, maar voor de hogere onderwijsinstellingen was dit van weinig betekenis, aangezien het Latijn er de voertaal was. Ook verschenen er in de eerste decennia van de zeventiende eeuw veel boeken over Nederduitse grammatica en spelling. Voornamelijk de Zeeuwse predikant Petrus Montanus heeft in 1635 met de publicatie van zijn *Bericht van een nieuwe konst, genaemt de spreeckonst*, veel bijgedragen aan de verbetering van het lees- en schrijfonderwijs. Terwijl de taal en de zinsbouw gevormd werd door bekende dichters en prozaschrijvers, als Bredero, P.C. Hooft, Christiaan Huygens, en Vondel, de mannen van de befaamde Muiderkring. Een enorm verschil met het Zuiden, waar de letterkunde in de 17de eeuw maar schamel presteerde, met misschien een uitschieter in de persoon van de jezuïetenpater Adrianus Poirters, (37) al was die ook nog afkomstig

→

uit Noord-Brabant en had hij in 's Hertogenbosch zijn eerste opleiding genoten.

De Staten-bijbel

In het Noorden werd de reformatieleer onderwezen met tal van catechiseerboekjes in vraag- en antwoordvorm, die allemaal min of meer teruggrepen op de bekende *Heidelbergse catechismus,* terwijl de bijbel alleen voorhanden was in oudere vertalingen uit de tweede hand. Daarom werd op de eerste en enige oecumenisch-gereformeerde synode te Dordrecht, in 1618-1619, het initiatief genomen om de bijbel uit de Hebreeuwse en Griekse grondtekst in het Nederduits te vertalen. Meerdere vertalers en herzieners werden in de universiteitsstad Leiden aan het werk gezet, waar zij tien jaar lang, van 1625 tot 1635, zelfs tijdens het woeden van de pest, bleven doorwerken. Onder hen twee Vlamingen, de 66-jarige Willem Baudartius afkomstig van Deinze, een kenner van het Oude Testament, wiens Nederduits echter stevig moest bijgewerkt worden, (38) en de Gentenaar Anton Waloeus die optrad voor het Nieuwe Testament. In 1637 werd de nieuwe vertaling gepubliceerd, die omdat ze door de Staten-Generaal was gefinancierd de "Staten-vertaling" of de "Staten-bijbel" werd genoemd.

Dit boek kreeg een ereplaats in de meeste gezinnen. Daar werd meerdere keren per dag luidop uit voorgelezen en dat vernauwde aanzienlijk de kloof tussen de gesproken en de geschreven taal.

Jan Palfijn

Op de drempel van de 18de eeuw verscheen te Gent bij Jan Danckaert een anatomisch werk, *Nieuwe Osteologie, Ofte Waere, en zeer Nauwkeurige Beschryving Der Beenderen Van 'T Menschen Lichaem,* van de Vlaamse chirurgijn Jan Palfijn.

Palfijn was afkomstig van Kortrijk, waar hij geboren werd op 28 november 1650 als zoon van een barbier-chirurgijn, bij wie hij zijn eerste opleiding genoot. Hij bekwaamde zich verder te Gent en te Parijs en vestigde zich, na vele jaren van moeilijkheden en een rusteloos bestaan (39) op bijna vijftigjarige leeftijd definitief te Gent. Tussendoor was hij nog vaak in Parijs geweest ten behoeve van een steeds betere wetenschappelijke vorming. In 1708 werd hij door de Gentse stadsmagistraat benoemd tot lector in de anatomie en chirurgie aan de heelkundige school aldaar. Nog tal van werken heeft hij in het Nederduits geschreven. De meeste ervan zijn te Leiden uitgegeven, waar hij in verbinding kwam met verscheidene professoren van de befaamde medische faculteit, waaronder Boerhaave. Toch is hij het best bekend als de man die een verlostang ontwierp, die een efficiënt hulpmiddel bleek te zijn om bij schedelklemming de baring tot een goed einde te brengen.

Zijn voornaamste werk, *Heelkonstige ontleeding van 's Menschen lighaam,* verscheen te Leiden, in 1718. Het werd naderhand in het Frans, het Duits en het Italiaans vertaald, terwijl het nog in 1822 een Japanse vertaling kreeg.

Palfijn schreef in de volkstaal omdat zijn werk bestemd was voor vakgenoten die alleen maar die taal verstonden. Maar wat hij neerschreef was in bijzonder goed Nederduits gesteld, met een bestendige zorg voor een gepast purisme, wat de verstaanbaarheid in bijzondere mate verhoogde. Zijn werk scheen beïnvloed door een boek over anatomie van de Noord-Nederlander Vospiscus Fortunatus Plempius (1601-1671), *Onleeding des Menschelycken Lichaems...,* verscheen in 1633 te Amsterdam, en eigenlijk een vertaling van het werk van Bartholomeus Cabrolius, destijds professor in de heelkunde te Montpellier.

Plempius die in Amsterdam geboren was, had in zijn jeugd wijsbegeerte gestudeerd te Leuven, want tot in het begin van de 18de eeuw was voor het Rooms-katholieke volksdeel van de Noordelijke Nederlanden Leuven de aangewezen universiteit gebleven. (40) Vervolgens trok hij naar de universiteit van Leiden om er geneeskunde te studeren, ging voor bijscholing naar Padua en promoveerde naderhand te Bologna. Hij begon aan een medische praktijk te Amsterdam, maar werd in 1633 door aartshertogin Isabella naar Leuven geroepen, waar hij tot aan zijn dood hoogleraar in de praktische geneeskunde was. In zijn *Ontleeding...,* het enige werk dat hij in de volkstaal heeft geschreven, heeft hij doelbewust naar adequate Nederduitse woorden gezocht voor naamgeving in de wetenschappelijke anatomie. (41)

Ook Palfijn werkte in dezelfde zin. "Het Nederlandse taaleigen van Palfyn", zo schreef prof. L. Elaut, "is gaver dan dat van de meeste zijner voorgangers of tijdgenoten: het aantal vreemde woorden is opmerkelijk klein. Dat Palfyn's omgang met Noord-Nederland op zijn taal invloed heeft gehad schijnt vrij vast te staan". (42)

Reeds in zijn eerste werk, *Nieuwe Osteologie* kwamen er tal van anatomische benamingen voor die vroeger nergens terug te vinden waren. En de chirurgijns die naderhand eveneens anatomische verhandelingen schreven, gingen vaak bij Palfijn te rade om de gepaste woorden te vinden.

Volgende keer :
Onderwijs en taalboeken in Vlaanderen;
De volkstaal en de medici;
De Theresiaanse academie.

Noten:

(27) Dit blijkt uit een correspondentiestuk van prins Maurits uit 1603 met de Staten Generaal en de Raad van State - zie: E.J. Dijksterhuis, *Simon Stevin,* 's Gravenhage, 1943, p. 10.
(28) D. Bierens de Haan, *Bouwstoffen voor de geschiedenis der Wis- en Natuurkundige Wetenschappen in de Nederlanden,* Amsterdam, 1878, p. 126.
(29) D.J. Struik, *Het land van Stevin en Huygens,* Nijmegen, 1979, p. 72.
(30) R.A. Blondeau, *Wetenschap in de taal der Vlamingen,* Gent, 1991, p. 123-146.
(31) R. Aubert, e.a., *De universiteit te Leuven 1425-1975,* Leuven, 1976, p. 46.
(32) idem, p. 53.
(33) M.A. Nauwelaertes, *De universiteit van Dowaai en het humanisme,* in: De Franse Nederlanden, Jaarboek Ons Erfdeel, 1981, p. 25.
(34) H. de Ridder-Symoens, *De universiteit van Dowaai en Rijsel, centra van cultuur in de Franse Nederlanden,* in: De Franse Nederlanden, Jaarboek Ons Erfdeel, 1986, p. 17.
(35) J. Huizinga, *Nederlandse beschaving in de zeventiende eeuw,* 7de dr., Amsterdam, 1998, p. 87.
(36) CD. Busken Huet, *Het land van Rembrandt, Studiën over de Noordnederlandse beschaving in de zeventiende eeuw,* 's-Gravenhage, 2de dr., 1974, p. 375.
(37) Zij bekendste werk was, *Het Masker van de Wereldt afgetrocken* (1649).
(38) Hij schreef aan zijn vriend Jacob Revius, predikant te Deventer: "Ick en hebbe mijn leven lanck noyt so geblockt als ick nu in mijne oude daeghen doen moet".
(39) Zie R.A. Blondeau, *Palfijn - Een Vlaams heelmeester in de 17de en 18de eeuw,* Tielt, 1997.
(40) H.L. Houtzager, *Plempius en de wetenschappelijke betrekkingen tussen de Zuidelijke en Noordelijke Nederlanden in de 17e eeuw,* in: Tijdschr. voor Geneeskunde, 36, nr. 14-15, 1980, p. 880.
(41) L. Elaut, *Vospiscus Fortunatus Plempius en de ontwikkeling van de Nederlandse ontleedkundige vaktaal,* in Med. Kon. Academie Wetensch. Lett. en Sch. Kunsten v. België, Klasse Wetensch., jg. 38, 1976, nr. 5.
(42) L. Elaut, *Kanttekeningen bij de Stijl en de Taal van Jan Palfyn,* in: Wetenschappelijke Tijdingen, 10, nr. 5, juni 1950, kol. 155.

N.V. WALLECAN AGRO

Krombekestraat 85a, 8691 STAVELE - Tel. 057/30 06 23 - Fax 057/30 14 70

VANAF HEDEN

- Sproeien van alle teelten met de nieuwste technieken
- Sproeien van vloeibare meststoffen
- Verkoop van
  - ☞ meststoffen
  - ☞ onkruid- en ziektebestrijdingsmiddelen
  - ☞ zaden
  - ☞ potgrond : Asef - Westhoekveen
  - ☞ perkgoed : Primula's, Viooltjes, Geraniums, hangpotplanten, enz ...
  - ☞ houten bloembakken
- ***Strooi nu*** Anti-mos in uw gazon

TE HUUR

- Verticuleerder

Wandelen met Gezelle door 't Sint-Annakwartier.

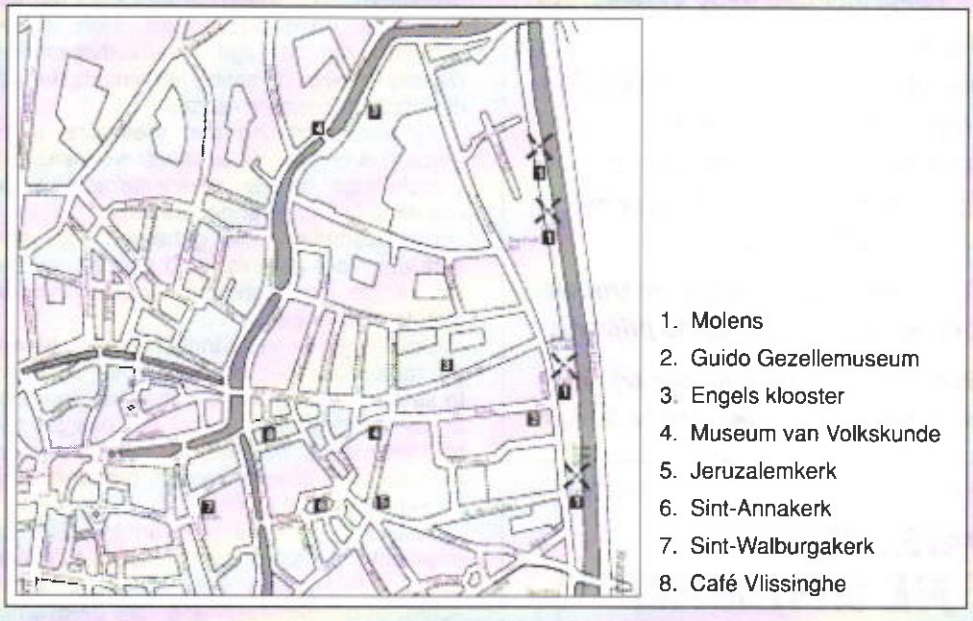

1. Molens
2. Guido Gezellemuseum
3. Engels klooster
4. Museum van Volkskunde
5. Jeruzalemkerk
6. Sint-Annakerk
7. Sint-Walburgakerk
8. Café Vlissinghe

Wij starten onze namiddagwandeling aan het *Geboortehuis van Guido Gezelle, het Gezellemuseum.*

Het huis waar Gezelle werd geboren op 1 mei 1830, werd gebouwd in de 16de of 17de eeuw. De stad Brugge kocht het huis in 1924 en het Gezellemuseum opende zijn deuren op 14 september 1926.

De bezoeker krijgt er een overzicht van Gezelles familie en zijn literair werk.

Loop zeker tot bij de molens op de vesten en geniet er van de groene long van Brugge.

Vervolgens flaneren wij door kleine straatjes met authentieke 19de eeuwse huisjes (zie plannetje) naar:

Het Engels Klooster.

Op 24 september 1629 namen vijf Engelse kanunnikessen van de H. Augustinus daar hun intrek met de bedoeling katholieke meisjes uit Engeland een degelijke opvoeding te geven. Het Engels Klooster werd een vermaard en zeer geprezen pensionaat. Toen Gezelle hier directeur werd waren er 68 internen, allen uit begoede families uit Engeland, Duitsland, Frankrijk en... Vlaanderen

G. Gezelle overleed hier op maandag 27 november 1899.

Museum voor Volkskunde

Door de Balstraat, een straat vol poëzie, bereiken wij de godshuizen van de Schoenmakersrente. De vele kleine huisjes die met elkander in verbinding staan, zijn een prachtig en inventief museum waar men o.a. een authentieke Vlaamse woonkamer kan bewonderen en verder kennis maken met een suikerbakkerij, apotheek, klaslokaal, schoen- en hoedenmakerij enz. Conservator lic. Willy Dezutter, die met grote eruditie, zin voor humor en rad van tong de bezoeker steeds meer verbaast is de ideale gids. Tracht hem te strikken !

Langs de Jeruzalemstraat wandelen wij naar de *Jeruzalemkerk.*

Een privékerk van de begoede Italiaanse familie Adornes, ingewijd op 20 maart 1429.

Bekijk ook het riante huis van de Adornes dat fel afsteekt tegen de kleine zielige huisjes in de Carmenstraat. Vlak in de buurt treft men de *Sint-Annakerk.*

In deze kerk werd Guido Gezelle gedoopt en deed er zijn eerste communie.

Eveneens in de buurt, op het Sint-Maartensplein, de *Sint-Walburgakerk*, waar Gezelle "onderpasterde". Na het Gezellekwartier doorlopen te hebben, kunnen wij een frisse pint drinken of een hapje eten in de *oudste herberg van Brugge, "Vlissinghe" uit 1515.* Beschermd monument sedert 1998.

Ere-Protocolchef van de stad Brugge, de heer Bob Warnier vertelt in zijn boek over 't Gezellekwartier, uitgesmeerd over drie bladzijden (blz. 38, 39, 40) over *Vlissinghe.* Hij schrijft o.a. - "Vlissinghe" is Brugges oudste herberg, tevens een van de mooiste drankgelegenheden van de stad en zeker de interessantste. De oudste vermelding dateert al van het jaar 1515. Naast een rol als eeuwenoude dorstlesser speelde "Vlissinghe" eveneens een niet te onderschatten rol in het culturele leven van Brugge, vooral in de 19de eeuw.

De culturele kring "Kunstgenegen", de "Bond der West-Vlaamse Folkloristen", de "Brugse VTB-VAB", de toneelvereniging "Gudrun", de zangvereniging "Het Veremanskoor", het "Europees Genootschap voor Munt- en Penningkunde" het "Museum voor Volkskunde", het vroeger "Folklore-museum" ... het zijn slechts enkele van de culturele verenigingen die in "Vlissinghe" werden gesticht en er hun bijeenkomsten hielden. Zelfs de "Brugse Persbond" werd er boven de doopvont gehouden, al zal het wijwater wel door straffere specie vervangen geweest zijn.

Guido Gezelle moet hier - en waarschijnlijk meer dan eens - over de drempel gestapt zijn. Gezelle was immers nooit veraf: hij werd op St-Anna geboren, is er opgegroeid, en studeerde aan het seminarie langs de Potterierei. Later gaf hij les in datzelfde seminarie waar de latere kanunnik Duclos één van zijn leerlingen was. Meer nog, Gezelle woonde aan de overkant van de Reie als onderpastoor van Sint-Walburga.

Maar het belangrijkste argument is dat Vlissinghe, vooral door zijn cliënteel, een ongelooflijke culturele uitstraling had. Het was een cultuurcentrum avant-la-lettre ! Dit was de plaats waar de priester-dichter zijn geestesgenoten kon ontmoeten... "

(Bob. Warnier, in *'t Gezellekwartier.* 64 blz., rijk geïllustreerd, Uitgave West-vlaamse Gidsenbond. J. Delaplacestraat 13, 8310 Sint-Kruis-Brugge. 350,- BEF).

TOTAL
officieel verdeler

Blekerijweg 35
8972 Proven
Tel. 057/30 04 13
Fax 057/30 14 13

PETRAVER nv
Petroleumprodukten Andy Vermeersch

- Gasolie
- Diesel
- Petroleum
- Benzine
- Tankstation
- Butaan- & Propaangas
- Oliën
- Smeermiddelen
- Kolen
- Brandhout
- Mazouttanks

Wij verzekeren een snelle en trouwe bediening aan de laagste prijzen.

Vanaf heden kunt u nu ook bij ons terecht om loodvrije benzine te tanken.

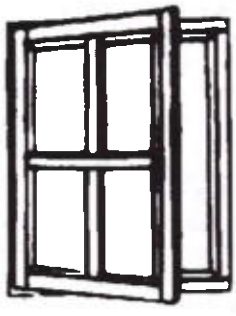

Schrijnwerkerij Kristof REGHEERE

- Alle nieuwbouw en verbouwing
- Eigen fabricatie van ramen en deuren in hout
- Plaatsen van PVC-ramen, rolluiken
- Leveren en plaatsen van massieve binnendeuren
- Daktimmerwerken

Waaienburgseweg 59b
8972 Krombeke

Tel. 057/40 03 71
Fax 057/40 15 74

DE NIEUWE PAREL BVBA
Begrafenissen TOUSSAINT

BEGRAFENISSEN Funerarium - Crematies
Alle formaliteiten - Dag & nacht tot uw dienst
Rouwtransport - binnen- & buitenland
Erkend door Luikse Verzekeringen
Grafzerken - Bloemen

GRAFZERKEN (Groot- en kleinhandel)
GOEDKOOP en KWALITEIT
IS ONZE REKLAME
Alles volgens uw ideeën en wensen
en op maat gemaakt

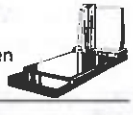

TOUSSAINT - HAMPE
Bergenstraat 1, Beveren-Roesbrugge - Tel. 057/30 10 16 - GSM 0477/30 87 98
Gesloten op maandagvoormiddag en op woensdag. Open op zon- en feestdagen.

MICHEL CAPOEN

Waaienburgseweg 67

KROMBEKE

Tel. 057/40.08.54

LOOD- en ZINKWERKEN

KLEINE FISCALE KRONIEK
De overlating van het bedrijf (2)

We hebben de vorige keer gezien dat een overlating aan kinderen of kleinkinderen fiscaal zeer eenvoudig verloopt. Men kan er genieten van het zgn. *voortzettingsstelsel* waarbij er geen belasting verschuldigd is op de *stopzettingsmeerwaarde*.

Bij een overlating aan vreemden (zgn. derden) is er door de overlater wel belasting verschuldigd op de *meerwaarde* van de onroerende en roerende goederen.

Die overlating moet gebeuren door een akte die moet geregistreerd worden, en die ter kennis kan gebracht worden van de directe belastingen.

Om in goede verstandhouding te blijven en zowel overlater als overnemer tevreden te stellen, moeten de bedragen (de verkoop- of overlatingsprijzen) van de overgelaten goederen die in de akte, of in een afzonderlijke opgave vermeld worden, met veel zorg en kennis bepaald worden.

Vaak zijn de belangen van overlater en overnemer in strijd met elkaar. Zo is een hoge overnameprijs voor reeds ver afgeschreven goederen, gunstig voor de overnemer (hogere afschrijvingen) maar nadelig voor de overlater (hoge meerwaarde).

Beide partijen moeten vooraf tot een overeenkomst gebracht worden, waarbij rekening gehouden wordt met de belangen van beide partijen. Daartoe is de kennis van de staat van de bedrijfsactiva (een boekhoudkundig gegeven) onontbeerlijk. Men moet alleszins goed weten wat de residuwaarde is van de over te laten goederen.

Eens die cijfers in een geregistreerde overlatingsakte verwerkt, valt er niets meer aan te veranderen.

Een bedrijfsoverlating aan derden is een delicate operatie.

Serge BLONDEAU
Account. IDAC - Fiscaal Adviseur EHSAL

LETTERKUNDIGE JACK VERSTAPPEN

De Heemkring "Bachten de Kupe" uit Izenberge heeft het genoegen u uit te nodigen tot de voordracht met diareeks van letterkundige Jack Verstappen op zondag 28 februari 1999 te 15 uur in *t Rohardushof* bij R. Toussaint-Hampe, Bergenstraat 1 te Beveren-Kalsijde.

Een rijkgevulde schrijversloopbaan zal u duidelijk worden onder titel "65 jaar timmeren aan de weg van onze Vlaamse Cultuur".

De enige gelegenheid om kennis te maken met het veelzijdige werk van onze buurtbewoner.

De toegang is vrij en kosteloos ! Iedereen is welkom en onder de aanwezigen zijn er 10 boeken te winnen.

GROENTEN FRUIT

FOULON

Prof. Rubbrechtstraat 99
ROESBRUGGE
tel. 057/30.11.40
fax 057/30.15.21

OPENINGSUREN
woensdag - donderdag - vrijdag
9.00 - 12.00 u. & 14.00 - 18.30 u.
zaterdag
doorlopend open tot 18.30 u.

DE FRUITPOORT

van woensdag 17 tot en met zaterdag 20 februari

HUTSEPOT-GROENTEN	EXTRA WITLOOF	TOMATEN	SOEP-GROENTEN	EXTRA ZOETE DRUIVEN	APPELS BOSCOOP	EXTRA FRANSE KIWI'S
per zak van 750 gr NU 48 fr.	1 kg / 58 fr. 2 kg / 110 fr.	1 kg / 38 fr.	per zak van 1/2 kg 1 voor 35 fr. 3 voor 100 fr.	1 kg / 98 fr.	3 kg / 50 fr.	12 st. / 95 fr.

Uitzonderlijk gesloten op zaterdag 27 februari. Wel open op maandag 1 maart.

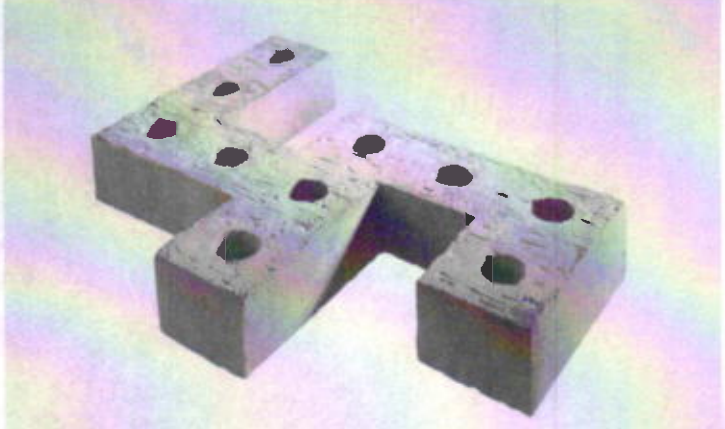

Ons Woningkrediet
schikt zich naar al uw wensen.

Als u wilt kopen, bouwen of verbouwen is nu het moment aangebroken om uw "woon"-wensen in vervulling te laten gaan. Wij zullen u hierbij helpen. Tegen de beste voorwaarden natuurlijk.

U wenst steengoede voorwaarden voor uw woningkrediet.

Het HSA-Spaarkrediet Woningkrediet is een soepele leenformule die volledig op uw maat wordt gesneden. De looptijd, de wijze van renteherziening en het afbetalingssysteem bepaalt u helemaal zelf.

U wenst bouwgrond te kopen of uw huis te verbouwen.

Voor de tarieven van de HSA-Spaarkrediet Bouwgrondlening of Vernieuwbouwlening moet u het niet laten. Met deze lening op afbetaling kan u tot 100 % van het benodigde bedrag lenen, zonder meerprijs. En zonder notaris- of dossierkosten.

Vraag naar onze tarieven en de gratis woongids is voor u.

Kom eens langs in mijn kantoor. Ik vertel u graag meer over onze uitstekende tarieven. Bovendien krijgt u van mij de HSA-Spaarkrediet Woninggids mee.

HSA -SPAARKREDIET

Kantoor Geert VANDENBUSSCHE-DESCHUYTTER

Haringestraat 37, 8972 ROESBRUGGE-HARINGE - Tel. 057/30 09 86 - n° C.D.V. 25.166

Hierbij nodigen wij U persoonlijk uit
op onze

OPENDEURDAGEN

op

6 & 7 MAART 1999

telkens vanaf 10 uur

Gedurende deze dagen
zullen er prachtige auto's te bezichtigen zijn.
Ons gamma omvat zowel
nieuwe als tweedehandsauto's,
alle merken in verschillende prijsklassen,
kortom,
auto's op ieders maat en smaak !

Wij hopen van harte ook u,
samen met uw familie,
te mogen verwelkomen
op deze opendeurdagen !!!

Met vriendelijke groeten,
Denis & Blanche,
Dirk & Karen
Rodney

GARAGE CAPPOEN D&D

Prof. O. Rubbrechtstraat 32, 8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 03 59 - Fax 057/30 17 17

GARAGE
CAPPOEN
D&D

= ERVARING

= VERTROUWEN

= SNELLE SERVICE

= VERKOOP NIEUWE
& TWEEDEHANDSAUTO'S

= OCCASIES
MET WAARBORG

= ALLE HERSTELLINGEN
CARROSSERIE
PISTOOLSCHILDEREN
DEPANNAGE

= STEEDS TOT
UW DIENST !!!!

Het betere voor uw interieur tegen de beste prijzen

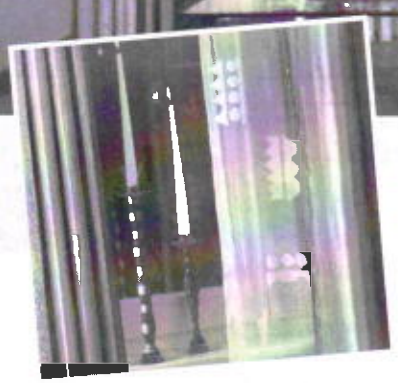

GRATIS
prijsbestek meten en plaatsen van uw gordijnen

VERVEN
LEVIS - MATHYS
aan prijzen buiten concurrentie

ONDERHOUDSPRODUKTEN
riem, vliegen- en mierenbussen, boenwas, trekkers, keerders, vegers, dweilen, sponsen, zeemvellen, enz ...

BEHANG
aan
nettoprijzen

KARPETTEN wol
KARPETTEN
klassiek synth.
VLOERBEKLEDING

VOUWDEUREN

DRAPERIEEN
excl. Engelse stoffen, Wereldmerken : ADO, ARISTO, GARDISETTE, UNLAND, VRIESCO, enz ...

GORDIJNEN
wereldmerken : ADO, GARDISETTE, UNLAND, ARISTO, enz ...

MASSA BEHANG

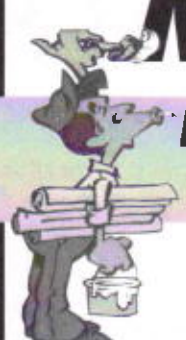

Prof. O. Rubbrechtstraat 67, ROESBRUGGE
Tel. (057) 30 10 20

Openingsuren van 9 tot 12 en van 13.30 tot 18.30 uur.
Gesloten : zondag, feestdagen en maandagvoormiddag.

VIERING ROGER-A. BLONDEAU 80!

Deze viering zal plaats vinden in de gotische zaal van het stadhuis te Poperinge, in aanwezigheid van de heer Martens, minister van cultuur of van zijn vertegenwoordiger; van de heer provinciegouverneur P. Breyne; de burgemeester van Poperinge de heer Henri, Baron d'Udekem d'Acoz; de eerste schepen dr. sc. P. Florequin; van professoren van de universiteiten van Antwerpen, Gent en Leuven, enz. op zondag 18 april 1999.

Hier volgt een voorlopige programmaschikking:

10 u. ontvangst van de genodigden door Bruynooghe's Koffie;

10.30 u. verwelkoming door de hr. Elie E. Balduck, coördinator van de werkgroep "Hommage R.A. Blondeau";

- toespraak door prof. em. dr. Michel Thiery, voorzitter van het Sarton-comité, universiteit Gent;
- toespraak door prof. em. dr. Ulrich Libbrecht, sinoloog, universiteit Leuven;
- slotwoord door prof. ir. dr. Maton.

Overhandiging van het *Liber Amicorum* aan de gevierde, de overheidspersonen en de auteurs.

Dankwoord door Roger-A. Blondeau.

Receptie verzorgd door De Beauvoorder NV.

Muzikale intermezzo's door het Foscoloquartet.

De intekenaars op het *Liber Amicorum* kunnen er hun exemplaar afhalen.

Alle intekenaars krijgen een persoonlijke uitnodiging.

Er is ook mogelijkheid deel te nemen aan het huldemaal in het Gasthof De Kring (tegen een democratische prijs).

Er zijn nog exemplaren van het *Liber Amicorum* te verkrijgen. Men dient hiervoor een storting te doen op de bankrekening 385-0120464-53 van Elie Balduck, Pitsenbosdreef 23, 8200 Brugge: 990 fr voor genaaid exemplaar, 1415 fr. voor gebonden exemplaar + eventueel 130 fr. verzendingskosten.

PEDICURE
Mevr. Vandewalle-Decaestecker
Veurnestraat 9
8640 Vleteren (Oost)
Op afspraak : tel. 057/40 01 01

Ook verzorging aan huis.

Woensdagnamiddag gesloten

Alle voetverzorgingsprodukten en benodigdheden

Schilder- & decoratiebedrijf
B. RYCKEGHEM-DUERINCK
- wand- en vloerbekleding
- gordijnen
- rol-, vouw- en reepgordijnen
- spuitwerken

Blasiusstraat 17C - 8972 KROMBEKE
Tel. 057/40.09.40

Kris Wyffels
TIMMERBEDRIJF
Hondschootestr. 18
8691 Beveren a/d IJzer
tel. (057) 30 18 64
privé :
Deken de Bolaan 73
8970 Poperinge
tel. 057/33 80 23

U KAN BIJ ONS TERECHT VOOR :
- eigen fabrikatie houten ramen, deuren en poorten
- ramen en rolluiken in PVC
- binnendeuren in alle stijlen
- veranda's
- daktimmerwerken, ...

GRATIS EN VRIJBLIJVEND PRIJSOFFERTE

Opgelet : nieuw privé-adres !

HOBBYZAAK BUSSCHAERT
Blasiusstraat 16, 8972 KROMBEKE
Tel. 057/40 00 97 - Fax 057/40 10 39

Gans het jaar door op alles voor kat & hond
-10 % op klantenkaart

- Verkoop van voeders voor honden, katten en alle neerhofdieren.
- Verkoop van hondenkorrels voor jonge en kieskeurige hondjes.
- Verkoop van ALLE POPULAIRE RASSEN met deskundig advies, ingeënt, ontwormd en met garantie :
  vb. : Mini Yorkshire, Malthezer, Chihuahua, Mops, Cocker Vlinder, Franse Buldog, Teckel, Jack Russel, Westie, prachtige Berner Sennen, Rotweiler, Am. Stafford en andere mooie lieve gekruiste hondjes
- Ook alles voor neerhofdieren.

Coiffure Stefanie

Ik kom bij U thuis
maar u kunt ook steeds terecht in de
Moenaardestraat 82,
8972 Roesbrugge, Haringe

voor een afspraak :
GSM 075/94 86 14
Tel. 057/30 00 43 *(bij afwezigheid)*

HERSTELLING ST.-AUDOMARUSKERK VAN BEVEREN AAN DE IJZER: DE KOGEL DOOR DE KERK

Elke rechtgeaarde parochiaan is fier op "zijn" kerk. Het gebouw staat meestal in het midden van een dorp, vandaar "de kerk in het midden" houden.

Alle grote gebeurtenissen in een mensenleven gebeuren nog altijd rond dit gebouw, van geboorte, communies, huwelijk, tot de dood.

Als je dan nog een levendig en bruisend dorp hebt, dan scharen verenigingen zich ook rond dit gebouw voor hun activiteiten. Beveren aan de IJzer is er zo een.

Bovendien steekt het kerkgebouw majestueus uit boven de rest, je kunt er niet naast kijken, het is een oriëntatiepunt. Niet voor niets wordt ze de "Kathedraal van de Westhoek" genoemd.

Dit fraaie gebouw, de ontmoetingsplaats voor de gelovige gemeenschap, is een historisch monument, en Ciby organiseert er telkenjare een uitstekend klassiek concert.

De akoestiek is er, zoals in vele andere historische gebouwen, voortreffelijk. Berdien Stenberg was daar in de wolken over, Schatteman en Couvreur hadden hun klankversterking op een minimum gezet.

Het imposante en toch fraai ogende en goed uitgebalanceerde gebouw is er geplaatst voor een grote kerkgemeenschap, de geschiedenis leert dat wel.

De eerste kerk moet een houten kerk geweest zijn. Die stond wat verderop dichter tegen de IJzer, wat verder dan het rietveld nu.

De huidige gotische kerk heeft nog resten van ijzersteen uit de vroegere Romaanse kerk die op dezelfde plaats stond. Zoals ze er nu bijstaat, dateert deze kerk uit het midden van de jaren 1400.

De kerk is als constructie goed bewaard gebleven. Tijdens de Franse revolutie is wel een en ander aan binnenbekleding verdwenen: er werd er markt gehouden, het gebouw diende voor gevangenis, kazerne ... heel wat bekleding in hout werd gewoon in de winter verstookt.

In 1939 wordt het gebouw geklasseerd als historisch monument. Dit betekent dat er geen steen mag verplaatst worden zonder toelating.

Op een zondagse plechtigheid in 1994, midden de mis, viel een dwarsbalk naar beneden een wolk van stof achterlatend. De rest kon gestut worden. De steunbalk moet in de loop der jaren eerst door insijpeling doordrenkt geweest zijn, achteraf opgedroogd en zijn sterkte verloren hebben.

Van de emotie bekomen, diende de kerkfabriek een hersteldossier in bij de Vlaamse Gemeenschap, afdeling Monumenten en Landschappen. Bij het onderzoek vielen experts op iets merkwaardigs: de tongewelven bleken nog origineel te zijn: in tegenstelling met de meeste andere kerkgebouwen zijn die nooit vernieuwd. De witte kalklaag bovenop zou een ideale afdekking zijn voor wellicht onderliggende schilderingen. En, zegt Monumenten en Landschappen, dit moet meteen verder onderzocht worden. Het dossier omvat dus twee luiken: enerzijds de herstelling van het gewelf, anderzijds een vooronderzoek naar unieke schilderingen.

En dan denk je: goed, morgen afspreken met de architect, de aannemer onder de arm nemen, even een seintje naar Monumenten en Landschappen en we beginnen er aan ...

Je moet als kerkraadslid oud kunnen worden om alles mee te maken. Het dossier: herstelling van de tongewelven en het vooronderzoek is precies 5 jaar onderweg geweest voor goedkeuring. Het heeft bloed, zweet en tranen gekost. Brieven, opzoekingswerk, interventies tot bij minister Martens zelf in Brussel ... en op een dag vind je de bevrijdende brief ... en dan ben je weg natuurlijk.

Het gemeentebestuur van Alveringem gaf zijn fiat, de kerkfabriek kan de zaak starten als bouwheer. Op 11 maart is een eerste werkvergadering met architect Philippe Pauwels uit Kortrijk, een specialist in herstelling van kerkgebouwen; met de firma D'Hooghe uit Veurne voor de herstelling van het gewelf en Lode Declerck uit Antwerpen voor het vooronderzoek naar gewelf- en muurschilderingen, tot stand gekomen.

De kosten worden voor 80 % gedragen door de hogere overheid (staat en provincie), gemeente en kerkfabriek dragen elk 10 %.

Er moet momenteel niet gevreesd worden voor de toegankelijkheid, alle erediensten en activiteiten kunnen er plaats vinden.

Mocht inderdaad blijken dat er unieke schilderingen achter de witte kalk aanwezig zijn, dan moet dit aan de oppervlakte komen.

De Westhoek zou er een enige beziens-waardigheid bij krijgen.

Coiffure Mark

BEVEREN-IJZER

Nieuwe lente- en zomerlijn
Nieuwste kleuren
Voor de heren:
nieuwe coupes

Wij blijven bereikbaar !

Op afspraak
057/30 02 79

DIRK DENOYELLE KOMT NAAR BEVEREN AAN DE IJZER

Ze hebben er in Beveren aan de IJzer een handje van weg in het verenigingsleven, om af en toe eens iets speciaals te doen. En dan denk je onmiddellijk aan Berdien Stenberg, het ensemble Panache en Schatteman & Couvreur met Ciby.

Maar ook de Landelijke Beweging (Landelijke Gilde, K.V.L.V. en K.L.J.) - met K.B.G. dit jaar, komt af en toe eens en in beweging en naar buiten, en dit dank zij de gewaardeerde medewerking van de Vlaamse Gemeen-schap, Volksontwikkeling en Bibliotheken. Namen als Karel Declercq, Herman Dewit met 't Kliekske, Gerd Boulaert, Luc Versteylen, Louis De Lentdecker liggen nog vers in het geheugen. Deze (Bijna) Bekende Vlamingen houden allemaal een uitzonderlijke herinnering aan een uitzonderlijke avond te Beveren over.

Vorig jaar was dat nog Louis Verbeeck, die de zaal achtereenvolgens vertederde, deed glimlachen, liet uitproesten.

En het belooft opnieuw iets unieks te worden met Dirk Denoyelle op vrijdagavond 12 maart in de vertrouwde H. Hartzaal. Wie hem ziet op TV en hoort op radio weet dat het weer lachen wordt.

Alle prominenten van dit land en erbuiten, met uiteraard Louis Tobback, onze Jean-Luc en ene Jean-Pierre en andere Willy's, ene Albèèèrt & Zonen Philippe en Laurent en niet te missen de paus, komen in beeld of beter : je hoort hun stem. Dit zijn maar een paar zekerheden die het défilé passeren, want ook de plaatselijke actualiteit wordt niet vergeten. Zijn imitaties en sketches, zijn guitige humor en aparte kijk op de dingen moet je gewoon zien.

Dit kan in levende lijve op 12 maart in Beveren aan de IJzer. Maar dan moet je vlug zijn voor de kaarten, want het aantal zitjes in de H. Hartzaal is beperkt. Bellen dus op 057/30 09 85 of 057/30 09 05.

Gasthof 't Rozenhof

verwent elk bruidspaar

rustiek en landelijk kader
feestzaal tot 250 personen
uitstekende prijs/kwaliteit verhouding
mogelijkheid voor recepties
en aperitief in prachtige tuin.

Trouwen in Gasthof 't Rozenhof
en u geniet die dag van
een gratis ceremoniewagen
of paardenkoets
of luxueuze bruidskamer.

't Rozenhof

Zaterdag 27 maart 1999 - 19.30 uur

Gezellig etentje met optreden van JO VALLY

Aperitief van het huis met wachtbordje

◆

Warm buffet "vlees en vis" met aangepaste groenten, sausen en aardappelbereidingen

◆

Buffet van nagerechten - Koffie

◆

1.700 Bef p.p.

(inclusief dranken tijdens de maaltijd, het optreden en muzikale ambiance achteraf)

Familie NOTEBAERT - SAINT GERMAIN

Obterrestraat 73, 8972 Proven - tel. 057/30 03 35 - *Sluitingsdag : dinsdag*

COMMANDOWISSEL BIJ DE BRANDWEER VAN ROESBRUGGE-HARINGE

De brandweer van Roesbrugge-Haringe heeft een lange traditie. In 1859 werd alhier een gemeentelijk pompierskorps opgericht, zij het wel met zeer bescheiden middelen. Een enorm verschil met het huidige materieel en de bestendige zorg van bevelhebber en manschappen, die ik vanuit het brede raam van mijn werkkamer dagelijks kan observeren.

Op 1 januari jl. werd door onderluitenant-bevelhebber Hugo Deheegher, die in 1986 Raphaël Haghedooren opvolgde, en de leeftijdsgrens (60) had bereikt, het commando overgedragen aan onderluitenant Johan Haghedooren, die als postoverste in de voetstappen van zijn vader treedt.

Hugo Deheegher wist in zijn bijna dertienjarig bevelhebberschap onze brandweerdienst uit te bouwen tot een modern korps bestaande uit 23 brandweerlui en één stagiair. Stuk voor stuk mannen die de gepaste scholing hebben gekregen en over gedegen communicatiemiddelen beschikken. Acht brandweermannen met de kwalificatie van ambulancier staan dag en nacht in voor de ziekenwagen van de dienst 100. Allemaal mensen die bij storm en ontij steeds bereid zijn om eigen have en goed in de steek te laten om anderen, die in nood verkeren, te helpen.

Hugo Deheegher maakte niet alleen de overgang mee van autonoom korps tot voorpost van Poperinge, maar ook de verbluffende materiële uitbouw, die nu onze pompiers ter beschikking staat. Zo beschikt ons korps over twee modern uitgeruste brandweerwagens, waaronder een zgn. 4 X 4, bijzonder geschikt voor interventies in een landbouwstreek. Naast het rollend materieel en de efficiënte communicatieapparatuur werden er krachtiger persluchttoestellen in dienst genomen, werden de oude slangen, die barstten bij hoge druk, vervangen door slangen die met nylon gevoerd, tegen een stootje kunnen, en werd nieuwe en degelijker interventiekledij aangeschaft.

Maar het bijzonderste is nog altijd de vrijwillige dienstbaarheid van de manschappen. We hopen dat ons brandweerkorps onder zijn nieuwe commandant dezelfde positieve en gedisciplineerde ingesteldheid moge kennen, waardoor het onder de leiding van Hugo Deheegher een bijzondere waardering heeft verworven. We hebben de visu meegemaakt wat hij en zijn mannen aan tijd en inspanning aan hun schoonmenselijke opdracht hebben besteed. Een vrijwillig brandweerkorps, zoals Roesbrugge-Haringe er een bezit, is een lofwaardige sociaal-humanitaire organisatie.

Op zaterdag 6 februari jl. had in aanwezigheid van tal van delegaties van bevriende korpsen de officiële commando-overdracht plaats. *(Zie foto hierboven).*

Roger-A. Blondeau

Ledenlijst Ere-brandweermannen
Ere-Olt. Postoverste Deheegher Hugo
Ere-Lt. Geneesheer Neuville Hugo
Ere-Adj. Deroo Joël
Ere-Adj. Vandermarliere Willy
Ere-Sgt.Maj. Vandermarliere Ignace
Ere-1°Sgt. Gunst Julien
Ere-1°Sgt. Luyssen Edmond
Ere-Sgt. Ceenaeme Pierre
Ere-Kpl. Denecker Roger
Ere-Kpl. Ryon Jozef
Ere-1°Bwm. Cappoen Denis
Ere-1°Bwm. Lemaire Frans
Ere-1°Bwm. Vandevoorde Jozef
Ere-Bwm. Bisschop Emiel
Ere-Bwm. Bossaert Raphaël
Ere-Bwm. Delanote Gery
Ere-Bwm. Maes Willy
Ere-Bwm. Soeillaert Michel
Ere-Bwm. Vulsteke Henri

Ledenlijst brandweermannen 1999
Olt. Postoverste Haghedooren Johan
Adj. Vanwildemeersch Paul
1° Sgt. Vandenbussche Geert
Sgt. Myny Peter

1° Bwm. Porreye Robert
Bwm. Bourree Peter
Bwm. Cappoen Dirk
Bwm. Delanote Gilbert
Bwm. Deloz Noël
Bwm. Deman Patrick
Bwm. Deman Rik
Bwm. Deroo Johan
Bwm. Ganne Hendrik
Bwm. Gunst Patrick
Bwm. Maes Jacques
Bwm. Menu Koen
Bwm. Neuville Willy
Bwm. Recour Luc
Bwm. Rondelé Alain
Bwm. Schoonaert Marc
Bwm. Vanbeveren Lieven
Bwm. Veramme Kris
Bwm. Verstraete Pascal

Stagair : Parmentier Grégory

EERVOLLE PRIJS VOOR DRUKKERIJ SCHOONAERT

Door NCMV-Poperinge werd een paar jaar geleden de tweejaarlijkse Mercuriusprijs in het leven geroepen, om jonge en dynamische zelfstandige ondernemers te stimuleren. Vijf prijzen worden toegekend aan uitbaters die in hun zaak of onderneming merkwaardige resultaten behaalden dankzij een doorgedreven en efficiënt bedrijfsbeleid.

Bij de eerste editie, twee jaar geleden kwam de firma Paletten De Backer van Poperinge als eerste laureaat uit de bus.

Dit jaar werd, op woensdag 10 februari, uit verscheidene inschrijvingen, door een onafhankelijke jury als laureaat aangeduid : Ludwig Lemenu, één van de bedrijfsleiders van het Poperingse bedrijf ICS-Computers en Transics.

Naast de laureaat waren er twee genomineerden, waaronder de Drukkerij Schoonaert van Roesbrugge.

De uitbaters, Martin Schoonaert - Christine Cappoen, kregen die nominatie voor de vooruitstrevende uitbouw van de drukkerij ; om de zeer uitgebreide cliënteel die zij wisten te verwerven, en om het degelijke en verzorgde werk dat zij leverden in alle genres, van eenvoudig familiedrukwerk, over aantrekkelijke commerciële en publicitaire kleurendruk tot prachtig geïllustreerde boeken, samen met de maandelijkse uitgave van "De IJzerbode". Hun prijs bestaat uit een trofee, een diploma en een prijzenpot van 25.000 fr. Proficiat !

TE HUUR
(van 1 mei tot 30 september)

Residentiële stacaravan in de Hoge Venen voor 6 pers., voorzien van alle comfort. In de streek van Eupen - Malmedy - Monchau - Baraque Michel . Inl. tel. 057/30 02 65

ALLE TIMMERWERKEN
Nieuwbouw • Verbouwingen • Herstelling
eigen fabrikatie houten ramen & deuren
P.V.C.-ramen, deuren & rolluiken (Deceuninck)
Binnenhuisinrichting • Daktimmerwerk

DERAEDT

Trappistenweg 86, 8978 Poperinge (Abele)
Tel. 057/33 51 69

De Levaard

ACTIVITEITEN

ZATERDAG 27 FEBRUARI 1999

om 20.00 uur

BLAUWERTJESFUIF
Inrichting : Haringe Jeugd

VRIJDAG 5 MAART 1999

om 20.00 uur

DIALECTENKWIS
Inrichting : Davidsfonds
Poperinge-IJzerweelde
Leden : 100 BEF
Niet-leden : 150 BEF
consumptie inbegrepen

ZATERDAG 17 APRIL 1999

om 20.00 uur

WILLEM VERMANDERE
Inrichting : Ambassador Club Poperinge

ZATERDAG 6 JUNI 1999

2e BLAUWERSMEETING
VOOR VW-KEVERS & BUGGY'S
Nostalgie uit de jaren '60-'70
Info : 057/30 06 36

Op 20 februari zou Flor Barbry's Volkstoneel voor Frans-Vlaanderen voor de eerste keer te gast zijn in Haringe. En er werd echt uitgekeken naar die eerste toneelvoorstelling in De Levaard want Haringe heeft zich altijd nauw verwant gevoeld met het Volkstoneel. Een tragisch ongeval heeft er echter anders over beslist. Haringe en alle toneelliefhebbers uit de regio leven mee met de familie Barbry en hopen dat de groep ook deze nieuwe zware klap te boven komt.
Ondertussen werden alle nog geplande voorstellingen van het Volkstoneel afgelast. Wie kaarten kocht voor de voorstelling in Haringe, kan die terugbrengen naar het klooster en krijgt natuurlijk zijn geld terug.

KORTING 50-PLUSSERS

MET WAARBORG

TANDLABO RAHEEN

GEBROKEN GEBIT ?
KLAAR TERWIJL U WACHT !

Bruggestraat 76, POPERINGE - Tel. 057/33 86 47
Open : iedere werkdag, zaterdag inbegrepen

Ons Woningkrediet schikt zich naar al uw wensen.

Als u wilt kopen, bouwen of verbouwen is nu het moment aangebroken om uw "woon"-wensen in vervulling te laten gaan. Wij zullen u hierbij helpen. Tegen de beste voorwaarden natuurlijk.

U wenst steengoede voorwaarden voor uw woningkrediet.
Het HSA-Spaarkrediet Woningkrediet is een soepele leenformule die volledig op uw maat wordt gesneden. De looptijd, de wijze van renteherziening en het afbetalingssysteem bepaalt u helemaal zelf.

U wenst bouwgrond te kopen of uw huis te verbouwen.
Voor de tarieven van de HSA-Spaarkrediet Bouwgrondlening of Vernieuwbouwlening moet u het niet laten. Met deze lening op afbetaling kan u tot 100 % van het benodigde bedrag lenen, zonder meerprijs. En zonder notaris- of dossierkosten.

Klant of geen klant, vraag naar onze tarieven en de gratis woongids is voor u.
Kom eens langs in mijn kantoor. Ik vertel u graag meer over onze uitstekende tarieven. Bovendien krijgt u van mij de HSA-Spaarkrediet Woninggids mee.

Kantoor TAILLIEU-CAMBRON
Professor Dewulfstraat 159-161
8970 POPERINGE
057/33 32 31

HSA -SPAARKREDIET

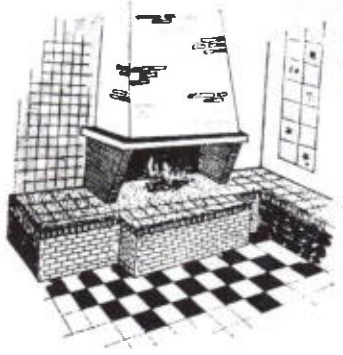

Alle bouwwerken
Vloeren
Terrassen
Sierschouwen

Norbert Butaye

Krombekestraat 47
8691 STAVELE - ALVERINGEM
Tel. 057/30 02 29

Roesbrugge, Haringe en Beveren tijdens de Brabantse Omwenteling en de Franse Bezetting 1789-1802 (7)

9.2. Derde dag van de plundering, woensdag 7 november 1792.

Deze dag brachten de Fransen balken en dikke planken uit Duinkerke. Hiermee maakten ze twee houten bruggen over de IJzer. 's Middags kwamen 500 tot 600 jagers van het Hollands of Bataafs legioen te Roesbrugge aan. Ze waren in het groen gekleed en droegen mutsen met paardenhaar. In de jaren 1784-1787 was er in Noord-Nederland politieke spanning rond de modernisering van de maatschappij en het bestuur van het land. Er waren Oranje-Prinsgezinden en Patriotten. Deze laatsten waren tegen hun wettige stadhouder Willem van Oranje in opstand gekomen, hadden het gevecht verloren en waren naar Noord-Frankrijk uitgeweken.

De Patriotten werden door Frankrijk, ja door het conservatieve koningsgezinde Frankrijk gesteund! De meesten verbleven te Waten, in de oude abdij, die toen buitenverblijf was van de bisschop van Sint-Omaars. Anderen verbleven te Duinkerke, te Belle en Cassel. Het waren zeer actieve medestanders van de Franse Revolutie. Ze werden eerst door het bisdom Sint-Omaars, later door de Republiek onderhouden. Na hun nederlaag was het normaal dat ze, begin 1788, in Noord-Frankrijk terecht kwamen. Ze konden er immers dezelfde taal spreken wat de aanpassing aan hun nieuwe levensomstandigheden vergemakkelijkte. (13)

Vele Hollandse emigranten waren opmerkelijke personen. Hun luitenant-kolonel Kroft die logeerde ten huize van kroniekschrijver Vander Meulen was oud-burgemeester van de stad Kampen. Het was een vriendelijk en beleefd man. Andere officieren met wie Vander Meulen gesproken heeft waren het ook. De gewone soldaten echter waren niet allen Hollanders. Bij Vander Meulen hebben een Bergenaar, twee Duinkerkenaars en een Bretoen gelogeerd. "Fraai volk" die de Roesbruggenaars beschermde tegen de roofzucht van de Franse "volontairen". Het legioen had de hele zomer te Grevelingen gelegen.

Tegen de avond plantten zij de vrijheidsboom of de boom van miserie, zoals G. Vander Meulen dit symbool heette, op de markt. Het was een olm die zij gekapt hadden in de dreef van het oud nonnenklooster. In de top hingen ze een rode muts (14), tierden en dansten rond de boom. De Roesbruggenaars die op straat liepen, moesten meedansen. Later in de avond, was het zoals naar gewoonte, kampvuur.

's Anderendaags, 8 november, vertrokken de volontairen met hun gestolen buit naar Sint-Winoksbergen. De overste van het Hollands of Bataafs legioen deed de roverij met geweld ophouden. Jonker de Lattre de Capelbrugghe, landhouder, Moeyaert, schepen en N.F. Marannes, eerste raadspensionaris van de stad en kasselrij Veurne, kwamen te Roesbrugge aan. Op verzoek van de Bataven poogden ze de meeste vluchtelingen te doen terugkeren. Toch vond men niets meer om te eten en te drinken; koffie, thee, suiker, bier, wijn, vlees waren op straat gesmeten en verkwist. Voor een winkel lag een zo'n hoge hoop rijst dat een Hollandse kapitein het bovenste deel deed opscheppen om te eten.

De eerste dagen bedreigden de Fransen pastoor Asaert van Haringe, Karel en Martinus Provoost, Karel Cambron, Andries Hondeghem, Jan Blaecke junior en al de douane-beambten (15) met de dood, maar ze leefden ondergedoken.

Het Oostenrijks bezettingsleger van Ieper wachtte de hele dag op versterking die niet kwam. 's Nachts zijn ze vertrokken in de richting van Poelkapelle, maar ze hebben een huis en enkele hoeven op de weg naar dit dorp geplunderd. Op vrijdag 9 november gaan er 50 jagers van het Bataafs legioen naar Poperinge maar ze keren 's avonds terug. Deze Hollanders deden de bevolking geen kwaad maar toch eisten ze geld op sommige hoeven, namen zilveren gespen mee, schoten kippen neer en slachtten twee varkens. Te Krombeke werd de vrijheidsboom geplant.

9.3. Malou komt op het schouwtoneel

Zaterdag 10 november werd er afgekondigd dat alle vluchtelingen moesten terugkeren. Twee Hollandse kapiteins kwamen bij G. Vander Meulen en deelden hem mee dat hij 's anderendaags de mis moest lezen. Zo hij bang was, dan zou men hem twee schildwachten ter beschikking stellen.

Tweehonderd Steenvoordenaars plantten op de markt van Watou de vrijheidsboom. Ze verplichtten de pastoor de eed te doen van vrijheid en gelijkheid en dronken 60 flessen van zijn wijn. De hele zaak heeft aan de parochie 100 pond groten gekost.

's Avonds rond 10 uur namen 200 groene jagers van het Bataafs legioen bezit van de stad Ieper. Menen en Kortrijk worden ook bezet. Dan verscheen de vermaarde Malou te Ieper. (16) Het gepeupel juichte hem toe en riep "vivat de natie". Hij antwoordde, gij moet roepen : "Vivat de Staten".

's Anderendaags zondag 11 november te 11 uur vertrokken de zwarte jagers en nog enige groene die hier nog lagen, naar Ieper. 's Middags passeerden hier 4 kanons dezelfde weg nemende. Te drie uur en half arriveerden 300 Hollanders om te overnachten. Maar schepen-commissaris Moeyaert kon het logement afraden omwille van de bedroefde staat van het dorp.

Vooraleer zij naar Poperinge verder gingen, las hun commandant een tekst voor waarbij het, op doodstraf, verboden was te plunderen of iemand te molesteren, ja, ter contrarie, dat men moest beschermen wie zou beledigd worden.

In de Franse dorpen werd afgekondigd dat al wie enig geroofd goed had, het moest teruggeven. Vandaag werden er maar twee missen gelezen, een te Haringe en een te Roesbrugge.

Te vijf uur 's morgens werd Brugge door het revolutionair comité van Belgen en Luikenaars bezet. (17)

Op 12 november werd er bekend gemaakt dat de douane verder bleef functioneren zoals vroeger, en de smokkel ook, voegt Vander Meulen erbij. Gent werd bezet. Vandaag en de volgende dagen lagen er geen soldaten te Roesbrugge.

Op 14 november werd door de magistraat van de stad en kasselrij van Veurne bekend gemaakt dat iedereen die geroofde goederen bezat deze moesten afgeven in het pandhuis de "Corenblomme" te Veurne(18). 's Namiddags kwamen er 60 Hollandse jagers van Ieper. De Fransen bezetten Brussel.

Op 15 november kwamen 100 volontairen van Bergen aan met groot gedruis en getier, trommelend en geweerschoten lossend. Het waren meestal dezelfde die ons te voren geplunderd hadden, maar nu deden ze geen kwaad meer. 's Namiddags kwamen hier 1500 soldaten van het Bataafs legioen aan. Het scheelde niet veel of een deel moest in de kapel overnachten omdat er te weinig slaapgelegenheid was. Op 16 november trokken de Fransen Veurne binnen.

9.4. De toestand bij de burgerij te Veurne

Door de overwinning op het Oostenrijks leger te Jemappes op 6 november, behoorden de Zuidelijke Nederlanden nu tot Frankrijk. Wel werd er onmiddellijk gedecreteerd dat het geen verovering was. Ook de Veurnaars zagen nu dat zij weldra bezet zouden worden door Franse revolutionairen. Daardoor werd iedereen door vrees bevangen en redeneerde volgens eigen mening: we worden geplunderd of we worden gebrand zoals te Roesbrugge. Eindelijk werden de burgers van Veurne hierover gerust gesteld door de aankomst van citoyen Thibaut, doctor in de medicijnen, ten huize van de ontvanger van het land Dacquet. Samen met een legioenoverste stelden ze de burgers gerust. Ze voegden erbij hoe men de overwinnaars moest ontvangen en recommandeerden in allerhaast alle zinnebeelden van de keizerlijke macht uit het stadsbeeld te doen verdwijnen. Terstond gaf de stadsmagistraat bevel om alle wapens, arenden, lelies en portretten, die de schepenkamer versierden, uit te kappen.

Op vrijdag 16 november tussen een en

→

twee uur in de namiddag zag men op de weg naar De Panne 800 tot 900 volontairen van Duinkerke met twee stukken geschut en enige Bataafse ruiterij. Deze troep werd gevolgd door een koets waarin Salomez, de oude, zat als burgerlijk commissaris voor Veurne, ook Coppin voor Nieuwpoort en Gobert voor Oostende. Gekomen op een half kwartier van de stad, aan de hoeve van Arsenius Decae, stapten allen uit de koets, omgordden zich met sjerpen en driekleurige (rood, wit en blauw) sluiers en stelden zich aan het hoofd van de troep om Veurne binnen te komen. Achter hen liep er een man met een mand vol driekleurige kokarden. Aan de brug over de vesting gekomen, stond de stadsmagistraat hen op de wachten: jonker De Lattre de Capelbrugghe, burgemeester en landhouder van de commune, Frans Vermeersch d'Aloenshove, burgemeester van de wet, Norbert Marannes, eerste raadspensionaris. Drie magistraten verwelkomden de gedeputeerden van Duinkerke en presenteerden tevens symbolisch de sleutels van de stad. Citoyen Salomez antwoordde hierop, nam de sleutels in ontvangst en voegde daarbij dat hij kwam verbroederen met de inwoners, dat hij "vrijheid en gelijkheid" bracht en dat de republiek zich geenszins wilde bemoeien met de wetten of de godsdienst. Verder had hij het over de Nederlanders die zelf hun wetten mochten maken, zonder inmenging van een tiran, in dit geval de Oostenrijkse keizer. De Franse republiek vergenoegde zich alleen hen te bevrijden van de tiran. Zo bejegende deze "kalaerd" onze geliefde keizer, besluit G. Vander Meulen. Dat waren vele praatjes die zij toch niet hielden, integendeel, zij hebben in korte tijd alles onderstoboven gekeerd en de Nederlanden geregeerd zoals Frankrijk. Na de toespraak van Salomez presenteerde hij aan de Veurnse magistraat een kokarde, zelfs aan de bode die hen vergezelde. Om beters wille staken ze deze op hun hoed. Dan vormde men een stoet: de stadsmagistraat in het midden, er achter het bataljon Franse soldaten en zo trokken ze de stad binnen langs de Penitenten- en Capucijnenstraat naar de schepenkamer op de grote markt. Er waren geen vreugdekreten, noch gejuich, noch klokgelui. Enkele jongeren schreeuwden "vive la république". De stadsmagistraat, die zag dat de Franse inkomst weinig geestdrift wekte bij de mensen op de straat, vreesde dat dit kwalijk zou overkomen. Onverschilligheid en stilzwijgendheid las men op de gezichten van de omstaanders. Hieruit kon men zien dat de Fransen zoals ze dachten, niet wel gekomen waren. Iedereen bleef stom en zei niet wat hij dacht.

In de schepenkamer hernieuwde Salomez nog eens zijn toespraak. Daarbij viel hij opnieuw scherp uit tegen onze keizer, die hij de dwingeland van Oostenrijk noemde. Wijselijk antwoordde de stadsmagistraat hier niet op. Men keuvelde over onbelangrijke zaken. De ene vroeg naar zijn vrienden van Duinkerke, de andere wat anders, zoals men dat doet in een herberg. Daar de deuren moesten open blijven, liep men in en uit, men zat op de banken, men zong, men ging heen en weer. Men scheen de Franse nonchalance in regeringszaken te willen tonen. De gedeputeerden van Duinkerke en de opperofficieren logeerden in het landhuis. De anderen werden bij de treffelijkste burgers van de stad ondergebracht.

De volgende dag, 17 november, rond de middag, kwam generaal Pascal Herreveye (19) aan het hoofd van twee of drie bataljons nationale wachters aan. Terstond deed men de grote klok luiden, de beiaard spelen en ging de stadsmagistraat hem complimenteren in het landhuis, waar hij verbleef. De volontairen trokken verder naar Nieuwpoort en Oostende met hun respectievelijke commissarissen.

't Vervolgt. Franz Denys

Noten:

(13) Zie Paul van 't Veer, *Daendels, Maarschalk van Holland*, grote Phoenix-pocket nr. 89, uitgave W. de Haan, Zeist, 1963.

(14) De rode muts was een van de symbolen van de Franse revolutionairen; het was oorspronkelijk een Romeins symbool. De Franse revolutionairen namen veel Romeinse symbolen over. Ze waanden zich de erfgenamen van het Romeinse keizerrijk. Dat was een reden te meer om Europa te veroveren, zoals Rome de Kelten, de Galliërs en de Oude Belgen overmeesterd had.

(15) Karel en Maarten Provoost waren "vrijwilligers" en later betrokken bij de grensverdediging tegen Frankrijk. Dit is een bewijs dat de Franse spionnen actief waren om Oostenrijkgezinden op te sporen en te verklikken.

(16) Malou was gevlucht naar Rijsel en nu de Oostenrijkers vertrokken waren, keerde hij naar West-Vlaanderen terug. Met de zin "vivat de Staten", wilde hij zeggen dat de Staten van West-Vlaanderen, zoals tijdens de Brabantse Omwenteling, opnieuw de macht zouden uitoefenen.

(17) Revolutionair comité van Belgen en Luikenaars: groepen Fransgezinde Belgen en inwoners van het toen onafhankelijk prinsbisdom Luik waren als tegenstanders van de Oostenrijkers naar Frankrijk gevlucht. Ze keerden toen gewapend terug om hun land te bezetten, samen met het Franse leger.

(18) Het is gestolen goed dat door Franse soldaten in andere huizen achtergelaten wordt en dus geen eigendom is van de bewoners van het huis. De bedoeling is de eigenaars van het gestolen goed op te sporen om het terug te geven.

(19) Herreveye, de Franse generaal Kerenveyer van Bretoense afkomst. In september 1793 maakte hij naam met de verdedi-

Kapsalon NANCY

DAMES & HEREN

Molenstraat 3, 8972 KROMBEKE - Tel. 057/30 15 59

NIEUW !!! NIEUW !!!
PROFESSIONELE ZONNEBANK

- 30 Wolfflampen, snel & veilig bruinen
- 3 gezichtsbruiners
- Anatomische relaxplaat, biedt u een perfect ligcomfort
- Duplo fresh-air systeem, zorgt voor een maximale ventilatie
- Na iedere beurt hygiënisch gereinigd !

BADKAMERS
VERWARMING
KEUKENS

florisan

Een uitvoerige dokumentatie ligt voor u klaar

Onze toonzaal zit vol ideeën en we geven U graag advies bij de realisatie van uw sanitair, volledig vrijblijvend, ook op zaterdag

Florisan nv - Albert I laan 25 - 8630 VEURNE - Tel. 058/315.315

ook uw installateur waardeert onze service !

BETALEN EN BETAALD WORDEN

U moet het écht eens zelf proberen. En dat kan nu, op ons **speciaal test-nummer.** Als de test u overtuigt, dan kan u uw persoonlijke Phone-Banking-contract opvragen in uw ASLK-agentschap. GRATIS.

ASLK-PHONE BANKING

ASLK
WEB B@NKING
Gratis in 1999

ASLK
PC BANKING

NET ZO EENVOUDIG ALS EEN TELEFOONTJE NAAR EEN VRIENDIN.

DOE 'NS ZELF DE TEST. ZO GEMAKKELIJK

ASLK

ASLK is part of the Fortis group

EDDY AMELOOT

Prof. O. Rubbrechtstraat 14, 8972 ROESBRUGGE
057/30 08 66 - 057/30 12 42 (privé) - 075/91 83 15

WAAR KOMT HET VANDAAN?

DAAR IS GEEN KRUID VOOR GEWASSEN
Daar is niets aan te verhelpen

Het gaat hier wel om *kruid* (met een d), d.w.z. een voor geneeskundige doeleinden aangewende plant, en niet om *kruit* (met een t) of explosieve stof voor vuurwapens.

Gewassen komt hier niet van wassen of reinigen, maar van wassen of groeien!

Vroeger werden de meeste ziekten of kwalen met kruiden bestreden. Als er voor een ongemak geen kruid bestond of groeide, als men dus bedoelde dat er niets aan te verhelpen was, dan zei men: daar is geen kruid voor gewassen! Dat wordt intussen ook wel in andere omstandigheden dan bij ziekten gezegd.

RIMAL b.v.b.a.

- RENOVATIE VAN GEVELS
- ALGEMENE VOEGWERKEN
- ELASTISCHE VOEGEN
- HYDROFOBEREN VAN GEVELS

LANGE TORHOUTSTRAAT 48, 8900 IEPER
Tel. + Fax 057/21 93 59

Piano's VANOUTRYVE

Stemmen - restauratie
Aan- en verkoop
Nieuw en tweedehands

Sint-Omaarsstraat 8, 8691 BEVEREN-IJZER
Tel. (057) 30 13 21 - GSM (075) 78 41 82 - Fax (057) 30 12 80

Geert DOOLAEGHE

Kleine Markt 20, 8978 WATOU
Tel. 057/38 80 19 - Fax 057/38 89 37

BP
verdeler van BP-OIL produkten

- ✘ Gasolie verwarming -> automatische bevoorrading
- ✘ Gasolie diesel
- ✘ Smeermiddelen
- ✘ Kolen
- ✘ Gas
- ✘ Lamppetroleum
- ✘ Mazouttanks
- ✘ Veevoeders

Parfumerie - Pedicure - Manicure
Maquillage - Esthetiek - 2 Zonnetunnels

- **PROMOTIE VAN DE MAAND**
  bij een reiniging :
  GRATIS manicure of epilatie
  van het gezicht
  (geldig tot eind februari)
- **Nieuwe maquillagekleuren voor lente - zomer '99**

Prof. O. Rubbrechtstraat 44
Op afspraak : 057/30 14 12
Iedere woensdag ook nog verzorgingen na 19 u. (op afspraak)
Gesloten zondagnamiddag en dinsdag
Open van 9 tot 12 u. en van 13.30 tot 19 u.

DECORATIE - SCHILDERWERKEN

LEO PARENT

- ☐ Binnenhuisdecoratie "van vloer tot plafond"
- ☐ Exclusieve verftechnieken
- ☐ Verkoop en plaatsing laminaat parket

Duinkerkestraat 200, 8970 POPERINGE
Tel. & Fax 057/33 72 71

TIMMER- EN SCHRIJNWERKEN

VERYSER Roland

- Nieuwbouw en verbouwingen
- Ramen en deuren in hout, PVC en Alu
- Garagepoorten + automatisatie
- Rolluiken :
  gewone en elektrische bediening
- Binnenhuisinrichting : binnendeuren, plafonds, trappen, parket
- Veranda's
- Zonnewering

Waaienburgseweg 11A, 8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 06 79 - Fax 057/30 15 09

DIEGO DELOZ

BOUWEN - VERBOUWEN
VLOEREN - FAIENCEN

Hoogstraat 3, 8972 Haringe
Tel. 057/30 16 72

ACTIVITEITEN EN VERMAKELIJKHEDEN

MAAND FEBRUARI

Kaartingen

• Haringe, in "Sint-Jozef", bij Cecile Ryon
zaterdag 27 februari
maandelijkse kaarting voor de leden
• Roesbrugge, bij P. Gunst
dinsdag 23 februari
puntenkaarting "Derde Leeftijd"

MAAND MAART

Kaartingen

• Haringe, in de schoollokalen
woensdag 10 maart
puntenkaarting "Derde Leeftijd"
• Haringe, in "Sint-Jozef", bij Cecile Ryon
zaterdag 27 maart
maandelijkse kaarting voor de leden
• Roesbrugge, bij P. Gunst
dinsdag 23 maart
puntenkaarting "Derde Leeftijd"

Vogelpik

• Haringe, in "St.-Jozef", bij Cecile Ryon
zaterdag 13 en zondag 14 maart
smijting voor de leden
• Roesbrugge, bij P. Gunst
zaterdag 13 maart
smijting voor de leden.

ROESBRUGGE-HARINGE
BURGERLIJKE STAND

Geboorte :

- Stan Six, z.v. Geert en Karin Verfaillie, geb. te Poperinge op 6 februari 1999.

Overlijden :

- Johanna Dewaele, 90 j., wed. van Kamiel Mares.

ROESBRUGGE-HARINGE
W.T.C. Karel de Blauwer

Start met de inschrijving op 28 februari en 7 maart. De Gouden Arend, telkens van 10 u. tot 12 u.
Er zijn 2 reeksen : dinsdagrijders starten om 17.30 u. en zondagrijders starten in de maand maart (proefritten) om 9u. Vanaf april start om 8.30 u.
Iedereen welkom.

K.A.V. Roesbrugge-Haringe
Hoofdpijn en Migraine

Op donderdag 25 februari om 19.30 u. in het Ontmoetingscentrum "Karel de Blauwer".

ST.-JAN TER BIEZEN
UITSLAG BONENPOT
De Werkgroep St.-Jan Ter Biezen

Het aantal bonen in de pot bedroeg 2154.
De winnaars zijn :
Bart Polye - de boormachine
Christiane Vandenbussche - de waterkoker
Lucien Deroo - de biermand

Aan de winnaars een hartelijke proficiat en ook aan allen die mee hebben geschat onze oprechte dank. Ook delen we mee dat de opbrengst van de Sterrenstoet 6520 fr. bedroeg. Hartelijk dank vanwege het Bestuur van de Werkgroep.
Mededeling voor alle senioren en geïnteresseerden: hou 12 april alvast vrij, nadere gegevens volgen later.

BIBLIOTHEKEN BEVEREN EN STAVELE

Het nieuwe jaar is begonnen, ook voor de bibliotheken van Beveren en Stavele. Daarom, het is misschien wat laat, maar daarom niet minder gemeend, de beste wensen voor het nieuwe jaar.

Tevens willen wij hierbij onze verontschuldigingen aanbieden voor de sluiting van de bibliotheek van Beveren wegens onvoorziene omstandigheden.

Alles blijft bij het oude in dit nieuwe jaar. De openingsuren blijven hetzelfde, en de jeugd kan nog steeds vragen om informatie te krijgen over een of ander onderwerp. Dit laatste evenwel op voorwaarde dat die aanvraag MINSTENS één week op voorhand gebeurt. Specifiek voor Beveren blijven ook de schoolbezoeken gehandhaafd, in principe voorzien voor elke eerste donderdag van de maand.

ALVERINGEM (hoofdbibliotheek) - Dorp 39A :
woensdag van 14.00 tot 18.00 uur
zaterdag van 14.00 tot 18.00 uur
zondag van 10.00 tot 12.00 uur
BEVEREN - Raadzaal oud-gemeentehuis (eerste verdieping) - Sint-Brigidaplein
zaterdag van 11.00 tot 12.00 uur
STAVELE - Gemeenteschool - IJzerstraat
donderdag van 16.30 tot 18.30 uur.

BRIEFJE VAN

EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

De wereld is nog nooit zo ingewikkeld geweest als heden ten dage. We zijn opgezadeld met een reeks politieke, economische, sociale, religieuze en wetenschappelijke structuren van alle pluimage. Het is allemaal zo complex en moeilijk geworden en het vergt een leven van studie om in een of andere discipline klaar te zien. Maar dat belet niet dat we oversopt zijn van de betweters.

Prof. dr. Urbain Vermeulen, hoogleraar islamkunde en klassiek Arabisch van de KU Leuven en de universiteit Gent, maar ook voorzitter van de Europese Unie voor arabisten en islamologen, heeft een boek geschreven onder de titel, Islam en Christendom. Het onmogelijk gesprek? *Daarin stelt hij dat een dialoog tussen christenen en moslims uiterst moeilijk, zo niet onmogelijk is, omdat de islam blijft weigeren zich te bezinnen over zijn eigen leer en verleden en omdat hij de christenen ervan beschuldigt het evangelie vervalst te hebben. De koran is het eeuwig en ongeschapen woord van God.*

Bovenstaande bewering wordt door prof. Vermeulen in zijn werk breed uitgesponnen. Die man weet waarover hij spreekt, zijn leven lang heeft hij zich met de studie van de islam bezig gehouden en wordt internationaal als een kenner beschouwd. En toch zijn er een hele reeks mindere goden, zoetwater islamologen, die onmiddellijk naar de pen hebben gegrepen om hem tegen te spreken en hem terecht te wijzen zoals men dat met een schooljongetje doet. Tot mijn verwondering zijn er daaronder van zeer katholieke huize.

De tijden zijn schromelijk veranderd. In onze jeugd was het verboden van om te gaan met "personen van het andere geslacht", in elk geval ze moesten gemeden worden, zo stond het ook in onze catechismus. De collegestudenten te Poperinge kregen een wandeling waarvan men zeker was dat ze de meisjes van de "Penitenten" niet zouden ontmoeten. Nu zitten ze in dezelfde klas of staan ze te vrijen aan de schoolpoort. We vochten met de protestanten van de "Evangelische Zending", en demonstreerden op die manier onze geloofsovertuiging. Nu blijkt dat we ze ten onrechte een pak slaag hebben gegeven, want dat het broeders in Christus zijn. We kenden ze wel niet, maar we verafschuwden de fanatieke en fatalistische islamieten. Nu zijn er die beweren dat dit alles een misverstand was en dat we moeten streven naar begrip en dialoog.

"We zijn alleszins veel verdraagzamer dan de islamieten", *zegt Gusta,* "je zou daar de pastoor niet moeten tegenspreken. De Britse schrijver Salman Rushdie weet er alles van. En je zou er ook niet naar de mooie meisjes moeten kijken, want zij moeten er hun gezicht bedekken."

Voilà, kort en goed,
Pol

ONZE HOSPITALISATIEVERZEKERING :
UW ZEKERHEID !

- Toetreden kan tot uw 65ste.
- Bestaande aandoeningen worden niet uitgesloten.
- Recht op een éénpersoonskamer naar keuze.
- Erelonen worden vergoed (tot 200 % RIZIV)

Vrijstelling ? Uitsluitingen ? Wachttijden ?

Raadpleeg Uw kantoorhouder :

KRIS ROSSEEUW

Provenplein 48, Proven - Tel. & Fax 057/30 03 55

ARGENTA
uw appeltje voor de dorst

WINTERS KIJKPLEZIER

Een TV met contrastrijke BlackLine-D beeldbuis van 70 cm

26.990,-

28 PT 4523

Video's vanaf
7.999,-

VR 675 - ***12.999,-***

Gevraagd:
A2 elektricien

ELEKTRO CAPPOEN

Prof.O.Rubbrechtstraat 12 - ROESBRUGGE - Tel. 057/30 05 94

SERVICE & KWALITEIT

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

Medard Verhille, den beenhouwer en zijn gebuur Disten Abeele, mieken dat zoo wel niet meer tegaare, sedert dat ze in onverschil é kommen waaren over 'n uitweg bachten hulder doeninge. Maar onlangs wos dat nog verergerd, je moet weeten, Medard wos grooten duivenliefhebber en op zijn koer had 'n 'n schoon, groot duivenkot staan. Nu, op 'n dag had Medard é zien dat Disten Abeele 's katte olle momente op en rond zijn duivenkot kwam loeren, zoodat de duiven oltemets opvloogen ...

"Je meugt het goed onthouden, wei !" riep Medard naar Disten, die in zijn hovige bezig wos ... "d' eerste keer da'k zien da'je katte een van mien duiven touchéert, gaan 'k ze kokkedunnen, wei !"

"Héla, Verhille, let maar op, wei !" riep Disten weere ... ; "weet je dat 'n katte é vrijen loop hét ... 'k kunnen ik die beeste daarvooren toch niet opsluiten ... je moet ze gie maar wegjaagen !"

Er wos daarover niet meer é klapt en 't bleef bij dat dreigement.

Maar op 'n achternoene zag Medard die katte, uit zijn achterkeuken kommen, ol 'n lang ende saucissen achter heur sleepen en den hof in frutten ...

"Millejardeju !" vloekte Medard ... "nu moet ze eraan, wei !" le liep achter zijn karabiene, zag de katte in de wegel zitten puzzelen aan zijn saucissen en paf ... ! Ze had het zitten ... In 'n ferme koleire pakte 'n die katte en zwierde ze over d'haage in Disten zijn hovigewegel. Disten noch zijn wuuf hadden daarvan entwat hoort, want ze waaren niet thuis. Maar 's anderdaags voornoens, zag Disten wuk dat er gebeurd wos ... 't eerste moment wos 'n zoo ongehoord in 'n koleire, dat Liza, zijn wuuf, hem moest kalmeeren omdat 'n verdreegde van de vitriene van de beenhouwerie te gaan inslaan ...

"En toch, eens gelik anders, gaan 'k hem 'n toer speelen ! grijnsde Disten. Geheel den avond zat 'n in zijn zetel in zijn eigen te klappen... Maar olmetekeer begosten luide te lachen ...

"Wuk hapert er nu met joen ?!" vroeg Liza.

"'k Hen't é vonden, Liza !" riep Disten ... "we gaan nog lachen wei !" "je moet horkten, je weet dat Fiene Casteels van hier rechtover, de grootste kommeere is van geheel de parochie, en dat ze schier olle voornoene naar de beenhouwerie gaat, héwè, 'k gaan dat morgen in d'ooge houden !" Liza lachte, maar ze verstoeg niet wuk dat Disten wilde zeggen.

Ol vroeg in de voornoene zat Disten op de loer aan de vóórvenster olmetekeer kwam Fien buiten en ging de straate oversteeken. Disten liep zeere naar de keuken, achter den plastieken zak, waarin dat de katte zat en liep naar buiten en de beenhouwerie binnen, djuuste op 't moment dat 'n Fiene 'n paar honderd grammen saucissen hoorde bestellen ...

"Fientje !" lachte Disten vriendelijk ... "meugen 'k vooren gaan 'k moeten dit maar djuuste ofgeeven !"

"Wel jaa'je" knikte Fiene. Disten snakter meteen de katte uit den zak en legde ze op den toog ...

"Hier zi, Medard !" zei Disten grijnzend vriendelijk ... "je hét osan ol een om te begunnen ... 'k gaan d' ander twee van d'achternoene brengen is 't wel ?" en meteen wos 'n weere naar buiten ... Medard stoeg vergaapt te kijken ...

"Wacht é keer, Medard !" zei Fiene ... " 'k moeten geen saucissen hén, 'k gaan vijf schellen kaas meidoen ... !"

KWAAK

Opmaak en druk : Drukkerij Schoonaert, Roesbrugge

DE IJZERBODE

Verantwoordelijke uitgever :
Drukkerij Schoonaert
Bergenstraat 1
8972 Roesbrugge
tel. 057/30 03 79
385-0056775-93

INFORMATIEBLAD voor de DIEPE WESTHOEK
met bijdragen over regionale en populaire wetenschap
29e Jaargang Nr. 3 maart 1999
Afgiftekantoor 8972 Roesbrugge

Wordt maandelijks
gratis verspreid in :
Roesbrugge - Haringe
Proven - Krombeke
Stavele - Beveren - Watou
Jaarabonnement : 300 fr.

Toen Vlaamse doodzonden de hemelpoorten sloten.

Palmer Ruysschaert vertelt over *Drie Vlaamse pioniers.*

Velen onder ons hebben het meegemaakt op die schone lentezondag van 22 mei 1958, toen wij in de hoogmis het herderlijk schrijven hoorden voorlezen door onze dorpspastoor "dat stemmen voor de Volksunie zwaar zondig was".

Dit was geen nieuw geluid in deze nieuwe lente.

Tijdens het interbellum werd het geweten van idealistische jongeren van onberispelijk gedrag opgezadeld met de frustratie doodzonde te bedrijven nadat eerst de bisschop van Brugge op 30 september 1925 en veertien dagen daarna alle bisschoppen van België (brief dd. 11 oktober 1925) het Vlaams nationalisme als een der zwaarste misdrijven catalogeerde.

Werden de hemelpoorten voor de Vlamingen gesloten, de volksvreemde Belgische staat ontnam hen in dit aardse tranendal iedere mogelijkheid tot welstand en ontvoogding.

"Maar 't kan verkeren" zei Bredero.

Manu Ruys schrijft in de Inleiding van Ruysschaerts boek :

Het arme ongeletterde Vlaamse volk dat in de eerste helft van de vorige eeuw aan een schijnbaar hopeloze culturele en politieke ontvoogdingsbeweging begon, groeit uit tot een economische sterke en zelfbewuste natie.

Tal van bekende, maar vooral onbekende leiders hebben aan deze ontvoogdingsbeweging mee geholpen. De vele *petit vicaires* en de talloze schoolmeesters van wie de wijze staatsman Gaston Eyskens ooit zegde :

"Geef mij goede normaalscholen en ik waarborg u een goed landsbestuur".

In het boek vertelt Palmer Ruysschaert over een trio van pioniers dat niet weg te denken is uit de geestesgeschiedenis van de Vlaamse ontvoogdingsbeweging. Zijn grote verdienste is hen uit de vergetelheid te halen en hen met dit boek op een piëdestal te plaatsen.

Het zijn de priester, dr. fil. Alberic Decoene, een van de meest actieve theoretici van het Vlaams-nationalisme, Kamiel De Vleeschauwer, de onverschrokken nationalist en prof. dr. Herman De Vleeschauwer, wijsgeer en boegbeeld van de filosofische ontwikkelingen in het Vlaanderen van het interbellum.

"De auteur biedt in dit vlot en boeiend lezend werk, geen afstandelijke academische boekenwijsheid aan. Hij ontmoette de mannen waarover hij vertelt. Decoene was zijn leermeester in de normaalschool te Torhout en beïnvloedde zijn levenskeuze en inzet. De twee De Vleeschauwers waren hem zeer eigen en vrienden aan huis. Palmers getuigenis is kostbaar en hartverwarmend. De historische beschrijving is indringend". (Manu Ruys)

Dr. fil. Alberic Decoene (1881-1958)

Ik herinner me kanunnik Decoene als een oud en wijs man, die ik voor het laatst ontmoette op zijn villa in de Bossuytlaan te Assebroek. Zijn huishoudster kreeg toelating me bij hem te brengen. Hij lag op een siège longue in soutane met een paternoster in zijn hand en toegedekt met een zwartwollen sjaal. Hij vroeg hoe het was met vader en met vaders broers, "zijn" onderwijzers die hij in de normaalschool te Torhout gevormd had.

Moeizaam kwam hij overeind en schreef me het attest voor 't Belgisch leger (sic.) waaruit bleek dat ik student was aan het Hoger Instituut voor Opvoedkunde waarvan hij de stichter en rector was. Hij wiste het zweet van zijn voorhoofd en vroeg hoe het in de normaalschool van nu reilde en zeilde. Mijnheer de kanunnik was zwaar ziek. Kort daarop, op 4 november 1958 overleed hij.

Alberic Albert Prosper Decoene werd

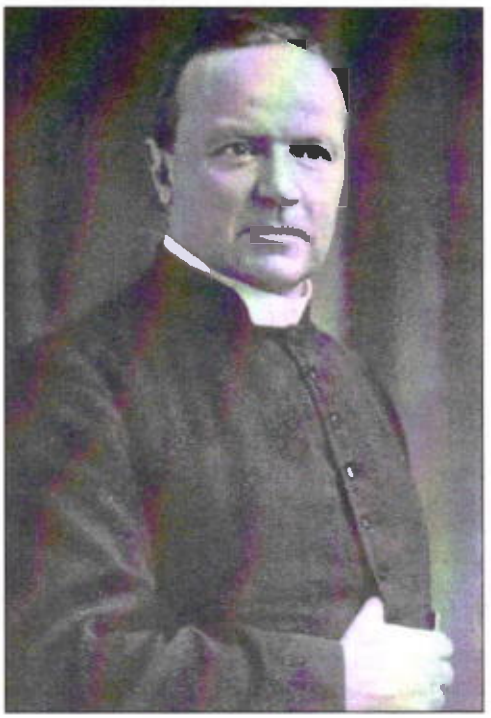

Dr. fil. Alberic Decoene (1881-1958).

geboren te Wevelgem op 22 juni 1881 als vierde van tien kinderen van het gezin Decoene-Callebert. Zijn vader was vlasser en toen moeder stierf was hij amper acht jaar oud. Hij liep school in het Klein Seminarie te Roeselare waar hij de geest ademde van de Blauwvoeterie en in contact kwam met de mannen van "Den swingende Ede". Hij werd laureaat van zijn retorica en richtte zijn schreden naar Brugge waar hij priester werd gewijd. Aan de katholieke universiteit van Leuven werd hij doctor in de filosofie en in de theologie.

In 1910 werd hij leraar en in 1919 directeur van de katholieke normaalschool te Torhout.

Ik herinner me de klasfoto van vader : een troep jeugdige, pas afgestudeerde onderwijzers met Decoene in hun midden. Wij hadden ook foto's van vader in scoutsuniform. Decoene bewonderde Baden Powell, de stichter van het scoutisme, om zijn nieuwe jeugdpedagogiek.

Powell verachtte jeugdvorming die leidt naar dodende braafheid en gedweeheid. Hij wilde de jeugd aansporen tot zelfwerkzaamheid, durf, zin voor verantwoordelijkheid en initiatief.

In deze optiek stichtte Decoene de padvinderij binnen de muren van de normaalschool. Alle studenten kregen een padvinderspak met breedgerande punthoed.

Op 15 juni 1920 trokken alle leerlingen van de normaalschool, mijn vader incluus, in padvindersuniform met wapperende leeuwenvlaggen en de muziekkapel op kop, naar Sint-Godelieve van Gistel.

Het was echter te mooi geworden. Collegedirecteurs die de padvinderij van Decoene en het succes hiervan met lede ogen aanschouwden zorgden voor tegenwind en speelden het scoutisme uit tegen de gevestigde Vlaamse studentenbeweging.

Decoene gaf zijn experiment op, de uniformen kwamen op zolder terecht maar een alternatief liet niet op zich wachten. Decoene streefde binnen zijn normaalschool naar verruiming in het doen en denken van zijn studenten. Er werd vorming verstrekt door conferenties aan te bieden aan de leerlingen. Toneel, Regenbooggild (wat wij zelf nog meemaakten), Lettergild, ABN-kernen, Sint-Amanduswerk en selfgovernment werden ingevoerd.

Op een biezonder boeiende manier vertelt Ruysschaert verder over
- Het AKVS (Algemeen Katholiek Vlaams Studentenverbond) in de Torhoutse normaalschool;
- De Belgische bisschoppen en het Vlaams Nationalisme;
- Kanunnik Alberic Decoene en de repressie;
- Dr. A. Decoene als auteur;
- De betekenis van dr. A. Decoene voor Vlaanderen.

Het hoofdstuk Decoene neemt tweederden van Palmers boek in beslag. Het is een ontroerend en verhelderend verhaal waarin heelwat duidelijk wordt over opvoeding, Vlaamse overtuiging en gehoorzaamheid aan de Kerk.

Inspecteur Kamiel De Vleeschauwer (1873-1975)

De tweede pionier die Palmer Ruysschaert ten voeten uit beschrijft is zijn schoolinspecteur die sedert 1923 het schoolkanton Nieuwpoort tot zijn ambtsgebied kreeg en daar in functie bleef tot zijn op pensioenstelling in 1933.

Toen de Grote Oorlog uitbrak was De Vleeschauwer éénenveertig jaar en kantonnaal inspecteur van het schoolkanton Menen. Op 4 augustus 1914 verliet hij zijn vrouw Paula Hofman met wie hij in 1898 was gehuwd en zijn drie kinderen. Hij meldde zich als oorlogsvrijwilliger bij het Belgisch leger. De woorden van koning Albert I "Vlamingen gedenk de Slag der Gulden Sporen" waren de lokroep geweest en bij nader toezien het verraad waarmee De Vleeschauwer als kanonnenvlees in de eerste frontlijn terecht kwam. Kamiel kon de ongerechtigheid waarmee Vlaamse soldaten bejegend werden niet verdragen en werd in de kortste keren een keiharde en strijdende Vlaming.

"Toen hij in 1919 gedemobiliseerd werd en naar Menen teruggekeerd was, walgde hij zo erg van zijn behandeling als Vlaming en die van andere Vlamingen in het leger aan de IJzer dat hij al zijn eretekens en een vergoeding van 20.000 fr. (waarde 1920 !) terugstuurde. Het geld van *de bloedakker* was hem te min !"

Tussen de twee wereldoorlogen behoorde hij tot de theoretici van de Vlaams-nationalisten en werd door de herderlijke brieven van 30 september en 11 oktober 1925 gedoemd in doodzonde te leven.

En toch zocht De Vleeschauwer naar een oplossing voor het probleem waarmee het Vlaams-nationalisme kampte in deze periode. Hij werd een der stichters van het KVNV (Katholiek Vlaams Nationaal Verbond) dat politieke zelfstandigheid voor Vlaanderen beoogde volgens de principes van de katholieke solidariteitsleer. Het werk dat inspecteur De Vleeschauwer hierbij verzette was legendarisch. In die tijd werd hij ook de vriend van Palmer Ruysschaert. "Het is de grote verdienste van Ruysschaert de historische beschrijving *indringend* te maken" zoals Manu Ruys in zijn Inleiding schrijft.

In tal van hoofdstukken die wij hierna vermelden spreekt de warmte en de hartelijkheid tussen die twee mensen die met dezelfde affectie, gedrevenheid en niet aflatende zorg de eigenheid van hun volk wilden veilig stellen en bewaren. Wees Vlaming die God Vlaming schiep !

Ruysschaert beschrijft:
- De rol van Kamiel De Vleeschauwer als Vlaming en pedagoog;
- Zijn rol als geschiedkundige;
- De groei naar onafhankelijkheid van Vlaanderen;
- Zwakheid van Vlaanderen door gebrek aan samenwerking en leiding.

Dat het boek, *Drie Vlaamse pioniers*, nog steeds actueel is, bewijst de slotzin van hoofdstuk 2 "Kamiel De Vleeschauwer. Strijder voor zijn volk" :

Vlaanderen zal nooit zijn zelfstandigheid verwerven zolang het uit opportunisme toegevingen blijft doen die zijn rechten beknotten !

Prof. dr. Herman Jan De Vleeschauwer (1899-1986)

Herman Jan werd op 9 juli 1899 te Dendermonde geboren als zoon van Kamiel en Paulina Hofman.

Van 1912 tot 1918 volgde hij de oude humaniora aan het college te Menen en behaalde in 1923 de graad van doctor in de wijsbegeerte 'magna cum laude' aan de Gentse universiteit. In 1925 werd hij aldaar benoemd tot hoogleraar in de logica, metafysica en de geschiedenis van de moderne filosofie. Dit bleef hij gedurende twintig jaar.

In 1941 werd hij directeur-generaal van het hoger- en middelbaar onderwijs. In 1945 werd hij wegens collaboratie met de Duitse bezetter ter dood veroordeeld, kreeg strafvermindering en werd hem zelfs genade verleend. Een van de vele na-oorlogse sterke verhalen, hoe men uit de al dan niet vermeende collaboratie toch nog geacht wordt een goed mens te zijn.

Het werd hem kwalijk genomen dat hij in "Volk en Staat" van 1-2 maart 1942 schreef dat "Twee studentengeneraties Vlaanderen gered hadden, de generatie van Rodenbach en de generatie van de IJzer". Hij riep tevens de intellectuelen op om, in plaats van afzijdig te staan langs de weg, de oude gewaden af te leggen en mee te werken aan een *grote toekomst*...

De filosoof ondernam hiermee eerlijke pogingen om het christelijk Europees erfgoed te vrijwaren voor het communisme. Het was echter een schrijnende vergissing en misvatting zijn hoop te stellen in het mens-vernietigend systeem van het Duitse nationaal-socialisme.

In 1947 week Herman-Jan de Vleeschauwer uit naar Zwitserland en vestigde zich in 1952 in Zuid-Afrika, waar hij hoogleraar werd aan de universiteit van Pretoria.

Hij overleed op 18 augustus 1986 te Arcadia (Z.Afr.)

Zijn werk als filosoof, hoogleraar, historicus van de filosofie en de wetenschap en als grondlegger van de bibliotheekkunde in de Nederlanden, is van uitzonderlijk belang.

Ook over deze derde Vlaamse pionier, Der Dritte im Bunde, heeft Palmer Ruysschaert een boeiend verhaal geschreven.

Deze drie "*kostbare en hartverwarmende getuigenissen met hun indringende historische beschrijving*" (Manu Ruys) zijn gebundeld in een boeiend en zeer vlot lezend boek dat goed-in-de-hand ligt.(*)

De auteur Palmer Ruysschaert

Palmer Ruysschaert behaalde na W.O.I het diploma van onderwijzer aan de katholieke normaalschool te Torhout. Na zijn legerdienst werd hij onderwijzer aan het Sint-Bernarduscollege te Nieuwpoort. Later gaf hij les te Wielsbeke, Menen en Desselgem. Hij behaalde het diploma van het Hoger Opvoedkundig Instituut te Gent. Hij werd inspecteur te Komen-Moeskroen en publiceerde in *Ons Erfdeel*, *Neerlandia*, e.a.

In 1992 verscheen zijn boek "Standpunten. Stellingname t.o. Vlaamse en Groot-Nederlandse problemen in het licht van het nieuwe Europa". In zijn boek *Drie Vlaamse pioniers*, biedt hij geen afstandelijke academische boekenwijsheid aan. Hij ontmoette de mannen, Alberic Decoene, vader Kamiel en zoon Herman De Vleeschauwer. Hij werd hun vriend. De getuigenis van de auteur is kostbaar en hartverwarmend, neergeschreven in een boek dat de jeugd aanspreekt en leert...

Elie E.Balduck

* *Palmer Ruysschaert*, Azaleaweg 2, Oostduinkerke (tel. 058/512958)
Drie Vlaamse pioniers, uitgegeven in eigen beheer. Ingenaaid, geïllustreerd, 112 bladz., 22 x 15 cm. Prijs 400 fr.

HET NEDERLANDS IN DE WETENSCHAP EN HET ONDERWIJS (5)

R.A. Blondeau

Onderwijs en taalboeken in de 18de eeuw

In de 18de eeuw, die voor de Zuidelijke Nederlanden grotendeels samenvalt met de Oostenrijkse periode (1714-1794), was het lager onderwijs helemaal niet gestructureerd. Er bestond geen leerplicht, en de scholen waren - alleszins toch in de dorpen - meestal een initiatief van de plaatselijke pastoor. De schoolmeesters waren vaak lekenkosters. De Vlaamssprekende bevolking in Frans-Vlaanderen (waar de Nederlandstalige terminologie is blijven stilstaan) heeft het nog altijd over de "koster" als ze de onderwijzer bedoelen, al heeft die man ook geen enkele functie in de kerk.

Het lesgeven door de kosters was bedoeld als een soort bijverdienste. Maar ook andere personen, die vergoed werden door de ouders van de leerlingen, "hielden school" ook al hadden ze terzake geen enkele bevoegdheid. Het schoollokaal was vaak het huis van de schoolmeester, waar de leerlingen zonder indeling van bekwaamheidsgraad, en zonder veel discipline, door elkaar zaten, meestal op de grond. Van een leerprogramma was er geen sprake, de gepaste leerboeken ontbraken en steun van overheidswege was er evenmin. Maar sommige schoolmeesters waren wel in staat hun leerlingen te leren lezen en schrijven en te cijferen. De taal was het platte streekdialect, en grammaticaal was het een warboel.

In de steden waar de magistraat zich wel enigszins om het onderwijs bekommerde, of op de plaatsen waar een kloosterorde toezicht hield op een zgn. "Vlaemsche schoole" (zo genoemd ter onderscheiding van de Latijnse school) was de toestand wel iets beter, al was daar vaak concurrentie met een aantal private scholen.

Aangezien er geen leerplicht bestond, werden de scholen zeer onregelmatig bezocht en meer in de winter dan in de zomer. Na de eerste communie op elf- of twaaljarige leeftijd werden de kinderen ingeschakeld in het arbeidsproces. Voornamelijk in regio's waar de huisnijverheid (spinnen, weven) een grote rol speelde, kwam er veel kinderarbeid voor. Voornamelijk jongens werden naar school gezonden ("geletterdheid" hoorde bij de man). Bij de meisjes was dat veel minder het geval. In landbouwstreken waren bij de mannen meer "geletterden" te vinden dan in nijverheidsgebieden. In Veurne-Ambacht telde men ca. 1785 van 60 tot 70 t.h. mannen die konden lezen en schrijven, in de streek van Brugge, Roeselare, Tielt, Kortrijk, Oudenaarde en Gent, slechts 30 tot 40 t.h. (43) En Pirenne schreef dat in Vlaanderen, in 1789, slechts 3 t.h. van de inwoners een school hadden bezocht. (44)

De Brusselse advocaat J.B.C. Verlooy publiceerde in 1788 zijn *Verhandeling op d'onacht der moederlyke Tael in de Nederlanden*, en schreef daarin o.m. "Ook is bij ons d' opvoeding der joengheyd tot nog toe gebrekkig en veronachtzaemt in haer eerste beginsels, te weten in de Nederduytsche scolen, waermen leert lezen en schryven". Hij klaagde over de gebrekkige taal van de lees- en leerboeken die de kinderen ter beschikking stonden.

Maria Theresia wilde wiskunde

Wat het middelbaar onderwijs betrof, in Vlaanderen was in de jezuïetencolleges wel het Nederlands in gebruik, in zoverre men zich niet van het Latijn bediende. (45) Maar de jezuïetencolleges waren in de minderheid in de Zuidelijke Nederlanden (17 op een totaal van 61), al gaven zij wel de toon aan. In de colleges van de andere orden of van de seculiere geestelijkheid ging het er blijkbaar wel anders aan toe. Te Veurne diende door de leerlingen Frans of Latijn gesproken. (46) En ook in de statuten van het bisschoppelijk college te Antwerpen, uit 1733, werd aanbevolen geen Nederlands, maar Frans en Latijn te spreken. (47) Dat alles was wel een beetje begrijpelijk als men de situatie van de toenmalige moedertaaldialecten vergelijkt met de Franse cultuurtaal.

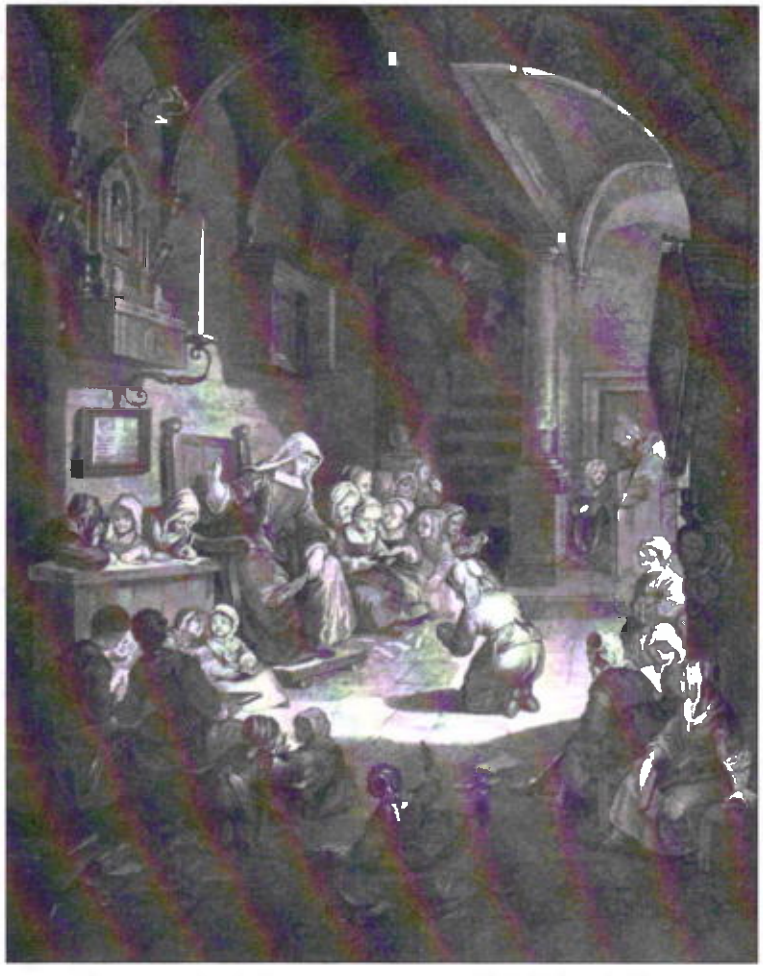

Vlaamse school. Gravure naar een schilderij door F. Eisen. Kon. Bibliotheek, Brussel.

De toestand van het middelbaar onderwijs was in de tweede helft van de 18de eeuw lamentabel. De leerstof werd niet aangepast aan de veranderde tijden. "Bij het lezen van de programma's zou men menen, dat de wereld sedert de Renaissance niet veranderd is en dat alleen de studie van het Latijn de geest kan vormen", schreef Pirenne in zijn *Histoire de Belgique* (7 dln. 1900.1932). (48) Maar de situatie verergerde nog wanneer door een pauselijk decreet van 21 juli 1773 de jezuïetenorde werd afgeschaft. Toen verdwenen van de ene op de andere dag 17 colleges, waarvan de goederen, inbegrepen de bibliotheken en archieven werden verbeurd verklaard.

Dat alles verplichtte de regering van Maria Theresia in te grijpen. Op 13 september 1776 werd te Brussel een "Commission royale des Etudes" opgericht. Bij keizerlijk decreet werden op 9 maart 1777 tal van verbeteringen ingevoerd. Zo moesten collegeleraren een bekwaamheidsproef afleggen om te mogen les geven. In het leerprogramma werd naast Latijn en Grieks en de moedertaal ook nieuwe leerstof opgenomen: geschiedenis, aardrijkskunde, wiskunde en natuurwetenschappen, waaraan een ruime plaats was voorbehouden.

In 1777 begint Maria Theresia met de oprichting van de eerste zgn. "Theresiaanse colleges", maar hun invloed is altijd gering gebleven. Ten eerste was er de tegenstand van de geestelijkheid, die er voortdurend op wees dat in die instellingen het Latijn verwaarloosd werd zodat de leerlingen niet in staat zouden zijn achteraf de leergangen aan de universiteit te volgen, ten tweede ➔

was er het gebrek aan bevoegde leerkrachten. Onder de 180 kandidaatlesgevers die zich aanmeldden voor de bekwaamheidsproef, waren er geen geschikte mensen te vinden voor wiskunde en wetenschappen. Nochtans was er van de "professeurs" maar een zeer geringe kennis van de wiskunde vereist: het eerste boek van de *Elementen van Euclides*. Maar dat was - althans bij ons - een opzienbare nieuwigheid. De keizerin was immers overtuigd dat die wiskundige begrippen meer dan welke wetenschap ook zouden bijdragen tot het vormen van de geest en tot een gezonde redenering. (49) Een paar eeuwen later zou prof. E.J. Dijksterhuis (1892-1965) poneren dat wiskunde "veeleer een stijl van ons denken is dan een gebied van weten".

Omdat er van de nieuwe leerstof niet veel in huis kon komen, werden reeds in 1778 geschiedenis, aardrijkskunde, wiskunde en wetenschappen tot bijvakken gereduceerd, en de uren die voor die vakken bestemd waren, mochten voortaan gebruikt worden voor de studie van de landstalen, voornamelijk het Frans.

Toch was het succes van de "Theresiaanse colleges" maar matig. In 1785 beliep het gezamenlijk aantal leerlingen in die 13 staatsinstellingen 842 tegenover 2926 in de 43 colleges geleid door de geestelijkheid. Deze laatste volgden het leerplan van de regering helemaal niet. (50) Ook daar was men er niet toe in staat, bij gebrek aan de bevoegde leerkrachten die wiskunde en de andere nieuwe vakken konden bijbrengen, en gemis aan de daartoe vereiste leerboeken.

Wat de Nederlandse moedertaal betrof, precies ook bij gebrek aan leerboeken stond de studie ervan op een laag pitje. In 1761 was een *Nieuwe Nederduytsche Spraek-Konst* verschenen van Jean des Roches (1740-1787), een Hagenaar en autodidact met veel ambitie. Zijn grammatica die door de overheid in het middelbaar onderwijs werd ingevoerd, had wel het voordeel dat zij inhaakte op het Noordnederlands, maar getuigde toch van de beperkte taalkennis van de auteur. Bovendien legde hij in zijn streven naar steeds hogere ambten meer belangstelling aan de dag voor het Frans dan voor het Nederlands en dat heeft hem blijkbaar geen windeieren gelegd, want hij bracht het tot "Inspecteur-général des Ecoles normales, Directeur des Ecoles latines. Membre et assesseur de la Commission pour les affaires des Etudes et de la Censure" en tot secretaris van de Theresiaanse academie (gesticht in 1769). In zijn ambitieuze opgang was hij dus alleszins niet de geschikte persoon om het Nederduits te promoten, ook al had hij daaraan een spraakkunst gewijd, maar hij had ook een *Nieuwe Fransche Spraek-Konst* (1763) opgemaakt. Daarbij, de taal van het hof, de administratie, de adel en de hogere burgerij was het Frans, zodat de collegestudenten die allemaal van een betere stand waren, zich maar weinig om de volkstaal bekommerden.

Het Nederlands in de Oostenrijkse Nederlanden was een lappendeken van ongecultiveerde dialecten, zodat de bewoners van de diverse regio's elkaar niet eens verstonden. De toestand was zo ernstig en de penetratie van het Frans zo overheersend dat er een paar verhandelingen verschenen om die toestand aan te klagen. De eerste werd gepubliceerd in 1780 en was van de hand van Willem Verhoeven van Lier, *Oordeelkundige Verhandelingen op de noodzaekelijkhijd van het behouden der nederduijtsche taele, en de noodige hervormingen in de schoolen*, de tweede hebben we reeds vermeld en werd in 1788 geschreven door de advocaat J.B. Verlooy, *Verhandeling op d'onacht der moederlyke Tael in de Nederlanden*. Maar het waren stemmen in de woestijn en de laatste noodkreten, want enkele jaren later werden we door de Fransen overrompeld en weldra door Frankrijk geannexeerd (1795).

De volkstaal en de medici

Niettegenstaande de verwaarlozing van het Nederduits in het onderwijs, is het toch merkwaardig dat er in de 18de eeuw, een hele reeks medische boeken en verhandelingen verschenen in de volkstaal. Dat is natuurlijk te wijten aan het feit dat de medici ofwel schreven voor de chirurgijns, die meestal niet meertalig waren of voor de volksmens waarmee ze voornamelijk in contact kwamen.

Ook verschenen er enkele korte tractaten inzake diergeneeskunde, des te meer daar in de tweede helft van de 18de eeuw op tal van plaatsen in Vlaanderen de runderpest uitbrak. Dat deze geschriften in de volkstaal moesten gepubliceerd worden is goed te begrijpen. Zelfs burggraaf Vilain XIIII, die lid was van de Raad van Vlaanderen, en gekommerd was, uit economische overwegingen, om de gevolgen van deze decimerende ziekte, schreef daarover een verhandeling in het Nederlands.

De Nederlandstalige medische werken namen in de 18de eeuw een aanvang met de werken van Jan Palfijn. Tussendoor, in 1711 verscheen de vertaling van Filips Verheyens ontleedkundig leerboek, *Corporis Humani Anatomia* (1693). Verheyen (1648-1710) was waarschijnlijk de meest bekende medicus van de zuidelijke gewesten, professor in de chirurgie te Leuven en naderhand rector magnificus aldaar. Zijn *Corporis Humani* beleefde minstens vijftien Latijnse uitgaven. De vertaling was van de hand van Andreas Sassenus (1672-1756) apotheker, en in die jaren tevens student in de medicijnen. (51) Het verscheen bij t' Serstevens te Brussel, met als titel: *Anatomie oft Ontleedkundige Beschryvinge van het Menschen Lichaem...* Prof. L. Elaut noemde Sassenus "een onovertrefbaar virtuoos in het vernederlandsen van de anatomische nomenclatuur" al was de zinsbouw bij Palfijn wel beter. (52)

In 1723 verscheen te Antwerpen, bij J.F. Lucas, een gedegen medisch werk (200 p.), dat eigenlijk geen auteursnaam droeg, maar in feite van de hand zou zijn van Engelbertus Capueel (1642-1733), een jezuïetenbroeder die tevens apotheker was. Het droeg als titel, *Enchiridon medicum oft Medicyn Boexken Waer in verhandelt worden veele sieckten die dagelyckx voorvallen, daer by de remedien om die te genesen...* Van 1723 tot 1757 verschenen er minstens acht uitgaven en kwam het werk in tal van gezinnen terecht als een medisch vademecum.

In 1760 verscheen bij de weduwe Vander Haert te Leuven, *Grondbeginselen der Heelkunde*, een vertaling uit het Frans van een uitgebreid werk (2 dl. en meer dan 700 p.) van de Parijse professor Georges Delafaye. Vijf jaar later verscheen te Brugge bij Joseph van Praet, *Raedgevinge voor de gezondheid van den gemeenen Man, van Landlieden, En alle die de hulpe van een bequaemen Genees of Heelmeester ontbreken, of niet spoedig genoeg bekomen konnen...* Het was de vertaling van het werk van een Zwitsers dokter, dat aanvankelijk in het Frans verscheen, maar door een Noord-Nederlandse dokter was vertaald, en voor het eerst uitgegeven werd te Rotterdam in 1764.

De Antwerpse geneesheer Pieter van Elsacker (1725-1798) schreef omstreeks dezelfde tijd een boek over de dysenterie (113 p.), *Verklaring en de Raedgeeving over de dysenteria ofte Loop-ziekte... Tot onderregting, vermaening ende nut, van alle buyte Lieden...*, en toen in oktober 1769 de runderpest uitbrak in het land van Waas, publiceerde hij onmiddellijk een kort tractaat ... *Over de Besmettelyke Siekte van t' Hoorn-Vee...* En hij was daarmee niet de enige. (53) Het geschrift dat burggraaf Vilain XIIII einde 1769 liet verschijnen was bedoeld om door uitroeiing van de ziektehaarden een einde te maken aan de verspreiding van de kwaal. Twee jaar later schreef deze edelman in het Frans, maar ook in het Nederlands, een werkje dat het historisch verloop van de runderpest schetste. Vilain XIIII, die anders altijd schreef in het Frans, gaf in bovenstaande verhandelingen blijk van het Nederlands goed te beheersen.

Naast bovenvermelde medische geschriften zijn er nog enkele andere verschenen van minder belang, maar allemaal hebben ze de verdienste dat ze in niet geringe mate hebben bijgedragen tot de instandhouding, bij ons, van het Nederlands in de Oostenrijkse tijd.

Volgende keer:
De Theresiaanse academie;
De Franse tijd;
De herstelde Nederlanden.

►

Noten:

(43) Chr. Vandenbroeke, *Sociale geschiedenis van het Vlaamse volk*, p. 272 en 277.
(44) H. Pirenne, *Geschiedenis van België*, Brussel, z.d., dl. III, p. 160.
(45) J. Smeyers, *Vlaams Taal- en Volksbewustzijn in het Zuidnederlands geestesleven van de 18de eeuw*, Gent, 1959, p. 241.
(46) F. van den Berghe, *Geschiedenis van de Latijnsche schoole en van het Bisschoppelijk college te Veurne*, Veurne, 1952, p. 73.
(47) L. Baeckelmans, *Onze voorouders in den Hollandschen spiegel. Een bloemlezing uit reisbeschrijvingen van 1787 tot 1846*, Antwerpen, 1942, p. 15.
(48) H. Pirenne, zie nota 44.
(49) M. Vanhamme, *Les colléges Thérésiens - L'aptitude au professorat*, *Revue des sciences pédagogiques*, X, 1948, p. 4-5.
(50) J. Smeyers, zie nota 45, p. 255.
(51) Andreas Sassenus wed in 1712 licentiaat in de medicijnen, in 1717 professor in de plantkunde te Leuven en directeur van de plantentuin. In 1718 kreeg hij in opvolging van prof. Rega, de leerstoel van chemie aan de faculteit geneeskunde.
(52) L. Elaut, *Kanttekeningen bij de Tijl en de Taal van Jan Pattijn*, in: Wetenschappelijke Tijdingen, 10, nr. 5, juni 1950, kol. 155.
(53) Zie R.A. Blondeau, *Wetenschap in de Taal der Vlamingen*,

STAD NIEUWPOORT
25ste Frans-Vlaamse veertiendaagse 3-18 april 1999

Selectief programma :

Zaterdag 3 april 1999:

15.30 u. verwelkoming met muziek door de Nieuwpoort Concert Band en de reuzen uit Nieuwpoort

16 u. feestzaal vismijn: opening 25ste Frans-Vlaamse veertiendaagse:
- inleiding en voorstelling herinneringsmap door schepen voor cultuur Xavier Braet
- 25 jaar Frans-Vlaamse veertiendaagse door ir. R. Crabbe, burgemeester, met viering pioniers werkgroep Frans-Vlaanderen
- "Frans-Vlaamse streekspecialiteiten" door auteur J. Messiant
- "Grenzen in Europa" door Minister van Staat Leo Tindemans
- beknopte vertaling door de heer Jacques Fermaut
- muzikale intermezzi op harp door mevr. Chantal Burie
- receptie aangeboden door het stadsbestuur

Maandag 5 april 1999 (Paasmaandag)

9 u. grensduivenvlucht m.m.v. De IJzerbode

10 u. feestzaal vismijn: prijsuitreiking Frans-Vlaanderenwedstrijd Stichting Orde Driekoningen met cabaret door "Grand vin du Médoc 1984"

14 u. sportieve ontmoetingen (o.a. petanque...)

Woensdag 7 april 1999

19.30 u. Cosmopolite, Albert I-laan 141: "Slenteren door het oude Rijsel", diavoordracht met etentje (Frans-Vlaamse streekgerechten) door Bernard Delvoye (vooraf in te schrijven tot 5 april - org. VTB - tel. 058/23.70.39) - 695 BEF - leden VTB 650 BEF.

Zondag 11 april 1999

10 u. O.L.Vrouwekerk: hoogmis opgeluisterd door "Cum Jubilo" uit Watou

11 u. O.L.Vrouwekerk: orgelconcert door organist Franky Rosseel

15 u. Nieuwpoort-aan-zee: optreden muziekkorps uit Sint-Winoksbergen

Donderdag 15 april 1999

14.30 u. stadspaviljoen, Kaai 53: seniorennamiddag met "Zang en humor" door Gerard Desaever uit Steenkerke

Vrijdag 16 april 1999

17.30 u. feestzaal vismijn: "Wordt Rijsel economisch belangrijk voor West-Vlaanderen?" door prof. N. Vanhove, administrateur-generaal GOM West-Vlaanderen en dhr. G. Sanders, directeur West-Vlaamse intercommunales, gevolgd door receptie

20 u. paviljoen: prijsuitreiking autozoektocht Frans-Vlaanderen m.m.v. Koninklijke Katholieke Fanfare Nieuwpoort

Zaterdag 17 april 1999

8 u. reis naar Villeneuve d'Ascq en Morbeke (vooraf in te schrijven)

13u. Marktplein: fietstocht naar Sint-Winoksbergen (org. WTCN)

Zondag 18 april 1999

15 u. Nieuwpoort-aan-zee: optreden volksdansgroep Zannekin uit Veurne

Voor meer inlichtingen en een volledig programma: Dienst Toerisme & Cultuur, Stadhuis - Marktplein 7, 8620 Nieuwpoort, tel. 058/22.44.44.

N.V. WALLECAN AGRO

Krombekestraat 85a, 8691 STAVELE - Tel. 057/30 06 23 - Fax 057/30 14 70

VANAF HEDEN

- Sproeien van alle teelten met de nieuwste technieken
- Sproeien van vloeibare meststoffen
- Verkoop van
  - ☞ meststoffen
  - ☞ onkruid- en ziektebestrijdingsmiddelen
  - ☞ zaden
  - ☞ potgrond : Asef - Westhoekveen
  - ☞ perkgoed : Primula's, Viooltjes, Geraniums, hangpotplanten, enz ...
  - ☞ houten bloembakken
- ***Strooi nu*** Anti-mos in uw gazon

TE HUUR

- Verticuleerder

POËZIEZOMERS WATOU
Cultureel Ambassadeur van Vlaanderen 1999

Poëziezomer Watou kreeg al in 1997 de titel van Cultureel Ambassadeur. Dit was voor de Poëziezomers het sein om over de grenzen heen te gaan kijken, waarbij ze op buitenlandse interesse konden rekenen (vooral vanuit Nederland). In 1999 speculeert Watou op intelligentie en toeval met beeldende kunstenaars en dichters uit zeven landen: België, Nederland, Frankrijk, Spanje, Portugal, Italië en Griekenland.

Met het project "Serendipiteit, een gok op het beeldend vermogen" zal de Poëziezomer 1999 op diverse locaties in Watou eigenzinnige en onverwachte combinaties leggen tussen poëzie en beeldende kunst binnen een a-museale context. Dirk Roofthooft zal het dorp akoestisch "bewerken" en via een originele regie zorgen voor de Nederlandse interpretatie van Griekse, Spaanse, Franse, Portugese en Italiaanse poëzie. De Villa Mont-Noir, het landgoed van Marguerite Yourcenar in St-Jans Cappel, zal functioneren als "Antichambre" van de Poëziezomer, door er niet alleen dichters te laten lezen maar ook door enkele "installaties" woord/beeld uit te werken als parallellen van de Watouse Poëziezomer.

De jury prijst het project om de confrontatie van Nederlandse poëzie met een brede selectie van Europese poëzie. Ze heeft veel waardering voor het visueel/verbaal "Schengen" en voor de klemtoon die gelegd wordt op het landschap, als grensverleggend motief. Ze merkt op dat er een duidelijke positieve breukevolutie is, die verder moet worden aangemoedigd. Het internationale karakter is ook zichtbaar verruimd. Om die redenen adviseert de jury de titel toe te kennen.

TE KOOP

- **KOLENKACHEL**(Nestor Martin), 3 jaar oud, 5.500 cal. - tel. 057/30 01 85.

TOTAL
officieel verdeler

Blekerijweg 35
8972 Proven
Tel. 057/30 04 13
Fax 057/30 14 13

PETRAVER nv
Petroleumprodukten Andy Vermeersch

- ☆ Gasolie
- ☆ Diesel
- ☆ Petroleum
- ☆ Benzine
- ☆ Tankstation
- ☆ Oliën
- ☆ Smeermiddelen
- ☆ Kolen
- ☆ Brandhout
- ☆ Mazouttanks
- ☆ Butaan- & Propaangas

Wij verzekeren een snelle en trouwe bediening aan de laagste prijzen.

Vanaf heden kunt u nu ook bij ons terecht om loodvrije benzine te tanken.

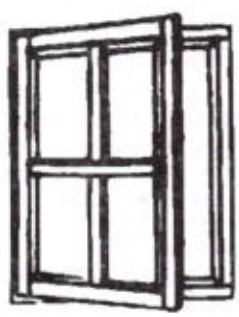

Schrijnwerkerij
Kristof REGHEERE

- **Alle nieuwbouw en verbouwing**
- **Eigen fabricatie van ramen en deuren in hout**
- **Plaatsen van PVC-ramen, rolluiken**
- **Leveren en plaatsen van massieve binnendeuren**
- **Daktimmerwerken**

Waaienburgseweg 59b
8972 Krombeke

Tel. 057/40 03 71
Fax 057/40 15 74

DE NIEUWE PAREL BVBA

Begrafenissen TOUSSAINT

BEGRAFENISSEN Funerarium - Crematies
Alle formaliteiten - Dag & nacht tot uw dienst
Rouwtransport - binnen- & buitenland
Erkend door Luikse Verzekeringen
Grafzerken - Bloemen

GRAFZERKEN (Groot- en kleinhandel)
GOEDKOOP en KWALITEIT
IS ONZE REKLAME
Alles volgens uw ideeën en wensen
en op maat gemaakt

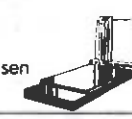

TOUSSAINT - HAMPE
Bergenstraat 1, Beveren-Roesbrugge - Tel. 057/30 10 16 - GSM 0477/30 87 98
Gesloten op maandagvoormiddag en op woensdag. Open op zon- en feestdagen.

MICHEL CAPOEN

Waaienburgseweg 67

KROMBEKE

Tel. 057/40.08.54

LOOD- en ZINKWERKEN

VIERING ROGER-A. BLONDEAU 80!

Het *Liber Amicorum* dat op zondag 18 april a.s. in de gotische zaal van het stadhuis te Poperinge de gevierde, door gouverneur P. Breyne zal ter hand gesteld worden, is een prachtig boek. Het heeft een formaat van 30 X 21 cm. Het omvat 334 pagina's en telt 72 illustraties. Het werd gezet in de lettertypes Goudy en Goudy Italic, corpus 12 op opdikkend papier 90 g/m², wit-geel volume 1.75. De luxe-exemplaren zijn gebonden in donkerblauw linnen met goudopdruk en voorzien van een mooie matte wit-gele stofwikkel met achtergrondfoto van de gevierde. Op de flappen werden zijn voornaamste werken en de behaalde prijzen en medailles vermeld.

Enkele dagen geleden zijn de mooie uitnodigingen verstuurd naar de 400 intekenaars. Maar ook wie niet ingeschreven heeft voor het *Liber Amicorum* is welkom, zowel voor de Academische zitting als voor de feestmaaltijd in het Gasthof "De Kring", voor zover de plaatsruimte dit toelaat.

Wie nog een exemplaar van het *Liber Amicorum* wenst, dient hiertoe te storten op de bankrekening 385-0120464-53 van Elie Balduck, Pitsenbosdreef 23, 8200 Brugge: 1.415 fr. voor een luxe-exemplaar, 990 fr. voor een genaaid exemplaar + eventueel 130 fr. verzendingskosten.

Onze dank gaat naar de vele sponsors die deze hulde mogelijk gemaakt hebben, in het bijzonder:

- de provincie West-Vlaanderen;
- het Ministerie voor Cultuur, dienst volksontwikkeling;
- het Stadbestuur van Poperinge;
- de Keurbroederschap de "Witte Ranke";
- N.V. De Beauvoorder;
- Bruynooghe's koffie;
- Gasthof "De Kring';
- bloemen-planten Flora-Lux;
- Oude graanjenever St.-Pol;
- Sint Franciscusinstituut, Poperinge;
- het Bisdom Brugge;
- Jean Berquin, "Rust Roest", Roesbrugge;
- Davidsfonds Poperinge-IJzerweelde;
- Brouwerij St.-Bernardus, Watou;
- Dumon, Sablon, Vanheeswyck, vzw. Brussel;
- Geerardyn H. & L. Beveren-IJzer - Leisele;
- de Rael-veiling Roeselare;
- de Kultuurgemeenschap Haringe;
- Brouwerij Leroy, Boezinge;
- Electrabel Ieper;
- Zakenkantoor Paul Recour, Roesbrugge;
- Drukkerij Schoonaert, Roesbrugge;
- Architecte Micheline Thirry, Nieuwpoort;
- Metaalbedrijf Vanderschueren, Diksmuide.

DRUKKERIJ
SCHOONAERT

Bergenstraat 1
8972 Roesbrugge
057/30 03 79

KLEINE FISCALE KRONIEK
Kinderen ten laste

Aan personen ten laste wordt een belastingvrije som toegekend, met een lagere belastingaanslag tot gevolg.

In verband met dit ten laste zijn bestaan er wel enkele misverstanden, die we hier willen rechtzetten.

Afstammelingen, en daarmee worden niet alleen de kinderen bedoeld, maar ook de stiefkinderen, de pleegkinderen, de kleinkinderen en de achterkleinkinderen van de belastingplichtige zelf en die van zijn echtgenote, zijn steeds fiscaal ten laste, als:

a) zij deel uitmaken van het gezin. Dat wil evenwel niet zeggen dat zij niet mogen afwezig zijn. Gehospitaliseerden, geïnterneerden, studenten op school of op kot zowel in het binnen- als in het buitenland, worden beschouwd als deel uitmakend van het gezin;

b) zij in 1998 niet meer dan 75.000 fr. (jaarbedrag) netto eigen bestaansmiddelen hebben genoten.

Onder netto-inkomen verstaat men het bruto-bedrag min de werkelijke kosten of min 20%, met een minimum van 12.000 fr. Dus opgelet met de inkomsten van jobstudenten. Zij mogen niet meer dan 93.750 fr. bruto in 1998 verdiend hebben.

Evenwel wie aan zijn eigen kinderen of afstammelingen een loon toekent (hoe klein ook), dat onder zijn beroepskosten wordt vermeld, heeft die afstammelingen niet meer ten laste.

Voor het ten laste zijn van de afstammelingen bestaat er geen leeftijdsgrens. Zo kan een kind van 40 jaar ten laste zijn, mits het aan bovenstaande voorwaarden voldoet, en ook reeds ten laste is geweest vóór de leeftijd van 18 jaar.

Serge BLONDEAU
Accountant IDAC - Fiscaal Adviseur EHSAL

geschenkartikelen
Artisanal
Woonaccessoires - kunst - decoratie

LENTE OPENDEURDAGEN
19 - 20 - 21 MAART 1999

19 maart van 14 u. tot 20 u.
20 maart van 10 u. tot 20 u.
21 maart van 10 u. tot 18 u.

verse en droogbloemstukken,
beschilderde kaarsen voor
huwelijk - communie - geboorte -
jubileum alsook allerhande stijlvolle
geschenken in een uniek kader.
U kunt kennis maken in een originele
Paassfeer en we houden
voor u graag een attentie klaar.

Ludwina Croquette
Steenstraat 35, 8640 Woesten-Vleteren

Openingsuren :
van ma. t.e.m. vrij : 14 u. - 19 u.
zat. : 10 u. - 12 u. en van 14 u. - 19 u.
en na afspraak 057/42 35 49

CONGRES voor de GESCHIEDENIS van de FARMACIE te POPERINGE

Op 24 en 25 april a.s. heeft te Poperinge, in de gotische zaal van het stadhuis, het tweejaarlijkse congres plaats van de "Kring voor de Geschiedenis van de Farmacie in de Benelux".

Dit congres heeft nu hier dan daar plaats in België, Nederland of Luxemburg. Dit jaar dus te Poperinge.

Er worden door bevoegde professoren en specialisten meerdere lezingen gehouden, waaronder een door onze medewerker R.-A. BLONDEAU, over "De hop in de farmacie". Spreker zal handelen over de curatieve eigenschappen van de hop, en over de hop in de geneeskunde vanaf Plinius de Oudere (1e eeuw) tot heden, om te besluiten met de controverse tussen de professoren D. De Keukeleire (Gent) en J. Lemli (Leuven).

Inschrijving voor de tweedaagse: 400 fr.
Voor programma en inschrijving: (en eventueel hotel)

Apotheker T. Geldof
Meensesteenweg 101
8870 Izegem - tel. 051/30 79 64

Volledig programma in *De IJzerbode* van 14 april.

Verhoest Frank

VF

verkoop en herstel van landbouwmachines
vente et réparation de machines agricoles

U bent welkom op ons nieuw adres:
Roesbruggestraat 50a - 8691 Beveren aan de Ijzer
tel. (057) 300 100 - fax (057) 301 541

VRIJWILLIG BRANDWEERKORPS ROESBRUGGE-HARINGE

Ledenlijst brandweermannen 1999
Olt. Postoverste Haghedooren Johan
Adj. Vanwildemeersch Paul
1° Sgt. Vandenbussche Geert
Sgt. Myny Peter

1° Bwm. Porreye Robert
Bwm. Bourree Peter
Bwm. Cappoen Dirk
Bwm. Delanote Gilbert
Bwm. Deloz Noël
Bwm. Deman Patrick
Bwm. Deman Rik
Bwm. Deroo Johan
Bwm. Ganne Hendrik
Bwm. Gunst Patrick
Bwm. Maes Jacques
Bwm. Menu Koen
Bwm. Neuville Willy
Bwm. Recour Luc
Bwm. Rondelé Alain
Bwm. Schoonaert Marc
Bwm. Vanbeveren Lieven
Bwm. Vandenbussche Rik
Bwm. Veramme Kris
Bwm. Verstraete Pascal

Stagair : Parmentier Grégory

Werkgroep Sint-Jan-ter Biezen

De werkgroep deelt mee dat we voor het eerst uitpakken met een paasfeest op maandag 12 april bij Frans Veyer in "De Strooyen Hen" waar u een voorstelling kan bijwonen van het groepje acteurs, waaronder onze Frans Veyer met zijn vrienden.

Ook komt de paashaas in eigen persoon op bezoek met de paaseitjes. Voor de kapellenaars is het gratis. Andere liefhebbers vragen we 50 fr. per persoon voor de kosten. Toch misschien graag een telefoontje op het nr. 057/38 82 50.

PROVEN
BURGERLIJKE STAND

Overlijden :
- Gilbert Cuffez,
geboren te Poperinge op 31 januari 1938
en overleden in het Mariaziekenhuis
te Poperinge op 17 februari 1999.

ALLE TIMMERWERKEN
Nieuwbouw • Verbouwingen • Herstelling
eigen fabrikatie houten ramen & deuren
P.V.C.-ramen, deuren & rolluiken (Deceuninck)
Binnenhuisinrichting • Daktimmerwerk

DERAEDT

Trappistenweg 86, 8978 Poperinge (Abele)
Tel. 057/33 51 69

HAIR DESIGN RONNY

Blekerijweg 12 • 8972 Proven • Tel. 057/30 09 58

De nieuwe trend in **SNIT-KLEUR collection '99**

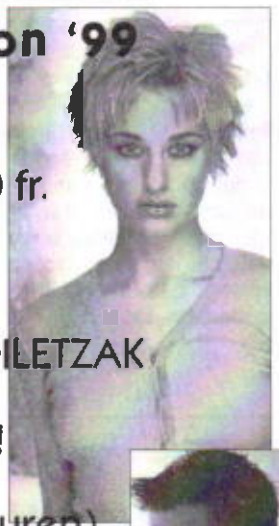

ZONNEBANK ☞ 10 beurten + 5 gratis voor 1500 fr.

NIEUW Handtassen BOO !

Kerastase ☞ bij aankoop van 2 producten GRATIS TOILETZAK

NIEUW INNÉ : "plantaardige" haarverzorging !

NIEUW Make-up PIERRE CARDIN PARIS (nieuwe kleuren)

NIEUW TELETUBBIES eau de toilette voor kinderen
IDEAAL PAASGESCHENK !

NIEUW

TE PROVEN

BROODAUTOMAAT

NABIJ HOUTHANDEL DECADT

OPEN VANAF 25 MAART

ROESBRUGGE-HARINGE
BURGERLIJKE STAND

Overlijdens:
- Madeleine Lermytte, 90 j., weduwe van Maurice Boone.
- Camiel Verslype, 78 j., echtgenoot van Maria Casteleyn.
- Anna Meeuws, 83 j., weduwe van Edgard Maes.
- Michel Decaesteker, 75 j.

Geboorte:
- Stan Six, zoontje van Geert en Karin Verfaillie (6 febr. 1999).

Huwelijksaankondiging:
- Samuël Foulon van Roesbrugge met Tabitha Grielens van Turnhout.

Huwelijk:
- Michael Grave van Roesbrugge met Eveline Vanraes van Heuvelland

DE PAASHAAS STROOIT LEKKERS ROND IN ROESBRUGGE !

Op 6 april om 14 uur kunnen alle kinderen van Roesbrugge, Haringe en Beveren op zoek naar chocolade-eieren ! De paashaas verstopt zijn buit in en rond het ontmoetingscentrum "Karel de Blauwer" te Roesbrugge.

De kinderen nemen verder deel aan tal van plezante spelletjes en lessen daarna hun dorst met een choco-drinkje. Het chocoladefestijn loopt ten einde om 16 uur.

Om deze namiddag in elkaar te boksen werkt de paashaas samen met de Bond van Grote en Jonge Gezinnen en Chiro Haro.

De paashaas laat zijn schatten achter voor een zacht prijsje: 50 fr. voor BGJG-leden en 80 fr. voor niet-leden.

Je kan je kapoenen inschrijven voor deze leuke namiddag via inschrijvingsformuliertjes, te bekomen in de scholen van Roesbrugge en Beveren.

Inschrijven kan ook bij:
- Gina Weemeeuw
  Waaienburgseweg 24, Roesbrugge
  tel. 057/30 09 54
- Christiane De Jonckheere,
  Prof.O.Rubbrechtstraat 12, Roesbrugge
  tel. 057/30 05 94.

PEDICURE
Mevr. Vandewalle-Decaestecker
Veurnestraat 9
8640 Vleteren (Oost)
Op afspraak : tel. 057/40 01 01

Ook verzorging aan huis.

Woensdagnamiddag gesloten

Alle voetverzorgingsprodukten
en benodigdheden

Schilder- & decoratiebedrijf
B. RYCKEGHEM-DUERINCK

- wand- en vloerbekleding
- gordijnen
- rol-, vouw- en reepgordijnen
- spuitwerken

Blasiusstraat 17C - 8972 KROMBEKE
Tel. 057/40.09.40

Kris Wyffels
TIMMERBEDRIJF
Handschoolestr 18
8691 Beveren a/d Ijzer
tel (057) 30 18 64

privé :
Deken de Bolaan 73
8970 Poperinge
tel. 057/33 80 23

U KAN BIJ ONS TERECHT VOOR :
- eigen fabrikatie houten ramen, deuren en poorten
- ramen en rolluiken in PVC
- binnendeuren in alle stijlen
- veranda's
- daktimmerwerken, ...

GRATIS EN VRIJBLIJVEND PRIJSOFFERTE

Opgelet : nieuw privé-adres !

HOBBYZAAK BUSSCHAERT

Blasiusstraat 16, 8972 KROMBEKE
Tel. 057/40 00 97 - Fax 057/40 10 39

Gans het jaar door op alles voor kat & hond
-10 %
op klantenkaart

- Verkoop van voeders voor honden, katten en alle neerhofdieren.
- Verkoop van hondenkorrels voor jonge en kieskeurige hondjes.
- Verkoop van ALLE POPULAIRE RASSEN met deskundig advies, ingeënt, ontwormd en met garantie :
  vb. : Mini Yorkshire, Malthezer, Chihuahua, Mops, Cocker Vlinder, Franse Buldog, Teckel, Jack Russel, Westle, prachtige Berner Sennen, Rotweiler, Am. Stafford en andere mooie lieve gekruiste hondjes
- Ook alles voor neerhofdieren.

Coiffure Stefanie

Ik kom bij U thuis
maar u kunt ook steeds terecht in de
Moenaardestraat 82,
8972 Roesbrugge, Haringe

voor een afspraak :
GSM 075/94 86 14
Tel. 057/30 00 43 *(bij afwezigheid)*

2.000 m² bloemen- en plantenserres

Iedere zondag open van 9 tot 19 u.

Tuincentrum

AU PETIT JARDIN

10 % korting

Couthoflaan 32, 8972 PROVEN - Tel. 057/33 39 63

OPENDEURDAGEN

vanaf Paaszaterdag 3 tot en met zondag 19 april 1999

Kinderanimatie
tijdens het Paasweekend

- Clown en goochelaar
  zondag van 14.30 u. tot 17.00 u.
  maandag van 11.00 u. tot 12.00 u.
  en van 15.00 tot 18.00 u.

- Iedere namiddag accordeonspeler
- Pottenbakker Rik Ryon

Een lentegeschenkje gratis bij aankoop van minimum 500 BEF

- Bomen en struiken
- Coniferen
- Bloemen- en groentezaden (Vilmorin)
- Kamerplanten
- Orchideeën
- Geraniums
- Snijbloemen
- Kleine geschenkjes

Stoffenpaleis Cleopatra

biedt u een ruime keuze
aan MODESTOFFEN
Prijzen : 100 tot 400 fr./m.

Eveneens alle toebehoren :
ritsen, elastiek, knopen en sierlinten
aan extra lage prijzen.

Stoffenpaleis Cleopatra

Prof.O.Rubbrechtstraat 65 - 8972 Roesbrugge

Openingsuren : ma - do - za van 13.30 tot 18 u.

MASSABEHANG

Openingsuren tijdens de opendeurdagen:
van 9 tot 12 en van 13 tot 19 u.
OOK OPEN OP ZONDAG

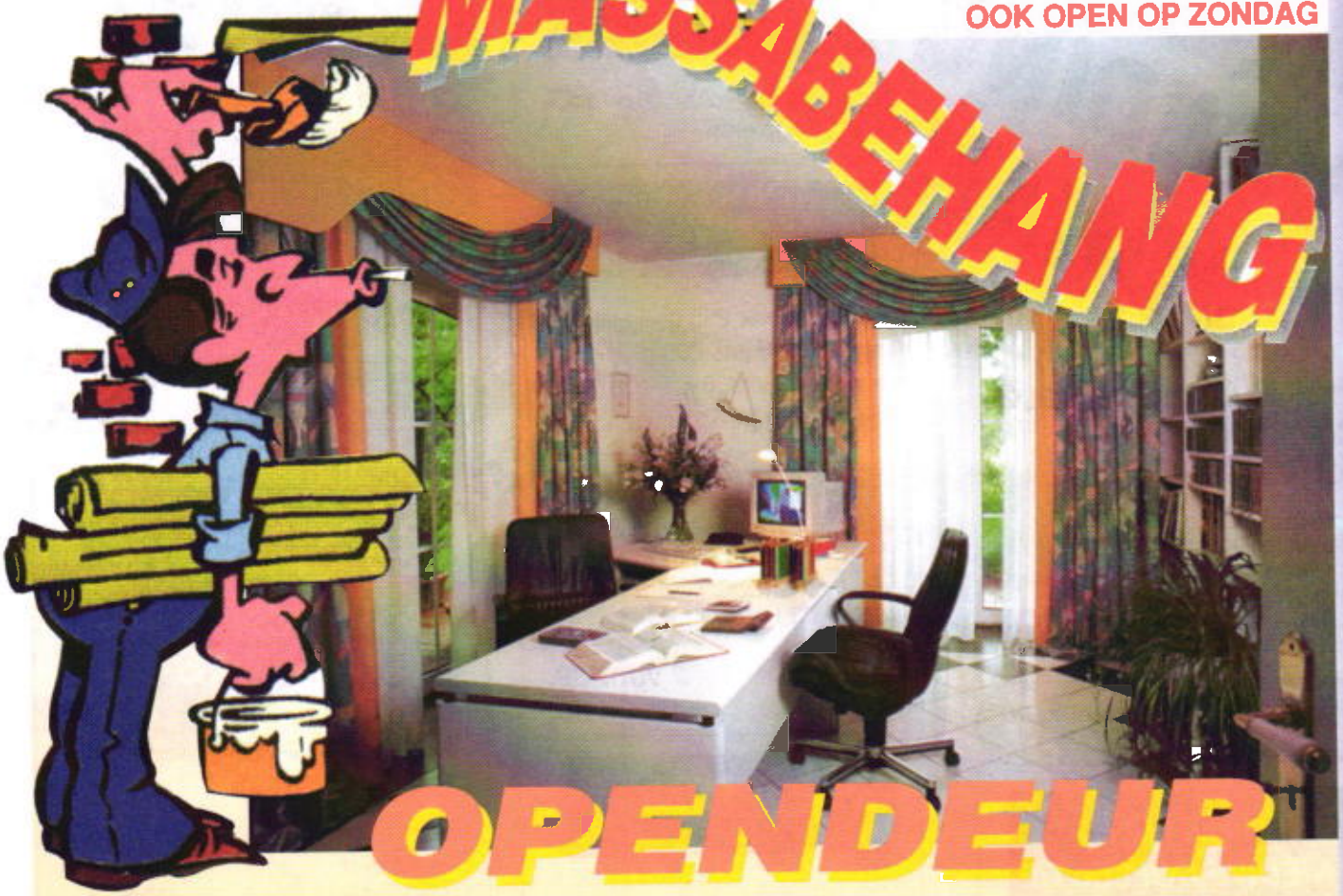

OPENDEUR

VRIJDAG 26 t.e.m. MAANDAG 29 MAART 1999

- **BEHANGPAPIER**
- **VERVEN**
  Sigma Coatings - Levis - Mathys - Gero Paints
  in voorraad (alle andere merken op bestelling)
  levering binnen 24 uren
- **GLASGORDIJNEN**
  Ado, Gardisette, Weyers, Unland, Aristo, ...
- **OVERGORDIJNEN**
  Ado, Gardisette, Ansto, Venillia, Vriesco, ...
  Steeds de beste prijzen ! GRATIS meten en plaatsen !
- **VLOERBEKLEDING**
  vanaf 189 BEF/m² (4 m breed)
- **VASTTAPIJT**
  vanaf 269 BEF/m² (4-5 m breed)
- **TAPIJTEN SYNTHETISCH**
  (vb. 2-3 m 3.499 BEF) WOL vanaf 5.999 BEF 2/3 m
- **VLIEGENDEUREN, DONSDEKENS**
- **ALLE ONDERHOUDSPRODUKTEN**

UITZONDERLIJKE VOORWAARDEN

-10%
-20%
-30%
-40%
DIREKTE KORTING

Bij uw bezoek (zonder aankoopverplichting)
geeft deze bon recht op een GRATIS GESCHENK
(één per gezin)

Naam : .....

Adres : .....

.....

Tel. .....

PROF.O.RUBBRECHTSTRAAT 67 - 8972 ROESBRUGGE - 057/30 10 20

VOEDING JOHAN

Prof. Rubbrechtstraat 21
Roesbrugge
Tel. 057/30.05.85

Openingsuren:
open van 8.30 u tot 12.00 u
en van 14.00 u tot 18.00 u
zondag van 8.30 u tot 12.00 u
gesloten van zondagmiddag
tot maandagmiddag

Uw bestelling THUIS GELEVERD op donderdag

TEXTIEL
NIEUWE COLLECTIE

Baby-pakjes
Jongens - meisjes van 2 tot 16 j.
Jeansbroeken 2 tot 5 j.
Badhanddoek ***125,-***
Washandje 3 voor ***65,-***
Badlaken ***299,-***

ONZE TUIN

Plantajuinen, sjalotten
Zaden bloemen en groenten
Knollen st. ***69,-***
- Dahlia's - Lelies
- Gladiolen - Frecia's

Potgrond 20 l ***39,-***

NON-FOOD

Glorix Javel 750 ml ***69,-***
Pledge Classic/Potpourri ***83,-***
WC papier 10 roll. budget ***62,-***

NATUUR & DIEET

Pionier vruchtenkoffie 500 g ***155,-***
Dieet Paaseieren

ZUIVEL

Dixmuda boter 250 g ***49,-***
Danone fruitkaas 200 g ***36,-***
Volle melk Schr. 6 x 1 l ***132,-***
Belolive 250 g ***41,-***

Groenten en fruit

van 19/03 t.e.m. 21/03

Sla ***2 voor 39,-***
Jonagold 2 kg ***45,-***

VOEDING

HOOR DE KLOKKEN LUIDEN ...
Ruime keuze, verschillende smaken
- melk, fondant, witte en decor choc.
- een geschenk voor PASEN
  u vraagt
- Teletubbie paaseieren
- Paashaas 25 cm
- Paaseieren holle, gevuld, enz ...

Delacre Namur ***69,-***
Vloeiende bloem 1 kg ***32,-***
Tom. concentré 3 x 70 g ***19,-***
Appelcompote 600 g Mat. ***53,-***
- mousseline - stukjes

Krab Queen Can. 195 g ***249,-***
Tonijn Imp. 200 g ***69,-***
- natuur - olie

Unox soep 490 g ***47,-***
- Tom. - Tom. Groenten
- Kip - Jardinière

Spa 6 x 1,5 l ***149,-***
Maes Pils 24 st. ***279,-*** + lgg.

TOPPER
19/03 t.e.m. 26/03

Belegen Noorderboer 290,-

ONS KAAS-HOEKJE

Petrus ***299,-***
Rubens ***420,-***
Camembert ***450,-***
Maaslander ***390,-***

Uw KAASPLANK verzorgd en met een ruime keuze Bestel op voorhand

CHARCUTERIE

Paaspaté ***270,-***
Brunch Bacon gerookt ***360,-***
Gentse Kop ***199,-***
Salami met peper ***530,-***
Vissla 150 g ***+ 50 g GRATIS***

Spaar nu voor GRATIS BADHANDDOEKEN
t.e.m. 9 mei

Folder geldig van vrijdag 19/03 t.e.m. 04/04 of tot uitputting voorraad en onder voorbehoud van drukfouten

GROENTEN FRUIT

FOULON

Prof. Rubbrechtstraat 99
ROESBRUGGE
tel. 057/30.11.40
fax 057/30.15.21

OPENINGSUREN
woensdag - donderdag - vrijdag
9.00 - 12.00 u. & 14.00 - 18.30 u.
zaterdag
doorlopend open tot 18.30 u.

DE FRUITPOORT

van woensdag 17 tot en met zaterdag 20 maart

FRANSE GRANNY'S
1 kg / 48 fr.
2 kg / 90 fr.

EXTRA BLAUWE DRUIVEN
1 kg / 89 fr.

EXTRA ZOETE BERGAPPELSIENEN "PODIUM"
Bakje van 6 kg aan
38 fr./kg

AJUINEN
5 kg / 69 fr.

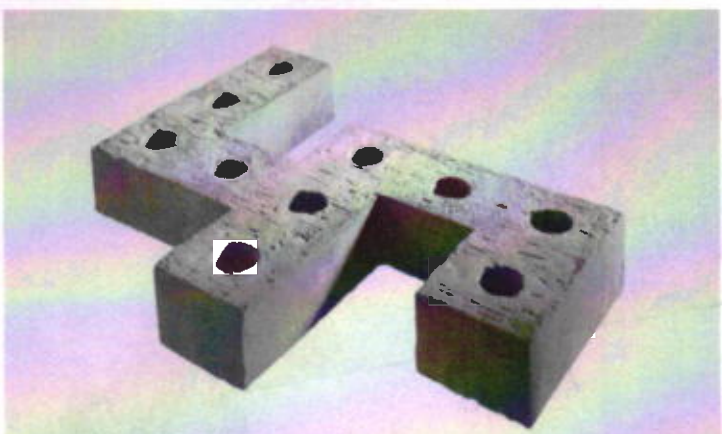

Ons Woningkrediet
schikt zich naar al uw wensen.

Als u wilt kopen, bouwen of verbouwen is nu het moment aangebroken om uw "woon"-wensen in vervulling te laten gaan. Wij zullen u hierbij helpen. Tegen de beste voorwaarden natuurlijk.

U wenst steengoede voorwaarden voor uw woningkrediet.

Het HSA-Spaarkrediet Woningkrediet is een soepele leenformule die volledig op uw maat wordt gesneden. De looptijd, de wijze van renteherziening en het afbetalingssysteem bepaalt u helemaal zelf.

U wenst bouwgrond te kopen of uw huis te verbouwen.

Voor de tarieven van de HSA-Spaarkrediet Bouwgrondlening of Vernieuwbouwlening moet u het niet laten. Met deze lening op afbetaling kan u tot 100 % van het benodigde bedrag lenen, zonder meerprijs. En zonder notaris- of dossierkosten.

Vraag naar onze tarieven en de gratis woongids is voor u.

Kom eens langs in mijn kantoor. Ik vertel u graag meer over onze uitstekende tarieven. Bovendien krijgt u van mij de HSA-Spaarkrediet Woninggids mee.

HSA -SPAARKREDIET

Kantoor Geert VANDENBUSSCHE-DESCHUYTTER

Haringestraat 37, 8972 ROESBRUGGE-HARINGE - Tel. 057/30 09 86 - n° C.D.V. 25.166

't Rozenhof

Een gezellig etentje met muzikaal optreden van

Jo Vally

in

Gasthof

't Rozenhof

Zat. 27 MAART

19.30 uur

Ambiance tot in de late uurtjes

Emile en Maria
Notebaert - Saint-Germain
Obterrestraat 73
8972 Proven

MENU

Aperitief van het huis
met uitgebreide aperitiefschotel

Warm buffet van vlees en vis
met aangepaste groenten en sausjes
aardappelbereidingen

Buffet van allerlei mini-gebakjes

Koffie en zoetigheden

Prijs : 1.700 fr. p.p.
wijnen incl. tijdens de maaltijd
Reserveer tijdig 057/30 03 35
Voorschot : 700 fr.

De Levaard

ACTIVITEITEN

VRIJDAG 9 APRIL 1999

om 20.00 uur

ER VALT EEN TRAAN IN DE TOMPOES
door toneelkring "In Deugd en Vreugd"
Vlamertinge
Inrichting : De Noomtjes
Kaarten: Sint-Elooi, Proven (057/30 04 83)
Ingang: 250 BEF

ZATERDAG 10 APRIL 1999

"DE FUIF"
25 jaar DJ JAN DESAEGHER
alias *Napoleon 14°*
Optreden van "THE COVERS"
Ingang: vvk 250 BEF - add 300 BEF

ZATERDAG 17 APRIL 1999

om 20.00 uur

WILLEM VERMANDERE
Inrichting : Ambassador Club Poperinge
Kaarten: tel. 057/30 02 70

ZONDAG 6 JUNI 1999

2e BLAUWERSMEETING
VOOR VW-KEVERS & BUGGY'S
Nostalgie uit de jaren '60-'70
met live-optreden van "THE VIPERS"
Ingang: gratis
Info : 057/30 06 36

ZATERDAG 12 JUNI 1999

GROOTSE BARBECUE
DISCOBAR
t.v.v. Feestcomité van Haringe

ZONDAG 13 JUNI 1999

om 20.00 uur

KARAOKE
Ingang: gratis

KORTING 50-PLUSSERS

MET WAARBORG

TANDLABO RAHEEN

GEBROKEN GEBIT ?
KLAAR TERWIJL U WACHT !

Bruggestraat 76, POPERINGE - Tel. 057/33 86 47
Open : iedere werkdag, zaterdag inbegrepen

Verzekeringskantoor RECOUR

CDV 23657
Prof. O. Rubbrechtstraat 68 A
8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 02 70
Fax 057/30 12 90

- ***In ziekteverzekering mag men zich niet vergissen !!***
- **volledige terugbetaling** van hospitalisatiekosten + voor- en nazorg
- vrije keuze van arts, ziekenhuis en kamer
- onbeperkt in duur en bedrag
- ook ééndagskliniek
- bevallingskosten
- ambulancevervoer
- ...

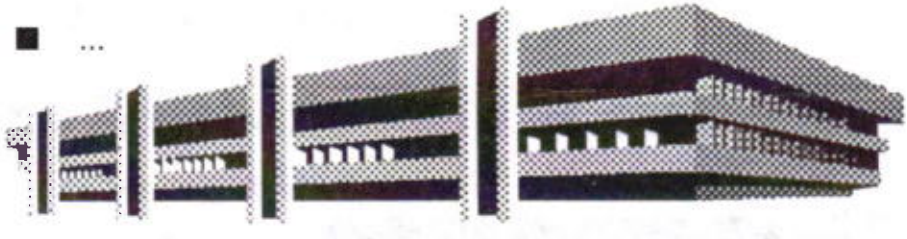

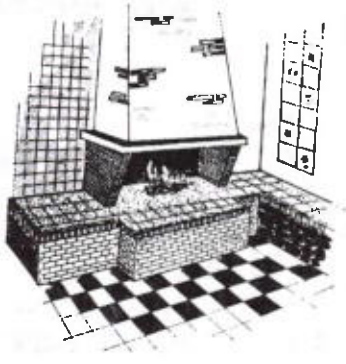

Alle bouwwerken
Vloeren
Terrassen
Sierschouwen

Norbert Butaye

Krombekestraat 47
8691 STAVELE - ALVERINGEM
Tel. 057/30 02 29

BADKAMERS
VERWARMING
KEUKENS

florisan

Een uitvoerige dokumentatie ligt voor u klaar

Onze toonzaal zit vol ideeën en we geven U graag advies bij de realisatie van uw sanitair, volledig vrijblijvend, ook op zaterdag

Florisan nv - Albert I laan 25 - 8630 VEURNE - Tel. 058/315.315

ook uw installateur waardeert onze service !

SCHOONHEIDSINSTITUUT NATACHA

Parfumerie - Pedicure - Manicure
Maquillage - Esthetiek - 2 Zonnetunnels

Jaarlijkse OPENDEURDAGEN op 1, 2, 3 en 4 APRIL

Tijdens deze dagen => 10% korting

nieuwe lampen

Speciale promotie
op de zonnetunnels
van 15 MAART t.e.m. 4 APRIL
10 + 5 GRATIS

Op vrijdag 2 april en zaterdag 3 april:
DEMONSTRATIE van
VERZORGINGEN NAAR KEUZE (GRATIS)
Vooraf inschrijven noodzakelijk

Nieuwe artikelen : Kinderparfums o.a. TELETUBBIES
Nieuwe damesparfums - Nieuwe zonnebankcrèmes, ...

VRIJE TOEGANG

Prof.O.Rubrechtstraat 44, 8972 ROESBRUGGE - Op afspraak : 057/30 14 12
Iedere woensdag verzorgingen na 19.00 uur op afspraak.
Open van 9.00 - 12.00 u. en van 13.00 - 19.00 u. - Gesloten op zondagnamiddag en dinsdag.
Uitzonderlijk open op zondag 4 april van 10.00 tot 19.00 u.

BEAUVOORDSE GEZONDHEIDSMARSEN Memoriaal "Walter Devolder"

Met Paaszaterdag 3 april gaat de 30ste uitgave van de Beauvoordse Gezondheidsmarsen van start. Ja, wij houden het al zo lang vol. Het begint met de afstand BEAUVOORDE - BERGEN (Frankrijk) - BEAUVOORDE, goed voor 50 km. Vanaf de inschrijving in de bib bij meester De Witte (naast het kasteel), loopt het traject richting De Moeren, vervolgens over de grens richting Warhem en dan naar Bergues toe. Daar klim je door de oude Vaubanvestingen rond het stadje. Aan de voet van het slanke Vlaamse belfort is het de Bergense schepen Devos die de controlestempel plaatst. Meteen nodigt hij elke wandelaar uit voor een glas bij de sympathieke waard Michel van l'Univers. Onderweg is er om de circa 8 km een rust- en controlepost met een krachtensteuntje onder de gedaante van een Beauvoordse wafel, een blozend appeltje, een toast met Beauvoorderpaté. Opmerkelijk is dat in elke Franse controlepost de waardin je in haar vriendelijkste "Vlemsche" aanspreekt.

Op de terugtocht loop je nog langs de middeleeuwse markt van Hondschoote met zijn 82 meter hoge bakstenen spitse kerktoren. Nog efkens een goeie dag zeggen aan Jeanneke van Den Vetten Os op Leiselemarkt en dra wenkt het einde, Beauvoorde.

Op Paasmaandag 5 april krijg je het tweede deel van de 100 KM VAN DE WESTHOEK: nog eens VIJFTIG km, van Beauvoorde naar Veurne met een koffiepauze in de sympathieke bar van de Veurnse brandweer. Je stapt verder over de gerenoveerde historische Veurnse Markt, door het wondermooie park in zijn lentetooi, richting Adinkerke. Je vervolgt je tocht naar de WESTHOEK-DUINEN van DE PANNE, tot aan de zee, langs de waterlijn, en terug via het grenspad. Vanop de hoge duin bij de kampeerplaats "Peroquet" geniet je van een laatste panoramablik op die onmetelijke plas! Nu komt de afdaling naar "De Drie Vijvers", op naar DE 3000-JAAR-OUDE DUINEN-GORDEL van GHYVELDE door de Franse MOEREN naar de laatste rustplaats Sint-Antoine, om eindelijk rechtaan via de kortste weg Beauvoordewaarts in het MARIAHEEM (NIEUWE AANKOMSTPLAATS) te belanden. Daar kun je verdiend uitblazen bij waard Luc met een Hommeltje of een Prior.

Wie de Internationale 100 km van de Westhoek wandelt, krijgt bij aankomst een mand met Beauvoordse streekspecialiteiten.

Andere afstanden op Paasmaandag: 5, 10, 15, 20, 25, 30 en 40 km, alle even goed bewegwijzerd en beschreven, naar ieders maat en vermogen.

Ook voor de 25 en 30 km werden nieuwe parcours uitgestippeld, richting Izenberge, Gyverinkhove, Beveren-IJzer met het prachtig panorama op de IJzervallei bij de monumentale stenen Broekmolen! De grensstraat loopt door een mooi stuk natuur en bereikt de Beverenstraat in Leisele. Daar bewonder je de unieke gerestaureerde kasteelhoeve Inghels (16de-eeuws) en de nog draaiende Stalijzermolen. In "Den Vetten Os" op Leisele-Markt begroet ons Jeanneke ook deze trotters. Met haar schalkse glimlach laaft ze hun dorst en steekt hen een riem onder het hart. Onder de deelnemers voorziet het lot voor één op twee een Veurne-ambachts koekenbrood, maar voor de 100 km-wandelaars is er, zoals reeds gezegd, het fameuze streekpakket!

Wandelen met de familie Devolder kan om 13.30 u. voor de 10 km, in herinnering aan vriend Walter Devolder, naar wie, sinds zijn overlijden, de Beauvoordse Gezondheidsmarsen genoemd worden. Wie zijn sympathie wil betuigen, wees tijdig aan de start bij 't Beauvoorde-kasteel.

Loopwedstrijden worden er ondertussen ook georganiseerd. Vanaf 13.30 u. worden de inschrijvingen genoteerd in de bib, Wulveringemstraat 14. Afstanden van 150 tot 5.000 m voor elke leeftijdscategorie! En weet dat elke loper met een prijs naar huis gaat. De 5 km-lopers starten aan het Beauvoorde-kasteel om 16 u.

C. Vandoorne

BOKADO is vier jaar jong !

Samen met u heffen we het glas tijdens onze **OPENDEURDAGEN** vanaf ***vrijdag 3 april tot en met zondag 11 april.***

voor iedereen een kleine attentie

De nieuwe lentecollectie is binnen !
Tuinbeelden - fonteinen : -10%
Communiegeschenken.
Aandenkens voor peter en meter, voor communie en doop.
Doopsuiker op aanvraag.
Trouwkaarsen, enz...

BOKADO

Tijdens deze dagen aankopen dubbel op klantenkaart !

PROVEN
057/30 05 66

Iedereen welkom - Gesloten op woensdag.

HET POPERINGS JONGERENKOOR vzw brengt *De mooie kant van 't leven*

Zaterdag 24 en vrijdag 30 april
telkens om 20 u.
zaal "Oud-Vlaenderen", Poperinge

Traditiegetrouw brengt Het Poperings Jongerenkoor in april hun ludieke show. Omdat er al genoeg stress en spanningen in het leven zijn, koos dirigent Jan Couchez voor een show vol moppen en gekke situaties die aan elkaar gezongen worden door een 25-tal gekende meezingers.

Het verhaal speelt zich af in een doordeweeks gezin, in de school en in een brasserie. Het gezin bestaat uit de moeder die eigenares is van de brasserie waar die avond een speciaal (?!) optreden gepland is. De vader is onderwijzer en de twee kinderen zitten bij hun pa in de klas. Uiteraard gebeuren zowel in het gezin, in de school als in de brasserie de gekste dingen die de lachspieren gemakkelijk aan het werk zetten.

Alle leden (van 7 tot 18 jaar) krijgen de kans om zowel op het vlak van muziek, dans en acteren naar voren te komen. Voor iedereen wat wils dus...

Ook de benedenzaal van Oud-Vlaenderen wordt aangepast aan het geheel. Geen rijen stoelen maar gezellig zitten aan tafeltjes en rustig genieten van een glas.

Kaarten zijn te verkrijgen bij alle leden van het PJK, in Oud-Vlaenderen (057/33 51 61), bij Frans Cayzeele (057/30 09 25), bij Jan Couchez (057/33 46 94) of bij Martine Buseyne (057/33 40 15): in voorverkoop: volwassenen 200 fr., kinderen t.e.m. 12 jaar 150 fr. - aan de deur: 250 fr. - 200 fr.

TUIN en BEELD (2de uitgave)
Kasteelpark 't Couthof, Proven 30 april - 1 en 2 mei 1999

Rotary Club Poperinge organiseert voor de 2de keer het evenement "Tuin en Beeld".

TUINBEURS
TUIN en BEELD is een complete tuinbeurs waar de tuinliefhebber in meer dan 60 stands een ruime keuze aan bloemen en planten, tuindecoratie, tuinaanleg, tuinmeubelen, boeken en tuinbenodigdheden aangeboden wordt.

KUNST : BEELDEN EN ART-SHOP
Via een zorgvuldig uitgestippeld circuit doorheen het hele park wandelt de bezoeker langs een openluchttentoonstelling van hedendaagse sculpturen, geschikt voor park en tuin, die uitstekend tot hun recht komen tegen de achtergrond van de monumentale loofbomen.

EXPO: 't Couthof : een veldhospitaal '14-'18
Via een reconstructie, foto's en origineel materiaal wordt "Hôpital Elisabeth" in herinnering gebracht. In dit *Casual Clearing Station* gelegen in het park "Couthove" werden in de oorlogsjaren 1810 personen, burgers zowel als militairen, verzorgd.

COMMUNIE 1999

GROTE KEUZE AAN COMMUNIEPRENTJES

FOTOPOCHETTEN • GEDRUKTE FOTO'S

Eveneens verkrijgbaar communiemenu's, uitnodigingen en tafelkaartjes !
Alles naar ieders idee, smaak en budget. Kom vrijblijvend een kijkje nemen !

Voor al uw drukwerk

DRUKKERIJ SCHOONAERT

Bergenstraat 1, 8972 Roesbrugge
Tel. 057/30 03 79 - Fax 057/30 09 80

Roesbrugge, Haringe en Beveren tijdens de Brabantse Omwenteling en de Franse Bezetting 1789-1802 (8)

9.5. P.A. Malou springt in de bres voor Roesbrugge

Pierre Antoine Malou uit Ieper was Fransgezind. Hij werkte met de bezetter mee en dacht dat hij bij de Fransen invloed had. Die invloed wilde hij gebruiken ten voordele van Roesbrugge. Hij heeft zeker van de plunderingen van begin november te Roesbrugge gehoord. Mogelijk heeft hij vele details vernomen van zijn vriend Ryckaseys, eigenaar van de papiermolen.

Malou schreef een stoute protestbrief aan generaal Pascal Kerenveyer, de Franse generaal die te Duinkerke het bevel voerde. Hij eiste een vergoeding voor de Roesbruggenaars die schade hadden geleden door de plunderingen. Hij haalde ook enkele politieke argumenten aan. De Fransen kwamen als broeders om ons te bevrijden van het Oostenrijkse juk. Hoe kan je dan de plunderingen van Roesbrugge verklaren? Kerenveyer is verveeld met deze brief. Hij geeft de plunderingen toe. We vertalen zijn antwoord: "Niemand dan ikzelf hecht meer belang aan de ongelukkige toestand van het dorp Roesbrugge. Door de wandaden die er gebeurd zijn, heb ik verschillende malen geweeklaagd met het lot van de inwoners van Roesbrugge. Ik heb 98 soldaten, mannen van het grenadier-bataljon van Soissons, weggejaagd uit het leger. Zij hadden de roverij bekend.

Ik verneem opnieuw met misnoegen dat de stad Poperinge geplunderd werd. De schade die er aangericht werd, is het werk van het "légion franche étrangère". Omdat de commandant van dit legioen zonder bevel naar Poperinge en Ieper getrokken is, verzoek ik U een schadestaat op te maken en deze mij toe te sturen. Dan schrijf ik aan kolonel Mascheck van dit legioen om de schuldigen te straffen en de schade te vergoeden." ([20])

Kerenveyer weende krokodillentranen over het ongelukkig lot van Roesbrugge, maar hij ondernam niets om de schade te vergoeden. De afgedankte soldaten konden 's anderendaags in een andere eenheid weer aan de slag. Frankrijk had zulke soldaten nodig! Of Poperinge iets ontvangen heeft als vergoeding, weet ik niet.

9.6. De vrijheidsboom te Veurne geplant

De bevolking van Veurne wilde haar medewerking niet verlenen om "spontaan" de vrijheidsboom te planten. De stadsmagistraat vreesde daardoor op een slecht blaadje te komen bij de bezetter. De 16de 's avonds gaf hij het bevel aan een werkman om 's anderendaags 's morgens een lindeboom te kappen in de wandeling achter het hof van de abdij. Zodra de boom gekapt was, grepen de volontairen hem en sleepten deze, al roepend en tierend, over de Appelmarkt en de Grote Markt tot vlak voor het stadhuis, terwijl de klokken luidden en de beiaard speelde. Hij werd hier rechtgezet juist voor het balkon boven de grote poort. In de top stak men een rode muts met drie lange tricolore linten. Er was echter geen enkele Veurenaar die hierbij hielp, niet een die riep. Sommigen stonden in het midden van de markt, van ver dit spel af te zien. Maar toen de Fransen merkten dat niemand wilde meedoen, liepen ze achter deze burgers aan. Ze verplichtten ze rond de boom te dansen. Toen werden de republikeinen gewaar dat ze niet zo welgekomen waren als zij gedacht hadden. De stadsmagistraat trachtte ze tevreden te stellen met te beloven dat het later misschien zou beteren als de rust zou terugkeren. De wethouders zagen ook in dat de vrijheid te Veurne minder geliefd was dan in andere steden van de Nederlanden, zoals Brugge, Gent en Brussel. Deze stedelingen wisten niet wat de Veurenaars, als mensen van de frontieren, wel wisten. Zij wisten wat er in Frankrijk gaande was, wat in het binnenland op ongeloof werd onthaald. Maar later hebben ze er ook van geproefd. Van zodra de boom rechtstond, verscheen commissaris Salomez op het balkon. Zijn secretaris las weer een document voor waarin al de weldaden van de Franse republiek opgesomd werden.

9.7. Zaterdag 17 november en volgende dagen

Te Roesbrugge vertrokken de Bataven naar een andere bestemming 400 man uitgezonderd. Te Stavele plantten de Fransen de vrijheidsboom. Op dinsdag 20 november vertrokken de overgebleven 400 Bataven naar Bergen. In hun plaats kwamen er 100 Bergense volontairen.

Op 21 november werd bij bevel van de stadsmagistraat van Veurne, de proclamatie van generaal Bourdonnaye omgeroepen. Evenzo werd bekend gemaakt dat iedere persoon, binnen de 24 uren, de goederen van de emigranten aan de burgerlijke commissaris moest afleveren.

Op 23 november passeerden er 300 Franse dragonders die het inzicht hadden te Roesbrugge te overnachten. Maar de commissaris van de stadsmagistraat, schepen Moeyaert, kon dit afzeggen. Ze zijn dan naar Poperinge gegaan.

De straten van Roesbrugge waren zeer vuil door de plunderingen. Door de overheid werd er omgeroepen dat voortaan de straten twee maal per week moesten geveegd worden. Dat was echt nodig, op de markt zag men de stenen niet meer omdat er een dikke laag hooi, stro en mest op lag, gemengd met glas- en potscherven. Op 27 november werden in *De Korenbloem* te Roesbrugge de wedergebrachte gestolen goederen door de baljuw en de hoofdman uitgedeeld. 's Anderendaags 28 november zijn de griffier en de hoofdman van Haringe naar Bergen geweest. Uit het Bergense landhuis hebben zij twee wagens vol aangeslagen goederen meegebracht. Maar alle goederen waren van kleine waarde, de beste zijn in Bergen gebleven. De volgende dag werden ze in *De Korenbloem* verdeeld.

Op 7 december 1792 zijn 's morgens om 9 u. de 500 volontairen die er lagen sedert 15 november, naar Ieper vertrokken. Enige Bambekenaars en Rexpoedenaars zijn meegegaan. Sedertdien had Roesbrugge geen garnizoen meer.

9.8. December 1792, de verkiezingen

De Franse bezetter had nog altijd het voornemen volksvertegenwoordigers te verkiezen en aldus een democratisch tintje aan de bezetting te geven. Onder de hoede van de bezetter zou men een eigen lands-, provincie- en gemeentebestuur opzetten. In ieder dorp zou het volk representanten kiezen om de souvereiniteit uit te oefenen. De stadsmagistraat van Veurne heeft, op het aanraden van commissaris Salomez, het volk van iedere parochie in Veurne-Ambacht opgeroepen voor de verkiezingen. Ze werden vastgesteld op 15 en 17 december 1792 te Veurne en in de parochies van de kasselrij. De kiesverrichtingen vonden plaats in de kerk. Kiezers waren alle mannen van 21 jaar en ouder. Er werd 1 representant per 100 kiezers gekozen. Toch kon de stadsmagistraat de kiezers niet oproepen of andere voorwaarden stellen. Niemand vroeg iets of niemand wilde het zich aantrekken, iedereen bleef rustig en stil. Toch spoorde de magistraat het volk aan representanten te kiezen, uit vrees dat de Fransen zelf de wetten zouden samenstellen, zoals zij later gedaan hebben. De provisionele representanten waren dus actief te Veurne en in heel de Nederlanden. Men vreesde ook dat alle deftige personen niet te vinden waren om aan deze verkiezingen deel te nemen. Maar de magistraat deed veel inspanningen om hen daartoe te bewegen. Zonder deze tussenkomst zouden alle kiezers en representanten slechte en moedwillige mensen zijn geweest, waar veel van afhing, vermits deze "volksvertegenwoordigers" alle souvereiniteit zouden uitoefenen.

Op 15 december werden te Veurne de verkiezingen georganiseerd. Iedere kiezer ging naar zijn parochiekerk. Men begon met drie collecteurs aan te stellen, om de stem-

►

briefjes te verzamelen en te tellen. Het waren bijna overal de pastoors en de griffiers die daartoe aangeduid werden. Men telde dan de kiezers en dan bepaalde men hoeveel representanten er mochten gekozen worden. Van zodra de verkiezingen afgelopen waren, werden ze afgesloten en het resultaat in een envelop naar de stadsmagistraat gezonden. De stadsmagistraat ontbood nog twee notarissen en maakte daaruit het verkozen lichaam of raad.

Namen van de provisoire representanten gekozen met pluraliteit van stemmen in de respectievelijke parochies van de stad en kasselrij Veurne op 15 en 17 december 1792:

1. dhr. Frans Albert Vermeersch d'Aloenshove, Jacob Vischbrugge, huidige burgemeester en landhouder van de wet, 89 stemmen;
2. E.H. Burie, pastoor van St. Niklaas en deken van Veurne, 86 stemmen;
3. dhr. Arseen Decae, deelsman en griffier van Izenberge, wonende te Adinkerke, 84 stemmen;
4. dhr. Pieter Becqué, oud-schepen en keurheer, deelsman en griffier van de parochie Adinkerke en Bewesterpoort, wonende te Veurne, 79 stemmen;
5. dhr. Pieter Morlion, deelsman en griffier van Alveringem, alhier wonende, 75 stemmen;
6. dhr. en meester Norbert Félicien Marannes, eerste raadspensionaris van de stad en kasselrij Veurne, 65 stemmen;
7. dhr. Benedictus Jac. Decae, brouwer te Fortem-Alveringem, 63 stemmen;
8. dhr. Eugeen Ghyselen, oud-schepen en keurheer, deelsman en griffier van de parochie Bewesterpoort en 's Heere Willemskapelle, wonende te Veurne, 45 stemmen;
9. dhr. Pieter Deceuwer, deelsman en griffier van Wulpen en Booitshoeke, wonende te Ramskapelle, 31 stemmen;
10. de edele heer Pieter Dubois, voormalig raadgever van de koning in het parlement van Dowaai, wonende te Veurne, 29 stemmen;
11. dhr. Frans Dominique Vander Heyde, oud-hoofdman van Alveringem, aldaar wonende Oostoever, 26 stemmen;
12. Francies Cornette, landbouwwerkman en "seelebinder" te Wulpen, 26 stemmen;
13. dhr. Pieter Baey, landsman te Alveringem, 26 stemmen;
14. dhr. Hendrik Everaert, oud-hoofdman van Bewesterpoort, wonende te Alveringem, 24 stemmen;
15. Eerwaarde Heer & Meester ... Astaes, kapelaan te Hoogstade, 23 stemmen;
16. dhr. Hendrik Messelin, deelsman en griffier van Houtem, aldaar wonende, 22 stemmen;
17. dhr. & Meester Jacobus Joes Van Moe, advocaat en notaris, pensionaris van de wet van de Moeren, wonende te Veurne, 21 stemmen;
18. dhr. Pieter Vanden Bussche, schepen, keurheer en deelsman, wonende te Veurne, 21 stemmen;
19. Jonker Ferdinand De Man de Folckenswerve, oud-burgemeester en landhouder van de commune en van de wet, wonende te Veurne, 20 stemmen;
20. dhr. Jacobus Vanden Abeele, oud-hoofdman van de parochie Alveringem, aldaar wonende, 20 stemmen;
21. dhr. & Meester Francis Depotter, licentiaat in de medicijnen, schepen en keurheer, wonende te Alveringem, 20 stemmen;
22. Jonker Ferdinand Demoucheron de Wijtschate, oud-burgemeester en landhouder van de commune, huidige schepen en keurheer, wonende te Veurne, 18 stemmen;
23. dhr. Pieter Dewitte, landsman te Lo, 17 stemmen;
24. dhr. Frans Janssens, koopman en winkelier te Alveringem, 16 stemmen;
25. dhr. Karel Provoost, wonende te Roesbrugge, 14 stemmen;
26. dhr. Louis Delaleeuwe, deelsman en griffier van de parochies Ramskapelle en Sint Joris, schepen van de heerlijkheid Moerland, wonende te Veurne, 13 stemmen;
27. Jonker Antoine Charles Delattre de Capelbrugghe Van de Poele, burgemeester en landhouder van de commune, wonende te Veurne, 13 stemmen;
28. dhr. Joannes Deswarte, landsman, wonende te Sint Joris, 12 stemmen;
29. dhr. Pieter Vereecke, hoofman, wonende te Pervijze, 12 stemmen;
30. dhr. ... De Coninck, schepen en keurheer, deelsman en griffier van Wulveringem, aldaar wonende, 11 stemmen;
31. Eerwaarde Heer & meester Jacobus Marannes, pastoor en kanunnik van Sint-Walburga te Veurne, 11 stemmen;
32. dhr. Polycarpus Demolder, molenaar te Wulpen, 11 stemmen;
33. dhr. Ferdinand Boonefaes, deelsman en griffier van Pervijze, aldaar wonende, 10 stemmen;
34. dhr. ...., deelsman en griffier van Pollinkhove, aldaar wonende, 9 stemmen;
35. dhr. Philip Demaziere, landsman, wonende te Booitshoeke, 9 stemmen;
36. dhr. Jacobus Milleveert, landsman te 's Heere Willemskapelle, 9 stemmen;
37. dhr. Geeraert Matsaert, landsman te Bewesterpoort, 9 stemmen;
38. dhr. Ferdinand Demaziere, brouwer, schepen van de heerlijkheid de Moeren, wonende te Veurne, 9 stemmen;
39. dhr. Jozef Leroi, landsman te Houtem, 9 stemmen;
40. dhr. Philip Herwyn, grote landgebruiker, wonende in de keizerlijke Moeren, 8 stemmen;
41. dhr. Jan-Baptist Maes, hoofdman, wonende te Oudekapelle, 8 stemmen;
42. dhr. Hubert Moenaert, hoofdman, wonende te Bulskamp, 8 stemmen;
43. dhr. Frans Sampers, landsman, wonende te Leisele, 8 stemmen;
44. dhr. Pieter Rouserez, brouwer en herbergier "In den Snoek" te Fortem, 8 stemmen;
45. dhr. Pieter Veramme, hoofdman, wonende te Lo, 7 stemmen.

't Vervolgt

Franz Denys

Noten :

(20) C. Bronne, *La vie impétueuse de Malou-Riga,* Uitgeverij

Nieuwbouw
Verbouwingen
Vloeren
Faiences

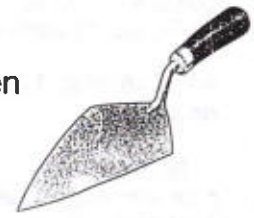

Dirk Vandenbussche
Stoppelweg 1
8978 Watou
Tel. 057/38 80 78

Café "TRAMSTATIE" - PROVEN

NIEUW !!

- Vanaf maart iedere 2e vrijdag van de maand **FUIF** met Disco "Babystar" vanaf 21 uur
Inkom gratis - Happy hour om 1 uur

- **Vier je verjaardag** met je vrienden en maak er een gezellige avond van.
Vraag vrijblijvend naar onze interessante voorwaarden. - Tel. 057/30 01 64

OPENINGSUREN : Vrij. 18 u. / Zat. 17 u. / Zon. 17 u.

Prijzen die je in de lucht doen springen

Atos vanaf **299.990 Bef**

Lantra vanaf **499.990 Bef**

Exel vanaf
299.990 Bef

Galloper vanaf **699.990 Bef**

Sonata vanaf **819.990 Bef**

Coupé vanaf **624.990 Bef**

HYUNDAI

OPENDEURWEEKEND 26 - 28 MAART

GARAGE DECLERCK

Roesbruggestraat 72, 8691 BEVEREN-IJZER • tel. 057/30 04 16 - fax 057/30 15 17

WAAR KOMT HET VANDAAN?

IEMAND DE LOEF AFSTEKEN
Over iemand triomferen

Het woord *loef* komt uit de scheepvaart. De *loef* van een schip is de kant waar de wind vandaan komt.

Als twee schepen in elkaars omgeving varen en een ervan zodanig manoevreert dat het andere schip de wind uit de zeilen wordt genomen (zodanig dat het niet meer van de wind kan profiteren en vaart mindert), dan zegt men dat dit schip het andere de *loef* afsteekt. Het ene schip triomfeert (in snelheid) juist daardoor.

STAVELE - BEVEREN-IJZER
BURGERLIJKE STAND

Geboorten:
- Dauwe Rosseel, zoon van Klaus en Nele Dejonghe, Stavele.
- Thilde Corveleyn, dochter van Bart en Goele Pauwelyn, Stavele.

Huwelijken:
- Patrick Cheroutre met Christel Bruneel, beiden van Beveren-IJzer.

Overlijdens:
- Magdalena Deman, 78 j., weduwe van Camille Thevelein, Beveren-IJzer.
- Ivonne Seys, 58 j., echtgenote van Hendrik Sannen, Stavele.
- Godelieve Vanbecelaere, 87 j., weduwe van Albert George, Beveren-IJzer.
- Michel Boury, 80 j., echtgenoot van Irma Looten, Beveren-IJzer.

RIMAL b.v.b.a.

- RENOVATIE VAN GEVELS
- ALGEMENE VOEGWERKEN
- ELASTISCHE VOEGEN
- HYDROFOBEREN VAN GEVELS

LANGE TORHOUTSTRAAT 48, 8900 IEPER
Tel. + Fax 057/21 93 59

Piano's VANOUTRYVE

Stemmen - restauratie
Aan- en verkoop
Nieuw en tweedehands

Sint-Omaarsstraat 8, 8691 BEVEREN-IJZER
Tel. (057) 30 13 21 - GSM (075) 78 41 82 - Fax (057) 30 12 80

Geert DOOLAEGHE

Kleine Markt 20, 8978 WATOU
Tel. 057/38 80 19 - Fax 057/38 89 37

BP
verdeler van BP-OIL produkten

- ✘ Gasolie verwarming -> automatische bevoorrading
- ✘ Gasolie diesel
- ✘ Smeermiddelen
- ✘ Kolen
- ✘ Gas
- ✘ Lamppetroleum
- ✘ Mazouttanks
- ✘ Veevoeders

DECORATIE - SCHILDERWERKEN
LEO PARENT

- Binnenhuisdecoratie "van vloer tot plafond"
- Exclusieve verftechnieken
- Verkoop en plaatsing laminaat parket

Duinkerkestraat 200, 8970 POPERINGE
Tel. & Fax 057/33 72 71

TIMMER- EN SCHRIJNWERKEN

VERYSER Roland

- Nieuwbouw en verbouwingen
- Ramen en deuren in hout, PVC en Alu
- Garagepoorten + automatisatie
- Rolluiken : gewone en elektrische bediening
- Binnenhuisinrichting : binnendeuren, plafonds, trappen, parket
- Veranda's
- Zonnewering

Waaienburgseweg 11A, 8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 06 79 - Fax 057/30 15 09

DIEGO DELOZ

BOUWEN - VERBOUWEN
VLOEREN - FAIENCEN

Hoogstraat 3, 8972 Haringe
Tel. 057/30 16 72

ACTIVITEITEN EN VERMAKELIJKHEDEN

MAAND MAART

Kaartingen

• Haringe, in "Sint-Jozef", bij Cecile Ryon
zaterdag 27 maart
maandelijkse kaarting voor de leden
• Roesbrugge, bij P. Gunst
dinsdag 23 maart
puntenkaarting "Derde Leeftijd"

MAAND APRIL

Kaartingen

• Haringe, in de schoollokalen
woensdag 14 april
puntenkaarting "Derde Leeftijd"
• Haringe, in "Sint-Jozef", bij Cecile Ryon
zaterdag 24 april
maandelijkse kaarting voor de leden
• Roesbrugge, bij P. Gunst
dinsdag 27 april
puntenkaarting "Derde Leeftijd"

Vogelpik

• Haringe, in "St.-Jozef", bij Cecile Ryon
zaterdag 10 en zondag 11 april
smijting voor de leden
• Roesbrugge, bij P. Gunst
zaterdag 10 april
smijting voor de leden.

K.A.V. ROESBRUGGE-HARINGE

• Demonstratie.
Woensdag 17 maart om 19.30 u. in het O.C. Karel de Blauwer te Roesbrugge: demonstratie "Voorafjes in brik en filodeeg". Breng bestek en bord mee.

• Gezinszwemmen.
Op donderdag 15 april gaan we zwemmen met het hele gezin in Ieper. Vertrek op de markt te Roesbrugge om 19 u. stipt. Kinderen jonger dan 6 jaar: gratis - kinderen van 6 tot 14 jaar: 40 fr., volwassenen: 65 fr. Wie geen vervoer heeft, geen paniek. Kom gerust naar de markt om dan mee te rijden met iemand.

• Uitwaaitocht - Verlangzamen
We komen altijd tijd tekort.
We zijn altijd gehaast.
We worden het beu.
Daarom gaan we even uitwaaien - tijd maken voor elkaar - op 't Eilandje te Ieper.
Op woensdag 21 april verzamelen we om 19 u. op de markt te Roesbrugge. Ook hier geldt de boodschap: wie niet over vervoer beschikt kan gerust meerijden.

K.B.G. ROESBRUGGE-HARINGE

• Voordracht op woensdag 31 maart om 14 u. stipt in het Christen Volkshuis bij P. Gunst te Roesbrugge. De heer C. Gillioen komt ons toespreken over de bank van de Post, en een toelichting over de werking van de Post.
Er is voor iedereen koffie met taart voorzien en ook een tombola, dit alles geschonken door de bank van de Post. Alle leden zijn welkom, met eventuele vrienden en kennissen, alles is gratis.
Iedereen die wil komen moet zich aangeven bij één van de bestuursleden van KBG of bij Julien Gunst, ten laatste tegen 20 maart.
• Op woensdag 5 mei is onze eerste halvedaguitstap naar Arneke en Frans-Vlaanderen.

GARAGE
CAPPOEN Denis & Dirk
Prof. O. Rubbrechtstraat 32
8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 03 59 - 057/30 13 52

Nieuwe en tweedehandse auto's
Alle carrosseriewerken • schilderen
Personenauto's en vrachtwagens
Depannagediensten

VW Golf IV nieuw
FORD Escort TD '98
VW Vento 1900D '94
VW Sharan D '98

SCHOONHEIDSINSTITUUT
Valerie VIANE
SCHOONHEIDSSPECIALISTE
CAMOUFLAGISTE
van wijnvlekken en littekens
KLEUR- EN STIJLADVIES

• NIEUWE MAQUILLAGEKLEUREN
• NIEUWE LAMPEN ZONNEBANK
• NIEUW ASSORTIMENT FANTASIEJUWELEN

Esthetiek - Parfumerie - Pedicure
Zonnebank - 3 gezichtsbruiners

Provenplein 53
8972 PROVEN
Tel. 057/30 08 51

BRIEFJE VAN

EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

De tijd van de verkiezingscampagnes is aangebroken: "le temps des magiciens". Er komt een soort oorlogspropaganda aan te pas. Ook wat in de nog lopende legislatuur pijn heeft gedaan wordt als een overwinning voorgesteld. Ik ben enkele dagen geleden in de stad geweest en daar stonden grote borden met een kleurrijk aanplakbiljet, waarop in grote letters (men kon er niet naast kijken) geblokletterd stond: "JA, lenen is zo GOEDKOOP omdat wij de euro haalden - Marc Van Peel". Een grove leugen natuurlijk. Denkt men werkelijk dat we allemaal onnozele snullen zijn ? De waarheid is de volgende: lenen is zo goedkoop, omdat de interesten die men op de spaarcenten uitbetaalt, zo uitzonderlijk laag zijn. Met het trieste gevolg dat de kleine man die, in zijn actieve periode, mits veel opofferingen een beetje geld aan de kant heeft gelegd om later zijn schamel pensioentje aan te vullen, nu bedrogen uitkomt. En die interesten zijn zo laag gehouden om het overheidstekort dat mede veroorzaakt wordt door het enorme interestenbedrag op de vele duizenden miljarden staatsschuld, naar beneden te halen. De brave spaarder is nu het slachtoffer van het potverteer onder de vele regeringen Martens ! Dat is de waarheid.

Maar onze minister van begroting Herman van Rompuy, die reeds vele jaren zijn uiterste best doet om op alles en nog wat te besparen, uitgezonderd op de wedden van de ministers en de parlementairen, zorgde voor sociale en fiscale cadeautjes. De geslaagde besparingsoperaties zullen bijkomende uitgaven mogelijk maken. De grote bedrijven krijgen 3,6 miljard frank vermindering voor sociale lasten en er wordt bovendien 1,8 miljard uitgetrokken voor de kleine pensioenen, voor de kinderbijslagen en de werkloosheidsuitkeringen. Dat komt erop neer dat de gepensioneerden mogen rekenen op een verhoging van 8 fr. per dag. Proficiat ! Wie heeft er nog te klagen ? Dat er 600 miljard fiscale fraude voor het rapen ligt, daar wordt geen rekening mee gehouden. Die toestand mag voortduren. Ook aan de overheveling van vele honderden miljarden van Vlaanderen naar Wallonië, wordt niet geraakt. We hebben niets tegen solidariteit, maar de manier waarop er van de Vlaamse centen geprofiteerd wordt gaat toch een beetje te ver. Men wil vooral de Waalse partijen niet voor het hoofd stoten. Ze hebben die misschien nodig voor een volgende regeringsvorming.

"Ja", zegt Gusta, " en de pensioenverhogingen die voorzien waren voor 1 juli zullen nu reeds op 1 april uitbetaald worden. Natuurlijk was 1 juli absoluut verkeerd, als men weet dat de verkiezingen plaatsvinden op 13 juni. Zo snugger zijn ze wel."

Dat belooft,
Pol

ONZE HOSPITALISATIEVERZEKERING :
UW ZEKERHEID !

- Toetreden kan tot uw 65ste.
- Bestaande aandoeningen worden niet uitgesloten.
- Recht op een éénpersoonskamer naar keuze.
- Erelonen worden vergoed (tot 200 % RIZIV)

Vrijstelling ? Uitsluitingen ? Wachttijden ?

Raadpleeg Uw kantoorhouder :

KRIS ROSSEEUW

Provenplein 48, Proven - Tel. & Fax 057/30 03 55

ARGENTA
uw appeltje voor de dorst

CDV 26975

LENTE-PROMOTIE

Een TV met contrastrijke BlackLine-D beeldbuis van 70 cm

26.990,-

28 PT 4523

Video's vanaf **7.999,-**

VR 675 - **12.999,-**

ELEKTRO CAPPOEN

Prof.O.Rubbrechtstraat 12 - ROESBRUGGE - Tel. 057/30 05 94

SERVICE & KWALITEIT

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

Henrietje Vermout, den strooidekker, wos kortelings é trouwt met Roza van den boer Kimpe van Pollinkhove. Dat had 'n beetje raar é kommen. Op 'n dag wos Henrietje bij boer Kimpe bezig met 't strooien dak van de schuure te vermaaken. Ol aan 't werk zijn, had Henrietje zijn hand é kwetst aan 'n roestigen ijzerdraad...

" 'k Gaan dat rechtuit ontsmetten en 'n proper sluns aan doen!" had Roza é zeid... "want dat zou kunnen verzweeren!" Maar ol Henrietjes hand vasthouden, had ze op hem é lachen en hij op heur, en olzoo wos dat tot 'n vrijaage é kommen. Ze gingen gaan weunen in 'n schoon huis 'n beetje buiten de plaatse, en de witte-broodsweken verliepen goed. Maar 'n tijdje later veranderde dat 'n beetje... Henrietje, die anders 'n klawierig ventje wos, had voor dat 'n trouwde, de geweunte van achter zijn werk, hier of daar te bluuven plakken en laate thuis te kommen meestol met 'n stik in zijn voeten... Roza, die eigentlijk nog 'n krappige wos, begoste toen natuurlijk opspeelen, want thuus had ze heuren vader nooit weeten op cafée gaan en nu stoeg ze met zoo 'n swister van é vent...

Roza klapte daarover teegen Fien, heur beste vriendinne, die nevens de deure weunde...

" 'k Weeten niet hoe da'k hem dat zou kunnen ofleeren!" zei ze, "opspeelen helpt niet... Jamaar, 'n vertelt toen dat 'n benauwd is 's avonds in den donker, maar 'n komt toch gat in den nacht naar huis!"

"Weet je wuk da'we gaan doen!" zei Fiene, achter dat ze heur bepeinsd had... "we gaan hem 'n keer trachten stijf benauwd te maaken!"

"Hoe zou je dat doen?" vroeg Roza , kurieus.

"Héwè, kijk!" begoste Fiene... " 'k Hén ik thuis nog 'n duivelskostume liggen, met 'n rooie muile met horens, van carnaval te speelen... 'k Gaan dat aandoen en 'k gaan hem opwachten en olmetekeer op de straate springen, ol leelijk schreeuwen, met mien armen open!"

"Dat ga wel zijn!" lachte Roza... " 'n ga ze kloppen, wel! 'k Gaan ik dat ofloeren, boven aan de kamervenster!"

'n Dag of drie laater wos 't weere zoo laate, Henrietje bleef weg en Roza ging Fiene gaan haalen...

Ondertusschen stoeg Henrietje in "De Groenen jager" aan den toog te praatelen tegen Flavie, de bazinne, die zei dat ze ollichte ging sluiten, dat 'n naar huis moeste gaan...

"Schenkt toch nog één!" lachte Henrietje... "Roza ga niet meer opspeelen voor tiene of voor negen, en 'k gaan toen voort!"

Eindelijk gerocht 'n buiten. Ol grollen in zijn eigen en nu en toen over zijn voeten vollen, wos 'n op route naar huis... Roza en Fiene, die op loer zaaten, zaagen hem ofkommen, want 't wos maaneklaar... Fiene, die ol op é kleed wos, liep zeere ol achter buiten, kroop achter d'haage en ols Henrietje bijkans bij heur wos, sprong ze uit en gaf 'n leelijken schreeuw...

"Ik zijn den duivel!" riep ze met 'n grove stemme... Henrietje verschoot 't zelfde moment.

"Wuk datte!" brabbelde Henrietje... "Zij je gie den duivel? Héwè, je zijt gie toen mien schoonbroere wei, want 'k zijn ik met joen zuster é trouwd!"

Boven sloeg Roza met een harde smak de kamervenster toe. KWAAK

Opmaak en druk : Drukkerij Schoonaert, Roesbrugge

DE IJZERBODE

Verantwoordelijke uitgever :
Drukkerij Schoonaert
Bergenstraat 1
8972 Roesbrugge
tel. 057/30 03 79
385-0056775-93

INFORMATIEBLAD voor de DIEPE WESTHOEK
met bijdragen over regionale en populaire wetenschap
29e Jaargang Nr. 4 april 1999
Afgiftekantoor 8972 Roesbrugge

Wordt maandelijks
gratis verspreid in :
Roesbrugge - Haringe
Proven - Krombeke
Stavele - Beveren - Watou
Jaarabonnement : 300 fr.

GWIJ MANDELINCK BENOEMD TOT LID VAN DE KONINKLIJKE ACADEMIE VOOR TAAL- EN LETTERKUNDE

Op zondag 21 maart jl., de dag waarop de astronomische lente begint, hadden te Watou vreugdeklokken moeten luiden, niet om het nieuwe seizoen aan te kondigen, maar omdat het dorp en de Diepe Westhoek een uitzonderlijke eer te beurt was gevallen. Guido Haerynck, de bescheiden man uit het kapelaanshuis, bij velen beter bekend als Gwij Mandelinck, dichter en taalkunstenaar, was de dag voordien tot effectief lid benoemd van de Koninklijke Academie voor Taal- en Letterkunde, waar hij in de zetel van zijn betreurde vriend, Anton van Wilderode, terecht komt.

Daarmee wordt hij verheven tot een van de coryfeeën van de Nederlandstalige letterkunde in Vlaanderen.

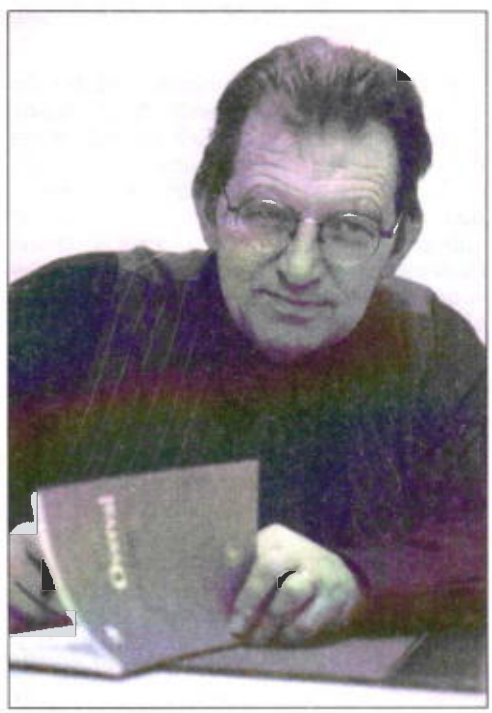

En het is precies op een vergadering van deze academie, in het kasteel te Beauvoorde, in juli 1973, dat ik Gwij Mandelinck voor het eerst heb ontmoet. Tijdens de academische zitting in de ridderzaal van het kasteel werd de bedeesde jongeman, die Guido toen nog was, voor zijn dichtbundel *De wijzers bij elkaar*, de A. Merghelinckprijs overhandigd door de toenmalige bestuurder van dit geleerde genootschap, Gerard Schmook. Bij de receptie in het park stond hij er wat onwennig bij met de wijnrode koker "met de oorkonde" in de hand, en we maakten er in het gezelschap van Johan Ducheyne, de uitgever-directeur van Lannoo, kennis met elkaar. Geen van ons beiden kon vermoeden dat het een begin was van een lange intense vriendschap. We keken in bewondering naar de gevestigde namen om ons heen: André Demedts, Gerard Walschap, Marnix Gijsen, en zoveel anderen. Zesentwintig jaar later zou Mandelinck tussen een soortgelijk illustere gezelschap zijn plaats innemen.

Van Wakken naar Watou

Gwij Mandelinck is geboren op 23 januari 1937 als Guido Haerynck te Wakken aan de oever van de Mandel. Vandaar zijn pseudoniem. Hij volgde lager onderwijs aan de plaatselijke gemeentschool, maar was algauw onder de invloed van de leescultuur die in het ouderlijke huis heerste. Aan het H. Hartcollege te Waregem, volgde hij de Grieks-Latijnse humaniora en trok vervolgens naar de Torhoutse Middelbare Normaalschool. Hij werd regent Nederlands en begon zijn loopbaan als leraar aan het Sint-Jozefscollege te Tielt in 1959, hij zou er blijven tot in 1975. In 1963 trouwt hij met Agnes Hondekijn, een fijnbesnaarde dame, die voor haar man een grote steun zou zijn in al zijn aspiraties. In al die jaren is Guido reeds erg bedrijvig op cultureel gebied, speciaal in de toneelwereld. Hij schrijft in 1962 en 1963 respectievelijk de eenakters *De Wake* en *Proeve van heldhaftigheid*.

In 1971 zou zijn eerste dichtbundel *Het oogbad* verschijnen. Maar nog voor deze publicatie, werden er van zijn gedichten onderscheiden in de poëzieprijsvraag van het Christelijk Vlaams Kunstenaarsverbond (1968), van het weekend "poëzie aan zee" te Heist (1969), en één ervan werd bekroond met de Basiel de Craeneprijs van de Vlaamse Poëziedagen (1970).

Dat alles is nog maar het begin van een prijzenregen. In 1972 wordt zijn cyclus *Spraakzaam in spreuken* bedacht met de Prijs van de Vlaamse Poëziedagen. Het jaar daarop ontvangt hij te Beauvoorde de A. Merghelinckprijs voor *De wijzers bij elkaar*. Voor deze bundel krijgt hij nog in 1977 de Prijs voor Letterkunde van West-Vlaanderen.

In 1975 meent Mandelinck dat hij "genoeg bordkrijt heeft opgesnoven" en hij verlaat het onderwijs, om bibliothecaris te worden te Poperinge. Het volgende jaar wordt hij er nog coördinator van het Nationaal Hopmuseum. Aanvankelijk gaat hij wonen in *'t Kasteeltje* in de Krombekestraat, maar in 1979 verhuist hij naar Watou. Daar gaat hij het oude maar mooie kapelaanshuis betrekken op het einde van de stilste straat van dit stille dorp aan de Franse grens. Hij is er evenwel niet gekomen om zich voor goed van de maatschappeij af te keren en weg te dromen in de literatuur en het verleden, op een kamer met Vlaamse koppen. Hij neemt er levendig deel aan het dorpsleven en zet zich in voor het behoud van het plaatselijke patrimonium, tot hij in de zomer van 1980 een kunstenaarshappening in het leven roept, die het startsein zou worden van de vele daaropvolgende kunst- en poëziezomers, waardoor Watou - mede dankzij de grote materiële hulp van zijn echtgenote - internationale bekendheid kreeg en een begrip werd in het culturele leven in Vlaanderen. Toen een paar jaar geleden te Antwerpen iemand informeerde waar ik vandaan kwam, en ik antwoordde, van Roes-

→

brugge, een dorp in de Westhoek, dan vroeg hij onmiddellijk daarop: "Ligt dat veraf van Watou?"

Pas te Watou gearriveerd schrijft Mandelinck op verzoek van de uitgeverij Lannoo te Tielt zijn *beeldend verhaal* over de Westhoek. Hetzelfde jaar verzorgt hij ook een VWS-Cahier, gewijd aan dokter Wilfried Vancraeynest, zijn betreurde vriend, geneesheer-internist te Tielt en tevens dichter, met als ondertitel *De verdichte verwondering.* In 1980 wordt hij redactielid van het oudste literaire tijdschrift in Vlaanderen, *Dietsche Warande en Belfort*, op voorstel van Albert Westerlinck (prof. José Aerts).

Mandelinck wordt ook regelmatig gevraagd als spreker om zijn scherpe analyse van mensen en toestanden, en de treffende diepdoordachte verwoording ervan, in een taal die iedereen in de ban houdt, en doet opkijken om de verrassende aspecten die hij blootlegt.

In 1981 verschijnt zijn nieuwe dichtbundel *De droefheid is in handbereik*, dat eveneens verschijnt bij Lannoo te Tielt als het eerste deel van de prestigieuze reeks *De Golfbreker.* Deze bundel wordt niet minder dan driemaal bekroond: in 1982 met de Yangprijs en met de Vijfjaarlijkse Guido Gezelleprijs van de Nederlandse Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde ; tenslotte nog in 1986 met de Prijs voor Letterkunde van de Vlaamse Provincies (periode 1981-1985).

In 1983 doet Lannoo weer beroep op hem voor een boek over de Vlaamse bard en beeldhouwer Willem Vermandere. Het werk heet *Van lied en steen* en daarin wordt, in elf poëtische brieven, zijn vriend-kunstenaar op een originele manier belicht. Dan komt, zes jaar later, in 1989 zijn bundel *De Buitentocht* gegroeid uit het beleven van de langzame maar gestadige geestelijke en fysische aftakeling van zijn lieve moeder die leed aan de gevreesde ziekte van Alzheimer. In 1997 tenslotte verscheen zijn voorlopig laatste bundel *Overval*, die Hugo Brems betitelt als "Huiveringwekkende gedichten". Mandelinck is geen veelschrijver, geen ambachtelijke noch gelegenheidsdichter, niet alleen tengevolge van zijn andere drukke bezigheden, maar omdat zijn verzen een lange incubatietijd vragen. De ragfijne subtiliteit van zijn gevoelens vereisen een langdurig tasten naar woorden en uitdrukkingen om die te vertolken. Het is vaak een penibele worsteling omdat het taalinstrument zelfs in zijn beste expressiemogelijkheden niet volstaat om precies weer te geven wat hij zou willen zeggen. Juist daardoor is Mandelinck ook geen volksdichter. Wat hij schrijft vereist een zekere maturiteit en voldoende taalgevoel. Om dat alles kreeg hij de Vijfjaarlijkse Maurice Gilliamsprijs (1993-1998) en werd hij tenslotte opgenomen in de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde.

We weten maar al te goed hoeveel tijd en energie hij en zijn dame spenderen aan de Watouse poëziezomers, maar hij is het aan zijn talent en zijn lidmaatschap van de Academie verplicht zich ook in de toekomst nog af en toe als dichter te manifesteren.

Guido, we zijn buren, en elk bedrijvig op een wel erg verschillend terrein, we lopen elkaars drempel niet plat, maar we zijn allezins verwanten "in het diepste van onze gedachten".

De Academie voor Taal- en Letterkunde

Kort na de Belgische onafhankelijkheid, in 1835, werd reeds door Jan-Frans Willems en Jan-Baptist David aan eerste-minister de Theux om de oprichting van een academie gevraagd, waar er officiële beslissingen zouden worden genomen inzake spellingsmoeilijkheden. Er bestond onder de Vlamingen in die tijd een serieus meningsverschil inzake het Nederduitse taalgebruik. Enerzijds had men diegenen die zich alleen maar met een specifieke Vlaamse taal konden verzoenen, en geen toenadering wilden tot Nederland. Daar tegenover stonden de meeste zgn. "taalbeoefenaars" die naar eenheid van taal met het Noorden streefden.

Maar van overheidswege bestond er alleen maar belangstelling voor het Frans. "La Belgique sera latine ou ne sera pas!" Reeds in 1841 werd de *Académie royale de Médecine de Belgique* opgericht en in 1845 volgde de *Académie royale des Sciences, des Lettres et des Beaux-Arts.* De oprichting van een Vlaamse academie bleef een halve eeuw lang behoren tot het grievenpakket van de Vlaamse Beweging. Maar de Vlaamse verzuchtingen werden maar bij mondjesmaat toegekend. In 1884 werd door minister August Beernaert (1829-1912) gepoogd voor het Vlaamse landsgedeelte met Nederland een gemeenschappelijke academie op te richten. Toen dat door Nederland werd afgewezen, ging hij, in 1886 over tot het instellen van de *Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde,* met zetel te Gent. Frans de Potter werd er de eerste vaste secretaris van.

De stichtingsakte, het Koninklijk Besluit van 8 juli 1886, bepaalde dat de nieuwe academie uit 25 gewone leden zou bestaan (Guido Gezelle behoorde tot de eerste lichting). In 1930 werd dit aantal op 30 gebracht.

De Academie heeft reeds in de eerste jaren van haar bestaan, zeg maar tot 1914, een aanzienlijke activiteit ontplooid. Niet alleen door allerhande publicaties, het uitschrijven van prijsvragen, en door haar steun aan de Vlaamse Beweging. In 1895 heeft zij de eis gesteld dat de officiële benaming van onze taal, voortaan het "Nederlands" zou zijn. Aanvankelijk werden naast publicaties inzake taal- en letterkunde, ook uitgaven verzorgd van historische, folkloristische, geneeskundige en natuurwetenschappelijke aard. Deze kwamen tot stand door het opnemen van beoefenaars van deze wetenschappen onder de leden, waarvan de meest bekende zijn: L. van Puyvelde, P. Bellefroid, L. Dofsel, A. de Cock, I. Teirlinck en J. Mac Leod. Door deze brede waaier van wetenschappelijke bedrijvigheid wilde de Academie aantonen dat een Nederlandstalige universiteit in Vlaanderen tot de mogelijkheden behoorde.

Na de Eerste Wereldoorlog, toen het aantal universitair gediplomeerden toenam en de Germaanse filologie aan belang won, kwamen er steeds meer academisch gevormden de Academie binnen. Maar de meest bekenden waren de letterkundigen, waarvan de boeken een steeds grotere verspreiding vonden: A. Vermeylen, M. Sabbe, K. van de Woestijne, F. Timmermans, C. Buysse, Stijn Streuvels, E. Claes, F. de Pillecijn, G. Walschap, enz. In 1919 waren er zelfs twee dames onder de leden, nl.: V. Loveling en M.E. Belpaire!

In 1946 kwam de Academie in het volledig bezit van het kasteel van Beauvoorde, toen nog gelegen te Wulveringem, dat haar door jonkheer Arthur Mergelynck bij testament van 1905 was geschonken. In dit kasteel, omgeven met zijn prachtig park, wordt jaarlijks de openbare zomervergadering gehouden in de maand juli.

In 1956 werd in samenwerking met de twee andere Vlaamse Academies (opgericht in 1938) een aanvang gemaakt met het voorbereidende werk voor een Nederlandstalig *Nationaal Biografisch Woordenboek*, waarvan het eerste deel verschenen is in 1964 en waarvan het zestiende deel nu in druk is.

Na de Tweede Wereldoorlog hebben twee vaste secretarissen, Cyriel de Baere (1952-1960) en Maurice Gilliams (1960-1975) een eigen stempel op de academie gedrukt. De publicaties van de Academie werden typografisch, voornamelijk onder Gilliams, op een hoger peil gebracht.

In 1972 werd de naam Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde omgevormd tot Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde. De voornaamse literatoren die heden ten dage deel uitmaken van de Academie zijn: H. Lampo, Ward Ruyselinck, Hubert van Herreweghen, Christine D'Haen en Willy Spillebeen. Onze vriend Gwij Mandelinck zal er zeker niet misstaan.

Roger-A. BLONDEAU

ALLE TIMMERWERKEN
Nieuwbouw • Verbouwingen • Herstelling
eigen fabricatie houten ramen & deuren
P.V.C.-ramen, deuren & rolluiken (Deceuninck)
Binnenhuisinrichting • Daktimmerwerk
DERAEDT
Trappistenweg 86, 8978 Poperinge (Abele)
Tel. 057/33 51 69

HET NEDERLANDS IN DE WETENSCHAP EN HET ONDERWIJS (6)

R.A. Blondeau

De Theresiaanse Academie

De Zuidelijke Nederlanden waren in 1713 bij het verdrag van Utrecht toegewezen aan Keizer Karel VI van Oostenrijk. Toen hij in 1740 overleed kwamen onze gewesten in handen van zijn dochter Maria-Theresia. In 1744 stuurde zij haar schoonbroer Karel van Lorreinen (hij was de broer van de echtgenoot van Maria-Theresia en onlangs gehuwd met haar zuster Maria-Anna), als landvoogd naar Brussel. Maria-Theresia streefde ernaar een economische en culturele opbloei in onze gewesten tot stand te brengen na de reeds uitputtende oorlogen die we hadden meegemaakt. Maar Karel van Lorreinen was een levenslustige volksvriend, die hield van goed eten en drinken, en die na enkele maanden huwelijk weduwnaar geworden, in zijn kasteel te Tervuren een met zorg gerekruteerde collectie frivole dametjes erop nahield. Hij was misschien wel geschikt om het Oostenrijkse bestuur aanvaardbaar te maken, maar niet om het streefdoel van de keizerin te verwezenlijken. Bovendien hoewel hij belangstelling betoonde voor de opbloeiende natuurwetenschappen, was zijn intellectuele bagage maar beperkt.

Om de culturele aspiraties van Maria-Theresia te verwezenlijken werd Karel van Lorreinen bijgestaan door de Brusselse rechtsgeleerde graaf Patrice François de Nény, lid van de Geheime Raad, wiens aandacht voornamelijk uitging naar het openbaar onderwijs, zowel het hoger als het middelbaar (een steunpilaar van de Theresiaanse colleges); en van graaf Karel Johann Philipp van Cobenzl, een telg van de hoge Oostenrijkse adel, sedert 1753 gevolmachtigd minister van de keizerin in de Nederlanden en plaatsvervanger van de landvoogd bij diens afwezigheid, met een bijzondere belangstelling voor het intellectuele en artistieke leven. Toen deze laatste op 27 januari 1770 overleed werd hij vervangen door prins Georg Adam von Starhemberg, de latere grondlegger van de Theresiaanse colleges.

Begin 1769 werd door graaf Cobenzl, te Brussel een *Société littéraire* opgericht, bestaande uit acht leden. Het werkterrein moest zich uitstrekken over alle gebieden van de wetenschappen en de letteren. Met wetenschappen waren speciaal de fysica en de mathematica bedoeld.[54] Het was echter niet gemakkelijk om de gepaste leden te vinden. Men nam dan ook genoegen met twee geneesheren, professoren te Leuven, Judocus Vounck en Adriaan Van Rossum, de Brusselse bioloog-instrumentenmaker Henri Joseph de Seumoy, en de Engelse fysicus en bioloog John Tuberville, die men uit Parijs naar Brussel liet overkomen.

Al was de bedrijvigheid van deze vereniging niet denderend, er werden toch enkele prijsvragen uitgeschreven, waaronder er twee betrekking hadden op anderen dan literaire of geschiedkundige onderwerpen, nl. een over een plantkundig en een over een scheikundig onderwerp. Hoewel de vragen in het Frans waren gesteld, en ook Franstalige antwoorden werden verwacht, werd de prijs telkens weggekaapt met een in het Nederduits gesteld werk van de Antwerpse geneesheer Jan-Baptist De Beunie (1718-1973) die sterk geïnteresseerd was in scheikunde en botanica.[55] Weer eens een bewijs dat de geneesheren vooraan stonden in het gebruik van de moedertaal in hun geschriften.

In december 1772 werd, onder ompuls van prins Starhemberg, met een "open brief" van Maria-Theresia de "Société littéraire de Bruxelles" omgedoopt tot "Académie Impériale et Royale des Sciences et des Belles-Lettres". De Koninklijke Bibliotheek die bij keizerelijk decreet van juni 1772 voor het publiek toegankelijk werd, diende als vergaderzaal.

De leden van de "Société littéraire" werden in de Academie opgenomen, geleidelijk aangevuld met andere geleerden, waaronder tal van vreemdelingen die geen woord Nederlands verstonden. Onder de leden bevond zich weldra de ambitieuze schoolmeester Jean De Roches, die zich had laten opmerken omdat de "Société littéraire" drie verhandelingen van hem had bekroond. In 1776 benoemde de regering hem zelfs tot vast secretaris van de Academie.

De voertaal van dit geleerde genootschap was en bleef het Frans. Op de 430 gehouden lezingen waren er slechts tien in een andere taal: negen in het Latijn en één in het Nederlands. Die éne Nederlandstalige werd gehouden op 5 januari 1774 door François Du Rondeau, afkomstig van Ieper en lijfarts van Karel van Lorreinen. Hij handelde over de "... gebruycken, levenswyze, ... kleedinge ... der nederlantsche vrouwe", maar de precieze inhoud kennen we niet, want deze lezing wordt nergens vermeld in de "Mémoires de l'Académie" noch in de verslagen van de vergadering. Een tekst in het Nederlands hoorde er blijkbaar niet in thuis. Wel werd een door Du Rondeau in het Nederlands geschreven werk, *Verhandeling op de vraag : Welke was de kleeding, de spraak, den Acker-bouws, Koophandels, Letterkundes en Wetenschappes staat by de Belgische Volkere voor de zevenste eeuw ?*, beloond met een gouden medaille van de Academie, nog voor het in 1774 in druk verscheen.

Doch over zijn geheel genomen waren de prestaties maar aan de magere kant. Prof.

Keizerin Maria Theresia

dr. Jozef Smeyers schreef in dat verband : "Heel wat van de in het geleerde genootschap voortgebrachte memoires kunnen best onder het trefwoord "salonwetenschap" gecatalogeerd worden. Er is zo weinig degelijks, grondigs onder. Men wil poseren met zijn werkelijke of vermeende kennis, men wil ambitieus in het spoor lopen van de buitenlandse academies en de oppervlakkige, pseudo-wetenschappelijke cultuur van de Franse "verlichte" milieus nabootsen".[56] Het was de tijd waarin niet alleen het Oostenrijks hof, maar zelfs Frederik II van Pruisen vrijwel uitsluitend het Frans, zowel in de gesproken als in de geschreven taal, gebruikte. Hij was ten andere ook de stichter van "Académie Royale de Sciences et Belles-lettres de Prusse", die in 1783 een prijsvraag uitschreef over de universaliteit van de Franse taal.[57]

Toch werd in de Theresiaanse Academie nog in verbazende mate het Nederlands aangebracht. Van de 280 ingezonden memoires waren er toch 87 in het Nederlands geschreven, naast 66 in het Latijn. Tal van de academieleden waren onvoldoende met het Frans vertrouwd en schreven deze taal maar op een stuntelige manier. Sommigen kenden wel goed Latijn, want het was de voertaal van het hoger onderwijs en anderen moeten toch een degelijke vorming gekregen hebben in de Nederlandse taal. Zo werd er in 1781 een prijsvraag uitgeschreven van wiskundige

►

aard, waarop er vier antwoorden binnenkwamen, waarvan weer één in het Nederlands.

In 1776 werd de door L.J.E. Pluvier, die van Brugge afkomstig was, maar chirurgijn te Westrem, een in het Nederlands geschreven verhandeling: *Denkbeeld der merkweerdig veranderingen, welke in Nederland ten opzichte van zijnen staat, gemeine zeden en volk, voorgevallen zijn sedert het begin der vijfde tot het einde van de vijftiende eeuw,* door de Academie bekroond. Aangezien het bestuur van de Academie opgetogen was over de kwaliteit van dit werk, werd onmiddellijk om een Franse vertaling gevraagd. Naderhand werd Pluvier nog met een ander Nederlandstalig werk bekroond, maar dit werd niet gepubliceerd. In 1792 stelde hij zijn kandidatuur voor de Academie, en als bewuste Vlaming had hij (zo schreef hij althans aan de vaste secretaris van de Academie, Théodore Mann) het plan opgevat om een werk te schrijven waarin hij zou aantonen hoe verkeerd het was het Nederlands te verwaarlozen, en dit te bewijzen aan de hand van een reeks meesterwerken uit de Nederlandse letterkunde. Maar daar is blijkbaar niets van in huis gekomen. Wellicht had de Nederlandsonkundige Mann daar ook geen belangstelling voor betoond.

In 1781 werd Pieter Jozef van Baveghem, geneesheer en chirurg te Baasrode een prijs toegekend voor een in het Nederlands opgestelde mémoire over de aardappelplaag die de streek van Oudenaarde teisterde en de middelen om die te bestrijden.

Vroedkunde

Kinderen baren is natuurlijk een vrouwenkwestie, en in dit pijnlijk gebeuren kregen de kraamvrouwen dan ook eeuwenlang meestal bijstand van andere vrouwen. Immers tot aan de Franse revolutie bleven genees-, heel- en vroedkunde van elkaar gescheiden : geneeskunde werd beoefend door academisch geschoolden, de heelkunde door chirurgijns, maar de vroedkunde was voornamelijk het terrein van oudere matrones, die zelf kinderen hadden gebaard en bekend stonden om hun handigheid, toewijding en ervaring. Het ging om wijze, "vroede" vrouwen, vandaar de naam vroedvrouw.

Het gebeurde wel meer dat in de late Middeleeuwen het beroep van vroedvrouw, als behorende tot de gezondheidszorg, door de stadsoverheid werd gesuperviseerd. Reeds in de 15de eeuw waren vroedvrouwen op sommige plaatsen in dienst van het stadsbestuur en de armenzorg. Toen in de tweede helft van de 17de eeuw in de belangrijkste steden een *Collegium Medicum* werd opgericht, een soort beroepsvereniging die zorgde voor de reglementering van de gezondheidszorg, waren er in de statuten meestal artikelen voorzien die betrekking hadden op de vroedvrouwen.

Reeds sedert het einde van de 16de eeuw moesten chirurgijns om erkend te worden, examen afleggen, en in 1684 werd te Gent een heelkundig school opgericht. Ook voor de vroedvrouwen was er in de 17de eeuw een examen voorzien bij de afgevaardigden van het *Collegium Medicum* en een vertegenwoordiger van het stadsbestuur, die dan gewoonlijk de stadsgeneesheer was.

Maar al bestond er een reglementering, en al werd er examen afgenomen, van een georganiseerde opleiding of vroedvrouwenonderwijs was er voor de tweede helft van de 18de eeuw in onze contreien geen sprake. Men leerde de stiel in de praktijk, bij andere vroedvrouwen. De "geletterden" vulden hun opleiding aan met kleine handboekjes, geschreven in de volkstaal, wel wetende dat zij geen andere taal machtig waren. Het meest bekende was *Den Roosengaert van den bevruchte vrouwen,* het ging om een vertaling uit het Duits, die in 1518 verschenen was te Brussel, en waarvan tussen 1516 en 1742 niet minder dan 28 drukken van de pers kwamen. In 1697 was bovendien van de Brugse stadschirurgijn Cornelis Kelderman een ander werkje verschenen, *Onderwys voor alle vroedvrouwen raeckende hun Ampt ende Plicht.*

In 1770 werd te Mechelen een werk gepubliceerd van Charles-Damien Huart, geneesheer te Tienen over vroedkunde en de keizersnede. Ongetwijfeld het oudste werk in onze taal dat handelt over de "sectio Caesarea". Het jaar daarop kwam er een Nederlandse vertaling, uit het Frans, van een werk van Joseph Raulin, de lijfarts van Lodewijk XV, *Kort-bondig Onderwys aengaende de Vroed-Kunde. Ten Voordeele van de Vroedvrouwen ten platten Lande.*

In 1773 verscheen van dokter Petrus J. van Bavegem van Baasrode, weer een omvangrijk traktaat over de keizersnede. En twee jaar later werden een paar uit het Frans vertaalde verhandelingen gepubliceerd door de Gentse geneesheer Jan Baptist Coppens die betrekking hadden op schaambeendoorsnijding (symfysiotomie).

In het begin van 1775 had de Normandische verloskundige mevrouw Le Boursier du Coudray in opdracht van het leperse stadsbestuur aldaar publieke lessen in de vroedkunde gegeven. Als tolk en demonstrator was de leperse geneesheer, taal- en letterkundige Frans Donaet van Daele opgetreden. Uit die lessen heeft dokter Van Daele een werk samengesteld, dat verscheen onder de titel, *Onderwys voor de leerlingen in de Vroedkunde ofte Konste der Kinder-bedden, by vraegen en antwoorden getrokken uyt de lessen der vermaerde Vroed-Vrouwe Du Coudray...*

In 1777 publiceerde meester-chirurgijn-barbier Jan-Bernard Jacobs ook een *Vroed-Vrouwen Hand-boeksken* in vragen en antwoorden, en van dezelfde auteur verscheen in 1784 zijn *Vroed-Kundige Oeffenschool,* "het voornaamste boek over de verloskunde dat tijdens de achttiende eeuw in het zuiden het licht zag..." (58). En daarmee hebben we alleen maar de voornaamste werken inzake verloskunde vermeld die in de 18de eeuw in de volkstaal zijn verschenen.

Het Nederlandstalig literaire leven

Sedert de afscheiding van het Noorden waren de Zuidelijke Nederlanden een land geworden met een heel zwakke literaire cultuur. In de 18de eeuw was ook in het Noorden de geesteskracht van de Hollandse Gouden Eeuw voorbij. Zowel daar als hier was de Franse beschaving dominant. "In het Hollandsche gezin der 18e eeuw speelden de Fransche kapper, de Fransche dansmeester, de Fransche lakei, de Fransche kamenier en de Fransche winkelier de hoofdrollen" schreef Jan ter Brink (59) een eeuw later. Elders - bv. in Engeland - nam de romankunst een merkwaardige vlucht, bij ons is daar geen sprake van. Er was niet eens een lezerspubliek, en de geestelijkheid acht dit soort van literatuur schadelijk. Bovendien was de drukkunst vervallen en de boekhandel zonder betekenis. (60) Alleen boeken over gezondheidszorg, vroedkunde en enkele andere utilitaire onderwerpen kwamen nog van de pers. (61) De fameuze Plantijn-drukkerij, die zoveel werken van betekenis op de markt had gebracht, drukte alleen nog gebedenboeken. Het geestelijk onderricht en de rederijkerskamers hielden de volkstaal, op iets hoger peil, in stand. Pas omstreeks 1780 is er in de literatuurgeschiedenis sprake van een herleving, maar die zou zich voornamelijk in het Noorden manifesteren, in het Zuiden was de aanloopperiode te kort. We stonden aan de vooravond van de Franse Overheersing.

Volgende keer:

De Franse tijd;
De herstelde Nederlanden.

Noten:

(54) G. Verbeke, e.a., *De Weg naar eigen Academiën*, Brussel, 1983, p. 38.
(55) D.A. De Poorter, *Dokters en Apothekers of Laureaten van de Keizerlijke Koninklijke academie voor Wetenschappen en Letteren te Brussel*, in: Periodiek, 44ste jg. nr.2, 1989, p. 47.
(56) J. Smeyers, *Vlaams Taal- en Volksbewustzijn in het Zuidnederlands geestesleven van de 18de eeuw*, Gent, 1959, p. 276.
(57) L. Picard, *Evolutie van de Vlaamse Beweging van 1795 tot 1950*, Antwerpen-Amsterdam, 1963, dl. 1, p. 52.
(58) L. Van Damme, *De "Vroedkundige Oeffenschool" van J. Bernard Jacobs (1784)*, in: Scientiarum Historia, 3, 1961, p. 85.
(59) Jan ten Brink (1834-1901), doctor in de theologie. In 1884 hoogleraar in de Nederlandse letterkunde te Leiden. Schreef o.m. Gesch. der Nederl. Letterkunde (1877); Literarische Schetsen en Kritieken (1882-1884).
(60) R.F. Lissens, *De Vlaamse Letterkunde van 1780 tot heden*, Brussel-Amsterdam, 1967, p. 15.
(61) Zie R.A. Blondeau, *Wetenschap in de Taal der Vlamingen*, Gent, 1991, p. 165-217.

TE HUUR

(van 1 mei tot 30 september)

Residentiële stacaravan in de Hoge Venen voor 6 pers., voorzien van alle comfort. In de streek van Eupen - Malmedy - Monchau - Baraque Michel . Inl. tel. 057/30 02 65

ONTDEKKINGSWEEKEND

23 - 24 - 25 APRIL

DE NIEUWE ŠKODA OCTAVIA SDI.
ZEER MOEILIJK TE VANGEN WANT HIJ STOPT BIJNA NOOIT OM TE TANKEN.

De Skoda Octavia SDi vanaf 505.000 Bef. Er bestaat ook al een Octavia Combi SDi vanaf 545.000 Bef.

DE FELICIA MAGIC LINE.
PRACHTEXEMPLAAR MET EEN ZELDZAME GLANS.

Speciale serie Felicia Magic Line vanaf 374.390 Bef.

DE FELICIA BLUE SKY.
TIP VOOR JAGERS :
HOE MEER ZON,
HOE MEER ZE OPVALLEN !

Speciale serie
Felicia Blue Sky
tijdelijk vanaf 329.800 Bef.

Aantrekkelijke financieringsmogelijkheden van Volkswagen-bank

SKODA AUTO

Volkswagen Groep

HUYS YANNICK

Concessiehouder voor uw streek

Kallestraat 16, Beveren-IJzer - Tel. 057/30 00 56

TOTAL
officieel verdeler

Blekerijweg 35
8972 Proven
Tel. 057/30 04 13
Fax 057/30 14 13

PETRAVER nv
Petroleumprodukten Andy Vermeersch

☆ Gasolie ☆ Oliën
☆ Diesel ☆ Smeermiddelen
☆ Petroleum ☆ Kolen
☆ Benzine ☆ Brandhout
☆ Tankstation ☆ Mazouttanks
☆ Butaan- & Propaangas

Wij verzekeren een snelle en trouwe bediening aan de laagste prijzen.

Vanaf heden kunt u nu ook bij ons terecht om loodvrije benzine te tanken.

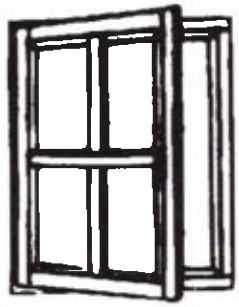

Schrijnwerkerij
Kristof REGHEERE

- Alle nieuwbouw en verbouwing
- Eigen fabricatie van ramen en deuren in hout
- Plaatsen van PVC-ramen, rolluiken
- Leveren en plaatsen van massieve binnendeuren
- Daktimmerwerken

Waaienburgseweg 59b
8972 Krombeke

Tel. 057/40 03 71
Fax 057/40 15 74

DE NIEUWE PAREL BVBA

Begrafenissen TOUSSAINT

BEGRAFENISSEN Funerarium - Crematies
Alle formaliteiten - Dag & nacht tot uw dienst
Rouwtransport - binnen- & buitenland
Erkend door Luikse Verzekeringen
Grafzerken - Bloemen

GRAFZERKEN (Groot- en kleinhandel)
GOEDKOOP en KWALITEIT
IS ONZE REKLAME
Alles volgens uw ideeën en wensen
en op maat gemaakt

TOUSSAINT - HAMPE
Bergenstraat 1, Beveren-Roesbrugge - Tel. 057/30 10 16 - GSM 0477/30 87 98
Gesloten op maandagvoormiddag en op woensdag. Open op zon- en feestdagen.

MICHEL CAPOEN

Waaienburgseweg 67

KROMBEKE

Tel. 057/40.08.54

LOOD- en ZINKWERKEN

KLEINE FISCALE KRONIEK
De gehandicapten en de fiscus

Er zijn voor gehandicapten verminderingen en zelfs vrijstellingen van belasting voorzien in volgende gevallen:

Onroerende voorheffing:

Vermindering van 10 % bij zware handicap van het gezinshoofd; vermindering van 20 % bij zware handicap van de echtgenote of kinderen ten laste.

Personenbelasting:

Bestaat er een zware handicap bij het gezinshoofd of bij de echtgenote dan wordt de belastingvrije som met 44.000 fr. verhoogd. Kinderen die zwaar gehandicapt zijn tellen voor *twee* kinderen.

Onder zware handicap verstaat men een handicap van ten minste 66 % ontoereikendheid of vermindering van lichamelijke of geestelijke geschiktheid. Die toestand moet vastgesteld zijn vóór de leeftijd van 65 jaar.

Motorvoertuigen:

Gehandicapten van ten minste 50 % op de onderste ledematen, die een wagen kopen, zijn hierop slechts 6 % BTW verschuldigd, in plaats van 21 %, en nadien wordt bij aanvraag die 6 % nog terugbetaald.

Voor die gehandicapten is er ook vrijstelling van de belasting op inverkeerstelling.

Voor herstellingen en wisselstukken is het verlaagde tarief van 6 % BTW toepasselijk (in plaats van 21 %).

Voor gehandicapten van ten minste 50 % op de onderste ledematen is er ook vrijstelling van de jaarlijkse verkeersbelasting.

....

Voor alle zwaar gehandicapten moet de invaliditeit bevestigd worden met een attest. Naar gelang het geval wordt het bewijs afgeleverd door verschillende diensten. Wend u tot uw zaakwaarnemer of fiscalist, die over de lijst beschikt van de diverse instanties die bevoegd zijn om dergelijk attest af te leveren.

Serge BLONDEAU
Account. IDAC - Fiscaal Adviseur EHSAL

KUNSTENARES HILDA CORNEILLIE WEER EENS BEKROOND

Van 28 maart tot 10 april jl. had in het Casino te Koksijde een schilderijententoonstelling plaats van het Internationaal Salon van de Europese Kunstverdienste.

Honderden kunstenaars uit binnen- en buitenland namen aan deze tentoonstelling deel. Het werk van Hilda Corneillie uit Roesbrugge werd geselecteerd en door een onafhankelijke jury bekroond met een Zilveren Medaille in de categorie "Compositie met olieverf, acryl, aquarel...". Deze bekroning gebeurde op het geheel van de door haar tentoongestelde werken. - De vele keren dat Hilda Corneillie reeds in de prijzen is gevallen, getuigt onweerlegbaar van haar uitzonderlijk talent. Proficiat!

syharo

Ronny Houben
Weggevoerdenstraat 23
8972 Roesbrugge
057/300 426
0477/437 802

syharo@computer4u.com

Hansie Goeman
Ieperstraat 63 A
8970 Poperinge
057/335 665
0476/294 109

surf to/syharo

Hard- of Software

het ideale geschenk
voor de
communiefeesten

INTEL PENTIUM II 350 Mhz
MB ABIT BH6 (Intel 440BX)
SDRAM 64 MB (PC-100) , VGA AGP 8MB ABIT i740
HARDDISK 6.4 GB SEAGATE, CD-ROM 40x SPEED
15" PHILIPS MODEL 105 S
CASE MIDITOWER (ATX)
FLOPPY 3.5" - 1.44 MB
KEYBOARD PS/2, MOUSE PS/2
SOUNDCARD 16 BIT (PCI), SPEAKERS 120 WATT
MS WINDOWS 98 OEM CD FULL VERSION

46.500,- incl

35.000,- incl

AMD K6-2 3D 350 Mhz MMX
LUCKY STAR SOCKET 7 (100 MHZ)
SDRAM 32 MB (PC-100), S3 / TRIO 3D AGP 4MB
HARDDISK 4.3 GB SEAGATE, CD-ROM 40x SPEED
15" RELISYS MODEL 544 (1024x768)
CASE MINITOWER (AT)
FLOPPY 3.5" - 1.44 MB
KEYBOARD DIN, MOUSE PS/2
SOUNDCARD 16 BIT (PCI), SPEAKERS 120 WATT
MS WINDOWS 98 OEM CD FULL VERSION

CD-REWRITER 2x/6x	10.300,-
DVD-ROM PHILIPS IDE	5.330,-
MODEM 56 Kbs INT. BE APPR.	2.265,-
ZIP INTERNAL IDE 100 MB	3.905,-
HARDDISK 6.4 GB SEAGATE	6.580,-
SCANJET 4100C HP (USB)	6.780,-
RELISYS SCORPIO (30-BIT 600x600)	2.890,-
HP DESKJET 695C	7.000,-
HP DESKJET 720CXI	11.300,-
HP DESKJET 895C	16.300,-
HP LASERJET 1100	19.800,-
HP LASERJET 2100 (4MB)	33.550,-
SDRAM 64 MB (PC-100)	4.150,-
VOODOO BANSHEE AGP 16 MB	4.530,-

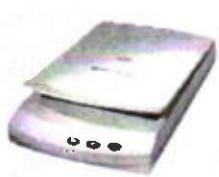

NU OOK ALLES VOOR

PlayStation

DUAL SHOCK CONSOLE 5.450, incl.

FIFA 99-	1.850,-
NBA 99	1.850,-

Reeds vele games vanaf 900,

ROTARY CLUB POPERINGE

Ten voordele van sociale projecten en jeugdinterventiefonds.

Tuin & Beeld

KASTEELPARK 'T COUTHOF

TUINBEURS

Wandelen, kijken en rustig
uw inkopen doen
voor de verfraaiing van uw tuin.
Meer dan 60 stands
met een uiterst gevarieerd aanbod
van bloemen, planten, tuindecoratie,
tuinaanleg, tuinmeubelen,
boeken en tuinbenodigdheden.

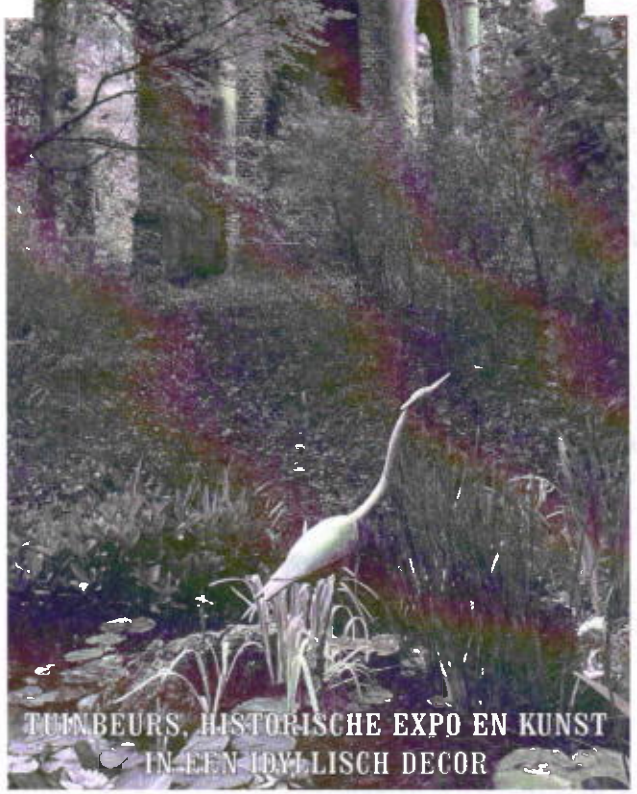

KUNST : BEELDEN & ART-SHOP

Bouttens Philippe, Dessauvage Tjok,
Bossuyt Martine, Bollion Marc,
Boudry Nele, Claeys Jean,
Dekeyser Jef, Dewilde Inge,
Innegraeve Jef, Platteeuw Dirk,
Verhellen Etienne, Van De Poel César,
Demaeyer Jacky, Corneillie Geert,
Paesbrugghe Ronny, Desmet Annie,
Ledene Luc, Lamote Dirk,
Ryckeboer Daniël, De Brabandere Lieven,
Cauwelier Christel, Debacker Steven,
Ronsman Diane, Dewinne Veerle,
Coomans Luc, Lutin Janneke,
Patyn Roland, Bonduelle Pol,
Van Wigenburgh Jan, Hernn Alix.

WORKSHOPS voor BLOEMSCHIKKEN

Op elke tuindag van 14 tot 16 u.
kunt u deelnemen aan een workshop
onder begeleiding van ervaren
bloemenarrangeurs.
Vooraf inschrijven : 057/20 54 61

EXPO 1914-1918 'T COUTHOF, EEN VELDHOSPITAAL

"We'll Remember Pops"
Jan Verdoodt
Steven Vansteenkiste
m.m.v. Philip Oosterlinck

PROVEN - POPERINGE

30 APRIL & 1 en 2 MEI 1999

Vrijdag 30 april 14-18u., zaterdag 1/5 en zondag 2/5 10-18u.
Toegangsprijs 150 fr. - kinderen (-12 j.) gratis - Parkeergelegenheid is voorzien

Met uw toegangsticket, kans op :
2 GRATIS overtochten naar Engeland (voor 2 pers.) - 3 prachtige tuinstoelen.

Info : M. Wallays 057/44 60 63 - M. Poissonnier 057/20 54 61- Website : http://www.come.to/tuinenbeeld

KAAS WATOU SPECIAL
Brouwerij Sint Bernardus
Boligna
P&O North Sea Ferries
NIMA
top-mouton
MALENGIER Willy & Franky
GEROLSTEINER
SOENEN
De Beauvoorder
Pelva Shopping
GASELWEST
CEDAR WORKS
AUTOSTAR VEURNE IEPER
Groep Demey n.v., Adecco Interim, Eurolease, Buickaert Electro-Mekaniek, Poperings Verzekeringsburo, Optiek Dejonghe, Daem Petroleum, Valcke Prefab Beton, Verzekeringen Verraes & Dugardyn, Labo Van Nieland, Durlet n.v., Koffie Bako, Lozza, Tuinen Dewulf, Verzekeringen Devrieze b.v.b.a., Devos containers, Den Hommelzak, Plantec nv, Dekeyser Cleaning nv en m.m.v. Stadsbestuur Poperinge
KBC Bank & Verzekering

TUIN EN BEELD IN 'T COUTHOF
Tuinbeurs - Kunst : beelden & artshop - Expo : 't Couthof : een veldhospitaal
Vrij. 30 april van 14 tot 18 u.
Za. 1 en zon. 2 mei van 10 u. tot 18 u.

Kasteeldomein 't Couthof: een historische plek.

De heerlijkheid Couthove wordt reeds vermeld in 1350. Ze was eigendom van de familie van Hoorn (1430-1571), die er een "Huys van Plaisance" bouwde.

In 1743 komt de heerlijkheid in het bezit van de familie Mazeman. Jean-François de Sales Mazeman, zoon van de aankoper, raadspensionaris en griffier van de stad Poperinge, woonachtig te Poperinge, bouwde het kasteel 't Couthof en betrok het als zomerverblijf.

Het was vooral Baron Jules Joseph Thimothee Mazeman, burgemeester van Proven, die in de negentiende eeuw (1865-1875) zijn stempel drukte op het kasteeldomein en de omgeving. Hij verbouwde het kasteel, legde het park aan naar Engels model met grote loofbomen, en zorgde voor het ontginnen en esthetiseren van de omliggende boslandschappen waarin een aangepaste architectuur kaderde.

Het kasteel is thans in het bezit van de familie d'Udekem d'Acoz, en wordt bewoond door Baron Henri d'Udekem d'Acoz, burgemeester van Poperinge. Het is voor Rotary Club Poperinge een eer en voorrecht om TUIN en BEELD in dit park te mogen organiseren.

't Couthofpark: een landschappelijke tuin naar Engels model.

In de 19de eeuw maakte de landschappelijke tuin in Engeland furore en van daaruit waaide deze mode over naar het continent. De tuin of het park moest een zo getrouw mogelijke kopie zijn van het ideale landschap. Van beken en moerassen werden vijvers gemaakt, beboste gedeelten wisselden met open gazon en weiden. Bomengroepen, van meestal opvallende bomen en coniferen, waren blikvangers in de tuin. Wandelend kwam men voorbij ornamenten en tempeltjes, kopieën uit de Griekse Oudheid.

In Proven werd het park van het kasteel 't Couthof ook in deze tuinfilosofie ontworpen. Vele kenmerken van de landschappelijke tuin zijn in de loop van de jaren bewaard gebleven. De inplanting van het kasteel in het domein, de vijvers met toebehoren als gietijzeren brug en boothuisje, de doorkijken en de overgang van tuin naar landschap, van grasveld naar weide zijn zowel voor als achter het kasteel nog waarneembaar. De oude rode beuken en coniferen tonen aan dat edel gecultiveerde planten een speciale plaats kregen in het park. Het oog werd getrokken naar romantische tuinpaviljoentjes en de tempel. Kortom een prachtvoorbeeld van een Engelse tuin in de streek. Een tuin waar moeder natuur, tijdens de ontwikkeling, veel vrijheid kreeg maar waar de hand van de ontwerper nog altijd voelbaar is.

Couthove: "Hôpital Elizabeth" mei 1915 - november 1918

Gedurende de oorlogsjaren was het Couthofpark de locatie voor minder idyllische bouwsels: in barakken in het veld achter het kasteel was een Belgisch militair hospitaal gevestigd. Château Couthove was hiervoor ideaal gelegen: in de nabijheid van het front, relatief "veilig" en met heel wat uitvalsmogelijkheden in de richting van Frankrijk en de hele Belgische sector.

Poperinge had weliswaar zijn Gasthuis in de Gasthuisstraat, maar toen de stad in die mate beschoten werd dat daar verschillende slachtoffers vielen, werd beslist om het Gasthuis over te plaatsen naar 't Couthof. Het bombardement van 25 april 1915, waar 4 zusters en 6 patiënten het leven bij lieten, gaf wel de doorslag. Een ander hospitaal werd op initiatief van de FAU, Friends Ambulance Unit, reeds vroeg in de oorlog ingericht in het kasteel van "juge" (vrederechter) D'Hondt in de Deken de Bolaan. Het stond onder de leiding van de Engelse arts Rees. Hier werd voor het eerst de naam "Elisabeth hospitaal" gebruikt omdat koningin Elisabeth deze plaats in juni 1915 bezocht had. De directrice werd gravin Van den Steen de Jehay, echtgenote van de kabinetschef van koning Albert I. Toen op 14 juli 1917 een schrapnel boven het kasteel ontplofte en een slachtoffer maakte, werd ook dit laatste eiland van zorgverstrekking te Poperinge overgebracht naar 't Couthof.

"Hôpital Elisabeth" in 't Couthof had dus afdelingen voor militairen en voor burgers en beschikte ook over een kleine materniteit. Toch was het veel kleiner dan "L'Océan" in De Panne, waarop het soms beroep deed voor de vervanging van verpleegsters die aan een verdiend verlof toe waren. Zo belandden Miss Dorothea Macfea en haar nicht Alison Macfea in de lente 1917 in het Couthof. Ze waren onder de indruk van hun bezoek aan 2 gebouwen op de hoeken van het hospitaal: het ontluizingsgebouw en de wasserij, waar oude vrouwtjes de nog bruikbare kledingstukken sorteerden.

Een nevenactiviteit van het hospitaal was de instandhouding van de kantindustrie. De "Lace car" trok er elke dag op uit om draad te brengen naar de bedreven kantwerksters die nog in de streek verbleven en om de afgewerkte stukken af te halen.

De expo op TUIN en BEELD probeert een beeld te geven van de zorgverstrekking in de linies in het algemeen en meerbepaald in 't Couthof met behulp van originele foto's, afgewisseld met medisch materiaal en andere documenten. Met dank aan de groep "We'll Remember Pops", M. Philippe Oosterlinck uit Menen, de familie Blanckaert Poperinge, dokter Philip Deheegher Voormezele, 98ste Batljon Logistiek en de 10de Compagnie Transport, en alle andere medewerkers.

N.V. WALLECAN AGRO

Krombekestraat 85a, 8691 STAVELE - Tel. 057/30 06 23 - Fax 057/30 14 70

VANAF HEDEN

- Sproeien van alle teelten met de nieuwste technieken
- Sproeien van vloeibare meststoffen
- Verkoop van ☞ meststoffen
  - ☞ onkruid- en ziektebestrijdingsmiddelen
  - ☞ zaden
  - ☞ potgrond : Asef - Westhoekveen
  - ☞ perkgoed : Primula's, Viooltjes, Geraniums, hangpotplanten, enz ...
  - ☞ houten bloembakken
  - ☞ boomschors
  - ☞ koemest
- ***Strool nu*** Anti-mos in uw gazon

TE HUUR

- Verticuleerder

KRING VOOR DE GESCHIEDENIS VAN DE FARMACIE BENELUX VOORJAARSCONGRES 24-25 APRIL 1999 - POPERINGE

PROGRAMMA :

Zaterdag 24 april:

13.00-14.30 u.: Inschrijving op het stadhuis.
14.30-15.45 u. : Gezamenlijk bezoek aan het Hoppemuseum (gids: Mr. Antoon Couttenye)
16.00 u. : lezingen in de gotische zaal van het stadhuis:

- Prof. Dr. C. De Backer: De farmacie in de Westhoek tijdens het Ancien Regime.
- Apr. H. Leupe: O.L.Vrouw in de apotheek.
- Apr. G. De Munck: "Bernardin Van Bauwel", Antwerps apotheker en auteur.
- Dr. Apr. M. Van Den Heede: Giftige paddestoelen in / en de apotheek.

19.00-20.00 u. : Aperitief in Gasthof "De Kring"
20.00 u.: Diner + gezellig samenzijn.

Zondag 25 april

09.30 u.: Lezingen in de gotische zaal van het stadhuis:

- Prof. Dr. Em. A. Kint: Dermatologische aandoeningen op schilderijen.
- R.A. Blondeau, wetenschapshistoricus: De hop in de farmacie.
- Apr. Dr. L. Vandewiele: Eindelijk een apotheker in de hemel.

11.00 u.: Kleine receptie met Hommelbier in de gotische zaal, aangeboden door de Heer Burgemeester in naam van de stad Poperinge.
12.00 u.: Lunch in Gasthof "De Kring" met daarna gezamenlijk bezoek aan het vermaarde Talbot House.

Schilder- & decoratiebedrijf

B. RYCKEGHEM-DUERINCK

- wand- en vloerbekleding
- gordijnen
- rol-, vouw- en reepgordijnen
- spuitwerken

Blasiusstraat 17C - 8972 KROMBEKE
Tel. 057/40.09.40

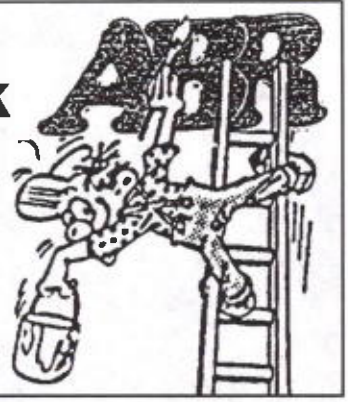

Kris Wyffels
TIMMERBEDRIJF
Handschoolstr. 18
8691 Beveren a/d IJzer
tel. (057) 30 18 64

privé :
Deken de Bolaan 73
8970 Poperinge
tel. 057/33 80 23

U KAN BIJ ONS TERECHT VOOR :
- eigen fabrikatie houten ramen, deuren en poorten
- ramen en rolluiken in PVC
- binnendeuren in alle stijlen
- veranda's
- daktimmerwerken, ...

GRATIS EN VRIJBLIJVEND PRIJSOFFERTE

Opgelet : nieuw privé-adres !

HOBBYZAAK BUSSCHAERT

Blasiusstraat 16, 8972 KROMBEKE
Tel. 057/40 00 97 - Fax 057/40 10 39

Gans het jaar door op alles voor kat & hond
-10 %
op klantenkaart

- Verkoop van voeders voor honden, katten en alle neerhofdieren.
- Verkoop van hondenkorrels voor jonge en kieskeurige hondjes.
- Verkoop van ALLE POPULAIRE RASSEN met deskundig advies, ingeënt, ontwormd en met garantie :
  vb. : Mini Yorkshire, Malthezer, Chihuahua, Mops, Cocker Vlinder, Franse Buldog, Teckel, Jack Russel, Westle, prachtige Berner Sennen, Rotweiler, Am. Stafford en andere mooie lieve gekruiste hondjes
- Ook alles voor neerhofdieren.

RESTAURANT
De Zaligheid
VRAAGT OPDIEN(ST)ER
Jean-Fraçois en Annemie
VERMAUT - DURSIN
Grensstraat 7, Beveren a.d. IJzer
Tel. 056/51 47 81 - 057/30 14 00

PEDICURE
Mevr. Vandewalle-Decaestecker
Veurnestraat 9
8640 Vleteren (Oost)
Op afspraak : tel. 057/40 01 01

Ook verzorging aan huis.

Woensdagnamiddag gesloten

Alle voetverzorgingsprodukten en benodigdheden

Coiffure Stefanie

Ik kom bij U thuis
maar u kunt ook steeds terecht in de
Moenaardestraat 82,
8972 Roesbrugge, Haringe

voor een afspraak :
GSM 075/94 86 14
Tel. 057/30 00 43 *(bij afwezigheid)*

GARAGE SERVICE

NEVEJAN

OKKAZIEMARKT

Met WAARBORG op werk en wisselstukken inbegrepen

TOT 200.000 fr.

VOLKSWAGEN	POLO	diesel	91
FORD	FIESTA	benzine	90
FORD	FIESTA	benzine	91
VOLKSWAGEN	GOLF	diesel	93
FORD	TRANSIT	diesel	92
FORD	FIESTA	diesel	93

200.000 - 300.000 fr.

RENAULT	SAFRANE	benzine	93
VOLKSWAGEN	VENTO	diesel	93
FORD	TRANSIT	diesel	95

300.000 - 500.000 fr.

BMW		diesel	95
AUDI	A4	diesel	95

+ 500.000 fr.

MERCEDES	200 TD	NIEUW

Graaf van Hoornweg 16, 8972 KROMBEKE Tel. 057/40.00.35

HET POPERINGS JONGEREN-KOOR vzw brengt
De mooie kant van 't leven

Zaterdag 24 en vrijdag 30 april
telkens om 20 u.
zaal "Oud-Vlaenderen", Poperinge

Traditiegetrouw brengt het Poperings Jongerenkoor in april hun ludieke show. Omdat er al genoeg stress en spanningen in het leven zijn, koos dirigent Jan Couchez voor een show vol moppen en gekke situaties die aan elkaar gezongen worden door een 25-tal gekende meezingers.

Het verhaal speelt zich af in een doordeweeks gezin, in de school en in een brasserie. Het gezin bestaat uit de moeder die eigenares is van de brasserie waar die avond een speciaal (?!) optreden gepland is. De vader is onderwijzer en de twee kinderen zitten bij hun pa in de klas. Uiteraard gebeuren zowel in het gezin, in de school als in de brasserie de gekste dingen die de lachspieren gemakkelijk aan het werk zetten.

Alle leden (van 7 tot 18 jaar) krijgen de kans om zowel op het vlak van muziek, dans en acteren naar voren te komen. Voor iedereen wat wils dus...

Ook de benedenzaal van Oud-Vlaenderen wordt aangepast aan het geheel. Geen rijen stoelen maar gezellig zitten aan tafeltjes en rustig genieten van een glas.

Kaarten zijn te verkrijgen bij alle leden van het PJK, in Oud-Vlaenderen (057/33 51 61), bij Frans Cayzeele (057/30 09 25), bij Jan Couchez (057/33 46 94) of bij Martine Buseyne (057/33 40 15): in voorverkoop: volwassenen 200 fr., kinderen t.e.m. 12 jaar 150 fr. - aan de deur: 250 fr. - 200 fr.

BAKKERIJMUSEUM "WALTER PLAETINCK" ZUIDGASTHUISHOEVE

De tentoonstelling "Brood- en bakvormen" loopt nog tot 7 november 1999. Men ziet er allerlei vormen in terracotta en metaal, ook vormen voor gelegenheidsgebak. Op zondag 2 mei 1999 wordt de Vlaamse museumdag georganiseerd. Het Bakkerijmuseum neemt deel door het museum gratis open te stellen en bakdemonstraties te geven.

VLAAMSE MIS IN ARNEKE
Zaterdag 1 mei 1999 om 15 u.

In het Frans-Vlaamse Arnèke, aan de voet van de Casselberg, wordt de heilige Goewaert vereerd tegen jicht, reuma en hedendaagse ziektes. Vooral tijdens de noveen, die nog elk jaar in ere wordt gehouden tussen 1 en 9 mei, komen veel bedevaarders op bezoek. De kerk met rijkelijk versierd interieur is een bezoek waard.

Dit jaar wordt met veel luister het millennium gevierd. Duizend jaar geleden, in 999, was Goewaert pastoor in Arnèke.

Op zaterdag 1 mei om 15 u. is er een Vlaamse Eucharistieviering. Hier worden speciaal de bedevaarders uit Vlaanderen en Frans-Vlaanderen uitgenodigd. Op die dag is het dorp in feest met jaarmarkt en kermis.

U kunt Arnèke bereiken via de grens Beveren - Oost-Cappel, Les Cinq Chemins, Bambècque, Herzeele, Wormhout en Ledringhem of via Poperinge, Abele, Steenvoorde, Cassel, Arnèke.

Pastoor Jérôme Vanderschaeve en het parochieteam heten er u alvast van harte welkom !

ONTBIJTSERVICE
t.v.v. Kom op tegen Kanker

Op moederdag 9 mei 1999 organiseert het "Kom op tegen Kanker"-team voor Groot-Poperinge een ontbijtservice.

Wil jij ook je moeder, je vrouw, je vriendin, je buur, ... verrassen met een ontbijtpakket aan de prijs van 200 bef per stuk ? Eten geeft leven, met de opbrengst wordt baanbrekend werk verricht in de strijd tegen kanker.

Door het inschrijven voor één of meerdere onbijtpakketten kan weer wat kwaliteit gegeven worden aan het leven van ernstig zieke mensen, of krijgen ze misschien een kans op genezing.

In de week van 12 tot 18 april komen vrijwilligers uit je dorp of je buurt huis aan huis om je inschrijving op te halen. Je herkent ze aan een badge met ons attestnummer op vermeld. Stop de inschrijvingsstrook met het geld in een gesloten omslag a.u.b. Dank je wel !

Je kan je inschrijving deponeren in de ontbijtbox bij de deelnemende bakker(s) van je gemeente, of je kan ze meegeven met kinderen van de lagere school tot 23 april.

Op 9 mei worden de onbijtpakketten door de brandweer aan huis gebracht. We danken bij voorbaat iedereen die inschrijft op de ontbijtservice, en niet in het minst de mensen die zorgen voor de ophaling en de bedeling ervan !

Inschrijven kan alleen voor de inwoners van Groot-Poperinge tot en met 25 april.

Info : Stefaan Lobelle, tel. 057/33 67 19.

HULDIGING ROGER-A. BLONDEAU 80 !

De deelnemers aan de academische zitting, op zondagvoormiddag 18 april worden vriendelijk verzocht tijdig naar het Poperingse stadhuis te komen, want het wordt een ware overrompeling. In de gotische zaal zijn er 260 zitplaatsen, maar er zijn reeds meer dan 320 intekenaars. De universiteiten van Antwerpen, Gent en Leuven zijn sterk vertegenwoordigd, met aan hun hoofd prof. dr. A. Devreker, em.-rector van de Gentse universiteit en prof. dr. Jacques Maton, vicevoorzitter van de Bestendige Commissie voor de Geschiedenis van de Wetenschappen van de Koninklijke Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België.

Bij de academische zitting zorgt het kamerorkest Foscolo voor de muzikale omlijsting, terwijl in het Gasthof "De Kring" tijdens het huldemaal (reeds 190 ingeschrevenen) de "Sfinkx", een orkest van de Koninklijke Gidsen, instaat voor de gepaste stemming.

De receptie na de academische zitting, moet wegens het groot aantal deelnemers plaats vinden op de binnenkoer van het stadhuis. NV "De Beauvoorder" zal zorgen voor fijne hapjes en door het stadsbestuur wordt Hommelbier, Watouse Tripel en frisdrank aangeboden.

De gotische zaal en het stadhuis wordt versierd met bloemen en planten van Flora Lux te Dadizele. En bij het betreden van het stadhuis wordt iedereen vergast op een kopje Bruynooghe's koffie ! Maatregelen zullen genomen worden om de parkeermogelijkheid te verhogen.

Zaterdag 24 april 1999

CC DE CROONE - PROVEN

DJ EVOLUTION

MEDICAL JENEVERBAR

Blue Light Party

VVK 100 / ADD 150
HVK WESTHOEK

café *The Jack*
café *De Keikop*
Voorverkoopadressen : *Top Disc*

HET VLAAMSE KRUIS v.z.w.
AFDELING WESTHOEK
presenteert

RECORDPOGING REANIMEREN

MOND-OP-MOND-BEADEMING & HARTMASSAGE

VRIJDAG 14 MEI 1999

BLO-ZAAL, REKHOFSTRAAT - POPERINGE

AANVANG OM 9.00 U.
HUIDIGE RECORD is 8 u.
OGENBLIK VAN VERBREKING : 18.00 U.

TOEGANG GRATIS

DE LEVAARD

ACTIVITEITEN

ZATERDAG 17 APRIL 1999

om 20.00 uur
WILLEM VERMANDERE
Inrichting : Ambassador Club Poperinge
Kaarten: tel. 057/30 02 70

ZONDAG 6 JUNI 1999

2e BLAUWERSMEETING
VOOR VW-KEVERS & BUGGY'S
Nostalgie uit de jaren '60-'70
met live-optreden van "THE VIPERS"
Ingang: gratis - Info : 057/30 06 36

ZATERDAG 12 JUNI 1999

GROOTSE BARBECUE
t.v.v. Feestcomité van Haringe

ZONDAG 13 JUNI 1999

om 20.00 uur
KARAOKE
Ingang: gratis

ORGELCONCERTEN

VRIJDAG 18 JUNI 1999

om 20.00 uur
Peter Thomas (Gent)
te Stavele

VRIJDAG 2 JULI 1999

om 20.00 uur
Duo All'Armi
Jan Van Landeghem (orgel)
Alain Roelant (trompet)

VRIJDAG 16 JULI 1999

om 20.00 uur
Stef Tuinstra (Groningen - Nederland)

VRIJDAG 30 JULI 1999

om 20.00 uur
Jos Van Immerseel (Antwerpen)

ZONDAG 15 AUGUSTUS 1999

om 18.00 uur
Barbara Vandendriessche (Vleteren)
Het Ieperse Kamerkoor
o.l.v. Dirk Coutigny
om 19.30 uur Poperingse Hennepot

VRIJDAG 27 AUGUSTUS 1999

om 20.00 uur
Frère Jean-Paul Lécot
(Lourdes - Frankrijk)

Inlichtingen : E.H. Jozef Van Acker, tel. 057/30 06 09
Paul Recour, tel. 057/30 02 70

Verzekeringskantoor RECOUR

CDV 23657
Prof. O. Rubbrechtstraat 68 A
8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 02 70
Fax 057/30 12 90

- ***In ziekteverzekering mag men zich niet vergissen !!***
- **volledige terugbetaling** van hospitalisatiekosten + voor- en nazorg
- vrije keuze van arts, ziekenhuis en kamer
- onbeperkt in duur en bedrag
- ook ééndagskliniek
- bevallingskosten
- ambulancevervoer
- ...

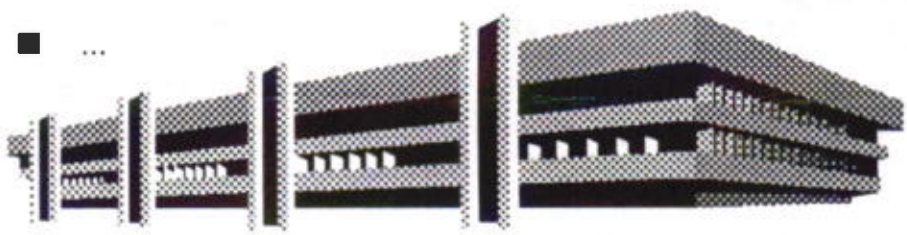

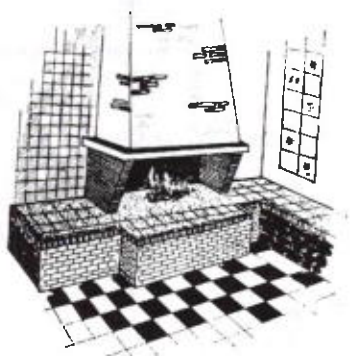

Alle bouwwerken
Vloeren
Terrassen
Sierschouwen

Norbert Butaye

Krombekestraat 47
8691 STAVELE - ALVERINGEM
Tel. 057/30 02 29

KBG ROESBRUGGE-HARINGE

Op woensdagnamiddag 5 mei 1999 plannen wij onze halvedagreis naar Arneke en Nausicaa-Boulogne.

Vertrek : Haringe Anseeuw
Hoeve Camerlynck
Haandekot
12.15 u. : Klooster, Molenwal
12.30 u. : Roesbrugge (Marktplein)

Eerst is er een korte bezinning in de kerk van Arneke, waar de H. Goewaert vereerd wordt tegen jicht en reuma-aandoeningen. Langsheen de mooie landschappen van Frans-Vlaanderen rijden wij naar Pernes-les-Boulogne voor de koffie en gebak.

In Boulogne bezoeken wij het centrum van de zee "Nausica" : een mooi complex waar wij kennis kunnen maken met de wereld van de zee en haar bewoners. Terug door een mooie golvende streek naar de Zwarteberg voor avondstop : koude schotel met frietjes.

Prijs : 1.060 fr. per persoon. Inbegrepen : bus, dienstgeld, chauffeur, begeleiding, koffiestop met gebak, ingang Nausica en koude schotel met frietjes (zonder drank).

Ook niet-leden zijn welkom. Inschrijven bij de bestuursleden, vóór 25 april.

CM ZIEKENZORG ROESBRUGGE-HARINGE

Maandag 24 mei 1999 : dagreis naar de deltawerken en Yerseke

Op Pinkstermaandag 24 mei richt CM Ziekenzorg Roesbrugge-Haringe een prachtreis in naar de mooie streek van de Nederlandse Deltawerken en de mossel- en oesterteelt in Yerseke.

Programma :

Vertrek om 6.00 u. Roesbrugge markt, om 6.10 u. Haringe klooster, om 6.20 u. Watou kerk en om 6.35 u. Poperinge Oudstrijdersplein.

Langs Brugge en Sluis naar Breskens voor de veerboot over de Westerschelde naar Vlissingen, naar Middelburg en het pittoreske Veere. Via de deltawerken met o.a. de Veerse Dam en de machtige Oosterscheldekering naar Stellendam voor een bezoek aan de Haringvlietexpo.

Middagmaal : groentesoep, Wiener Schnitzel en ijs.

De namiddag brengt ons via dammen en de machtige Zeelandbrug over de eilanden Schouwen-Duiveland, Noors-Beveland naar Yerseke in Zuid-Beveland. Na koffie en bolus legt de plaatselijke gids ons uit hoe de mosselen en oesters geteeld worden en maken we een rondritje doorheen de haven. Via de veerdienst Kruiningen naar St.-Martens-Latem voor avondstop met belegde boterham. Terug omstreeks 22.00 uur

Prijs : 1.400 fr. inbegrepen : autocar, chauffeur, verzekering, veerboot, toegang en drankje in de Haringvlietexpo, middagmaal (zonder drank), koffie met bolus, plaatselijke gids in Yerseke en belegde boterham (zonder drank). Inschrijven vóór 10 mei bij Jozef Deschuytter (057/30 00 09). Iedereen is van harte welkom.

ZAALVOETBALPLOEG "DE BLAUWERS"

Zaalvoetbalploeg "De Blauwers" met thuisbasis Roesbrugge heeft er een verdienstelijk seizoen op zitten.

Niettegenstaande de langdurige afwezigheid van enkele basisspelers werd de Hoppecupcompetitie toch nog afgesloten in de subtop van de rangschikking.

Het net afgesloten seizoen was het laatste voor Guido Monkerhey. Deze erg verdienstelijke ploegspeler, tevens kapitein van de ploeg, zet er na een carrière, die ergens begin jaren '80 startte, definitief een punt achter.

Het wordt een hele opgave het vertrek van deze polyvalente speler op te vangen, maar daartoe zijn al de nodige contacten gelegd.

Intussen kijken we al uit naar de niet te missen jaarlijkse barbecue van "De Blauwers" de 2de zondag van september (en van de kermisweek) in Roesbrugge bij P. Gunst. Kaarten zullen zoals steeds verkrijgbaar zijn bij de spelers of bij P. Gunst.

TE KOOP : IJZERBODE'S

van 1981 t.e.m. 1998 bij Albert Flament,
Kasteeldreef 38, 8930 Rekkem
Tel. 056/41 52 17

TOMBOLA BOUW EN INDUSTRIE

Afdeling Roesbrugge, Proven en Watou

12761 - 12820 - 12825 - 12843 - 12976 - 13056 - 13188 - 13316 - 13381 - 13496 - 13660 - 14023 - 14026 - 14041 - 14078 - 14101 - 14262 - 14286 - 14297 - 14306 - 14402 - 14421 - 14444 - 14454 - 14461 - 14492 - 14557 - 14603 - 14624 - 14651 - 14672 - 14781 - 14871 - 14980 - 15021 - 15095 - 15131 - 15349 - 15371 - 15391 - 15462 - 15557 - 15588 - 15759 - 15803 - 15890 - 15922 - 15925 - 15939 - 16039 - 16071 - 16082 - 16160 - 16212 - 16380 - 16472 - 16530 - 16577 - 16623 - 16639 - 16704 - 16745 - 16839 - 16880 - 17125 - 17144 - 17160 - 17318 - 17369 - 17372 - 17447 - 17507 - 17623 - 17727 - 17729 - 17747 - 17753 - 17998 - 18190 - 18202 - 18290 - 18319 - 18392 - 18499 - 18501 - 18541 - 18588 - 18664 - 18822 - 18840 - 18841 - 18950 - 18980 - 19052 - 19120 - 19370 - 19418 - 19562 - 19970 - 19985 - 24034 - 24043 - 24067 - 24070 - 24073 - 24081 - 24095 - 24105 - 24176 - 24180 - 24188 - 24439 - 24320 - 24326 - 24333 - 24370 - 24397 - 24435 - 24441 - 24509 - 24542 - 24612 - 24614

Prijzen af te halen tegen 1 juni in " 't Christen Volkshuis" bij P. Gunst

GARAGE - CARROSSERIE
F. DECLERCK
Roesbruggestraat 72
8691 BEVEREN
Tel. 057/30 04 16

verdeler HYUNDAI

- Toyota Carina diesel '97
- VW Golf III TD 3-deurs '96
- Peugeot 306 diesel 5-deurs '95
- Toyota Carina diesel '94
- VW Polo benz. '94
- Ford Fiesta 1100 benz. '93

okkasieauto's met waarborg

Zaterdag 24 april 1999
CC DE CROONE - PROVEN
DJ EVOLUTION
MEDICAL JENEVERBAR
Blue Light Party
VVK 100 / ADD 150
HVK WESTHOEK
café *The Jack*
café *De Kelkop*
Voorverkoopadressen : *Top Disc*

HET VLAAMSE KRUIS v.z.w.
AFDELING WESTHOEK
presenteert
RECORDPOGING REANIMEREN
MOND-OP-MOND-BEADEMING & HARTMASSAGE
VRIJDAG 14 MEI 1999
BLO-ZAAL, REKHOFSTRAAT - POPERINGE
AANVANG OM 9.00 U.
HUIDIGE RECORD is 8 u.
OGENBLIK VAN VERBREKING : 18.00 U.
TOEGANG GRATIS

BADKAMERS
VERWARMING
KEUKENS

florisan

Een uitvoerige dokumentatie ligt voor u klaar

Onze toonzaal zit vol ideeën en we geven U graag advies bij de realisatie van uw sanitair, volledig vrijblijvend, ook op zaterdag

Florisan nv - Albert I laan 25 - 8630 VEURNE - Tel. 058/315.315

ook uw installateur waardeert onze service !

Kapsalon NANCY

DAMES & HEREN

Molenstraat 3, 8972 KROMBEKE - Tel. 057/30 15 59

PROFESSIONELE ZONNEBANK
VOLLEDIG NIEUW MODEL !!!
BRUINT UITERST SNEL !!!

- 30 Wolfflampen, snel & veilig bruinen
- 3 gezichtsbruiners
- Anatomische relaxplaat, biedt u een perfect ligcomfort
- Duplo fresh-air systeem, zorgt voor een maximale ventilatie
- El Solar

COMMUNIE 1999

GROTE KEUZE AAN COMMUNIEPRENTJES

FOTOPOCHETTEN • GEDRUKTE FOTO'S

Eveneens verkrijgbaar communiemenu's, uitnodigingen en tafelkaartjes !
Alles naar ieders idee, smaak en budget. Kom vrijblijvend een kijkje nemen !

Voor al uw drukwerk

DRUKKERIJ SCHOONAERT

Bergenstraat 1, 8972 Roesbrugge
Tel. 057/30 03 79 - Fax 057/30 09 80

HE MACHUYT TE POLLINKHOVE

"Hé Machuyt" is een geheel van drie activiteiten die worden gehouden rond de inhuldiging van het Boerenkrijgmonument te Pollinkhove.

Alle activiteiten vinden plaats op zaterdagavond 24 april 1999 vanaf 19 u.

"Hé Machuyt" staat voor een historische evocatie aan de Machuitbeek en omvat een soort historische reconstructie rond de Franse invallen, de inhuldiging van het monument en als afsluiter het spetterend volksfeest met optreden van de groep Tamboer.

De evocatie start stipt te 19 u. in de Lindesteenweg aan de brug over de Machuitbeek.

De gemeente Lo wil met dit sober landschapsmonument hulde brengen aan de vrijwilligers die zich tegen de Franse bezetter keerden toen deze met groot geweld het Westland binnenvielen op 25 april 1794. Tijdens de inval van de Fransen lieten twaalf Pollinkhovenaren het leven. Deze inval van de Fransen en het verzet van de plaatselijke bevolking tegen deze vorm van geweld is voor onze streek heel wat belangrijker dan de zogenaamde Boerenkrijg, een paar jaar later, waarbij geen enkel slachtoffer uit onze gewesten te betreuren viel.

Het monument is niet zo maar een platte steen. Het bestaat uit twee symbolische delen. De monumentale spies enerzijds, waaruit tekst is gebrand, verwijst naar een verdedigingsvorm (soort bajonet). Anderzijds is het andere deel een metalen vlechtwerk dat verwijst naar de schans die men 205 jaar geleden had opgeworpen en die vervaardigd was uit een vlechtwerk van takken. Van op dit momument heeft men een prachtig en uitstekend uitzicht op het idyllisch landschap van de alluviale vlakte van de IJzer.

Het was de grote wens van Koen Morlion om het keiharde verzet van de Pollinkhovenaars tegen de Fransen te identificeren en te vereeuwigen in een landschapsmonument. Een werkgroep is er inmiddels in geslaagd deze droom te verwezenlijken. Rond de inhuldiging op zaterdagavond 24 april a.s. is heel wat te doen. Alle lezers van De IJzerbode worden uitgenodigd er een fijne familieavond van te maken aan de brug over de Machuytbeek in de Lindesteenweg. Hartelijk welkom.

TE PROVEN

Nabij houthandel Decadt

24/24 uur

BROODAUTOMAAT

Binnenkort kan je ook betalen met PROTON

KORTING 50-PLUSSERS

MET WAARBORG

TANDLABO RAHEEN

GEBROKEN GEBIT ?
KLAAR TERWIJL U WACHT !

Bruggestraat 76, POPERINGE - Tel. 057/33 86 47
Open : iedere werkdag, zaterdag inbegrepen

CANTANDO BRENGT CHRISTUS VINCIT MET LUDO GELOEN

Zaterdag 17 april om 20.15 u.
O.L.Vrouw-Middelareskerk
Capucienenstraat 48 te Ieper

Ludo Geloen (geboren te Dikkebus in 1962) is leraar orgel aan de muziekacademies van Ieper, Diksmuide en Poperinge ; hij bespeelt tevens het orgel van de O.L.V.-Middelareskerk te Ieper. Tevens profileert hij zich als beiaardier te Ieper en te Mesen. Op autodidactische wijze is hij actief als componist en improvisator. Zijn muzikale loopbaan is gesteund op een jarenlange studie aan het Koninklijke Conservatorium te Gent, waar hij verscheidene eerste prijzen behaalde, zowel in de practische vakken als in theorie. In juni 1998 behaalde hij zijn laureaatsdiploma beiaard aan de Koninklijke Beiaardschool "Jef Denyn" te Mechelen.

Als organist en beiaardier concerteert hij in binnen- en buitenland (Frankrijk, Nederland, Italië, Duitsland en Rusland).

De laatste jaren legt hij zich meer en meer toe op het promoten van hedendaagse orgel- en beiaardliteratuur. Dit door eigen composities, improvisaties en organiseren van concerten. In dit teken staat hij dan ook aan de wieg van de stichting orgelkring te Ieper, met name "Organum Yprense vzw".

Het Vocaal Ensemble "Cantando" bestaat uit Dirk Decae (dirigent en bariton), Wim Orbie (bariton), Luc Orbie (contra-tenor) en Patrick Celis (tenor).

Cantando brengt religieuze gezangen op Latijnse tekst. Een deel zijn gregoriaanse gezangen, die worden uitgevoerd op een historisch verantwoorde manier. Hiervoor laat het ensemble zich leiden door de semiologie, de studie van de authentieke handschriften.

Sinds kort verruimt Cantando evenwel zijn horizonten. Zo worden zowel nieuw gecomponeerde als gregoriaanse gezangen geconfronteerd met eigentijdse elementen. Vaak vormt de gregoriaanse melodie een cantus firmus voor de uiteindelijke compositie. Gregoriaans combineren met synthesizers, sax, slagwerk, enz ... kan verrassend lijken, maar voor Cantando vormt dit een natuurlijke evolutie in haar uitvoeringspraktijk. Op dit vlak werd baanbrekend werk verricht door o.a. het Hilliard-ensemble, dat samen met saxofonist Jan Garbarek originele composities plaatst tegenover hedendaagse improvisaties.

Met betrekking tot dit laatste onderdeel van haar repertoire wordt Cantando aangevuld met Frank Markey (sax-sopraan en sax-tenor) en Carl Vanneste (synthesizer).

Ludo Geloen en Cantando bundelen de krachten samen teneinde op zaterdag 17 april 1999 om 20.15 u. in de O.L.V.-Middelareskerk te Ieper een concert te brengen, waarbij zij het kerkelijk jaar doorlopen, zowel met gregoriaanse gezangen, orgelimprovisaties op deze gregoriaanse gezangen als gregoriaanse gezangen, geconfronteerd met eigentijdse elementen.

MENSEN VAN BIJ ONS

Op 6 april jl. is in het Mariaziekenhuis te Poperinge overleden : mevr. Angèle Meesemaecker.

Angèle was geboren te Houtem (Veurne) op 9 mei 1912. Zij huwde in 1934 met haar dorpsgenoot de douanier Jules Verdoolaege en ze vestigden zich aanvankelijk te Moerkerke aan de Nederlandse grens. In 1936 kwam het gezin Verdoolaege-Meesemaecker wonen op de Beverenkalsijde in het huis thans bewoond door mevr. Annick Pacco. Jules werd er spelend lid (klarinettist) van de Roesbrugse muziekmaatschappij l'Union. In oktober 1946 werd hij overgeplaatst naar Poperinge, vervolgens naar het Antwerpse in 1961 om in 1967 terug te keren naar Abele, waar hij verbleef tot op zijn oppensioenstelling. Ze betrokken er opnieuw hun eigen huis te Poperinge in de Veurnestraat. Jules is er op 3 maart 1977 overleden. Angèle verbleef de laatste jaren van haar leven in het bejaardentehuis H. Hart te Poperinge.

PANELFUND

LUXEMBURGSE SICAV

PANELFUND
BONDS EUROPE
OPPORTUNITIES
(TOT 31.12.98 : PANELFUND BONDS EMU)

OOK ALS HET GAAT
OM OBLIGATIEFONDSEN,
STEKEN SOMMIGE ER MET KOP
EN SCHOUDERS
BOVENUIT

ASLK EDDY AMELOOT
Prof. O. Rubbrechtstraat 14, 8972 ROESBRUGGE
057/30 08 66 - 057/30 12 42 (privé) - 075/91 83 15

op de
open dagen
van 17 tot 25 april
halen wij
de lente
binnen

KLASSIEK IN STIJL

JONG WONEN

HEDENDAAGS ZITTEN

Boligna POPERINGE - 057/33 38 81
MEUBELEN VOOR DAG EN NACHT CASSELSTRAAT 41

Tijdens de open lentedagen
van 17 tot 25 april is Boligna
open van 9 tot 12 en van 14 tot 19 u.
ook op zondag van 14 tot 19 u.

Roesbrugge, Haringe en Beveren tijdens de Brabantse Omwenteling en de Franse Bezetting 1789-1802 (9)

10.1 De Verkiezingen te Roesbrugge-Haringe

Op 13 december werd er bekend gemaakt dat alle mannen van 21 jaar en ouder, die wilden vertegenwoordigers kiezen op 15 december moesten samenkomen in de kerk van Haringe. Behalve een Franssprekende winkelier en enkele jongeren is niemand komen opdagen. De verkiezingen begonnen dus spotsgewijze met het kiezen van twee of drie van de armste personen, steuntrekkers van de dis (nu OCMW). Dit werd echter niet aanvaard. Anderen hebben met geld omgekocht, zo men meent, en de stemmen gingen naar Karel Provoost,[21] zoon van Maarten en naar Arseen Bachelier, zoon van Winok, gehuwd, maar zeer jong en ijzerhandelaar. De eerste had de meeste stemmen gekregen. Hij was nog geen 25 jaar oud, ongehuwd en inwonend bij zijn vader die een ijzerwinkel uitbaatte.

10.2 Verkiezingstwist te Alveringem en Leisele

Toch verliepen deze verkiezingen niet zo rustig zoals het kasselrijbestuur had gehoopt. Te Alveringem ontstonden er twee strekkingen, de ene groep wilde deze, een andere groep wilde andere personen verkiezen. De verkiezingen waren 's morgens begonnen en 's avonds waren ze nog niet afgelopen. Een detachement van het garnizoen van Veurne trok naar Alveringem en sloot de verkiezing af. De kiezers van Leisele maakten moeilijkheden over het aantal vertegenwoordigers. Zij gingen niet akkoord met de richtlijnen van het kasselrijbestuur. Niettegenstaande verschillende aanmaningen om de verkiezingsresultaten mee te delen werd het korps van de representanten zonder hen samengesteld. Nadien zonden de Leiselnaars hun verkozenen naar Veurne, maar ze werden niet meer aanvaard en naar hun dorp teruggestuurd.

10.3 De verkiezingen in andere dorpen van Veurne-Ambacht

De andere dorpen van Veurne-Ambacht hebben geen verkiezingen gehouden. Het waren Proven, Krombeke, Oostvleteren, Westvleteren, Reninge, Beveren, Stavele, Gyverinkhove.[22] Griffier De Moor van Proven dacht toch de verkiezing te organiseren. Op het gestelde uur ging hij naar de kerk, maar trof er geen kiezers aan. Wel waren er enige vrouwen in de kerk aanwezig. Zij joegen hem buiten zeggende : "Het huis van God mag niet onteerd worden door zulke zottigheden". De Moor poetste de plaat om uit de handen van deze "matronen" te blijven.

10.4 Eerste werking van de representanten

Kroniekschrijver G. Vander Meulen geeft commentaar op de verkiezingen en vooral op de representanten. Dat het schertsverkiezingen waren staat als een paal boven water. Niemand nam deze verkiezingen ernstig, het was een spelletje namen noemen. Toch nam de Franse bezetter dit serieus op. Deze dubbelzinnige toestand zal later nog tot moeilijkheden leiden.

Onder dit korps van representanten van Veurne en Veurne-Ambacht waren er vele die meer bekwaam waren om te ploegen en karnemelk te drinken dan om wetheer te spelen.

Vander Meulen vertolkt dit met een gekende spreuk : "Als niet komt tot iet, niet en kent zijn schoen niet".

Enkele dagen later werden de verkozen "volksverbeelders", de bekwame zowel als de onbekwame, bijeengeroepen in een openbare vergadering. De stadsmagistraat stelde een kamer ter beschikking. Iedere dinsdag werd er vergaderd, van 's morgens tot na de noen. In de eerste zitting verkozen ze jonker Pieter Dubois, raadsheer te Dowaai en geboortig van Veurne, tot voorzitter.

Advokaat Van Moe werd tot secretaris aangesteld met een wedde van 300 pond per maand. De leden die buiten Veurne woonden kregen per vergadering een zitpenning van drie pond. De verst wonenden hadden wat meer, die van de stad deden het voor niets en uit ijver.

Hun eerste resolutie was dat ze geen ontslag aanvaardden. Iedere verkozene moest dienen en de vele excuses werden weggewuifd. Had men de excuses aangenomen dan zouden de meesten bedankt hebben. Wie reeds lid was van het stadsmagistraat beweerde dat er een onverenigbaarheid was tussen beide functies, maar hij kreeg terstond dispensatie.

Nadien kwam de eedaflegging. Er rees onmiddellijk een debat, aan wie moest de eed van trouw afgelegd worden ? Was het Oostenrijk ? Was het aan de Franse bezetter ? Legden ze de eed af aan het vrij en souverein volk van Veurne ? De eedkwestie was nog niet van de baan. De geestelijken die lid waren van de vergadering eisten dat men zou "sweiren om de roomsch catholycke religie vooren te staan". Zij haalden het pleit en aldus werd de eed afgelegd.[23] De stadsmagistraat had gehoord over de moeilijkheden rond de formule van de eed. Hij werd ongerust, want ook hij zou een eed moeten zweren. Hij ontbood pastoor-deken Burie van Sint-Niklaas. Deze stelde hen daarop gerust. Weinige dagen later legde de stadsmagistraat ook deze eed af aan het korps van de volksverbeelders.

De Franse bezetter was echt verwonderd dat onder de gekozenen ook geestelijken waren. Men antwoordde hen dat het de wil van het volk was. In deze geestelijken had men alle vertrouwen en tenslotte ging het hen niet aan !

10.5 Nog over de "voksverbeelders" van Veurne

Vele representanten hadden willen lid worden van de Veurnse stadsmagistraat. Men sprak dus om dit korps te hervormen. Er waren twee plaatsen van schepen vacant, een door de dood van Demaziere en deze van jonker Jozef Dubois, die voorzitter was geworden van de vergadering van "representanten". De leden van de stadsmagistraat, die tevens representant waren, antwoordden echter dat er voldoende leden waren om de dienst waar te nemen zodat er besloten werd deze plaatsen open te laten. Andere kwesties werden in deze vergadering van de volksverbeelders niet besproken; het ging telkens over de hervorming van de stadsmagistraat. Men moest evenwel met deze kwestie opletten. Alle treffelijke en weldenkende lieden van dat korps vreesden dat de hervormde vergadering zou samengesteld worden uit slechte en onbekwame lieden, die alleen daarin wilden komen voor het profijt. Zij stemden tegen de hervorming en bleven meester van de magistraat. Enige representanten die op een gunstige uitslag van de stemming hoopten, waren verplicht aan de meerderheid toe te geven. Dit gebeurde op 28 december 1792. Jonker Pieter Dubois verzocht na een maand ontheven te worden van zijn functie van voorzitter. Raadspensionaris Marannes werd in zijn plaats gesteld. Hij heeft verder deze post bekleed tot aan het einde van de Franse bezetting. Toch heeft de vergadering van de Veurnse representanten een belangrijke beslissing genomen in verband met de vertegenwoordiging in de schoot van de Vergadering van West-Vlaanderen te Ieper. Deze provinciale vergadering te Ieper werd opnieuw opgericht. Ze bestond uit afgevaardigden van de steden en kasselrijen Ieper, Veurne, Waasten en verder Wervik, Diksmuide, Roeselare, Menen en de roede van Menen, Poperinge, Lo en tenslotte de acht parochies. Gedeputeerden van Veurne werden dus naar Ieper gezonden om aan de vergadering deel te nemen. De gedeputeerden-volksverbeelders hadden echter minder geduld dan de gedeputeerden-magistraten. Deze laatsten, van zodra zij vernamen dat Ieper hen geen stemmen wilde geven in verhouding tot de opbrengst van de belastingen, verlieten de vergadering en weigerden nog verder te zetelen.

→

De Ieperlingen en hun provinciale staten waren daardoor gepijnigd en mistevreden. Nu konden ze zich niet zovele uitgaven veroorloven zoals ze gehoopt hadden. Want, voegt G. Vander Meulen eraan toe, Ieper kan niet veel uitgaven doen omdat het arm gewaand wordt. Andere pogingen, om Veurne te overhalen om aan de provinciale staten deel te nemen, mislukten. Dit is wel het voornaamste dat de Veurnse representanten hebben gedaan[24].

In vele vergaderingen van de volksverbeelders werd over allerlei onbelangrijke zaken gedebatteerd. Het is de moeite niet om er te blijven bij stilstaan, zegt G. Vander Meulen.

Een ander debat werd gevoerd over de afschaffing van de vrijdommen op de stadsrechten op bier en wijn. Deze vrijstelling van belasting op bier en wijn bestond, sedert lange tijden, voor de hoog-baljuw-burgemeester en landhouder en hun weduwen, zo lang ze leefden, verder voor de stadsmagistraat zo lang men in functie was, al de kloosters, de abdij en het kapittel, alle geestelijken die in de stad woonden, de meester van de Vlaamse school en nog enige anderen.

Niettegenstaande de vele protesten van geïnteresseerden werd de vrijstelling door de representanten afgeschaft. Dit bleef zo tot aan het einde van de Franse bezetting. Dan keerde alles weer op de oude voet.

De leden van de stadsmagistraat kloegen dat zij rechten betaald hadden om te genieten van de vrijstelling van rechten op bier en wijn. Zij oefenden hun functie uit onder belastende voorwaarden. Zij argumenteerden dat deze vrijstelling het enige profijt was dat ze kregen voor de diensten die zij aan de stad verleenden. G. Vander Meulen oordeelde ook dat de klagers gelijk hadden en hun argumenten doorslaande. Maar schreef hij erbij, waar alles willekeurig is, is er geen rechtvaardigheid. Hij eindigde met een spreuk van de Pruisische koning Frederik de Grote, en daarmee stelt hij zijn ruime belezenheid ten toon : gouvernement de canaille, rien qui vaille (een kanalje-regering is niets waard)[25].

10.6 Manifest van Malou

In de loop van de maand december 1792 verspreidde Malou van Ieper een politiek manifest. Hierin werden de Nederlanders (de inwoners van de Zuidelijke Nederlanden) aangespoord om de principes van vrijheid en gelijkheid na te leven. De emigranten, die in Frankrijk troebelen hadden verwekt en hier aan het volk van alles wijsmaakten, zullen vernietigd worden.

Op het einde van dit manifest deed hij een oproep tot de jongelingen die patriot geweest waren tijdens de Brabantse Omwenteling om als soldaat dienst te nemen. Op 21 december kwam hij naar Roesbrugge met zijn drogredenen, maar niemand keek naar hem. Hij sliep in de posterij en maakte bij de herbergwaard zijn beklag dat niemand vriendelijk met hem was.

't Vervolgt

Frans Denys

Noten :

(21) Karel Provoost was Oostenrijks gezind. Vermoedlijk namen de Roesbrugse jongeren toch aan de verkiezingen deel om een Oostenrijksgezinde te kiezen. Het zou ondenkbaar zijn geweest dat, na de herhaalde plunderingen door het Franse leger, men een Fransgezinde zou gekozen hebben. Deze verkiezingen waren dus een eerste uiting van protest tegen de Franse bezetter.

(22) Ook hier is de reden voor het afwijzen van Franse verkiezingen duidelijk. Deze parochiebesturen waren Oostenrijksgezind en wilden dus niet medewerken met de Franse bezetter. Ze hadden ook gezien welke verwoestingen het Franse leger had aangericht te Roesbrugge.
Met uitzondering van Gyverinkhove waren in deze dorpen vrijkorpsen actief om, samen met de Oostenrijkers en hun bondgenoten, tegen de Franse Sansculotten te strijden in de periode van juli 1973 - juli 1794.

(23) Overal trad de geestelijkheid op om bij de eedaflegging het rooms-katholieke geloof te verdedigen. Deze verdediging lag in de lijn van het Oostenrijks gedachtengoed. De kerkelijke gezagdragers, vooral in de grensstreek met Frankrijk waren op hun hoede tegen de antikerkelijke besluiten van de Franse revolutie. De eedaflegging was het bewijs dat de "volksverbeelders" van de vrije vergadering van het souvereine volk van Veurne anti-Fransgezind waren.
Enkele Fransgezinden zullen dit wel aan de Franse bezetter verklapt hebben met het gevolg dat het wantrouwen van de bezetter tegenover deze vergadering en de bevolking nog toenam.

(24) Tijdens de Oostenrijkse tijd 1715-1794, had West-Vlaanderen geen vertegenwoordiging meer in de Staten van het graafschap Vlaanderen te Gent. Met de Brabantse omwenteling echter was een eerste eis van West-Vlaanderen opnieuw vertegenwoordigd te zijn in alle bestuursorganen. Aangezien de Staten van Vlaanderen dit weigerden, richtte West-Vlaanderen zelf, te Ieper een eigen Staten-vergadering op in 1789. In deze vergadering werd niet gestemd per afgevaardigde, meerderheid tegen minderheid. Over ieder voorgestelde resolutie moest men een consensus zoeken van alle afgevaardigden. Aangezien het veelal ging over belastingen en de verdeling ervan over de kasselrijen, steden en parochies, werd bij de afvaardiging rekening gehouden met de fiscale draagkracht van iedere stad en of kasselrij en niet met het bevolkingsaantal. Veurne en Veurne-ambacht was het fiscaal rijkste gebied van West-Vlaanderen door de landbouw en de veeteelt. Veurne wilde in deze fiscale verhouding deelnemen aan de vergadering en de uitgaven dragen. Ieper riep het democratisch principe in van de Franse Revolutie: een man = een stem. Veurne meende dat Ieper graag leefde op de kosten van een ander. Gevolg: ruzie tussen Veurne en Ieper!

(25) Ontving de stadsmagistraat geen zitpenning en andere vergoedingen voor de prestaties in overheidsdienst? Ik meen van wel. In alle geval had de raadspensionaris een jaarwedde. Hij cumuleerde deze dus met de vrijstelling op bier en wijn. Er bestaan jammer genoeg geen verslagen van de vergaderingen van de Veurnse representanten. Toch is deze discussie over de vrijstelling zeer leerrijk. "De nieuwste politieke cultuur" van toen, de Brabantse Omwenteling en de Franse Revolutie werd consequent toegepast. Iedereen gelijk voor de wet, iedereen betaalt belastingen op bier en wijn. Privileges worden afgeschaft.

EEN LEZERSBRIEF

Een geleerde lezer schreef ons in verband met de vorige bijdrage van Franz Denys en diens visie op P.A. Malou, het volgende:

"Grondig oneens ben ik het met de aanvangszin uit zijn laatste bijdrage, waarin hij zegt dat P.A. Malou "fransgezind" was en "meewerkte met de bezetter". Dat is historisch onjuist en onrechtvaardig. De man was een vurig "patriot", die hevig meegestreden had in de Brabantse Revolutie, en zelfs bevorderd werd tot generaal. Vandaar dat hij tijdens de (eerste) Oostenrijkse restauratie heel wat onaangenaamheden te verduren kreeg en de eerste inval der Fransen in 1792 (onder Dumouriez) begroette als een bevrijding van het Oostenrijkse juk in de hoop dat (zoals Dumouriez beloofde) de onafhankelijke Republiek der Verenigde Nederlandse Staten hersteld zou worden. Van zodra hij voelde dat de Fransen toch aanstuurden op naasting, ging hij hevig daartegen in verzet, tot in Parijs toe. Daar al zijn pogingen mislukten verliet hij zelfs het land en ging naar Duitsland. U zult wel weten dat hij later nog Jezuïet werd, eerst lekenbroeder en later priester... en dat hij de grootvader is van Mgr. Malou, bisschop van Brugge. Hij is een van de meest kleurrijke en pittoreske, maar ook tragische figuren uit onze geschiedenis."

Dr. J.H.

Nieuwbouw
Verbouwingen
Vloeren
Faiences

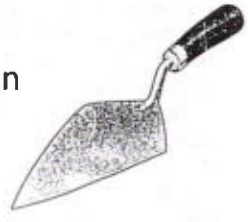

Dirk Vandenbussche
Stoppelweg 1
8978 Watou
Tel. 057/38 80 78

BOKADO
Terenburgseweg 11, 8972 Proven
Tel. 057/30 05 66
Gesloten op woensdag
Open iedere dag ook op zaterdag en zondag

Vier moeder met een origineel geschenk.

Grote keuze communiegeschenken,
ook met naam en datum.
Speciale ontwerpen voor communie- en trouwkaars.

Doopsuiker op aanvraag.
Kijk uit ! Binnenkort ligt onze moederdagfolder voor u klaar, dit bij ons of in uw brievenbus.

Mogen wij u aankondigen: een nieuw begin.

HSA-Spaarkrediet heet vanaf nu Centea. Dit nieuwe begin betekent echter niet dat we van aanpak wisselen. In onze dienstverlening staat u meer dan ooit centraal. En dat willen we elke dag opnieuw bewijzen. Met nog betere producten. Nog betere diensten. En vooral : nog meer aandacht van uw kantoorhouder. U kunt bij hem terecht voor alle mogelijke krediet-, beleggings- en verzekeringsformules ... En dat is nog maar een begin.

Verhoogde aangroeipremie op uw spaarboekje.
De nieuwe naam is voor Centea een investering in de toekomst. En voor u mondt die wissel uit in een prima belegging. Inderdaad, Centea verhoogt tijdelijk de aangroeipremie op het spaarboekje met 0,50 %. Dit nieuwe naamsgeschenk is geldig voor alle sommen die tussen 1 april en 16 mei gestort worden en gedurende minstens 6 maanden op het spaarboekje blijven staan.

Centea Fund Safety Click 3
Profiteer van de goede vooruitzichten van de euro zonder risico op kapitaalverlies.
Voordelige inschrijfperiode : van 5 april tot en met 30 april, behoudens vervroegde afsluiting.

Centea Fund Sectors :
Geniet van de groei van topsectoren, ook met een klein startkapitaal.

Centea Fund sectors is een open dakfonds dat belegt in bestaande fondsencompartimenten uit verschillende sectoren.

centea

Kantoor Geert
VANDENBUSSCHE-DESCHUYTTER

Haringestraat 37
8972 ROESBRUGGE-HARINGE
Tel. 057/30 09 86
n° C.D.V. 25.166

WAAR KOMT HET VANDAAN?

IEMAND OP HET MATJE ROEPEN

Iemand rekenschap vragen

Wie iets verkeerd gedaan heeft, moet zich meestal verantwoorden, dus uitleg of rekenschap geven, aan zijn baas, zijn werkgever of zelfs voor de rechter. Laatstgenoemde personen zetelen normaal achter een bureau. En voor het bureau ligt er gewoonlijk een matje, opdat de glimmende vloer niet kaalgewreven zou worden door de vele personen die de baas of de rechter willen spreken. Wie op het matje GEROEPEN wordt, moet dus voor zijn verantwoordelijke overste, of voor de rechter verschijnen, en dat is de meeste keren, om rekenschap te geven.

RIMAL b.v.b.a.

- RENOVATIE VAN GEVELS
- ALGEMENE VOEGWERKEN
- ELASTISCHE VOEGEN
- HYDROFOBEREN VAN GEVELS

LANGE TORHOUTSTRAAT 48, 8900 IEPER
Tel. + Fax 057/21 93 59

Piano's VANOUTRYVE

Stemmen - restauratie
Aan- en verkoop
Nieuw en tweedehands

Sint-Omaarsstraat 8, 8691 BEVEREN-IJZER
Tel. (057) 30 13 21 - GSM (075) 78 41 82 - Fax (057) 30 12

Schoonheidsinstituut *Natacha*

Parfumerie - Pedicure - Manicure
Maquillage - Esthetiek
2 Zonnetunnels (10 + 2 gratis)

Viert moeder op **ZONDAG 9 MEI**

- **Nieuw** damesparfum **"Fio"**
- **Nieuwe "Lemon Fresh"**
- **"D' Eau active"** (Bodyspray)
- **Coffrets en geschenkmanden**
- **Nieuwe damessjaals**

Nieuwe kinderartikelen voor de communiefeesten o.a. **"Teletubbies", "Mickey Mouse"**

Prof. O. Rubbrechtstraat 44
Op afspraak : 057/30 14 12
Iedere woensdag ook nog verzorgingen na 19 u. (op afspraak)
Gesloten zondagnamiddag en dinsdag
Open van 9 tot 12 u. en van 13.30 tot 19 u.

Geert DOOLAEGHE

Kleine Markt 20, 8978 WATOU
Tel. 057/38 80 19 - Fax 057/38 89 37

BP
verdeler van BP-OIL produkten

- ✘ Gasolie verwarming -> automatische bevoorrading
- ✘ Gasolie diesel
- ✘ Smeermiddelen
- ✘ Kolen
- ✘ Gas
- ✘ Lamppetroleum
- ✘ Mazouttanks
- ✘ Veevoeders

TIMMER- EN SCHRIJNWERKEN

VERYSER Roland

- Nieuwbouw en verbouwingen
- Ramen en deuren in hout, PVC en Alu
- Garagepoorten + automatisatie
- Rolluiken : gewone en elektrische bediening
- Binnenhuisinrichting : binnendeuren, plafonds, trappen, parket
- Veranda's
- Zonnewering

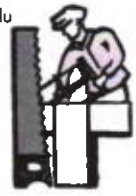

Waaienburgseweg 11A, 8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 06 79 - Fax 057/30 15 09

DECORATIE - SCHILDERWERKEN

LEO PARENT

- ☐ Binnenhuisdecoratie "van vloer tot plafond"
- ☐ Exclusieve verftechnieken
- ☐ Verkoop en plaatsing laminaat parket

Duinkerkestraat 200, 8970 POPERINGE
Tel. & Fax 057/33 72 71

DIEGO DELOZ

BOUWEN - VERBOUWEN
VLOEREN - FAIENCEN

Hoogstraat 3, 8972 Haringe
Tel. 057/30 16 72

ACTIVITEITEN EN VERMAKELIJKHEDEN

MAAND APRIL

Kaartingen

• Haringe, in "Sint-Jozef", bij Cecile Ryon
zaterdag 24 april
maandelijkse kaarting voor de leden
• Roesbrugge, bij P. Gunst
dinsdag 27 april
puntenkaarting "Derde Leeftijd"

MAAND MEI

Kaartingen

• Haringe, in de schoollokalen
woensdag 12 mei
puntenkaarting "Derde Leeftijd"
• Haringe, in "Sint-Jozef", bij Cecile Ryon
zaterdag 22 mei
maandelijkse kaarting voor de leden
• Roesbrugge, bij P. Gunst
dinsdag 25 mei
puntenkaarting "Derde Leeftijd"

Vogelpik

• Haringe, in "St.-Jozef", bij Cecile Ryon
zaterdag 8 en zondag 9 mei
smijting voor de leden
• Roesbrugge, bij P. Gunst
zaterdag 8 mei
smijting voor de leden.

K.A.V. ROESBRUGGE-HARINGE

• Uitwaaitocht - Verlangzamen

We komen altijd tijd tekort.
We zijn altijd gehaast.
We worden het beu.
Daarom gaan we even uitwaaien - tijd maken voor elkaar - op 't Eilandje te Ieper.
Op woensdag 21 april verzamelen we om 19 u. op de markt te Roesbrugge. Ook hier geldt de boodschap: wie niet over vervoer beschikt kan gerust meerijden.

K.V.L.V. ROESBRUGGE-HARINGE

• Op maandag 26 april worden de leden van K.V.L.V. Poperinge uitgenodigd voor een boeiende uiteenzetting over "Euro geld(t)" in 't zaaltje, Kasteelweg te Oostvleteren om 20 u.
• Op donderdag 6 mei om 19 u. feestvergadering bij P. Gunst. Marc Dupont komt spreken over 'Verstandelijk omgaan met emoties".
• Op donderdag 8 juli is er de jaarlijkse reis. Durbuy : Radhadesh - pottenbakkerij - parc Topiaires. Prijs 1.250 Bef.

B.G.J.G.-NIEUWS

Op onze eerste "paaseierenraap" waren 75 kinderen ingeschreven. Onder de vaardige leiding van enkele chiroleiders hebben ze een spannende, aangename namiddag beleefd.

Nadien trokken ze vol enthousiasme op zoek naar de eieren, die her en der over het speelplein uitgestrooid waren.

Heel tevreden trok eenieder met een zakje chocolade-eieren huiswaarts. Een intiatief dat voor herhaling vatbaar is !

Op dinsdag 27 april om 19.30 u. vindt de laatste vergadering van het voorjaar plaats in "Het Christen Volkshuis". De heer Stef Desodt behandelt er het zeer interessante onderwerp: "Verwennen van kinderen en kleinkinderen".

We rekenen op een talrijke opkomst !

ROMMEL & ANTIEK MARKT

• Op zondag 20 juni van 7 tot 18 uur :
Rommel- & Antiekmarkt te Roesbrugge op het Roesbruggeplein.
Inschrijving in café "De Gouden Arend".

GARAGE
CAPPOEN Denis & Dirk
Prof. O. Rubbrechtstraat 32
8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 03 59 - 057/30 13 52

Nieuwe en tweedehandse auto's
Alle carrosseriewerken • schilderen
Personenauto's en vrachtwagens
Depannagediensten

VW Golf IV nieuw
FORD Mondeo '98
VW Golf '90
VW A4 1900 tdi '98

SCHOONHEIDSINSTITUUT
Valerie VIANE
SCHOONHEIDSSPECIALISTE
CAMOUFLAGISTE
van wijnvlekken en littekens
KLEUR- EN STIJLADVIES

• ***CADEAUTIP MOEDERTJESDAG :***
beauty-verwennamiddag
Verzorgd van kop tot teen
in 1 namiddag !!!

In april, mei en juni :
ZONNEBANK TOT 22 UUR

Esthetiek
Parfumerie
Pedicure
Zonnebank - 3 gezichtsbruiners

Provenplein 53
8972 PROVEN
Tel. 057/30 08 51

BRIEFJE VAN

EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

Met de verkiezingen in het vooruitzicht worden de pensioenen lichtjes (zeer lichtjes) verhoogd en worden er allerlei beloften gedaan. Bovendien wordt er door de regeringspartijen met veel brio verkondigd hoe goed zij wel hebben gepresteerd. Voornamelijk Minister van Arbeid, Miet Smet, die straks op de eerste plaats komt voor de CVP-lijst van het Europees parlement, heeft er een handje van weg om met haar resultaten te pronken. Maar ... het zijn vervalste cijfers. Volgens haar zijn de federale werkloosheidscijfers voor het eerst in zeven jaar onder de 400.000-grens gedoken. Eind maart waren er zogezegd maar 397.128 uitkeringsgerechtigden volledig werkloos, het laagste cijfer sinds 1992.

Daarmee ligt de Belgische werkloosheidsgraad (in Europees vergelijkbare cijfers) op 8,4 procent. Het Europees gemiddelde bedraagt 9,6 procent. Onze situatie is dus bijzonder goed.

De werkelijkheid is echter helemaal anders. In die 397.128 uitkeringsgerechtigden wordt er geen rekening gehouden met de 139.860 werkloze 50-plussers, noch met de 79.600 werkzoekende schoolverlaters en tijdelijk geschorste uitkeringstrekkers. Zodat het totaal niet 397.128 maar wel 616.988 is ! En dat de werkloosheidsgraad in feite 14,6 % in plaats van 8,4 % beloopt.

Ten opzichte van het Europees gemiddelde van 9,6 % is onze situatie dus heel bedenkelijk.

Met cijfers en statistieken kan men alles bewijzen, want ze zijn gemakkelijk te vervalsen.

Ook met onze nieuwe munt, de Euro, waarmee men in het begin van dit jaar zo hard victorie kraaide, gaat het niet meer zo goed. De Europese Centrale Bank, weer iets waarvan men veel heil verwachtte, heeft de officiële rentevoeten verlaagd van 3 tot 2,5 % om de dreiging van deflatie weg te nemen. We mogen ons dus weeral aan een verlaging van de rente op spaarboekjes verwachten. Eigenlijk is "Europa" economisch voor ons geen goeie zaak, vraag het maar eens aan de boeren !

De Euro is intussen door haar laagste koers tegenover de dollar gezakt. In het begin van het jaar - maar dat is tenslotte pas enkele weken geleden - liet de Euro de dollar ver achter zich, nu heeft ze meer dan 10 % terrein prijsgegeven tegen de dollar en bijna 4,5 % tegenover het gewogen gemiddelde van de ruim veertig munten van de belangrijkste handelspartners van de Europese Unie.

" 't Zal beteren", zegt Gusta, "als er straks - dus na de verkiezingen - meer vrouwen in het parlement komen. En als ze het niet beter zullen doen, kunnen ze het in elk geval beter expliceren : zie Miet Smet".

't Zou eens moeten waar zijn,
Pol

ONZE HOSPITALISATIEVERZEKERING :
UW ZEKERHEID !

- Toetreden kan tot uw 65ste.
- Bestaande aandoeningen worden niet uitgesloten.
- Recht op een éénpersoonskamer naar keuze.
- Erelonen worden vergoed (tot 200 % RIZIV)

Vrijstelling ? Uitsluitingen ? Wachttijden ?

Raadpleeg Uw kantoorhouder :

KRIS ROSSEEUW

Provenplein 48, Proven - Tel. & Fax 057/30 03 55

ARGENTA
uw appeltje voor de dorst

CDV 26975

Actie Batibouw '99

Ik bestel (mln. : 100.000 Bef)

Ik ontvang gratis een

AEG

Deze acte geldt
tot 27 mei 1999.

ELEKTRO CAPPOEN

Prof.O.Rubbrechtstraat 12 - ROESBRUGGE - Tel. 057/30 05 94

SERVICE & KWALITEIT

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

Toone Galoche van Poperinge, die metsenaare wos, wos bezig met é doeningsche te verbouwen, dat 'n é kocht had voor zijn dochter die schikte van te trouwen.

"Fieltje Schaave gaat 't houtwerk doen !" zei Toone teegen Nadine, zijn vrouwmens ... "en we gaan dat doen dat 't wel is !"

Inderdaad, ze arrangeerden dat van binnen en van buiten, zoodat 't er uitzag gelik 'n soorte van 'n villatje. Toone wos ongehoord kontent, temeer omdat Fieltje geen te groote daguure vroeg.

"Kijk !" zei Toone teegen Fieltje, op 'n keer dat ze, achter 't werk 'n pinte dronken in "De Meiboom". 'k Hooren da'je gie oltemets gaat gaan kijken naar 't voetbal. Ik gaan ik oltijd gaan kijken naar Brugge en 't is zondage dat Club speelt teegen Anderlecht, 'k zou joen kommen haalen, ga je mei ?"

"Vaneigens !" zei Fieltje ... "maar 'k moeten er toch nog 'n keer van klappen met Alice, m'n vrouwmens !"

"Horkt 'n keer, de vrouwmenschen gaan toch niet willen meigaan !" zei Toone ..." 'k gaan ik Nadine meibrengen tot aan tjuulders en ze kunnen zieder é wandelinge gaan doen tegaar in 't stee !"

Toone wos anders 'n fraaie vent, maar 't wos te ontzien ols'n teegen entwien begoste discuteeren over 't voetbal ...

"Zwijgt wei !" zei Nadine. "Ik kennen ik hem best! 'k hén één keer mei é wist naar Brugge, maar je had de mienen daar moeten hooren schreeuwen en roepen en met iedereen discuteren. 'k Wos beschaamd da' men ooren gloeienden ... ! En 't schoonste van ol, ols ze verliezen, en ols 'n thuuskomt, toen doet 'n in geheel den avond zijn mond niet meer open, djuuste gelik dat dat mien schuld is !"

't Wos de zundag van de match en Toone kwam naar Fieltjes met Nadine mei, die uitstapte en Fieltje stapte in en ze waaren weg.

Nadine en Alice keeken ze vertrekken. Alice deed heur gereed en ze gingen hulder e wandelinge in 't stee gaan doen. Ze gingen eerst de winkels gaan bekijken, gingen toen op 'n terrasse gaan zitten om entwot te drinken en mieken dat ze weere thuus waaren, teegen 't moment dat ze peinsden dat de mannemenschen gingen thuus kommen.

"Zouden ze lange wegblijven achter 't voetbal ?" vroeg Alice.

" 't Is ol te zien !" zei Nadine ... "ols ze é wonnen hén is 't oltemets laater !"

Ze hadden er nog maar van é klapt, of ze hoorden de voordeure toeslaan en Fieltje kwam olleene binnen ...

"Héwè, waar is de mijnen dé ?!" vroeg Nadine verwonderd.

"Ol naar huis !" zei Fieltje.

"Wuk !" riep Nadine ... en ik gaan moeten te voete gaan ! ... Ze hén verloren zeker ?"

"Jaa'z !" knikte Fieltje.

"Oei ! Oei ! 't Ga weere 'n geestigen avond zijn thuuzent !" jaamerde Nadine ..." 'n gaat daar weere geheel den tijd zitten met zijn mond vul tanden !"

"Van deze keer niet, wei !" zei Fieltje

"Hoezoo datte ?!" vroeg Nadine.

"Omdat er é supporter van Anderlecht, achter de match, zijn vier voorenste eruit é sleegen hét !" grimmeelde Fieltje. KWAAK

Opmaak en druk : Drukkerij Schoonaert, Roesbrugge

DE IJZERBODE

Verantwoordelijke uitgever :
Drukkerij Schoonaert
Bergenstraat 1
8972 Roesbrugge
tel. 057/30 03 79
385-0056775-93

INFORMATIEBLAD voor de DIEPE WESTHOEK
met bijdragen over regionale en populaire wetenschap
29e Jaargang Nr. 5 mei 1999
Afgiftekantoor 8972 Roesbrugge

Wordt maandelijks
gratis verspreid in :
Roesbrugge - Haringe
Proven - Krombeke
Stavele - Beveren - Watou
Jaarabonnement : 300 fr.

Zondag 18 april 1999.

Hommage aan wetenschapshistoricus ROGER-A. BLONDEAU.

Nooit eerder werd er een groter concentratie van volk gezien in en rond het Poperingse stadhuis dan die zondag, 18 april 1999, toen wetenschapshistoricus Roger-A. Blondeau, midden zijn familie en honderden vrienden, zijn verjaardagsfeest mocht vieren.

Meer dan driehonderd deelnemers aan de academische zitting, hadden tegen 10.30 u. plaats genomen in de gotische zaal van het stadhuis en even zat de technische dienst van de hopstad met de handen in het haar, toen de zaal tegen halfelf eivol liep. Gelukkig begaven de gewelven het niet en in een stijlvolle serene sfeer kon hulde gebracht worden aan de verdienstelijke wetenschapper die zijn ganse lange leven lang met de geschiedenis van de wetenschap begaan is geweest. Een zeer rijk gevuld leven, waarvan prof. dr. Ulrich Libbrecht terecht zegt :

- "Als je nu omkijkt Roger naar die tachtig jaren, mag je met trots zeggen dat je leven zinvol was, niet alleen voor jezelf, maar ook voor ons allen, die vandaag zo trots zijn, uw vrienden te zijn."

Feest aan de Schreve.

Toeval of niet, maar het was die voorjaarse zondag dag-op-dag tachtig jaar geleden dat de gehuldigde op Goede Vrijdag 18 april 1919 op de Beverenkalsijde aan de Roesbrugse IJzer werd geboren.

Twee jaar heeft de zgn. tijdelijke vereniging "Werkgroep Hommage Wetenschapshistoricus R.-A. Blondeau " het feest voorbereid waarop naast de huldiging, ook het prestigieuze *Liber Amicorum Roger-A. Blondeau* zou verschijnen. De inspanningen werden beloond en de honderden aanwezigen staken hun waardering niet onder stoelen of banken.

Enkele appreciaties uit tientallen brieven die wij na de viering mochten ontvangen willen wij u niet onthouden :

- " U en de werkgroep hebt voor het *Liber Amicorum* en het hele huldebetoon bergen werk verzet, het was schitterend, onvergetelijk... " (prof. em. dr. J. L. Hosten O.P.)
- "Het was een hoogstaande en toch gemoedelijke West-Vlaams getinte academische zitting n.a.v. de huldiging van streekgenoot R.-A. Blondeau, *reus in onze wetenschapsgeschiedschrijving* ! Het huldeboek *Liber Amicorum Roger-A. Blondeau* is zonder meer prachtig uitgegeven en heeft al een ere-plaats in mijn bibliotheek met werken rond " Geschiedenis van/en de wetenschap", een onderwerp dat mij bijzonder boeit, ook als lid van het Sarton-comité van de universiteit Gent ". (prof. dr. ir. E. Vandamme)
- " Het was een mooie, onvergetelijke, zelfs ontroerende voormiddag op zondag 18 april te Poperinge. Vriend Roger zal nog lang nagenieten. Het *Liber Amicorum* is een heerlijk monument. Het heeft deugd gedaan ". (Abt em. D.O.M. Anselm Hoste o.s.b.)
- "Ik sta écht in bewondering voor zo'n prachtig geslaagde hulde. Een verjaardag van een vriend op zo'n fantastisch hoogstaand niveau vieren, lukt niet velen. Het *Liber Amicorum* is daarenboven een kanjer van een boek, zeer goed geschreven qua inhoud en prachtig uitgegeven ! " (dr. med. Cl. Van den Bosch, echtgenote van wijlen prof. dr. Josué Vandenbroucke)
- "Een heugelijke, onvergetelijke academische zitting waarvoor slechts één woord staat. Een kort woord maar volgeladen : proficiat ! " (prof. dr. M. De Boodt)

Velen schreven en dankten in heel persoonlijke boodschappen, hadden attenties voor de gevierde wetenschapper en zijn dame, schonken bloemen en cadeautjes en waren gelukkig er bij te zijn...

- "... bij dit volk, ons evenwichtig volk dat aan de Schreve woont, zonder 'de schreve te buiten gaan', een kunst op zichzelf ! " (prof. dr. M. De Boodt-Masselis)

Prof. dr. ir. E. Vandamme, wiens roots te Beauvoorde liggen, noemt wetenschapshistoricus R. Blondeau *de reus in onze wetenschapsgeschiedenis*. Prof. dr. Dirk Callebaut typeert deze reus als een "lichtpunt op gebied van vulgarisatie en historiek van de wetenschap in Vlaanderen ".

Geen wonder dat er niet minder dan vijfentwintig professoren op zondag 18 april naar de Schreve waren afgezakt.

Naast prof. dr. G. Langouche, vice-rector exacte wetenschappen van de K.U.Leuven, was prof. dr. em.-rector André Devreker van de universiteit Gent van de partij, samen met

►

v.l.n.r.: De leden van het Salonorkest Foscolo, prof. dr. M. Thiery, prof. dr. U. Libbrecht, R.-A. Blondeau, prof. dr. ir. A. Maton, Elie E. Balduck.

prof. em. dr. Leo Vandewiele. Prof. J. Heyndrickx kwam recht uit China om de hulde bij te wonen, terwijl prof. dr. D. Callebaut van de universiteit Antwerpen uit Tanzania was gekomen.

Prof. dr. P. Bockstaele van de K.U.Leuven, voorzitter van de Bestendige Commissie van de Geschiedenis van de Wetenschappen van de Koninklijke Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België, was naar Poperinge gekomen om de gehuldigde, als lid van deze Bestendige Commissie in de bloemen te zetten.

Verder mochten wij begroeten, de profs dr. G. Vanpaemel (Leuven, Nijmegen), dr. B. Willaert (Leuven), dr. Fr. Depuydt (Leuven), dr. O. Leys (Leuven), dr. ir. E. Vandamme (Gent), dr. F. Vandamme (Gent), dr. M. Thiery (Gent), dr. U. Libbrecht (Leuven), dr. A. Evrard (Gent), dr. Ada Deprez (Gent), dr. M. Deboodt (Gent), dr. Masselis (Gent) dr. ir. A. Maton (Gödölö, Hongarije), dr. J. Maton (Gent), dr. A. Deschaepdryver (Gent), dr. K. De Clerck (Gent) dr. L. Lagrou (Leuven), dr J. Hosten O.P. (Leuven) en dr. H. Gyssels (Gent).

Terecht wees de gehuldigde er op dat er zoveel professoren die doceren of ooit gedoceerd hebben in theologie, sinologie, filosofie, psychologie, geneeskunde, farmacie, germaanse filosofie, geschiedenis, pedagogie, economie, wiskunde, fysica, cartografie, landbouw en bodemkunde, meteorologie, microbiologie e.d.m. te Poperinge aanwezig waren dat men op staande voet in de Hopstad met een universiteit zou kunnen starten met zes of zeven faculteiten. Grapje uiteraard, maar desalniettemin toch een grote schaar vertegenwoordigers uit de wetenschappelijke wereld die van zowat overal uit het Vlaamse land naar de Schreve (1) waren afgezakt om een warme hulde te brengen aan wetenschapshistoricus Roger-A. Blondeau.

Sinoloog honoris causa.

De academische zitting, die na het hartig en geurig kopje koffie, aangeboden door *Bruynooghe's Koffie* in de Trouwzaal, stipt te 10.30 u. startte werd opgesplitst in twee delen. Het eerste deel was *de orale hulde*, met de uitgesproken laudatio's terwijl het tweede deel een *geschreven hulde* was aan de Roesbrugse "reus van de wetenschapsgeschiedenis ".

Nele Ballière praatte op een elegante en duidelijke manier de verscheidene onderwerpen en sprekers aan elkaar en had een goed woord voor het salon-ensemble Foscolo dat voor de muzikale omlijsting zorgde. Deze beroepsmuzikanten die klassieke en hedendaagse muziek brachten tussen de verschillende speeches, vielen danig in de smaak en kregen meer dan eens een warme ovatie.

Achter de eretafel, die net als de zaal en inkomhall door *Flora Lux* uit Dadizele met prachtige bloemstukken van verse bloemen was versierd, hadden naast de gehuldigde, prof. dr. M. Thiery, prof. dr. U. Libbrecht, prof. dr. ir. A. Maton en ondergetekende als voorzitter van de Werkgroep plaats genomen.

Na de verwelkoming door de voorzitter, werd de eerste laudatio uitgesproken door prof. dr. M. Thiery, een der stichters en voorzitter van het Sarton-Comité, dat sedert 1986 de inrichter is van de Interfacultatieve Leerstoel George Sarton. Leerstoel die het voortouw neemt i.v.m. de geschiedenis van de wetenschappen aan de Gentse universiteit.

Dat prof. dr. M. Thiery, die als kind de geleerde professor en wetenschapshistoricus George Sarton zeer goed heeft gekend, daar hij tot de beperkte kring intimi van zijn ouders behoorde, bleek duidelijk uit de link die hij legde van Sarton naar Blondeau en vice versa.

Prof. dr. U. Libbrecht beet zich vast op Ferdinand Verbiest, die in de 2de helft van de 17de eeuw in China met de wetenschap als kruiwagen het christendom kon binnen voeren.

Libbrecht heeft op zoek naar Verbiest de wereld rondgereisd, van Peking tot Manilla, van Lissabon tot Rome en heeft een niet onaardig aantal Chinese geleerden op stang gejaagd om voor hem opzoekingen te doen.

Libbrecht : *"Bij al de onderzoekingen die wij hebben gedaan en die wij later aan de K.U.Leuven hebben uitgevoerd, is Blondeaus boek over Verbiest, "Mandarijn en Astronoom" (2) onze bijbel gebleven, altijd vielen wij er op terug. Blondeaus invloed op het Verbiestonderzoek is zeer groot. Hij heeft zich geen moeite gespaard om binnen te dringen in de toch niet zo eenvoudige geschiedenis van China, van het Europa van de contrareformatie en van de jezuïetenorde. Alleen iemand met voldoende wetenschappelijke bagage als Blondeau kan de enige en échte biografie schrijven van Verbiest.*

Eigenlijk zouden wij de gevierde moeten uitroepen tot SINOLOOG HONORIS CAUSA.

Prof. dr. ir. A. Maton belichtte de talrijke erudiete en veelzijdige activiteiten van R. Blondeau, en legde als baljuw van *De Witte Ranke*, een bloeiende vereniging die op allerlei gebied de stad Poperinge en de regio poogt te promoten, de link naar gehuldigde die o.a. ook heelwat publiceerde over de hop als Poperingse eigenheid. *De Witte Ranke* stond trouwens eveneens als daadwerkelijk steunende organisatie vanaf het begin aan de basis van de feestelijke Hommage R.-A. Blondeau. Dit kon men overigens zeer duidelijk merken aan de zeer talrijk opgekomen leden die de versierselen van de Orde droegen.

I have a dream.

Het tweede deel van de academische zitting was de hommage van negenentwintig vrienden-medewerkers aan R. Blondeau, die in het prestigieuze *Liber Amicorum* met hun nooit eerder gepubliceerde bijdrage, een schitterend monument van dank en waardering hebben opgericht.

Als hoogtepunt van de schitterende hulde werd dit *Liber Amicorum* (3) door de heer Henri, baron d'Udekem d'Acoz, burgemeester van Poperinge en de heer Paul Breyne, gouverneur van West-Vlaanderen aan de ontroerde feesteling aangeboden.

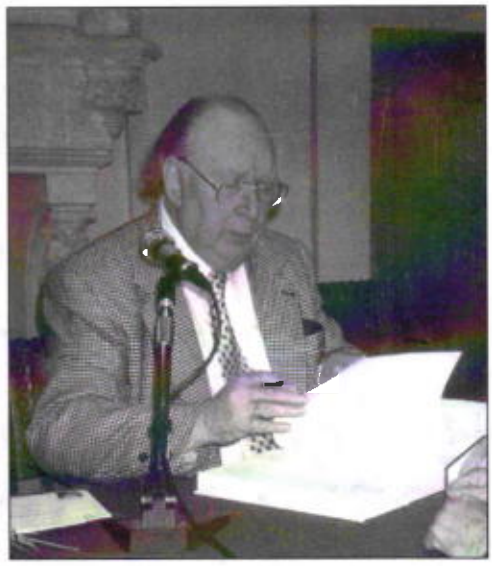

Roger-A. Blondeau, Sinoloog honoris causa

Kanunnik Paul Depuydt, afgevaardigde van Mgr. R. Vangheluwe, bisschop van Brugge, de burgemeester van Poperinge, en de heer gouverneur van West-Vlaanderen brachten op hun beurt hulde aan de gevierde die vanwege het bisdom Brugge en de provincie West-Vlaanderen een erepenning werd aangeboden.

Tot slot van de academische zitting sprak de gehuldigde zijn dank en waardering uit voor allen die van zijn verjaardag zo'n beklijvend, schitterend feest gemaakt hadden.

Zeer in het bijzonder ging zijn dank naar Mgr. Vangheluwe, bisschop van Brugge, de heer burgemeester en het stadsbestuur, de heer gouverneur en de leden van de Bestendige Deputatie, de vele sponsors en de bijna vierhonderd voorintekenaars die het mogelijk maakten het *Liber Amicorum* als een bibliofiele uitgave te laten verschijnen. De drukkerij Schoonaert uit Roesbrugge en haar medewerkers, de velen die meehielpen achter de schermen, kortom allen die iets of wat met de viering te maken hadden werden in zijn dank betrokken.

Blondeau eindigde zijn dankwoord met een droom...

- "I have a dream". Waarom zou hier te Poperinge niet om de twee jaar een groot congres voor de geschiedenis van de wetenschappen kunnen plaats vinden. Als men te Watou, enkele kilometer hier vandaan telkens weer een hele zomer kan wijden aan poëzie en kunst, waarvoor men in hele drommen tot uit het hoge noorden van Nederland er naartoe komt, waarom zou Poperinge mijn droom niet in vervulling laten gaan ? "

(vervolg blz. 519)

HET NEDERLANDS IN DE WETENSCHAP EN HET ONDERWIJS (7)

R.A. Blondeau

DE FRANSE TIJD
De Franse revolutie

Op 14 juli 1789 was in Frankrijk met de inneming van de Bastille, de staatsgevangenis van de Franse koningen, de Franse revolutie begonnen, die een einde maakte aan het zgn. *Ancien Régime* en een vernieuwing bracht in het maatschappelijk denken. Maar omdat niemand vrijwillig afstand doet van zijn verworven voorrechten, en naar men meende, nieuwe ideeën alleen maar kunnen gedijen op de ruïnes van de oude inzichten, begon de Franse revolutie met veel nutteloos geweld, tevens een uiting van eeuwenlang opgekropt revanchisme.

De Franse revolutionairen wensten hun denkbeelden uit te dragen over de wereld, en dat begon met de aangrenzende Oostenrijkse Nederlanden, waarvan de keizer een steunpilaar was van hun eigen gehate monarchie, en waar de hervormingen van Jozef II reeds de Brabantse Omwenteling (1789-1790) hadden uitgelokt. Daarom werd de Franse koning Lodewijk XVI verplicht de oorlog aan Oostenrijk te verklaren, op 20 april 1792.

Verscheidene Franse legerafdelingen vielen ons land binnen en generaal Dumouriez behaalde, nog in 1792, op de Oostenrijkers een schitterende zegepraal bij Jemappes, waardoor Frankrijk in het bezit kwam van onze gewesten.

Het fameuze "schrikbewind", dat over Frankrijk terreur gezaaid had, werd ons lot, zodat de Oostenrijkers die weldra ons land weer binnenkwamen als bevrijders werden onthaald. De Oostenrijkse zegepraal in de vlakte van Neerwinden consolideerde hun terugkeer. Maar het jaar daarop werden ze in de slag bij Fleurus definitief verslagen.

Op 1 oktober 1795 kondigde de Nationale Conventie (Wetgevende Vergadering) de inlijving van de Oostenrijkse Nederlanden en van het prinsbisdom Luik bij de Franse republiek af. Twee jaar later werd deze toestand bekrachtigd door het vredesverdrag van Campo-Formio (1797).

Herinrichting van het onderwijs

Nauwelijks hadden de Franse legers onze gewesten veroverd of bij decreet van september 1794 werden alle gilden en genootschappen, ook de rederijkerskamers, die de volkstaal in stand hielden, afgeschaft. Bij ordonnantie van 25 oktober 1797 (4 Brumaire van het jaar VI) werd het onderwijs in heel de Franse republiek gereorganiseerd en de Leuvense universiteit werd bij een decreet van het Dijledepartement, eveneens op 25 oktober 1797 afgeschaft. De laatste rector, Jean J. Havelange, stierf als gedeporteerde te Cayenne op 6 september 1798. De enige universiteit in het Franse rijk was gevestigd te Parijs. De Theresiaanse colleges verdwenen samen met de scholen en de kloosters van de religieuzen. Ook de kleine scholen werden niet langer geduld, al bleven die op vele plaatsen, half in het geheim, wel voortbestaan.

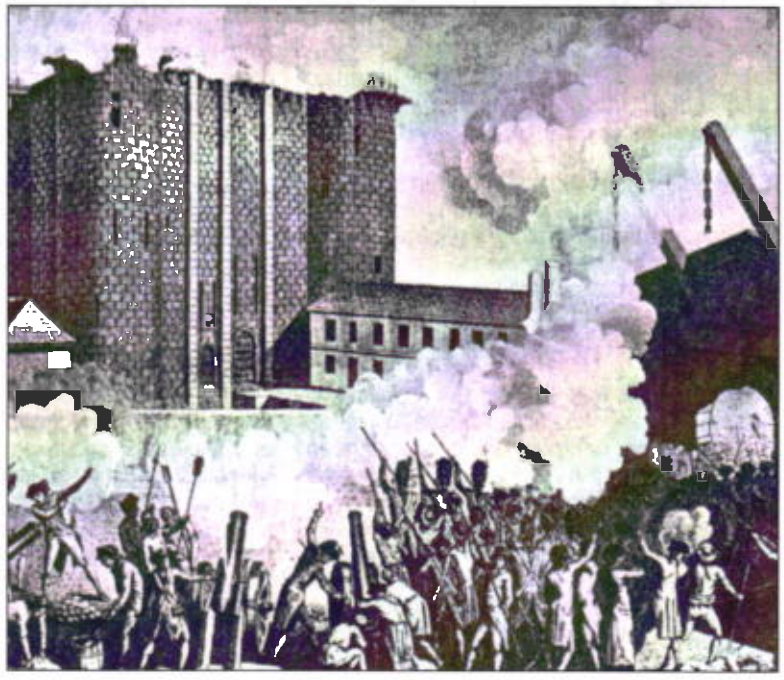

Parijs 14 juli 1789.
De bestorming van de Bastille naar een kopergravure uit die tijd.

In elk departement werd er een zgn. "Ecole centrale" opgericht, die geïnspireerd was op de Duitse Realschule, en bijgedragen heeft aan een wetenschappelijke vorming die tot dan toe zo goed als onbekend was bij ons. Latijn was er enkel nog een secundair vak, als basis van het Frans, maar de wiskunde en de natuurwetenschappen (natuur-, schei-, en plantkunde) namen er een voorname plaats in, als vormende factoren voor mensen van een nieuwe tijd. Ze wilden de aanloop zijn van een wetenschappelijke beweging, maar vonden geen genade in de ogen van de religieuze wereld, niet alleen omdat ze van de Franse godsdiensthaters kwamen maar omdat men dacht dat wetenschappelijk denken haaks stond op geloven. Sint-Augustinus waarschuwde reeds in de 4de eeuw: "Hoed u voor wiskundigen en astronomen. het is mogelijk dat ze een pact met de duivel hebben gesloten, om de geesten te vertroebelen". Elke "Ecole Centrale" bezat haar eigen bibliotheek, haar laboratorium en haar plantentuin. De leraars werden streng geselecteerd en werden gekozen uit de geleerdste mannen van het departement. We weten bv. dat de bekende bibliofiel Karel van Hulthem (1764-1832), die een groot politiek aanpassingsvermogen bezat, en de oprichter was van het Museum voor Schone Kunsten, de stadsbibliotheek en de Kruidentuin te Gent, in de Centrale school van zijn departement een fel gesmaakte cursus gaf in de beschavingsgeschiedenis en in de geschiedenis van de literatuur. (62) Die leergangen waren ook toegankelijk voor het publiek, zodat deze scholen meewerkten aan de algemene ontwikkeling van de bevolking. En toch was de belangstelling zeer beperkt. Er school lopen of er de lessen bijwonen stond gelijk met het aannemen van het nieuwe regime en de religieuze neutraliteit van de lekenscholen. Deze scholen hebben echter geen lang bestaan gekend. De staatsgreep van Napoleon Bonaparte op de 18de Brumaire van het jaar VIII (9 november 1799) maakte in feite een einde aan hun bestaan. De harde principes van de Franse revolutie werden verlaten, de sluimerende standsverschillen kwamen weer naar boven, en de invloed van de bezittende standen weer op de voorgrond. Na de heftige aanpak van de revolutionairen volgde een meer gematigde aanpassing.

In 1802 kwamen de lycea tot stand, instellingen voor middelbaar onderwijs, die gevestigd werden te Brussel, Luik, Gent en Brugge. Deze scholen behielden gedeeltelijk het leerprogramma van de Centrale Scholen, maar gleden toch gedeeltelijk weer af naar de programma's van het *Ancien Régime*. Weliswaar werden er de wetenschappelijke vakken behouden, maar de literaire vorming kreeg er weer de voorrang. De godsdienst werd er niet meer verbannen, want in 1801 had Napoleon met paus Pius VII een Concordaat gesloten, toch waren het zeker geen confessionele scholen. Ze hadden veel weg van de Theresiaanse colleges. De voertaal was er volledig en uitsluitend Frans en het Nederlands werd er beschouwd als een vreemde taal. In die tijd kwamen ook tal van colleges, van private of gemeentelijke aard, weer van de grond.

Bij gebrek aan een universiteit werden er in het land speciale scholen opgericht voor hogere beroepsvorming. Zo kwam er in 1807

→

te Brussel een soort Rechtsfaculteit, waaraan in november 1810 een Faculteit der Letteren werd toegevoegd, voor de vorming van leraren van lycea en colleges. Er werden medische scholen opgericht te Gent en te Luik en er werden departementale examencommissies aangesteld om de bekwaamheid van chirurgijns, apothecarissen, kruidenverkopers en vroedvrouwen te certifiëren. Maar het Frans was en bleef de enige handteerbare en officiële taal in alle onderwijsinstellingen.

Het volksonderwijs verkeerde in erbarmelijke toestand. Het kerkelijke toezicht was afgeschaft en van wereldlijke controle was er niet veel te bespeuren. Inzake de opleiding van de onderwijzers stond men nergens en hadden we een grote achterstand ten opzichte van Duitsland en Oostenrijk. (63)

Op 10 mei 1806 werd de "Université Impériale" aangekondigd, en op 1 januari 1809 werd zij operationeel. Dit was geen opleidingsinstituut maar een soort ministerie belast met het onderwijs en de opvoeding in heel het keizerrijk en met uitsluiting van alle andere inrichtende machten. Geen enkele school mocht zonder toelating van het hoofd van de "Université Impériale" opgericht worden. Iedere onderwijsinrichting, niet voorzien van een getuigschrift afgeleverd door deze instelling, zou ophouden te bestaan.

Ook in het Noorden was de inlijving bij Frankrijk nefast voor het onderwijs. De vijf universiteiten: Leiden, Franeker, Harderwijk, Groningen en Utrecht werden in 1811 en 1812 afgeschaft (Franeker en Harderwijk), of tot academie (Leiden en Groningen) en "école secundaire" (Utrecht) verlaagd. Die maatregel was echter maar van korte duur, van 1810 tot 1815.

En weer waren er de medici!

Niettegenstaande de pers, (64) het onderwijs - afgezien van de lagere volksscholen -, de administratie en het gerecht volledig waren verfranst, ging de volkstaal niet verloren. De Franse tijd was daarvoor veel te kort, amper twintig jaar. Een totale omschakeling naar een andere taal en cultuur vraagt eeuwen (die is in Frans-Vlaanderen nog niet voltooid). Bovendien kregen de rederijkerskamers vanaf 1802 weer meer armslag. Tussen 1803 en 1814 schreven zij meer dan 25 letterkundige wedstrijden uit. Het ging weliswaar meestal om stukken in een gebrekkige taal of van trieste rijmelarij, maar zij hielden de volkstaal in de letterkunde in leven. De echte steunpilaren waren weer eens de medici.

Dokter Frans Donaet van Daele van Ieper die we in de vorige bijdrage hebben vermeld, omdat hij de lessen van de Franse vroedvrouw madame Boursier du Coudray in Nederlandse vertaling had laten publiceren, liet in de jaren 1805-1809 een taalkundig tijdschrift verschijnen onder de titel *Tyd-Verdryf*. Leo Picard noemde het een voorloper van Gezelles *Rond den Heerd*. (65)

Dokter Van Daele bleek niet alleen een taalpurist te zijn maar tevens een voorstander van een overkoepelende Nederlandse spelling en spraakkunst, zodat onze taal als volwaardig kon beschouwd worden:

"*Van over 50 en meer jaeren wenschte ik, dat iemand zich de moeyte zou geven de Nederlansche tael op haere voeten en vaste gronden zou stellen, de seg-wyzen ofte sinnen naer spraekkundige wetten te schikken, de spelling tot gelykvormigheyd te brengen, den oirsprong der woorden, den eygendom der streekspraeken op te klaeren, allen de streek-spraeken ten naesten mogelyk tot malkanderen te doen overhellen...*".

Toch had hij afkeuring voor de officiële taalregeling die in het Noorden tot stand gekomen was bij een regeringsbesluit van 18 december 1804, en waarbij Weiland, Siegenbeek en Bilderdijk respectievelijk voor spraakkunst, spelling en genus hadden gezorgd, omdat er geen rekening was gehouden met bepaalde taalaspecten uit het Zuiden. Hij had een spellingsysteem van eigen vinding ontworpen, waarbij hij een wegbereider bleek te zijn van het West-Vlaamse particularisme. (66)

Evenwel, de medici die alleen maar wetenschappelijke geschriften pleegden, schreven ook in het Nederlands. In hun bekommernis om de "volks"-gezondheid, was het normaal dat zij in de volkstaal schreven. In 1801 werd door de chirurgijn Jozef-Frans Kluyskens (1771-1843) een voorlichtingsbrochure gepubliceerd in verband met *Het Ware voorbehoed-middel der Kinderpokken*. In een voorwoord gericht tot de "citoyen Préfet" verklaart hij waarom hij deze brochure schreef "en flamand", namelijk om aldus het overgrote deel van de bevolking te bereiken, dat geen Frans verstond. Daarbij hadden onze dokters wel enkele lichtende voorbeelden uit het verleden: Rembert Dodoens (1517-1585), de Mechelse stadsgeneesheer met zijn *Cruyde-Boeck*, dat in vele doktersbibliotheken voorkwam; er was ook de Nederlandse vertaling van Verheyens *Anatomia*, (67), uit 1711, van de hand van de arts-apotheker en Leuvense hoogleraar A.D. Sassenus, die een ware taalpurist was; en zeker de vele anatomische werken van Jan Palfijn (1650-1730), die voortreffelijk Nederduits schreef. In de bibliotheken van onze artsen waren ten andere een betrekkelijk groot aantal Noord-Nederlandse werken te vinden, wat bijdroeg aan het op peil houden van hun Nederlandstalig medisch vocabularium. Bovendien hadden er enkelen, na de sluiting van de Leuvense universiteit aan de universiteiten van het Noorden gestudeerd. De meeste van die artsen, die nochtans aan die instellingen een opleiding in het Latijn hadden gekregen, waren door het veelvuldig gebruik van het Nederlands en het Frans zodanig van die dode taal vervreemd, dat toen in 1805 te Antwerpen het Medisch-Latijns Genootschap werd opgericht, dit maar een kort leven beschoren was, omdat het Latijn er de voertaal was, en velen die taal niet meer machtig waren. (68)

Ludovicus Dominicus Leroy (1755-1826), leraar aan het Antwerpse Collegium Medicum, had zijn opleiding gekregen aan de heelkundige Academie van Amsterdam. Samen met enkele collega's stichtte hij in oktober 1796 te Antwerpen, een *Genootschap ter Bevoordering van Genees- en Heelkunde*, waarvan hij de eerste voorzitter werd. In de jaren 1798-1800 werd door deze vereniging een jaarboek uitgegeven dat tal van Nederlandstalige medische bijdragen bevatte. In de eerste uitgave leest men:

"*Onze Verhandelingen zullen dus in de Nederduitsche taal het licht zien. Waarom, zullen misschien anderen vragen, niet in het Fransch, het welk thans gemeener dan ooit is? Hiertegen zeggen wij dat onze taal door geene wet vernietigd is; dus dat zij moet als alle andere in stand blijven; zij is immers even rijk in haar samenstel en heeft de bevallijkste uitdrukkingen, die men in een andere Taal kan aantreffen: wat reden van die te verwerpen?...*".

Niet alleen van Leroy zelf, maar ook van de hand van Judocius de Roose, heelmeester te Lebbeke, van de Brusselse medicus François van Stichel, van de Antwerpse geneesheren Jozef P. Hoylarts en J.J. Jozef van Haesendonck, van de Leuvense medicus Jacobus van Aenvanck, van J. van Rotterdam van Gent, die de eerste rector zou worden van de Gentse universiteit in 1817, en van nog vele anderen, zijn er in die jaarboeken, Nederlandstalige bijdragen verschenen.

In 1794 verscheen te Gent de tweede druk van een medisch Nederlandstalig werk van Charles-Domien Huart, geneesheer te Tienen, over heelkunde, dat steunde op vroegere publicaties uit 1774 en 1777. In 1796 werd te Antwerpen en te Gent een volumineus werk gepubliceerd van 600 bladen van Heyman Jacobs of Jacobi, *De Antwerpschen leydsman der gesondheyd*, zonder dat wij hebben kunnen uitmaken wie die Jacobs was. J.J. Jozef van Haesendonck die te Antwerpen gevestigd was als "accoucheur" en ook les gaf aan de Speciale School voor Chirurgie, liet in 1799, een monografie verschijnen over miskramen "benevens de middelen om de zelve te voorkomen", en het jaar daarop nog een ontleedkundige verhandeling.

Afgezien van origineel werk kwamen er in die periode meerdere Nederlandstalige vertalingen van medisch werk van de pers, een bewijs dat er wel behoefte was aan dergelijke lectuur en voorlichting in de volkstaal. Jozef Frans Kluyskens vertaalde, uit het Engels, een uitgebreid werk over "druiper en pokziekte", dat verscheen in 1779. Omstreeks 1812 werd te Gent een werkje van een honderdtal bladzijden gepubliceerd, een vertaling uit het Frans door Jacob-Lodewijk Kesteloot, afkomstig van Nieuw-

TOTAL
officieel verdeler

Blekerijweg 35
8972 Proven
Tel. 057/30 04 13
Fax 057/30 14 13

PETRAVER nv
Petroleumprodukten Andy Vermeersch

- ☆ Gasolie
- ☆ Diesel
- ☆ Petroleum
- ☆ Benzine
- ☆ Tankstation
- ☆ Oliën
- ☆ Smeermiddelen
- ☆ Kolen
- ☆ Brandhout
- ☆ Mazouttanks
- ☆ Butaan- & Propaangas

Wij verzekeren een snelle en trouwe bediening aan de laagste prijzen.

Vanaf heden kunt u nu ook bij ons terecht om loodvrije benzine te tanken.

poort, dat handelde over de koepok-inenting. En nog in 1812 verscheen er te Antwerpen van de Franse arts Claude Louis Sommé, een vertaling van zijn heelkundig werk "ten dienste van de heelmeesters ten platten lande".

Volgende keer:
De herstelde Nederlanden.

Noten:

(62) F. Leleux, *Karel van Hultem - De mens*, in de gelijknamige tentoonstellingscataloog, KB, Brussel, 1964, p. 29.
(63) M. de Vroede, *Van schoolmeester tot onderwijzer - De opleiding van de leerkrachten in België en Luxemburg van het eind van de 18de eeuw tot omstreeks 1842*, Leuven, 1970, p. 107.
(64) Bij keizerlijk decreet van 22 december 1812.
(65) L. Picard, *Evolutie van de Vlaamse Beweging van 1795 tot 1950*, Antwerpen-Amsterdam, 1963, dl. I, p. 89.
(66) J. Huyghebaert, *Frans Donaat van Daele*, in: Nationaal Biografisch Woordenboek, dl. XI, Brussel, 198.
(67) Filips Verheyen (1648-1710), werd hoogleraar in de anatomie te Leuven vanaf 1689 en tevens rector magnificus.
(68) F.A.-Sondervorst, *Geschiedenis van de geneeskunde in België, Brussel, 1981, p. 149.*

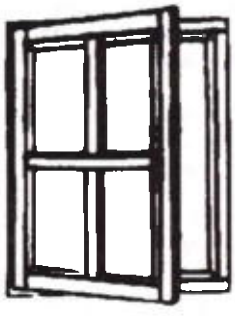

Schrijnwerkerij
Kristof REGHEERE

- **Alle nieuwbouw en verbouwing**
- **Eigen fabricatie van ramen en deuren in hout**
- **Plaatsen van PVC-ramen, rolluiken**
- **Leveren en plaatsen van massieve binnendeuren**
- **Daktimmerwerken**

Waaienburgseweg 59b
8972 Krombeke
Tel. 057/40 03 71
Fax 057/40 15 74

DE NIEUWE PAREL BVBA
Begrafenissen TOUSSAINT

BEGRAFENISSEN Funerarium - Crematies
Alle formaliteiten - Dag & nacht tot uw dienst
Rouwtransport - binnen- & buitenland
Erkend door Luikse Verzekeringen
Grafzerken - Bloemen

GRAFZERKEN (Groot- en kleinhandel)
GOEDKOOP en KWALITEIT
IS ONZE REKLAME
Alles volgens uw ideeën en wensen
en op maat gemaakt

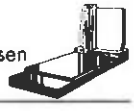

TOUSSAINT - HAMPE
Bergenstraat 1, Beveren-Roesbrugge - Tel. 057/30 10 16 - GSM 0477/30 87 98
Gesloten op maandagvoormiddag en op woensdag. Open op zon- en feestdagen.

MICHEL CAPOEN
Waaienburgseweg 67
KROMBEKE
Tel. 057/40.08.54

LOOD- en ZINKWERKEN

HOMMAGE ROGER-A. BLONDEAU

(vervolg van blz. 516)

Met deze hartewens en een langdurige staande ovatie, eindigde deze hoogstaande, plechtige en toch gemoedelijke academische zitting.

Iedereen werd op de binnenkoer van het stadhuis uitgenodigd naar de meer dan verzorgde receptie aangeboden door het stadsbestuur en de oomzeggers van Roger, de heer en mevrouw Hugo en Mia Pyfferoen - Vandewalle van de NV Beauvoorder uit Veurne.

Bij de tweehonderd vrienden namen, om deze onvergetelijke dag te besluiten, deel aan de feestmaaltijd in Gasthof De Kring.

" Er zijn voorwaar, nog schone dagen in het leven... "

Elie E. Balduck

NOTEN

1. De Schreve. Plaatselijke benaming van de grens tussen Fr.-Vlaanderen en West-Vlaanderen.
2. Roger-A.Blondeau, *Mandarijn en astronoom. Ferdinand Verbiest s.j. (1623-1688) aan het hof van de Chinese keizer.* Brugge-Utrecht, Desclée de Brouwer, 1970, 528 p.. Bekroond met de prof. dr. Gillisprijs van de Kon. Academie voor Wetenschappen.
3. *Liber Amicorum Roger-A. Blondeau*, 334 p. 31 x 21,5 cm, geïll.. Nog slechts enkele *ingenaaide* exemplaren voorradig. Prijs 1.000,-BEF. Te verkrijgen bij Boekhandel G.Schoonaert ; Bergenstraat 14-16 te Roesbrugge.

DANKBETUIGING

Roger-A. Blondeau dankt de ± 350 personen die op 18 april aanwezig waren bij het huldebetoon op zijn 80ste verjaardag en de overhandiging van zijn "Liber Amicorum" in de gotische zaal van het stadhuis te Poperinge. Ook de meer dan 400 personen die ingeschreven hebben op dit boek.

Hij denkt daarbij nog speciaal aan de vele tientallen vrienden, die hem met bloemen, een kaartje, een postogram, boeken en geschenken hebben bedacht. Het was onvergetelijk.

ROESBRUGGE-HARINGE
BURGERLIJKE STAND

Huwelijksaankondigingen :
- Kris Verschaeve van Zonnebeke met Suzy Regheere van Haringe.
- Jan Vulsteke van Roesbrugge met Nicole Verdonck van Watou.
- Pascal de Moor van Anzegem met Stephanie Deeren van Roesbrugge.

BEVEREN-IJZER
BURGERLIJKE STAND

Geboorten :
- Elise Vandamme, geboren op 2 april 1999, dochter van Marc en Nadine Coene.

Overlijdens :
- Marguerita Samyn, overleden op 13 maart 1999, 87 j., ongehuwd, Beveren.
- Georges Slosse, overleden op 30 maart 1999, 75 j., echtgenoot van Candaele Godelieve, Stavele.
- Herman Geerardyn, overleden op 20 april 1999, 68 j., echtgenoot van Schapman Micheline, Beveren.

MENSEN VAN BIJ ONS

Wij vernemen, zij het een beetje laattijdig, het overlijden (na een hartinfarct) in de Verenigde Staten van Amerika (Detroit), op 20 augustus 1998, van Roger Haezebrouck. Roger was geboren te Beveren/IJzer (Bergenstraat) op 20 maart 1915 als zoon van Leon Haezebrouck, kolenhandelaar en uitbater van een besteldienst, die er naderhand opgevolgd werd door Marcel Deturck. In 1923 vertrok de familie Haezebrouck naar Detroit. In het boek "Roesbrugge-Haringe in woord en beeld" vinden we Roger Haezebrouck terug op pagina 161, als leerling van zuster Livina (bovenste rij, tweede van links).

Op 1 mei 1999 is in het rusthuis te Menen, "meester" Jozef Catteeu overleden.

Jozef Catteeu was geboren te Noordschote op 15 juli 1901. Hij studeerde voor onderwijzer aan de normaalschool van Torhout. Onmiddellijk na de Eerste Wereldoorlog vervulde hij zijn legerdienst (werd reserve-officier) en was daarna onderwijzer te Oostende. In 1924-1925 kwam hij in dezelfde functie naar Beveren/IJzer. Hij trad in het huwelijk met mej. Julia Ampe van Woesten. Toen de hoofdonderwijzer, meester Neudt, met pensioen ging kwam meester Catteeu in zijn plaats. In 1957 ging hij met pensioen, in zijn nieuw gebouwd woonhuis.

Op 1 november 1989 trok het echtpaar Catteeu-Ampe naar het Rusthuis St.-Vincentius te Menen, waar de zuster van mevr. Catteeu, Jeanne Ampe, de overste van de uitbatende religieuzen was. Mevrouw Catteeu, Julia Ampe, is er op 15 juni 1993 overleden.

Vrijwillig Brandweerkorps ROESBRUGGE-HARINGE

ZONDAG 30 MEI 1999

OPENDEUR met BARBECUE

Cafetaria Brandweer open
van 9 uur 's morgens tot 23 uur.
Doorlopend koude en warme dranken.
Verwarmd interieur.
Barbecue zonder voorinschrijving
van 12 tot 14 u. en van 17.30 tot 21 u.
Volwassenen : 350 fr. - kinderen : 225 fr.
Iedereen hartelijk welkom.

KLEINE FISCALE KRONIEK
Nieuwe fiscale procecure.

Op 27 maart 1999 is in het Staatsblad de wet op de nieuwe procedure voor bezwaarschriften inzake directe belastingen verschenen.

Zij is toepassellijk op de belastingen die betrekking hebben op het jaar 1998, aanslagjaar 1999, waarvoor het aangifteformulier binnenkort in onze brievenbus zal vallen.

De eerste belangrijke verandering is dat de bezwaartermijn veel korter is dan vroeger.

Vroeger had men een jaar, soms meer, maar altijd een minimum van zes maanden de tijd om in bezwaar te gaan tegen een fiscale aanslag. Nu is dat teruggebracht tot drie maanden. Eens die drie maanden verstreken is er niets meer aan te veranderen, hoe groot de vergissing ook moge zijn. Men is dus verplicht van bij het ontvangen van het aanslagbiljet praktisch onmiddellijk na te gaan (of te laten nagaan) of er van overbelasting geen sprake is, en men wel rekening heeft gehouden met de juiste gezinstoestand, met de aftrek wegens pensioensparen, enz.

Een bezwaarschrift moet nog altijd gericht worden naar de directeur van de gewestelijke belastingadministratie. Maar als de directeur niet reageert of binnen de zes maanden geen beslissing heeft genomen, mag de belastingplichtige naar de rechtbank van eerste aanleg stappen. Ook als de gewestelijke directeur wel een beslissing neemt, waarmee men niet akkoord gaat heeft men weer drie maanden de tijd om naar de rechtbank te gaan. Wanneer men vroeger niet akkoord ging met een beslissing van de directeur moest men naar het Hof van Beroep (Gent).

De rechtbank van eerste aanleg doet in principe uitspraak binnen het jaar. Maar de fiscus kan tegen het vonnis van de rechter van eerste aanleg op zijn beurt in beroep gaan.

Er werd wel eens geklaagd dat vroeger een bezwaarschrift jaren kon aansleepen, maar of dit nu - met de bekende overlast die bestaat op de rechtbanken - zoveel vlugger zal gaan, valt ten zeerste te betwijfelen. - De volgende keer daarover meer.

Serge BLONDEAU
Account. IDAC - Fiscaal Adviseur EHSAL

N.V. WALLECAN AGRO

Krombekestraat 85a, 8691 STAVELE - Tel. 057/30 06 23 - Fax 057/30 14 70

VANAF HEDEN

- Sproeien van alle teelten met de nieuwste technieken
- Sproeien van vloeibare meststoffen
- Verkoop van ☞ meststoffen
  - ☞ onkruid- en ziektebestrijdingsmiddelen
  - ☞ zaden
  - ☞ potgrond : Asef - Westhoekveen
  - ☞ perkgoed : Primula's, Viooltjes, Geraniums, hangpotplanten, enz ...
  - ☞ houten bloembakken
  - ☞ boomschors
  - ☞ koemest
- ***Strooi nu*** Anti-mos in uw gazon

TE HUUR
- Verticuleerder

GARAGE TE HUUR

Waaienburgseweg te Roesbrugge.
Tel. 057/30 05 05.

ALLE TIMMERWERKEN

Nieuwbouw • Verbouwingen • Herstelling
eigen fabricatie houten ramen & deuren
P.V.C.-ramen, deuren & rolluiken (Deceuninck)
Binnenhuisinrichting • Daktimmerwerk

DERAEDT

Trappistenweg 86, 8978 Poperinge (Abele)
Tel. 057/33 51 69

Het enige wat krimpt is de prijs!

Blomberg®

sterk in Vorm en Techniek

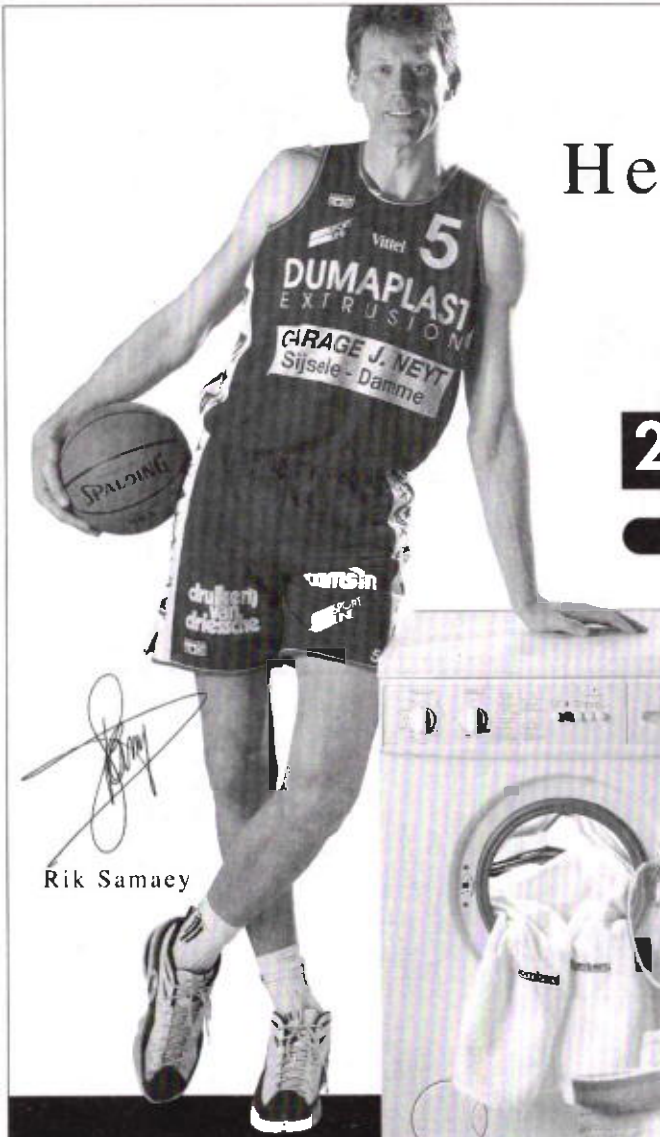

Rik Samaey

24.990,-

1000 T/min.

WA 1210

29.990,-

NU 3.000,- ENERGIE PREMIE

1100 T/min.

Energieklasse A

WA 1310

19.990,-

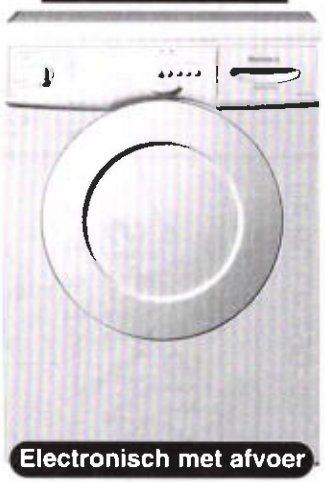

Electronisch met afvoer

TA 3610

19.990,-

4 programma's

12 couverts

GS 11240

+GRATIS

2 HANDDOEKEN & 2 WASHANDJES

bij aankoop van een wasmachine tot en met 30 juni 1999
(tot einde voorraad)

NIEUW opening Sinksen-weekend

elektro Marino D'Hondt

Abeelseweg 282 • 8970 **ABELE-POPERINGE**

057/33 93 69 • **OPENDEUR** : ZAT. 22 - ZON 23 EN 24 MEI !

idee productions

Openluchtmuseum
"Bachten de Kupe" - Izenberge

OPENING BIBLIOTHEEK JACK VERSTAPPEN

Het Openluchtmuseum "Bachten de Kupe" in Izenberge werd verrijkt met een schenking van schrijver-volkskundige Jack Verstappen uit Beveren-aan-de-IJzer, nl. zijn bibliotheek en werkkamer. Deze gift is niet alleen voor het Openluchtmuseum, maar ook voor de Gemeente Alveringem en de provincie een schitterende culturele aanwinst, vermits het Boekenfonds van ruim 4.000 titels te raadplegen blijft voor belangstellenden in volkskunde, geschiedenis, kunst en literatuur. Werkkamer en bib worden als museumonderdeel ondergebracht in het "Landhuys", Dorpsplein van het Openluchtmuseum. De plechtige opening gaat op Sinksenzondag 23 mei 1999 door.

Programma :

- om 11.30 uur :
  Eucharistieviering in de 17de eeuwse kapel in Izenberge, opgedragen door Z.E.H. G. De Schoolmeester, pastoordeken van Jette, emeritus.
- om 12.30 uur :
  Brueghelmaaltijd
- om 14.30 uur :

- Opening van de plechtigheid door de heer Marcel Messiaen, museumdirecteur;
- Mevrouw Marthe Meulemans draagt 2 gedichten voor van Jack Verstappen;
- Letterkundige Hector Van Gijsel stelt het boek voor van Georgette Broeders : "Omtrent Jack Verstappen, mijn man";
- Mevrouw Marthe Meulemans draagt 2 gedichten voor van Jack Verstappen;
- Letterkundige Gaston Durnez houdt de feestrede;
- De Heer V. Quaghebeur, Burgemeester van Alveringem opent plechtig "Huize Jack Verstappen";
- Bezoek.

Schilder- & decoratiebedrijf
B. RYCKEGHEM-DUERINCK
• wand- en vloerbekleding
• gordijnen
• rol-, vouw- en reepgordijnen
• spuitwerken
Blasiusstraat 17C - 8972 KROMBEKE
Tel. 057/40.09.40

Kris Wyffels
TIMMERBEDRIJF
Handschootestr. 18
8691 Beveren a/d IJzer
tel. (057) 30 18 64
privé :
Deken de Bolaan 73
8970 Poperinge
tel. 057/33 80 23

U KAN BIJ ONS TERECHT VOOR :
- eigen fabrikatie houten ramen, deuren en poorten
- ramen en rolluiken in PVC
- binnendeuren in alle stijlen
- veranda's
- daktimmerwerken, ...

GRATIS EN VRIJBLIJVEND PRIJSOFFERTE

Opgelet : nieuw privé-adres !

Coiffure Stefanie
Ik kom bij U thuis
maar u kunt ook steeds terecht in de
Moenaardestraat 82,
8972 Roesbrugge, Haringe
voor een afspraak :
GSM 075/94 86 14
Tel. 057/30 00 43 *(bij afwezigheid)*

HERST IN BEVEREN-IJZER één naam : STRAUSS

Had Johann Strauss, senior of junior nog geleefd, dan hadden ze in de Sint-Audomaruskerk van Beveren-IJzer ongetwijfeld het jaarlijks concert "Herfst in Beveren" mogen opluisteren. Het zit immers weer snor met CIBY, Cultuurinitiatief Beveren aan de IJzer. 10 oktober 1999 wordt weer een hoogdag.

En waarom Strauss, vraagt u? Doodeenvoudig, het motto van CIBY : licht verteerbare klassieke muziek tegen betaalbare prijs voor mensen van de Westhoek en daarbuiten, in een prachtige decor van de monumentale kerk, en voor een publiek dat per definitie uit de bol gaat.

Het wil nu toch wel lukken zeker dat vader Johann Strauss 150 jaar terug overleed, zijn beroemde oudste zoon Johann precies 100 jaar geleden de viool aan de haak ging; ook Richard Strauss overleed precies 150 jaar terug. Je kan er dus niet naastkijken.

Strauss dus alom: van "An der Schönen blauen Donau", over de "Kaiserwalzer", naar de "Annenpolka" en de "Tritsch-tratsch-Polka" naar de "Radetski March". U kent ongetwijfeld de operettes "Die Fledermaus" en "Der Zigeunerbaron" en zoveel meer. Van Richard Strauss krijg je kippenvel met "Also sprach Zaratustra", je weet wel de paukslagen en trompetten waarmee the Night of the Proms start, roept filmbeelden op van het ontstaan van de aarde met de opkomende zon.

Want op die avond om 18 uur brengt Roger Renard het "Wienerensemble" op gang, een groot orkest met 25 klasseartiesten die de overbekende Weense walsen, polka's en marchen brengen.

Roger Renard is ook niet de eerste de beste: arrangeur, componist, verbonden geweest aan het orkest Caravelli, werkte mee aan Grand Gala du Disque, Grand Gala Unicef, Eurosong, Mezza Musica, kortom je zegt er U tegen.

10 oktober in Beveren aan de IJzer, je waant je een avond in Wenen.

H. BLOEDPROCESSIE VOORMEZELE

Zondag 30 mei 1999 om 15 uur

Sedert jaren gaat naar jaarlijkse traditie de H. Bloedprocessie weer uit in Voormezele, een deelgemeente van Ieper. Steeds wordt er verder gewerkt aan de verbetering en aanpassing van de groepen.
Sinds 1152 wordt de relikwie van het H. Bloed te Voormezele bewaard en vereerd. Nu in de Parochiekerk, vroeger in de abdijkerk. Het was de tweede proost van de proosdij, later abdij, Isaac, die van de paus een relikwie kreeg bij één van zijn reizen naar Rome om erkenning van zijn religieuze gemeenschap. Dit jaar is het reeds 847 jaar geleden van dit historisch gebeuren.
Ruim 650 deelnemers beelden in de processie taferelen uit van de geschiedenis van het dorp en van de bijbel, zowel oud als nieuw testament.
Dit jaar zijn de ere-genodigden :
- Hoogeerwaarde Heer Ulrik Geniets, o. praem., abt van de abdij van Averbode.
- Mgr. O. Tanghe, patriarchaal Exarch (Kortrijk)
- Mgr. Lennartz, Groot-Archimandriet (Duitsland)
- Mgr. Castelein, Archimandriet (Brussel) van de Grieks Melkitische Katholieke Kerk.

De H. Bloednoveen vangt aan op zaterdag 22 mei om 16.30 u. met de overbrenging in processie van de relikwie naar het H. Bloedaltaar, gevolgd door de eucharistieviering. Eucharistievieringen in de weekdagen om 8 en 16.30 uur. Op zondag 23 mei, Pinksterhoogdag, H. mis om 9.15 u. en om 16.30 u. Op processiezondag 30 mei is er H. mis om 9.15 u. en na de processie als opsluit van de noveen. Verering en zegening met de relikwie van 8.30 tot 10 uur en van 14 tot 18 uur. Er is ook mogelijkheid zich in te schrijven in de aloude confrerie van het H. Bloed.
Tijdens de noveen gaat er in de O.L.Vrouwkerk een tentoonstelling door over "Het kruisbeeld in de volksdevotie".
Info : Wilfried Desodt,
Secretaris processiecomité
Dorp 28, 8902 Voormezele (Ieper)
Tel. 057/20 13 88
Tribunekaarten te verkrijgen.

BEAUVOORDE - VEURNE
BOEKENMARKT & DORPSFEEST
DAG VAN TOERIST "KAPELLENBAAN"

zondag 30 mei 1999

Vanaf 10 u. gaat het boekenfeest van start : tientallen kramen met tweedehandse en nieuwe boeken, strips, romans, kunstuitgaven, reisboeken, wetenschappelijke druksels, handleidingen voor tuiniers als voor doe-het-zelvers, verzamelaars van oude prentkaarten, atlassen, didactische bijbelvoorstellingen. Was er een verschil tussen de vroegere katechismus van Brugge en die van Mechelen ? Al deze curiosa en waardevolle druksels stellen zich op tussen de tweedehandse boekenboetiek DE SNUFFELHOEK en het kasteel. Bij zo'n veelheid en verscheidenheid worden zelfs de moeilijkste boekenliefhebbers murm.

Bovendien zijn er de ambachten rond boek en papier : kalligrafen en boekbinders in de weer, zelfs papier scheppen met de hand wordt er gedemonstreerd : uit de pulp van oude vodden worden volle bladen geschud en geperst. Ook zeefdrukken is een kunstambacht, dat kun je met je eigen ogen constateren. De organisator van dit luik is de SNUFFELHOEK, die in de voorbije jaren heel wat ervaring opdeed rond boek, papier, kalligrafie en drukken.

In en rond Huize de Bryarde krijg je een poëtisch bad, rond personalia over dichters, maar de tentoonstelling "EGO FLOS" van Kalligrafia steelt de show en stelt dichter GUIDO GEZELLE centraal.

Panelen met gekalligrafeerde gedichten te koop. Een 15 gedichten-planken staan voor Huize de Bryarde te kijk en eenieder kan een bod doen. Vanaf 1.000 Bef. kun je jouw tuin of een of andere binnenmuur tooien met poëzie van Vasalis, Herman De Coninck, Paul Van Ostayen, Ida Gerhardt, Gwij Mandelinck, Luuk Gruwez ...

Gregoriaanse Hoogmis voor de jarige verenigingen om 10 u. Vieren hun 30ste verjaardag : Opbouwwerk IJzerstreek, maker van exposities en poëziehappenings, VVV Veurne-Ambacht, ontwerper van wandel-, fiets- en Bachten de Kupe autoroute, de Driekoningenorde, de architect van Frans-Vlaamse verhandelwedstrijden en gesprekken rond streekproblemen ; 20 jaar oud : de Sint-Omaarstoneelgilde actief met wagenspelen, foorkabaretten, commeerderijen aan de dorpspomp en tweejaarlijkse toneelstukken in de Driekoningenschuur, Beauvoorde Plovikoor is 15 jaar en zingt niet enkel de Beauvoordse festiviteiten vol, maar treedt geregeld op in Frans-Vlaanderen, telt twee lustrums : de Beauvoordse Snuffelhoek, de tweedehandse boekenboetiek en organisator van cursussen in kalligrafie. Prosit !

"Wie e't edoan ?". Dit hedendaags satirisch wagenspel voert een zigeunerin ten tonele en een resem kinderen. De nieuwsgierigen en de lachtaarten krijgen er waar voor hun inspanning : een half uur te staan tussen kasteel en kerkhofberm. Hou je buik maar vast. Twee keer, om 11 en 17 u.

"Veurnse juge" : Pieter Ameeuw is klokkenluider", anno 1880. "Of hoe de burgemeester het proces verliest tegen paster Galley en hoe de klokkenist, uit puur contentement, wijwater uit de droge maar versierde dorpspomp doet stromen. Om 12.30 u. en 16 u. commèren bij de pomp ...

"Garde Staf Bolle doodgeschoten, anno 1913", maar toch niet dood en actief in springlevend straattoneel, de dag door in de straten van het dorp.

Beauvoorde dag van de toerist met "kappellenbaan", een rondgang naar 20 charmante kapellen in Beauvoorde, Veurne, Koksijde, De Panne, Lo, Hondschoote, Izenberge. Dit wordt het toeristische thema van dit jaar. Twintig verschillende ruimten worden beschreven in een brochuurtje, te koop in de toeristische diensten, die voor dit initiatief de handen in elkaar sloegen : Alveringem, De Panne, Koksijde, Lo-Reninge, Veurne, Hondschoote.

Centraal info-kantoor van de streek - VVV Veurne-Ambacht op die dag in Huize de Bryarde, naast het Beauvoorde-kasteel, tel. 058/29 83 75. Dertien kapellen zijn de hele zomer toegankelijk, zeven uitzonderlijk op 30 mei 1999. En sommige zijn nooit eerder publiekelijk toegankelijk geweest !

Gidsen in kasteel om 11 u., 14 u., 15 u. en 16 u., sterk verminderde prijs. Voor de eerste keer opent het Beauvoordekasteel zijn deuren tijdens de dag van de toerist. Speciale aandacht gaat naar de kapel, gebouwd en bemeubeld door Jonker Arthur Mergelinck, maar waar nooit een mis werd opgedragen.

Coleur locale, tien reuzen staan op elke straathoek of in een straatopening opgesteld en verwachten er de dansende en zingende kinderen van het dorp. Rexpoëde uit het Franse Vlaanderen stuurt zijn reuze Gust Demeester samen met de door hem, in 1886, gestichte fanfare, Veurne zijn Sporkin, Koksijde zijn Viswuf met de Visser, Houtem Ivo de Visser en Beauvoorde zelf laat zijn dorpsfilosoof en kaasmaker Tuur Djes buiten samen met zijn madame de Veurne-Ambachtse boerin Belle. Ook Jef Den Timmerman ziet toe of hij zijn kaderzaag moet hanteren.

Nog coleur, lokaler dan locale ... De koetsier laat zijn tweespan de char-à-bancs trekken, van 't kasteel naar het Blauwhuis en langs het Kapelhof en de Vinkemkerk : een rit van een 20 minuten voor slechts 50 frankskens. Onderweg met toeristische commentaar.

Schatten uit de boekenkast ... Op het zolderzaaltje van Huize de Bryarde hebben zich om 15 u. enkele tientallen liefhebbers verzameld om te luisteren naar een paar verzamelaars-eigenaars van pronkstukken uit hun boekenkast.

Je ziet, lieve lezer, dat er ook voor elk wat wils zal zijn, en dan heb ik in de verste verte nog niet alles verteld. O ja, heb je honger, je krijgt in Huize de Bryarde voor een paar honderd fr. een volle lasagne.

PEDICURE

Mevr. Vandewalle-Decaestecker
Veurnestraat 9
8640 Vleteren (Oost)
Op afspraak : tel. 057/40 01 01

Ook verzorging aan huis.

Woensdagnamiddag gesloten

Alle voetverzorgingsprodukten
en benodigdheden

BADKAMERS
VERWARMING
KEUKENS

florisan

Een uitvoerige dokumentatie ligt voor u klaar

Onze toonzaal zit vol ideeën en we geven U graag advies bij de realisatie van uw sanitair, volledig vrijblijvend, ook op zaterdag

Florisan nv - Albert I laan 25 - 8630 VEURNE - Tel. 058/315.315

ook uw installateur waardeert onze service !

DE 22STE HOEVEDAG WAS DE LAATSTE

Inderdaad, de aantrekkingskracht van de Hoevefeesten is blijkbaar uitgewerkt. Bovendien is niet alleen het oude "alaam" versleten, maar ook alle medewerkers van het eerste uur zijn reeds 22 jaar ouder geworden.

Bedankt iedereen, die zoveel jaren de Hoevefeesten heeft helpen organiseren. Heel wat mensen hebben 22 maal de Hoevedag meegemaakt en zullen wellicht met weemoed terugdenken aan de dagen van toen.

Maar er staat natuurlijk reeds een nieuw evenement op stapel : TRACTOR-PULLING.

Tractor-Pulling is een spectaculaire motorsport bekend van op televisie. VZW Karel de Blauwer feestcomté heeft de kans gekregen om toe te treden tot het Vlaamse kampioenschap Tractor-Pulling en organiseert op 11 juli 1999 de eerste wedstrijd.

Drie "specials": speciaal verbouwde tractoren zullen demonstraties geven gedurende de ganse dag.

Natuurlijk kunnen ook de streekrijders, landbouwers en loonwerkers hun stuurkunst demonstreren en zullen in aparte reeksen onderverdeeld worden volgens het gewicht van de tractoren.

Inschrijven en volledig reglement bij Willy Vandermarliere 057/30 05 05 of Johan Haghedooren 057/30 01 07. Ook medewerkers kunnen zich hier aanbieden.

Het volledige programma van deze dag kan u in de volgende *IJzerbode* lezen.

ROESBRUGGE IN EEN NIEUW KLEEDJE

Info-avond op woensdag 9 juni om 19.30 u. in het ontmoetingscentrum

Stad Poperinge investeert veel in een veilige, mensvriendelijke, comfortabele en aantrekkelijke leefomgeving. Verschillende infrastructuurwerken getuigen hiervan.

Inwoners van een dorp, waar werken gepland zijn, tijdig inlichten over verschillende aspecten van deze werken, is een goede zaak.

Op woensdag 9 juni om 19.30 uur vindt een informatieavond plaats in het ontmoetingscentrum Karel de Blauwer.

De Burgemeester en verschillende schepenen, vergezeld van het hoofd van de technische dienst, lichten op deze avond graag deze werken toe en bieden de mogelijkheid van het stellen van vragen.

Deze ontmoeting wordt voorbereid door samenlevingsopbouw Westhoek en de werkgroep Roesbrugge Bruist.

Elkeen die interesse heeft voor zijn dorp, en de toekomst ervan, is welkom op deze bijeenkomst. Tot 9 juni.

APERITIEFCONCERT TE STAVELE

Na de succesvolle uitgave van 1998 wordt door de muziekmaatschappij St.-Cecilia van Stavele opnieuw een aperitiefconcert ingericht.

Het concert gaat door op zondag 23 mei 1999 om 11 uur in de gemeentelijke feestzaal te Stavele.

Onder leiding van Marijke Lanszweert zetten de volksdansers hun beste beentje voor. Het trommelkorps zorgt voor een paar krachtige en modern gekleurde stukken die hun worden aangeleerd door Edwig Dolfen.

De hoofdmoot wordt gevormd door de uitvoering van de Stavelse harmonie. Onder de kundige leiding van dirigent Gilbert Deschilder verzorgen de muzikanten een rijkgevuld en gevarieerd programma. U geniet van marsmuziek, van algemeen bekende klassiekers en van moderne sounds. Terwijl u uw smaakpupillen streelt met het aperitief beluistert u hedendaagse muziek in een arrangement van Pieter Matten. Begeleid door de harmonie zingt Barbara Devos een zeer bekende hit die zij samen met Pieter voor de Stavelse muzikanten bewerkte.

We hopen dat u op zondag 23 mei zult genieten van het tweede aperitiefconcert te Stavele in de aanwezigheid van een plaatselijke BV. Inkom : 100 Bef., één aperitief inbegrepen.

TE HUUR

(van 1 mei tot 30 september)

Residentiële stacaravan in de Hoge Venen voor 6 pers., voorzien van alle comfort. In de streek van Eupen - Malmedy - Monchau - Baraque Michel . Inl. tel. 057/30 02 65

Roesbrugge, Haringe en Beveren tijdens de Brabantse Omwenteling en de Franse Bezetting 1789-1802 (10)

10.7. De politieke moeilijkheden te Poperinge

Op 26 december kwam Malou te Poperinge aan, samen met advocaat Ryckaseys, Merghelynck en nog enige clubleden van Ieper ([26]). Zij wilden de stadsmagistraat hervormen tegen de wil in van de inwoners. Een bende vrouwen en jongens zijn, bij het uitstappen uit hun koets, op de grote markt naar hen toegelopen, schreeuwend: "Gij komt Onze Lieve Vrouw van Sint Jan wegvoeren" en vele andere woorden. Zij vlogen op Malou en zijn kompanen in en sloegen, schopten en krabden in hun gezicht. Ze waren verplicht van op hun knieën te smeken om te mogen weggaan. Eindelijk zijn zij uit de handen van deze "heldinnen" geraakt, en zijn in grote haast, zonder noenmaal - dat voor hen klaar stond in de herberg *Den Hert* - naar Ieper teruggekeerd. Te Ieper werden de poorten achter hen gesloten.

Nadien hebben deze vrouwen apotheker de Puydt ([27]) zo mishandeld dat hij in het water van de Vleterbeek gesprongen is om aan de dood te ontsnappen. Hij was kandidaat om in de nieuwe wet te zetelen.

De stadsmagistraat dacht echter aan de gevolgen van deze victorie van de amazonen en zond een afvaardiging naar Malou om zich te excuseren en vergiffenis te vragen. Hij kon Malou overhalen om geen weerwraak te nemen, maar de soldaten van het leperse garnizoen waren zo kwaad op de Poperingenaars dat ze heel de stad wilden in brand steken. Malou heeft zich serieus moeten inspannen, door op zijn knieën te smeken om hen van dit voornemen af te brengen.

Op vrijdag 28 december trokken 400 Franse soldaten van het leperse garnizoen met hun commandant naar Poperinge waar ze 's namiddags rond 2.30 u. aankwamen. Op de markt gekomen trokken ze hun blote sabel en vloekten. Een halve zotte knecht die op de brugleuning steunde, zag ze in de Ieperstraat afkomen. Hij deed teken dat ze moesten vertrekken. Maar toen hij zag dat ze niet gehoorzaamden, liep hij naar de Sint-Bertinuskerk en sloeg alarm. Die van Onze Lieve Vrouwkerk meenden dat er ergens brand was uitgebroken, klopten ook alarm. De soldaten hoorden dit en meenden dat men de stormklokken luidde om hen te bevechten. Zij liepen in grote razernij naar de St.-Bertinuskerk, verjaagden de klokluider met hun sabel, sneden de touwen door en haalden de klepel uit de klok.

In de kerk was de pastoor, samen met E.H. Rouseré, vele Franse emigranten-priesters en enkele geestelijke dochters bezig de prijzen uit te delen aan de arme kinderen. Zij waren zo onvoorzichtig geweest van het klokluiden niet te beletten. De Fransen zijn de kerk binnengelopen, hebben enkele prijzen genomen die daar lagen en liepen naar de sacristie. Daar waren de pastoor en de andere geestelijken gevlucht. De pastoor en E.H. Rouseré werden uit de kerk gesleept en tot bij de vrijheidsboom gebracht die zij verplicht waren te kussen.

Nadien werden ze naar de schepenkamer gebracht alwaar ze zouden ter dood gebracht zijn, indien de schepenen niet waren tussengekomen. ([28]) Een emigrant, die uit de kerk vluchtte, werd in de arm gekapt, een andere is ook gekwetst geweest. Daarna verspreidden de soldaten zich in de stad, hier en daar plunderend, ook in de winkels. Zij aten en dronken op de kosten van de stad.

De volgende dagen werd omgeroepen dat de emigranten de stad moesten verlaten, maar weinigen gehoorzaamden. Ze hielden zich verborgen in de huizen waar ze verbleven en trokken wereldlijke kledij aan.

Eindelijk is dit moedwillig volk, op 25 of 30 man na, op 25 januari 1793 vertrokken. Met Onze Lieve Vrouw Lichtmis (2 februari) lag de rest daar nog.

In het begin van het volgend jaar verschenen twee gedrukte papieren, ondertekend door Omoran, commandant te Doornik, waarin Poperinge schromelijk bedreigd werd om de smaad aan Malou en consoorten. ([29])

Zo gaat dat nu in troebele tijden, voegt de Roesbrugse kroniekschrijver eraan toe. Verschillende Roesbruggenaars hadden enkele meubels naar Poperinge gevlucht en op 27 december brachten ze deze naar Roesbrugge terug.

10.8 Nieuw alarm te Roesbrugge

De aan de Franse revolutie trouwe pastoors van de Franse grensdorpen waren erg kwaad toen op Kerstmis 1792 geen volk in hun kerken kwam opdagen om de dienst bij te wonen. Daarom werd te Oost-Cappel en bij de Steendam een wacht van 12 of 13 commiezen opgesteld om de toegang tot ons land aan de kerkgangers te beletten. Maar de kerkgangers kochten ze om, iedereen die geld gaf kon toch door! Deze wacht werd nog groter bij de gemeente zoals het gaat in troebele tijden. Men zei dat er 500 soldaten waren en deze valse mare baarde schrik. Drie families verborgen hun meubels.

Op 28 december 1792 passeerde er te Roesbrugge een kanon dat van Bergen naar Poperinge gereden werd.

11.1 Inleiding tot het jaar 1793

In januari 1793 bezetten de Franse troepen heel de Zuidelijke Nederlanden, Luxemburg uitgezonderd en ook een deel van Duitsland, tot 18 mijlen over Aken. Toen betrok de Franse opperbevelhebber Dumouriez zijn winterkwartieren. De tijd zal het uitmaken hoe het mogelijk was dat ons land in twee maanden tijd werd bezet. Is er verraad mee gemoeid? Een bekende journalist Feller wijt deze snelle bezetting aan enige agenten van het ministerie te Brussel.

Maar, hoe zou het afgelopen zijn indien de Fransen hun woord hadden gehouden en aan de inwoners de keuze van bestuur hadden gelaten? We zouden onder de bescherming van Frankrijk gebleven zijn en niet meer bestuurd door het huis van Oostenrijk. Maar de leden van de assemblée nationale te Parijs waren broekventjes in staatsmanschap en niet bewust in deze zaken. Ze waren ook te haastig. Reeds in november en dan nog eens in december verscheen een decreet waarbij alle landen die door hun legers veroverd werden, bij Frankrijk ingelijfd werden. Doch ze verlangden ook dat de Nederlanders dit zouden wensen en vragen. De bezetter deed dus vele pogingen om de bestaande magistraten - eerlijke en Godvrezende mannen - af te zetten en te vervangen door volk zonder religie, zonder zeden en zonder middelen, immers in alles hun gelijke! Bovendien verkondigden ze dat de belastingen en rechten van het oude feodaal stelsel afgeschaft waren, menend hierdoor het gemeen voor hen te winnen. Maar alles was vruchteloos. De Zuidelijke Nederlanden waren een klip, van alle kanten omgeven door de golven van 160.000 Franse soldaten. Ons land bleef er onberoerd bij. Voornamelijk Veurne en Veurne-Ambacht had, toen de Carmagnolen ons land verlieten, nog geen "mairen", geen municipaliteiten noch andere gekke zaken. De stadsmagistraten waren nog overal aanwezig. Ieper en Poperinge hebben in het laatst een municipaliteit gehad, maar diegenen die er in zaten, waren gekend als "kalaars", volk zonder zeden.

Het verzet van de Zuidelijke Nederlanden is het geluk geweest van Duitsland en misschien van gans Europa, zoals keizer Frans II het zelf gezegd heeft. ([30]) Ondertussen was Engeland, een natuurlijke vijand van Frankrijk, verbaasd en verlegen over de snelle vooruitgang van de Franse wapens. Bovendien vreesde dit land dat de handel zou lijden onder deze toestand nu de Fransen de Oostendse haven in handen hadden. Door de Engelse ambassadeur te Parijs werd begin december 1792 aan de assemblée meegedeeld dat zij de Zuidelijke Nederlanden moesten verlaten (Nieuwsbladen

►

van december 1792). De Republikeinen antwoordden dat ze dit op tijd en stond zouden doen. De Engelsen verstonden deze spot niet en herhaalden rond Kerstmis hun eis. Daarop verklaarde Frankrijk de oorlog aan de Engelse koning en aan de stadhouder van Holland.

11.2 Passage van troepen te Roesbrugge en Veurne

Op 20 januari 1793 's morgens om 11.30 u. passeerden door Roesbrugge 200 Franse Huzaren, komende van Bergen en gaande naar Ieper. De volgende dag 's namiddags rond 2.30 u. passeerden 900 tot 1000 Franse voetgangers die van Bergen kwamen en naar Poperinge gingen overnachten. Op 22 januari halen 213 volontairen van het 11de Bataljon, in garnizoen te Nieuwpoort, 200 fournituren te Veurne.

11.3 Verzet van Veurne tegen Franse wetten betreffende de kerkgoederen

Op 26 januari kwam te Veurne het bericht toe van generaal Omoran dat alle geestelijke goederen ten voordele van de republiek werden in beslag genomen. Dit bevel werd gepubliceerd door secretaris Meyer in tegenwoordigheid van commissaris Salomez. Dit gebeurde vanop het balkon van het landhuis. Het hele garnizoen stond op de markt opgesteld, de grote klok moest luiden, de beiaard speelde en van zodra de aflezing gedaan was, schreeuwde de ganse troep: "Vive la république!".

's Namiddags rees hiertegen protest van de volksverbeelders. Dit protest werd aan de stadsmagistraat overgemaakt met het bevel dit ook bekend te maken. Dit gebeurde dan rond 3.30 u., maar zonder vertoon. Het klokje van de hallentoren werd geluid. Kort na dit protest schreeuwden alle burgers en draaiden hun hoeden. Vele Fransen die tussen hen stonden, deden dit ook zonder te weten waarom. Zulke protesten zijn in de meeste steden van de Nederlanden gebeurd.

Het Veurnse protest, voorgelezen door raadslid Dubois, luidde als volgt: *"De vergadering van de provisionele representaten van het vrij en onafhankelijk volk van Veurne en Veurne-Ambacht, onderricht dat luitenant-generaal Omoran, bevelhebber van Doornik, in het Doornikse en de twee Vlaanderen heeft doen afkondigen en het voornemen heeft in dit deel van België, door zijn krijgsmacht, zekere besluiten te doen uitvoeren, die de Franse nationale Conventie genomen heeft in de loop van de maand december 1792.*

In aanmerking genomen dat de Belgen een vrij en onafhankelijk volk zijn, dat zij nu zelf een eigen regering hebben, te danken aan de dapperheid en de grootmoedigheid van de Franse natie. Dat het tot het wezen van de souvereiniteit van een volk behoort dat geen vreemde invloed deze souvereiniteit beknot.

Opmerkend dat de Franse natie, toen zij in België binnenkwam, door besluiten van de Nationale Conventie en door proclamaties van de opperbevelhebber dit grondbeginsel heeft erkend door te verklaren: "dat de Belgen een souverein, vrij en onafhankelijk volk zijn, dat geen ander persoon over hen gezag heeft tenzij het volk daarvoor machtiging geeft tot de uitoefening van een deel van de souvereiniteit." (staatkundige instructie voor de commandant Bournonville, ondertekend Dumouriez).

Dat noch de Franse republiek, noch de bevelhebbers van de legers zich niet zullen bemoeien met bevelen of zelfs invloed uitoefenen op de regering noch op het staatsbestel die de Belgen afzonderlijk of te samen zullen aannemen, wanneer het Belgische volk zijn souvereiniteit uitoefent.

In aanmerking genomen dat, indien de besluiten die generaal Omoran heeft afgekondigd, uitgevoerd worden in deze provincie, de Belgen dan niet meer souverein en onafhankelijk zijn, maar als verachtelijke slaven, die buigen voor een vreemde en bestuurd worden door wetten die zij niet aangenomen hebben.

Aangezien het onmogelijk is de palen te voorzien tot waar deze vreemde invloed strekt. Dat de Belgen zullen veracht worden in de ogen van alle naties en in het bijzonder van de Franse natie, die de waardigheid van de mensen en de volkeren goed kent. Vooral omdat zij (de Belgen) al zoveel gedaan en geleden hebben om vrij te zijn en nu zouden buigen onder een juk dat zelfs de vorige vorst niet durfde opleggen.

Dat de Franse natie zo rechtvaardig en grootmoedig is in haar grondbeginselen als in haar daden dat zij nooit de Belgen zal belasten. De Franse natie is ook geloofwaardig in de uitoefening van de souvereiniteit zodat België niet zal lijden onder beletselen waaronder zijzelf niet lijden.

Aangezien de afkondiging van deze besluiten met een trek al de beloften verniellen en de banden van vriendschap die de Belgen verenigen met de Fransen sedert de zege van Jemappes. Dat de Belgen nooit aan Frankrijk kwaadwilligheid zullen verwijten door te zeggen dat zij (de Fransen) hun woord breken. Zij zullen ook nooit de eerste stap buiten hun grenzen zetten, stap die gekenmerkt zou zijn door sluwheid en trouweloze staatkunde.

Zij hebben zelf beide begrippen verbannen uit hun wetboek van de natie.

Geplaatst tussen de erkentelijkheid die zij schuldig blijven aan de Franse natie en de eed die zij (de Fransen) plechtig gedaan hebben aan een groot deel van de Belgische natie om hare rechten te handhaven - van dewelke de souvereiniteit de dierbaarste is - zien de provisionele representanten van het volk van Veurne en Veurne-Ambacht, met de grootste ongerustheid dat, in het land dat hen is toevertrouwd, het leger vreemde wetten inbrengt, afkondigt en uitvoert.

Als gevolg van het recht op souvereiniteit dat aan de Belgen toebehoort en dit recht willende handhaven, zoveel als het in hun vermogen ligt, en afwachtend dat het volk zijn wil dienaangaande wettelijk kenbaar maakt, protesteren zij (de provisionele representanten) formeel tegen alles wat daar tegen zou gedaan of uitgevoerd worden. Zij houden zich het recht voor deze ingrepen recht te zetten zoals het hoort. Bovendien protesteren zij op dezelfde wijze tegen de afkondiging, aanplakking en uitvoering van deze wetten die niet voortspruiten uit de vrije wil van het Belgische volk of door dit volk goedgekeurd en ontvangen zijn.

Een geloofwaardig afschrift van het huidig protest zal aan het administratief korps gezonden worden en wij belasten ons ermee van onmiddellijk en op een plechtige wijze, de afkondiging en aanplakking ervan te doen binnen Veurne en van hieruit het te zenden naar alle parochies van Veurne-Ambacht, om ook aldaar afgekondigd en aangeplakt te worden zoals naar gewoonte.

Een gelijkvormig afschrift in de Franse taal zal aan citoyen Coppin gezonden worden, Commissaris van de uitvoerende macht van de Franse republiek.

Gedaan in het comité, bijzonder gemachtigd door de vergadering van de provisionele representanten van het volk van Veurne en Veurne-Ambacht, op 26 januari 1793",
ondertekend N.F.J. Marannes, president; I.J. Van Moe, secretaris.

't Vervolgt. Frans Denys

Noten:

(26) De gebeurtenissen te Poperinge van 26 december en volgende dagen zijn veel belangrijker dan wat G. Van der Meulen hier verhaalt. We zijn van plan hierover een artikel te publiceren, hetzij in dit maandblad, hetzij in het driemaandelijks tijdschift van de Poperingse heemkring "Aan de schreve". Ook weten we niet of hij het woord "heldinnen" met de bedoeling de vrouwen te typeren op spottende wijze gebruikt of niet. Vermoedelijk op spottende wijze, aangezien hij verder van "amazonen" spreekt en dit woord toen een slechte betekenis had.

(27) Apotheker De Puydt was een Fransgezinde, lid van de club "les amis de la liberté".

(28) Pastoor Waterschoot van Sint-Bertinus is enige tijd later aan de gevolgen van deze mishandeling, in maart 1793, overleden.

(29) Naar het schijnt hebben de Poperingenaars aan deze gebeurtenis en aan de straf van één maand bezetting op stadskosten de reputatie van achterlijk, dom, conservatief en paapsgezind overgehouden, tot ver in de 19de eeuw en zelfs in de 20e eeuw werden in bepaalde links-liberale en anti-clericale kringen en ook in kiespamfletten hiermee de draak gestoken. Het manifest van de Franse generaal Omoran, manifest dat tot in Parijs verspreid werd, was hier niet vreemd aan.

(30) G. Vander Meulen was een zeer belezen man. Hij las inderdaad de artikelen van Feller in de "Journal historique et littéraire" dat te Luik verscheen en fel keizersgezind was. Het is duidelijk dat nu een moderne visie op die tijd oneindig veel genuanceerder is, ook al omdat alle historische bronnen kunnen geraadpleegd worden, iets wat G. Vander Meulen niet kon. Hij kan het niet wegsteken. Vander Meulen heeft een boontje voor zijn eigen streek: Veurne en Veurne-Ambacht. Daar hield men niet van de Franse gekke politieke zaken!

Trouwplannen ?

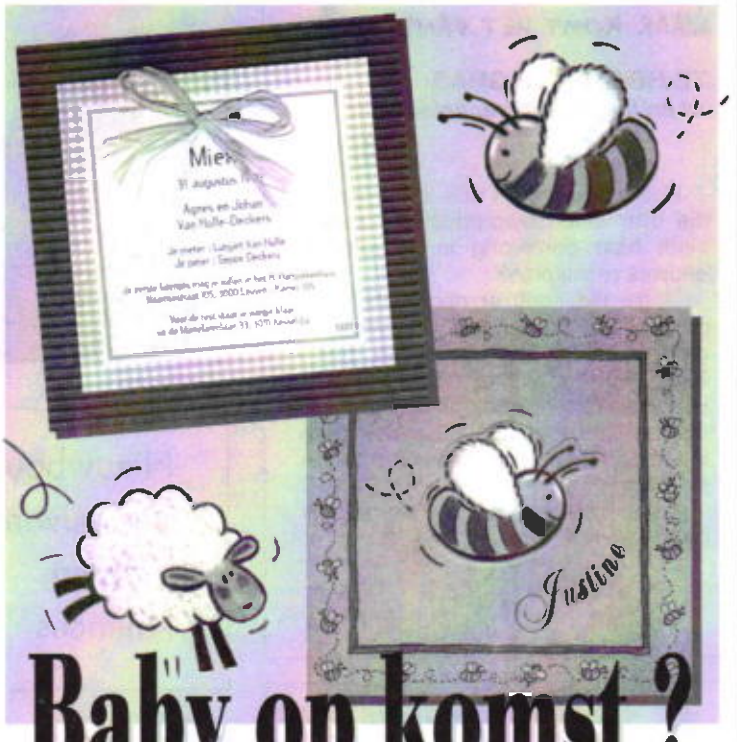

Baby op komst ?

Kom bij ons een kijkje nemen !!!

Voor al uw drukwerk

DRUKKERIJ SCHOONAERT

Bergenstraat 1, 8972 Roesbrugge
Tel. 057/30 03 79 - Fax 057/30 09 80

SINT-ELOOI

Friture Café Feestzaal

Obterrestraat 8, B-8972 Poperinge-Proven • tel. (0032) (0)57/30 04 83

WAAR KOMT HET VANDAAN?

TE HOOI EN TE GRAS
Af en toe eens, maar zelden

Hoe verwonderlijk ook, deze spreuk die over landbouwproducten handelt, vindt haar oorsprong in de middeleeuwse rechtspraak.

In die tijd, toen er nog recht werd gesproken op het platteland, geschiedde dit "te hooi en te gras". Eigenlijk in het voorjaar toen het gras werd gezaaid, en ook in de nazomer als het werd gehooid. Hooi was toen inderdaad veel later klaar dan heden ten dage.

Als er dus iets te hooi en te gras gebeurt, is dit maar zelden.

RIMAL b.v.b.a.

- RENOVATIE VAN GEVELS
- ALGEMENE VOEGWERKEN
- ELASTISCHE VOEGEN
- HYDROFOBEREN VAN GEVELS

LANGE TORHOUTSTRAAT 48, 8900 IEPER
Tel. + Fax 057/21 93 59

Nieuwbouw
Verbouwingen
Vloeren
Faiences

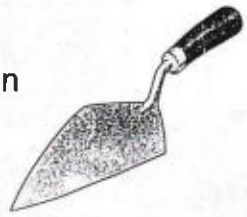

Dirk Vandenbussche
Stoppelweg 1
8978 Watou
Tel. 057/38 80 78

Schoonheidsinstituut **Natacha**

Parfumerie - Pedicure - Manicure
Maquillage - Esthetiek
2 Zonnetunnels (10 + 2 gratis)

- **Snelbruin op de** zonnebank : ampullen met waterextracten ☞ **Extra korting** bij aankoop van een doos en **GRATIS zonnebankbrilletje**
- Verwen **VADER** op **VADERDAG 13 juni**
- **EERSTE COMMUNIEGESCHENKEN**
  - EDT **Teletubbies**
  - Badschuim **Teletubbies**
  - EDT **Mickey & Minnie Mouse**

Prof. O. Rubbrechtstraat 44
Op afspraak : 057/30 14 12
Iedere woensdag ook nog verzorgingen na 19 u. (op afspraak)
Gesloten zondagnamiddag en dinsdag
Open van 9 tot 12 u. en van 13.30 tot 19 u.

Geert DOOLAEGHE
Kleine Markt 20, 8978 WATOU
Tel. 057/38 80 19 - Fax 057/38 89 37

BP
verdeler van BP-OIL produkten

- ✘ Gasolie verwarming -> automatische bevoorrading
- ✘ Gasolie diesel
- ✘ Smeermiddelen
- ✘ Kolen
- ✘ Gas
- ✘ Lamppetroleum
- ✘ Mazouttanks
- ✘ Veevoeders

TIMMER- EN SCHRIJNWERKEN

VERYSER Roland

- Nieuwbouw en verbouwingen
- Ramen en deuren in hout, PVC en Alu
- Garagepoorten + automatisatie
- Rolluiken : gewone en elektrische bediening
- Binnenhuisinrichting : binnendeuren, plafonds, trappen, parket
- Veranda's
- Zonnewering

Waaienburgseweg 11A, 8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 06 79 - Fax 057/30 15 09

DECORATIE - SCHILDERWERKEN
LEO PARENT

- ☐ Binnenhuisdecoratie "van vloer tot plafond"
- ☐ Exclusieve verftechnieken
- ☐ Verkoop en plaatsing laminaat parket

Duinkerkestraat 200, 8970 POPERINGE
Tel. & Fax 057/33 72 71

DIEGO DELOZ

BOUWEN - VERBOUWEN
VLOEREN - FAIENCEN

Hoogstraat 3, 8972 Haringe
Tel. 057/30 16 72

ACTIVITEITEN EN VERMAKELIJKHEDEN

MAAND **MEI**

Kaartingen

• Roesbrugge, bij P. Gunst
dinsdag 25 mei
puntenkaarting "Derde Leeftijd"

MAAND **JUNI**

Kaartingen

• Haringe, in de schoollokalen
woensdag 9 juni
puntenkaarting "Derde Leeftijd"
• Roesbrugge, bij P. Gunst
dinsdag 22 juni
puntenkaarting "Derde Leeftijd"

Vogelpik

• Roesbrugge, bij P. Gunst
zaterdag 12 juni : smijting voor de leden.

K.V.L.V. ROESBRUGGE-HARINGE

• Wegens het vele werk op het land is de feestvergadering van 6 mei verplaatst naar vrijdag 11 juni.
• Op donderdag 8 juli is er de jaarlijkse reis. Durbuy : Radhadesh - pottenbakkerij - parc Topiaires. Prijs 1.250 Bef.

K.A.V. ROESBRUGGE-HARINGE

• Woensdag 2 juni om 19 u.: fietstocht naar Hondschoote. Vertrek op Roesbruggeplein.

OPENDEUR BRANDWEER

• Op zondag 30 mei zet de plaatstelijke Brandweer van Roesbrugge-Haringe haar deuren terug open. Er is mogelijkheid om alle wagens en het materieel te bezichtigen. Van 12 tot 14 u. en van 17.30 tot 21 u. is er barbecue. Volwassenen 350 fr. - kinderen 225 fr. Kaarten vooraf te verkrijgen.

ROMMEL & ANTIEK MARKT

• Op zondag 20 juni van 7 tot 18 uur :
Rommel- & Antiekmarkt te Roesbrugge
op het Roesbruggeplein.
Inschrijving in café "De Gouden Arend".

B.G.J.G. - Kinderoppasdienst

Je bent jong en wenst een euro bij te verdienen !
De Bond van Grote en Jonge Gezinnen, afdeling Roesbrugge - Haringe - Beveren, wenst een kinderoppasdienst op te richten.
Zo'n dienst zou aan ouders van (jonge) gezinnen de mogelijkheid bieden er even vanonder te muizen! De kinderen worden toevertrouwd aan een goed geïnformeerde en gemotiveerde babysitter. Beroep doen op zo'n dienst betekent ook dat kinderen én babysitter vanuit de Bond verzekerd zijn en dit aan democratische prijzen.
Om deze service te kunnen uitbouwen zoekt de Bond jongeren ouder dan 16 jaar die graag met kinderen omgaan én tegelijkertijd een centje (lees euro) wensen te verdienen.
Neem vrijblijvend contact op met:

- voor de afdeling Roesbrugge :
  Andries Bossaert 057/30 04 28
  Daniël Delerue 057/30 08 91
  Christiane De Jonckheere 057/30 05 94
- voor de afdeling Proven :
  Katrien Tack 057/30 05 96
- voor de afdeling Watou :
  Mieke Depourcq 057/38 82 37
- voor de afdeling Stavele :
  Karen Serpieters 057/30 18 48
- voor de afdeling Krombeke :
  Heidi Vermeulen 057/40 12 94

GARAGECAPPOEN
Prof. O. Rubbrechtstraat 32
8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 03 59 - 057/30 13 52

Nieuwe en tweedehandse auto's
Alle carrosseriewerken · schilderen
Personenauto's en vrachtwagens
Depannagediensten

VW Passat break 1900D '91
RENAULT 19 1900D '95
FORD Sierra break 1800D '91
FORD Escort TD '98
PEUGEOT 306 break 1900D '98
OPEL Vectra 2000di 16V '98

SCHOONHEIDSINSTITUUT
Valerie VIANE

SCHOONHEIDSSPECIALISTE
CAMOUFLAGISTE
van wijnvlekken en littekens
KLEUR- EN STIJLADVIES

Keuze uit diverse frisse
ZOMERPARFUMS *Kom ze testen !*

Vergeet VADERTJESDAG niet !

In mei en juni :
ZONNEBANK TOT 22 UUR

Esthetiek
Parfumerie
Pedicure
Zonnebank - 3 gezichtsbruiners

Provenplein 53
8972 PROVEN
Tel. 057/30 08 51

BRIEFJE VAN

EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

Als mijn volgende briefje in de bus zal vallen, zullen de verkiezingen voorbij zijn. Omdat men weet dat een groot deel van de huidige parlementairen niet meer zal terugkeren, zitten onze kamerleden met examenkoorts.

In de laatste maand, die nu begint te lopen, zullen er nog alle soorten van trucjes uitgehaald worden, om toch maar weer het laken een beetje naar zich toe te trekken.

Onze Jean-Luc heeft een boek gepubliceerd. Niet geschreven, want daarvoor heeft hij beroep gedaan op Mathias Danneels, de hoofdredacteur van het weekblad Dag Allemaal. *De meeste van onze politiekers hebben meestal veel praat, maar een boek schrijven is een ander paar mouwen. Alleen Marc Eyskens, wellicht de knapste man van de hele praatbarak, kan daar bijzonder goed mee overweg. En wat hij schrijft is geen zever, maar altijd het lezen waard.*

Het boek van Jean-Luc, eigenlijk een lang interview van de reeds genoemde journalist, houdt heel wat beloften in voor de toekomst. Waarom hij ze tot nog toe niet verwezenlijkt heeft, blijft een open vraag. In elke verkiezingstijd is de toekomst altijd schoner en milder dan het verleden.

Intussen zijn zoals beloofd, de pensioentjes verhoogd. Camielten Stove (zijn naam is eigenlijk Van Haeghedooren) een oude vriend, die vroeger "potje-dek" was te Pollinkhove, had als weduwnaar een pensioentje van 20.436 fr. en dat is verhoogd met - verschiet niet - 194 fr.! Dat is nog geen 1 per duizend of nog geen 0,1%.

Er is nu een nieuwe partij die aan de verkiezingen zal deelnemen, ze heet VIVANT, en ze belooft aan iedereen die 18 jaar geworden is (zelfs aan de studenten) 20.000 fr. per maand en aan de kleine gepensioneerden 30.000 fr. 't Schijnt dat die partij nu al meer dan 5.000 leden telt. Bovendien is het lidmaatschap gratis. Wanneer ze bij de verkiezing niet het verhoopte resultaat haalt, dan zal ze de volgende maal bovenstaande bedragen verdubbelen.

Er is intussen nog een ander financieel wonder gebeurd. De index van de consumptieprijzen is in de jongste twee jaar nooit voldoende gestegen om de wedden van de ambtenaren en de sociale voorzieningen aan te passen. Maar nu plots, een paar maanden voor de verkiezingen, is dat wel het geval. Zodat met de maand juni - de verkiezingsmaand - er een verhoging komt van 2% (bruto). Wat een toeval.

"Ik denk", *zegt Gusta,* "dat het veel voordeliger zou zijn voor onze portemonnee, moesten er in plaats van om de vier jaar, elk jaar verkiezingen zijn."

Natuurlijk,
Pol

ONZE HOSPITALISATIEVERZEKERING :
UW ZEKERHEID !

- Toetreden kan tot uw 65ste.
- Bestaande aandoeningen worden niet uitgesloten.
- Recht op een éénpersoonskamer naar keuze.
- Erelonen worden vergoed (tot 200 % RIZIV)

Vrijstelling ? Uitsluitingen ? Wachttijden ?

Raadpleeg Uw kantoorhouder :

KRIS ROSSEEUW

Provenplein 48, Proven - Tel. & Fax 057/30 03 55

ARGENTA
uw appeltje voor de dorst

CDV 26975

Een geschenk voor uw communicant !

CD-Radiospeler
5.499

MC 175 Microsysteem
12.999

MC 145 Microsysteem
9.999

Draagbare cassettespeler
699

Draagbare cdspeler
2.999

Wekkerradio
1.199

Radio
1.499

ELEKTRO CAPPOEN

Prof.O.Rubbrechtstraat 12 - ROESBRUGGE - Tel. 057/30 05 94

SERVICE & KWALITEIT

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

Fonten Looten en Mielten Carton, de twee oude jonkheden waarover da'we, in september van verleden jaar vertelden, da'ze op 'n zomerschen achternoene, naar De Panne gingen met den autobus, gingen het van deze keer anders doen ... Ze gingen weere naar De Panne gaan, maar nu voor 'n weekend, op 'n appartement ...

"Olzoo gaan we meer tyd hén om 'n keer olles beter te bekyken, da'we de laatste keer niet é zien hén!" zei Fonten teegen Madeleine, de bazinne van hulderen stamkafee "De Zilveren Haane", den dag dat ze vertrokken met den autobus ...

Ze hadden chance met 't weere, en gingen geheel den eersten dag aan 't strand gaan wandelen en 's noens en 's avonds gaan eeten in 'n restaurant. 's Anderendaags waaren ze weere van plan 't zelfde te doen, maar op den dyk, kwamen ze Medard Ganne en zijn vrouwmens teegen, die hulder vroegere gebuurs waren, maar sedert eenige jaaren, op 'n chiek appartement waaren kommen rentenieren. 't Wos zelve niet verre van waar dat Fonten en Mielten voor 't moment zaaten ... Ze gingen op 'n terrasse gaan zitten om 'n beetje te klappen en vertellen van in den tyd ...

"Weet je wuk!" stlede Medard vooren ... "we kunnen misschien van den avond, tegaare gaan eeten naar " 't Krekeltje", dat is 'n gezellig restaurant, waar dat styf goed van bediening is en bovendien 't is voor weerskanten niet verre, zoodat we er tevoete kunnen naartoe gaan!"

"En da'je 'n keer entwot meer meugt drinken ofdat je met j'n auto zyt, wil je zeggen!" lachte Miesten.

Ze waaren 't akkoord. Medard belde om te reserveeren en 's avonds trokken ze er tegaare naartoe ... Ol klappen en vertellen, werd er smakelijk eeten en é goe teugsche é dronken en d'ambiance kwam van 't zelve, zoodat 't ol in de kleene uurtjes wos ols ze daar de laatste buiten gingen en de patronne hulder 'goen avond' wenste ...

Ol de wandelwegels, ol waar dat ze é kommen waaren trokken ze huiswaarts en ze waaren olle viere evengoed é zint ... Fonten liep zelfs é paar stappen vooren ol zingen en met zyn armen zwaaien ...

Maar olmetnekeer kwam er daar, vanuit den oprit van 'n villa, 'n grooten beer van 'n vent, in zyn peignoir tevoorschijn en stapte direkt naar Fonten ...

"Zy je gie oltemets dien Covemaeker niet, die gisteren met mien vrouwmens op 't strand zat?!" vroeg dien vent .

"Jaa'k, me man!" lachte Fonten onnoozel weg ... "hét ze 't olgelik niet kunnen zwijgen!"

Met dezelfde gang stekte dien vent Fonten by zyn hemdeborst, gaf 'n é paale teegen zyn kop, draaiden 'n én holven toer rond en duwde 'n met zyn façade in 'n doornenhut, snakte hem weere rechte en duwde 'n op 'n bank die daar stoeg, gaf 'n nog 'n paar siefanten teegen zyn kop en wos meteen weere weg ... D'andere, die styf verschooten hadden, stoegen vergaapt te kyken en Fonten zat daar gelik é zot te lachen, met 'n ooge holf toe é sleegen ...

"Maar wuk is dat nu met joen!" riep Mielten ... "je zyt gie toch dien Covenmaeker niet!"

"Bha neen 'k, begot!" lachte Fonten ... "maar dien onnoozelaare gelooft dat, wei ... Je zie nu hoe gemakkelijk da'je sommige menschen entwot kunt wijsmaken." KWAAK

Opmaak en druk : Drukkerij Schoonaert, Roesbrugge

DE IJZERBODE

Verantwoordelijke uitgever :
Drukkerij Schoonaert
Bergenstraat 1
8972 Roesbrugge
tel. 057/30 03 79
385-0056775-93

INFORMATIEBLAD voor de DIEPE WESTHOEK
met bijdragen over regionale en populaire wetenschap
29e Jaargang Nr. 6 juni 1999
Afgiftekantoor 8972 Roesbrugge

Wordt maandelijks
gratis verspreid in :
Roesbrugge - Haringe
Proven - Krombeke
Stavele - Beveren - Watou
Jaarabonnement : 300 fr.

Kaas en bier uit Watou.
Gebenedijd zijt gij.

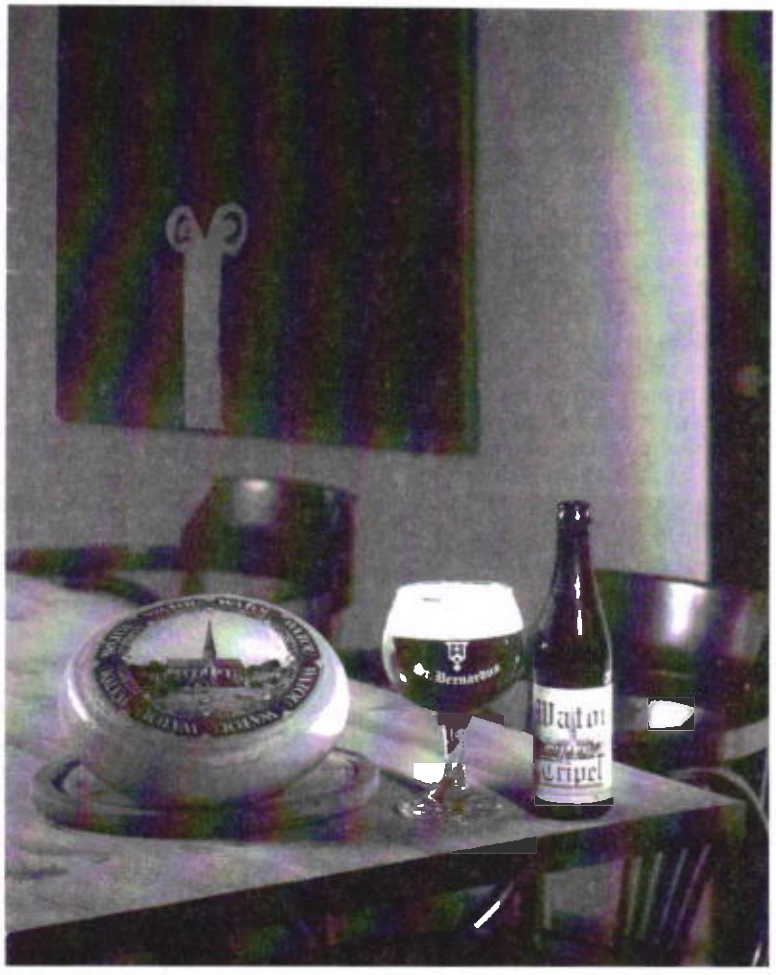

Op donderdag 27 mei had de persvoorstelling plaats van een nieuwe creatie bier van de brouwerij Sint-Bernardus uit Watou. Namelijk de *Watou Tripel.* Bacchus mag zich gelukkig achten, het is een schot in de roos.

Bij die gelegenheid en in samenwerking met de firma Belgomilk uit Moorslede, die eveneens hun nieuwe kaas, de *Watou Special* presenteerde, vertoonden de met zon overgoten riante tuinen van Het Brouwershuis (mevrouw Bernardette Claus-Deconinck) gelegen naast de brouwerij, Trappistenweg 23 A te Watou een kleurig en bont schouwspel. Perslui en vele vrienden uit de horeca, de zuivel- en bierbrouwerskringen, waren in groten getale afgezakt om kennis te maken met de allernieuwste delicatessen uit de Diepe Westhoek.

In deze korte bijdrage willen wij zowel de *Watou Tripel* als de *Watou Special* aan onze lezers voorstellen, zonder echter na te laten beide producten in hun historische context te plaatsen. Zowel het ene als het andere had in illo tempore alles met de paters Trappisten te maken.

Coninckliike spijze.

Op 10 april 1901 onderschreef Dom Jérome Parent, abt van de Trappistenabdij van de Catsberg (Fr) een huurcontract met de eigenaars de Bagneux de Wignacourt om de kasteelhoeve van de Heerlijkheid Courtewyle te Watou, als Refuge Notre Dame de Saint-Bernard in te richten. Godsdiensttroebelen in Frankrijk verplichtten de paters tientallen jaren dit schuiloord op Belgisch grondgebied te behouden.

Op 24 september 1934 huwde ene Urbain Ameloot uit Eggewaartskapelle, Godelieve De Burghgraeve uit Avekapelle en zij "placeerden" zich op 't Patershof te Watou. Dit was het moment waarop de laatste lekebroeders de hoeve verlieten en terug naar hun abdij trokken te Godewaartsvelde.

Gedurende al die jaren runden de paters, om in hun levensnoodzakelijk onderhoud te voorzien, een florerende kaasmakerij op Courtewyle. Kort nadat de Trappisten hun Refuge Notre Dame de Saint-Bernard hadden verlaten, bouwde Henri-Gustave Crombé op een paar honderd meter van Courtewyle een heuse zuivelfabriek met riante woonst. Op 25 maart 1935 werd Crombé als kaasmaker onder het nummer 3847 ingeschreven in het handelsregister bij de handelsrechtbank te Veurne.

Prosper de Volder en zijn echtgenote Thérèse de Brouwer, beiden van kleine adel, beheerden de kaasmakerij tot in 1938. Toen werd Evarist Deconinck (° Kortemark 12.7.1907 - † Watou 5.8.1968) gevraagd de leiding van de kaasmakerij Sint-Bernard op zich te nemen. Het jaar daarop kocht hij de kaasmakerij, de villa en aanhorigheden en fabriceerde de gerenommeerde halfzachte Watouse Port Salut met 45% vetgehalte. Vele jaren lang zou deze Watouse kaas op vorstelijke tafels verschijnen. Een *Coninckliike spijze*, een prinselijke delicatesse van Deconinck uit Watou zeg maar.

Reeds bij het begin van de jaren vijftig echter voorzag Evarist Deconinck de nakende fusie van plattelandsmelkerijen die in ieder dorp waren opgericht. Zij hadden alle rendabiliteit verloren en vertoonden de laatste stuiptrekkingen van een te arbeidsintensief proces dat niet aan de economische rechtmatigheid beantwoordde.

De tijd van de boerenwagens, die in de vroege morgen de melk in vaak geringe kwantiteiten bij tal van kleine en grotere boerderijen gingen ophalen om tegen de middag 't leeg goed weer tot voor de hofpoort te rijden was definitief voorbij.

De kaasmakerij van Watou ging in de zomer van 1959 ter ziele. De installatie werd overgelaten aan de melkerij Sint-Bertinus te Poperinge, die later opgeslorpt werd door de Groep EVLAPO.

In 1986 verhuisde de productie van de Watoukaas uit Vlamertinge naar Moorslede bij de Groep Belgomilk.

Meer dan een halve eeuw (1901-1959) had men te Watou de kaas niet van zijn brood laten nemen.Toen was het zo ver...

Watou Special
Smaakmaker uit de Westhoek.

Zo'n kleine honderd jaar geleden startten de paters van Watou de fabricatie van een

→

halfzachte smeuïge kaas die alle eigenschappen van de culinaire Westhoek in zich droeg. Pittige smaak, romig met een bescheiden en karakteristiek bouquet, goudgeel, kortom een streling voor het oog, een geneugte voor de smaak.

Bijna een eeuw na datum en na wat omzwervingen over Poperinge, Vlamertinge en Moorslede is deze buitengewone kaas er terug onder de noemer *Watou Special*.

Een paar weken geleden stelde de fabricant, die hiermee de prinselijke traditie van de Watouse kaasmakerij verder zet, zijn product voor in 't Brouwershuis te Watou.

De *Watou Special* wordt aangemaakt en gerijpt in de kelders van Belgomilk in de Stationsstraat 149 te Moorslede (tel. 051/77 77 63). De *Watou Special* is een smakelijke ambachtelijke kaas waarvoor wij door de knieën gaan. Tijdens het rijpingsproces van nagenoeg zes weken in de daartoe geïnstalleerde zeer vochtige kelders, waardoor het rijpen van buiten naar binnen gebeurt en de kaas er nog een bijkomende korstbehandeling bovenop krijgt, wordt de pittige, zachte neus op een natuurlijke, rustige manier gecreëerd. De *Watou Special* is niet alleen een smaakmaker die de Westhoekers aan beide kanten van de Schreve zullen bekoren, maar is een delicatesse die ongetwijfeld een groot deel van de Belgische en Franse markt zal innemen. Temeer daar Belgomilk tijdens de beginperiode mikt op een productie van 200.000 kg *Watou Special* op jaarbasis.

Laten wij eens plagiaat plegen en Watou voor één keer *Het Dorp der Mirakelen* heten, waar kunst en poëzie, gregoriaans en polyfonie, antiek en brocante, design en creativiteit, Jan Hoet en Gwy Mandelinck, kaas en bier samengaan in een gebenedijde relatie.

Vanaf nu zijn de *Watou Tripel* en de *Watou Special* onafscheidbaar met elkaar verbonden De kaas als broodbeleg, borrelhapje, kaas uit 't vuistje of als smeuïg hapje bij de Watou Tripel. Meer moet dat niet zijn.

Watou Tripel, voor kenners, genieters en feestelingen.

Toen Evarist Deconinck op 13 september 1933 Adrienne Lootens uit Beernem huwde en zich als directeur van de door hem opgerichte melkerij (Hoogledestraat) te Kortemark vestigde, zal hij wel nooit vermoed hebben dat hij ooit de stichter en bezieler zou worden van de inmiddels tot ver buiten de grenzen gerenommeerde Sint-Bernardusbrouwerij, Trappistenweg 23 te Watou. (tel. 057/ 38 80 21)

Als directeur van de Watouse kaasmakerij kreeg hij van de Sint-Sixtusabdij van Westvleteren de licentie om de paters van 6, 8 en 12 graden te brouwen en te commercialiseren. Dit gebeurde voor het eerst op 20 mei 1946 in het brouwmateriaal uit de Sint-Sixtusabdij aangekocht. De Pool, Mahieu Szafrankski, maakte als ervaren ingenieur-brouwer uit de Gentse Brouwerijschool van de Savaanstraat, de overstap mee van Westvleteren naar het *Dorp der Mirakelen*, zodat zelfs het allereerste brouwsel niet fout

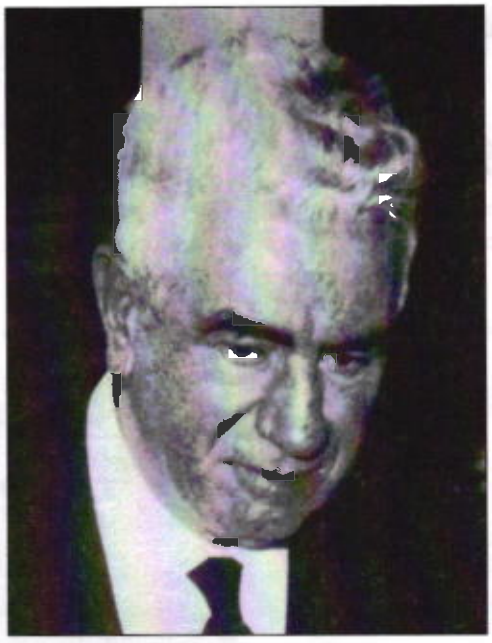

Evarist Deconinck, spil en bezieler van de Watouse trappistenkaas en patersbier

kon lopen.

Er waren duidelijke afspraken. Binnen de muren van de abdij zouden voortaan enkel bieren gebrouwen worden voor eigen gebruik, voor de verkoop aan particulieren aan de abdijpoort en ten slotte voor een drietal tavernes die verbonden waren aan de communauteit en waarvan wij ons het best *"De Vrede"* zullen herinneren.

De heer Deconinck daarentegen zou de trappistenbieren onder licentie brouwen en commercialiseren, wat gebeurde tot 1992.

Na zijn huwelijk met dochter Bernardette Deconinck stapte Guy Claus mee in de brouwerij en nam samen met zijn vrouw de leiding van de Sint-Bernardusbrouwerij over na het veel te vroeg heengaan van vader Deconinck in 1968, amper éénenzestig jaar geworden. Zijn vrouw zou hem zevenentwintig jaar overleven (†14.8. 1995).

Sedert 1992 worden de bieren gebrouwen aan de Trappistenweg te Watou en gecommercialiseerd onder de merknaam Sint-Bernardus. Een zinvolle verwijzing naar de Refuge Notre Dame de Saint-Bernard op de Courtewyle.

Hun gamma donkere bieren, *pater 6°, prior 8° en abt 12°* werd tijdens het Sint-Bernardusjaar uitgebreid met een blond bier, de *St-Bernardus Tripel*.

In de jaren tachtig stapte de Engelse groep *Whitbread* als partner in de Sint-Bernardusbrouwerij en dit tot 1998. Toen *Whitbread* zich terugtrok kwamen de heren Hans Depypere en Tom Vanoverbeke de coöperatie versterken.

Er werd beslist het imago van de brouwerij Sint-Bernard te verjongen door een actieve marketingpolitiek en een nog duidelijker aanwezigheid op de biermarkt te creëren. Het eerste resultaat is er al, duidelijk zichtbaar maar vooral smaakvol, de *Watou Tripel*. Dit bleek amberkleurig bier wil inspelen op een evolutie in de huidige smaakpatronen. Het heeft een alcoholgehalte van 7° en is minder agressief dan andere bieren van dit soort. Het bezit een uitgesproken bouquet van aangenaam zacht aroma, gedragen door een discrete bitterheid waarbij het evenwicht tussen mout en hop berust op een fruitige en frisse afdronk.

Zowel deze *Watou Tripel*, het paradepaardje van de brouwerij, als de *Watou Special*, het vlaggenschip uit de rijke kaasgamma van Belgomilk, zijn als het da capo in de muziek, het bisnummer van het succes.

Beide delicatessen gaan schuil onder de naam *Watou*, een magische klank die als roepnaam, elk jaar opnieuw vele duizenden bezoekers naar *Het Dorp der Mirakelen* lokt.

Zowel het etiket van de *Watou Tripel*, als dit van de *Watou Special* dragen de afbeelding van het pittoreske dorpsplein met centraal de Sint-Bavokerk, waar zich de marmeren graftombe bevindt van graaf Karel van Ydegem-Courtewyle, die aan de tijd herinnert toen Filips IV in 1629, Watou tot graafschap verhief.

Beide bekoorlijke geschenken van onze milde Westhoek liggen klaar voor degustatie, maar denk er om : eet met mate en... overdreven drankgebruik schaadt de gezondheid.

Elie E. Balduck

Water in wijn veranderen was al een hele kunst.
Van water bier maken vond Obelix ook al 'n straffe toer.

HET NEDERLANDS IN DE WETENSCHAP EN HET ONDERWIJS (8)

R.A. Blondeau

De herstelde Nederlanden

Nadat Napoleon zich op 2 december 1804 tot keizer had laten kronen in de Notre-Dame te Parijs, werd er voornamelijk door Engeland met nijd neergekeken op de steeds groeiende macht van Frankrijk. Er werd zelfs met Oostenrijk en Rusland een coalitie tegen Frankrijk tot stand gebracht.

Maar Napoleon beet hard van zich af, en versloeg zijn tegenstanders in elkaar opeenvolgende veldslagen. Zijn rijk strekte zich weldra uit van de Tiber tot aan de monding van de Elbe. Zijn Russische veldtocht (1812) die aanvankelijk succesvol verliep, eindigde evenwel op een catastrofe. De verbonden legers van Oostenrijkers, Pruisen en Russen maakten van het debacle gebruik om hem een tweede nederlaag te bezorgen, en trokken, op 14 maart 1814, zegevierend Parijs binnen. Het volgend jaar werd Napoleon definitief verslagen in de vlakte van Waterloo (18 juni 1815).

Daarop kwamen de afgevaardigden van de grote mogendheden in Congres bijeen te Wenen, om het Europese evenwicht te herstellen. Frankrijk werd tot zijn oude grenzen teruggebracht en de naburige landen werden als bufferstaten ingericht. De Noordelijke en Zuidelijke Nederlanden, die bij het verdrag van Munster (1648) waren uit elkaar gegaan, werden weer verenigd onder de Nederlandse vorst Willem I, van het huis Oranje-Nassau. Dat bracht voor ons land een totale herinrichting mee.

Het Lager Onderwijs

Keizer Jozef II had in het voetspoor van zijn moeder reeds blijk gegeven van zijn belangstelling voor het onderwijs. Met de bedoeling het rendement van het lager onderwijs te verhogen had hij zelfs twee normaalscholen opgericht, een te Brussel en een te Luxemburg. De Brabantse Omwenteling, die alles wegveegde wat uit Oostenrijk kwam, maakte hieraan een einde. (69)

Holland had in 1806 zijn eerste wet op het lager onderwijs gekregen, en die werd, in 1816, eveneens in het Zuiden van kracht. Maar er was (ook in het Noorden) een nijpend gebrek aan bevoegde onderwijzers. Bij Koninklijk Besluit van 31 mei 1816 werden twee Rijksnormaalscholen (toen kweekscholen genoemd) voorzien, één ervan werd onmiddellijk opgericht te Haarlem, het volgend jaar kwam deze van Lier tot stand (KB 29 juli 1817).

Te Lier werd de "kweekschool" ingericht in een ruim herenhuis in de Berlaerstraat. Aanvankelijk dacht men eraan de West-Vlaamse priester Pieter Behaegel, tot directeur van deze instelling te benoemen. Behaegel was alleszins iemand die de nodige bevoegdheid bezat. Hij was de auteur

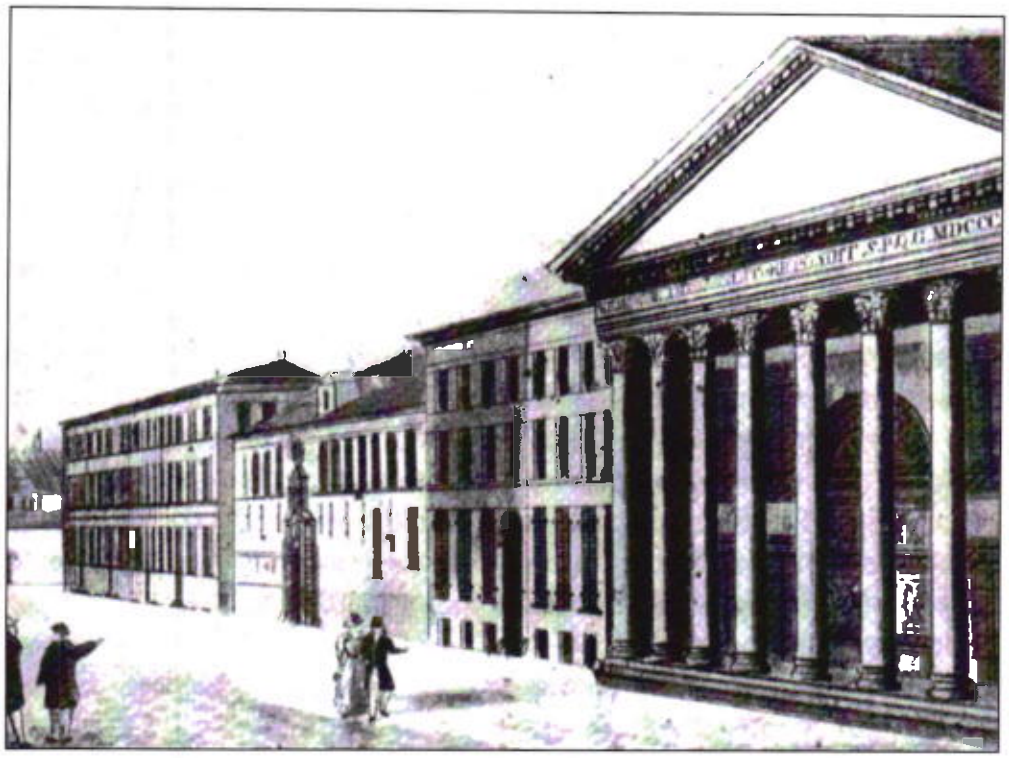

De aula van de Gentse universiteit in de Voldersstraat omstreeks 1825. Gebouwd naar de plannen van professor architect, L. Roelandt.

van handboekjes en van een *Nederduytsche Spraekkunst*, die toen in afleveringen begon te verschijnen. Bovendien zou zijn aanstelling het Zuiden zeker gunstig stemmen, want hij sprak goed Frans en was een vertegenwoordiger van de Roomse Kerk. Maar Behaegel weigerde en het werd de Amsterdammer Bernard Schreuder.

In de normaalscholen van Haarlem en Lier werden vier soorten onderwijzers opgeleid. Een onderwijzer van de 4de "rang" moest tamelijk bedreven zijn in lezen, schrijven en rekenkunde; een van de 3de "rang" moest niet alleen ervaren zijn in voornoemde vakken, maar deze kunnen toepassen op het dagelijkse leven, kennis hebben van de Nederduitse taal en enige aanleg hebben tot onderwijzen; een onderwijzer van de 2de "rang" moest daarenboven nog vertrouwd zijn met de beginselen van geschiedenis en aardrijkskunde; voor de 1ste "rang" moest de onderwijzer, afgezien van al het voorgaande, kennis hebben van de beginselen van de natuurkunde en moest hij tevens *"in beschaafdheid van verstand uitmunten"*. (70)

Weliswaar zijn er geen lessenroosters en uurverdelingen van de Lierse normaalschool, voor de periode 1817-1830, bekend, maar uit de gebruikte handboeken is wel af te leiden dat bovenstaande vakken er werden aangeleerd, naast schoonschrift, tekenen, zang en muziek, onderwijs- en opvoedkunde. Ingevolge de Nederlandse schoolwet van 1806, was er van godsdienstlessen geen sprake, maar de regering heeft de facto toegelaten dat in het Zuiden vrijwel in alle scholen onderwijs in de katholieke leer werd gegeven. (71)

Door de regering werden tussen september 1817 en juni 1820 een hele reeks rijkslagere scholen opgericht, waar het leerprogramma uitgebreider was dan in de gewone lagere scholen. Naast moedertaal en rekenkunde werd daar, door onderwijzers van de eerste "rang", ook nog geschiedenis, aardrijkskunde, natuurkennis (begrippen van plant-, dier- en delfstofkunde) en zang aangeleerd, maar geen godsdienst. De bedoeling van deze scholen was degelijk onderwijs te verstrekken aan kinderen "uit de beste huizen" en aan de kinderen van Noord-Nederlandse ambtenaren en militairen die in het Zuiden verbleven (meestal protestanten). Er kwamen lagere rijksscholen tot stand in Doornik, Luik, Maastricht, Namen, Oostende, Bergen, Brugge, Brussel, Antwerpen, Ieper, Gent, Leuven en Mechelen, dus voornamelijk in garnizoensteden. (72) De degelijkheid van het onderwijs in de rijksscholen werd verzekerd door het regelmatige toezicht van schoolopzieners. Ook de leerboekjes kwamen daar uit het Noorden, terwijl dat in de meeste gewone lagere scholen van het Zuiden niet het geval was. Daar waren de taalboekjes meestal verouderd, tot het werkje van J.P. van der Maas, *De eerste beginse-*

→

len der Nederduitsche taal ten gebruike der lagere scholen, en de *Spraekkunst* van P. Behaegel er werden ter beschikking gesteld. Voor de nieuwe vakken, zoals aardrijkskunde, voor zover die werden aangeleerd, bestond er geen didactisch materiaal. Pas in 1827 verscheen er te Kortrijk van de hand van P.J. D'Hondt, onderwijzer te Aarsele: *Aanleiding tot de Aardrijkskunde ten gebruike der lagere scholen in West-Vlaanderen.*

De Lierse normaalschool volstond natuurlijk niet om op korte termijn alle scholen van een bevoegde onderwijzer te voorzien. De bestaande rijkslagere scholen werden dan ook als "modelscholen" beschouwd, waar onderwijzers, die reeds les gaven, na hun dagtaak konden bijgewerkt worden, want onder hen bevonden er zich een groot aantal die - zoals we vroeger reeds zagen - geen enkele opleiding hadden genoten. Bijgeschoolde onderwijzers moesten naderhand hun bekwaamheid bewijzen voor een provinciale commissie, maar veel plattelandsscholen draaiden voort in het oude systeem.

Van schoolplicht was er nog lang geen sprake, en in 1826, ruim tien jaar na het herstel van de Nederlanden, waren er nog 228.717 kinderen die geen onderwijs genoten. In de landelijke gebieden ging één op tien kinderen (en dan nog onregelmatig) naar school. Van overheidswege kwam er daartoe maar weinig aanmoediging. De gemeenten waren niet zoveel om het onderwijs bekommerd, omdat het handen vol geld kostte. Alleen in de "modelscholen" was de toestand bevredigend. (73)

Toch werden er van overheidswege serieuze inspanningen gedaan om overal de toestand te verbeteren. In de periode 1817-1828 kwamen er in het Zuiden 1146 nieuwe scholen bij en werden er 667 gerestaureerd. In diezelfde periode waren aan 1977 onderwijzers en 168 onderwijzeressen akten van bekwaamheid afgeleverd door de provinciale commissies. Maar in 1828 waren er nog 1268 schoolmeesters zonder akte van bekwaamheid op een totaal van 3.245, en 617 onderwijzeressen zonder de vereiste bevoegdheid op 785. (74)

Het Hoger Onderwijs

Zowel het Middelbaar als het Universitair Onderwijs vielen onder de benaming "Hoger Onderwijs". Er werden van staatswege zeven athenea opgericht, waarvan vier in het Vlaamse land (Antwerpen, Brugge, Brussel en Gent). Ook bestonden er nog altijd een dertigtal colleges, die hoewel meestal in de handen van religieuzen, door de nieuwe regering werden geduld, maar die toch onderworpen waren aan het toezicht van de Staat en zich moesten voegen naar het "Algemeen reglement op de inrigting der Athenea en Kollegiën...".

In de zes klassen van deze instellingen werd hoofdzakelijk Latijn geleerd, in het vooruitzicht van universitaire studies, die nog steeds in die taal werden gedoceerd. Maar ook Grieks en de "franse en vlaamsche talen" kwamen aan bod, naast aardrijkskunde, geschiedenis en fabelkunde. Vanaf de vierde klas was er ook sprake van wiskunde en in de retorica van de beginselen der natuurkunde en der natuurlijke historie (biologie). (75) Maar de Franse taal was en bleef in de colleges de omgangstaal. De leraren spraken onder elkaar hoofdzakelijk Frans. En de ouders van de leerlingen vroegen om een Franstalige vorming, gezien alleen het Frans voldoende vooruitzichten bood.

Hoe lofwaardig de verbeteringen in het rijksonderwijs ook waren, ze werden door onze bevolking maar onvoldoende gewaardeerd. Het Nederlands was er de officiële taal en dat zinde de verfranste burgerij helemaal niet, terwijl de geestelijkheid voor calvinistische invloed was beducht. Dat alles hielp mee aan de voorbereiding van de opstand in 1830.

Van de vijf universiteiten die aan het einde van de achttiende eeuw in het Noorden bestonden, mochten er na 1815 drie als rijksuniversiteit voortbestaan: deze van Leiden, Utrecht en Groningen. Daarenboven bleef de door koning Lodewijk Napoleon in 1808 ingerichte academie, "Koninklijk Instituut van Wetenschappen, Letterkunde en Schoone Kunsten" eveneens behouden, en in 1816 gaf Willem I zijn toestemming tot benoeming van liefst veertien geleerden en kunstenaars uit de voormalige Zuidelijke Nederlanden, als lid van dit in Amsterdam residerend instituut. Om de toestand in evenwicht te houden werd bovendien bij koninklijk besluit van 7 mei 1816 de Brusselse academie terug opgericht. De plechtige openingsvergadering vond plaats op 18 november 1816, en deze instelling die de naam kreeg van *Académie royale des Sciences et des Belles-Lettres de Bruxelles*, behield ook het Frans als voertaal.

Intussen waren door het organiek reglement van 25 september 1816 eveneens in het Zuiden drie rijksuniversiteiten opgericht: te Gent, te Leuven en te Luik. In elk van deze instellingen werd er gestart met vier faculteiten: rechtsgeleerdheid, geneeskunde, wis- en natuurkundige wetenschappen, bespiegelde wijsbegeerte en letteren. (76)

In het Zuiden dat onder zijn opeenvolgende bezettingen niet dezelfde evolutie had gekend als het Noorden, was het bijzonder moeilijk om de geschikte professoren te vinden. Volgens het opgestelde reglement waren er in totaal voor de drie universiteiten 49 gewone professoren voorzien: 16 per universiteit en een 17de voor Luik om er de Franse literatuur te doceren. (77) Aanvankelijk bestond het professorencorps uit 25 Belgen, 6 Noord-Nederlanders, 14 Duitsers en 4 Fransen. De Belgen zaten voornamelijk in de medische faculteiten. Het professorencorps telde te Gent vier Duitsers, drie Noord-Nederlanders, een Fransman, een Waal en acht Gentenaars. Omdat onder de buitenlandse professoren sommigen het Frans onvoldoende machtig waren, was men verplicht het Latijn als voertaal te behouden. Toch werd er naderhand door sommige professoren in het Frans gedoceerd. (78)

De plechtige opening van de universiteit had plaats te Luik op 25 september 1817, met een rede in het Frans door rector T.D. Sauveur; te Leuven op 6 oktober 1817 met een rede in het Frans door rector Fr. Harbaur, een man uit de Elzas, die tevens lijfarts van de koning was, en te Gent op 9 oktober 1817, met een rede in het Latijn door rector J.K. van Rotterdam, afkomstig van Antwerpen, en sedert 1804 chirurg aan het stedelijk ziekenhuis van Gent, en die in de Franse tijd aldaar een school voor geneeskunde had opgericht. De opening te Gent vond plaats in de troonzaal van het Gentse stadhuis, in aanwezigheid van kroonprins Willem Frederik. De plechtigheid werd 's avonds afgesloten met een banket voor 78 personen. Het ging er waarschijnlijk nogal feestelijk aan toe want er werden niet minder dan 189 flessen wijn ontkurkt.

In 1819 werd volgens plannen van professor architect, L. Roelandt, op het terrein van de voormalige jezuïetenkerk in de Volderstraat, de prachtige aula gebouwd.

Het Nederlands in de wetenschap

Sommige speciale scholen voor chirurgijns en apothekers, die een opleiding gaven om voor de Provinciale Geneeskundige Commissie een akte van bekwaamheid te halen werden bij koninklijk besluit van 6 januari 1823 wettelijk erkend, maar moesten lessen geven in de landstaal. Daar kwam echter niet veel van in huis, zelfs in de Geneeskundige School van het St. Elisabethgasthuis te Antwerpen werd er in het Frans gedoceerd, voornamelijk door de schuld van de lesgevers zelf. Maar ook veel studenten waren niet erg gebrand op een Nederlandstalige hogere school, gezien hun vooropleiding. Zelfs de academische raad van de Gentse universiteit verzocht, in 1818, aan de regering het Frans te mogen gebruiken, om de studenten te bewaren. (79)

Waar in de tweede helft van de 18de eeuw reeds in tal van landen een school voor de opleiding van dierenartsen was opgericht, was dat in de Nederlanden nog niet het geval. Wel had Jozef II de beslissing genomen dat in 1786-1787 te Brussel een veeartsenijschool moest komen, maar tijdelijk geldgebrek had de uitvoering belet. (80) In 1821 liet Willem I er eindelijk een tot stand brengen te Utrecht. Gezien het bestaan van een dergelijke instelling te Alfort (bij Parijs) waar men uit de Zuidelijke provinciën naartoe trok, was men van mening dat deze school in de Noordelijke Nederlanden moest komen en wel in een universiteitsstad. Dus was Utrecht de aangewezen plaats. (81)

En toch kwam er het volgend jaar een veeartsenijschool te Brussel, (82) maar die ging waarschijnlijk niet uit van de regering. Wellicht ging het om een private school of een initiatief van een ondergeschikt bestuur. Blijkbaar had de Nederlandse regering er

→

toch een vinger in de pap, want die school hield in 1830 op te bestaan.

De wetenschappelijke publicaties waren in de zgn. Hollandse tijd, maar aan de magere kant, en deze die enige betekenis hadden waren weer eens van medici. Zo hadden we een paar Nederlandstalige verhandelingen van respectievelijk 42 en 34 pagina's van Jozef Frans Kluyskens. Sa-men met de medici P.E. Wauters en F.E. Verbeeck was Kluyskens als geassocieerd lid opgenomen in de Noord-Nederlandse academie (Koninklijk Instituut) en hoewel hij steeds in het Frans schreef, voelde hij zich toen verplicht een tweetal Nederlandstalige bijdragen in te dienen.

Het enige werk van formaat - 392 p.-8° - van een niet-medicus, verscheen in 1827 te Gent en was van de hand van burggraaf Emmanuel du Toict: *Heelkunde van paarden...*

Volgende keer:
Na de Belgische opstand.

Noten:

(69) E. Put, *Normaalscholen (1789)*, in: E. Aerts e.a., *De centrale Overheidsinstellingen van de Habsburgse Nederlanden*, dl. 2, Brussel, 1994, p. 938-947.
(70) M. De Jonghe, *175 Jaar Rijksnormaalschool te Lier - Gedenkboek 1817-1992*, dl. II, Lier, 1992, p. 452.
(71) M. de Vroede, *Van schoolmeester tot onderwijzer - De opleiding van de leerkrachten in België en Luxemburg van het einde van de 18de eeuw tot omstreeks 1842*, Leuven, 1970, p. 200.
(72) idem, p. 240-252.
(73) M.A. Nauwelaerts, *Meesters en leraren*, in: Flandria Nostra, dl. III, Standaard Boekhandel, 1959, p. 373.
(74) idem, p. 372 en 374.
(75) F. van den Berghe, *Geschiedenis van de Latijnsche Schoole en van het Bisschoppelijk College te Veurne*, Veurne, 1952, p. 120-121.
(76) K. De Clerck, *De Stichting van de Gentse Universiteit*, in: Hoodmomenten uit de ontwikkeling van de Gentse Rijksuniversitiet (1817-1967), Gent, 1967, p. 12.
(77) B. Borghgraef-Van der Schueren, *De Universiteiten in de Zuidelijke Provincies onder Willem I*, Mededeling Academie, Brussel, 1973, p. 14.
(78) Door drie te Gent, twee te Leuven en acht te Luik.
(79) H. Pirenne, *Geschiedenis van België*, Brussel, zd., dl. 3, p. 476.
(80) P. Lenders, *De onderwijspolitiek van Jozef II: de veeartsenijschool en de andere initiatieven van Hoger Onderwijs*, in: Liber Amicorum Roger-A. Blondeau, Roesbrugge, 1999, p. 176 en 180.
(81) G.J.W. van der Mey, *Over de aanvang der veeartsenijkunde in Nederland*, in: Scientiarum historia, jg. 10, 1968, p. 84.
(82) M. Mammerinckx, *Histoire de la médecine vétérinaire belge*, Brussel, 1967, p. 369.

TE KOOP

- **Kolenkachel Nestor Martin, siergasradiator, gasradiator.** Alles in zeer goede staat. Prijs overeen te komen. Tel. 057/30 02 68 (na 19 u.)

ALLE TIMMERWERKEN
Nieuwbouw • Verbouwingen • Herstelling
eigen fabricatie houten ramen & deuren
P.V.C.-ramen, deuren & rolluiken (Deceuninck)
Binnenhuisinrichting • Daktimmerwerk

DERAEDT

Trappistenweg 86, 8978 Poperinge (Abele)
Tel. 057/33 51 69

TOTAL
officieel verdeler

Blekerijweg 35
8972 Proven
Tel. 057/30 04 13
Fax 057/30 14 13

PETRAVER nv
Petroleumprodukten Andy Vermeersch

- ☆ Gasolie
- ☆ Diesel
- ☆ Petroleum
- ☆ Benzine
- ☆ Tankstation
- ☆ Butaan- & Propaangas
- ☆ Oliën
- ☆ Smeermiddelen
- ☆ Kolen
- ☆ Brandhout
- ☆ Mazouttanks

Wij verzekeren een snelle en trouwe bediening aan de laagste prijzen.

Vanaf heden kolen aan ZOMERPRIJS + GESCHENK

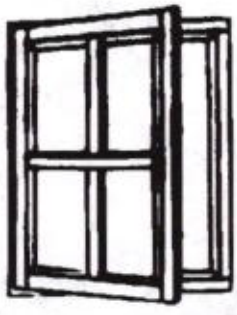

Schrijnwerkerij
Kristof REGHEERE

- **Alle nieuwbouw en verbouwing**
- **Eigen fabricatie van ramen en deuren in hout**
- **Plaatsen van PVC-ramen, rolluiken**
- **Leveren en plaatsen van massieve binnendeuren**
- **Daktimmerwerken**

Waaienburgseweg 59b *Tel. 057/40 03 71*
8972 Krombeke *Fax 057/40 15 74*

DE NIEUWE PAREL BVBA
Begrafenissen TOUSSAINT

BEGRAFENISSEN Funerarium - Crematies
Alle formaliteiten - Dag & nacht tot uw dienst
Rouwtransport - binnen- & buitenland
Erkend door Luikse Verzekeringen
Grafzerken - Bloemen

GRAFZERKEN (Groot- en kleinhandel)
GOEDKOOP en KWALITEIT
IS ONZE REKLAME
Alles volgens uw ideeën en wensen
en op maat gemaakt

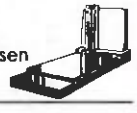

TOUSSAINT - HAMPE
Bergenstraat 1, Beveren-Roesbrugge - Tel. 057/30 10 16 - GSM 0477/30 87 98
Gesloten op maandagvoormiddag en op woensdag. Open op zon- en feestdagen.

MICHEL CAPOEN

Waaienburgseweg 67

KROMBEKE

Tel. 057/40.08.54

LOOD- en ZINKWERKEN

't Rozenhof

Gasthof 't Rozenhof

verwent elk bruidspaar

rustiek en landelijk kader
feestzaal tot 250 personen
uitstekende prijs/kwaliteit verhouding
mogelijkheid voor recepties
en aperitief in prachtige tuin.

Trouwen in Gasthof 't Rozenhof
en u geniet die dag van
een gratis ceremoniewagen
of paardenkoets
of luxueuze bruidskamer.

Didier SAINT GERMAIN
Obterrestraat 73, 8972 Proven - tel. 057/30 03 35 - *Sluitingsdag : dinsdag*

KLEINE FISCALE KRONIEK
De aangiften zijn binnen

De aangifte in de personenbelasting over het aanslagjaar 1999, die betrekking heeft op de inkomsten van 1998, is binnen. Zij moet degelijk ingevuld, voorzien van de nodige bijlagen, gedagtekend (datum) en ondertekend ten laatste op 20 juli *toekomen* op de Controle der Belastingen, waarvan het adres als afzender, boven uw eigen adres op de aangifte staat vermeld. Let wel op het woordje "toekomen". Wie zijn aangifte met de post verstuurt op 20 juli, komt te laat. De data in de directe belastingen zijn wettelijk voorgeschreven en dus dwingend.

Wie geen aangifte heeft ontvangen (dit jaar vóór 15 juni) is verplicht er een aan te vragen, bij de controledienst van zijn stad of streek.

Er zijn wel een paar uitzonderingen:

Krijgen meestal geen aangiften, de gepensioneerden (zonder bijberoep) die als alleenstaanden in 1998 geen groter pensioen hadden dan 206.000 fr., of als echtgenoten minder genoten dan 324.000 fr. Dat is door de wet voorzien. Maar in de praktijk gebeurt het wel meer dat personen die alleen maar het wettelijk pensioen van de zelfstandigen genieten, geen aangifte toegezonden krijgen, omdat ze toch niet belastbaar zijn.

Zelfstandigen waarvoor de beroepsvereniging een aanvraag heeft ingediend om belast te worden volgens een forfaitaire regeling, (bv. bakkers, haarkappers, kruideniers, slagers, enz.) ontvangen meestal veel later hun aangifte.

Wie tengevolge van ziekte, brand, verlies van documenten, enz., niet op tijd klaar kan komen met zijn aangifte, kan hiervoor uitstel krijgen van de hoofdcontroleur, mits gemotiveerde aanvraag binnen de inleveringstermijn. Schrijven dat men geen tijd heeft, is geen geldig motief!

Serge BLONDEAU
Account. IDAC - Fiscaal Adviseur EHSAL

HENNEN ... LUST EN LEED

Henne ! Gie, die daar loopt op 't strobbelveld,
hét er joen nooit niemand verteld,
da' veele van joen rasgenoten,
in kotjes zitten opgesloten
waar da' ze nooit de zunne zien !

Henne ! Hoorde je nooit zeggen van entwien,
da' zieder daar, om zo te zeggen,
maar djuuste zitten om te leggen !
Gie, loopt daar nu ol kakelen rond,
en pekt en schartelt in de grond,
en stekt 'n tetting of 'n slekke ...
Je legt joen ei waar da' 't joen past ;
in 't hooi, op 't dilt,
of op den ast,
entwaar op 'n verloren plekke ... !

Je hoort den haane geern' kraaien,
Je gaat er zelve rond gaan draaien ... !
En bovendien, is 't wel geweten,
van ols'n 'kikt' je zijt gezeten
om van z'n 'lusten' te genieten ...
Maar, hoe dat 't met d' andere hennen gaat,
in wat hulderen 'lust' bestaat,
't is te verstaan, gie weet van nieten ...

Zo is het ook in 't menschenleven,
den eenen is 't geluk in d' hand gegeven.
Den anderen kent tegenslagen en verdriet,
Maar den eersten voelt het zeer
van den anderen niet ... !

Romain Depuydt (Kwaak)

Gedachtengang tijdens een landelijke namiddagwandeling in de oogsttijd, langs een grote kippenfokkerij aan de grensovergang tussen Leisele en Hondschoote, waar een krijsend gekakel onze aandacht trok. Maar toevallig, aan de overkant van de weg, op een groot stoppelveld, zagen wij één kip in de nabijheid van een haan, die daar naarstig aan het scharrelen waren ... Vandaar bovenstaande volksgedicht. Augustus 1993.

TE KOOP

• **KINDERBUGGY** in goede staat. 5.000 fr.

RESTAURANT
De Zaligheid
VRAAGT WERKVROUW
VRAAGT JOBSTUDENT(E)
voor juli & augustus
Jean-François en Annemie
VERMAUT - DURSIN
Grensstraat 7, Beveren a.d. IJzer
Tel. 056/51 47 81 - 057/30 14 00

ONTHAALMOEDER

Onthaalmoeder heeft terug een plaats vanaf juli 1999.
Onder toezicht van Kind & Gezin.
Voor meer inlichtingen, zich wenden naar

DEZWARTE CHANTAL,
Dr. J. Gheysenstraat 12
8972 Roesbrugge
Tel. 057/30 14 29

HET VLAAMSE KRUIS
ROESBRUGGE
lokaal "Het Vlaamse Kruis"
Prof. Rubbrechtstraat 17
ZONDAG 20 JUNI 1999
GROTE BARBECUE
t.v.v. Het Vlaamse Kruis
van 11.00 tot 14.00 u.
en van 18.00 u. tot 21.00 u.
Verkoop : 350 fr.

TE KOOP

• **ZONNEBANK** (boven en onder)
Prijs : 30.000 Bef. Zich wenden :
Sentir Claude, Bergenstr. 54, Beveren-IJzer.

Coiffure Stefanie

Ik kom bij U thuis
maar u kunt ook steeds terecht in de
Moenaardestraat 82,
8972 Roesbrugge, Haringe

voor een afspraak :
GSM 075/94 86 14
Tel. 057/30 00 43 *(bij afwezigheid)*

PEDICURE
Mevr. Vandewalle-Decaestecker
Veurnestraat 9
8640 Vleteren (Oost)
Op afspraak : tel. 057/40 01 01

Ook verzorging aan huis.

Woensdagnamiddag gesloten

Alle voetverzorgingsprodukten
en benodigdheden

12e DWARS DOOR DE WESTHOEK

Wij maken van onze wisselbekertocht een feest ! Een Vlaamse wandeldag ... op 11 juli 1999 in onze prachtige Westhoek !

Naar goede gewoonte start de "12e Dwars door de Westhoek" in de werkhuizen Verhulst-Dejonckheere te Vlamertinge. Het is de bedoeling om met een nieuw en anders bekeken parkoers de "Westhoek" vanuit een andere hoek te bewonderen. Er worden drie afstanden (6-10-14 km) aangeboden die volledig toegankelijk zijn voor kinderwagens, langs goed begaanbare geasfalteerde wegen. Bij de start neemt de kleinste afstand (6 km) resoluut de richting aan naar het dorp terwijl de overige de tegenovergestelde richting opgaan. Met een lus door de dorpskom bereikt de kortste afstand het private kasteeldomein van de familie Burggraaf "du Parc", dat in deze tijd van het jaar volop in het groen staat. "Kasteel Roeselare" werd herbouwd in 1902 in Vlaamse-renaissancestijl en wordt nog steeds bewoond door de Familie "du Parc". Na het verlaten van het domein begeven we ons naar de rustpost en vervolgens trekken we over het kerkplein, met zijn gotische kerk naar de "Jan De Cerf"-wijk en keren we via een ommetje aan de buitenzijden van het dorp terug naar de startplaats.

De andere afstanden (10-14-19-25-30 km) moeten de drukke Noorderring dwarsen, en bereiken langs een landelijke binnenweg met zicht op de niet zo verre West-Vlaamse heuveltoppen de "Brandhoek". Even voordien ter hoogte van het "Hoekje", draait de 10 km af en langs een veldweg en de plaatselijke atletiekpiste sluit deze aan met de kortste afstand bij de eerste rustpost. Na de rust in het brandhoekschooltje moeten de 14-19 km scheiden van de 25-30 km en trekken verder door de "Galgebossen" richting Vlamertinge. Tijdens de Eerste Wereldoorlog waren in de Galgebossen verschillende kampen in gebruik waar soldaten verbleven in tenten en barakken of onder geteerd zeildoek, gespannen tussen bomen. De verzamelnaam was er "Dirty Bucket Camp" (naar de herberg de "Vuile Seule" even buiten het bos). Deze plek met kruispunt tussen de Sint-Pietersstraat en het nieuw aangelegde Chemin Militaire of Plank Road was het centrum. Hier stonden er vanaf 1917 een barak voor erediensten en een voor cinema, terwijl de voormalige herberg "De Gaai", zowel drank als brood verkocht aan de soldaten. De 14 km trekt naar de basisrustpost te Vlamertinge terwijl de 19 km een ommetje maakt naar Elverdinge, langs het plaatselijke nieuwe en onverharde Livinuswandelpad. In de warande naast het plaatselijke kasteel kan er opnieuw eventjes gerust worden. Elverdinge met zijn mooi gerestaureerde St.-Pieters en St.-Pauluskerk daterende tussen de 13e en de 15e eeuw, met zijn roestig kanon aan de hoek van het kerkplein en met zijn groen kasteeldomein stralen een onwaarschijnlijke rust uit op een boogscheut gelegen van de drukke "A19". Nadien "drevetrotten" we onder een statige en dubbele beukenrij, eigendom van de familie Graaf de Laubespin, met prachtige "vue" op het perfekt onderhouden domein en kasteel. Opnieuw passeren we enkele onverharde wegen, sluiten aan met het parkoers van de 14 km en stappen op naar de "Vlamertingse campagne". De 25 en 30 km wandelen vanuit de rustpost in de brandhoek langs de stille boorden van het Galgebos over een kilometerslange onverharde boerenweg. Op de onlangs met nieuwe en brede fietspaden voorziene rijksweg Elverdinge-Poperinge volgt een splitsing. De 30 km trekt op naar Poperinge en tussen de hoppevelden en via het kerkwegeltje bij het "Reepje" bereikt men de verste rustpost in de Poperingse landbouwschoolhoeve. Langs de Poperingse rand en onverharde dreve achter het Mariaziekenhuis sluit men in de Beleedstraat terug aan met de 25 km. Eventjes verder wenkt opbieuw een rustpost en daarna sluiten wij bij de "Galgebossen" aan met de wandelaars op het parkoers van de 19 km naar Elverdinge.

De Westhoekstappers Vlamertinge wensen U alvast veel wandelplezier. Wie wenst te worden afgehaald aan het station te Ieper, neemt best vooraf contact op !

NEGENDE SCHREVEPROMENADE TE LEISELE

Het kleine landelijke Leisele is nog één van die typische Westhoekdorpjes waar men nog rust kan vinden temidden van ongerept natuurschoon. In en om deze deelgemeente van Alveringem zijn er geen drukke wegen met gejaagd verkeer, geen afschuwelijke fabrieksgebouwen. Enkel de kerktorens, welbewaarde hoeves en hier en daar een windmolen duiken in dit vlakke landschap op. Het was dan ook geen toeval dat voor de meeste buitenopnames van de prestigieuze VRT-serie "De Bossen van Vlaanderen" het dorpje Leisele als locatie werd uitgekozen. Kortom, de ideale omgeving om een ontspannende fietstocht of rustige wandeling te ondernemen.

Om iedereen op een aangename manier met hun mooie streek te laten kennis maken organiseerde een groep Leiselnaars in 1991 voor het eerst hun "Schrevepromenade". Dit wandel- en fietsgebeuren leidt de deelnemers langs rustige wegen rond het dorp Leisele en doet ook de mooie hoekjes van Frans-Vlaanderen aan. Immers, Leisele grenst voor een groot gedeelte aan Frankrijk. De grens tussen België en Frankrijk wordt hier van oudsher de "schreve" genoemd vandaar ook dat deze organisatie de naam "Schrevepromenade" meekreeg. Daarom ook dat de organisatoren met trots spreken van hun "internationale gordel" rond Leisele.

Dit jaar is het dus reeds de negende maal dat deze wandeltochten georganiseerd worden. De Schrevepromenade is voor veel mensen dan ook reeds een vaste jaarlijkse afspraak geworden. De deelnemende wandelaars en fietsers komen niet enkel uit de Westhoek, maar ook veel toeristen uit binnen- en buitenland vinden tijdens hun verblijf aan de kust de weg naar Leisele. Het dorp ligt slechts een vijftiental kilometer van badplaatsen als De Panne en Koksijde verwijderd en de Schrevepromenade is dan ook een mooie afwisseling tijdens een vakantie aan zee. Bij de vorige edities van deze gordel waren er dan ook meer dan 2.000 deelnemers. Naargelang de gekozen omloop deden zij verschillende dorpjes aan weerszijden van de landsgrens aan, waar de typische rustige landelijke sfeer van vroeger is blijven hangen.

Gordelen betekent te Leisele wandelen, joggen of fietsen langs verkeersarme wegen. Dit kan men individueel of in groep, steeds op eigen tempo. Men kan kiezen uit vijf omlopen, nl. 8, 15, 25, 45 en 65 km op een bijna volledig vlak parkoers zonder hindernissen. Elk van deze jaarlijks vernieuwde omlopen doet zowel een stuk van Bachten de Kupe als van Frans-Vlaanderen aan. Verscheidene monumenten kunnen onderweg bezocht worden. Speciaal hierbij te vermelden is de Stalijzermolen. Deze Leiselse staakmolen uit 1804 werd prachtig gerestaureerd. Op de dag van de Schrevepromenade kan hij gratis bezocht worden en geeft een molenaar er een antwoord op alle vragen. Voor wie onbekend is met de streek of meer wil weten over de bezienswaardigheden onderweg is er een korte routebeschrijving beschikbaar.

Het is niet absoluut noodzakelijk om de picknickmand mee te brengen want onderweg komt men geregeld plaatsen tegen waar honger en dorst kunnen gestild worden. De organisatoren hebben ook een technische ploeg standby voor wie onderweg pech met de fiets zou krijgen.

Zoals steeds heeft de Schrevepromenade plaats op de derde zondag van juli. Dit jaar starten kan reeds vanaf 6 uur in de morgen en men wordt terugverwacht voor 18 uur 's avonds. Ook nu weer is het mooie verkeersvrije dorpsplein van Leisele zowel vertrek- als aankomstplaats. Wie eerder aankomt zal zich zeker niet vervelen want gedurende de namiddag is er doorlopend animatie. Enkele muziekgroepjes houden er de sfeer in en ook voor de kinderen zullen er attracties aanwezig zijn. Eten en drinken kan men voldoende vinden in de diverse café's en restaurants of op de terrassen rondom het oude dorpsplein.

Voor wie moeilijk zijn fiets kan meebrengen is er de mogelijkheid om fietsen te huren ter plaatse. Hiervoor is het echter noodzakelijk deze vooraf te reserveren op het nummer 058/29.80.96. Er wordt bij deelname een bijdrage van 50 frank gevraagd en voor iedere deelnemer ligt er nadien een mooie herinnering te wachten.

Vermelden we nog dat de vzw Gordelcomité Schrevepromenade aangesloten is bij de Vlaamse Wandel- en Joggingliga. Wie meer informatie over deze negende "Schrevepromenade" wil, kan die steeds verkrijgen bij de organisatoren, de "Gordelcomité Schrevepromenade" vzw, tel. 058/29.80.96 - fax 058/29.60.19.

FEESTMAALTIJD BASISSCHOOL ROESBRUGGE

De Inrichtende Macht, directie en leerkrachten van de Vrije Basisschool Roesbrugge nodigen u graag uit op de jaarlijkse feestmaaltijd op zaterdag 26 juni (om 19 u.) en op zondag 27 juni 1999 (om 11.30 u. en om 13 u.) in de schoollokalen.
Wij bieden u graag het volgende :

- gevarieerde koude visschotel + drankje : 420 fr.
- vegetarische groenteschotel + drankje : 380 fr.
- varkensgebraad Prins Orloff met champignons + drankje : 350 fr.
- kinderhamburger met sla + drankje : 250 fr.

Telkens zijn hierbij frietjes inbegrepen. (Orloffgebraad met kroketjes).
Graag vooraf inschrijven (057/30.06.26 of 057/30.12.79) op school of bij één van de leerkrachten. Uiterlijk tegen woensdag 23 juni graag !

Op zondag staat ook een gratis springkasteel voor alle kinderen !

Met deze opbrengst kopen we nieuwe taalboeken voor het 5de leerjaar aan en zorgen voor nieuw materiaal in de kleuterklassen.

Uw komst is voor onze school een flinke duw in de rug. Hopelijk mogen wij u verwelkomen, samen met heel wat familieleden, grootouders en vrienden.
Meer info bij Geert Six.

KOSOVO IN DE KIJKER VAN ONZE DORPSSCHOOL

Begin mei 1999 groeide bij de leerlingen van het vijfde leerjaar de idee om met de gehele school de handen uit de mouwen te steken ten voordele van de Kosovaarse vluchtelingen.

Er werd gekozen voor een voorstelling van het alombekende sprookje Sneeuwwitje, weliswaar in een modern kleedje verpakt. Daar enkele andere klassen bezig waren met een theaterproject, i.s.m. het stadsbestuur van Poperinge, viel dit idee direct in goede aarde en werd er van wal gestoken ! De kinderen verdeelden de taken, de rollen werden ingeoefend. Wie minder graag acteerde kwam op een andere manier aan zijn trekken : decor afwerken, een info-muur rond de oorlog en de ellende, kledij, presentatie, muziek, ...

Op 11 mei was het dan zover : voor alle leerlingen van de basisschool werd het stuk opgevoerd, maar ook een dertigtal volwassenen kwamen naar de Karel de Blauwerzaal afgezakt om het allemaal mee te maken. Het werd een daverend succes, niet alleen omdat Sneeuwwitje het goed deed, er werden ook door andere klassen vredesliederen gezongen, maar vooral omdat de opbrengst van deze actie onze stoutste dromen overtrof !

Er werd maar liefst 14.625 fr. opgehaald en met wat extra van de school zelf slaagden we er in bij Unicef maar liefst drie onderwijskoffers te bestellen van elk 5.555 fr. In die koffers steekt schoolmateriaal voor telkens 80 kinderen in vluchtelingenkampen.

Het werd pas helemaal te dol toen Unicef enkele weken geleden zelf met de school contact opnam om deze cheque van 16.665 fr. in ontvangst te komen nemen ! De leerlingen kregen dan ook de kans om aan deze afgevaardigde allerlei vragen te stellen rond Kosovo en de hulp die Unicef biedt. Het werd een heel leerrijk moment voor alle leerlingen van het lager.

Natuurlijk gaat ook een groot woord van dank naar iedereen die deze actie waardeerde en steunde.

COMPUTERKLAS TELEDUCATIE

Vanaf september 1999 gaan weer enkele nieuwe cursussen van start voor volwassenen. Het project Teleducatie in samenwerking met het VTI in Ieper en de Vrije Basisschool in Roesbrugge organiseert in het kader van het afstandsonderwijs een cursus Word (voor beginners en voor gevorderden) en een cursus Excel (eveneens voor beginners en voor gevorderden).

Sedert januari 1998 volgden reeds een vijftigtal mensen één of meer cursussen, wat op zich al een hele prestatie is. Het afstandsonderwijs is immers een heel grote troef !

De lessen vinden plaats op maandag-, dinsdag- of donderdagavond vanaf 18.30 tot 22 u., gedurende 16 weken. Kostprijs 3500 fr. en wie een VDAB-attest kan voorleggen betaalt 2900 fr.

De computerbegeleiding wordt verzorgd door lesgevers van het VTI-Ieper en 5 personen kunnen per avond deze cursus volgen in de Roesbrugse Vrije Basisschool.

Vlug inschrijven is dus de boodschap : 057/30 06 26 (school) of 057/30 12 79 (Geert Six) ten laatste tegen eind juni 1999.

VEEPRIJSKAMP VOOR ROOD STAMBOEKVEE

TER GELEGENHEID VAN TRACTORPULLING

zondag 11 juli 1999 om 13.30 u.
op de weide van Marc Wyckaert, Waaienburgseweg te Roesbrugge

PROGRAMMA :

- Gekalfde vaarzen met erkende afstamming, gekalfd vóór 2 jaar en 8 maanden, nog in lactatie zijnde en afstammend van een moeder met minimum tweede productieklasse.
- Koeien met minimum tweede productieklasse onderverdeeld in leeftijdsgroepen van maximum 12 dieren.
  Alle deelnemende koeien en vaarzen mogen maximum 18 maand gekalfd zijn en moeten onder doorlopende controle staan.
- Kampioenschap voor vrouwelijke dieren.
  a. voor jonge koeien
  b. voor koeien met minstens 2 volledige lactaties.
- Kampioenschap voor de koe met de mooiste uier, voor dieren met minstens 2 volledige lactaties.

Het vriendenmaal vindt plaats op vrijdag 23 juli om 20.00 u. in Het Rozenhof te Proven, waar ook de prijzen zullen uitbetaald worden. Inschrijven en inlichtingen bij de secretaris, Daniël Verdonck.

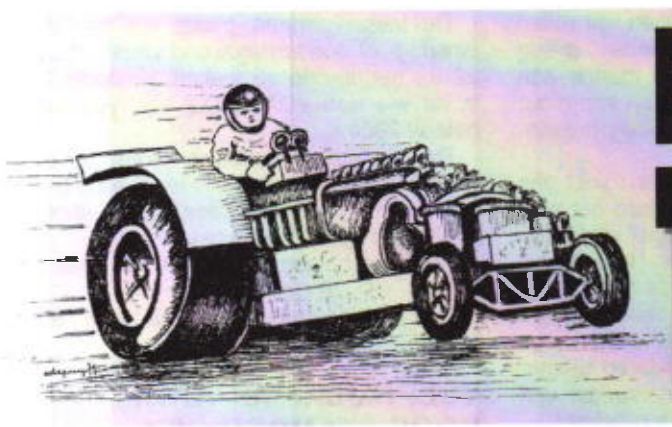

ROESBRUGGE TRACTORPULLING

11 JULI 1999 om 13.30 u.

op de weiden van Frans ALEXANDER
en loonbedrijf Chris VERAMME
Waaienburgseweg 19, ROESBRUGGE

VOOR DE KINDEREN DE GANSE DAG GRATIS SPRINGKASTEEL.

PROGRAMMA :
Om 9.30 u. stipt start de weging van de tractoren
op de hoeve van Dirk Vandenbussche, Nachtegaalstraat 8 te Haringe.
De tractoren worden immers per gewicht in reeksen onderverdeeld :

- landbouwtractoren van 2.000 tot 2.999 kg zonder voorwielaandrijving.
- landbouwtractoren boven de 3.000 kg zonder voorwielaandrijving.
- Old Timers (*) tot 3.999 kg.
- landbouwtractoren van 3.000 tot 3.999 kg met voorwielaandrijving.
- landbouwtractoren van 4.000 tot 4.999 kg met voorwielaandrijving.
- landbouwtractoren van 5.000 tot 5.999 kg met voorwielaandrijving.
- Old Timers (*) meer dan 4.000 kg.
- landbouwtractoren van 6.000 tot 6.999 kg met voorwielaandrijving.
- landbouwtractoren van 7.000 kg en meer met voorwielaandrijving.

(*) Een Old Timer is van het bouwjaar 1965 of vroeger.

De prijsuitreiking heeft plaats in de loods vanaf 19.00 u.

Om 11.30 u. kunt u de inwendige mens gaan versterken
in de loods van het loonbedrijf Kris Veramme.
Menu : • Koude schotel met frietjes : 300 fr.
• Kip met frietjes : 300 fr.
• Kinderschotel : hamburger met frietjes : 200 fr.

Kaarten te verkrijgen bij de leden van het feestcomité of op 057/300.505

van 10.00 tot 11.30 u.
TRAININGSRITTEN
met tussenin demonstraties en specials

vanaf 11.30 u.
MAALTIJD
in de loods van Chris Veramme

om 13.30 u.
TRACTORPULLING

om 20.00 u.
KNALFUIF
in de loods van Chris Veramme

Toegang : 200 fr.
Kinderen tot 12 jaar GRATIS

INSCHRIJVING deelname TRACTOR-PULLING bij Willy Vandermarliere, tel. 057/300.505 of fax 057/300.107
enkel geldig bij overschrijving voor 05/07/1999 (in drukletters invullen a.u.b.)

Naam ..... Voornaam ..... Tel. .....

Straat ..... Nr. ..... Postnr. ..... Woonplaats .....

Trekker : merk ..... Type ..... Gewicht .....

Ik schrijf 250 fr. of 450 fr. met maaltijd (schrappen wat niet past) over op rek. 853-8470596-06 van Feestcomité, 8972 Roesbrugge.
Ondergetekende verklaart op de hoogte te zijn van het wedstrijdreglement en verklaart zich hiermee akkoord.
De tractor moet van een geldig verzekeringsbewijs voorzien zijn.

Handtekening :

DE LEVAARD

ACTIVITEITEN

VRIJDAG 18 JUNI 1999

Orgelconcert door **Peter Thomas**
op het gerestaureerde
van Peteghemorgel te Stavele
Om 20.00 uur - Ingang : 250 Bef

VRIJDAG 2 JULI 1999

Orgelconcert door **Duo All'Armi**
Jan Van Landeghem (orgel)
Alain Roelant (trompet)
op het Van Peteghemorgel te Haringe
Om 20.00 uur - Ingang : 250 Bef

VRIJDAG 16 JULI 1999

Orgelconcert door **Stef Tuinstra**
op het Van Peteghemorgel te Haringe
Om 20.00 uur - Ingang : 250 Bef

VRIJDAG 30 JULI 1999

Orgelconcert door **Jos Van Immerseel**
op het Van Peteghemorgel te Haringe
Om 20.00 uur - Ingang : 250 Bef

ZONDAG 15 AUGUSTUS 1999

Orgelconcert door
Barbara Vandendriessche
Het Iepers Kamerkoor
o.l.v. Dirk Coutigny
op het Van Peteghemorgel te Haringe
Om 18.00 uur - Ingang : 250 Bef
Gevolgd door Poperingse Hennepot

VRIJDAG 27 AUGUSTUS 1999

Orgelconcert door
Frère Jean-Paul Lécot
op het Van Peteghemorgel te Haringe
Om 20.00 uur - Ingang : 250 Bef

VRIJDAG 10 - ZATERDAG 11
EN ZONDAG 12 SEPTEMBER 1999

Openluchttoneel : De Dorpsfanfare
Hoeve Paul Vanwildemeersch-Behaeghel
Om 20.00 uur

ZONDAG 26 SEPTEMBER 1999

Blauwersfeesten

Verzekeringskantoor RECOUR

CDV 23657
Prof. O. Rubbrechtstraat 68 A
8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 02 70
Fax 057/30 12 90

- ***In ziekteverzekering mag men zich niet vergissen !!***
- **volledige terugbetaling** van hospitalisatiekosten + voor- en nazorg
- vrije keuze van arts, ziekenhuis en kamer
- onbeperkt in duur en bedrag
- ook ééndagskliniek
- bevallingskosten
- ambulancevervoer
- ...

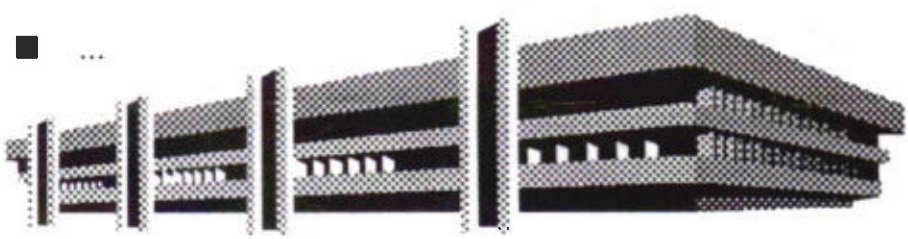

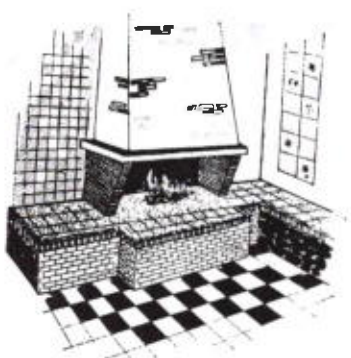

Alle bouwwerken
Vloeren
Terrassen
Sierschouwen

Norbert Butaye

Krombekestraat 47
8691 STAVELE - ALVERINGEM
Tel. 057/30 02 29

AMBACHTELIJKE BAKDEMONSTRATIES - ZOMERVAKANTIE 1999

Het Bakkerijmuseum Walter Plaetinck Zuidgasthuishoeve zal als naar gewoonte bakdemonstraties organiseren tijdens de zomervakantie. Doorlopend elke dinsdag van 10 tot 16 uur op 6 - 13 - 20 - 27 juli, 3 - 10 - 17 - 24 - 31 augustus, 7 - 14 september.

Voor een geïnteresseerd publiek worden heerlijke ovenkoeken, broden en kramieken gebakken in een met hout gestookte oude oven. Wekelijks worden er andere taartjes te voorschijn getoverd. U kan de bakkers steeds de nodige uitleg vragen.

Terwijl u op het domein bent, kunt u ook de themavoorstelling bezoeken in het keldertje van het museum "Brood- en bakvormen".

DIDACTISCHE MUSEUMTUINTJES EN GRAANROUTE

We nodigen iedereen uit onze didactische tuintjes te bezichtigen. Van oorspronkelijk 10 zijn er momenteel 30 tuintjes. Het is de bedoeling vruchtafwisseling in te voeren om zo goede gewassen te bekomen.

De "graanroute", een initiatief dat tot stand kwam door de samenwerking met het landbouwcentrum 5b - landbouweducatie, Esenkasteel, Woumenseweg 100, 8600 Diksmuide - tel. 051/51 93 55, kan je al fietsend verkennen. We kunnen u deze fietsroute warm aanbevelen doorheen de prachtige polderstreek "De Moeren".

Openingsuren museum tijdens de zomervakantie : maandag, dinsdag, woensdag, donderdag en vrijdag van 10 tot 12 u. en van 14 tot 18 u. Op zaterdag, zondag en feestdagen van 14 tot 18 u.

ELF BEAUVOORDSE TOERISTENROUTES IN EEN NIEUW KLEEDJE

Voor velen van nabij en ver klinkt de naam Beauvoorde bekend in de oren. Niet verwonderlijk dat heel wat dagjestoeristen en anderen naar dit fraaie tweelingdorp (Vinkem + Wulvergem) afzakken.

Beide dorpen bieden niet alleen een charmerend, patina-oud beeld met ware Anton Piekstraatjes maar er valt ook geregeld wat te beleven : kunstexposities in de ex-parochiekerk van Vinkem, in Huize de Bryarde en in het Mariaheem, dichterlijk en muzikaal omlijste artiestenmissen, het jaarlijkse poëziefestival, de poëziewandelroute met ieder jaar een andere selectie gedichten opgesteld langs de weg, de dag van de toerist met boekenstalletjes, kalligrafie, wagenspel en kletstantensketch aan de dorpspompen, de gezondheidsmarsen, het Sint-Hubertusfeest ...

Voor wie ruimer kijkt dan beide dorpskernen, zijn er nu zes totaal herwerkte en rijkelijk geïllustreerde wandelroutes en vijf dito fietsroutes.

In een vlotte taal en doorspekt met boeiende details vertellen ze wat het beperkt stukje Westhoek in en rondom Beauvoorde te bieden heeft. En dat is nogal wat. Er is het rustige, landschappelijke schoon van de streek op de grens van Izenbergeplateau en de polders met vlakbij de unieke, biljartvlakke, onder zeeniveau gelegen Moeren. Je ontmoet er dromerige dorpjes en krijgt wat uitleg over hun naam en hun verleden. Je komt langs merkwaardige gebouwen met hun eigen geschiedenis b.v. de Torreelen, het Ooievaarsnest, ooit de bakermat van de Blauwvoeten of kerels. Alom tegenwoordig zijn kerken en kapellen met hun heiligen die men kwam dienen voor alles en nog wat (roos, plane, gespannen herte, kiespijn, ...) Nostalgisch word je bij de drankrijke exraadhuizen met zangerige namen als de Krone, het Gouden Hoofd, de Leute ... En altijd wandel of fiets je op rustige kronkelweggetjes langs talrijke grachten en beken afgezoomd met rietkragen waarin waterhoentjes zigzaggen en reigers op één poot te vissen staan. Er is zoveel te veel om op te noemen "Nou schei maar uit" zou Bartje van Anne de Vries zeggen.

Omdat het landschap rondom Beauvoorde sommigen wat on- of minder bekend is, is het ook on- of minder bemind. Ten onrechte. Daarom vernieuwde VVV Veurne-Ambacht, Huize de Bryarde, Wulveringemstraat 12, 8630 Beauvoorde zijn zes wandel- en vijf fietsroutes en verzamelde ze in twee handige brochures. Beide gidsen kosten 100 fr. Een prikje. te verkrijgen in Huize de Bryarde en op verschillende andere adressen in Beauvoorde.

VOOR DE BOEKENKAST

Van de Vereniging/Stichting ZANNEKIN kwam jaarboek 21 (1999) van de pers, onder de naam: De NEDERLANDEN "extra muros".

Inhoud o.a.: Erik Martens (Huldenberg), *Het gewapend verzet tegen de Franse republiek in het Walenland;* Antoon Lowyck (Brugge), *Nederlandstalige schrijvers in Wormhout;* Cyriel Moeyaert (St. Jan-ter-Biezen), *Het Nederlands in Sint-Omaars door de eeuwen heen;* A.A.F. Teurlinck (Bloemfontein), *Expansie van Kunst en Cultuur der Nederlanden;* Marten Heida (Veenendaal), *Kempen, een Nederrijns stadje;* Pieter Jan Verstraete (Kortrijk), *Waling Dijkstra, Frieslands volksschrijver;* André Belmans (Brussel), *De oorsprong van het taalgebonden nationalisme.*

Het Jaarboek sluit af met de rubriek *Kroniek en boekbesprekingen.* Het telt 176 pagina's en tal van verzorgde illustraties.

Prijs (inclusief verzendkosten): 800 fr. (bankrekening: 464-8220251-39).

Besteladres: ZANNEKIN, Paddevijverstraat 2, 8900 Ieper.

GEVRAAGD

Wij zoeken een meisje (16 à 17 jaar) of dame om 2 maal in de week en op 21 juli (feestdag) in de voormiddag op twee kinderen te passen in de periode van 20 tot 31 juli. Wij hopen dat enkel ernstige personen zich zullen melden bij familie Claeys, tel. 0476/50 00 23 (vragen naar Patricia).

Schilder- & decoratiebedrijf

B. RYCKEGHEM-DUERINCK

- wand- en vloerbekleding
- gordijnen
- rol-, vouw- en reepgordijnen
- spuitwerken

Blasiusstraat 17C - 8972 KROMBEKE
Tel. 057/40.09.40

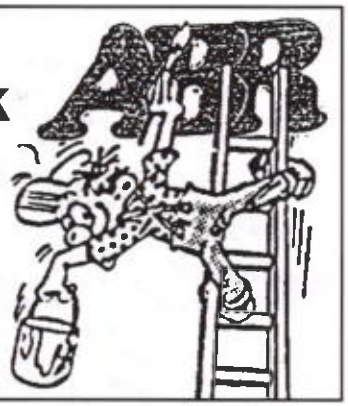

Kris Wyffels
TIMMERBEDRIJF
Handschootstr. 18
8691 Beveren a/d IJzer
tel. (057) 30 18 64

U KAN BIJ ONS TERECHT VOOR :
- eigen fabrikatie houten ramen, deuren en poorten
- ramen en rolluiken in PVC
- binnendeuren in alle stijlen
- veranda's
- daktimmerwerken, ...

GRATIS EN VRIJBLIJVEND PRIJSOFFERTE

Een ijzersterke belegging.
Centea Fund Safety Click 4

Verhoogd kasbontarief
Van 1 juni tot 16 juli 1999

Klimmersbon tot 5 %

Een krachtig alternatief zonder risico op kapitaalverlies*.

De langetermijnrentes zijn al een hele tijd een beetje slapjes.
Wie zijn geld wil laten groeien moet dus verder kijken.
In zijn Centea-kantoor, bijvoorbeeld. Want daar vindt u ijzersterke beleggingen
die een gespierd alternatief vormen voor wat u elders op uw bord krijgt.
** op eindvervaldag (voor kosten)*

NAAM :

Centea Fund Safety Click 4

TYPE :

klikcompartiment van de Belgische Bevek Centea Fund.

VOORDELIGE INSCHRIJVINGSPERIODE :

van 31 mei tot 2 juli '99, behoudens vervroegde afsluiting.

VOORDELEN :

- *uw geld geniet van een rendabel en ideaal alternatief voor klassieke langetermijnbeleggingen.*
- *u volgt de groei van twee ijzersterke graadmeters : de Bel 20- en de AEX-index.*
- *u bent zeker van 100 % kapitaalbescherming en een minimummeerwaarde van 16,80 % op de eindvervaldata (actuarieel : 1,87 %).*

centea

Kantoor Geert VANDENBUSSCHE-DESCHUYTTER

Haringestraat 37, 8972 ROESBRUGGE-HARINGE - Tel. 057/30 09 86 - n° C.D.V. 25.166

DE OORLOG VAN VALENTIN

In april 1915 bood de 19-jarige Valentin Dewaele uit Oostende zich aan als oorlogsvrijwilliger. Hij werd artillerist en hield er een drukke correspondentie op na met zijn moeder, die gevlucht was naar North Wales. In zijn brieven vertelt Valentin over het dagelijkse leven aan het IJzerfront : de miserie, de verblijfplaatsen, de voeding, de kleding, de soldij, de ontspanning aan het front, enz ...

750 fr.

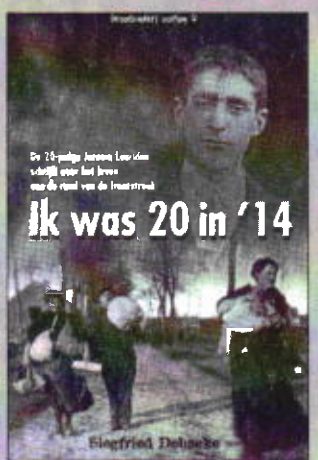

IK WAS 20 IN '14

Van 1 januari tot 25 juni 1915 houdt Jeroom Leuridan (de latere Vlaamsnationalistische politicus) een dagboek bij. Hierin beschrijft hij het leven te Oostvleteren, dat op slechts zes kilometer van het front ligt en "bezet" is door Franse, resp. belgische troepen. Al schrijvend poogt de 20-jarige leuridan ook uit te maken of hij zich als oorlogsvrijwilliger moet aan dienen.

790 fr.

Boekhandel SCHOONAERT

Bergenstraat 14, 8972 ROESBRUGGE - Tel. 057/30 15 57

NCMV-IJZERBODE DAGUITSTAP NAAR DE ARDENNEN

op zondag 8 augustus 1999

Vertrek vanuit de opstapplaatsen Roesbrugge, Proven, Watou, Abele tussen 6 u. en 6.30 u.

• *'s Voormiddags :* Doornik, Bergen, Spy (koffiestop), Namen, Lessive: bezoek aan het R.T.T.-station voor telecommunicatie met gids. Het geheel is van een treffende voornaamheid en harmonie waar techniek, natuur en architectuur hand in hand gaan.

• *'s Middags :* Naar Gendron aan de Lesse voor de picknickmaaltijd (belegde broodjes en drank ontvangt U ter plaatse)

• *'s Namiddags :* Start voor de kajakvaarders (kano's voor 2 personen) de Lesse af van Gendron naar Anseremme (ruim 2 uur voorzien). Met wie het rustiger kiest trekken we naar Lavaux-St.Anne. Daar bezoeken we de indrukwekkende feodale waterburcht uit de 15e eeuw met museum van de jacht en de natuur. We komen terug samen in Anseremme bij Dinant. Terugreis langs Philippeville tot het Stuwdammencomplex op de Eau d'Heure. Langs het meer en het ontvangstcentrum verpozen we even.

• *'s Avonds :* Diner in restaurant "La Forge" te Tourpes (bij Leuze). Het menu bestaat uit : aperitief "Kirr Royal", Quiche Tourpière, Steak grillé met frietjes en sla, Gâteau Royal met koffie.

De prijs bedraagt 1.850 fr. p.p. Voor de kajakvaarders : 2.000 fr. (150 fr. korting voor de leden en gepensioneerden) In die prijs zit inbegrepen : busreis, chauffeur en gids, toegangsgelden, middagpicknick en avondmaal.

BADKAMERS
VERWARMING
KEUKENS

florisan

Een uitvoerige dokumentatie ligt voor u klaar

Onze toonzaal zit vol ideeën en we geven U graag advies bij de realisatie van uw sanitair, volledig vrijblijvend, ook op zaterdag

Florisan nv - Albert I laan 25 - 8630 VEURNE - Tel. 058/315.315

ook uw installateur waardeert onze service !

KOLENHANDEL VANACKER ... Groot gelijk !

Kwaliteitskolen
"Duitse antraciet"

Koop nu uw ZOMERKOLEN
en geniet van de
GRATIS TOMBOLA
(1 krablot per 500 kg).

• ***per aankoop 1 zakje aanmaakhout GRATIS***

Brandhout
"Beuk en Eik"

op lengte gezaagd
en gespleten,

geleverd in
containers of vrac.

Schoorsteenonderhoud
"met attest"

Laat nu uw schoorsteen vegen
en ga met een gerust gemoed
de winter tegemoet.
(kachel reiniging en nazicht inbegrepen).

Voor meer informatie, bel ons :

057/20 08 03

Kolenhandel VANACKER

Poperingseweg 557
8908 Vlamertinge

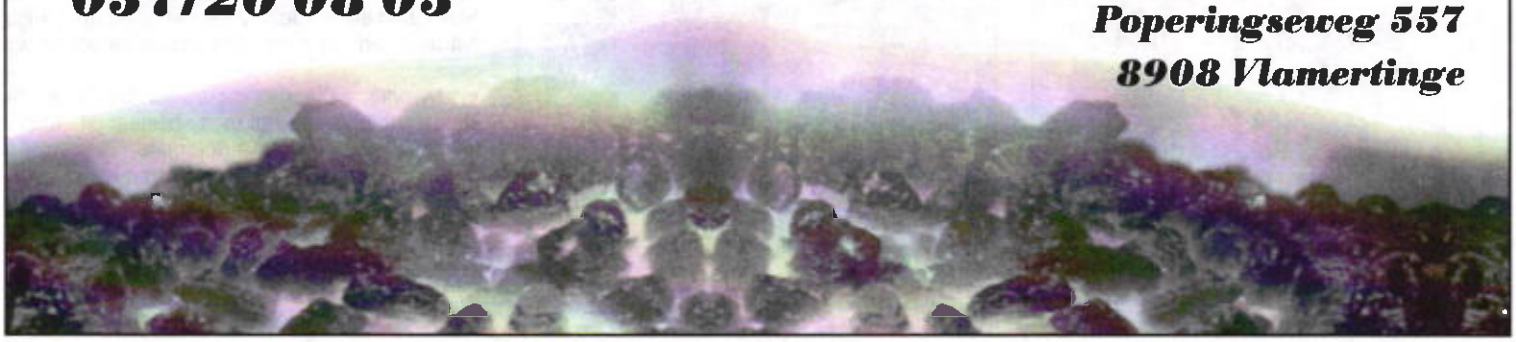

Bisschop Rabaton van Ieper (1694-1713) waarschuwde zijn priesters voor ... de vrouwen ! (1)

Het decreet in verband met huishoudsters

Afgesplitst van het bisdom Terenburg (Terwaan, Thérouanne), bestond het bisdom Ieper als afzonderlijk bisdom, vanaf 1559 (officieel 11 maart 1560) tot aan zijn definitieve afschaffing in 1801, toen de concordataire bisdommen werden opgericht. Gedurende al die tijd bleef het bisdomterritorium als één geheel bewaard, doch wisselde herhaaldelijk, bij gedeelten of in zijn quasi-totaliteit, van wereldlijke heerser.

Wat we nu Frans-Vlaanderen noemen of de Franse Westhoek, ging broksgewijze definitief over naar de Franse kroon, maar bleef bisdom Ieper. Verschillende kasselrijen van de Vlaamse Westhoek wisselden herhaaldelijk van wereldlijke heerser. Aldus hoorde de stad en kasselrij Ieper tot de Franse Kroon vanaf 1678 (verdrag van Nijmegen) tot 1713 (vrede van Utrecht).

De bisschopszetel van Ieper was, door allerhande wederwaardigheden, vacant gebleven vanaf 1678. Nu de stad Ieper en het grootste gedeelte van het bisdom binnen zijn rijksgrenzen viel, benoemde de Zonnekoning Lodewijk XIV maar al te graag, van zodra het hem mogelijk was, een echte en onvervalste Fransman tot bisschop. Het werd Mgr. Martin de Ratabon, baron de Saint-Laurent, geboren te Parijs in 1654. Hij werd benoemd in september 1689. Moeilijkheden tussen Paus en Koning brachten mee, dat de canonische bekrachtiging vanuit Rome pas volgde in oktober 1693. Gewijd te Parijs op 6 december 1693, kwam hij eindelijk te Ieper toe op 16 mei 1694.

Wie was de Ratabon?

Hij was de 13de bisschop van Ieper, maar de eerste, die van nationaliteit en taal Frans was. Het spreekt vanzelf, dat de benoemingen door de koning gedaan, ook mede bepaald werden door politieke motieven. De grensposten in het noorden van het Rijk, moesten betrouwbare bisschoppen krijgen, om er het Franse gezag, de taal en de cultuur te helpen inplanten én op staatkundig én op kerkelijk vlak. Zo kreeg Ieper de Ratabon.

Reeds voor zijn benoeming was de Ratabon *conseiller de l'Etat* en hij bleef het, wat meebracht dat hij al evenveel of zelfs meer te Parijs verbleef dan in zijn bisschopsstad.

Toen de vrede van Utrecht (11 april 1713) in voorbereiding was, voorzag de schrandere de Ratabon, dat Ieper en grote delen van het bisdom (Veurne, Diksmuide) opnieuw voor Frankrijk verloren zouden gaan en overgaan naar het Huis van Oostenrijk. Dat zinde hem niet en hij bood tijdig aan de paus zijn ontslag aan. Reeds in maart 1713 kreeg hij van de Koning het Franse bisdom Viviers toegewezen. Hij deed afstand in 1726 en ging zijn laatste levensjaren doorbrengen in zijn geboortestad Parijs, waar hij overleed op 9 juni 1728.

Zijn beleid.

De meeste archieven van het oude bisdom Ieper zijn jammerlijk verloren gegaan. Ook de "Acta Episcopatus" van de Ratabon, op enkele verslagen van visitatiereizen na. Het is evenwel voldoende om hem te leren kennen als een nobel mens en een goed bisschop, al zou hij ongetwijfeld een nog veel betere geweest zijn, indien zijn verblijf te Ieper zelf een grote permanentie had gekend.

De verslagen gaan terug op zijn bezoeken aan parochies en vooral aan kloosters, in de jaren 1694, 1695 en 1696. In de verordeningen die hij uitvaardigde na de bezoeken, onderkennen we duidelijk zijn herderlijke bezorgdheid voor het bewaren van een onberispelijke kloostertucht, de onderlinge liefde en gemeenschapszin, de gebedstrouw, de ingetogenheid en de waarachtige ongeveinsde vroomheid.

Eveneens maant hij op diepmenselijke en bijna ontroerende wijze aan, tot toegewijde zorg voor zieken en noodlijdenden. Hij dringt er zelfs op aan, dat in de hospitalen het linnen en beddengoed van de zieken wat vaker ververst zouden worden "ce qui souvent est une consolation pour eux". Persoonlijk was hij vanuit zijn eigen middelen zeer mild en behulpzaam voor armen en behoeftigen. (1)

Tegelijkertijd kunnen we ons echter moeilijk van de indruk ontdoen, dat die goede bisschop op een bepaald punt toch wel wat overgevoelig was. Zijn bezorgdheid om de trouwe naleving van de celibaatsverplichting en de volmaakte kuisheid bij priesters en kloosterlingen, wekt de indruk van een preutsheid, die toch wel dicht de ziekelijke scrupulositeit benadert. Misschien wel wat verwonderlijk bij een prelaat, die toch niet onbekend kon zijn met de zeden van het Versailles van Lodewijk XIV... of was het misschien juist daarom?

Het betekent niet, dat hij zijn priesters of religieuzen zo spoedig verdacht van wangedrag op dat punt, maar hij wilde ze vaderlijk bezorgd vrijwaren voor alle gevaren en gelegenheid tot kwaad. En helemaal niet het minst wou hij voorkomen, dat aan de lekenstand ook maar de minste aanleiding gegeven zou worden tot kwade vermoedens of geroddel..., "ze zijn immers uiteraard al zo geneigd tot kwaad oordeel over priesters en mannelijke of vrouwelijke religieuzen". (2)

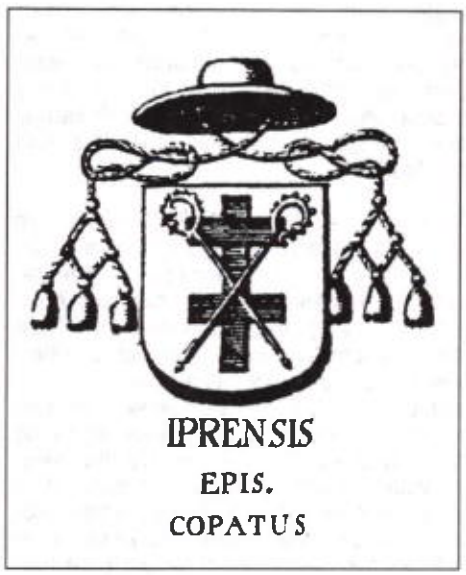

Opvallend is ook, dat hij de indruk wekt, de jongeren wat al te weinig krediet te geven, en aan de ouderen een eerder te groot vertrouwen schenkt, alsof gevorderde leeftijd per se al immuun maakt. De maatregelen die hij treft zijn natuurlijk niet zonder meer ongegrond, wanneer we bedenken dat aan geen enkel mens het menselijke vreemd is, maar ze lijken hier en daar wel wat overtrokken.

De monniken wijst hij erop, dat ze binnen de abdij of de hovingen ervan geen vrouwen mogen toelaten. Vrouwelijk dienstpersoneel mag niet... tenzij het echt niet anders kan, en dan moeten de paters uit hun buurt blijven, en moet men personen nemen van een leeftijd en met een dusdanig voorkomen, dat geen kwade vermoedens kunnen rijzen. ("... d'un aage et d'une figure a esloigner tout soubcon.")

Kloosterzusters mogen niet met bezoekers naar hun eigen woonvertrek gaan, doch enkel ontvangen in gemeenschapslokalen daartoe bestemd. Enkel met naaste familieleden (ouders, broers, zussen) mogen ze alleen zijn. Geen vreemdelingen mogen in hun klooster logeren en mannen mogen er zelfs niet eten. Een zuster mag niet alleen de stad ingaan om een zieke te verzorgen. Kan het niet anders, dan toch nooit een jongere zuster. Overigens, jonge zusters moeten bij het uitgaan altijd vergezeld worden door een oudere. Zelfs twee jonge zusters samen mag niet. Er moet minstens een oude ("une vieille") erbij zijn, om een oogje te houden op hun gedrag.

Op zeer zware straffen wordt verboden, dat twee zusters, om welke reden dan

→

ook, samen in één bed zouden slapen. (Sommige zusterkloosters of abdijen raakten inderdaad wel eens overbevolkt).

Een draconische maatregel

Om sporen ervan te vinden moet je gaan snuffelen in het parochiearchief van Haringe. Zelfs in het bisschoppelijk archief van Brugge, waar de archivaris zich ervoor beijvert, om toch in al de mate van het mogelijke bijeen te krijgen wat hij kan verzamelen over het oude bisdom Ieper, bestond het document niet. Nu is het er ook verrijkt met een kopie van het stuk uit de Haringse archiefkast.

Wat was er gebeurd ? Bisschop de Ratabon moet er weet van gekregen hebben, dat een van zijn priesters een oneerbare verhouding erop nahield met zijn huishoudster ... of althans, dat hij ervan verdacht of zelfs beschuldigd werd. Het was zijn herderlijke plicht dit nader te onderzoeken en eventueel maatregelen te nemen. Hij nam evenwel niet alleen maatregelen tegen de betrokken priester (waarvan we trouwens niets weten), doch vaardigde een decreet uit voor al de priesters van zijn uitgestrekt diocees. Een decreet waarin we maar al te goed zijn overgevoeligheid op dat punt herkennen, maar waarbij hij ditmaal alle perken van redelijkheid, gezond verstand en wijze bezonnenheid te buiten ging. In zijn onbesuisde ijver, om niet alleen het kwaad dat misschien al gebeurd was te beteugelen, maar zelfs alle gevaar en aanleiding tot dit kwaad, tot kwade vermoedens of kwaadsprekerij, grondig de kop in te drukken, gebood hij aan de seculiere geestelijkheid van zijn bisdom *alle huishoudsters van minder dan 45 jaar oud te ontslaan.* We bevinden ons op het einde van het jaar 1708 of in het begin van 1709.

Hoe in de totaliteit van het bisdom de reactie op die maatregel was, is onbekend, daar ondertussen bijna 300 jaar eroverheen gegaan zijn en alle archivaria, die daarop betrekking hebben, hopeloos verloren zijn ... behalve die paar blaadjes te Haringe. We leren eruit, dat de priesters van de dekenij St.-Winoksbergen na gezamenlijk beraad, tot het besluit kwamen, dat het hen in geweten onmogelijk was aan dit bevel van hun bisschop te gehoorzamen. Ze laten dit in een omstandig gemotiveerd en zeer waardig opgesteld schrijven weten aan de bisschop op 28 januari 1709. Het is van dit schrijven, dat in het parochiearchief van Haringe een zeer oud afschrift berust. Het is natuurlijk gesteld in het Latijn, aangezien alle correspondentie van de priesters met de bisschoppelijke curie in die taal verliep, wat overigens nog het geval was enkele tientallen jaren geleden. Van dit merkwaardig stukje proza zal De IJzerbode U een volgende maal "in primeur" een vertaling aanbieden.

J.L. Hosten o.p.

(1) Zie daarover P. Declerc "Kloostervisitaties in het Bisdom Ieper door Mgr. de Ratabon" in "Collationes Brugenses et Gandavenses" Jg. XI (1965) bl. 219-235.

(2) "... ce n'est point assez qu'il n'y ait point de mal ..., il faut encore eviter de donner aucun soubcon et aucune occasion aux gens du monde de parler estant d'eux mesmes trop enclins de juger mal des Ecclésiastiques et des Religieux et Religieuses".

TE HUUR

WOONHUIS te Beveren-IJzer met inkom, living, keuken, 2 badkamers, 3 slaapkamers, centrale verwarming, garage en tuin. Tel. 057/30 04 16

GARAGE - CARROSSERIE
F. DECLERCK
Roesbruggestraat 72
8691 BEVEREN
Tel. 057/30 04 16

verdeler HYUNDAI

- VW Golf III TDI '96
- Toyota Carina airco diesel '96
- VW Polo benz. '94
- Peugeot 205 TD '95
- Toyota Carina diesel '94
- Ford Fiesta 1300 '93

okkasieauto's met waarborg

De bijdragen over *"Roesbrugge, Haringe en Beveren tijdens de Brabantse Omwenteling en de Franse Bezetting 1789-1802"* moeten we even onderbreken bij gebrek aan kopij. De reeks gaat verder wanneer we in het bezit zijn van de volledige tekst, tot het einde toe. We hopen dat vanaf het septembernummer de bijdragen onafgebroken kunnen gepubliceerd worden.

ROESBRUGGE BRUIST VERGADERT OP 30 JUNI

Op 9 juni woonden een tachtigtal inwoners van Roesbrugge de informatieavond over de geplande infastructuurwerken bij.

Het stadsbestuur lichtte deze werken toe.

Op deze vergadering schetste Chris Verstraete (Samenlevingsopbouw Westhoek) de rol en het open karakter van de werkgroep Roesbrugge Bruist.

Wie interesse heeft in de uitdagingen waarvoor Roesbrugge staat, is van harte welkom op 30 juni om 19.30 u. in Ontmoetingscentrum Karel de Blauwer.

SPEELPLEINWERKING ROESBRUGGE - HARINGE

Na een bikkelhard schooljaar gaan we, hopelijk, een mooie vakantie tegemoet en opent het POMPIERKE weer zijn deuren.

Schrijf alvast deze datums op de kalender:
dinsdag 6 - 13 - 27 juli en 3 - 10 augustus
woensdag 7 - 14 - 28 juli en 4 - 11 augustus
donderdag 8 - 15 - 29 juli en 5 - 12 augustus
telkens van 13.30 tot 17.30 u.
Kostprijs : 30 fr. + eventueel 15 fr. voor een drankje.

Tevens willen we hier een oproep doen naar ouders of jongeren boven de 15 jaar die deze vakantie nog enkele dagen vrij hebben. Geef je naam zo vlug mogelijk op !!!

We komen met alle monitoren samen in het Ontmoetingscentrum op woensdag 23 juni om 20 u. Kan je onmogelijk komen, geef dan een seintje met de datums dat je vrij bent.

Je kan nog steeds je naam opgeven bij Alice Tant - tel. 30 01 41 of Marleen Deschuytter - tel. 30 09 86. Ook volwassenen zijn steeds welkom die zich enkele dagen willen inzetten.

HOBBYZAAK BUSSCHAERT
Blasiusstraat 16, 8972 KROMBEKE
Tel. 057/40 00 97 - Fax 057/40 10 39

Gans het jaar door op alles voor kat & hond
-10 %
op klantenkaart

- Verkoop van voeders voor honden, katten en alle neerhofdieren.
- Verkoop van hondenkorrels voor jonge en kieskeurige hondjes.
- Verkoop van ALLE POPULAIRE RASSEN met deskundig advies, ingeënt, ontwormd en met garantie :
  vb. : Mini Yorkshire, Malthezer, Chihuahua, Mops, Cocker Vlinder, Franse Buldog, Teckel, Jack Russel, Westle, prachtige Berner Sennen, Rotweiler, Am. Stafford en andere mooie lieve gekruiste hondjes
- Ook alles voor neerhofdieren.

KORTING 50-PLUSSERS
MET WAARBORG
TANDLABO RAHEEN

GEBROKEN GEBIT ?
KLAAR TERWIJL U WACHT !
Bruggestraat 76, POPERINGE - Tel. 057/33 86 47
Open : iedere werkdag, zaterdag inbegrepen

Beveren a.d. IJzer

terrein Luc Declerck

zaterdag 26 juni 1999

scholing jeugd vanaf 14 u.
kip aan 't spit vanaf 19 u.
nadien crossfuif (gratis inkom)

in de feesttent

INTERNATIONALE MOTOCROSS '99

Zondag 27 juni 1999

Kampioenschap van België
proeven voor alle reeksen
start 10 u.

MCB - BLB internationale motocross
ingericht door plaatselijk piloot Steven Declerck
in samenwerking met gebr. Vanhoutte

WAAR KOMT HET VANDAAN?

HET IS EEN WET VAN MEDEN EN PERZEN
Daar moet aan voldaan worden.

Deze spreuk komt uit de bijbel (Esther I:19) :

Ahasveros, koning van Meden en Perzen, was gehuwd met koningin Vasthi. Toen op een feest de koning, door zijn kamerling Mehuman, de koningin liet roepen om haar schoonheid aan zijn tafelgenoten te tonen, weigerde de koningin te komen.

Waarop de kamerling Mehuman tot de verbolgen koning zei : "Als er van de koning een bevel uitgaat, dat geschreven staat in de wetten van Meden en Perzen, mag men dit niet overtreden". Men zegt ook soms: "Dit is geen wet van Meden en Perzen", dus geen absolute verplichting.

RIMAL b.v.b.a.

- RENOVATIE VAN GEVELS
- ALGEMENE VOEGWERKEN
- ELASTISCHE VOEGEN
- HYDROFOBEREN VAN GEVELS

LANGE TORHOUTSTRAAT 48, 8900 IEPER
Tel. + Fax 057/21 93 59

Nieuwbouw
Verbouwingen
Vloeren
Faiences

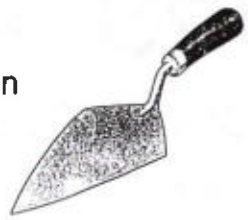

Dirk Vandenbussche
Stoppelweg 1
8978 Watou
Tel. 057/38 80 78

Schoonheidsinstituut
Natacha

Parfumerie - Pedicure - Manicure
Maquillage - Esthetiek
2 Zonnetunnels (10 + 2 gratis)

- Bescherm uw huid **deze zomer** met de zonneproducten van **"BAYWATCH"**
- **NIEUWE** haarshampoo's
  - ☞ **droog haar**
  - ☞ **normaal haar**
  - ☞ **anti-schilfer**
  - ☞ **verzorgende haarbalsem**

Prof. O. Rubbrechtstraat 44
Op afspraak : 057/30 14 12
Iedere woensdag ook nog verzorgingen na 19 u. (op afspraak)
Gesloten zondagnamiddag en dinsdag
Open van 9 tot 12 u. en van 13.30 tot 19 u.

Geert DOOLAEGHE
Kleine Markt 20, 8978 WATOU
Tel. 057/38 80 19 - Fax 057/38 89 37

BP
verdeler van BP-OIL produkten

- ✘ Gasolie verwarming -> automatische bevoorrading
- ✘ Gasolie diesel
- ✘ Smeermiddelen
- ✘ Kolen
- ✘ Gas
- ✘ Lamppetroleum
- ✘ Mazouttanks
- ✘ Veevoeders

TIMMER- EN SCHRIJNWERKEN

VERYSER Roland

- Nieuwbouw en verbouwingen
- Ramen en deuren in hout, PVC en Alu
- Garagepoorten + automatisatie
- Rolluiken : gewone en elektrische bediening
- Binnenhuisinrichting : binnendeuren, plafonds, trappen, parket
- Veranda's
- Zonnewering

Waaienburgseweg 11A, 8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 06 79 - Fax 057/30 15 09

DECORATIE - SCHILDERWERKEN
LEO PARENT

- ☐ Binnenhuisdecoratie "van vloer tot plafond"
- ☐ Exclusieve verftechnieken
- ☐ Verkoop en plaatsing laminaat parket

Duinkerkestraat 200, 8970 POPERINGE
Tel. & Fax 057/33 72 71

DIEGO DELOZ

BOUWEN - VERBOUWEN
VLOEREN - FAIENCEN

Hoogstraat 3, 8972 Haringe
Tel. 057/30 16 72

ACTIVITEITEN EN VERMAKELIJKHEDEN

MAAND JUNI

Kaartingen
• Roesbrugge, bij P. Gunst
dinsdag 22 juni
puntenkaarting "Derde Leeftijd"

MAAND JULI

Kaartingen
• Haringe, in de schoollokalen
woensdag 7 juli
puntenkaarting "Derde Leeftijd"
• Roesbrugge, bij P. Gunst
dinsdag 27 juli
puntenkaarting "Derde Leeftijd"

Vogelpik
• Roesbrugge, bij P. Gunst
zaterdag 10 juli : smijting voor de leden.

ROESBRUGGE-HARINGE
BURGERLIJKE STAND

Geboorten :
- Eline Louf, geboren op 5 juni 1999, dochter van Pascal en Nancy Buseyne.

Huwelijksaankondigingen :
- Jan Vulsteke van Roesbrugge met Nicole Verdonck van Watou.

Overlijdens :
- Roger Lahaye, overleden op 30 mei 1999, 83 j., weduwnaar van Antoinette Ceenaeme.

K.V.L.V. ROESBRUGGE-HARINGE
• Op donderdag 8 juli is er de jaarlijkse reis. Durbuy : Radhadesh - pottenbakkerij - Parc Topiaires. Prijs 1.250 Bef.

K.B.G. ROESBRUGGE-HARINGE
Op woensdagnamiddag 14 juli 1999 plannen wij een mooie halvedagreis naar Eeklo en het Krekengebied. Vertrek om 12.00 u. aan het klooster te Haringe, om 12.15 u. op het Marktplein te Roesbrugge.
In het Eeklo Jeneverhuis genieten wij van de koffie en een gebak en ook van een bezoek aan het Jeneverhuis zelf, gevolgd door een degustatie van de "jenever".
Met een gids uit het Meetjesland rijden wij de mooie Krekenroute af.
In Kaprijke brengen wij een bezoek aan het mooie gemeentehuis in Vlaamse Renais-sancestijl. Verder doorheen de mooie dorpjes van het Krekengebied : Watervliet, Waterland-Oudeman, Sint Jan in Eremo, Sint Magriete, Sint-Laureins om te eindigen in Eeklo.
Avondstop in 't Nonnenbos in Zonnebeke voor koude schotel met frietjes en één gewone consumptie.
Prijs : 850 Bef p.p. Inbegrepen : bus, dienstgeld chauffeur, begeleiding, koffiestop met gebak, ingang Jeneverhuis en koude schotel met frietjes (met 1 gewoon drankje). Inschrijven bij bestuursleden vóór 20 juni.

CHIRO HARO ROESBRUGGE
Nodigt u uit tot de barbecue op 4 juli in de zaal Karel de Blauwer. Met de opbrengst zullen wij ons kampvervoer (bus) bekostigen die ons dit jaar brengt naar "het Moorshof" in Eigenbilzen te Limburg.

POSTZEGELBEURS TE WATOU
Op 20 juni organiseren wij een postzegelbeurs in de zaal van café "De Eendracht", Watouplein 7 te Watou. De beurs begint om 10.00 u. en sluit zijn deuren om 18.00 u. De inkom is gratis.
Voor verdere inlichtingen kunt u terecht bij Noël Wagemaker, tel. 057/38.87.12.

GARAGECAPPOEN

Prof. O. Rubbrechtstraat 32
8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 03 59 - 057/30 13 52

Nieuwe en tweedehandse auto's
Alle carrosseriewerken • schilderen
Personenauto's en vrachtwagens
Depannagediensten

FORD Escort 1800 TD '98
OPEL Astra 1700 TD '98

SCHOONHEIDSINSTITUUT
Valerie VIANE

SCHOONHEIDSSPECIALISTE
CAMOUFLAGISTE
van wijnvlekken en littekens
KLEUR- EN STIJLADVIES

Keuze uit diverse frisse
ZOMERPARFUMS *Kom ze testen !*

In mei en juni :
ZONNEBANK TOT 22 UUR

Esthetiek
Parfumerie
Pedicure
Zonnebank - 3 gezichtsbruiners

Provenplein 53
8972 PROVEN
Tel. 057/30 08 51

BRIEFJE VAN

EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

De moeder aller verkiezingen is voorbij, en de coalitie CVP-SP heeft er, na 11 jaar, gelegen. Het was onder hun bewind nochtans goed leven in België, althans voor de meesten. Er bestond een grote vrijheid, niemand werd echt lastig gevallen door controles of inspecties, de rechters waren mild en veel restrictieve wetten werden nooit toegepast. Wie een moord had gepleegd en tot twintig jaar werd veroordeeld, kwam na zeven jaar vrij, en kon herbeginnen. Wie een wagen wilde stelen had hiertoe veel gelegenheid. Zelfs een bemande wagen was geen probleem. Men sleurde de chauffeur van achter zijn stuur en reed ongehinderd verder. Met een nep-revolver en een bivakmuts kon men gemakkelijk een bank overvallen en de vluchtroute was verzekerd. Verkeersborden kon men gewoonweg negeren en aan meer dan 100 km per uur door onze dorpen snorren. De politie deed bureelwerk.

Er kon 600 miljard belastingen gefraudeerd worden, en zelfs de minister van Financiën was er niet van onder de indruk. Als men geld tekort had werd een crisisbelasting toegevoegd aan het bedrag dat de brave burger reeds betaalde. Alleen de politiekers ondervonden daarvan geen nadeel. Als de belastingen verhoogden ging hun wedde navenant de hoogte in.

Men mocht ongestraft, en uit pure winstbejag, spuiten, strooien en vergif in voeders mengen, zonder rekenschap te moeten geven. Iemand die dat meende te moeten beletten, werd uit de weg geruimd. En kleine criminaliteit, die werd steevast geseponeerd, zodat men onverdroten verder kon gaan. Waar was dat elders allemaal nog mogelijk ?

Natuurlijk leidt dat uiteindelijk hier en daar tot spijtige excessen. We kregen de Agusta- en de milieubox-affaire, de Ruanda-moorden, de Dutroux-zaak en het dioxine-schandaal. Maar voor de rest ging alles goed. Toch blijkt dat de burger ontevreden moet geweest zijn, want niettegenstaande alle weldaden heeft hij de regerende partijen afgestraft.

Nu is de VLD de grootste partij geworden, en zal ze ook de grote verandering moeten brengen. Ik vrees echter dat de ingewortelde slechte gewoonten maar moeilijk zullen uit te roeien zijn. Bovendien heeft een van de VLD-mandatarissen, professor Paul De Grauwe van de KU Leuven, wetenschappelijk aangetoond dat de liberalen veel beloven aan de kiezer, maar aan het beleid eigenlijk niets veranderen.

"Ze moeten", *zegt Gusta,* "niet alleen in de verkiezingstijd bij de kleine mens gaan, maar vier jaar lang om hun noden bekommerd zijn. Ze zullen dan na de verkiezingen niet zo bekakt vóór de resultaten staan."

Natuurlijk,
Pol

ONZE HOSPITALISATIEVERZEKERING :
UW ZEKERHEID !

- Toetreden kan tot uw 65ste.
- Bestaande aandoeningen worden niet uitgesloten.
- Recht op een éénpersoonskamer naar keuze.
- Erelonen worden vergoed (tot 200 % RIZIV)

Vrijstelling ? Uitsluitingen ? Wachttijden ?

Raadpleeg Uw kantoorhouder :

KRIS ROSSEEUW

Provenplein 48, Proven - Tel. & Fax 057/30 03 55

ARGENTA
uw appeltje voor de dorst

CDV 26975

SPECIALE SERIE
voor 100 jaar Miele

Wasautomaat KWALITEITS
Droogautomaat KWALITEITS
Afwasautomaat KWALITEITS
Koelkast KWALITEITS
Stofzuiger

1899 1999
Miele

ELEKTRO CAPPOEN

Prof.O.Rubbrechtstraat 12 - ROESBRUGGE - Tel. 057/30 05 94

SERVICE & KWALITEIT

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

Vóór dat Lieve Nobels trouwde met Door Byser, waaren ze overeen é kommen dat Sander, de broere van Lieve, bij hulder ging meugen bluuven weunen totdat 'n trouwde. Maar de jaaren gingen voorbij en Sander gerochte meer of vijftig en er wos nog oltijd geen spraake van trouwen ...

Je moe weeten, Sander had in zijn jongste aapejaaren nog 'n tijd in de koersen é reen ... Op dat moment vrijden toen sterk met Ginette, de dochter van de garde ...

De zundag van de kerremesse, kortelings achter den oorlooge, wos er 'n groote velokoers. Sander had natuurlijk geern dien koers é wonnen, om zijn lief plezier te doen ...

" 'k Gaan dooping moeten pakken !" peinsde Sander in z'n eigen, en é klutste 'n paar eiers in é pinte engelschen stout en goot er nog 'n ferme scheute whisky bij, uit 'n flessche dat 'n van 'n Schotschen officier é kregen had, die daar, 'n tijd, op 't hof é logeert had.

De koers begoste, en ols de koereurs, achter d'eerste ronde, weere deur 't dorp passeerden, wos Sander ol 'n geheel ende vooren. De mensen riepen, om Sander courage te geven. Maar aan de straate links, waar dat de koureurs in moesten, stond de garde, om de weg te wijzen. Sander haalde te lang zijn draai, en in vulle vitesse, reed 'n de garde onderstoboven, zoodat ze olle twee uitkwamen in d' hutten van iefvrouwe Onbenuts bloemhoovige ... Gelukkig hadden ze geen blesuren. 't Ergste wos nog dat iefvrouwe 's schoonen bloemhut geheele é destruweerd wos. Voor Sander wos de koers of é loopen ... Maar met zijn vrijage wos 't ook é daan, want Ginette wos teveel é chokeerd over hetgene dat er met heur vader gebeurd wos.

Sedertien had Sander gelik geen succes meer bij 't jonk vrouwvolk. Zijn eenige liefhebberij bestoeg nog in é partie gaan biljarten in "De Butterblomme" en 'n beetje klappen teegen Fiene, de bazinne ... Fien was weeuwe en 'n jaar of vijftiene jonger of Sander en op 'n avond kwam Sander thuis vertellen dat 'n van plan wos van te trouwen met Fiene ...

"Ha ! We gaan 'n olgelyk nog kwijt raaken !" lachte Lieve.

"Maar volgens mien !" zei Door ... "is ze uit achter zijn kluuten, maar ze ga bedroogen uitkommen wei !"

" 't is nu gelyk !" replikeerde Lieve ... "we gaan hem toch kwijt zyn."

Inderdaad, twee maanden laater, moesten ze gaan bruiloften ... 't wos 'n groote feeste en 't wos gat in den nacht ols Door en Lieve met hulderen auto, Sander en Fiene naar hulder hofstee voerden, waar dat ze hulderen eerste nacht gingen slapen vóór dat ze op speelvoaage gingen.

Ze waaren olle viere doodop van te feesten en Sander en Fiene gingen direkt naar huldere kamer, boven. Door en Lieve wachten ook niet lange meer en gingen ook den trap op. Door, die nog oltijd van gedacht wos dat Fiene uit wos achter Sanders geld, bleef op de gang, bij de kamer waar dat Sander en Fiene waaren, é moment staan horkten, omdat 'n Fiene luide hoorde klappen ... 't Volgende moment wos 'n in twee stappen in zijn kamer ...

"Zie je wel Lieve, dat é zoo is gelik da'k zeggen !" zei Door ...

"Fiene wos garantie bezig over Sanders geld !"

"Zij je gij dat zeker ?" vroeg Fiene.

"Vaneigens !" grolde Door ... " 'k hoorde Fiene djuuste zeggen : "Oei, oei, Sander ! Is 't ol da'je hét ! Je gaat daarmei nooit verre kommen, wei !"

KWAAK

Opmaak en druk : Drukkerij Schoonaert, Roesbrugge

DE IJZERBODE

Verantwoordelijke uitgever :
Drukkerij Schoonaert
Bergenstraat 1
8972 Roesbrugge
tel. 057/30 03 79
385-0056775-93

INFORMATIEBLAD voor de DIEPE WESTHOEK
met bijdragen over regionale en populaire wetenschap
29e Jaargang Nr. 7-8 juli-augustus 1999
Afgiftekantoor 8972 Roesbrugge

Wordt maandelijks
gratis verspreid in :
Roesbrugge - Haringe
Proven - Krombeke
Stavele - Beveren - Watou
Jaarabonnement : 300 fr.

Romain Depuydt
Allroundman, getalenteerd kunstenaar

Een paar dagen geleden liep ik onder een loden middagzon naar het hoge herenhuis van Romain Depuydt in de Haringestraat 47 te Roesbrugge. Het was snikheet, heldere kinderstemmen op het speelpleintje "Pompierke" kraaiden boven het gekwetter van een nest zwaluwen tegen de dakgoot. Het rook er naar hooi en versgemaaid koren en de landelijke rust van het dorp was als een pastorale, schoon en zacht tegelijk.

Het zullen deze zintuiglijke waarnemingen geweest zijn die Mantje Verbrigghe van heel jong al zijn kleinzoon Romain leerde ontdekken en appreciëren. Vader Jules Depuydt was op 24 november 1914 opgepakt en naar Frankrijk gedeporteerd. Volksdichter en straatpoëet Amandus van Stavele zou zich over het zoontje van zijn dochter Eliza ontfermen.

Toen vader Depuydt in 1919 na vier oorlogsjaren en een jaar Rijnbezetting terug te Stavele arriveerde, was zoon Romain zeven jaar oud. Nu is hij er zevenentachtig, kerngezond en nog steeds actief bezig. Elke maand genieten wij van zijn column in "De IJzerbode" die hij ondertekent met "Kwaak". Hier en elders het eerst gelezen. Woorden en zinnen die als een schilderij het decor zijn voor de plot die steeds verrassend de lezer binnenpretjes bezorgt.

Het huis, drie treden hoog, achter een keurig onderhouden voortuintje, dat hij sedert de dood van zijn vrouw, Simonne Meeuws († Poperinge 4.12.1995), alleen betrekt, ademt de rust van lang vervlogen tijden. Met een perfectionisme, orde en regelmaat staat en hangt alles op zijn plaats. In talrijke kasten, boven en beneden steekt Depuydts archief; de gedetailleerde geschiedenis van de Roesbrugse zeventiende-eeuwse Rederijkerskamer "De Troostverwachters". Bloei en verval van de drukkerij De Carne uit Stavele. De Roesbrugse toneelgeschiedenis tijdens het interbellum en na W.O.2. Het wel en wee van overgrootvader Ignatius Josephus Verbrigghe (° Westvleteren 1.3.1787), soldaat van Napoleon. Een uitgebreid familiearchief en nog veel meer. Alles minutieus opgetekend en verlucht met waardevolle illustraties, ordentelijk, proper en met de zorg van een notarisklerk gecatalogeerd.

Romain Depuydt, taalvirtuoos, auteur, dichter, restaurateur, columnist, toneelschrijver, regisseur, schilder, tekenaar, hout- en linosnijder, zanger, verteller, humorist ; bescheiden en onopvallend met guitige twinkelende oogjes en een milde lach.

Een korte bijdrage over de veelzijdige allroundman en getalenteerd kunstenaar.

Romain Depuydt (° Stavele 20.11.1912) x Simonne Meeuws (° Ieper 8.9.1914) († Poperinge 4.12.1995)

huwden op 26 oktober 1937

zoon Rudy

Haringestraat 47, 8972 Roesbrugge
Tel. 057/30 01 97

Stavele-Roesbrugge.

Twee jaar na het huwelijk van Jules Depuydt (° Westvleteren 29.12.1889 - † Ieper 8.3.1972) met Eliza Verbrigghe (° Stavele 17.6.1889 - † 5.4.1954), dat te Stavele voltrokken werd, zag op 20.11.1912 Romain aldaar het levenslicht. Hij was twee jaar oud toen vader als verdacht spion van de vijfde kolomme op 24 november 1914 te Krombeke werd opgepakt en over Biarritz en Parijs uiteindelijk in het Belgisch opleidingskamp te Fécamp terecht kwam, waar hij voor de loopgrachtenoorlog aan de IJzer werd opgeleid.

Amandus Verbrigghe (° Stavele 22.10.1854)[1] ontfermde zich over de kleine verweesde dreumes die pas in het najaar 1919 zijn vader zou leren kennen. Klein "Puydtje" uit *Café Saint-Joseph* leerde hoe hij horen, zien, ruiken, smaken en voelen moest. Hoe schoon en verschillend vogels kunnen fluiten, hoe wolken in grillige vormen hoog boven het dorp varen, hoe kruid en koren ruikt, hoe schaapszurkel smaakt en nog veel meer. 's Avonds zaten beiden roerloos te luisteren naar het aanhoudend geschut aan het front en Mantje bleef vertellen in geuren en kleuren. Dit zal Romain later in zijn eigen creativiteit geen windeieren gelegd hebben.

Het dichten en vertellen zat de familie in het bloed. Mantjes grootvader, Ignatius Josephus Verbrigghe, die als soldaat van Napoleon alle wegen van Europa gekruist had, scherpte ook regelmatig zijn pen. "Wie schrijft die blijft" en flarden van zijn bloedstollende gedichten zijn bewaard gebleven, zoals de *Minneklagt van eenen jongman, wiens liefste vriendinne de doodt weggerukt heeft* en waarvan de aanhef als volgt begint:

Wat komt my te gebeuren
Op dezen droeven dagh
Van rouw myn hart moet scheuren
Als ik myn schoon lief aanzag.
Die nu is overleden
En pyn en zwaer verdriet
In my gaf zoo ten reden
Haar schoonheydt nu gestorven ziet.

→

Ook de *Blijde- Droevige- en Glorierijke Mysteries van Den Roozenkrans zijn op de vooís van O Godt wat droevig klaegen pennevruchten* van conscript Verbrigghe uit Hendrik Consciences tijd.

Toen het oorlogsleed nog goed in de kleren bleef hangen en de wonden werden gelikt die de Grote Oorlog in de Westhoek geslagen had, ging vader Jules Depuydt in 1924 in de Stavelse Boek- en Steendrukkerij De Carne[2] werken.

Romain liep school bij meester Franchoo in zijn geboortedorp en behaalde te Roesbrugge, toen nog hoofdplaats van het kanton, de eerste prijs in het kantonnaal examen voor schoolverlaters. Na zijn schooltijd ging hij als leerling-lithograaf werken in de drukkerij waar zijn vader het inmiddels tot conducteur geschopt had. In 1934 leerde hij Simonne Meeuws kennen die als inlegstermargieuse eveneens in de drukkerij tewerk gesteld was. Hij huwde zijn eerste en enigste lief in 1937 en ging met zijn kersverse bruid te Roesbrugge wonen. Toen W.O.2 uitbrak en de drukkerij te Stavele het jaar voordien, in 1939 werd opgedoekt, kwam Romain op het Roesbrugse "stad"-huis bij de ravitaillering terecht.

Het was de tijd dat niet minder dan vijfenzestig Roesbuggenaars in het vlas werkten bij Van Robaeys te Killem en dagelijks per fiets naar hun werk pendelden. Voor de honderddertig wielen die dagelijks de navet naar Killem reden beschikte Romain op de ravitaillering over slechts acht streng gerantsoeneerde bons voor fietsbanden per maand. Was het daarom dat de al te ijverige Witte Brigade de doodeerlijke ravitailleur ging ophalen na de "bevrijding" ? Samen met de coiffeur die uit zijn kapsalon werd geplukt omdat hij Duits haar had geknipt, en met nog andere onschuldigen werden zij voor een dagje of wat in veilige bewaring opgesloten als geviseerden tijdens de massahysterie van september 1944. Gelukkig was hun lot minder tragisch dan zij die in 1940 in de kiosk te Abbeville werden opgesloten. Te Roesbrugge kon men met deze Belgische kwakkel eens goed lachen.

Met de afschaffing van de rantsoeneringszegeltjes in juli 1947 veranderde geleidelijk het straatbeeld van de naoorlogse periode en veranderde Romain van werk. Hij zou zijn actieve loopbaan verder opdelen als notarisklerk, bediende en militair-beambte die zowel uit de ruif van de Landmacht als deze van de Zeewacht at.

The show must go on.

Meester Franchoo die in zijn meest begaafde leerling veel meer zag dan een koewachter op de boerenbuiten, overschreed herhaalde malen de dorpel van *Saint-Joseph* om vader Depuydt toch maar te overtuigen Romain voor schoolmeester te laten leren. Schoolmeester worden in die tijd was zoveel als een universitair diploma halen nu.

Jules en Liza die pas de oorlogsellende achter de rug hadden zagen deze studies van hun zoon financieel niet haalbaar. Romain mocht als compensatie tot zijn vijftiende in de dorpsschool van verder en meer uitgebreid onderwijs genieten. Er kwamen lessen algebra bij te pas, Frans en moedertaal, maar in feite was Romain de rechterhand van meester Franchoo. Nog geen vijftien jaar oud schreef Romain voor het schoolfeest een toneelstuk "Baas Ganzendonck en zijn knecht". Het werd een succes. Vader Jules stond perplex en zei: "Als Romain dat kan, dan kan hij samen met mij gaan werken bij De Carne". En dit werd meteen het definitieve einde van de schooltijd.

Romain heeft van toen af de vele talenten die hij bezat ten dienste gesteld van zijn sociaal engagement. Als volksvriend was hij nauw betrokken bij het verenigingsleven, waarbij maatschappij, bonden, organisaties, scholen, clubs of groepen nooit tevergeefs op hem beroep deden. Vooral na zijn huwelijk op 25 oktober 1937 zal Roesbrugge voor hem en zijn vrouw de uitlaatklep zijn voor hun artistieke ambities. In dit jaar werd hij lid van de toneelbond "De Troostverwachters" waar zijn vrouw Simonne Meeuws, die uit een muzikale artistieke leperse familie stamde, reeds vanaf haar zestiende jaar acteerde. Op 25 en 26 december 1937 trad Romain voor 't eerst op met *De Troostverwachters* in *De Gouden Arend*, in het oorlogsdrama in drie bedrijven "Onder de vlag verloofd", gevolgd zoals dit toen gangbaar was, door een blijspel in twee delen "Feest op het Gravenhof". Het nakend oorlogsgevaar dat toen dreigde, nog geen twintig jaar na de Grote Oorlog, maakte van dit oorlogsdrama binnen de muren van *De Gouden Arend* een weergaloos succes. Romain schilderde voor deze gelegenheid het decor dat een in puingeschoten dorp voorstelde achter de loopgraven van de IJzer. Hoeveel decors hij in de loop van zijn lange toneelcarrière geschilderd heeft is bij benadering niet te bepalen.

En toen werd het oorlog. Op 29 mei 1940 werd de brug over de IJzer gedynamiteerd en de schade aan *De Gouden Arend* was catastrofaal.

Na de oorlog traden "De Jonge Troostverwachters" op 23, 24 en 26 december 1945 opnieuw voor het voetlicht in de Patronagezaal en probeerden op die manier het toneelgebeuren te Roesbrugge weer op gang te trekken. In de jaren die volgden was Romain zowel acteur, regisseur als decorschilder. Hij herinnert zich biezonder goed het kluchtspel in twee bedrijven "De Rijke Amerikaanse" dat op 25 en 26 december 1948 werd opgevoerd en waar hij de hoofdrol van de rijke Amerikaanse speelde met nylons, heuse jarretelles en hoge naaldhakken. Het werd een overdonderend succes, een topper uit het zgn. "mannentoneel", toen vrouwen nog als de pest geweerd werden op het podium.

Inmiddels was *De Gouden Arend* herbouwd en gerenoveerd tot een moderne toneel- en cinemazaal, een echt theater zeg maar, met niet minder dan driehonderd zitplaatsen.

Met halfvasten 1950 werd er aldaar weer opgetreden met een Bonte Avond onder het motto "Een nieuwe zaal, een nieuw begin" met een gelegenheidslied, eveneens door Romain geschreven en dat iedereen uit volle borst meezong op de vooís van "Aan de oever van de Schelde". Jaar na jaar was Romain in de weer om telkens opnieuw Bonte Avonden in elkaar te steken, teksten te schrijven, decors te schilderen en de spelers naar zijn hand te zetten. Zo ook t.g.v. de Kermisweek 1956 toen de Bonte Avond in het teken stond van de nieuwe brug over de IJzer, waarvan de werken maandenlang voor verkeersproblemen hadden gezorgd. Het themalied door Romain voor 't grote publiek op papier gezet, hoorde men overal zingen: "Maer wuk zeg je nu, we moe 'n geen toer meer doen" !

In 1960 schreef hij het toneel dat voor Roesbrugge en Haringe zo biezonder is, nl. Karel de Blauwer. Dit werd een kaskraker. Het stuk werd niet alleen verschillende keren in *De Gouden Arend* gespeeld, maar werd met groot enthousiasme en succes opgevoerd in 1961 te Watou-Abele, Krombeke, Pollinkhove, Killem, De Moeren en Steenvoorde en het jaar daarop te Ekelsbeke, Sint-Jans-Cappel en Houtkerke.

Wat Romain Depuydt voor De Troostverwachters betekend heeft staat hopelijk neergepend in hun toneelarchief.

Meer dan een kwarteeuw sprookjesschrijver.

In de loop van 1963 schreef Romain zijn eerste sprookje in drie bedrijven "De Onbreekbare spiegel" voor het schooltoneel van Roesbrugge. De opvoering had plaats begin december 1964 in *De Gouden Arend* en het succes was zo groot dat het de auteur verplichtte er mee door te gaan. Meer dan een kwarteeuw schreef Romain kindertoneel dat telkens opnieuw zo'n twintigtal jonge acteurs boeide en honderden toeschouwers, zowel ouders, familie als belangstellenden uit naburige gemeenten, gelukkig maakte. Hij was niet alleen auteur, maar ook regisseur en decorschilder. Samen met zijn vrouw verzorgde hij het schmink- en kleedwerk en was als een duvel-doet-'t-al maanden lang in de weer tot meerdere eer en glorie van zuster Gemma.

In 1965 voerde hij *Vrouw Holle* op, gevolgd door *Hanneke droomde het* (1966), *Hans de Houtraper* (1967), *De Bloemen van de Woudkoningin* (1968), *Van een engeltje dat naar de aarde kwam* (1969), *Het Kerstfeest van de Sneeuwkoningin* (1970), *Sim de Toverkabouter* (1971), *De Schat in de Rotsenburcht* (1972), *Pareltje bij de Kabouters* (1973), *Maja's Droom* (1974), *Peerke van de Poppenkast* (1975), *De boze streek van Kabouter Bommel* (1976), *De Boom met de Gouden Dadels* (1977), *De Gouden Tovertrompet* (1978), *De Toverfluit* (1979), *Pluim de Toverkabouter* (1980). Voor het eerst "gemengd" (sic). Van 1981 tot en met 1988 werden acht kindertoneelstukken hierboven vermeld, herschreven voor een "gemengde bezetting" en in 1989 volgde dan nog *De Toverkist van Pietje Pikkelsteen.*

(vervolg blz. 560)

HET NEDERLANDS IN DE WETENSCHAP EN HET ONDERWIJS (9)

R.A. Blondeau

De Belgische Opstand

Het Zuiden had een reeks grieven tegen Willem I. Maar in het Noorden had men die ook. Dat is in elk land en elk politiek stelsel steeds het geval. Het Zuiden verweet de koning het tekort aan zetels in de Tweede Kamer van de Staten-Generaal, zowel Noord als Zuid telden elk 55 zetels, niettegenstaande er drieëneenhalf miljoen zuiderlingen naast twee miljoen noorderlingen leefden. Andere redenen van misnoegdheid waren het kortwieken van het katholiek onderwijs en het opvoeren van de accijnzen om de "Hollandse" schulden te helpen delgen. Voornamelijk de accijns op het malen van graan leidde tot de grootste ontevredenheid. Toen in augustus 1830 het tot een uitbarsting kwam, zongen de toen nog Vlaamstalige revolutionaire Brusselaars: "veur 't geloove en de maalderye". (83) Ook waren er de beperking van de persvrijheid en de onderdrukking van de taalvrijheid. De verfranste burgerij aanvaardde het opdringen van het Nederlands - in hun ogen een soort boerendialect - niet, terwijl men zeer goed wist dat de koning zelf en de leden van zijn hofhouding bijna uitsluitend Frans spraken. Men negeerde daarbij alle weldaden die het Zuiden had ervaren: de grote openbare werken, de economische heropbloei, de verbetering en de opbouw van het onderwijs.

Het venijn kwam uit Frankrijk, die de Nederlandse bufferstaat wilde breken, en uit Brussel, een broeinest van uiteenlopende ballingen en revolutionairen van wie velen uit Frankrijk afkomstig waren. Dat bleek duidelijk bij de eerste muiterij in de avond van 24 augustus 1830 en de daaropvolgende nacht. Er werd geroepen: Leve Napoleon! Leve de hertog van Orléans! Leve Frankrijk! De Marseillaise werd gezongen. In de knoopsgaten werden blauw-wit-rode kokardes gedragen en een korte wijl werd de Franse tricolore aan het stadhuis opgehangen. De onrust breidde zich van Brussel uit over Luik, Hoei en Verviers. Ook naar Vlaanderen toe, zij het in veel mindere mate. Maar de Belgische opstand was begonnen en door onhandig militair ingrijpen van de koning, viel het rijk der Nederlanden voor de tweede keer uit elkaar: België was geboren!

Het onderwijs in het jonge België

Toen de Hollandse legers - na de Belgische muiterij - nog al gemakkelijk ons land hadden verlaten, werd inderhaast een voorlopige regering (het "Voorlopig Bewind") tot stand gebracht. Het begon met contact op te nemen met Parijs en het riep op 4 oktober 1830 de onafhankelijkheid van België uit. Natuurlijk werd onmiddellijk de gehele reglementering afgeschaft, die de "Hollander" had ingevoerd, zonder onderscheid.

Het Voorlopig Bewind proclameerde met zijn decreet van 12 oktober 1830 de vrijheid van onderwijs. Dat werd nogal breed en zelfs soms negatief geïnterpreteerd. Iedereen kreeg het recht instellingen van onderwijs op te richten. De rijksscholen, tevens modelscholen, werden afgeschaft en de onderwijzers ervan werden aan de dijk gezet. De nieuwe leerkrachten moesten geen examen meer afleggen. Van een bekwaamheidsakte was er geen sprake meer. De normaalschool te Lier werd gesloten. Tal van particuliere scholen van dubieuze kwaliteit werden geopend. Men keerde terug naar de toestand van de Franse tijd. "... het wegvegen van de Nederlandse onderwijsorganisatie maakte de baan vrij voor kleermakers, bierbrouwers, winkeliers, landbouwers, schoenmakers, wevers, bakkers, dienstknechten en andere lieden die in het schoolhouden alleen maar een supplementair inkomen zochten en het dan maar aanpakten, onvoorbereid, onbevoegd en ongeschikt", schrijft prof. M. De Vroede. (84)

Het "reglement" voor het middelbaar onderwijs viel weg. Bij besluit van 22 oktober was het Nederlands niet langer de officiële voertaal in de athenea en colleges. Aan de universiteiten werden de professoren uit het Noorden ontslagen. Toch herbegonnen de leergangen, aan de bestaande universiteiten, in oktober 1830, maar na enkele dagen moest men ze stopzetten. Men dacht er aanvankelijk aan, net als in Frankrijk van na de revolutie, de universiteiten volledig af te schaffen en te vervangen door gespecialiseerde Hogere Scholen. Daar is echter geen overeenkomst over bereikt, en de heropening van de drie, door Willem I opgerichte universiteiten, werden bij decreet van 16 december 1830 bevolen, ingaande met 31 december. Wel had er een zekere reorganisatie plaats. Het Latijn is er niet langer de enige voertaal. Elke hoogleraar gebruikt voortaan de taal die hem het best geschikt leek. Dat het Frans daarmee steeds meer op de voorgrond kwam is duidelijk. Te Gent werden de faculteiten van de Letteren en de Wetenschappen afgeschaft; te Leuven, die van de Rechten en de Wetenschappen, en te Luik die van de Letteren. De wetenschappen kwamen dus in het hoger onderwijs op een laag pitje te staan. Te Leuven en te Gent werd niet langer onderwijs verstrekt in wiskunde, fysica, astronomie, scheikunde, plantkunde, biologie en geologie. Men was de mening toegedaan dat de meeste positieve wetenschappelijke vakken meer thuishoorden op de ambachtelijke en nijverheidsscholen, dan op de universiteiten.

Tijdens de zgn. "Hollandse periode" had de Gentse universiteit een ware bloeiperiode gekend en had zij 508 doctorstitels afgeleverd, waarvan echter slechts 22 in de faculteit wetenschappen (te Leuven: 6!). Toen die faculteit te Gent werd afgeschaft zijn de hoogleraren die er werkzaam waren vertrokken: twee zijn naar het Noorden gevlucht; twee werden op pensioen gesteld, en één werd naar Luik overgeheveld. Wel werd door enkele jonge afgestudeerden, samen met gepensioneerde professoren een "vrije faculteit van de wetenschappen" opgericht die tot in 1835 de wetenschappen te Gent in leven hield.

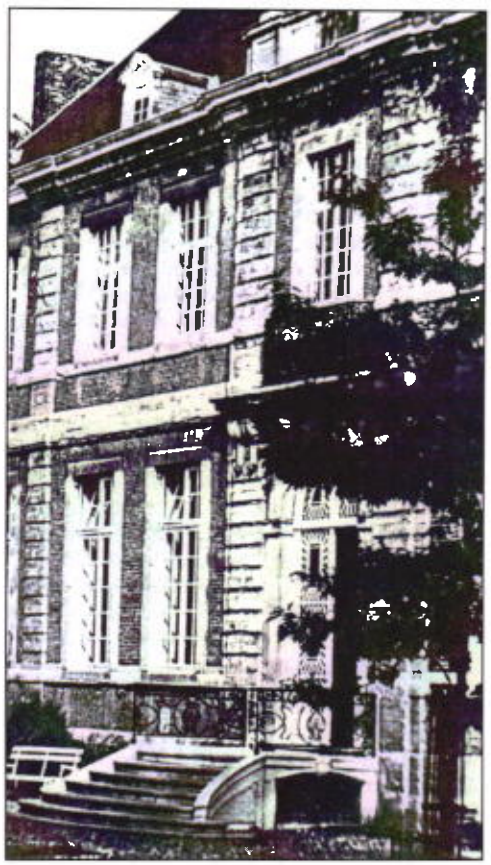

Het college van Pitsemburg te Mechelen, zetel van de vrije katholieke universtiteit in 1834 - 1834.

Het Museum voor Wetenschappen en Letteren te Brussel

Toen in 1797 - dus in de Franse tijd - de Leuvense universiteit werd afgeschaft, werd te Brussel de *Ecole Centrale* van het Dijledepartement opgericht. Deze school was voorzien van een gedegen bibliotheek, bezat een kruidentuin, alsmede een uitgebreid didactisch instrumentarium voor het onderwijs in de fysica, de scheikunde en de natuurlijk historie (biologie), buitgemaakt aan de oude universiteit.

Toen in 1802 de *Ecole Centrale* werd opgeheven, werd het uitgebreide instrumentarium in goede bewaring gegeven, en in

►

1811 overgedragen aan de stad Brussel, die de verzameling als een soort museum beschouwde. (85) In 1823 werd Adolphe Quetelet, die in 1819, als eerste, tot doctor in de wetenschappen was gepromoveerd aan de Gentse universiteit, "belast met de bewaring en toezigt" ervan. In dat wetenschappelijk milieu begon hij weldra openbare lessen te geven in experimentele fysica en astronomie. Dergelijk onderwijs werd door de regering van Willem I fel aangemoedigd en uitgebreid, niet alleen op het gebied van de wetenschappen, maar ook de letteren en de schone kunsten werden erbij betrokken. De instelling kreeg als officiële benaming: *Museum voor de wetenschappen en letteren - Musée des sciences et des arts* (naderhand: *Musée des sciences et des lettres*).

De plechtige opening van deze instelling, in aanwezigheid van talrijke hoogwaardigheidsbekleders, waaronder Van Gobbelschroy, minister van Binnenlandse Zaken, vond plaats op 3 maart 1872. Eén toespraak werd in het Nederlands gehouden door de atheneumleraar Ulrich Lauts.

Inzake wetenschappen doceerde men er aanvankelijk: kruidkunde, natuurlijke historie, natuurkunde, wis- en sterrenkunde, en scheikunde. De lessen kenden een enorm succes, maar waren wel allemaal in het Frans gegeven, behalve de cursus nationale literatuur van Lauts.

En waar alle andere onderwijsinstellingen, die in de Hollandse tijd hadden gefloreerd, werden afgeschaft, was dat met het *Museum* niet het geval. Lauts vertrok uit Brussel en zijn lessen werden uit het programma geschrapt, maar de meeste andere lesgevers werden beschouwd als behorende tot de franskiljonse Brusselse burgerij, of waren Franse inwijkelingen, en konden blijven. Prof. G. Vanpaemel schrijft in dat verband: "Hoewel aanvankelijk door sommigen was vooropgesteld dat het Museum een politieke rol diende te vervullen ter ondersteuning van een hechte staatkundige vereniging tussen Noord en Zuid, dan blijkt het onderwijs in werkelijkheid meer de groei van een eigen nationaliteitsbewustzijn te hebben bevorderd. Daarbij valt op hoe groot de invloed was van de Franse inwijkelingen in de hoofdstad. Belangrijke figuren in het Museum, zoals Baron, Drapiez en Guilery werden in Frankrijk geboren en hadden hun opleiding genoten aan gerenommeerde Franse scholen. De situatie in het Museum bevestigt daardoor eens te meer de op dat ogenblik overheersende Franse invloed op het Belgische intellectuele leven." (86)

Het Museum, dat al met al toch een belangrijke wetenschappelijke inbreng had, werd officieel op 21 oktober 1834 opgeheven. Het Brusselse stadsbestuur stelde de gebouwen en de fondsen ter beschikking van de vrije universiteit van Brussel.

De opbouw van het katholiek onderwijs

De vrijheid van onderwijs kon heel wat mogelijkheden bieden, maar waar steden en gemeenten doorgaans maar weinig blijk gaven van interesse voor de inrichting van scholen - mede om financiële redenen - onderkende de goed gestructureerde religieuze wereld wel het belang ervan, voornamelijk om de godsdienstige vorming die het kon meebrengen. Zo kwamen er veel scholen van geestelijke instellingen en kloosterscholen voor de dag. Waren de Broeders van de Christelijke Scholen, voornamelijk bij de Walen bedrijvig, wat te verklaren is door hun Franse oorsprong, (87) in het Vlaamse land had men de Broeders van Liefde, de Broeders Van Dale (Kortrijk) en de Jozefieten, die wel al vroeger bedrijvig waren, maar na 1830 meer op de voorgrond kwamen.

De Latijnse scholen werden bisschoppelijke colleges, waar de bisschop zeggenschap had inzake onderwijzend personeel en leerprogramma's. In de colleges kwamen Latijn en Frans meer op de voorgrond, wetenschappelijke vakken vielen weg of werden slechts in mineur gegeven. Profane geschiedenis werd grotendeels vervangen door Gewijde geschiedenis. Bovendien, het lerarenkorps bestond meestal uit een zeer beperkt aantal priesters, die noch geïnteresseerd, noch bevoegd waren in wetenschappelijke vakken.

De vrijheid van onderwijs was er ook de oorzaak van dat het Belgisch episcopaat, dat heimwee had naar de oude Leuvense universiteit (1425-1797), met haar theologische faculteit, reeds in oktober 1832 een ontwerp klaarstoomde voor de oprichting van een eigen katholieke universiteit. Nadat een paar meningsverschillen inzake de strekking van het onderwijs waren glad gestreken, werd op 13 december 1833 door een breve van paus Gregorius XVI, de oprichting van een vrije katholieke universiteit goedgekeurd.

Omdat er te Leuven, waar men graag was teruggekeerd, reeds een rijksuniversiteit bestond, werd Mechelen, de residentiestad van de aartsbisschop, als vestigingsplaats uitgekozen.

Op 10 juni 1834 werd de eerste rector aangesteld, het was Pierre de Ram (1804-1865), een vertrouwensman van kardinaal Sterckx, want secretaris-archivaris van het aartsbisdom. Hij was amper dertig jaar oud, anti-orangist en een aanhanger van de sociaal-politieke opvattingen van Lamonnais (88). Hij kreeg de opdracht het professorenkorps samen te stellen. De nieuwe universiteit werd op 4 november 1834 plechtig geopend. Men startte met drie faculteiten: Theologie, Letteren en Wijsbegeerte en Wetenschappen. Het volgend jaar kwamen er de faculteiten van de Rechten en de Geneeskunde bij. De opleiding van de geneesheer bestond uit twee jaar kandidatuur in de natuurwetenschappen, twee jaar kandidatuur in de geneeskunde en twee jaar doctoraat. In de faculteit wetenschappen werd fysica, scheikunde, wiskunde, botanica, zoölogie en geologie gedoceerd. Deze faculteit vormde aanvankelijk niet veel meer dan de toegangspoort tot de studie van de geneeskunde. Dit bleek duidelijk uit de titel die de cursus scheikunde droeg: "De anorganische en organische scheikunde en haar toepassing op de kunsten en op de geneeskunde". De eerste decaan was de natuurkundige Jacques G. Crahay (1789-1855), die gestudeerd had onder leiding van Jan Pieter Minckelers (89). Nog in september 1830 had Willem I hem benoemd tot hoogleraar in de natuurkunde aan de universiteit van Gent, doch de opstand in het Zuiden verhinderde de uitvoering van dit besluit. Hij bouwde zelf verschillende instrumenten, verbeterde het toestel van Gay Lussac voor de vermenging van dampen en droge gassen, en vervaardigde o.m. een toestel om de wet van het krachtenparallellogram te toetsen. Het wetenschappelijk onderwijs bleef echter veel jaren zuiver theoretisch. "Men kon doctor in de wetenschappen worden zonder ooit een microscoop of een distilleerkolf ter hand te hebben genomen". (90) De voer- en onderwijstaal was volledig Frans, maar voorlopig stoorde zich daaraan niemand.

Toen in juni 1834 bekend werd dat het episcopaat een katholieke universiteit zou oprichten te Mechelen, kwam er scherpe reactie van de Brusselse vrijmetselaarsloge en liberale Brusselse hogere burgerij. Men was onmiddellijk bereid - en de zaak was dringend - om met een snelle tegenzet het bisschoppelijk initiatief de pas af te snijden. In enkele maanden werd een eigen vrije universiteit uit de grond gestampt, die onder de benaming: *Université libre de Belgique*, (91) reeds op 20 november 1834 - amper 16 dagen na de opening van het academiejaar te Mechelen, haar deuren opende. De stad Brussel had hiertoe het Paleis van Granvelle ter beschikking gesteld. Het eerste academiejaar werd gestart met vier faculteiten: Letteren en Wijsbegeerte, Rechten, Wetenschappen en Geneeskunde. Maar deze instelling had het in de eerste jaren van haar bestaan zeer moeilijk. Het bleef lange tijd een zuivere onderwijsinstelling, waar van wetenschappelijk onderzoek geen sprake was. (92)

Het plotse tot stand komen van twee vrije universiteiten was voor de regering een signaal dat er wat schorde aan de drie bestaande rijksuniversiteiten en dat er moest werk gemaakt worden van de reorganisatie van het Hoger Onderwijs.

Volgende keer:
De eerste organieke wet op het universitair onderwijs;
De eerste Vlaamse eisen;
De wet op het Lager Onderwijs.

Noten:

(83) J.G. Kikkert, *Geld, Macht & Eer - Willem I Koning der Nederlanders en Belgen 1772-1843*, Utrecht, 1995, p. 153 en 165.

(84) M. De Vroede, *Van schoolmeester tot onderwijzer - De opleiding van de leerkrachten in België en Luxemburg, van het eind van de 18de eeuw tot omstreeks 1842*, Universitaire uitgaven Leuven, 1970, p. 443.

(85) Zie hieromtrent de zeer gedetailleerde studie van prof. dr. G. Vanpaemel, *Onderwijs voor "de meer beschaafde klasse". Het Museum voor Wetenschappen en Letteren te Brussel (1826-1834)*, in: Scientiarum Historia, 23 (1997) 1, p. 3 tot 20.

(86) idem, p. 15.

(87) Gesticht door de H. Joannes Baptista de la Salle te Reims in 1681.

➔

(88) Hugues F.R. de Lamonnais (1782-1854). Werd priester in 1810 en bestreed de sociale onverschilligheid van de Kerk. Op 15 augustus 1832 werden zijn stellingen door paus Gregorius XVI veroordeeld. Brak in 1837 met de Kerk.
(89) Jan Pieter Minckelers (1748-1824) werd in 1771 benoemd tot professor aan de (oude) universiteit te Leuven. Doceerde er tot 1789. Uitvinder van het lichtgas.
(90) R. Aubrecht, e.a., *De universiteit van Leuven 1425-1975*, Leuven, 1976, p. 370.
(91) In 1842 werd de naam gewijzigd in *Université libre de Bruxelles*.
(92) Uytenbrouck, A. & Despy-Meyer A., *Les cent cinquante ans de l'université libre de Bruxelles (1834-1984)*, Brussel, 1984, p. 18-19.

DAGUITSTAP NAAR DE ARDENNEN
op zondag 8 augustus 1999

REISPROGRAMMA :
Vertrek vanuit de opstapplaatsen Roesbrugge, Proven, Watou, Abele tussen 6 u. en 6.30 u.
• *'s Voormiddags :* Doornik, Bergen, Spy (koffiestop), Namen, Lessive: bezoek aan het R.T.T.-station voor telecommunicatie met gids. Het geheel is van een treffende voornaamheid en harmonie waar techniek, natuur en architectuur hand in hand gaan.
• *'s Middags :* Naar Gendron aan de Lesse voor de picknickmaaltijd (belegde broodjes en drank ontvangt U ter plaatse)
• *'s Namiddags :* Start voor de kajakvaarders (kano's voor 2 personen) de Lesse af van Gendron naar Anseremme (ruim 2 uur voorzien).
Met wie het rustiger kiest trekken we naar Lavaux-St.Anne. Daar bezoeken we de indrukwekkende feodale waterburcht uit de 15e eeuw met museum van de jacht en de natuur. We komen terug samen in Anseremme bij Dinant. Terugreis langs Philippeville tot het Stuwdammencomplex op de Eau d'Heure. Langs het meer en het ontvangstcentrum verpozen we even.
• *'s Avonds :* Diner in restaurant "La Forge" te Tourpes (bij Leuze). Het menu bestaat uit : aperitief "Kirr Royal", Quiche Tourpière, Steak grillé met frietjes en sla, Gâteau Royal met koffie.

De prijs bedraagt 1.850 fr. p.p. Voor de kajakvaarders : 2.000 fr. (150 fr. korting voor de leden en gepensioneerden) In die prijs zit inbegrepen : busreis, chauffeur en gids, toegangsgelden, middagpicknick en avondmaal.

Er zijn nog 6 plaatsen vrij.
Inschrijven bij de bestuursleden N.C.M.V.: Paul Hespeel, Mevr. Myriam Vereecke-Vandromme, Guido Schoonaert, Eddy Ameloot, Ghislain Deraedt, Leo Boeraeve, Jean-Marie Vandamme, Michel Devooght, Dirk Vanderhaeghe en Jan Menu.

BLAUWERS EN KOMMIEZEN OP WTV - *Woensdag 21 juli*

WTV zal op woensdag 21 juli een reportage uitzenden van 20 min. over "Blauwers en kommiezen in de Westhoek" Deze uitzending staat ook in het teken van de fietsroute "Frontiereroute" die zal ingereden worden op zondag 29 augustus tussen 10 en 14 u. Vertrek op het Watouplein te Watou. Afstand 40 km.

TOTAL
officieel verdeler

Blekerijweg 35
8972 Proven
Tel. 057/30 04 13
Fax 057/30 14 13

PETRAVER nv
Petroleumprodukten Andy Vermeersch
☆ Gasolie ☆ Oliën
☆ Diesel ☆ Smeermiddelen
☆ Petroleum ☆ Kolen
☆ Benzine ☆ Brandhout
☆ Tankstation ☆ Mazouttanks
☆ Butaan- & Propaangas
Wij verzekeren een snelle en trouwe bediening aan de laagste prijzen.
Vanaf heden kolen aan ZOMERPRIJS + GESCHENK

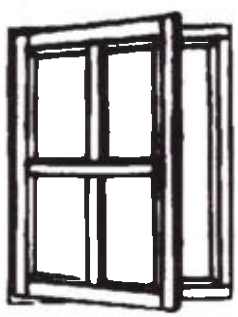

Schrijnwerkerij Kristof REGHEERE
- Alle nieuwbouw en verbouwing
- Eigen fabricatie van ramen en deuren in hout
- Plaatsen van PVC-ramen, rolluiken
- Leveren en plaatsen van massieve binnendeuren
- Daktimmerwerken

Waaienburgseweg 59b *Tel. 057/40 03 71*
8972 Krombeke *Fax 057/40 15 74*

DE NIEUWE PAREL BVBA
Begrafenissen TOUSSAINT

BEGRAFENISSEN Funerarium - Crematies
Alle formaliteiten - Dag & nacht tot uw dienst
Rouwtransport - binnen- & buitenland
Erkend door Luikse Verzekeringen
Grafzerken - Bloemen

GRAFZERKEN (Groot- en kleinhandel)
GOEDKOOP en KWALITEIT
IS ONZE REKLAME
Alles volgens uw ideeën en wensen
en op maat gemaakt

TOUSSAINT - HAMPE
Bergenstraat 1, Beveren-Roesbrugge - Tel. 057/30 10 16 - GSM 0477/30 87 98
Gesloten op maandagvoormiddag en op woensdag. Open op zon- en feestdagen.

MICHEL CAPOEN
Waaienburgseweg 67
KROMBEKE
Tel. 057/40.08.54

LOOD- en ZINKWERKEN

ROMAIN DEPUYDT

(vervolg van blz. 556)

Het was toen 63 jaar geleden dat meester Franchoo aan zijn leerling Romain gevraagd had een toneelstuk te schrijven voor het Stavelse schoolfeest.

Liza en Prudence.

In 1965 had Georges Candaele het toneelstuk "De Blinkende Klok" herwerkt en er twee vrouwelijke hoofdfiguren bijgesleept die door mannen moesten gespeeld worden., nl. Liza en Prudence. Men kan het zo gek niet bedenken of het speelde zich af op de scène. De hilariteit, boertige uitbundigheid en dolle pret die hieraan te beleven viel is legendarisch.

Het toetakelen, opsmukken, aankleden en "vorm" geven van beide vrouwspersonen was al een feest op zich. Buik, borsten en billen werden van oude vrijsters afgekeken en op Liza en Prudence geprojecteerd. Een streepje kant of wat rozige combinaisonstof, nog net zichtbaar tussen de plooien van rok en keurslijf zorgde mee voor de passende outfit. Het lag voor de hand, Romain dook in 't onder- en bovengoed van Liza terwijl koster Georges Candaele tekende voor Prudence.

Het was gieren van zodra de betwetige nepwijven ten tonele verschenen tot de met lood bezwaarde wollen deken na 't laatste bedrijf neerviel. Aangemoedigd en in de euforie van het uitbundige enthousiaste publiek, die krulde van het lachen, acteerden beide travestieten met wijdse gebaren, af en toe gretig hun borsten op de min of meer geschikte plaats gooiend...

Geen wonder dat dit kluchtspel, na twee vertoningen te Beveren, tot buiten de parochiegrenzen besproken en gevraagd werd. Liza en Prudence konden in *De Gouden Arend* en feestzaal *Palace* te Poperinge voor bomvolle zalen eveneens hun duivels ontbinden.

Het succes was zo enorm dat Liza en Prudence het jaar daarop weer van de partij waren in *De geleende echtgenoot* dat elf keer her en der op de planken werd gebracht. Het jaar daarop traden zij achttien keer op aan weerskanten van de Schreve met de klucht *En ze zei van ja.*

Liza en Prudence waren inmiddels een begrip geworden in de Diepe Westhoek, zodat men er nu, na meer dan dertig jaar, er nog met plezier aan terugdenkt. Romain was niet alleen de schitterende acteur, maar was regisseur, toneelmachinist, grimeur en loopjongen tegelijkertijd.

Na drie jaar hing hij zijn soutien, combinaison, rok en blouse aan de kapstok en ging zich weer engageren bij *De Troostverwachters.* Het was meer dan acht jaar geleden dat zij opgetreden hadden. In 1972 staken ze opnieuw van wal met een toneelspel in drie bedrijven *Suuske Perdaems.* Hun optredens konden zij nog rekken tot aan de jaarlijkse Hoevefeesten, maar toen kwam de mot er in. De tijden veranderden en de boeken werden opgeborgen.

"Kwaak" zei Depuydt.

Sinds meer dan vijfentwintig jaar lezen wij maandelijks de onovertroffen column *Al weerskanten van de Schreve* in *De IJzerbode.* Dit is schitterend. De zorg die aan de woordkeuze is besteed en de sfeerschepping die het verhaal draagt getuigt van een spontane en grote vertelkunst van Romain Depuydt.

Ik herinner me als student de lessen methodiek van Ducateeuw. Wij leerden hoe een goed verteller zich moest indekken in vele werkwoorden die allen eindigen op -eren., zoals b.v.detail*leren*, concreti*seren*, indiqu*eren*, actualis*eren*, specifi*ëren*, manipul*eren*, e.a., kortom een goed verteller moet kunnen comm*eren*. Romain heeft deze lessen methodiek niet gehad en heeft ze als getalenteerde verteller ook niet nodig. Hij is een natuurtalent en vaak horen wij van een verre abonnee die zijn Westhoekliteratuur in *De IJzerbode* het eerst begint met de column van Kwaak, het verhaal van de puit.

De sfeer, de details, de naamkeuze, de situatieschets, de plot en de uiteindelijke ontknoping zijn meesterlijk en toch zo eenvoudig als het ge-"Kwaak" van Depuydt. Wij hopen met vele honderden lezers nog vele maanden te mogen genieten van zijn column *Al weerskanten van de Schreve.*

Tot slot... Er werd in deze bijdrage over Romain niet eens gesproken over zijn teken- en schilderstalent, over zijn hout en linosnijden, over zijn dicht- en declameerkunst, over zijn restauraties van beelden uit kerken en kapellen, over zijn zangtalenten en nog zoveel meer. Hijzelf komt met al deze gaven niet naar buiten. Hij is een bescheiden, zachte en lieve man , zonder grote woorden, zonder veel klaps, gerucht noch gestes. Hij is eerder een beetje introvert, altijd maar plaats makend voor een ander. Een man zonder "pluim" om op zijn hoed te steken, maar een goede vriend, sociaal geëngageerd, altijd gereed om te helpen, op hem kan men rekenen.

In naam van alle lezers van De IJzerbode, danken wij hem en wensen hem nog vele jaren van goede gezondheid en dynamiek. Romain ad multos annos !

Elie E.Balduck

Fragment uit "De geleende echtgenoot"
v.l.n.r.: Georges Candaele, Frans Cokelaere en Romain Depuydt.

noten:

1. Romain Depuydt. *Mantje Verbrigghe van Stavele.* De IJzerbode, 19de jrg. nr. 10, okt.1989.
2. Romain Depuydt en Roger-A.Blondeau. *De Boek- en Steendrukkerij De Carne te Stavele.* De IJzerbode, 17de jrg. nr. 4 ,5 en 6, apr.,mei, juni 1987.
3. Joz Ghysen. *De NV Van Robaeys Frères te Kiilem.* De IJzerbode 8ste jrg. nr. 9,10, 11 en 12 en 9de jrg. nr. 1,2 en 3

ALLE TIMMERWERKEN
Nieuwbouw • Verbouwingen • Herstelling
eigen fabricatie houten ramen & deuren
P.V.C.-ramen, deuren & rolluiken (Deceuninck)
Binnenhuisinrichting • Daktimmerwerk
DERAEDT
Trappistenweg 86, 8978 Poperinge (Abele)
Tel. 057/33 51 69

't Rozenhof

Gasthof 't Rozenhof

verwent elk bruidspaar

rustiek en landelijk kader
feestzaal tot 250 personen
uitstekende prijs/kwaliteit verhouding
mogelijkheid voor recepties
en aperitief in prachtige tuin.

Trouwen in Gasthof 't Rozenhof
en u geniet die dag van
een gratis ceremoniewagen
of paardenkoets
of luxueuze bruidskamer.

Dieter SAINT GERMAIN
Obterrestraat 73, 8972 Proven - tel. 057/30 03 35 - *Sluitingsdag : dinsdag*

TERREIN KLAREWAL

ZATERDAG
24 JULI '99

VJMO jeugdinitiatie
vanaf 14 u.

EETFESTIJN
vanaf 18.30u.

nadien in de feesttent:
CROSSFUIF
met DJ MOVING '88

GRATIS TOEGANG

ZONDAG
25 JULI '99

9de INTERNATIONALE
MOTOR CROSS
ALVERINGEM

start 10u.
inrichting :
MC De Putcrossers

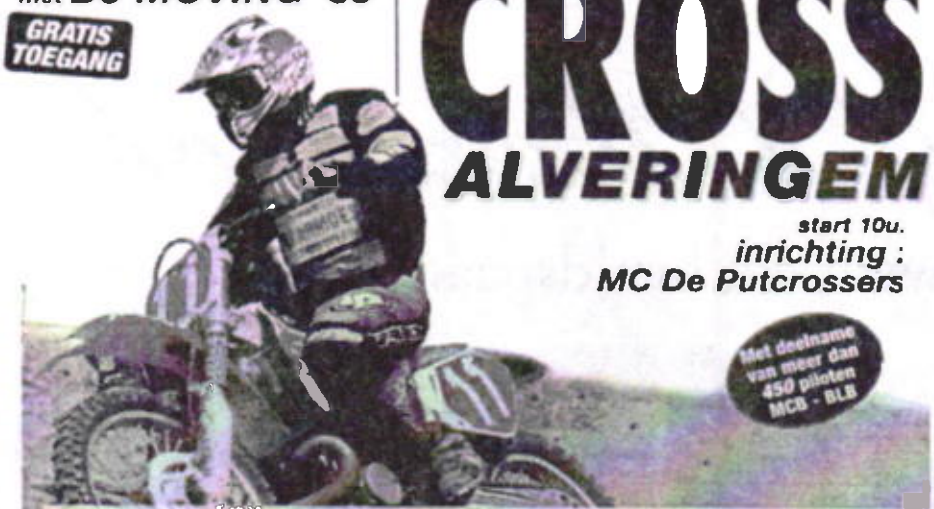

Met deelname van meer dan 450 piloten MCB - BLB

FIETSEN, BROM- & MOTORFIETSEN
Regheere
TWEE WIELERCENTER
Bart Regheere
Putstraat 17 - 8690 ALVERINGEM
tel/fax(058) 289 663
gsm (0477) 28 21 08

KLEINE FISKALE KRONIEK

De jobstudenten, ze zijn er weer!

Een jobstudent die in 1999 meer dan 94.000 fr. verdient (nettoloon + eventuele afgehouden bedrijfsvoorheffing) is niet langer ten laste van zijn ouders. Dat wil nu niet zeggen dat er afgeraden wordt een vakantiejob aan te nemen, verre van, maar het is wel goed het grensbedrag in het oog te houden, zodat men van twee walletjes kan eten!

Wat de bedrijfsvoorheffing betreft, er moet hiervoor geen afhouding gebeuren op het door jobstudenten voor de maanden juli, augustus en september verdiende loon, indien de tewerkstelling als jobstudent ten hoogste maar één maand heeft geduurd, en er geen bijdragen voor de sociale zekerheid verschuldigd zijn.

Als men in 1999 jobstudent wordt, dan moet men die inkomsten op de aangifte aanslagjaar 2000 aangeven. Het kan nu zijn dat men in 2000 geen aangifte ontvangt. Maar indien er op de inkomsten bedrijfsvoorheffing werd ingehouden, dan moet men een aangifte aanvragen, want dan zal men die bedrijfsvoorheffing terugkrijgen. Dat is zeker het geval als de bezoldiging, na aftrek van de forfaitaire beroepskosten, beneden de 200.000 fr. blijft.

Let wel, een uitbater van een bedrijf mag aan zijn eigen kind (dat normaal ten laste is) geen enkele verdienste als vakantiejob aangeven, zelfs al gaat het om een kleine vergoeding, die dan in de bedrijfskosten wordt afgetrokken, want dan wordt dat kind niet meer als ten laste beschouwd. Als men een kind-student toch in het bedrijf wil betrekken, dan moet er nagegaan worden welk loon voor de fiscus aannemelijk is, en in hoeverre dit voordelig is. Raadpleeg hiervoor een goede fiscalist.

Serge BLONDEAU
Account. IDAC - Fiscaal Adviseur EHSAL

Coiffure Stefanie

Ik kom bij U thuis
maar u kunt ook steeds terecht in de
Moenaardestraat 82,
8972 Roesbrugge, Haringe

voor een afspraak :
GSM 075/94 86 14
Tel. 057/30 00 43 *(bij afwezigheid)*

PEDICURE
Mevr. Vandewalle-Decaestecker
Veurnestraat 9
8640 Vleteren (Oost)
Op afspraak : tel. 057/40 01 01

Ook verzorging aan huis.

Woensdagnamiddag gesloten

Alle voetverzorgingsprodukten
en benodigdheden

BEHANG - VLOERBEKLEDING -VERF

BEHANG - VLOERBEKLEDING -VERF - BEHANG - VLOERBEKLEDING

BEHANG - VLOERBEKLEDING -VERF - BEHANG - VLOERBEKLEDING

ons ruim assortiment

BEHANGPAPIER

SIGMA COATINGS

VERVEN

MATHYS

GLASGORDIJNEN

Ado, Gardisette, Weyers, Unland, Aristo, ...

OVERGORDIJNEN

Ado, Gardisette, Aristo, Venillia, Crowson, Vriesco, ... steeds de beste prijzen !

VLOERBEKLEDING

vanaf 189 fr./m² (4 m breed)

VASTTAPIJT

vanaf 269 fr./m² (4-5 m breed)

TAPIJTEN SYNTHETISCH

(bv 2-3 m 3.499) WOL vanaf 5.999 2/3

VLIEGENDEUREN, DONSDEKENS, LAKENS

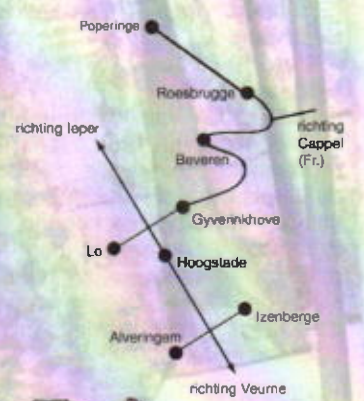

-10 %

-20 %

SUPER -30 %

SOLDEN -40 %

-50 %

DIRECTE KORTING !

MASSA BEHANG

Prof. O. Rubbrechtstraat 67
8972 ROESBRUGGE
Tel. (057) 30 10 20

openingsuren :
van 8.30 u. tot 12.30 u.
en van 14.00 tot 18.30 u.
Gesloten : zondagen,
feestdagen en maandagvoormiddag

BEHANG - VLOERBEKLEDING -VERF

RELIGIEUZE KUNST IN BEAUVOORDE

in Vinkemkerk van 10 juli tot 22 augustus
elke dag van 14 tot 18 u.
op zondag van 10 tot 12 u.

Met een tentoonstelling over religieuze kunst knoopt Beauvoorde aan bij een grote lokale traditie, de Boetprocessie in Veurne, en met een thema dat steeds de mensen bezighoudt. De keuze viel dit jaar op Henri-Victor Wolvens, zonder twijfel de enige grote kunstenaar uit de voorbije eeuw die uitvoerig aandacht geschonken heeft aan de Boetprocessie van Veurne.

Al heeft de Boetprocessie een zeldzame religieuze diepgang, zij is zeker niet het meest kleurrijke spektakel dat aan de kust vertoond wordt. Integendeel, de uniforme en dan nog sombere kleur van de boetelingen is een element dat een schilder en zeker een colorist als Wolvens eerder zal afschrikken dan aantrekken. Feit is dat Wolvens tussen 1952-1959 - men kan dus moeilijk van een losse bevlieging spreken - de processie en de onderscheiden taferelen tekent en schildert. Het resultaat is indrukwekkend, een grote reeks tekeningen en gouaches en vooral de meest monumentale reeks schilderijen die hij ooit gemaakt heeft.

In 1971 beschreef de Brusselse criticus Jean-Robert Delahaut, in het tijdschrift "Terre d' Europe" de reeks, "les Pénitents de Furnes". Hij eindigde met een oproep aan het mecenaat om de reeks als een geheel te bewaren en ze in Veurne te exposeren. Het kwam nooit tot een concrete realisatie.

Getrouw aan de contacten met Noord-Frankrijk of Frans-Vlaanderen heeft de organiserende vereniging Opbouwwerk IJzerstreek, een paar kunstenaars van over de schreve uitgenodigd om het monumentale ensemble van Wolvens aan te vullen. Het religieuze is helemaal niet afwezig van Noord-Franse artiesten.

Zo heeft het werk van Jean Roulland een haast tragische dimensie, die sterk aansluit bij een religieuze beleving in de geest van de barok. In het oeuvre van Roulland lijkt de religieuze inspiratie, zeker in vergelijking met dat van Wolvens, veel meer gewicht te hebben. Dat heeft dan ook alles te maken met zijn bijna letterlijke verscheurende visie op het uiterlijk van de mens en zijn genadeloos peilen neer de diepten van het wezen.

Hoewel Eugène Dodeigne in Rouvreux (provincie Luik) geboren werd, staat hij bekend als een van de grote Noord-Franse beeldhouwers. Zijn familie verhuisde kort daarna naar Noord-Frankrijk. Hij werkte als steenhouwer in het atelier van zijn vader en volgde les aan de Ecole des Beaux-Arts van Tourcoing. Zijn beelden zijn zowel suggestie als zware werkelijkheid en zijn leven in een dialoog met het wisselende licht van onze streken. Het religieuze ontbreekt niet in zijn werk. Hij schiep beelden als "Gebed" (1988), "Monstrans" (1988) e.a. die aantonen hoe de kunstenaar teruggrijpt naar onze traditie. Zijn werk uit de jaren '60 staat niet ver van dat van Roulland en van Roel d'Haese, die een nog meer complexe dialoog met de religie voerde.

Van Charles Gadenne, in 1925 in Roubaix geboren, is niet veel religieus werk bekend. Gadenne is als tekenaar begonnen en is altijd blijven tekenen. Zo heeft hij de beelden in de Romaanse kerken in de Ile-de-France getekend. Zijn beelden hebben iets van het vluchtige van een schets en de solidariteit van het brons. Maar zelden is een beeld niet in beweging. Dat sluit geenszins momenten van bezinning uit.

Marie-Christine Remmery is een jonge beeldhouwster, geboren in Steenwerck in 1962, volgde les aan de Ecole des Beaux-Arts te Tourcoing. Zij ontmoet in 1984 Jean Roulland, die haar de verloren-wastechniek leert gebruiken. Nu giet zij haar eigen beelden, vaak platen of steles die zij - veelzeggend - "Ex-Voto" noemt en die elementen omvatten zowel uit de Europese traditie als uit haar persoonlijke vormwereld. Men mag verwachten dat haar werk nog zal groeien, maar nu al zet zij op een persoonlijke manier de grote Noord-Franse beeldhouwtraditie voort.

Toegang 100 fr. - kinderen tot 12 jaar gratis. Geïllustreerde catalogus : 200 fr., catalogus + toegang : 250 fr., samensteller Joost de Geest, kunsthistoricus.

BEAUVOORDE - VEURNE JUBILEUM-POEZIEFESTIVAL

Dinsdag 13 juli 1999
"Haalt Gezelle de 21ste eeuw ?"

Prof. Dr. Marcel Janssens zal het fenomeen Gezelle in chronologische volgorde voorstellen: in de drie zustersteden: Roeselare, Brugge, Kortrijk en hij stelt de vraag wat er van zijn zo gevarieerde oeuvre zal geworden. Zijn multifunctionele activiteiten komen aan bod, zowel de leraar als de politieke publicist, zowel de gelegenheidsdichter als de "zanter" van taalkundige, historische, folkloristische erfgoederen. Chantal de Waele, medewerkster van radio 1, draagt voor. Locatie : O.L. Vrouwekerk van Wulveringem-Beauvoorde. Toegang 350 fr., deelname aan de openingsreceptie voor 25 jaar poëziefestival inbegrepen.

Dinsdag 20 juli 1999
"Middeleeuwse minnelyriek"

Prof. Dr. Frank Willaert is sinds 1984 hoogleraar "oudere Nederlandse letterkunde" aan de Universiteit Antwerpen. Hij bereidt een publicatie voor over middeleeuwse liefdespoëzie en hiervan krijgen de Beauvoordse poëzieliefhebbers de primeur. Hij is een levendig spreker en zal zijn betoog glashelder overbrengen, toegankelijk voor iedereen !

Locatie : Huize de Bryarde, Wulveringemstraat 12. Toegang 300 fr., handleiding inbegrepen.

Dinsdag 27 juli 1999
"Dichter Jan Van Nijlen"

Drs. Stefan Van Den Bossche is poëzierecensent en bereidt een studie voor over deze romantische en tegelijk realistische dichterfiguur. De Beauvoordse poëzieminnaars zijn voor proevers. Organist Jan vermeire laat tussendoor de luisteraar dromen bij muzikale meditaties op een klavichord.

Locatie : Huize de Bryarde, Wulveringemstraat 12. Toegang 300 fr.

Dinsdag 10 augustus 1999
"Mijnheer Gezelle"

De woordkunstenares Tine Ruysschaert sprokkelt teksten over Gezelle en tovert daarnaast een bloemlezing Gezellegedichten. Een sprankelend vloed wordt het, af en toe onderbroken door de harpiste Anouck Goetinck die de toehoorder op adem laat komen.

Locatie : Driekoningenschuur. Toegang : 350 fr.

Zondag 1 augustus 1999
Beauvoordse cultuurdag

Om 10.30 u.: Artiestenmis in de O.L.Vrouwekerk van Wulveringem-Beauvoorde met Sigiswald en Marleen Kuijken-Thiers, viool, altviool en gamba. Tijdens de woorddienst leest dichter Fernand Florizoone uit zijn gedichtenbundels.

Om 15.00 u.: Rondleiding in de expositie "Religieuze Kunst" in de kerk van Vinkem-Beauvoorde.

Om 18.00 u.: Poëziewandeling langs Gezelle gedichten (1 km) met voordracht door Frieda Vanslembrouck, duiding bij enkele gedichten door Frans Terrie, Bachmijmeringen door violist Sigiswald Kuijken, op 3 plaatsen : Wulveringemkerk, binnenplaats van de dorpsschool en van Huize de Bryarde. Bij slecht weer loopt het hele programma in de Wulveringemkerk. Start aan Huize de Bryarde. Deelname aan de rondleiding in de tentoonstelling en aan de poëziepromenade : 300 fr.

Tot juni 2000
Wandeling langs Gezelle-poëzie in kalligrafie of voor de 25ste maal een dorp vol poëzie ! De poëzie in haar natuurlijk kader. Een programmabrochure wordt opgesteld en zij bevat onder meer de 15 gedichten van de poëziewandeling met naast elk een commentaar uit de pen van een Gezellekenner. Dergelijke visuele voorstelling van poëzie gebeurt in Beauvoorde sinds 1975, nog voor Watou er aan dacht. Vandaag presenteert de Westhoek zowat overal poëzie, van het goede iets te veel, dachten wij. Beperkt de creativiteit van vele "notoiren" zich tot het notitie nemen van wat er zich in Beauvoorde voordoet ?

Carol Vandoorne

Het Vlaamse Kruis

Afdeling Westhoek

CURSUS E.H.B.O.

(eerste hulp bij ongevallen)

- ✗ 1ste les zaterdag 11 september 1999
- ✗ aantal lessen 13 x 3 uur
- ✗ telkens van 9 tot 12 uur
- ✗ lokaal dienstencentrum,
  Deken de Bolaan 97, 8970 Poperinge
- ✗ inschrijvingen en inlichtingen :
  Deken de Bolaan 76, 8970 Poperinge
  Tel. 057/33 66 07 - 30 07 54
  Nachtegaalstraat 1, 8972 Roesbrugge-Haringe
  Tel. 057/30 16 02

CURSUS "Jeugdhelper"

(eerste hulp bij ongevallen voor 12 - 15 jaar)

- ✗ 1ste les zaterdag 11 september 1999
- ✗ aantal lessen 10 x 2 uur
- ✗ telkens van 13.30 tot 15.30 uur
- ✗ lokaal dienstencentrum,
  Deken de Bolaan 97, 8970 Poperinge
- ✗ inschrijvingen en inlichtingen :
  Oostvleterendorp 3, 8640 Vleteren
  Tel. 057/40 13 18 (van ma. tot vr. van 17 tot 21 u.)
  of Tel. 057/30 16 37

Het Vlaamse Kruis* - *Werf 134, 8970 Poperinge

JAARLIJKS VERLOF van 01 augustus tot en met 12 augustus

Coiffure Ronny

Blekerijweg 12
8972 PROVEN
057/30 09 58

4e ABS BARBECUE

28 augustus 1999 19.30 u.

nadien

BAL *met DJ Bart*

op de hoeve van Luc en Gerda Butaye
Krombekestraat 80 te Stavele

volwassenen: 400 fr.
kinderen: 200 fr.

Org. : ABS en VABS Groot-Alveringem

Kaarten te verkrijgen tot 24 augustus
bij de bestuursleden of bij :
Gerda Butaye - 057/30 03 23
M. Vandenbroucke - 058/28 84 36
Kris Mahieu - 058/28 81 35
Marc Lagache - 057/40 00 65
Ann Dochy - 058/28 87 34
Claudine Debandt - 058/31 16 07
Denis Vandromme - 057/30 05 75
D. Bruynoghe - 058/28 80 45
L. Rolly - 058/28 83 77
G. Rosseel - 057/30 06 55
Ann Dewaele - 058/29 94 77
G. Ryckeboer - 058/31 72 22
Maria Degadt - 057/30 06 34
Martine Huyghe - 057/30 04 58
W. Leys - 057/40 15 90

VOEDING JOHAN

Prof. Rubbrechtstraat 21
Roesbrugge
Tel. 057/30.05.85

Openingsuren:
open van 8.30 u tot 12.00 u
en van 14.00 u tot 18.00 u
zondag van 8.30 u tot 12.00 u
gesloten van zondagmiddag
tot maandagmiddag

Uw bestelling THUIS GELEVERD op donderdag

Uitzonderlijk gesloten op 21 & 22 juli

TOPPER

16/07 t.e.m. 25/07

Achterham 240 fr./kg

VOEDING

Wijn rosé	***5 + 1 gratis***
Wijn rood	***5 + 1 gratis***
Melo Cakes 24 st.	***89,-***
Croky Hula Hoops 75 g	***25,-***
paprika / barbecue / bolognese	
Crac à nut 150 g	***35,-***
paprika / barbecue / oriental	
Lu Rachel 180 g	***32,-***
Saroma 74 g	***18,-***
Knorr soep	***25,-***
tom / prei / jardinière / kervel	
Manna bolognese 690 g	***135,-***
Jupiler 24 st	***289,-*** + lgg
Spa 6 x 1,5 l	***135,-***

DIEPVRIES

Roomijs Ysco 2 l	***129,-***
Dame Blanche 2 x 125 ml	***69,-***
Frieten 1 kg	***49,-***

Groenten en fruit

van 16/07 t.e.m. 18/07

Nectarines	***65,-***
Nieuwe aardappelen	***3 kg voor 29,-***

TEXTIEL

KOOPJES
-10%
-20%
-30%

NATUUR & DIEET

Bio Vill 500 ml	***459,-***

NON-FOOD

Dixan gel 1,5 l	***256,-***
Zeemvel natuur	***199,-***
Schoppers vanaf	***55,-***
Calgonit tab 50 st	***329,-***

ONS KAAS-HOEKJE

Emmentaler	***360,-***
Petrus	***299,-***
Belegen kaas	***290,-***
Maaslander zoutarm	***390,-***
Westlite jong st	***99,-***

Uw KAASPLANK verzorgd en met een ruime keuze Bestel op voorhand

ZUIVEL

Pudding 4 st.	***39,-***
vanille+saus / chocolade+saus	
Halfvolle melk 6 x 1 l	***169,-***
Fama 500 g	***57,-***

CHARCUTERIE

Dindo salami	***430,-***
Bacon	***350,-***
Fijnkost	***430,-***
Pizza bolognese	***89,-***

Folder geldig van vrijdag 16/07 t.e.m. 01/08 of tot uitputting voorraad en onder voorbehoud van drukfouten

GROENTEN FRUIT

FOULON

Prof. Rubbrechtstraat 99
ROESBRUGGE
tel. 057/30.11.40
fax 057/30.15.21

OPENINGSUREN
woensdag - donderdag - vrijdag
9.00 - 12.00 u. & 14.00 - 18.30 u.
zaterdag
doorlopend open tot 18.30 u.

DE FRUITPOORT

van woensdag 14 tot en met zaterdag 17 juli

KAAPSE APPELEN GRANNY SMITH	PEREN NIEUWE OOGST	TROS-TOMATEN	FRANSE PERZIKEN	WORTELEN
38 fr./kg	38 fr./kg	38 fr./kg		3 bundels voor
3 kg voor 110 fr.	3 kg voor 110 fr.	3 kg voor 110fr.	2 kg voor 99 fr.	50 fr.

OPENINGSWEEKEND

Vrijdag 16 juli vanaf 19 uur
Officiële opening van onze vernieuwde zaak

Grill - Eetkaffee

In Beveren

waar je van harte welkom bent.
Wij verwelkomen u met talrijke hapjes, enkele drankjes en animatie tussen 19 en 23 uur.

Vanaf zaterdag 17 juli om 17 uur en zondag 18 juli van 11 tot 22 uur opent onze keuken z'n deuren met z'n gamma gerechten.

Grill-Eetkaffee *'In Beveren'*, Huis Maelstaf
Roesbruggestraat 20, 8691 Beveren - Alveringem - 057/30 05 73

Open op vrijdag en zaterdag vanaf 17 uur - keuken vanaf 18.30 uur
zondag van 11 tot 23 uur - keuken van 12 tot 22 uur
Periode 17 juli - 16 augustus: alle dagen vanaf 15 uur - keuken vanaf 18.30 tot 22 uur
gesloten op maandag

BADKAMERS
VERWARMING
KEUKENS

florisan

Een uitvoerige dokumentatie ligt voor u klaar

Onze toonzaal zit vol ideeën en we geven U graag advies bij de realisatie van uw sanitair, volledig vrijblijvend, ook op zaterdag

Florisan nv - Albert I laan 25 - 8630 VEURNE - Tel. 058/315.315

ook uw installateur waardeert onze service !

Verhoest Frank

Roesbruggestraat 50 a
8691 Beveren a.d. IJzer
Tel. 057/300 100
Fax 057/301 541

JOHN DEERE KIDS
siku
bruder
ROLLY TOYS
JOAL
siku
BRITAINS
ERTL
SPECIAL FARMING TOYS SERIES

Uitgebreide collectie landbouw-miniaturen

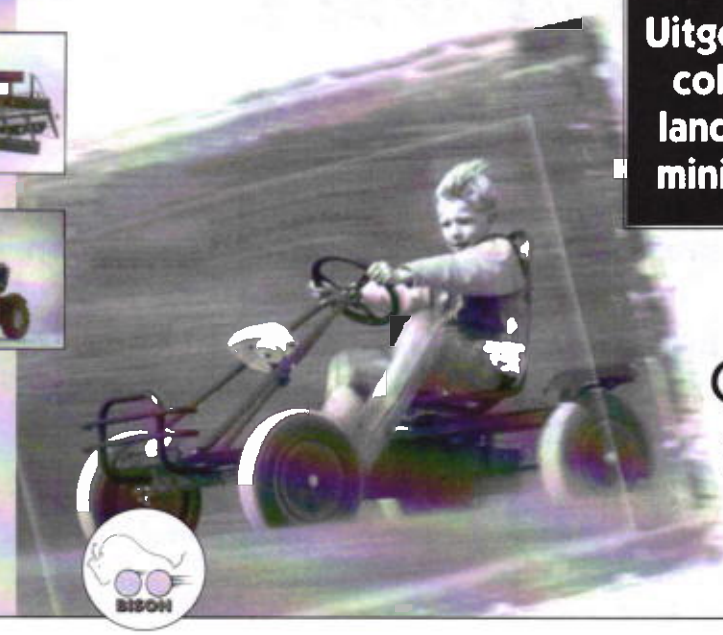

Go-cart
altijd in voorraad
Vraag de gratis
BISON-catalogus

25 JAAR FOLK TE BOEK

"We gaan een boek schrijven over 25 jaar Dranouter Folkfestival", zeiden ze in de vzw-Folkfestival in het najaar van '98. Maar dat was rapper gezegd dan gedaan. Uiteindelijk eiste de redactie, selectie van foto's en samenstelling de winter en de lente op want de leden van de vzw hadden ook nog andere katten te geselen. Waaronder één detail : de organisatie van het 25ste folkfestival. Het boek is vooral een fotoboek geworden, met zeer veel nooit gepubliceerde foto's. Het is uiteraard een momentopname, geschreven en samengesteld in 1999 maar meestal door mensen die er al jaren bij zijn. Die in hun geheugen doken en op hun zolder kropen. De foto's zijn gelardeerd met korte stukjes over de pioniersjaren, de impact van het festival voor de streek, de muzikale kracht van zo'n festival, ... Het wordt ongetwijfeld een boeiend kijk- en leesstuk voor wie vertrouwd is met Dranouter. Jongeren, die pas de laatste jaren folk en Dranouter leerden kennen, steken ongetwijfeld veel op van de prille start en de oorspronkelijke ideeën van die mannen die ondertussen allemaal 25 jaar ouder geworden zijn.

Het boek kan besteld worden bij vzw Folkfestival, Douanestraat 34, 8950 Loker aan de voorintekenprijs van 650 fr. (+ ev. 100 fr. portkosten). Na 1 augustus 1999 kost het boek 800 fr.

WULVERINGEM-BEAUVOORDE JUBILEUM-ARTIESTENMISSEN

Voor de tiende maal dit jaar telkens om 10.30 u. in de O.L.Vrouwkerk te Wulveringem - Beauvoorde. Naast het mooie gezang en de hemelse muziek is er ook plaats voor het literaire woord ! En dit is het speciale aan de Beauvoordse artiestenmissen, die tot vorig jaar plaats vonden in Izenberge. Bovendien wordt in de homelie het verband gelegd tussen de ideeën van de evangelieteksten en de gekozen gedichten.

zo. 18-07	A LIETA VITA, koor, Geluwe o.l.v. Marijke BONTE woordkunst Oswald MAES met Gezelle-gedichten
zo. 25-07	PLOVIKOOR, Beauvoorde o.l.v. Anna HAGHEDOOREN woordkunst Han VANDOORNE
zo. 01-08	Sigiswald KUIJKEN, viool en Marleen THIERS, altviool en gamba dichter Fernand FLORIZOONE Gregoriaanse samenzang
zo. 08-08	Jan VERMEIRE, orgel en Lieve MAERTENS, mezzo-sopraan dichter Gwij MANDELINCK Gregoriaanse samenzang
zo. 15-08	VEURNS VOCAAL ENSEMBLE o.l.v. J.-M. GRYSON woordkunst Tine RUYSSCHAERT

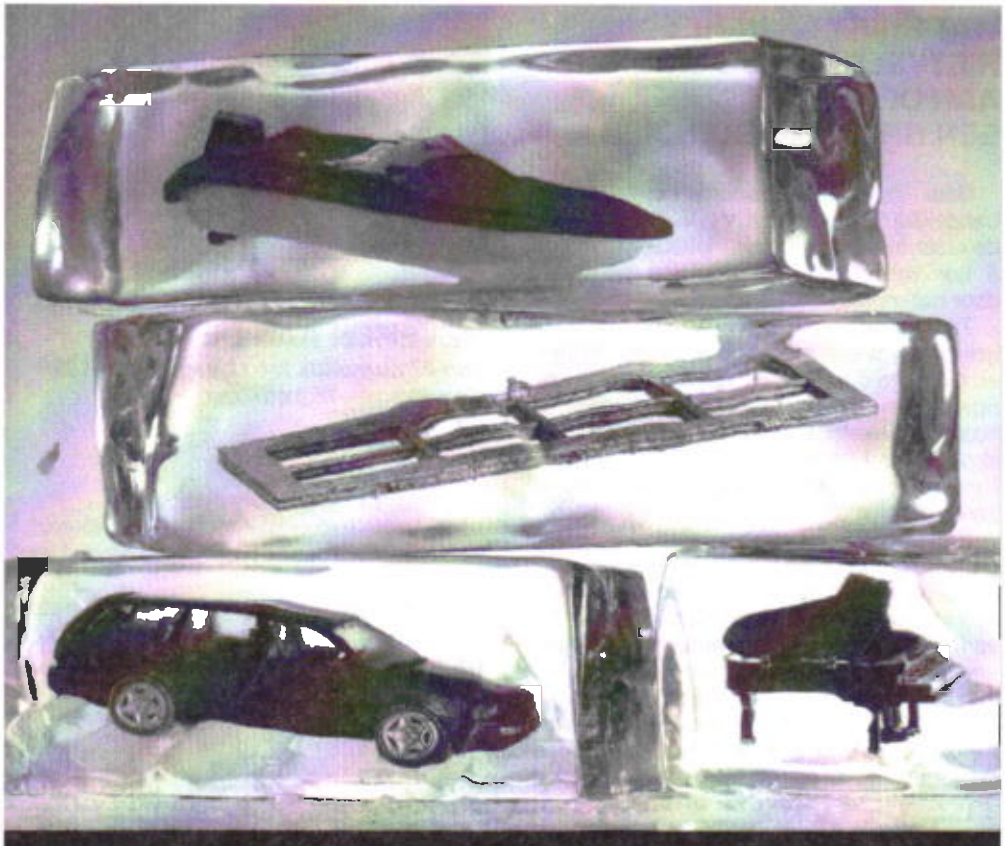

Ideale condities om uw plannen uit de diepvries te halen.

Lening op afbetaling.

centea

Kantoor

Geert VANDENBUSSCHE-DESCHUYTTER

Haringestraat 37, 8972 ROESBRUGGE-HARINGE
Tel. 057/30 09 86 - n° C.D.V. 25.166

HOBBYZAAK BUSSCHAERT

Blasiusstraat 16, 8972 KROMBEKE
Tel. 057/40 00 97 - Fax 057/40 10 39

Gans het jaar door op alles voor kat & hond
-10 %
op klantenkaart

- Verkoop van voeders voor honden, katten en alle neerhofdieren.
- Verkoop van hondenkorrels voor jonge en kieskeurige hondjes.
- Verkoop van ALLE POPULAIRE RASSEN met deskundig advies, ingeënt, ontwormd en met garantie :
  vb. : Mini Yorkshire, Malthezer, Chihuahua, Mops, Cocker Vlinder, Franse Buldog, Teckel, Jack Russel, Westle, prachtige Berner Sennen, Rotweiler, Am. Stafford en andere mooie lieve gekruiste hondjes
- Ook alles voor neerhofdieren.

WAT RUIST ER IN HET RIETVELD VAN BEVEREN AAN DE IJZER ? EEN BRUINE KIEKENDIEF !

Naar jaarlijkse gewoonte organiseerde Landelijke Gilde met K.V.L.V. Beveren aan de IJzer in mei een dauwtrip: 's morgens om 5 uur vertrekken we voor een wandeling door het mooie landschap.

Tijdens de dauwtrip vloog over de Ijzerbroeken een machtige roofvogel. Kenner en gids van dienst, Willy Vandeputte, kon zijn ogen niet geloven: een bruine kiekendief; naast het mannetje kwam ook het vrouwtje in de buurt. Hun nest zit ergens goed verdoken in het rietveld, dat als natuurlijke waterzuiverinstallatie dienst doet achter de kerk.

Een uitzonderlijk exemplaar, een roofvogel die uniek is voor de streek. Het koppel heeft het blijkbaar erg naar hun zin en is ondertussen vertrouwd beeld geworden. De machtige vogel, die tot een spanbreedte van 2 meter kan reiken, ging onlangs een gevecht aan met een buizerd, en de talrijke wilde duiven weten nu ook hoe laat het is. Zijn prooi weet hij bij verrassing te strikken: muizen, moerasvogels, aas, eieren, vis, insekten, slangen, kikkers, ...

Het paar is nu driftig bezig met de kroost, en als alles meevalt zien we straks nog de kleine bruintjes het nest verlaten. De oudste jongen zouden al durven de jongste uit het nest te duwen, zodat van de maximum zes eieren slechts een paar bruine nakomelingen overblijven.

Het paar is zowat de mascotte geworden van het Beverse luchtruim. Maar ... alleen maar naar kijken maar niet aankomen. Als je Beverpad aandoet, met start aan de kerk, vergeet dan niet je verrekijker mee te nemen, je zal met wat geluk deze unieke vogel kunnen gadeslaan. misschien zie je het mannetje in de lucht de prooi overgeven aan het wijfje, die zich vliegend draait en de prooi neemt, met de klauwen omhoog, een staaltje vliegkunst.

Herman Pannecoucke

EUROPA-CENTRUM BEVEREN AAN DE IJZER

van 27 augustus tot 12 september 1999
dagelijks van 15 tot 19 uur

Tentoonstelling "Via Europa"
"Ongewoon reisverhaal"
Van Abdij tot Europa-Broederschap
Van "Van de Hallen-jaar" tot "Verschaeve-jaar"
Levende Jonge Jeugd-brug aan de "Dode IJzer"

Europacentrum in opbouw, Bergenstraat 2 te Beveren aan de IJzer (Alveringem) in kader van IJzerbedevaart, 29 augustus en Open Monumenten, 12 september (themamonument).

Herdenking van Herman Brugge, Willem De Meyer, Jean-Marie Gantois, Cyriel Verschaeve.

Getuigenis van de Pelgrimsbeweging, o.m. pelgrims Rik Spiessens († 4.3.1999 Fidenza) en Albert Zoller, stichter Europa Broederschap, Gossau.

Voorstelling van Natuurbeweging aan de IJzer, Vegetarische Trekkersbeweging, Literaire IJzervrienden "al weerskanten van de schreve" zoals buur Jack Verstappen en vrienden van "Vlaams Cultureel centrum Wormhout" en de "Werkgroep de Nederlanden"

Schilderkunst van Luc Ameel, Marie-Anne Baeyens, Johannes Behaegel, Helena Boudry, Leon Clabau, Godfried Theunynck, Linda Vandewalle, Jan Van Houtte, Eugeen Vansteenkuiste én Frans-Vlamingen als Jean-Claude Bottin en Jozef Dezitter.

Op afspraak geleide bezoeken en avondbezinningen in Bertennest, Sint-Michiel-Lutgart-Kapel, graf en museum van Cyriel Verschaeve.

In samenwerking met het Verschaevecomité, IJzerbedevaartcomité, VVV-Alveringem en "de Westhoek - Pure Verwondering", gemeente Alveringem en stad Poperinge, provincie West-Vlaanderen, Vlaamse Gemeenschap.

In de geest van het "Europa der Volkeren" (EUVO) met actie Vlaamse naamborden en restauratie historische grenspalen F-N uit de tijd van Willem I der Nederlanden (1819). Zie grenspaal in Oostkappel.

Slotdag, toegang vrij, als deelname aan "Open Monumentendag", 12 september met thema "Via Europa - Reisverhalen in steen", cfr. Geschiedenis van Brouwershuis en voordien "De abdij O.L.Vrouw ter Nieuwe Plant" te Beveren aan de IJzer, door pater Daniël Deschrijver, Bevernaar.

Toegang : 100 fr., 80 fr. in groep - kinderen tot 12 jaar gratis. (gedeeltelijk opengesteld). Info VVV-Alveringem, tel. 058/28 88'83 of via Bertennest/Europa-Centrum, tel. 057/30 02 08 of 056/21 69 07 - fax 056/25 64 37.

Schilder- & decoratiebedrijf

B. RYCKEGHEM-DUERINCK

- wand- en vloerbekleding
- gordijnen
- rol-, vouw- en reepgordijnen
- spuitwerken

Blasiusstraat 17C - 8972 KROMBEKE
Tel. 057/40.09.40

KORTING 50-PLUSSERS
MET WAARBORG
TANDLABO RAHEEN

GEBROKEN GEBIT ?
KLAAR TERWIJL U WACHT !
Bruggestraat 76, POPERINGE - Tel. 057/33 86 47
Open : iedere werkdag, zaterdag inbegrepen

Kris Wyffels
TIMMERBEDRIJF
Hondstraatstraat 18
8691 Beveren a/d IJzer
tel. (057) 30 18 64

U KAN BIJ ONS TERECHT VOOR :
- eigen fabrikatie houten ramen, deuren en poorten
- ramen en rolluiken in PVC
- binnendeuren in alle stijlen
- veranda's
- daktimmerwerken, ...

GRATIS EN VRIJBLIJVEND PRIJSOFFERTE

TE KOOP

- **KINDERBUGGY** in goede staat.
  Zich wenden: Claeys, 0476/50 00 23

Bisschop Rabaton van Ieper (1694-1713) waarschuwde zijn priesters voor ... de vrouwen ! (2)

De reactie van de parochiepriesters

Voorbemerking bij de vertaling.

Het Latijn is een zeer rijke en zeer compacte taal. Het wil zeggen, dat men met weinig woorden een zeer betekenisrijke en genuanceerde inhoud kan weergeven. Daarbij heeft men nog een voorliefde voor zeer lange zinnen. In de klassieke vaktaal noemt men ze "perioden". Meer hoeft niet gezegd, om duidelijk te maken dat een adequate vertaling moeilijk is. Het is totaal uitgesloten de "perioden" ook in één Nederlandse zin te vertalen. Het zou uitmonden in een onverstaanbaar brabbeltaaltje. Onvermijdelijk moet men ze overbrengen in verschillende zinnen. Vanzelfsprekend moet de vertaling toch getrouw zijn en zo weinig mogelijk "verraad" plegen.

Daarbij kan men dan een dubbele keuze maken. Ofwel verkiest men een mooi en vloeiend Nederlands, wat een vrijere vertaling noodzakelijk maakt, die dan meteen ook minder dicht aanleunt bij de originele tekst. Ofwel verkiest men dichter aan te sluiten bij de letterlijke betekenis van het origineel, en wordt de Nederlandse vertaling tegelijkertijd nogal wat stroever. We besloten die laatste weg te gaan, de weg van het minste verraad.

Daar waar de schrijvers van het Latijnse stuk, in curiale stijl, bij het aanspreken de derde persoon aanhouden, schakelen we voor de duidelijkheid wel eens over naar de tweede persoon.

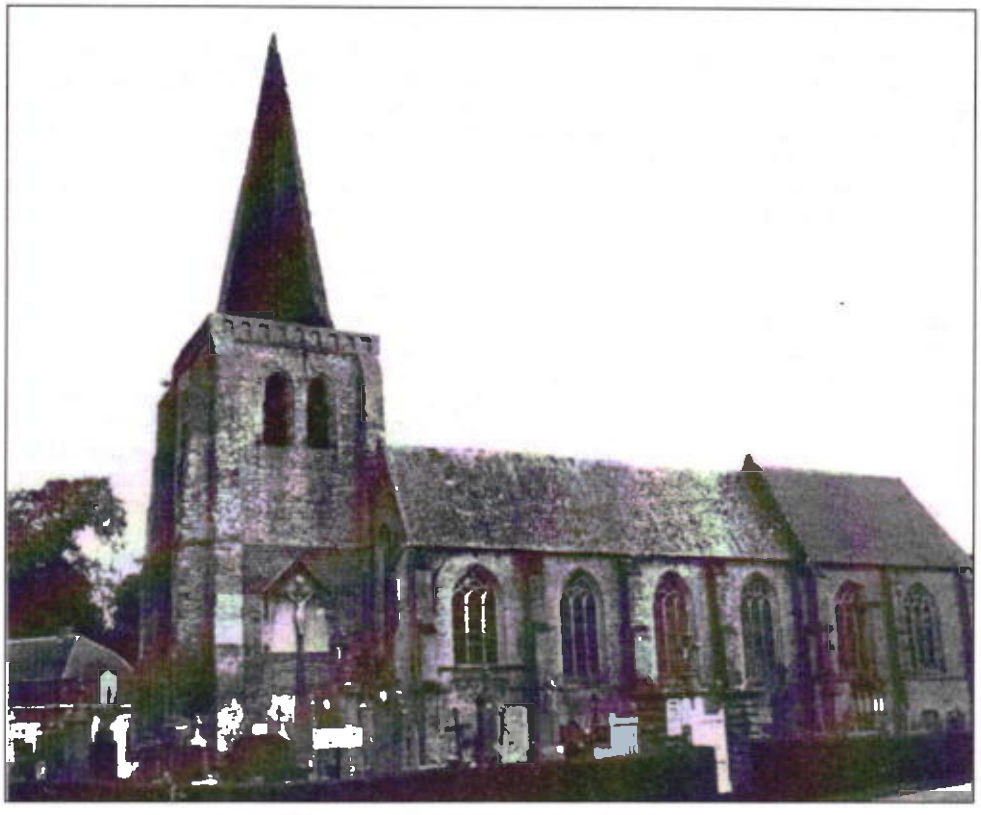

Kerk van het kleine Westkapel (± 500 inw.), 3 km ten Z.-W. van Rexpoëde. In 1709 resideerde er pastoor F. Van Bavinckhove, een der medeondertekenaars van het smeekschrift gericht aan bisschop Ratabon

Smeekschrift van de pastoors van de dekenij Bergen gericht aan de Doorluchtige Heer de Ratabon.

Doorluchtige en Hoogeerwaarde Heer,

Onbeschrijflijk is het, met welk een schrijnende zielesmart we kennis genomen hebben van het recente bevel van Uwe Hoogheid, dat ons oplegt, om alle huishoudsters jonger dan 45 jaar te ontslaan. Niet omdat het ons zou ontbreken aan genegenheid voor U, maar wel omdat we juist wensen, als gehoorzame kinderen, aan al Uw verordeningen gehoor te geven, doch het ditmaal echt niet kunnen zonder onze eigen goede naam en onze eer te grabbel te gooien, en om nog vele andere gewichtige bezwaren. Uwe Hoogheid zal het zelf moeten toegeven, indien het U wil behagen als naar gewoonte Uw wijze aandacht te schenken aan de beweegredenen die wij (uit nog vele andere) naar voren willen brengen.

1.- Waar, Doorluchtige Heer, zullen wij, gezien het groot aantal dat opgezegd moet worden, voldoende huishoudsters van zulk een gevorderde leeftijd kunnen vinden, die sober zijn, eerbaar, zorgzaam voor de huishouding (en zulke toch moeten wij hebben) wanneer we bedenken dat we in ons bisdom, benevens de kanunniken, die net zo goed als wij onderworpen zijn aan de kerkelijke wetten en aan Uw rechtsmacht, aan pastoors en kapelaans alleen, al bijna met driehonderd zijn? Al werden ze door een heraut bijeen geroepen, nog zullen er nooit zovele zijn die op die leeftijd hun diensten zullen willen, of ook maar naar behoren kunnen aanbieden, gesteld dat vele vrouwen van die leeftijd zelf reeds zo verzwakt zijn, dat ze stilaan reeds eerder in aanmerking komen om zelf gediend te worden dan wel om te dienen.

2.- Wij erkennen en waarderen in het voorschrift van Uwe Hoogheid de lofwaardige zielzorgelijke bewogenheid en de pastorale toewijding voor geheel de U toevertrouwde kudde, wanneer U verlangt dat wij, die ook tot de dienst van de Heer geroepen zijn, ver verwijderd zouden blijven van elk gevaar tot oneerbaar gedrag en kwaadsprekerij vanwege de lekenstand. Laat ons evenwel met Uw goedvinden zeggen, dat wij vast ervan overtuigd zijn, dat weduwen (en dat zijn toch de meeste van de niet gehuwde vrouwen van die leeftijd), wegens de herinnering aan hun verleden, meer geneigd zijn behagen te scheppen in het venerische, dan maagden van jongere leeftijd. En dat is niet te verwonderen, want de laatste verzaken vrijwillig aan de man, de eerste zonder vrijwillig daartoe gekozen te hebben. Er is een spreekwoord dat zegt: "Wie nooit van iets proefde, hongert ook niet ernaar". Daarom zijn wij van mening, dat er minder kwade vermoedens zullen vallen op haar die, de geneugten van het vlees vluchtend, zich terugtrekt in het huis van een priester als in een kloosterlijke woning, dan wel op haar die leeft zonder man, gewoon omdat het haar onmogelijk werd nog langer ermee te leven.

3.- En Uwe Hoogheid hoeft niet te denken, dat wij met jongeren groter gevaar lopen. Immers (laten wij het in alle eenvoud zeggen), mocht het zijn dat iemand der onzen dermate godvergetend en zichzelf vergetend zou zijn, dat hij zich zou vermeten op zulke ongehoorde dingen bedacht te zijn, dan blijft toch nog het feit dat, in de mate dat jongere leeftijd mis-

→

schien grotere aantrekkelijkheid schept, in dezelfde mate de vrees voor zwangerschap, voor slechte naam en voor gerechtvaardigde verontwaardiging van Uwentwege, voor hem wel een rem zal zijn. Waaruit blijkt, dat voor zo een individu een jongere minder gevaarlijk is dan een ouder wordende, bij wie de risico's toch al veel minder groot zijn.

4.- Het is Uw pastorale bezorgdheid die beoogt, dat elke aanleiding tot geroddel en kwade vermoedens vanwege de leken vermeden zou worden, opdat ze ons des te meer zouden kunnen respecteren doordat ze geen enkele reden hebben tot kwaadsprekerij. Daarom is het, dat U oplegt in leeftijd gevorderden aan te werven en jongeren de laan uit te sturen. Mogen wij in alle nederigheid vragen en Uwe Hoogheid smeken het niet kwalijk te nemen, als we U in alle kinderlijke vertrouwelijkheid durven zeggen, dat aan onze mensen nooit een grotere aanleiding tot kwaadsprekerij en schandaal geboden kan worden, dan juist door zo een massaal ontslag van jongeren, waarvan het allergrootste aantal uiterst eerbaar is en van wie men heel goed weet, dat ze reeds vele jaren onze huishouding trouw ter harte nemen.

5.- Meteen zullen zij, al zijn ze nog zo kuise maagden, overal beklapt worden en van hun eer beroofd. Zijn ze gehuwd, dan zullen hun echtgenoten hen van kwaad verdenken. En ten slotte zullen ook wijzelf, die voor de ons toevertrouwde kudde een voorbeeld moeten zijn, voor onze schapen niet alleen een voorwerp zijn van verachting, doch ook van ergernis. Wanneer ze immers moeten vaststellen dat wij, op Uw bevel, door middel van dit ontslag a.h.w. weerhouden moeten worden van een gelegenheid tot losbandig leven, dan zullen ze wel gemakkelijk van oordeel zijn, dat we wel de Maagd liefhebben in de Tempel, maar Venus in onze thuis. Evenzo zullen ze tot het besluit komen, dat het vuur van de drift, dat ze eerlijk meenden in ons, door het bijna dagelijks nuttigen van het Lichaam en het Bloed van de Heer, toch goeddeels ingesluimerd te zijn, niet minder hevig in ons laait dan bij de leken..., ja zelfs nog heviger, daar ze moeten vaststellen dat, spijts de vele en grote ongemakken dat het voor ons meebrengt, aan ons verboden moet worden wat aan weduwnaars of andere ongehuwde leken door geen enkele wet wordt ontzegd.

6.- Gevolg zal ook zijn, dat jongelui al meer geneigd zullen zijn tot allerhande vormen van ontucht die, naar ze zullen menen, toch ook door ons bedreven wordt, als we er de kans toe krijgen.

7.- Vrouwen zullen ervoor terugschrikken zonden van onkuisheid te biechten, vermits ze ten onrechte zullen vermoeden, dat ook wij in zulke dingen behagen scheppen.

8.- Heel wat lieden, niet alleen ketters, maar ook onder hen die katholiek zijn, meer bij name dan door gedrag, en die, omdat ze zelf in smerige seksaffaires verwikkeld zitten, de perverse mening erop nahouden dat de anderen al niet beter zijn dan zijzelf, zullen in die overtuiging bevestigd worden. Meteen zullen ze hun reeds zo scherpe slangentongen nog wat bijslijpen, om nog eerbaarder personen te treffen dan ze voorheen al deden, indien wij werkelijk aan Uw bevel moeten gehoorzamen.

9.- Maar gesteld dat we, ongeacht dit alles en nog veel meer, toch moeten gehoorzamen, dan wilden we toch wel graag vernemen, Hoogeerwaarde, hoe wij ons in het vervolg moeten gedragen tegenover onze biechtelingen. Na alles wat we hebben ingebracht, is het toch wel duidelijk, dat niet alleen onze dienstmeiden, maar geheel de klerikale stand uitgefloten, veracht en onteerd zal worden. Wanneer wij dan uit hun manier van spreken, of uit andere houdingen van onze biechtelingen, redelijkerwijze kunnen opmaken, dat ze zich b.v. schuldig maken aan kwade vermoedens of lichtvaardig oordeel ten onzen opzichte, maar zich niet daarvan beschuldigen, wat moeten wij dan doen? Zwijgen? Door te zwijgen bevestigen we hen niet alleen in hun dwaling, doch kwijten wij ons bovendien niet van onze ambtsplicht, die niet alleen erin bestaat te luisteren, maar ook op discrete wijze de nodige vragen te stellen. Zullen we hen daarover ondervragen? Dan kunnen ze gewoon ontkennen, zeggend dat het helemaal niet gaat om een lichtvaardig oordeel en dus geen zonde is, aangezien hun oordeel steunt op een zeer soliede en gezagvolle grondslag. Om dit te staven, zullen ze inbrengen, dat Uwe Hoogheid, man van zo groot gezag, Doctor in de Godgeleerdheid, bisschop en hoofd van de clerus, toch nooit zulk een bevel uitgevaardigd zou hebben, indien hijzelf niet van oordeel was, dat het ging om een algemeen verspreid wangedrag.

Wij lijden eronder en schamen ons, dat iemand der onzen misschien een duivel is. Maar, excuseer Doorluchtige, is het omdat één van de twaalf een verrader was, dat we alle apostelen moeten verdenken? Het kan toch niet, dat omwille van één, en onder de honderden misschien de enige, alle priesters, kapelaans, pastoors, kanunniken, dekens gestraft moeten worden, verdacht gemaakt, onteerd en veracht. (En onder hen is het grootste aantal van een zo beproefde en onberispelijke levenswandel, dat Uwe Hoogheid zelf de gewoonte heeft publiek te erkennen, tot nog toe geen enkel bisdom te hebben gekend, dat met een zo degelijke clerus is toegerust).

Wie gezondigd heeft moet zelf ervoor boeten. Het is niet billijk dat, omdat één zure druiven heeft gegeten, allen afgestompte tanden moeten krijgen.

Wij smeken nederig dat Uwe Hoogheid, na met zijn schrander verstand dit alles overwogen te hebben, het ons niet ten kwade wil duiden, als we tot onze grote spijt moeten verklaren, dat wij aan deze ene van Uw wilsbeschikkingen geen gehoor kunnen geven. Voor het overige blijven wij allen, en ieder van ons, als allerbereidvaardigste zonen van Uwe Hoogheid, aan al Uw verordeningen onbetwist onderdanig. Tegelijkertijd verzoeken we zeer oprecht dat, moest iemand onder ons (wat God verhoede) met betrekking tot zijn huishoudster, reden geven tot gegronde blaam, hij volgens Uw oordeel en conform de kerkelijke wetten en de decreten van de Concilies, streng gestraft zou worden. Vervolgens (zoals niets ons zo dierbaar is als onze goede faam en de achting van onze mensen, die we tot nog toe mochten genieten en die we altijd met alle kracht gaaf willen stellen), zo ook is niets voor ons belangrijker, dan uit te munten in de deugd van kuisheid, of we nu ook dienstmeiden hebben of niet, alsmede door woord en voorbeeld te bewijzen, dat Uwe Doorluchtige Hoogwaardigheid terecht fier op ons mag zijn.

De ondergetekende heren pastoors, op datum van 28 januari 1709 bijeen gekomen, om zich te beraden aangaande het schrijven van Zijne Hoogwaardigheid, inhoudend de opdracht om alle huishoudsters van minder dan 45 jaar oud te ontslaan, hebben besloten aan Zijne Hoogwaardigheid de bovenstaande beschouwingen over te maken. Het document werd ondertekend door: Pannecoucke pastoor van Quaedypre, Jozef de Rijcke pastoor van Hondschote, Simon Rape pastoor van Coudekerke, N. Francke pastoor van Sint-Maarten, Jan Baptist Obijn pastoor van Sint-Pieter, J. Verbeecque pastoor van Armboutskapelle, D. Wilde S.T.L. pastoor van Ghyvelde, F. Cussaert (?) pastoor van Socx, J. De Berch pastoor van Steene, P.J. De Lange pastoor van Uxem, F. Van Bavinckhove pastoor van Westkapel, Bartholomeus Dewulf pastoor van Leffrinchoucke.

Slotbeschouwing

Het bovenstaand document bevestigt het geschiedkundig bewezen feit, dat de clerus van het oude bisdom Ieper een zeer hoogstaande en in haar geheel onberispelijke, alsook een degelijk gevormde en goed onderlegde clerus was, waarop de Ratabon zich terecht mocht beroepen. Ieper was een van de eerste bisdommen, waar de verordeningen van het contra-reformatorisch Concilie van Trente aangaande de oprichting van priesterseminaries en de kerkelijke tucht, in voege werden gebracht en ook werden onderhouden.

De paniekerige uitschieter van bisschop de Ratabon en de reactie erop, heeft de waardigheid van de leperse geestelijkheid eerder onderlijnd dan verdacht gemaakt.

J.L. Hosten o.p.

DE LEVAARD

ACTIVITEITEN

VRIJDAG 16 JULI 1999

Orgelconcert door **Stef Tuinstra**
op het Van Peteghemorgel te Haringe
Om 20.00 uur - Ingang : 250 Bef

VRIJDAG 30 JULI 1999

Orgelconcert door **Jos Van Immerseel**
op het Van Peteghemorgel te Haringe
Om 20.00 uur - Ingang : 250 Bef

ZONDAG 15 AUGUSTUS 1999

Orgelconcert door
Barbara Vandendriessche
Het Iepers Kamerkoor
o.l.v. Dirk Coutigny
op het Van Peteghemorgel te Haringe
Om 18.00 uur - Ingang : 250 Bef
Gevolgd door Poperingse Hennepot

VRIJDAG 27 AUGUSTUS 1999

Orgelconcert door
Frère Jean-Paul Lécot
op het Van Peteghemorgel te Haringe
Om 20.00 uur - Ingang : 250 Bef

VRIJDAG 10 - ZATERDAG 11 EN ZONDAG 12 SEPTEMBER 1999

Openluchttoneel : De Dorpsfanfare
Hoeve Paul Vanwildemeersch-Behaeghel
Om 20.00 uur

ZATERDAG 25 EN ZONDAG 26 SEPTEMBER 1999

Blauwersfeesten

ZATERDAG 27 NOVEMBER 1999

Kaasavond
Chiro Haro

29 - 30 - 31 JANUARI 2000
5 - 6 FEBRUARI 2000

Toneel
T72 & Watouwesthoek
De Bende van Jan de Lichte
naar de roman van Louis Paul Boon
Regie : Jan Dhondt

ZATERDAG 19 FEBRUARI 2000

Volkstoneel Flor Barbry

Verzekeringskantoor RECOUR

CDV 23657
Prof. O. Rubbrechtstraat 68 A
8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 02 70
Fax 057/30 12 90

- ***In ziekteverzekering mag men zich niet vergissen !!***
- **volledige terugbetaling** van hospitalisatiekosten + voor- en nazorg
- vrije keuze van arts, ziekenhuis en kamer
- onbeperkt in duur en bedrag
- ook ééndagskliniek
- bevallingskosten
- ambulancevervoer
- ...

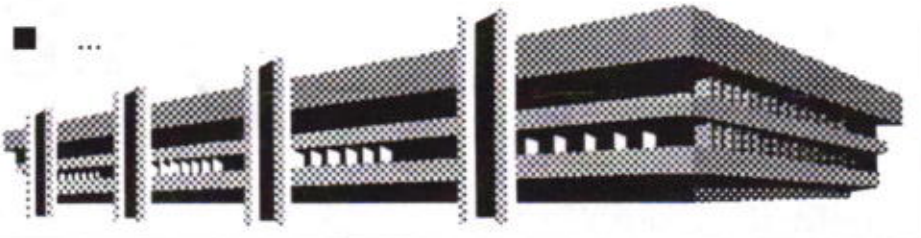

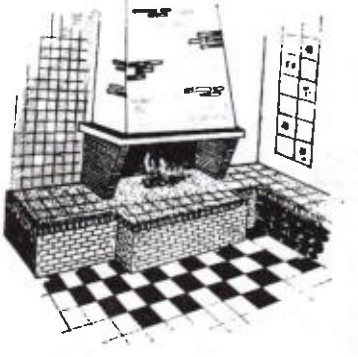

Alle bouwwerken
Vloeren
Terrassen
Sierschouwen

Norbert Butaye

Krombekestraat 47
8691 STAVELE - ALVERINGEM
Tel. 057/30 02 29

WAAR KOMT HET VANDAAN?

HIJ DOET ALSOF ZIJN NEUS BLOEDT

Hij weet van het geval niets af

Iemand die deelneemt aan een discussie en bespreking, of aanwezig is bij een gebeurtenis, en waarvan zijn neus plots gaat bloeden, kan niet anders dan zich afwenden en zich ten volle gaan concentreren op het ongemak dat hij ondervindt. Hij moet zich verzorgen en weet niet meer wat er gezegd of gedaan wordt. Hij is er niet meer "bij".

Als men van iemand zegt: "Hij doet alsof zijn neus bloedt", wil men daarmee zeggen dat hij doet alsof hij van niets afweet; dat hij zich van den domme houdt.

Schoonheidsinstituut
Natacha

Parfumerie - Pedicure - Manicure
Maquillage - Esthetiek
2 Zonnetunnels (10 + 2 gratis)

- **JAARLIJKS VERLOF :**
  van **zondag 18 juli** t.e.m. **woensdag 21 juli**
  van **zondag 22 aug.** t.e.m. **zondag 29 aug.**
- **D' eau active :** verfrissende lichaamsspray (ideaal in de zomer)
- Bij aankoop van **2 producten van "Baywatch"** (= zonnecreme's) ☞ **GRATIS toiletzakje**
- Op alle **epilaties** ☞ **-10% korting** (geldig van 12 juli t.e.m. 21 augustus)

Prof. O. Rubbrechtstraat 44
Op afspraak : 057/30 14 12
Iedere woensdag ook nog verzorgingen na 19 u. (op afspraak)
Gesloten zondagnamiddag en dinsdag
Open van 9 tot 12 u. en van 13.30 tot 19 u.

TIMMER- EN SCHRIJNWERKEN

VERYSER Roland

- Nieuwbouw en verbouwingen
- Ramen en deuren in hout, PVC en Alu
- Garagepoorten + automatisatie
- Rolluiken : gewone en elektrische bediening
- Binnenhuisinrichting : binnendeuren, plafonds, trappen, parket
- Veranda's
- Zonnewering

Waaienburgseweg 11A, 8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 06 79 - Fax 057/30 15 09

RIMAL b.v.b.a.

- RENOVATIE VAN GEVELS
- ALGEMENE VOEGWERKEN
- ELASTISCHE VOEGEN
- HYDROFOBEREN VAN GEVELS

LANGE TORHOUTSTRAAT 48, 8900 IEPER
Tel. + Fax 057/21 93 59

Trouwplannen ?

Baby op komst ?

Kom bij ons een kijkje nemen !!!

Drukkerij SCHOONAERT
Bergenstraat 1 • 8972 Roesbrugge
057/30 03 79

Geert DOOLAEGHE
Kleine Markt 20, 8978 WATOU
Tel. 057/38 80 19 - Fax 057/38 89 37

BP
verdeler van BP-OIL produkten

- ✘ Gasolie verwarming -> automatische bevoorrading
- ✘ Gasolie diesel
- ✘ Smeermiddelen
- ✘ Kolen
- ✘ Gas
- ✘ Lamppetroleum
- ✘ Mazouttanks
- ✘ Veevoeders

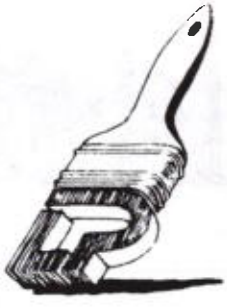

DECORATIE - SCHILDERWERKEN
LEO PARENT

- ☐ Binnenhuisdecoratie "van vloer tot plafond"
- ☐ Exclusieve verftechnieken
- ☐ Verkoop en plaatsing laminaat parket

Duinkerkestraat 200, 8970 POPERINGE
Tel. & Fax 057/33 72 71

DIEGO DELOZ

BOUWEN - VERBOUWEN
VLOEREN - FAIENCEN

Hoogstraat 3, 8972 Haringe
Tel. 057/30 16 72

ACTIVITEITEN EN VERMAKELIJKHEDEN

MAAND JULI

Kaartingen
• Roesbrugge, bij P. Gunst
dinsdag 27 juli
puntenkaarting "Derde Leeftijd"

MAAND AUGUSTUS

Kaartingen
• Haringe, in de schoollokalen
woensdag 11 augustus
puntenkaarting "Derde Leeftijd"
• Roesbrugge, bij P. Gunst
dinsdag 24 augustus
puntenkaarting "Derde Leeftijd"

Vogelpik
• Roesbrugge, bij P. Gunst
zaterdag 14 augustus : smijting voor de leden.

MAAND SEPTEMBER

Kaartingen
• Haringe, in de schoollokalen
woensdag 8 september
puntenkaarting "Derde Leeftijd"
• Roesbrugge, bij P. Gunst
dinsdag 28 september
puntenkaarting "Derde Leeftijd"

Vogelpik
• Haringe, in "St.-Jozef", bij Cecile Ryon
zaterdag 11 en zondag 12 september
smijting voor de leden
• Roesbrugge, bij P. Gunst
zaterdag 11 september : smijting voor de leden

ROESBRUGGE-HARINGE
BURGERLIJKE STAND

Huwelijksaankondigingen :
- Bert Desmyter van Roesbrugge-Haringe met Nele Louwagie van Poperinge.
- Gino Vancayseele van Roesbrugge met Silvia Verlet van Roesbrugge.

Overlijdens :
- Margaretha Vansteenland, overleden op 29 juni 1999, 74 j.
- Andreas Denys, overleden op 5 juli 1999, 71 j., weduwnaar van Yvonne Vanlaeres.

W.T.C. Karel de Blauwer

Op zaterdag 14 augustus organiseren de wielertoeristen hun jaarlijkse barbecue dit in het Christen Volkshuis bij Julien Gunst vanaf 18.30 u. Deelname : 350 fr. Kinderen onder 12 jaar : 200 fr. Hartelijk welkom.

Bibliotheek Roesbrugge

Nieuwe openingsuren
dinsdag van 16.00 tot 18.00 u.
vrijdag van 17.30 tot 19.30 u.

Huifkarrentocht met K.V.L.V. en Landelijke Gilde Sint Jan ter Biezen

Na het succes van vorig jaar, richten de K.V.L.V. en L.G. opnieuw een huifkarrentocht in op zondag 1 augustus.Er zijn 2 mogelijkheden om deel te nemen aan onze tocht door de grensstreek:
- een eerste groep vertrekt aan de Bollaert (in Watou) om 11 u. Deze groep neemt een knapzak mee. Rond 12.30 u. is er een middagstop voorzien. Dan spreken we onze knapzak aan, er zal drank te verkrijgen zijn.
- een tweede groep vertrekt aan de Bollaert (in Watou) om 14 u. De twee groepen komen elkaar onderweg tegen. Samen trekken we verder. Er is een tweede halte voorzien rond 15.30 u. met mogelikheid voor een drankje. De terugkeer vat dan aan, de aankomst aan de Bollaert is voorzien rond 18.30 u.

Voor de groep die vertrekt om 11 u. is de prijs 250 fr., voor de groep die vertrekt om 14 u. is de prijs 200 fr. voor volwassenen en telkens 50 fr. voor kinderen tot 10 jaar.
Na de tocht is een barbecueavond voorzien in de Bollaert. We kunnen er ook genieten van oude volksspelen. Er zal doorlopend spijs en drank te verkrijgen zijn.
Vooraf inschrijven (vóór 15 juli) en voor meer inlichtingen kan men terecht bij het bestuur van K.V.L.V. en Landelijke Gilde Sint-Jan ter Biezen of je kan telefonisch terecht bij Mevr. Marie-Jeanne Careye, tel. 057/38 81 66.

Skateramps op stap in Poperinge

- Parking OC Roesbrugge : 2-15 aug.
- Voorzijde OC Proven : 16-29 aug.

SCHOONHEIDSINSTITUUT
Valerie VIANE
SCHOONHEIDSSPECIALISTE
CAMOUFLAGISTE
van wijnvlekken en littekens
KLEUR- EN STIJLADVIES
NIEUWE LICHAAMSGOMMAGE *zorgt voor een mooie bruine egale teint.*
27 juli : PROMOTIEDAG
GELAATSVERZORGING
~~495,-~~ ☞ **750,-**
JAARLIJKS VERLOF :
17 aug. t.e.m. 30 aug.
Esthetiek
Parfumerie
Pedicure
Zonnebank - 3 gezichtsbruiners
Provenplein 53
8972 PROVEN
Tel. 057/30 08 51

BRIEFJE VAN

EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

Omdat er na de verkiezingen van 13 juni jl. geen grote partijen meer zijn, moeten er in diverse regeringen coalities worden gevormd met drie of meer partijtjes om een meerderheid samen te krijgen.

Door blauw en rood te mengen krijgt men paars, daarom wordt een regering van liberalen (blauw) met socialisten (rood) nu bij ons - naar het voorbeeld van Nederland, van wie we veel kunnen leren - paars genoemd. Om een meerderheid te krijgen moest Agalev-Ecolo (de profiteurs van het dioxineschandaal) er nog bij. Zodat men federaal spreekt van paars-groen.

In de Vlaamse gewestregering volstaan drie partijen niet, daar moet nog VU-ID21 bijkomen, om op te tornen tegen CVP en Vlaams Blok.

Met liberalen en socialisten botert het voorlopig goed. Er denkt niemand meer aan de tijd dat Frank Vandenbroucke in de Kamer uitriep dat de socialisten de bevolking moesten beschermen tegen Guy Verhofstadt, en dat Louis Tobback - het is nog maar enkele weken geleden - met schorre stem beweerde dat een regering van socialisten en liberalen ondenkbaar was.

De acht partijcongressen hebben in het jongste weekend zich allemaal positief uitgesproken over de regeerakkoorden, zodat men van een ware Godsvrede kan spreken. Ze komen allemaal goed overeen. Hoe ontroerend !

Van de schoonste programmapunten van Agalev en VU-ID21 blijft er echter niet veel meer over. Agalev wilde stemrecht voor de migranten en zou de grote vermogens, boven de vijftien miljoen, extra belasten. Maar de liberalen willen van geen van beide weten. De Volksunie die aanstuurde op een nieuwe staatshervorming heeft zich moeten tevreden stellen met de vage belofte dat naderhand daarover eens wordt gepraat.

De CVP was meer dan veertig jaar onafgebroken aan de macht, en bij elke nieuwe regeerverklaring was er sprake van "strijd tegen de fiscale fraude", maar er is daar nooit iets van terecht gekomen. Zodat nog vorig jaar een bevoegde professor de fraude op 600 miljard kon begroten. Nu is er bij de bedrijfsvriendelijke liberalen, die de ondernemers zo vrij mogelijk willen laten, daar zelfs geen sprake meer van. De beloofde loonkostenverlaging van 200 miljard is al afgezwakt tot 160 miljard en tot 70 miljard in het eerste jaar. De rest volgt navenant.

"We hebben gehoord" *zegt Gusta,* "hoe op de partijcongressen, de leidinggevende personen aandrongen op het akkoord van hun achterban. Het deert hun niet wat ze hebben moeten prijsgeven. "Paris vaut bien une messe" zei de hugenoot Hendrik IV. Vrij vertaald: enkele ministerportefeuilles zijn wel een offer waard."

Maar of dat loont ?
Pol

ONZE HOSPITALISATIEVERZEKERING :
UW ZEKERHEID !

- Toetreden kan tot uw 65ste.
- Bestaande aandoeningen worden niet uitgesloten.
- Recht op een éénpersoonskamer naar keuze.
- Erelonen worden vergoed (tot 200 % RIZIV)

Vrijstelling ? Uitsluitingen ? Wachttijden ?

Raadpleeg Uw kantoorhouder :

KRIS ROSSEEUW

Provenplein 48, Proven - Tel. & Fax 057/30 03 55

ARGENTA
uw appeltje voor de dorst

CDV 26975

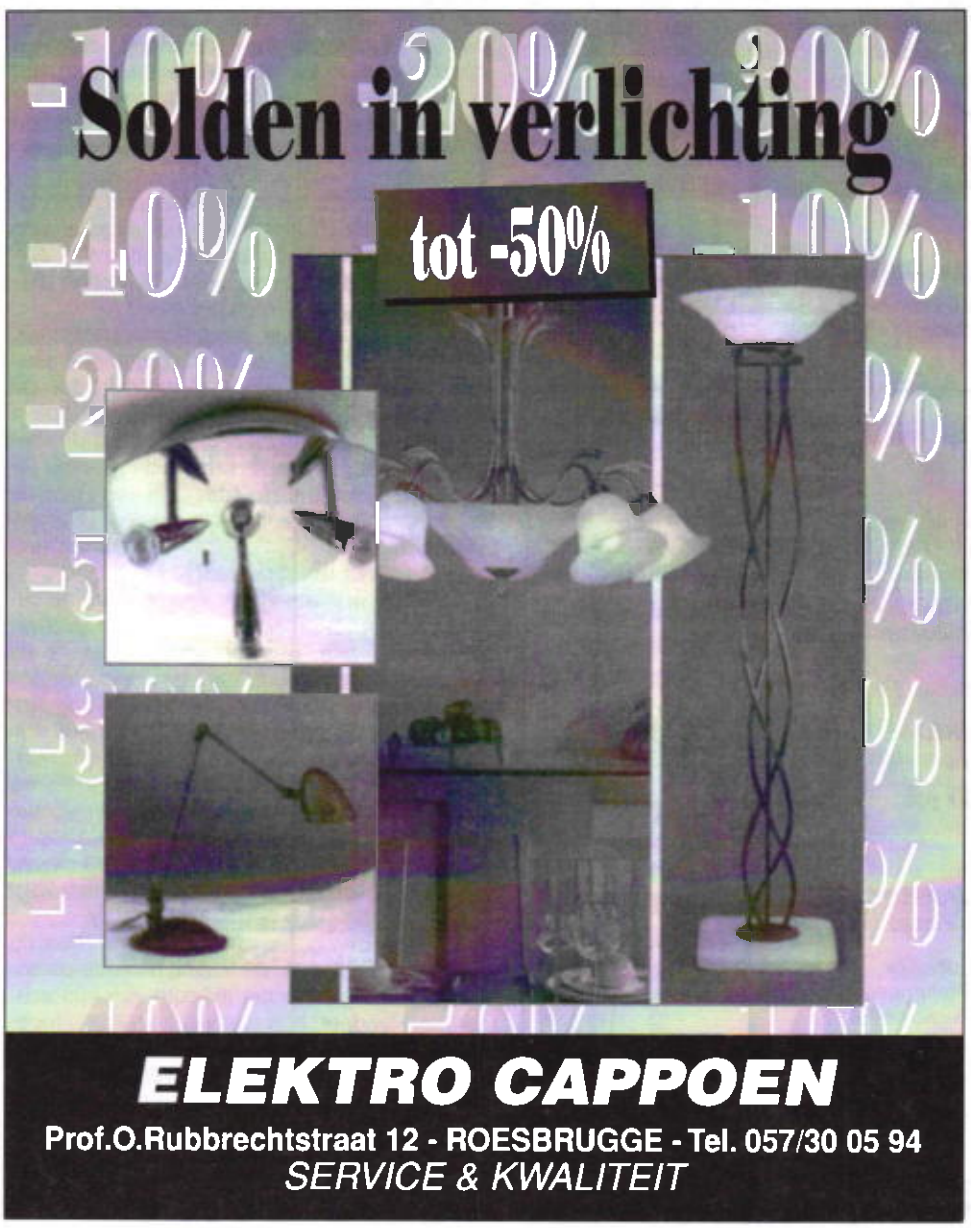

ELEKTRO CAPPOEN

Prof.O.Rubbrechtstraat 12 - ROESBRUGGE - Tel. 057/30 05 94

SERVICE & KWALITEIT

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

Steffe van Manten Verhilles en Miete Criems waaren geheele naaste gebuurs, want ze weunden deure aan deure. Ze waaren à peu près aan dezelfde oude, olzoo rond de zestig en ze babbelden olle twee even geern.

"Maar zij je gieder toch klabbetters !" zei Manten, Steffes vent, ols 'n ze bezig hoorde ... "je zijt gelik twee oude reveillies die aan 't afloopen zijn !" Ze verstilden toen 'n beetje.

Steffes twee dochters waaren ol é trouwt en buiten. Maar Miete, die weeuwe wos, had nog heur zeune, van rond de vijfentwintig bij heur. Zijn naame wos José. 't Wos entwot 'n raaren apostel, en de menschen noemden hem "den artist", omdat 'n oltijd zoo raar op é takkeld wos. 'n Zat zonder werk, maar Miete vertelde dat 'n bezig wos met muziek studeren thuis, om laater, in é groot orkest te gaan speelen.

" 'k Hén voor zijn verjaardag 'n chieke trompette é kocht !" vertelde ze teegen Steffe ... " en 'n gaat daarop leeren speelen". Steffe had é knikt, maar in heur eigen peinzde ze: "Jezusmenschen toch, dat ga nuw wel zijn !" Inderdaad, olle daage, vroeg en laate, maar meestol 's noens, ols Steffe en Manten aan 't rusten waaren, begoste José op die trompette te tuiten dat 't schouwe gaf ... 't geleek bovendien oltegaare niet van hetgeene die daar uitkwam. Dat begoste zoo ongehoord op Steffes zilven te werken, dat ze besloot van teegen Miete daarover 'n keer heur gedacht te zeggen ...

Nu 's anderdaags, djuuste op den noene, begoste José, boven op zijn kamer, weere op die trompette te blaazen. Dat wos weere 'n ongehoord getuit, dat op nieten é trok en Steffe koste het op 'n laatste niet meer horen, en ze sprong buiten ...

"Jamaar, je moet 'n keer kijken !" riep ze naar heur vent die in 't deuregat wos kommen staan ... " ze zetten toen nog de kamervenster boven waagewijd open, omdat 't geheel de straate zou hooren !" Steffe bleef staan omhooge kijken, met heur handen in heur heupen en grollen in heur eigen ... Olmetekeer zag ze Miete naar de venster komen, om'n stofslunse uit te slaan en ze riep ... "Héla ! zeg'n keer Miete, je schoonen zeune gaat daar ollichte 'n keer ophouden zeker met dat getuit, 't gelijkt begot oltegaare niet wuk dat er daar uitkomt !"

"Zeg 'n keer Steffe !" riep Miete weere ..." die jongen meugt hier olgelijk repeteeren ols 'n wil zeker ! Tenanderen, wuk ken je gie van muziek ... 't is 'n schoon modern liedje dat 'n bezig is met leeren !"

"Wuk zeg je gie daar, 'n schoon modern liedje !" grinnikte Steffe ..." 't is begot gelik de crèmekarre die op route is ! Smijt zeere die brokke van 'n trompette deur de venster, op de straate !"

"Wuk zeg je gie daar !" schreeuwde Miete ... "Zoo 'n kostelijk stik op straate smijten ... ! Je zijt gie zeker zot ... ! Je weet gie niet hoeveel ruuze da'k hén moeten doen om dat te koopen !"

"Héwé, smijt toen joen zeunen deur de venster !" snauwde Steffe ...

"Je hét oltijd é boft, da 'je geen ruuze hadde om den dienen te koopen !"

KWAAK

Opmaak en druk : Drukkerij Schoonaert, Roesbrugge

DE IJZERBODE

Verantwoordelijke uitgever :
Drukkerij Schoonaert
Bergenstraat 1
8972 Roesbrugge
tel. 057/30 03 79
385-0056775-93

INFORMATIEBLAD voor de DIEPE WESTHOEK
met bijdragen over regionale en populaire wetenschap
29e Jaargang Nr. 9 september 1999
Afgiftekantoor 8972 Roesbrugge

Wordt maandelijks
gratis verspreid in :
Roesbrugge - Haringe
Proven - Krombeke
Stavele - Beveren - Watou
Jaarabonnement : 300 fr.

Een omstreden onderwerp

IS DE HOP EEN GENEESKUNDIGE PLANT?

Prof. J. Lemli (Leuven) versus prof. D. de Keukeleire (Gent)

Op het einde van de vorige eeuw besloegen de hopvelden in de Poperingse regio ongeveer 2000 hectaren. In 1973 waren er nog 890 ha; in 1984 nog 650, nu nog 215 ha. In de laatste jaren was het niet meer mogelijk de uitbatingskosten te recupereren, en verdwenen tal van die typische stakenvelden, met hun naar de zon toeklimmende groene ranken. Omdat de Belgische bierbrouwers blijkbaar maar weinig belangstelling betonen voor onze inlandse hop, werd om de teelt toch enigszins in stand te houden, gezocht naar alternatief gebruik. Hop kon wellicht ook in andere producten dan bier, aangewend worden. Onder meer in de farmacie. Maar is hop wel een geneeskundige plant?

Een stukje geschiedenis

Voor zover we weten werd hop voor het eerst beschreven door Plinius de Oudere, een Romeinse encyclopedist, die de dood vond bij de uitbarsting van de Vesuvius, in het jaar 79. In hoofdstuk 15 van boek 21 van zijn *Naturalis Historia* die pas na zijn dood werd uitgegeven, vermeldt hij - in het Latijn natuurlijk - de hop als sierplant, als geneeskundig kruid, en tevens als groente. Wat dit laatste betreft heeft hij het speciaal over hopscheuten, die in de jongste tijd als delicatesse in de gastronomie weer naam hebben gekregen, en in onze Poperingse restaurants in smakelijke schotels worden opgediend.

De Griekse medicus Claudius Galenus, die leefde in de 2de eeuw na Christus, na Hippocrates de bekendste arts van de Oudheid, werkte met een hele reeks medicijnen die uit planten waren bereid, waaronder hop. In welke gevallen hop werd aangewend is echter niet duidelijk.

Maar ook in de Middeleeuwen bleef de hop in de geneeskunde een zekere faam bewaren. We weten dat reeds Avicenna (980-1037) arts in Bagdad en lijfarts van verscheidene kaliefen, die een uitvoerig compendium der geneeskunde schreef, meende dat hop curatieve eigenschappen bezat. Ook de kluizenaarster en kloosterzuster Hildegarde van Bingen (1098-1179), misschien beter bekend als de heilige Hildegarde, die een boek over geneeskruiden samenstelde, kende aan de hop een helende werking toe. Zij zou de hop gebruikt hebben tegen de zwarte gal. Paracelsus (1493-1541), de alternatieve Zwitserse medicus, die veel plantaardige geneesmiddelen ontdekte, zou op de hoogte geweest zijn van de kalmerende werking van de hopplant.

In de *Herbarijs*, een tractaat van 33 bladzijden, van een onbekende auteur, gesteld in het Middelnederlands, want het dateert van de 14de eeuw, dat voornamelijk handelt over planten in de geneeskunde, is er met enkele woorden sprake van de hop, waarvan gezegd wordt dat het bepaalde levenssappen die ziekten veroorzaken, verdrijft. (1)

In 1542 verscheen te Bazel een baanbrekend botanisch werk, waarin een 500-tal plantensoorten in het Latijn werden beschreven, en waarin tevens 512 prachtige houtsneden van plantenafbeeldingen voorkwamen. Het boek was samengesteld door een doctor in de medicijnen, Leonhaert Fuchs, professor in de geneeskunde aan de universiteit van Tübingen, een geleerde met internationale faam (de bekende Fuchsia is door Linnaeus naar hem genoemd). Een jaar later zorgde Fuchs voor een Duitse vertaling van dit werk. In dat boek bespreekt doctor Fuchs ook de hop. Daarover zegt hij dat de hop het bloed reinigt en purgeert, de gal afdrijft, waterafdrijvend en laxerend werkt. Ook in het kraambed zou de hop haar verdienste hebben, want zo schrijft Fuchs: "zij ontsluit de moeder", terwijl de wortel van de hopplant aan te raden is tegen verstopping en ongemakken van de lever en de milt.

Ook in 1543 verscheen van dit werk een Nederlandse vertaling, onder de titel, *Den nieuwen Herbarius,* blijkbaar van de hand van de toen 25-jarige Mechelaar Rembert Dodoens. In 1554 publiceerde diezelfde Dodoens, die intussen te Mechelen stadsgeneesheer was geworden, zijn overbekend *Cruijde-Boeck,* een werk van 818 bladzijden, waarin niet minder dan 1060 planten werden beschreven en toegelicht aan de hand van 715 gedetailleerde houtsneden. Om zijn wetenschappelijke waarde werd het niet alleen meerdere malen herdrukt, maar ook vertaald in het Frans en het Engels. Nog in 1792 kwam er een Japanse vertaling. Dodoens kent de hop dezelfde geneeskundige eigenschappen toe als Fuchs, maar voegt eraan toe dat zij aan te bevelen is tegen langdurige koortsen zowel als tegen schurft en andere huidziekten.

Wel is het verwonderlijk dat noch Fuchs, noch Dodoens de slaapverwekkende eigenschap van de hop vermelden. Nochtans was het weldra gebruikelijk om bij slapeloosheid hoofdkussens in het bed aan te brengen die gevuld waren met hopbellen. Het verhaal bestaat dat de Engelse koning Karel II (17de eeuw) op dergelijke kussens zou geslapen hebben.

→

Nog later, wordt er in de *Farmacopee* van 1747 vermeld dat hop waterafdrijvend is, dat de bellen en de zaden de maag versterken, de maandstonden bevorderen en het bier zijn bitterheid geven en beletten dat het vroegtijdig zuur wordt.

Hop in de homeopathie

Afgezien van de slaapverwekkende of kalmerende eigenschappen van de hop, die de mens tijdens zijn verblijf in hopvelden en -asten zou ontdekt hebben, is alles wat in zgn. wetenschappelijke werken, uit vroegere eeuwen, over de hop stond geschreven, in vage geruchten doorverteld en tevens in de hedendaagse volkse medische literatuur vermeld.

Net als dat bij zoveel andere planten het geval is, worden aan de hop een hele reeks curatieve eigenschappen toegekend, die steunen op kwakzalversverhalen, die van mond tot mond werden overgeleverd, maar die nooit door klinisch onderzoek zijn bevestigd.

De bekende Zwitserse natuurarts en gezondheidsprofeet, doctor Vogel die eigenlijk geen dokter was, (2), liet in 1952 een uitgebreid populair boek verschijnen, in het Duits, dat nu in veel talen is vertaald, ook in het Nederlands, onder de titel *De kleine dokter*. In dit werk waarin er bestendig sprake is van geneeskrachtige kruiden en homeopathische bereidingen, wordt thee van hop voorgeschreven tegen seksuele overprikkeling en slapeloosheid.

Maar er is meer. Ik heb kunnen vaststellen dat het laboratorium *Omnium Mercur* te Brussel, hop aanwendt in een bepaalde homeopathische samenstelling als sedativum, bij algemene zenuwuitputting, neurasthenie en hypochondrie (droefgeestigheid). Terwijl het homeopathisch laboratorium *Unda* hop gebruikt voor "bijnierdeficiëntie met seksuele stoornissen".

En in de allopathische geneeskunde?

Niettegenstaande sedert april 1990 niet minder dan 420 homeopathische geneesmiddelen bij ons formeel werden erkend, zijn er toch nog heel wat medici die niet overtuigd zijn van de therapeutische werkzaamheid van de homeopathische medicatie. Omdat ze met hun sterke verdunningen zelfs geen molecule actieve stof meer bevatten en hun curatieve eigenschappen zouden putten uit de zgn. potentiëring of het krachtig schudden van de oplossingen.

Voor hen moet ik erop wijzen dat ook in de allopathische geneeskunde de geneeskracht van hop au sérieux wordt genomen. In het bekende werk *Systematische Fytotherapie* van apotheker J. Meere, (3) staat er dat hop gunstig aangewend wordt ter versterking van het zenuwstelsel, bij slapeloosheid, bij nerveuze gastro-pathieën, nerveuze hartklachten, ritmestoornissen, lichte depressies, tenslotte ook bij seksueelneurotische aandoeningen. In feite een nadere bepaling of varianten van de van oudsher beschreven kalmerende werking van de hop.

In de apotheek is hop voor infusie te koop in dozen. Tegen slaapstoornissen, angst, zenuwachtigheid bestaan er ook capsules op basis van hop. Er zijn ook druppels en dragees tegen zenuwachtigheid en slapeloosheid, op basis van hop, valeriaan, melisse, passiflora, St-Janskruid, enz., of op basis van alleen maar hop- en valeriaanextract.

En de resultaten?

Ten onrechte wordt wel eens gedacht dat sommige bieren slaapverwekkende eigenschappen hebben tengevolge van de hop die erin verwerkt is. Het is evenwel aan het alcoholgehalte te wijten dat het slaperige gevoel optreedt. Immers in het bier wordt er maar zeer weinig hop gebruikt, maximum anderhalve gram per liter, terwijl bovendien bij het kookproces de actieve bestanddelen grotendeels vernietigd worden.

Uit proefnemingen is gebleken dat de testuitslagen inzake slaperigheid het meest positief waren bij gebruik van de volle, hoogrijpe bellen. Hopconcentraat of -extracten geven veel minder resultaat. Vermoed wordt dat de bewerkingen zoals distillatie en vriesdroging hier niet vreemd aan zijn. Wat aannemelijk is als men weet dat vastgesteld is dat de actieve bestanddelen in practisch alle gevallen terug te vinden zijn in etherische oliën en in de bitterzuren die aanwezig zijn in de geelkleurige lupiline. Dit is een afweerstof, een verdedigingsmiddel, tegen schimmels en parasieten. Bij de meeste planten zitten de afweerstoffen in zeer kleine hoeveelheden in de cellen. Bij de hop integendeel zitten de afweerstoffen in externe organen, onder de schutbladeren van de hopbellen. De concentratie is er zeer hoog. Dat gele poeder is goed voor ongeveer 30 procent van het gewicht van een gedroogde hopbel.

Andere eigenschappen van de hop

Afgezien van zenuwbedarende en slaapverwekkende eigenschappen zou de hop tevens een bacteriostatische of antibacterische werking hebben. Men weet immers dat hop in het bier niet alleen een krachtige smaakmaker is, maar tevens de houdbaarheid ervan bevordert. Daaruit zou af te leiden zijn dat hop micro-organismen doodt.

Hoewel er bijna nooit een volledige onderdrukking van de micro-organismen werd bereikt, behaalde men behoorlijke resultaten vooral bij zgn. grampositieve bacteriën (strepto- en staphilokokken, tuberculosebacillen, enz.). Op gramnegatieve organismen (salmonella, dysenterie, typhus- en paratyphusbacillen) was het succes heel wat kleiner. Bepaalde zuren die in de hop aanwezig zijn zouden voor die antibacterische werking verantwoordelijk zijn. Daarom wordt ook wel eens gezegd dat hop een natuurlijk antibioticum is.

Maar daarmee is de kous niet af. Aan de

Prof. dr. J. Lemli

hop wordt tevens een hormonale werking toegeschreven. Er wordt beweerd en beschreven dat de hopplukster na enkele dagen plukken, steevast last kregen van pijnlijk gespannen borsten en een onregelmatige menstruatie. Nog moeilijk te controleren aangezien sedert meer dan 35 jaar de hoppepluk machinaal gebeurt.

In een nummer van *Svensson Natuurboetiek*, werd vermeld dat er plantaardige stimulerende stoffen gewonnen worden uit hop en tarwekiemen, die een krachtige, lokale fysiologische werking uitoefenen op de vrouwelijke borst. En dat van de 42 vrouwen die een van hun producten hebben gebruikt waarin dergelijke extracten voorkwamen, er 2 waren met een spectaculair resultaat; 21 met duidelijk resultaat; 14 met gemiddeld resultaat en 5 zonder resultaat. De effectkansen zijn dus aanzienlijk.

In de wetenschappelijke literatuur wordt wel vermeld dat tijdens medische observatie van hoppeplukster vastgesteld werd, dat bijna alle vrouwen uit het gezelschap, onafgezien van hun individuele cyclus, binnen de drie dagen begonnen te menstrueren. Een andere eigenschap van hop zou een heilzame invloed zijn op menopauzestoornissen. Maar vrouwenartsen twijfelen aan al die effecten van hop of lupiline op het vrouwelijk organisme. Wel werd beweerd dat er in hop fytohormonen aanwezig zijn die de lichaamsoestrogenen stimuleren en hun werking activeren. Maar het gaat om zeer kleine of zelfs te verwaarlozen hoeveelheden. Zo'n 2 tot 30 mg oestrogeen per 100 gr hop. Zodat men zich afvraagt of deze lage dosis een ingrijpende werking heeft op het menselijk lichaam. Proeven met dergelijke dosissen bij gecastreerde witte muizen gaven geen enkel positief resultaat.

(vervolg blz. 582)

HET NEDERLANDS IN DE WETENSCHAP EN HET ONDERWIJS (10)

R.A. Blondeau

De eerste organieke wet op het universitair onderwijs

Reeds vroeg was er in onze gewesten sprake van hoger onderwijs door de oprichting van de universiteit te Leuven in 1425, ook al was dit maar de 46ste universitaire stichting in Europa. Maar de Leuvense universiteit werd in 1797 door de Fransen afgeschaft. In haar plaats kwamen een soort hogere beroepsscholen.

De eerste organisatie van hoger *rijksonderwijs* in België kregen we in de zgn. "Hollandse Tijd", onder Willem I, met niet minder dan drie instellingen: te Leuven, Gent en Luik, naar het voorbeeld van de bestaande toestand in het Noorden waar men universiteiten had te Leiden, Groningen en Utrecht.

De studentenbevolking aan de Zuid-Nederlandse universiteiten was groter dan die in het Noorden: 1557 tegen 1441. Waarbij we echter moeten rekening houden dat België 3,5 miljoen inwoners telde tegenover 2 miljoen in het Noorden. Zodat we verhoudingsgewijze toch in de minderheid waren.

Doordat na de omwenteling van 1830, de vrijheid van onderwijs in de grondwet werd ingeschreven, achtte de liberale staatsman Charles Rogier, om die vrijheid niet te laten ontaarden (d.w.z. : de greep van de geestelijkheid op het onderwijs te matigen) het nodig op 31 juli 1834 een wetsontwerp in te dienen tot regeling van het lager, middelbaar en hoger onderwijs.

Wat het hoger onderwijs betrof, was er in dit voorstel voorzien:
- dat er slechts twee rijksuniversiteiten zouden blijven, nl. te Gent en te Luik;
- dat Frans (in de plaats van het Latijn) voortaan de voertaal zou zijn in het hoger onderwijs;
- dat er de graden zouden toegekend worden van kandidaat en doctor;
- dat de examens niet door de universiteit zouden afgenomen worden, maar door een centrale commissie te Brussel (met de bedoeling hier vertegenwoordigers van de regering te laten deel van uitmaken.)

Niettegenstaande moeizame besprekingen en meerdere amendementen bleef het voorlopig bij een ontwerp. Men was het er alleszins over eens dat er geen behoefte was aan drie universiteiten. Sommigen wilden er voor het hele Belgische grondgebied maar één; anderen niet meer dan twee. Maar enkele maanden later, met het tot stand komen van de twee vrije universiteiten, te Mechelen en te Brussel, had men er plots vijf! Toen achtte men een wettelijke regeling van het hoger onderwijs dringend nodig.

Het wetsontwerp van Rogier werd herkauwd en leidde tot de wet van 27 september 1835. De vroeger geformuleerde principes werden er weerhouden. Er kwamen twee rijksuniversiteiten, te Gent en te Luik, deze van Leuven werd afgeschaft. Er was niet langer bepaald dat het Frans de voertaal zou zijn van het hoger onderwijs dat was het vermelden niet waard, men beschouwde het als normaal. De toegang tot de universiteiten was vrij, zonder voorwaarden inzake leeftijd of voorafgaande studie.

Nu er te Leuven geen rijksuniversiteit meer bestond, werd op 15 oktober de katholieke universiteit van Mechelen, aldaar overgebracht. De Leuvense stadsmagistraat stelde zeven gebouwen van de oude universiteit ter beschikking. De katholieke universiteit ontving geen rijkssubsidies en de middelen van bestaan dienden voort te komen uit de door de studenten betaalde gelden maar voornamelijk uit de liefdadigheid van de gelovigen. (93) Afgezien van de vier faculteiten die ook aan de rijksuniversiteiten bestonden, was er ook nog de faculteit theologie. Op 1 december 1835 werd deze universiteit plechtig geïnstalleerd, in de grote aula van het Pauscollege.

Te Leuven ging aanvankelijk de meeste aandacht naar de faculteit theologie. Tot in 1849 was er een gemeenschappelijk eerste jaar voor de Letteren en Wijsbegeerte, samen met de Wetenschappen, wat niet getuigt van een ver doorgedreven specialisatie. Maar Leuven was de enige universiteit die colleges gaf in de Nederlandse taal- en letterkunde. Deze leerstoel werd - net als het jaar voordien te Mechelen - toevertrouwd aan kanunnik Jan-Baptist David. Aan de rijksuniversiteit van Gent, waar wetenschappen terug op het programma stonden, werden alle wetenschappelijke vakken, die er in 1816 waren ingevoerd, opnieuw gedoceerd: wiskunde, scheikunde, natuurkunde, sterrenkunde, dierkunde en plantkunde. Daarbij kwamen als nieuwe vakken: mineralogie en geologie. Dat bracht een aanzienlijke uitbreiding van (Franstalig) personeel met zich mee, waaronder verscheidene professoren van Franse origine (H. Moke, Fr. Huet, M. Magrin, N. Le François, A. Lamarle, A. Bommart). Maar vanaf 1835 werd er ook tweemaal in de week college gegeven in de geschiedenis van de moderne literatuur en de Nederlandse letterkunde door Jan-Hendrik Bormans (94), tot hij in 1838 hoogleraar werd te Luik.

Het onderwijs aan alle Belgische universiteiten was er theoretisch en encyclopedisch. Van onderzoek en persoonlijke activiteit bij de studenten was er nog lang geen sprake.

De eerste Vlaamse eisen.

Frankrijk was er niet alleen in geslaagd de bufferstaat der Nederlanden uiteen te laten vallen, maar de Franse inmenging in België

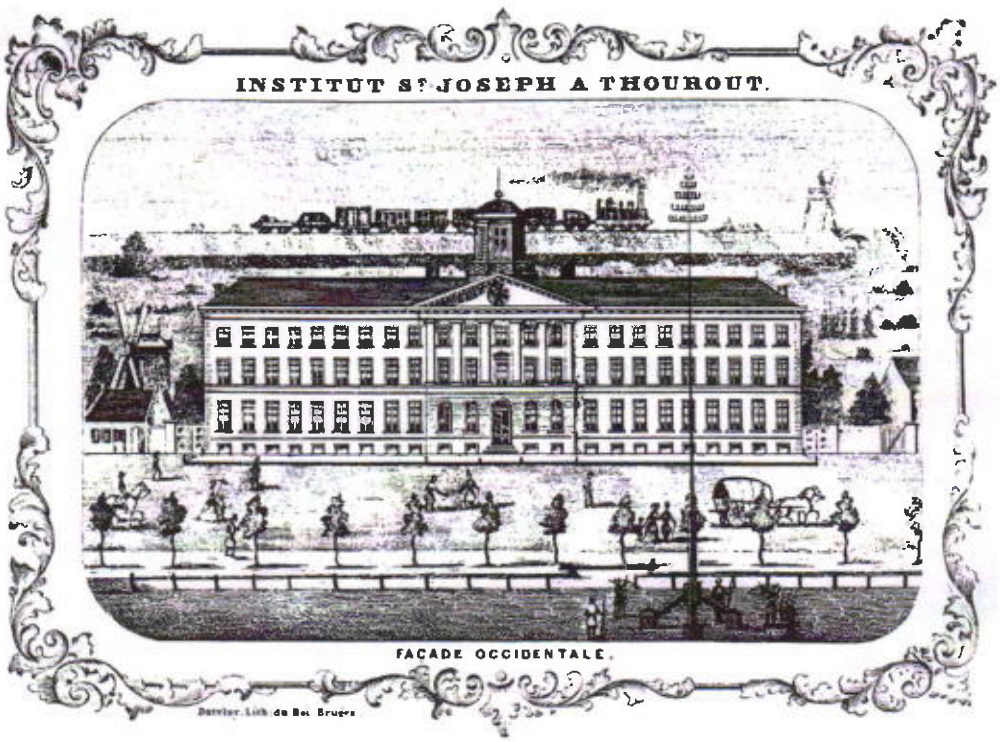

Het voorgebouw van de Normaalschool te Torhout in 1850.

was dermate groot, mede dank zij het overwicht der Franse cultuur, dat menigeen onze zuiderbuur van annexionisme verdacht. Toch stelden tal van Belgische staatslieden alles in het werk om de Belgische nationaliteit stevig te grondvesten. Aan Metternich, de architect van de Europese herverdeling na Napoleon Bonaparte, die met lede ogen de splitsing van de Nederlanden had aanschouwd, maar de grote mogendheden niet bereid gevonden had om in te grijpen, schreef Leopold I: "dat hij gekomen was om ons land te behoeden voor opslorping door Frankrijk".

Hoewel de Vlaamse taal nog steeds een samenraapsel was van dialecten, amper gedragen door een elementair-folkloristische literatuur, werd deze toch van overheidswege ondersteund, om te bewijzen dat België eigenlijk geen zuivere Franstalige natie was.

Reeds tegen het einde van 1830 verscheen er in *De Antwerpenaar* van Jan F.C. Verspreeuwen ([95]) een protest tegen de verfransing van het universitair onderwijs te Gent, en in 1831 kwam er een pleidooi voor een Vlaamse universiteit aldaar, van de Fransprekende Luxemburger Charles Antoine Tandel. ([96]) De eerste schuchtere stappen in een strijd die nog een eeuw lang zou duren.

Jan-Baptist David (1801-1866) die nog vóór zijn priesterwijding tot bewaker-hulpleraar was aangesteld in het atheneum te Antwerpen, had het al vroeg moeilijk met de heersende spraakkunst- en spellingsverwarring, die - na 200 jaar scheiding - tot stand gekomen was tussen het Noorden en het Zuiden. In het Noorden had men een Nederlandse cultuurtaal, met een van regeringswege erkende spelling en spraakkunst; terwijl in het Zuiden het Nederlands verworden was tot nergens aanvaarde plaatselijke volkstalen. In 1823, het jaar van zijn priesterwijding en dus nog in de zgn. Hollandse tijd, publiceerde David een boekje ten behoeve van zijn leerlingen, getiteld: *Eenige regelen over de Vlaemsche tael, byzonderlyk de spelling en het maken van de tyden der werkwoorden betreffende, in dewelke men de spelling van de Heere Siegenbeek ([97]) gevolgd heeft.*

Na 1830 werd David "principaal" (directeur) van het Mechelse stadscollege. In tegenstelling met vele andere inrichtingen van middelbaar onderwijs werden er door hem twee verplichte leergangen Nederlands gegeven.

In 1832 heeft Philip Blommaert ([98]) zijn *Aenmerkingen over de verwaerloozing der Nederduitsche tael* gepubliceerd, en in 1833 liet Jan-Baptist David het eerste deel van zijn *Nederduytsche Spraekkunst* verschijnen, waar hij in het voorbericht de spraakkunst- en spellingsverwarring betreurde en er op wees dat de leerlingen van het middelbaar onderwijs zelfs de beginselen van hun moedertaal niet kenden.

Op aandringen van Jan-Baptist David en Jan-Frans Willems werd op 6 september 1836 een prijsvraag uitgeschreven om tot een eenparigheid in de spelling te komen. Dit werd ondersteund door de enkele maanden voordien opgerichte *Maetschappy ter bevordering der Nederduytsche Tael en Letterkunde.* Maar het was het begin van een jarenlange discussie - men spreekt van de spellingsoorlog - over het al of niet overnemen van de Noord-Nederlandse orthografie.

In januari 1840 werd op initiatief van F.A. Snellaert ([99]) en Ph. Blommaert van uit Gent een soort volksraadpleging ontworpen, waarbij gevraagd werd om het gebruik van het Nederlands in te voeren in de rijksadministratie, in de gemeentelijke en provinciale besturen, in de rechtbanken, in de Gentse universiteit en in de openbare scholen. Ongeveer 13000 handtekeningen op 214 verzoekschriften, uit 170 gemeenten werden ingezameld ten behoeve van Kamer en Senaat. Maar de kwestie werd in de Kamer op 30 mei 1840, in alle stilte afgevoerd, zonder de minste toegeving en zonder dat er een openbaar debat aan te pas kwam. De stem van het Vlaamse volk was nog veel te zwak, en de ongeletterde volksmens, die onder de indruk was van de suprematie van de Franse taal (die hij niet eens kende) begreep het belang niet van het petitionnement.

De wet op het lager onderwijs

Reeds in zijn wetsontwerp van 31 juli 1834 had Ch. Rogier, minister van Binnenlandse Zaken, voorstellen gedaan om in elke gemeente van staatswege een lagere school op te richten. Maar tot een wet is het niet gekomen.

Om beter onderwijs te verstrekken in de bestaande kleine scholen, waar op dat ogenblik meestal onbevoegde leerkrachten bedrijvig waren, en bij gebrek aan tussenkomst van staatswege, gingen de Belgische bisschoppen weldra over tot de oprichting van normaalscholen voor de vorming van onderwijzers.

Het begon in april 1836, onder impuls van de toenmalige bisschop van Luik, Mgr. van Bommel, die op het Klein Seminarie van Rolduc (Kerkrade in Limburg aan de Duitse grens) een normaalschool oprichtte. Het jaar daarop organiseerde de provincie Henegouwen, bekrachtigd door het koninklijk besluit van 25 augustus 1837, wedstrijden voor onderwijzers. Kort daarop zouden de provincies Antwerpen, Brabant, Luik en Luxemburg volgen.

Intussen was op 6 juni 1836 te Roeselare, door Mgr. F.R. Boussen, als afdeling van het Klein Seminarie, een normaalschool geopend. Daar zouden toekomstige onderwijzers naast aanstaande priesters een godsdienstige vorming en een beroepsopleiding krijgen. De leerlingen konden er gelijktijdig een opleiding volgen van koster en/of organist, een tel begeerde bijverdienste voor vele (onderbetaalde) onderwijzers. Aan de Roeselaarse normaalschool telde men bij de start, in 1838, reeds een dertigtal leerlingen, waarvan er 27 het jaar daarop in hun examen slaagden.

Tot aan de Gemeentewet van 30 maart 1836 waarbij aan de gemeenten een ruime autonomie was toegekend, was het lager onderwijs praktisch uitsluitend in handen van de geestelijkheid. Immers, onmiddellijk na 1830 had het Belgisch episcopaat besloten een kosteloze lagere school in elke parochie op te richten. ([100]) Maar eens de gemeentewet gestemd, zijn tal van gemeenten zich toch ook om het schoolwezen gaan bekommeren. Van regeringswege achtte men de tijd gekomen om daartoe een wettelijke regeling uit te vaardigen. Besprekingen in Kamer en Senaat streefden ernaar zowel de Liberalen als de Katholieken te bevredigen. Men kwam tot een compromisoplossing, die juist daardoor tot een stabiele ontwikkeling van het lager onderwijs zou leiden.

Bij de organieke wet op het lager onderwijs, die tot stand kwam op 23 september 1842, werden de gemeenten verplicht een lagere school op te richten. Maar het was tevens toegelaten bestaande scholen aan te nemen, die met overheidsgeld zouden gesubsidieerd worden. De verplichting werd opgelegd gratis onderwijs te verstrekken aan behoeftige kinderen, terwijl alleen pedagogisch opgeleide onderwijzers voor een benoeming in aanmerking kwamen. Daartoe was de oprichting van twee lagere normaalscholen, één in Vlaanderen en één in Wallonië, voorzien.

De nieuwe wet aanvaardde het beginsel dat de godsdienst de grondslag was van het onderwijs. De vakken godsdienst en moraal kregen dan ook de ereplaats op het nog beperkte leerprogramma, dat verder bestond in het leren lezen en schrijven en elementaire rekenkunde. Maar alleen de katholieke godsdienst - de godsdienst van de meerderheid - kwam hiervoor in aanmerking.

Tegen de wens van de katholieken werd het recht van benoeming en afzetting van onderwijzers uitsluitend aan de gemeenteraden overgelaten. De geestelijkheid kreeg alleen toezicht op het godsdienstonderwijs, maar niet op de andere vakken of leerboeken. De Staat nam de bezoldiging van de leerkrachten op zich, maar eiste ten minste twee jaar studie om het onderwijzersdiploma te behalen. De toen reeds bestaande zeven Bisschoppelijke Normaalscholen, die gevestigd waren te Roeselaere, Sint-Niklaas, Sint-Truiden, Saint-Roche, Bonne Espérance, Malonne en Bastogne, bleven behouden. Er waren vier studiejaren voorzien, waaronder twee voorbereidende jaren, omdat de leerlingen meestal te weinig geschoold waren, in het bijzonder te weinig Frans kenden, om de twee volgende jaren, die hoofdzakelijk in het Frans gegeven werden, te kunnen volgen. ([101])

►

In 1844 kwamen de twee rijksnormaalscholen tot stand, te Lier en te Nijvel. Zowel in de rijksnormaalscholen als in de vrije kweekscholen werd door de wet van 1842 godsdienst en zedenleer vooraan geplaatst in de opleiding van de onderwijzer. Tot in 1879 was de directeur van de rijksnormaalscholen ten andere een priester. ([102])

Het opleidingsprogramma omvatte afgezien van godsdienst en gewijde geschiedenis, moedertaal en Frans, rekenkunde en metriek stelsel, begrippen van land- en tuinbouw, aardrijkskunde en geschiedenis, voornamelijk van België en tenslotte enkele begrippen van boekhouden. In 1846 werd de normaalschool van Roeselare overgebracht naar Torhout. Einde 1848 werd besloten beurzen toe te kennen aan meisjes die onderwijzeres wilden worden. Men zou daartoe in elke provincie één of twee instellingen oprichten, die met de opleiding van onderwijzeressen waren belast.

De organisatie van het middelbaar onderwijs

Van de drie takken van het onderwijs was de toestand van het hogere (in 1835) en dat van het lagere (1842) reeds geregeld. Maar voor het officiële middelbaar onderwijs was en nog niets gebeurd, niettegenstaande de Liberalen - die zich in 1846 als politieke partij hadden gegroepeerd - daar veel belang aan hechtten. Vóór 1850 bestonden er 24 scholen met middelbaar onderwijs, die onder staatstoezicht stonden (8 athenea en 16 gemeentelijke colleges), naast 53 vrije instellingen (19 bisschoppelijke colleges, 9 jezuïetencolleges, 8 colleges van kloosterorden, 8 seminaries, 4 vrije gemeentelijke colleges en 5 private instellingen).

Reeds in 1846 had de liberaal Sylvain van de Weyer een organieke wet op het middelbaar onderwijs uitgewerkt, waarbij de oprichting van tien nieuwe athenea en twaalf gemeentelijke colleges, onder staatstoezicht waren voorzien. Tevens wenste hij het godsdienstonderricht in de scholen toe te vertrouwen aan leken. Het verzet van de katholieken had de uitvoering ervan verhinderd. In 1847 werd door het liberaal kabinet onder leiding van Ch. Rogier hoger normaal onderwijs ingevoerd in de universiteiten van Luik en Gent, om leraars te vormen voor athenea en colleges. Te Luik zou er gezorgd worden voor de opleiding van leraars talen, geschiedenis en aardrijkskunde. Te Gent voor leraars wetenschappen en wiskunde.

Bij de wet van 1 juni 1850 werden dan toch tien koninklijke athenea en vijftig rijksmiddelbare scholen opgericht. Godsdienstonderricht was er voorzien, met de hulp of onder het toezicht van de geestelijkheid, maar toch met een dusdanige beperking dat door de geestelijkheid elke medewerking werd geweigerd.

In de poësisklas van het Gentse atheneum werd op 21 februari 1852 op initiatief van Julius Vuylsteke, V. van Wilder en I. Haemelinck de Vlaamse studentenkring " 't Zal wel Gaan" gesticht. Het volgende jaar in oktober komt " 't Zal wel Gaan" over naar de universiteit. Een groep studenten richt zich tot de rector met het verzoek een Nederlandstalige leergang te organiseren. Omdat hieraan geen gevolg werd gegeven werd op 3 januari 1854 door honderd studenten van de Gentse universiteit een verzoekschrift gericht aan de minister van Binnenlandse Zaken F. Piercot om "une chaire de langue et littérature flamande" op te richten. Voornamelijk dank zij de steun van de katholieke volksvertegenwoordiger P. De Decker zou er een facultatieve "cours de littérature flamande" worden toegewezen aan prof. C.P. Serrure ([103]), die reeds vaderlandse geschiedenis aan de universiteit doceerde, bijgestaan door J.F.J. Heremans ([104]), atheneumleraar te Gent. De historicus Paul Fredericq ([105]) noemde het "de eerste bres geschoten in de citadel der Fransche wetenschap in Vlaanderen". ([106])

Volgende keer:
De Grievencommissie;
De Katholieke Congressen van 1863 en 1864;
De schoolstrijd.

Noten:

(93) R. Aubert, e.a. *Universiteit Leuven 1425-1975*, Leuven, 1976, p. 223.

(94) Jan-Hendrik Bormans (1801-1878), afkomstig van Sint-Truiden. Aanvankelijk directeur van het gemeentelijk college te Hasselt. Was al vroeg bekommerd om de verbetering van het moedertaalonderwijs. Werd in 1838 hoogleraar te Luik in de klassieke talen. Vanaf 1851 doceerde hij er ook Nederlandse literatuur.

(95) Jan F. Verspreeuwen (1807-1860) van Mechelen, liberale orangist en studiemeester. Was vanaf 1851 leraar Nederlands aan het atheneum te Antwerpen.

(96) Charles, A. Tandel (1801-1854), leraar en bibliothecaris aan de Krijgsschool.

(97) Matthijs Siegenbeek (1774-1854), predikant en hoogleraar te Leiden. Ontwierp in 1804 de Siegenbeekse spelling, die in Nederland in zwang bleef tot de invoering van de spelling van De Vries en Te Winkel in 1883.

(98) Philip Blommaert (1808-1871), studeerde rechten te Gent. Een der eerste voorvechters van de Vlaamse Beweging.

(99) Ferdinand A. Snellaert (1809-1872 van Kortrijk, deed medische studie te Utrecht, en werd officier van gezondheid. Studeerde naderhand medicijnen aan de universiteit van Gent. Vestigde zich aldaar als huisarts. Vooraanstaand strijder voor het Nederlands in België.

(100) A. Simon, *Réunion des évêques de Belgique, procès verbaux 1830-1867*, Leuven-Parijs, 1960, p. 22.

(101) R. Feys, L. Timmerman, *Algemene historiek van de normaalschool*, in : 150 jaar Normaalschool Torhout, Jubileumbrochure 1838-1988, p. 7.

(102) A. Hermans, *De onderwijzersopleiding in België 1842-1884. Een historisch-pedagogisch onderzoek naar het gevoerde beleid en de pedagogisch-didactische vormgeving*, Studia Paedagogica. New Series 7. Leuven, Universitaire Pers, 1985, p. 286-293.

(103) Constant. P. Serrure (1805-1872) studeerde rechten te Leuven. Werd in 1836 hoogleraar te Gent voor de geschiedenis van België en de Middeleeuwen. Publiceerde veel Middelnederlandse teksten.

(104) Jacob F.J. Heremans (1825-1884), hulpbibliothecaris van de Antwerpse stadsbibliotheek. In 1844 leraar aan een college te Mechelen, daarna leraar aan het Gentse atheneum. Werd naderhand hoogleraar te Gent. Publiceerde studies, handboeken en bloemlezingen.

(105) Paul Fredericq (1850-1920), aanvankelijk leraar middelbaar onderwijs. Promoveerde in 1875 te Gent tot doctor in de geschiedenis. Werd in 1879 buitengewoon hoogleraar voor Nederlandse letterkunde te Luik. Kwam in 1883 naar Gent. Doceerde er bestendig in het Nederlands.

(106) P. Fredericq, *Schets eener Geschiedenis der Vlaamsche Beweging*, in: Vlaamsch België sedert 1830, uitgave Victor de Hoon-Fonds, nr. 2, Gent, 1906 p.78.

TOTAL
officieel verdeler

Blekerijweg 35
8972 Proven
Tel. 057/30 04 13
Fax 057/30 14 13

PETRAVER nv
Petroleumprodukten Andy Vermeersch

- ☆ Gasolie
- ☆ Diesel
- ☆ Petroleum
- ☆ Benzine
- ☆ Tankstation
- ☆ Oliën
- ☆ Smeermiddelen
- ☆ Kolen
- ☆ Brandhout
- ☆ Mazouttanks
- ☆ Butaan- & Propaangas

Wij verzekeren een snelle en trouwe bediening aan de laagste prijzen.

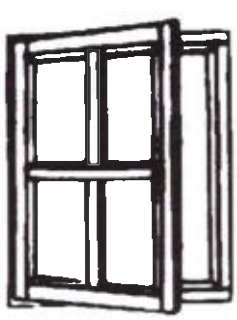

Schrijnwerkerij
Kristof REGHEERE

- Alle nieuwbouw en verbouwing
- Eigen fabricatie van ramen en deuren in hout
- Plaatsen van PVC-ramen, rolluiken
- Leveren en plaatsen van massieve binnendeuren
- Daktimmerwerken

Waaienburgseweg 59b
8972 Krombeke
Tel. 057/40 03 71
Fax 057/40 15 74

IS DE HOP EEN GENEESKUNDIGE PLANT ?

(vervolg van blz. 578)

Tenslotte werd er ook gezegd dat de hop de mannelijke geslachtsdrift zou stimuleren. Jaren geleden waren er in Duitsland hopcapsules in de handel, die de potentie zouden bevorderen. Een soort Viagrapil avant la lettre. Maar de productie werd gestaakt wegens gebrek aan resultaten.

Het onderzoek van prof. Denis de Keukeleire

Professor Denis de Keukeleire van de Gentse universiteit werkte een kwarteeuw op het Gentse laboratorium voor organische scheikunde, in een groep die wereldleider was wat betreft de vele stoffen die aanwezig zijn in de hop, en hun chemische structuur. Toen hij enkele jaren geleden overstapte naar de faculteit farmacie en daar de leerstoel farmacognosie (herkenning en beschrijving van de grondstoffen van de geneesmiddelen) ging bezetten, bracht hij zijn hopachtergrond mee. En hij besloot uit te zoeken welke stoffen verantwoordelijk waren voor de oestrogene activiteiten die traditioneel aan hop werden toegeschreven, om er medisch gebruik van te maken.

Hij zocht toenadering tot Stuart Miligan, een fysioloog die werkt aan King's College in Londen en onderzoek doet naar de werking van het voortplantingsstelsel, en wiens vrouw betrokken is bij een hopextractiebedrijf. Ze gingen samen, met steun van het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek, de oestrogenen in hop detecteren.

Gelijkaardige stoffen zijn ook terug te vinden in klaver en soja. In de Verenigde Staten slikken steeds meer 50-plussers sojaproducten. De vrouwen om postmenopauzale kwalen - osteoporose en opvliegers - te bestrijden, de mannen tegen prostaataandoeningen. De producten zouden ook beschermend werken tegen hormoonafhankelijke kankers, als borst-, baarmoeder- en prostaatkanker. (4)

Hopoestrogeen zou echter actiever zijn dan soja, maar 100 keer zwakker dan het medicament oestradiol, dat heden ten dage vaak voorgeschreven wordt aan vrouwen met zware postmenopauzale problemen.

Maar omdat er aanwijzingen zijn dat oestradiol het risico op kanker zou verhogen, meent prof. De Keukeleire dat de toekomst aan plantaardige oestrogenen voorbehouden is, die dat riskante neveneffect niet hebben. Er werden voor de ontwikkeling van dergelijke medicatie op basis van hop, door prof. De Keukeleire reeds contacten tot stand gebracht met het Gentse laboratorium Conforma. Er was een tijdlang sprake van te Poperinge een bedrijf op te zetten waar oestrogeen uit hop zou worden geëxtraheerd. Het werd voorgesteld als een project om de tanende hopteelt terug uit het slop te helpen. Maar het zou veel geld kosten, en het klonk zo ambitieus en futuristisch dat men er moeite mee had en de kans niet wilde wagen.

Onder de gunstige eigenschappen die verbonden zijn aan de hopplant, wordt er ook met veel nadruk gewezen op haar eetlustwekkende eigenschappen. Men motiveert dat als volgt : het zijn de bitterzuren die in de hop een rol spelen. Deze bitterheid prikkelt de maagwand en stimuleert dus maagsapafscheiding. De werking ervan kan vergeleken worden met die van allerlei kruiden in bekende aperitieven, zoals pastijs (anijs), vermouth en andere. Er is ook te Poperinge gepoogd een aperitief te ontwerpen op basis van hop, die in combinatie met de hopscheuten de restaurants eens te meer een lokaal tintje zou geven. Hopextract werd o.m. vermengd met groene vervenne, een likeur op basis van verbena. Het gaf een aparte smaak (coca-cola gaf dat aanvankelijk ook), en hoewel het geen investeringen vroeg, bleef het in zijn (vroeg)experimenteel stadium, in mengen en proeven, maar niemand heeft er zich aan gewaagd het te commercialiseren.

Om af te sluiten wil ik even toch ook wijzen op een nadeel die verbonden is aan de hop, namelijk de toxiciteit !

Volgens de bestaande literatuur zou het stuifmeel van hop, wanneer het in contact komt met de huid, *dermatitis* (huidontsteking die de diepere huidlagen aantast) kunnen veroorzaken. Het zou niet ongevaarlijk zijn voor personen die in hopvelden bedrijvig zijn : de plant zou irriterend werken op de slijmvliezen. Wie allergisch is voor hop kan een chronische eczeem opdoen.

Prof. J. Lemli versus prof. D. de Keukeleire

Er bestaat een officiële lijst van 360 planten die als voedingsmiddel of als medicatie in voorgedoseerde vorm (gelulen, tabletten, dragees, poeders, enz.) vrij verkocht worden.

De Academie voor Geneeskunde stelde een speciale Commissie aan om deze lijst grondig te onderzoeken. Uit dit onderzoek, is gebleken dat deze lijst ruim 50 planten bevat die potentieel toxisch (giftig) zijn, waaronder enkele klassieke laxeermiddelen uit het plantenrijk.

Toen ik vernam dat prof. Jozef Lemli van Leuven (die ik sedert 1985 persoonlijk ken) lid was van die onderzoekscommissie, vroeg ik hem wat hij dacht over de hop in de geneeskunde.

Prof. J. Lemli behaalde te Leuven het diploma van apotheker en apotheker-bioloog, respectievelijk in 1950 en 1951. Werkte enkele jaren als assistent aan de universiteit van Groningen en behaalde er de titel van doctor in de mathematische en biologische wetenschappen, in 1955. Het jaar daarop werkte hij aan de Leuvense universiteit, waar hij in 1967 de leerstoel van farmacognosie ging bezetten. In de jaren 1979-1982 en 1983-1989 was hij respectievelijk voorzitter en ondervoorzitter van het instituut voor farmaceutische wetenschappen van de K.U. Leuven. Hij is doctor honoris causa van de Sorbonne, lid van de Academie voor Geneeskunde van België en tevens lid van vele buitenlandse farmaceutische verenigingen. In 1993 kreeg hij de Sarton-medaille van de Interfacultaire leerstoel George Sarton van de Gentse universiteit.

In verband met mijn vraag, schreef prof. Lemli (brief van 6.3.1999) : "De hop is opgenomen in de lijst van de planten die als geneesmiddel met een speciaal dossier kan geregistreerd worden. Men schrijft aan de "gedroogde" plantendelen sedatieve eigenschappen toe, zonder dat hier in feite ernstige wetenschappelijke onderzoekingen bij de mens zijn uitgevoerd".

En hij vervolgt : "Volgens de wetenschappelijke literatuur zijn er in de "gedroogde" plantendelen en in de extracten van de hop geen werkzame sedatieve bestanddelen meer aanwezig, en is er ook geen toxiciteit meer te vrezen. Persoonlijk ben ik ervan overtuigd dat al deze preparaten volkomen onwerkzaam zijn en de zogenaamde sedatieve werking maar een placebo-effect is".

"Wat betreft de levende of vers geplukte hop, kan gezegd worden dat hiermee soms allergische verschijnselen optreden, en ook hoofdpijn door het inademen van de vluchtige olie die uit de oliekliеren verdampt bij de bewerking (bv. plukken, of zuiveren in gesloten lokalen). Alle andere verhalen zijn nooit wetenschappelijk bewezen. Bijvoorbeeld het voorkomen van oestrogeen is pure fantasie". Tot zover prof. J. Lemli.

De visie van prof. Lemli staat diametraal tegenover deze van prof. De Keukeleire. Of zijn de onderzoekingen en bevindingen van deze laatste nog niet voldoende in de wetenschappelijke wereld doorgedrongen ? Blijkbaar is er nog heel wat wetenschappelijk onderzoek nodig om precies alle eigenschappen van de hop te ontsluieren. Het is zeker niet aan mij om daar positie in te nemen.

Men zal voor de hop ongetwijfeld nog steeds haar grootste afzet bij de brouwerijen moeten zoeken. De inspanningen die te Poperinge worden gedaan om de kwaliteit van onze hop te verbeteren, moeten volgehouden worden. De resultaten zullen niet uitblijven.

Roger-A. Blondeau

(1) Prof. dr. L. Vandewiele heeft het manuscript uitgegeven en gecommentarieerd in een volumineus werk van meer dan 500 pagina's, dat verschenen is in de Verhandelingen van de Koninklijke Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België, in 1965.

(2) Alfred Vogel is op 1 oktober 1996, op 93-jarige leeftijd overleden. Hij was geen arts, maar een autodidact. Het epitethon "dr." ontleende hij aan een eredoctoraat.

(3) Apr. J. Meere, *Systematische Fytotherapie*, Kempische Boekhandel, Retie, 1985.

(4) Zie Bart Desomer, *Hop doet leven*, in het maandblad "Universiteit Gent", januari 1998, p. 27.

TE KOOP

• **FIETS** voor kotstudente. Tel. 057/30 15 96.

't Rozenhof

Vanaf 1 oktober 1999
heten de nieuwe uitbaters
Dieter en Carmen Saint Germain - Yde
u van harte welkom in 't Rozenhof.

Wij geven ook het startschot voor onze

SPECIALE HUWELIJKSACTIE

Wie zijn huwelijksfeest
in Gasthof 't Rozenhof wil vieren,
krijgt allereerst - naar aloude gewoonte -
de keuze uit één van onze drie geschenken :

Vervoer in een prachtige oldtimer-ceremoniewagen
(Cadillac Eldorado)

of

Vervoer in een bruidskoets

of

Uw eerste huwelijksnacht in een echte bruidssuite.

MAAR

Wie zijn reservatie vastlegt vóór 01-01-2000 maakt kans
om zijn huwelijksreis van één week te winnen
naar het zonnige Tenerife !!!

OBTERRESTRAAT 73 - 8972 PROVEN - Tel. 057/30 03 35

DRIEHONDERD KILOMETER VER VOOR DE PRIJS VAN TWEE MINUTEN DUISTERNIS.

Prof. dr. Theodoor, Ridder von Oppolzer (° Praag 1841 - † Wenen 1886), was in leven en welzijn hoogleraar aan de universiteit te Wenen en had tot op de seconde juist berekend dat de totale zonsverduistering - "Sonnenfinsternis" in zijn eigen taal - te Sermiers in de Champagnestreek zou plaats hebben op 11 augustus 1999 om halféén. Hij wist daarenboven dat dit spektakel aldaar twee minuten zou duren.

Samen met zijn studenten had deze bolleboos niet minder dan 8.000 zonsverduisteringen, tussen 1207 voor Chr. en 2163 na Chr. tot op de seconde juist berekend.

Daar het sedert 1433 geleden was dat dit uniek astronomisch fenomeen op aarde in onze contreien had plaats gehad en daar wij het jaar 2090 niet willen afwachten om zo'n eclips mee te maken zijn wij maar naar Sermiers gereden, het prachtige wijndorp in de Champagne.

Wij installeerden ons dank zij de hulp van viticulteur Gerard Fresne in de smalle schaduwstrook, waarin het te halféén spookachtig donker werd.

Het spektakel duurde inderdaad zo'n tweetal minuten en zal ons lang bijblijven.

De koeien gingen liggen, de vogels vlogen kriskras door elkaar, terwijl de wind kwam opzetten.

Twee minuten zaten wij in het donker in de schaduw van de maan. Voor ons lag de stad Reims badend in kunstlicht. In de Marnevallei zagen wij alleen de verlichte vensters van huisjes en boerderijen. De straatverlichting tekende de grote wegen.

De hoofdredacteur van ons blad, die als wetenschapshistoricus en sterrenkundige veel hierover gelezen en geschreven had, beleefde dit unieke spectakel als een must.

Met enkele beelden willen wij de entourage rond dit wonderlijk gebeuren verduidelijken.

Gingen de kippen op stok, de koeien tegen de vlakte en de vogels in één-en-al geharrewar, de homo sapiens gedroeg zich nog het raarst. Grote horden blokkeerden de wegen, zeulden met telescopen en ander materiaal naar verondersteld eenzame hoogten in de smalle schaduwstrook, waar het voor de gelegenheid zwart zag van soortgenoten.

Voor de redactie van *De IJzerbode* had Champagneboer, de heer en mevrouw Bernadette en Gerard Fresne een unieke plek gereserveerd. Hoog tegen een heuvelkam, aan de voet van wijngaarden hadden wij ons kantonnement opgeslagen. Veni, vidi, vinci. Wij *kwamen, zagen en ... genoten.*

Elie E. Balduck

Medewerkers en trouwe lezers van De IJzerbode kregen op de centrale lijn van de eclips op 11 augustus te Sermiers, tussen Reims en Epernay, een ideale plaats aan de voet van uitgestrekte eenzame wijngaarden van de Champagnestreek.

Nog enkele minuten voor de totale verduistering. Viticulteur Gerard Fresne is er blijkbaar niet gerust in.

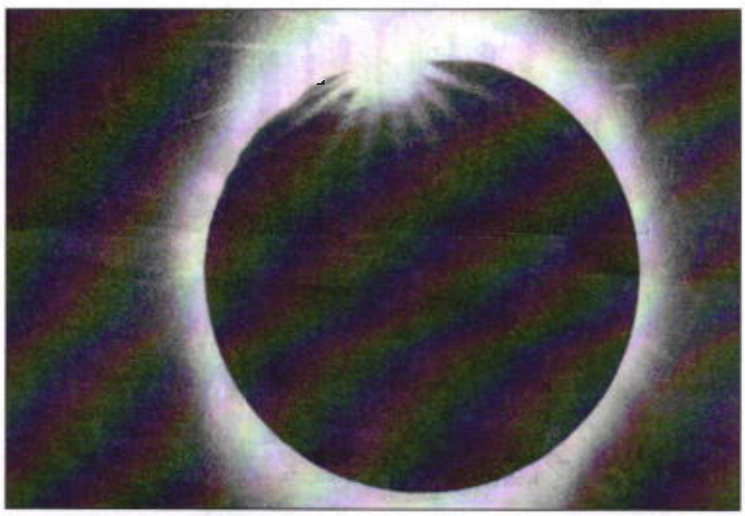

Vlak voor de totale verduistering bundelt het laatste zonlicht zich in een zgn. diamantring.

Het spektakel is voorbij. De wereld is toch niet vergaan. Laat de Champagne maar knallen.

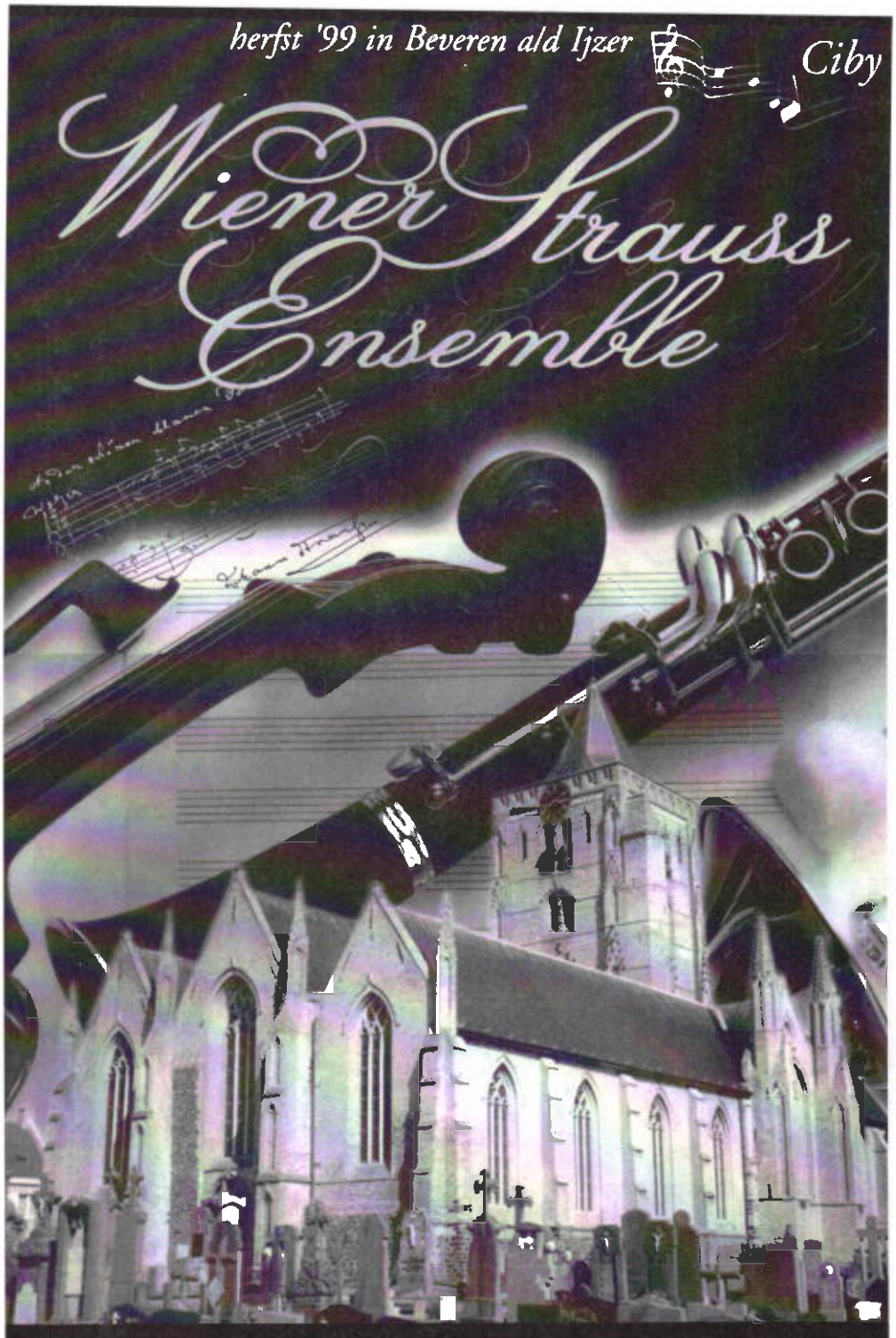

10 oktober 1999 om 18 u.

St.-Audomaruskerk - BEVEREN a/d IJzer

organisatie CIBY

kaarten (495 fr.) bij
Coiffure Mark (057/30 02 79)
Pastoor (057/30 02 23)
of door storting op rek.nr. 083-2726358-79 Ciby vzw

IN DE BAN VAN STRAUSS

Je kunt stellen dat het altijd wel een beetje swingt in Beveren, er is daar wel altijd wat te beleven. Zo pakt Ciby, Cultuurinitiatief Beveren aan de IJzer, weer uit met een uniek concert voor "Herfst in Beveren".

Op 10 oktober - altijd trouwens de tweede zondag van oktober - te 18 uur gaat opnieuw een muziekfestijn van start.

Ditmaal zonder de miserie van een opengebroken dorpskern, waarbij muziekliefhebbers door de modder ploeteren om bij de St.-Audomaruskerk te geraken.

Neen, het dorp ziet er prachtig uit, nieuwe voetpaden, nieuwe bestrating, verlichting en beplanting en dit werkt aanstekelijk op de dorpskernbewoners.

Aan ambiance zal het ook niet ontbreken ; vorig jaar ging de kerk uit de bol voor een onvergetelijke Schatteman en Couvreur met klassieke muziek, toen de ganse kerk spontaan rechtstaande meezong met "Land of hope and glory". Maar dat is niet de reden van de huidige restauratie van deze historische kerk.

Het is Strauss-jaar, en dat is Ciby niet ontgaan. Johann Strauss, de vader, overleed 150 jaar terug, de zoon met dezelfde naam, overleed 100 jaar terug, en Richard Strauss overleed 50 jaar terug.

Het wordt dus walsen, marchen en polka'en en wie weet ook wat swingen.

Want je kan niet stil blijven staan op de Kaiserswals, de Radetski march, de Tritch-Tratch polka en zoveel andere bekende. Vergeet An der Schönen blauen Donau niet.

En deze muziek past precies in de doelstelling van Ciby : goede, klassieke muziek brengen voor een breed publiek aan een betaalbare prijs. Het "Wiener Ensemble" onder leiding van Roger Renard is in binnen- en buitenland bekend om zijn Strauss-vertolkingen. Het wordt dus wat, als zo'n 25 virtuozen opnieuw de kerk vullen met hemelse muziek. Dit wordt horen, zien en romantiek voelen.

De organisatie van Ciby is zoals steeds vlekkeloos. Het belooft opnieuw een avond te worden om nooit te vergeten. Je zorgt best zo vlug mogelijk voor toegangsbewijzen.

Kaarten kan je bekomen bij Coiffure Mark op telefoon 057/30 02 79 of bij de bestuursleden ... en ze kosten maar 495 Bf. Zorg er tijdig voor.

PEDICURE
Mevr. Vandewalle-Decaestecker
Veurnestraat 9
8640 Vleteren (Oost)
Op afspraak : tel. 057/40 01 01

Ook verzorging aan huis.

Woensdagnamiddag gesloten

Alle voetverzorgingsprodukten
en benodigdheden

Hyundai. Zeven auto's voor wie teveel geld heeft.

(Echter ook apart te koop).

Atos, tijdelijk : 269.990 BF.

Excel. Vanaf 299.990 BF.

Lantra. Vanaf 459.990 BF.

Sonata. Vanaf 819.990 BF.

Coupé. Vanaf 625.990 BF.

Galloper. Vanaf 699.990 BF.

OPENDEURDAGEN
van 16 tot 28 september

Garage DECLERCK

Roesbruggestraat 72, 8691 BEVEREN-IJZER
Tel. 057/30 04 16 - Fax 057/30 15 17

Satellite. Vanaf 749.990 BF.

HYUNDAI

Al even uniek als de rest.

www.hyundai-motors.be

GROENTEN FRUIT

FOULON

Prof. Rubbrechtstraat 99
ROESBRUGGE
tel. 057/30.11.40
fax 057/30.15.21

OPENINGSUREN
woensdag - donderdag - vrijdag
9.00 - 12.00 u. & 14.00 - 18.30 u.
zaterdag
doorlopend open tot 18.30 u.

DE FRUITPOORT

van woensdag 15 tot en met zaterdag 18 september

VELDSLA 12 fr./100 g	**BLOEMKOOL** 28 fr 4 voor 100 fr.	**DRUIVEN** 48 fr./kg 2 kg voor 100 fr.	**ANANAS** 2 voor 85 fr.

SPAREN EN BELEGGEN

ASLK-FUND PLAN

VAN OVERLEGD SPAREN VOOR LATER
TOT ONMIDDELLIJK
EN OP UW EIGEN RITME GENIETEN
VAN UW BELEGGING

HET ASLK-FUND PLAN HEEFT :

- risicospreiding in de tijd.
- alle voordelen van beleggen in een beleggingsfonds.
- zes beleggingsfondsen waarin iedere belegger volgens zijn persoonlijk risicoprofiel zijn gading vindt.
- een lage kostenstructuur voor een optimale opbrengst
- drie formules die mekaar perfect aanvullen : de "Opbouwformule", de "Investeringsformule" en de "Opbrengstformule"
- een gegarandeerde liquiditeit
- geen beurstaks
- uitkeringen waarop u geen roerende voorheffing verschuldigd bent
- eenvoud, soepelheid en duidelijkheid
- de mogelijkheid om soepel van het ene naar het andere fonds over te stappen.

ASLK

EDDY AMELOOT

Prof. O. Rubbrechtstraat 14, 8972 ROESBRUGGE
057/30 08 66 - 057/30 12 42 (privé) - 075/91 83 15

BADKAMERS
VERWARMING
KEUKENS

florisan

Onze toonzaal zit vol ideeën en we geven U graag advies bij de realisatie van uw sanitair, volledig vrijblijvend, ook op zaterdag

Een uitvoerige dokumentatie ligt voor u klaar

Florisan nv - Albert I laan 25 - 8630 VEURNE - Tel. 058/315.315

ook uw installateur waardeert onze service !

Bij KBC haalt u de hoogste rente uit uw spaargeld.

Een paar voorbeelden : Achtergesteld certificaat **5 jaar : 4,55 %** (*)
6 jaar : 5,10 % (*)
8 jaar : 5,50 % (*)
10 jaar : 5,85 % (*)

dus tot **0,80 %** (*) méér dan een kasbon !!
Kapitalisatie tegen hetzelfde tarief of jaarlijkse coupon volgens uw keuze.
(De aangehaalde percentages zijn bruto voor roerende voorheffing)

Bij **KBC Bank Roesbrugge** kunt u eveneens dag en nacht, zon- en feestdagen, ook in het weekend, terecht voor *geldafhalingen* van uw rekening, consultatie van rekeningen, laden van PROTON, drukken rekeninguittreksels, enz ...
aan de **KBC@Matic** selfbanking automaat. Eenvoudiger kan het niet.
En daarbij zijn al deze verrichtingen volledig **GRATIS.**

KBC
Bank & Verzekering

Meer info?!! Neem vrijblijvend contact met

KBC bank ROESBRUGGE
Haringestraat 31A, tel. 057/30 03 84 - fax 057/30 18 30

Luc Louwagie
Carine Boone

KLEINE FISCALE KRONIEK
Indexatie van de belastingschalen

De nieuwe regering belooft belastingvermindering door "indexatie van de belastingschalen". Wat dient hieronder verstaan?

Laat ons dit toelichten met een voorbeeld.

Een alleenstaande verdient in 1998 een *netto-belastbaar* bedrag van 800.000 fr. Daarop betaalt hij in hoofdsom (dus zonder gemeentebelasting) 290.000 fr.

Het volgend jaar ontvangt hij tengevolge van de stijgende levensduurte (door indexaanpassingen) 830.000 fr. Daarop betaalt hij volgens de huidige belastingschalen 303.500 fr. of 13.500 fr. meer dan het jaar voordien.

Nochtans kan hij zich met zijn 30.000 fr. meer inkomen, niets meer permitteren dan het vorige jaar, aangezien tal van producten zoveel duurder zijn geworden. Hij betaalt dus 13.500 fr. meer belastingen op een inkomen dat in feite niet is gestegen. Dat is een verkapte vorm van een belastingverhoging.

Als men de belastingschalen gaat indexeren wil dat zeggen dat de belastingen zodanig aangepast worden dat op 830.000 fr. ook maar 290.000 fr. belasting verschuldigd is, zodat de indexaanpassingen niet belast worden.

Eigenlijk is er in dat geval van een belastingvermindering geen sprake (al voelt dat wel zo aan), er komt alleen geen onverantwoorde verhoging.

Ook de vorige regeringen hebben een tijdlang de indexatie van de belastingschalen toegepast, maar de jongste jaren was dat niet meer het geval.

We hopen voor iedereen dat de nieuwe bewindslui woord houden.

Serge BLONDEAU
Account. IDAC - Fiscaal Adviseur EHSAL

Antwerpen
Universiteit Derde Leeftijd
Universitaire cyclussen 1999-2000
25e Academiejaar:
Cyclus: Geschiedenis van de Wetenschap

Onze medewerker Roger-A. BLONDEAU houdt er een lezing op dinsdag 26 oktober 1999, over:
TIJD, TIJDREKENING en KALENDER aan de vooravond van het 3de MILLENNIUM.

Het begrip tijd - de kalenders van Romulus en Remus - de Juliaanse kalender - de Christelijke tijdrekening - de Gregoriaanse hervorming - invoering en reacties - nieuwjaarsdag - wanneer begint de 21ste eeuw - het twistpunt 2000 of 2001 - de brieven van prinses Liselotte - mathematici contra historici - het standpunt van Giovanni Cassini - de stem van Greenwich.

Plaats en uur: Aula van het "Archief en Museum voor het Vlaamse Cultuurleven", Minderbroederstraat 22, Antwerpen. Om 14.15 u.

BOKADO

De geschenkenzaak

Terenburgseweg 11, 8972 PROVEN
Tel. 057/30 05 66

25 september: **Dag van de klant.**
Iedere klant ontvangt een geschenkje.

Vele nieuwe artikelen zijn reeds binnen !

Kom, kijk en vergelijk !

Ook wij verzorgen doopsuikermanden !

Open van maandag tot en met zondag
van 9 tot 12 u. en van 13.30 tot 18.30 u.
Gesloten op woensdag.

DE NIEUWE PAREL BVBA

Begrafenissen TOUSSAINT

BEGRAFENISSEN Funerarium - Crematies
Alle formaliteiten - Dag & nacht tot uw dienst
Rouwtransport - binnen- & buitenland
Erkend door Luikse Verzekeringen
Grafzerken - Bloemen

GRAFZERKEN (Groot- en kleinhandel)
GOEDKOOP en KWALITEIT
IS ONZE REKLAME
Alles volgens uw ideeën en wensen
en op maat gemaakt

TOUSSAINT - HAMPE
Bergenstraat 1, Beveren-Roesbrugge - Tel. 057/30 10 16 - GSM 0477/30 87 98
Gesloten op maandagvoormiddag en op woensdag. Open op zon- en feestdagen.

MICHEL CAPOEN

Waaienburgseweg 67

KROMBEKE

Tel. 057/40.08.54

LOOD- en ZINKWERKEN

HOBBYZAAK BUSSCHAERT

Blasiusstraat 16, 8972 KROMBEKE
Tel. 057/40 00 97 - Fax 057/40 10 39

Gans het jaar door op alles voor kat & hond
-10 %
op klantenkaart

- Verkoop van voeders voor honden, katten en alle neerhofdieren.
- Verkoop van hondenkorrels voor jonge en kieskeurige hondjes.
- Verkoop van ALLE POPULAIRE RASSEN met deskundig advies, ingeënt, ontwormd en met garantie :
  vb. : Mini Yorkshire, Malthezer, Chihuahua, Mops, Cocker Vlinder, Franse Buldog, Teckel, Jack Russel, Westie, prachtige Berner Sennen, Rotweiler, Am. Stafford en andere mooie lieve gekruiste hondjes
- Ook alles voor neerhofdieren.

KUNSTACADEMIE POPERINGE

Als kunstacademie hebben wij een studieaanbod dat boeiend is door de rijke beeldtaal van kleur, lijn en vorm.
Jongeren opleiden tot creatieve denkers en hen voorbereiden op één van de vele onderwijsvormen met een component kunst is onze taak.
Jongeren van 6 tot 12 jaar uit de regio kunnen lessen volgen in de gemeenten :

Roesbrugge	woensdag	13.00 - 15.00
Proven	vrijdag	15.30 - 18.10
Krombeke	vrijdag	15.45 - 17.45
Watou	vrijdag	15.30 - 17.30

Jongeren van 12 tot 18 jaar

Roesbrugge	Digitale beeldende vorming za. 13.15 u. - 16.35 u.
Watou	Digitale beeldende vorming za. 08.30 u. - 12.00 u.
Poperinge	woensdag 13.15 - 16.35 Waarnemingstekenen en fotografie zaterdag 08.30 - 12.00 waarnemingstekenen en schetsen zaterdag 08.30 - 12.00 kantwerk en textiel kunst

Stedelijke Academie voor Beeldende Kunst
Werf 4b, 8970 Poperinge
Tel. 057/33 47 72 - 33 60 97

Schilder- & decoratiebedrijf

B. RYCKEGHEM-DUERINCK

- wand- en vloerbekleding
- gordijnen
- rol-, vouw- en reepgordijnen
- spuitwerken

Blasiusstraat 17C - 8972 KROMBEKE
Tel. 057/40.09.40

Kris Wyffels

TIMMERBEDRIJF

Handschoolstr 18
8691 Beveren a/d IJzer
tel. (057) 30 18 64

privé :
Deken de Bolaan 73
8970 Poperinge
tel. 057/33 80 23

U KAN BIJ ONS TERECHT VOOR :
- eigen fabrikatie houten ramen, deuren en poorten
- ramen en rolluiken in PVC
- binnendeuren in alle stijlen
- veranda's
- daktimmerwerken, ...

GRATIS EN VRIJBLIJVEND PRIJSOFFERTE

N.V. WALLECAN AGRO

Krombekestraat 85a, 8691 STAVELE - Tel. 057/30 06 23 - Fax 057/30 14 70

Nazomer in de tuin of op het balkon :
Vul nu uw potten of bloembakken met wintervaste planten :
o.a. Heide, Erica's, Caluna's, Veronica's, Eufinumus, ...

Chrysanten : pot- en stamchrysanten pyramides

Potgrond : Asef met 6 maanden voeding

NIEUW !!!
Sierschors : decoratief om de tuin te versieren.

GARAGECAPPOEN

Prof. O. Rubbrechtstraat 32
8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 03 59 - 057/30 13 52

Nieuwe en tweedehandse auto's
Alle carrosseriewerken · schilderen
Personenauto's en vrachtwagens
Depannagediensten

OPEL Astra 1700 TD '98 (nieuw model)
OPEL Astra 1700 TD '98
VW Golf diesel '97
AUDI A4 diesel '96

NIEUW

Elke maand nieuwe promotie bij

CREA-TIFF coiffure

Knip elke maand de bon uit
en kom genieten van fikse kortingen.
Tot straks, ...

Claudia Lycke
Krombekestraat 15, 8691 Stavele
Tel. 057/30 19 97

CREA-TIFF
Krombekestraat 15, 8691 Stavele
Tel. 057/30 19 97

SEPTEMBER
geldig van 15 sept. tot 15 okt.

GRATIS BRUSHING
bij behandeling

ALLE TIMMERWERKEN
Nieuwbouw • Verbouwingen • Herstelling
eigen fabricatie houten ramen & deuren
P.V.C.-ramen, deuren & rolluiken (Deceuninck)
Binnenhuisinrichting • Daktimmerwerk

DERAEDT

Trappistenweg 86, 8978 Poperinge (Abele)
Tel. 057/33 51 69

GWY MANDELINCK WEER IN DE PRIJZEN

De Poëziezomers van Watou kennen een ongehoorde weerklank, niet alleen in de literaire kringen in Vlaanderen, maar tevens in de ons omringende landen, en voornamelijk in het Noorden! De invasie uit Nederland was nog nooit zo groot.

Bovendien, onlangs heeft de Nederlandse Jan Campert Stichting, met zetel in Den Haag, bekendgemaakt dat de driejaarlijkse G.H.-'s Gravensande Prijs, werd toegekend aan dichter Gwy Mandelinck (pseudoniem voor Guido Haerynck), voor zijn literaire verdiensten bij het organiseren van de Poëziezomers in Watou. De onderscheiding en het daaraan verbonden bedrag van 10.000 gulden (185.000 fr.) worden hem plechtig overhandigd op zaterdag 18 december a.s. in "Sociëteit De Wit", een historisch gebouw bij het Binnenhof van Den Haag.

Mandelinck, die bedolven zit onder een reeks literaire prijzen, wordt op woensdag 20 oktober a.s. geïnstalleerd als lid van de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde, in de zetel van de Academie te Gent. Hij komt in de plaats van wijlen Anton van Wilderode en zal dan ook ter gelegenheid van zijn installatie een referaat houden over het werk van zijn voorganger.

Guido, die bij dat alles eenvoudig en bescheiden blijft, heeft van het stille en afgelegen Watou een begrip gemaakt: het culturele epicentrum van de Westhoek, ja, van heel Vlaanderen, waar ze uit alle richtingen naar opkijken.

Alleen bij ons schijnt dat nog niet doorgedrongen.

VRIENDENFEEST

vzw Het Poperings Jongerenkoor

Op zondagmiddag 24 oktober organiseert Het Poperings Jongerenkoor naar jaarlijkse traditie het vriendenfeest. In zaal Witsoone te Krombeke wordt u kip aan 't spit met verse groenten en frietjes of vol-au-vent met frietjes aangeboden. Iedereen van harte welkom. Volwassenen betalen 350 Bf en kinderen tot 12 jaar 200 Bf.

Voor kaarten en info :
Fam. Cayzeele, tel. 057/30.09.25,
Jan Couchez, tel. 057/33.46.94 of
in zaal Witsoone, tel. 057/40.01.19.

Tot en met 15 oktober werft het koor zangers, zangeressen (vanaf het 2de leerjaar) en instrumentisten aan. Voor verdere inlichtingen en inschrijving kunt u zich wenden tot de dirigent Jan Couchez (057/33.46.94).

OPENDEURDAGEN

ZATERDAG 18 - ZONDAG 19 SEPTEMBER

EINDELIJK EEN ABS DIE OOK DE PRIJS AFREMT

VOLKSWAGEN GROEP

Waarom zou ABS, nog altijd het summum van actieve veiligheid, een privilege moeten blijven voor grotere en duurdere wagens ? Skoda laat zien dat het anders kan. Bij de Skoda Felicia LX en GLX diesel, krijgt u

ABS GRATIS.

Model: Felicia Break GLX - Optie: lichtmetalen velgen

Skoda Felicia Break LX 1,9 D. Vanaf 454.990 Bf BTW inbegr.
ABS GRATIS

Er is reeds een Skoda Felicia van 299.990 Bf BTW inbegr.

BREEK VOORAL JE HOOFD NIET OVER HET VERBRUIK

Model : Octavia GLX. Optie : lichtmetalen velgen

Skoda Octavia SDI.
Vanaf 513.000 Bf BTW inbegr.Skoda
Octavia LX, 1,6 l.
Vanaf 485.000 BF BTW inbegr.

De TDI-krachtpatsers van 90 en 110 PK zijn daar een VOLKSWAGEN GROEP prachtvoorbeeld van. Zuinig in verbruik, maar gul in hun prestaties. Bovendien werd onlangs een nieuwe superzuinige 1,9 SDI van 68 PK aan dit uitzonderlijk dieselgamma toegevoegd. Een ingenieuze atmosferische dieselmotor die slechts 4,3 l bij 90 km/u verbruikt* en toch een hoge trekkracht levert.

** Referentie ECE 93/116*

VOLKSWAGEN GROEP

YANNICK HUYS

Kallestraat 16, Beveren aan de IJzer - Tel. 057/30 00 56

RECORDPOGING BRANDWEER SLAAGT

De organisatoren zijn fier op de prestatie van alle brandweermannen en -vrouwen die van deze recordpoging een prachtig evenement hebben gemaakt. In totaal zijn er 599 slangen uitgerold over een afstand van 11.704,87 meter. Meer dan 150 mensen hebben vrijwillig meegewerkt aan deze activiteit ten voordele van Kom op tegen Kanker. We verwachten dat de opbrengst meer dan één miljoen zal bedragen en de actie sluiten we af op 15 oktober.

Zaterdag 11 september hebben we 2 pentekeningen cadeau gekregen van de bekende acteur Nolle Versijp met als voorwaarde deze te verkopen ten voordele van de actie Kom op tegen Kanker.

De eerste betreft een prachtig zicht op de kerk van Haringe. Het tweede werk stelt het weeuwhof van Poperinge voor. Beide pentekeningen zullen vanaf 20 september te bezichtigen zijn in het stadhuis van Poperinge. De procedure om te bieden op de werken zal binnenkort bekend worden gemaakt.

We danken oprecht alle mensen die op de een of andere manier meegewerkt hebben aan het slagen van de recordpoging.

De Levaard

ACTIVITEITEN

ZATERDAG 25 EN ZONDAG 26 SEPTEMBER 1999

Blauwersfeesten

ZATERDAG 20 NOVEMBER 1999

Voorstelling van het boek "Blauwers en Kommiezen"
Org. Davidsfonds

ZATERDAG 27 NOVEMBER 1999

Kaasavond Chiro Haro

29 - 30 - 31 JANUARI 2000
5 - 6 FEBRUARI 2000

Toneel
T72 & Watouwesthoek
"De Bende van Jan de Lichte"
naar de roman van Louis Paul Boon
Regie : Jan Dhondt

ZATERDAG 19 FEBRUARI 2000

Volkstoneel Flor Barbry
"Onder Ons" van René Verheezen

VRIJDAG 24 MAART 2000

Dialectenquiz
Org. Davidsfonds

BEVEREN - STAVELE
BURGERLIJKE STAND

Geboorte :
- George Ines, d.v. Franky en Martine Vander Heyde, Beveren.
- Vandeputte Aaron, z.v. Geert en Dorine Lebbe, Stavele.

Overlijdens :
- Masscheleyn Maria, 75 j., wed. v. Vanstechelman André, Beveren.
- Dieusaert Maurice, 81 j., wedn. v. Dewaele Madeleine, Beveren.
- Beghein Gerard, 74 j., wedn. v. Wydoodt Madeleine, Stavele.

KORTING 50-PLUSSERS

MET WAARBORG

TANDLABO RAHEEN

GEBROKEN GEBIT ?
KLAAR TERWIJL U WACHT !

Bruggestraat 76, POPERINGE · Tel. 057/33 86 47
Open : iedere werkdag, zaterdag inbegrepen

HARINGE

Zondag 26 september 1999

BLAUWERS-FEESTEN

zaterdag vanaf 19 uur

SMOKKELTOCHT
inlichtingen : 057/30 00 80

zondag vanaf 7 uur

ROMMELMARKT
inlichtingen : 057/30 02 70

250 fr.

zondag in "De Levaard"
van 12 tot 14 u.

BLAUWERSKOST à volonté

Gans de dag verschillende attracties

Standen met voedingswaren niet toegelaten !!!

Landbouwkrediet
Uw bank. Natuurlijk.

Kantoor RECOUR BVBA • Prof. O. Rubbrechtstraat 68a, 8972 ROESBRUGGE - Tel. 057/300 270

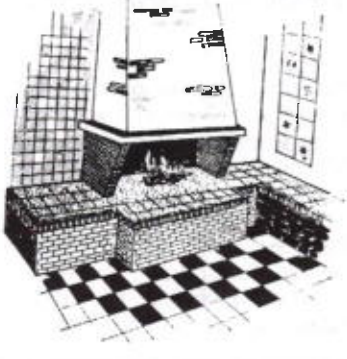

Alle bouwwerken
Vloeren
Terrassen
Sierschouwen

Norbert Butaye

Krombekestraat 47
8691 STAVELE - ALVERINGEM
Tel. 057/30 02 29

DE NAAM VAN PRINSES MATHILDE KOMT UIT PROVEN !

In 1743 werd het domein "het Couthof" aangekocht door de gebroeders Jean-Jacques-Joseph en François-Bertin Mazeman.

Door de zoon van eerstgenoemde, Jean-François Mazeman, werd er in 1763 het huidige kasteel gebouwd. Een van zijn opvolgers, Jules-Joseph-Thimothée Mazeman vroeg in 1847 de titel aan van baron. Hij wordt de eerste baron Mazeman de Couthove, en de eerste Mazeman die burgemeester van Proven wordt.

Hij wordt opgevolgd door zijn jongste zoon Raoul, die in het huwelijk treedt met jonkvrouw MATHILDE d'Outryve d'Ydewalle. Aangezien dit huwelijk kinderloos bleef, werd het nichtje van barones Mathilde, namelijk jonkvrouw Suzanne d'Outryve d'Ydewalle door het echtpaar geadopteerd. Laatstgenoemde huwde in 1933 met Charles, baron d'Udekem d'Acoz. Zij bleven het kasteel te Proven bewonen en kregen drie zonen. Hun jongste zoon, Patrick vestigde zich in het kleine dorpje Villers-la Bonne-Eau (60 inw.) in de provincie Luxemburg, waar hij houtvester en houthandelaar werd, en er in 1971 huwde met de Poolse gravin Anne-Marie Komorowski.

In herinnering aan de weldoenster van de familie, de Provense mevrouw MATHILDE, barones Mazeman de Couthove - d'Outryve d'Ydewalle, werd de oudste dochter van Patrick, MATHILDE gedoopt.

Bij de adel bestaat de lofwaardige gewoonte van de namen van beroemde of vereerde voorouders te laten voortleven in de volgende generaties. De namen van filmsterren en bekende sportlui zijn daar niet in trek.

TE KOOP

- **Salontafel in graniet** en **oude kleerkast** met 2 deuren. Prijs overeen te komen. Tel. 057/30 14 12.

Wolters

Schrijn- en timmerwerken
Binnenhuisinrichting
Aluminium en PVC
Keuken- en badkamermeubels op maat

Luc WOLTERS

Zwanestraat 20
8691 STAVELE
Tel. & Fax 057/30 11 65
Tel. atelier 057/30 14 15

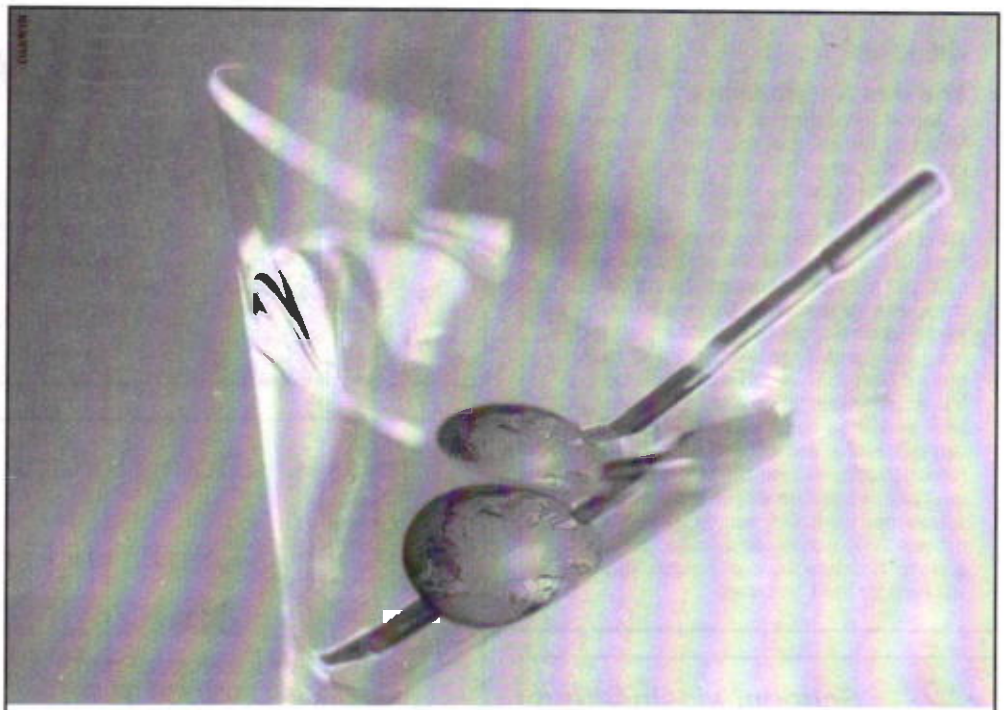

Bij Centea:
een cocktail van beleggingen
met wereldklasse.

Bij Centea vindt u steeds een uiterst aantrekkelijk aanbod aan fondsenbeleggingen. Deze bieden u trouwens heel wat voordelen: een beperkt risico, uitzicht op een goed rendement, weinig of geen administratieve rompslomp. Een greep uit het aanbod :

*Met **Centea Fund Mix** (winnaar van de Tijd Award '98*) profiteert u volop van de prestaties van de Belgische economie. Dankzij **Centea Fund Sectors** geniet u van de groei van topsectoren, wereldwijd. En **Centea Fund Mix World** belegt uw spaarcenten in een mondiale selectie van aandelen, obligaties en liquiditeiten.*

Wilt u meer weten over deze of ander Centea-beleggingen ? U bent welkom bij uw kantoorhouder.

Geert Vandenbussche-Deschuytter
Haringestraat 37, 8972 ROESBRUGGE-HARINGE
Tel. 057/30 09 86 - n° C.D.V. 25.166

centea

*Centea Fund is een bevek naar Belgisch recht. - De financiële dienstverlening wordt verzorgd door Centea. - Voor meer inlichtingen, het volledige prospectus en het laatste periodieke verslag over Centea Fund kunt u bij uw Centea-kantoorhouder terecht. - *Centea Fund Mix is winnaar van de "Tijd Award" voor het best presterende fonds in 1998 in de categorie gemengde fondsen met neutraal risicoprofiel.*

TOMBOLA LEADER II-PROJECT

NCMV Gewest Poperinge

Uitgegeven bij Handelszaak	*Prijs*	*Nummer*
Careye M.	waardebon	oranje 732
Buseyne J.	waardebon	blauw 173
		blauw 177
Paljas	waardebon	blauw 458
Croquette L.	waardebon	blauw 351
		blauw 363
		blauw 367
Boeraeve L.	waardebon	oranje 603
Lahoutte G.	waardebon	blauw 506
Mostaert B.	waardebon	blauw 563
Top Z	waardebon	blauw 103
Cappoen B.	waardebon	oranje 764
Indevuyst G.	waardebon	oranje 812
		oranje 813
		oranje 816
		oranje 826
		oranje 851
Deleu J.	waardebon	blauw 401
		blauw 409
		blauw 410
Gheeraert L.	waardebon	blauw 302
Indevuyst G.	FIETS	oranje 827

WIE IS WIE ?

Wie was Nostradamus?

Michel Nostradamus (hij heette eigenlijk Michel de Notre-Dame) was een Franse astroloog en charlatan. Hij was geboren te St.-Rémy in 1503 en is gestorven te Salon in 1566.

Nostradamus studeerde medicijnen te Montpellier en maakte zich verdienstelijk bij de pestbestrijding in zijn streek. Hij gaf ook kalenders uit, met voorspellingen, zgn. prognosticons, een geliefkoosde bezigheid van veel medici uit die tijd, ook bij ons. Maar waar anderen hun voorspellingen beperkten in de tijd, schreef Nostradamus een groot werk, met profetieën die reikten tot ver in de 21ste eeuw. Dit boek werd vaak en tot in onze tijd herdrukt en vertaald. Het is een onbegrijpelijk en verwarrend geschrift, zonder zin of betekenis. Het mist elke wetenschappelijke grondslag en is zuivere oplichterij. Ook aan de vooravond van het jaar 2000 worden de duistere voorspellingen van Nostradamus door lichtgelovigen nog wel eens ter hand genomen.

RIMAL b.v.b.a.

- RENOVATIE VAN GEVELS
- ALGEMENE VOEGWERKEN
- ELASTISCHE VOEGEN
- HYDROFOBEREN VAN GEVELS

LANGE TORHOUTSTRAAT 48, 8900 IEPER
Tel. + Fax 057/21 93 59

Trouwplannen ?

Baby op komst ?

Kom bij ons een kijkje nemen !!!

Drukkerij SCHOONAERT
Bergenstraat 1 ▪ 8972 Roesbrugge
057/30 03 79

Schoonheidsinstituut
Natacha

Parfumerie - Pedicure - Manicure
Maquillage - Esthetiek
2 Zonnetunnels (10 + 2 gratis)

- **NIEUWE** herfst- & wintermaquillage '99
- **NIEUWE** winterpanty's en herenkousen
- Bij een **gelaatsverzorging**
  - **GRATIS** kleuren van wenkbrauwen of wimpers
    (aanbod geldig tot eind oktober)

Prof. O. Rubbrechtstraat 44
8972 ROESBRUGGE
Op afspraak : 057/30 14 12
Iedere woensdag ook nog verzorgingen na 19 u. (op afspraak)
Gesloten zondagnamiddag en dinsdag
Open van 9 tot 12 u. en van 13.30 tot 19 u.

Geert DOOLAEGHE
Kleine Markt 20, 8978 WATOU
Tel. 057/38 80 19 - Fax 057/38 89 37

BP
verdeler van BP-OIL produkten

- ✘ Gasolie verwarming -> automatische bevoorrading
- ✘ Gasolie diesel
- ✘ Smeermiddelen
- ✘ Kolen
- ✘ Gas
- ✘ Lamppetroleum
- ✘ Mazouttanks
- ✘ Veevoeders

TIMMER- EN SCHRIJNWERKEN

VERYSER Roland

- Nieuwbouw en verbouwingen
- Ramen en deuren in hout, PVC en Alu
- Garagepoorten + automatisatie
- Rolluiken : gewone en elektrische bediening
- Binnenhuisinrichting : binnendeuren, plafonds, trappen, parket
- Veranda's
- Zonnewering

Waaienburgseweg 11A, 8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 06 79 - Fax 057/30 15 09

DECORATIE - SCHILDERWERKEN

LEO PARENT

- ☐ Binnenhuisdecoratie "van vloer tot plafond"
- ☐ Exclusieve verftechnieken
- ☐ Verkoop en plaatsing laminaat parket

Duinkerkestraat 200, 8970 POPERINGE
Tel. & Fax 057/33 72 71

DIEGO DELOZ

BOUWEN - VERBOUWEN
VLOEREN - FAIENCEN

Hoogstraat 3, 8972 Haringe
Tel. 057/30 16 72

ACTIVITEITEN EN VERMAKELIJKHEDEN

MAAND SEPTEMBER

Kaartingen
• Roesbrugge, bij P. Gunst
dinsdag 28 september
puntenkaarting "Derde Leeftijd"

MAAND OKTOBER

Kaartingen
• Haringe, in de schoollokalen
woensdag 13 oktober
puntenkaarting "Derde Leeftijd"
• Roesbrugge, bij P. Gunst
dinsdag 26 oktober
puntenkaarting "Derde Leeftijd"

Vogelpik
• Haringe, in "St.-Jozef", bij Cecile Ryon
zaterdag 9 en zondag 10 oktober
smijting voor de leden
• Roesbrugge, bij P. Gunst
zaterdag 9 oktober : smijting voor de leden

ROESBRUGGE-HARINGE
BURGERLIJKE STAND

Geboorte :
- Verhaeghe Jorn, z.v. Stephan en Anne-Marie Soens.

Huwelijksaankondigingen :
- Bert Desmyter van Roesbrugge-Haringe met Nele Louwagie van Poperinge.
- Gino Vancayseele van Roesbrugge met Silvia Verlet van Roesbrugge.

Overlijdens :
- Henrard Johannes, 63 j., wedn. v. Coutereel Ivonne.
- Barbry Peter, 23 j., zoon van Geert en Francette Demeulenaere.

KBG ROESBRUGGE-HARINGE

Op woensdagnamiddag 6 oktober plannen wij een halvedagreis naar Westelijk Henegouwen. Vertrek om 12.00 uur op Roesbrugge markt of om 12.10 uur bij Haringe klooster.

In Bonsecours bezoeken wij de mooie bedevaartsbasiliek, gelegen op de grens met Frankrijk. In Tourpes genieten wij van koffie en een gebakje. Daarna brengen wij een bezoek aan de ambachtelijke brouwerij Dupon. Na video en rondleiding proeven wij van het streekbier La Moinette. Van op de Mont-Saint-Aubert krijgen wij een prachtig zicht over de Scheldevallei.

Avondstop in de Cordoba op de Zwarte Berg voor koude schotel met frietjes.

Prijs : 880 fr. p.p. : inbegrepen : bus, dienstgeld chauffeur, begeleidng, koffiestop met gebak, brouwerijbezoek en koude schotel met frietjes.

Inschrijven bij de bestuursleden vóór 25 september.

LOOP JE FIT met KAV

KAV Proven organiseert i.s.m. KAV Roesbrugge en KAV Watou een 10-delige reeks : Loop je fit, trainen met een begeleidingsschema.

Elke maandagavond om 19.30 u. is het verzamelen geblazen op het voetbalveld van TSC Proven in de Roesbruggestraat voor een begeleide training van een uur. We starten vanaf nul, dus elke gezonde vrouw kan meedoen. De lesgeefster is Griet Busschaert, kinesiste te Proven. Na elke training krijgt iedereen huiswerk mee om tijdens de week individueel te oefenen, zodat na 10 weken elke deelneemster 5 km kan lopen.

Deze reeks staat open voor iedereen : KAV-leden betalen 500 fr. voor de volledige reeks (10 weken), niet-leden betalen 1000 fr.

Inschrijven kan tot 27 september bij Gilberte Dever, Provenplein 50 te Proven tel. 30 13 82 of bij Carine Boone, Eekhoute 99 tel. 30 11 55 of bij de sportverantwoordelijke van jullie KAV-afdeling. Liefst betalen bij inschrijving of op de eerste les.

Eerste afspraak : maandag 4 oktober om 19.30 u. stipt op het voetbalterrein te Proven.

W.T.C. Karel de Blauwer Tombolatrekking

Volgende nummers hebben prijs :
1009 - 1035 - 1414 - 1422 - 1459 - 1468 - 1617 - 1800 - 1809 - 1854 - 1927 - 1943 - 1977 - 1980 - 2013 - 2059 - 2413 - 2455 - 2549 - 2716 - 2801 - 2802 - 2803 - 2878 - 3041 - 3419 - 3606 - 3645 - 3647 - 3665 - 3852
Prijzen af te halen bij de voorzitter :
Bergenstr. 46, Beveren-IJzer
tel./fax 057/30 14 56

BRIEFJE VAN EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

Minister van Landbouw in de federale regering Jaak Gabriëls - die eigenlijk niet veel van landbouw afweet, want hij is licentiaat in de geschiedenis - beweert dat de dioxinecrisis voorbij is, maar we hebben daarover onze twijfels. Zijn de verliezen van 6,3 miljoen kippen, 180.000 varkens en 130.000 ton diepvriesvlees ook al vergoed ? En is onze naam van elke smet gezuiverd ?

We hadden al geen goede faam in het buitenland, waar we bekend staan wegens corruptie, bedrog en broekvagerij, en onze media hebben hun uiterste best gedaan om dat met de dioxine-affaire dik in de verf te zetten. De zaak werd zodanig opgeschroefd dat men overal ter wereld dacht dat al wie een paar Belgische kippeneieren had gegeten een potentiële kankerpatiënt was. In juli werd een lichte pcb-besmetting in de veevoeders van Dossche met veel ophef aangekondigd. Achteraf is gebleken dat er niets aan de hand was. Maar er blijft altijd wat van over. Beseffen onze krantenjongens dan niet hoeveel schade hun sensatieberichten veroorzaken ?

Precies omdat wij zo'n slechte naam hebben, wordt er veel minder toegelaten bij ons, dan bij de anderen. Het werd geschreven en bewezen dat men in Frankrijk beerputten in het veevoeder heeft gekiept, maar dat bleef zonder gevolg. De fameuze Europese Commissie die zo bijzonder streng voor België is geweest, heeft in Frankrijk niemand verontrust voor die "strontaffaire". Zo zie je maar. Bij ons heeft de dioxinecrisis al miljoenen dieren het leven gekost. De maatregelen voorgeschreven door het Europees Veterinair Comité zijn veel strenger voor ons, dan voor om het even welk ander lid van de Europese Gemeenschap.

"De dioxinecrisis is onder controle", beweerde Gabriëls, maar vraag maar eens aan de boeren en de kwekers, wat de naweeën zijn. Er wordt nog altijd gedokterd aan schadevergoeding en opkoopregeling, maar de centen die blijven in veel gevallen achterwege. Van de miljardenvergoeding, waarvan er aanvankelijk sprake was, moeten we niet veel verwachten. De Europese Commissie wil niet met geld over de brug komen.

Men spreekt intussen van de controlediensten te coördineren en streng te laten optreden, om voortaan elke fraude onmogelijk te maken, maar het vertrouwen van Europa is niet groot.

"Begrijpelijk" zegt Gusta, "De Europese Veterinaire Controlecommissie, niet de Belgische, heeft vastgesteld dat in een slachthuis te Zottegem, een IVK-keurder vijf exportcertificaten heeft afgeleverd zonder te wachten op resultaten van de pcb-analyse. Natuurlijk zegt men dan in de Europese Commissie : ze zijn weer bezig die Belgen".

't Is te verstaan,
Pol

ONZE HOSPITALISATIEVERZEKERING :
UW ZEKERHEID !

- Toetreden kan tot uw 65ste.
- Bestaande aandoeningen worden niet uitgesloten.
- Recht op een éénpersoonskamer naar keuze.
- Erelonen worden vergoed (tot 200 % RIZIV)

Vrijstelling ? Uitsluitingen ? Wachttijden ?

Raadpleeg Uw kantoorhouder :

KRIS ROSSEEUW

Provenplein 48, Proven - Tel. & Fax 057/30 03 55

ARGENTA
uw appeltje voor de dorst

CDV 26975

ELEKTRO CAPPOEN

Prof.O.Rubbrechtstraat 12 - ROESBRUGGE - Tel. 057/30 05 94

SERVICE & KWALITEIT

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

Miete van Disten Devers van Proven, wos dien zundagvoornoene weere ferme aan 't reklameeren teegen heuren vent, omdat 'n weere zijn visalaam aan 't gereeddoen wos om te gaan visschen in de vaart in Roesbrugge, waar dat ie toen aan den oever bleef zitten totdat 'n geen hand voor zijn oogen meer zag ...

" 't Is waar !" grolde Miete ... "andere vrouwmenschen kunnen de zundagachternoene 'n keer uitgaan met hulderen vent, maar ik zitten hier oltijd thuis é plakt en klappen teegen de katte !"

"Horkt 'n keer vrouwmens !" zei Disten ... "je moet gie daarover olzoo van joen tetter niet maaken ... je meugt alle zundaage meigaan !"

"Wuk zeg je, meigaan !" riep Miete ... " 'k hén één keer mei é wist en 'k had er direkt mien buik van vul ! "Van onke mien mond open deed om entwot te zeggen, wos 't rechtuit : zwijgt 'n keer, 'k gelooven da'k beete hén ... oftwel, onke entwot vroeg, kreeg ik geen antwoorde omdat je te veele bezig wos met foefelen om 'n tettink aan joen haak te krijgen ... ! Zou je toen nog goeste hén om mei te gaan ! Bovendien, 'k gaan nog entwot zeggen, weet je gie dat dat stijf slecht is voor joen reumatiezen ols je daar oltijd bij dat water zit !" Disten peinsde dat 't best wos van daarop niet te antwoorden. Maar 't moest er nu omme-doen, eenige daagen laater gerochte Disten haast uit zijn bedde niet van 't vliegend fleuresijn, en Miete deed den dokteur kommen ...

"Je moe gie entwaar ferme koud had hén, zeker ?" vroeg den dokteur. "Moe' je dat vraagen, meneere dokteur .. 't is van aan de vaart te gaan zitten ... é zou beter in zijn kot bluuven ... 't is bovendien toen nog ol niet dat 'n vangt !"

Den dokteur zei dat Miete gelijk had en met veele klappen, konden ze Disten overhaalen om zijn visalaam naar de zolder te doen.

"Maar, op één konditie !" zei Disten ... "da 'k meugen duiven houden !" Miete wilde dat nu niet refuseeren en nog diezelfde weeke deed Disten den timmerman kommen, om in zijn stal 'n proper duivekot te monteeren, met op 't dak 'n groot duiveslag ... Aan 'n grooten duiveliefhebber kocht 'n eigste koppels goeie voyageurs en teegen dat 't seizoen ging beginnen, wos Disten gereed om te spelen ...

't Wos op 'n zundagvoornoene. Disten had ol geheel den tijd op zijn duivekot é zeeten en 'n kwam zeere 'n keer naar binnen om soepe te drinken ...

" 'k Geloven dat dat nu geen haar beter ga zijn of vroeger !" grolde Miete ... "vroeger zat je langst de vaart, nu zit je oltijd op je duivekot !" Disten zei daarop niet, maar loerde deur de keukenvenster, naar zijn duiveslag ...

"Kun je niet meer klappen, dé ?!" vroeg Miete ... Maar op 't zelfde moment sprong Disten rechte en liep Miete bijkans 't onderste boven. "Schuift uit de weg !" riep Disten ... "z' is daar !" en ie liep naar buiten ol roepen : "Kotje kom ! Gauw, kotje kom !

Miete liep achter naar buiten, rood van koleire ... "Dat is nu olle daage entwot met joen kotje kom !" teegen de duiven ... Waarom zeg je nooit 'n keer "kotje kom !" teegen mien ?"

"Je moet eerst leeren vliegen !" riep Disten, ol lachen ...

Daags nadien, ols Disten van zijn werk thuis kwam, lag er 'n briefje op tafel : 'k zijn gaan leeren vliegen voor 'n weeke ... leert gie binstendien eeten met de duiven !

KWAAK

Opmaak en druk : Drukkerij Schoonaert, Roesbrugge

DE IJZERBODE

Verantwoordelijke uitgever :
Drukkerij Schoonaert
Bergenstraat 1
8972 Roesbrugge
tel. 057/30 03 79
385-0056775-93

INFORMATIEBLAD voor de DIEPE WESTHOEK
met bijdragen over regionale en populaire wetenschap
29e Jaargang Nr. 10 oktober 1999
Afgiftekantoor 8972 Roesbrugge

Wordt maandelijks
gratis verspreid in :
Roesbrugge - Haringe
Proven - Krombeke
Stavele - Beveren - Watou
Jaarabonnement : 300 fr.

Jeugdboek van Johan Ballegeer

BARBE WIL GEEN RAPIER

Avant-première van "Nieuwpoort 2000".

Op het moment dat Europa de wereld koloniseerde en de wetenschappelijke kennis een hoge vlucht nam, werden de Lage Landen bij de zee, in casu Vlaanderen en Nederland, geteisterd door godsdienstoorlogen, geschoeid op heksenvervolgingen en duiveluitdrijvingen. Het begon reeds onder de regering van Karel V met de gewelddadige repressie tegen het ontluikende protestantisme en bereikte zijn hoogtepunt tijdens het bewind van zoon Filips II, die zijn vader als koning van Spanje had opgevolgd.

De terreur in Maritiem Vlaanderen was verschrikkelijk. Heksenjacht en duivelse praktijken, godsoordeel en brandstapel, beeldenstormen en moorden, hagepreken en brandschatten waren schering en inslag. Een grote sociaal-economische crisis zorgde er voor dat onze gewesten als katholieke, door Spanje geteisterde Zuidelijke Staten, een sombere toekomst tegemoet gingen. Het kruim van de bevolking week uit naar Zuid-Engeland en West-Duitsland, maar niet minder dan 150.000 meestal ontwikkelde, rijke Vlamingen vluchtten naar Holland, waar zij Hollands Gouden eeuw voorbereidden.

Het Noorden, gesteund door Frankrijk en Engeland, hield achter zijn grote rivieren stand en had zich reeds in 1581 tot onafhankelijke "Republiek der Zeven Verenigde Provinciën" uitgeroepen. In het Zuiden had Filips II kort voor zijn dood (1598) zijn dochter Isabella en haar echtgenoot Albrecht, aartshertog van Oostenrijk, als "Souvereinen der Nederlanden" geïnstalleerd met de bedoeling de eenheid van de Nederlanden te herstellen.

De stroom migranten die langs de IJzer vanuit Roesbrugge, Nieuwpoort bereikte bleef aanhouden. De Tachtigjarige Oorlog (1568-1848) bracht alleen maar ellende en kwel en in het Noorden werden de Hollanders inmiddels agressief. Zij zouden Nieuwpoort inpalmen.

De Slag bij Nieuwpoort. 2 juli 1600

De Hollandse staatsman Johan van Oldenbarneveldt vatte het plan op om de havens van Nieuwpoort en Duinkerke te veroveren, onder het mom de eenheid van de Zuidelijke en Noordelijke Nederlanden te bewerkstelligen. In feite was het hem te doen deze havens, van waaruit talrijke kapers opereerden, lam te leggen en zo het bestendig gevaar dat uit deze hoek dreigde, voor de duurzame ontwikkeling van de scheepvaart in het Noorden, af te vlaggen. Begin juni 1600 beslisten de Staten-Generaal dit plan uit te voeren. Het bevel over het Staatse (Hollandse) leger werd toevertrouwd aan Maurits van Nassau die hiermee aanvankelijk niet zo gelukkig was.

Half juni lagen 1.300 schepen en 14.000 soldaten vertrekkensgereed in de haven van Rammekens (Vlissingen) om naar Oostende, dat in handen was van de Republiek, af te stevenen. Van daaruit zou men langs het strand oprukken om Nieuwpoort bij verrassing in te nemen.

Sterke tegenwinden uit het Zuidwesten belemmerden echter de afvaart en men besloot veiligheidshalve de manschappen over de Westerschelde te Philippine aan wal te zetten. Deze operatie gebeurde op 21 juni zonder noemenswaardige tegenstand en op 27 juni werd reeds de stad Oudenburg ingenomen. Slechts een paar dagen daarna staken de Staatse troepen bij laag water de IJzermonding bij Nieuwpoort over, wat Albrecht met zijn leger van 12.000 soldaten deed besluiten vanuit Gent over Brugge naar Nieuwpoort af te zakken waar de confrontatie tussen de Spanjaarden en de Staatsen op 2 juli zou plaatsvinden.

Na de middag van 2 juli werd het een bitter en bloedig gevecht in de duinen tussen Lombardsijde en Nieuwpoort (waar de huidige vuurtoren staat) met grote verliezen in beide kampen. Niet minder dan 5.000 manschappen sneuvelden in een paar uur. De aanvoerders van beide legers overleefden de confrontatie.

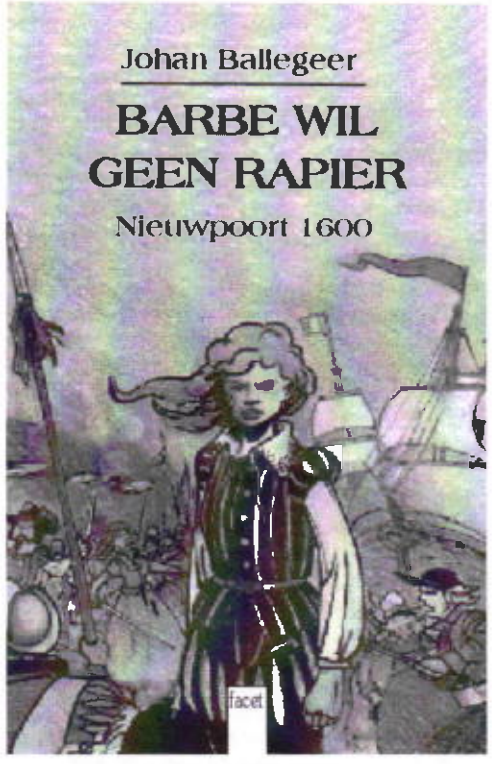

Cover boek Ballegeer.

In de Onze-Lieve-Vrouwekerk van Nieuwpoort hangt achteraan in de linkerzijbeuk het grote pas gerestaureerde schilderij van L. Moritz uit 1820. Het stelt het einde van deze legendarische veldslag voor waarbij de Spaanse admiraal Mendoza de wapens neerlegt in handen van Maurits van Nassau.

Barbe wil geen rapier Nieuwpoort 1600

In de zomer van 1600 loopt de *Buttertunne*, de snauw van de jonge kaper Tone Willaert bij laag water de haven van Nieuwpoort binnen. Pinassen en schuiten blijven voor de havengeul wachten op hoogtij.

Samen met heel wat buit brengt Tone drie gekaapte edeldames aan wal, Louise de Coligny, prinses van Oranje, Wilhelmina en haar zus, de twintigjarige jonkvrouw Margareta van Mechelen, het liefje van Maurits van Nassau. →

Met zijn vlotte en boeiende pen schetst auteur Johan Ballegeer, in een kei van een boek (1) het verdere verloop van het verhaal dat uiteindelijk eindigt met de bloedige Slag bij Nieuwpoort op 2 juli 1600.

Barbe, hoofdpersonage en dochter van de vuurtorenwachter op de Grote Vierboete, Gillis Aernout, wordt heldin van een avontuurlijke onderneming. Door de eerder toevallige kaping van Margareta en haar gevolg, is Nieuwpoort in een diplomatiek incident verzeild. De Nieuwpoortse magistratuur en de Spaanse militaire bevelhebbers besluiten Tone met de gegijzelden terug naar Holland te zenden. Barbe weet het met meisjeslisten gedaan te krijgen dat ze samen met Tone die opdracht kan uitvoeren.

Na enkele dagen vertrekt de *Buttertunne* op een donkere nacht uit de haven van Nieuwpoort, richting "Republiek der Zeven Verenigde Provinciën". Aan boord vijf paarden, een muilezel, twintig ruige pikbroeken, de Hollandse dames, Tone en Barbe waar zich meteen een romance ontspint tussen die twee. Bij de oude Rijnmonding gaan zij aan wal en zetten hun tocht met de voorname dames over land verder tot zij in Den Haag worden gevangen gezet.

Tone en Barbe kunnen echter ontsnappen en zijn getuige van de fameuze "Tocht door Vlaanderen". Zij maken het mee hoe het Staatse leger herhaalde malen verdwaald raakt en hoe de officieren zich in Vlaanderen gedragen als plunderende nietsnutten.

Als zoetelaarster volgt Barbe de soldaten, verschanst zich bij aankomst te Nieuwpoort op de Vierboete en maakt zo van dichtbij de Slag van 2 juli 1600 mee.

Over het einde van de strijd schrijft Ballegeer : *"Barbe overschouwde het slagveld. Nu hoorde zij alleen nog gekerm en hulpgeroep van stervenden. Zegekreten van overwinnaars. Het roepen om genade van de gekwetsten die door zegedronken soldeniers werden vermoord. Het feestelijk gekras van raven en kraaien die zich te goed deden aan ogen en ingewanden van de doden. Hysterisch gegil van lijkschenners die de doden beroofden van hun laarzen, kleren en kostbaarheden. Er viel veel te roven. Er waren drieduizend doden aan de kant van de prins en tweeduizend doden aan de kant van de aartshertog..."*

Als happy end loopt het nog goed af tussen Tone die naar Duinkerke was gevlucht en Barbe die zijn vrouw en moeder van zijn kinderen wordt.

Barbe walgt van de oorlog die ze van zo nabij heeft meegemaakt en zweert nooit nog een rapier aan te raken.

Ballegeer, die al eerder bewees een van onze beste vertellers te zijn en hiervoor tal van prijzen in de wacht sleepte (o.a. de Driejaarlijkse Staatsprijs) schetst meesterlijk de slag in de duinen bij Nieuwpoort en het leven van de 17de eeuwse stad.

Het romantische verhaal van Barbara Aernout, Barbe voor intimi, situeert zich in een streng historisch kader van de onineembare stad Nieuwpoort op 2 juli 1600.

Ook bij de uitgeverij De Sikkel NV verscheen in 1977 al van de hand van ene

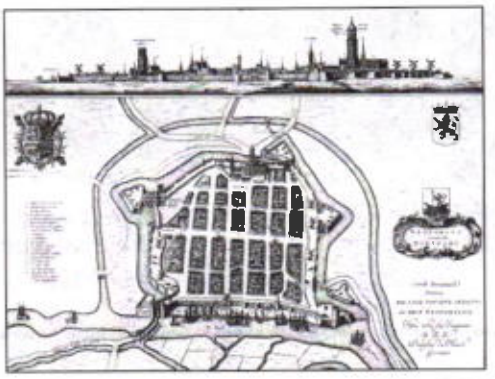

Nieuwpoort 1600, getekend door landmeter Vedastus de Plouich, (Vaast De Ploeg) voor Sanderus' Flandria Illustrata.

Henri Augustijns, een al te geromantiseerd verhaal "De Slag bij Nieuwpoort", geïllustreerd met tekeningen van Chris Fontijn.

In tegenstelling met Ballegeers boek, dat op een schitterende wijze de entourage en de veldslag van 2 juli evoceert, is de poging van Augustijns (deel 6 van de 24ste reeks van *Historische verhalen voor de jeugd*) eerder een fragmentarisch verhaal met veel emotie en weinig diepgang.(2)

Nieuwpoort maakt zich op om dit historisch feit van vierhonderd jaar geleden in 't jaar 2000 te gedenken. Het boek van Ballegeer is een aanloop naar tal van geplande evenementen rond dit gebeuren, waardoor de zelfstandigheid van Noord-Nederland werd gewaarborgd.

De voorstelling van Ballegeers boek "*Barbe wil geen rapier. Nieuwpoort 1600* " gaat door in de Feestzaal van de vismijn te Nieuwpoort, tijdens de openingszitting van de Nieuwpoortse Cultuurdagen 1999. Dit is op vrijdag 29 oktober a.s. te 20 u. Uitgever W. Soethoudt en ondergetekende zullen het boek inleiden. Achteraf is er receptie. Iedereen hartelijk welkom.

Een uitstekende platte grond van "Nieuwpoort 1600" met situatieschets van de Slag van 2 juli (42/20 cm) en een plattegrond van "Nieuwpoort 2000" (60/42 cm) in vier kleuren, met alfabetische lijst van de straatnamen, samen met een beknopt verslag van de Slag van 2 juli van Lt. gen. Beernaert (in vier talen, Ned., Fr., Eng. en Duits) verscheen eveneens dezer dagen bij NV Cart Idee te Brugge, in opdracht van het stadsbestuur van Nieuwpoort. (3)

Suske en Wiske en de Slag bij Nieuwpoort.

Sedert half juni van dit jaar loopt in *Het Nieuwsblad*, *De Standaard* en de andere kranten van De Standaardgroep, het stripverhaal Suske en Wiske van Studio Vandersteen over *Jeanne Panne van Nieuwpoort*.

In feite is deze strip een dagelijkse, maandenlange publiciteit en promotie voor het bevallig stadje Nieuwpoort en het levendig, bruisende Nieuwpoort-Bad. Meer dan driemiljoen lezers hebben het verhaal kunnen volgen. Drie kranten in Vlaanderen en een twintigtal in Nederland maakten op die manier dagelijks een schitterende en onbetaalbare publiciteit voor Novus Portus, gezeid Nieuwpoort.

Ondergetekende die sedert jaren Nieuwpoort op velerlei gebied lobbyt kon het gedaan krijgen dat zijn vriend Paul Geerts, de talentvolle Suske- en Wisketekenaar, goeie vriend en opvolger van wijlen Willy Vandersteen, een schitterend verhaal tekende over Nieuwpoort, zo'n vierhonderd jaar geleden. Medewerker Marc Verhaeghen schreef de teksten en belandde net als Lambik, Jerom, Tante Sidonie, Suske en Wiske met de teletijdmachine van professor

(vervolg blz. 592)

Nieuwpoort 2 juli 1600. "Dan valt het eerste Spaanse schot ..."
Suske en Wiske, dinsdag 28 september 1999.

HET NEDERLANDS IN DE WETENSCHAP EN HET ONDERWIJS (11)

R.A. Blondeau

De Grievencommissie

In 1855 werd volksvertegenwoordiger Pieter de Decker, van liberaal-katholieke strekking, die behoorde tot de eerste generatie Vlaamsgezinden, tot kabinetsformateur aangesteld. De verwachtingen van de flaminganten was hooggespannen. Maar als eerste-minister primeerde zijn Belgisch patriottisme op zijn Vlaamsgezindheid. Bovendien werd hetzelfde jaar het 25-jarig bestaan van de Belgische onafhankelijkheid gevierd en dat leek allerminst het gepaste moment om de Vlaamse taalverzuchtingen, die aanleunden bij het Nederlands en het orangisme, op de voorgrond te brengen. De ontgoocheling, voornamelijk bij tal van Vlaamse intellectuelen en literatoren was dan ook bijzonder groot.

Voornamelijk om de Vlamingen te sussen, waarvan de meest bekende dichters, in de zomer van 1855, uit protest geweigerd hadden deel te nemen aan een Vlaamse dichtwedstrijd, werd bij K.B. van 27 juni 1856 een Vlaamse Commissie opgericht, waarop de flaminganten reeds lang hadden aangedrongen en die de Franstalige benaming droeg: *Commission chargée d'examiner les dispositions à prendre dans l'intérêt de la langue et de la litérature flamande.* ([107]) Volgende personen maakten deel uit van deze zgn. *Grievencommissie*: Hendrik Conscience, Jan-Baptist David, Frans H. Mertens, Frans Rens, Ferdinand A. Snellaert, Eugeen E. Stroobant, Michiel van der Voort, Guillaume J. de Corswaren en Lucien Jottrand (oud-lid van het Nationaal Congres), allemaal Vlaamsgezinden, maar tevens overtuigde patriotten, en realisten, die wisten welke mogelijkheden er toen waren.

Op 16 oktober 1857 werd het verslag van deze Commissie, van de hand van Snellaert, aan de regering voorgelegd. De eisen waren zeer gematigd:

- alleen Vlaams in het lager onderwijs;
- gelijkstelling van het Vlaams en het Frans in het middelbaar onderwijs;
- het oprichten van leerstoelen voor Nederlandse taal- en letterkunde aan de twee rijksuniversiteiten;
- de splitsing van de "Académie royale" in een Franse en Vlaamse afdeling;
- de vertaling van ambtswege van alle stukken die uitgingen van het Centraal Bestuur en die bestemd waren voor de Vlaamse gewesten;
- het gebruik van het Vlaams in het Gerecht, indien de betichten dit verzochten. ([108])

Wat de wetenschappen in het beroeps- en ambachtelijk onderwijs betrof, werden door de Commissie volgende voorstellen geformuleerd:

- dat het onderwys in de veeartsenykunde voor de Vlamingen in hunne taal zou plaats hebben, hetzy men daertoe eene afzonderlyke school oprigte, hetzy men in het gesticht te Cureghem dubbele leergangen oprichtte;
- dat tot het vormen van Vlaemsche hoveniers in de school van hovingbouw te Gentbrugge, alsmede in de school van boomkwekery te Vilvoorde, volledig onderwys in 't Nederduitsch gegeven wierde;
- dat het onderwys uitsluitelyk in het Nederduitsch gegeven werd in de landbouwschool van Thorhout;
- dat in de zeevaertschool een volledig onderwys by middel van het Nederduitsch zou gegeven worden;
- dat het Nederlandsch zou ingevoerd worden in het hooger Handelsinstituut van Antwerpen;
- dat het Nederlandsch niet langer meer zou uitgesloten zijn van de prijskampen der Koninklijke Akademie van Geneeskunde.

Dit verslag werd op 29 juli 1857 door de Commissie goedgekeurd, al vonden sommige leden het te scherp gesteld (David), en anderen het daarentegen te gematigd (Conscience).

Maar premier De Decker ging er niet mee akkoord en vond de voorstellen niet haalbaar. Na de gemeenteverkiezingen van 27 oktober 1857 werd De Decker opgevolgd door de Fransdolle Charles Roger, die eerst poogde het verslag van de Grievencommissie in de doofpot te stoppen en naderhand (in 1859) met een officieel tegenverslag de Vlaamse grieven ontkende en de leden van de Commissie beschuldigde van gebrek aan vaderlandsliefde. Alleen de Koninklijke Academie voor Geneeskunde ging, en met tegenzin, in op het voorstel, en wijzigde haar reglement in die zin dat het Nederlands voortaan toegelaten was bij het beantwoorden van haar prijsvragen.

De Katholieke Congressen van 1863 en 1864

Bij de wet op het middelbaar onderwijs van 1850 werden eigenlijk twee soorten athenea opgericht, de eerste afdeling was de zgn. *humaniora*, waar voornamelijk klassieke talen werden onderwezen, naast Frans en Vlaams of Duits, in die streken waar die talen gebruikelijk waren.

De wetenschappelijke vakken waren zeer beperkt: rekenkunde, algebra tot en met vergelijkingen van de tweede graad, begrippen van vlakke meetkunde en meetkunde in de ruimte, rechtlijnige trigoniometrie en enkele noties van fysica. Bovendien werd door de atheneumdirectie niet zoveel belang aan deze vakken gehecht. Alleen letterkunde en talen, voornamelijk de klassieke talen werden gewaardeerd en beschouwd als culture-

Ferdinand A. Snellaert (1809-1872)
arts, literator en filoloog
verslaggever van de Grievencommissie.

le waarden. De historicus Paul Fredericq, die aan het atheneum in Gent, in de jaren 1862-1867 de "humaniora" volgde, gaf tot aan het einde van zijn leven toe dat hij problemen had met een simpele vermenigvuldiging, ([109]) niettegenstaande hij er in alle jaren - uitgezonderd in de retorica - de primus was.

De *professionele* (of de moderne) afdeling onderwees naast moderne talen, en bovenstaande wiskundige beginselen tevens de beschrijvende meetkunde, de analytische meetkunde, de boldriehoeksmeting, met hun toepassingen in de kunst, de handel en de industrie. Ook nog de beginselen van fysica en mechanica, van scheikunde, biologie en astronomie. Maar hier primeerden die vakken.

Wat het katholiek middelbaar onderwijs betreft daar bestond geen enkele verplichting om rekening te houden met de bepalingen die golden voor het rijksonderwijs. Iedere instelling kon haar eigen programma opstellen, veranderen of aanvullen. Van een zgn. "moderne" afdeling was hier lange tijd geen sprake en in de "humaniora" werden wiskunde en wetenschappen nog minder in het programma opgenomen. Alleen geesteswetenschappen werden centraal gesteld. Wiskunde en wetenschappen werden niet alleen geassocieerd met praktisch werk, en dus als minderwaardig beschouwd, maar de priester-leraars misten bovendien de wetenschappelijke vorming om die vakken te onderwijzen. Mettertijd moest dat leiden tot een niveauverschil tussen de twee netten. ([110])

►

In 1857 werd wettelijk bepaald dat een getuigschrift van middelbaar onderwijs, of eventueel een toelatingsexamen van hetzelfde niveau, nodig was om toelating te krijgen tot de universiteit. Voordien bestond er onbeperkte vrijheid inzake leeftijd en vorming om hoger onderwijs te volgen.

Maar naderhand werd er toch - niettegenstaande al die klassieke vorming - veel geklaagd over het bedenkelijk niveau van de middelbare studies, met als gevolg "la décadence des sciences et des lettres". Daarom werd bij de wet van 27 maart 1861 bepaald dat een getuigschrift van middelbaar onderwijs niet volstond om universitaire studies te volgen. Men moest vooraf nog slagen in een toelatingsexamen ("examen de gradué en lettres"). De geslaagden van de professionele afdelingen van de athenea hadden geen toegang tot de universiteit, alleen tot hogere technische scholen. Dat zou grotendeels voortduren tot ver in de 20ste eeuw.

In de jaren 1863 en 1864 hadden in de augustusmaand te Mechelen de eerste katholieke congressen plaats, die meerdere dagen in beslag namen, en respectievelijk 3000 en 5000 aanwezigen telden. De bedoeling was alle krachten te bundelen voor de verdediging van de katholieke belangen. Een van de voornaamste thema's was de opvoeding van de jeugd en het onderwijs. Op het congres van 1863 kwam men tot volgende resoluties:

- het katholieke onderwijs moet uitgebreid worden op alle niveaus;
- het staatsonderwijs moet ondergeschikt gemaakt worden aan het vrij onderwijs en alles moet in het werk gesteld worden om het staatsonderwijs overbodig te maken.

Op het tweede congres van 1864, werden enkele onderwijshervormingen voorgesteld, voornamelijk wetenschappen en wiskunde lagen onder vuur. Er moest in de eerste plaats de nadruk gelegd worden op het goede en het schone. Men achtte de leerstof te zwaar beladen met positieve vakken en wiskunde, waardoor men te positivistisch gaat denken, en tot de overtuiging komt dat kennis van het onbewijsbare, van het transcendente niet mogelijk is. Wat natuurlijk in strijd is met elke godsdienstige overtuiging.

Even vergelijken met Nederland

Tot in 1863 was het onderwijs in Nederland niet veel veranderd sedert het einde van de Franse tijd. Maar in 1862, bij het aantreden van zijn tweede kabinet, ontwierp premier Johan R. Thorbeck (1798-1872), die tevens minister van Binnenlandse Zaken was, en daarmee verantwoordelijk voor het onderwijs, een nieuwe wet om het lager en middelbaar onderwijs herin te richten.

Johan Thorbeck, die na zijn opleiding in de klassieke letteren aan de universiteit van Leiden verder filosofie ging studeren aan verscheidene Duitse universiteiten, maakte daar kennis met de visie van de Duitse onderwijsvernieuwer Wilhelm von Humboldt (1767-1835) die wetenschappelijk onderzoek combineerde met onderwijs, en een grote rol toekende aan de zelfwerkzaamheid van de studenten.

Hij werd achtereenvolgens privaat-docent in filosofie en geschiedenis aan de universiteiten van Giessen en Göttingen. In 1825, op 25-jarige leeftijd werd hij door tussenkomst van minister Falk, buitengewoon hoogleraar voor politieke wetenschappen en statistiek aan de jonge Gentse universiteit. Thorbeck gaf zijn cursussen in het Nederlands, en tevens in het Latijn ten behoeve van de Waalse studenten. In 1830 keerde hij terug naar het Noorden waar hij hoogleraar werd te Leiden, maar weldra een vooraanstaande politieke rol ging spelen. Hij werd driemaal eerste-minister, nl. in 1849-1853, in 1862-1866 en in 1871-1872 en wordt de vader genoemd van de Nederlandse grondwet van 1849.

Naar het voorbeeld van de Duitse "Realschule" ontwierp hij de zgn. hogere burgerschool (hbs), bestemd om een opleiding te verstrekken aan diegenen die in de expansie zijnde handel en nijverheid een betrekking wensten te bekleden. Er waren dergelijke scholen voorzien met een driejarige en een vijfjarige opleiding. Daar werd onderwijs gegeven door echte vakleraren, en niet zoals in de gymnasia (oude humaniora) door een classicus, die er wiskunde of een ander wetenschappelijk vak gewoonweg bijnam. Er werd les gegeven in wis- en natuurkunde, scheikunde, aardrijkskunde, moderne talen, boekhouden en natuurlijke historie (biologie), terwijl in de vijfjarige hbs daarenboven nog mechanica, kosmografie en delfstofkunde werd bijgebracht. Eugène Dubois (1858-1940), de Nederlandse anatoom, geoloog en palaeontoloog, die bekend werd als de ontdekker van de *Pithecanthropus erectus* heeft geschreven dat de hbs die hij in de jaren 1873-1877 in Roermond bezocht, voor hem "misschien van meer betekenis is geweest dan de universiteit... Ik geloof, dat als ik op een gymnasium was gekomen, veel van mijn natuurwetenschappelijke aanleg ware verloren gegaan... De hbs te Roermond is voor mij een kleine universiteit geweest... (Zij was) voorzien van voortreffelijke leeraren en ingericht wel zoo goed als de universiteiten van dien tijd, uitmuntend chemisch laboratorium, groote zoölogische, mineralogische en petrografische verzameling, een mooie plantentuin". (111)

Hoewel de hbs-vorming in principe haar voltooiing vond in de daartoe opgerichte Polytechnische School van Delft, en eigenlijk geen toegang gaf tot de universiteit, zijn er toch tal van hbs-afgestudeerden, die dank zij een vrijstelling of een bijkomend examen (in oude talen) universitair onderwijs hebben genoten. Bovendien, reeds vanaf 1865 mochten studenten die de hbs hadden gevolgd toch geneeskunde studeren.

In 1901 werden de Nobelprijzen gesticht. Tussen 1901 en 1913 kregen vijf Nederlanders een Nobelprijs in de scheikunde of de natuurkunde. (112) Vier onder hen waren mannen met een hbs-opleiding en de vijfde (J.D. van der Waals) was hbs-leraar!

De wet op het lager onderwijs van 1879

Bij de verkiezingen van 11 juli 1878 hadden de liberalen een stevige meerderheid gekregen in beide Kamers: 71 tegen 61 in de Kamer van volksvertegenwoordigers en 36 tegen 30 in de Senaat. De Luikse advocaat Hubert Frère-Orban kreeg de regeringsopdracht en vormde een regering die zeven ministers telde. Openbaar Onderwijs werd van Binnenlandse Zaken afgescheiden en kreeg als titularis de vrijzinnige bankier Pieter Van Humbeeck (een vooraanstaand lid van de loge).

Op 21 januari 1879 diende Van Humbeeck een wetsontwerp in, dat na heftige debatten resulteerde, op 1 juli 1879, in de Tweede Organieke wet op het lager onderwijs, en een herziening betekende van de wet van 23 september 1842.

Deze wet beperkte de vroegere gemeentelijke autonomie inzake onderwijs ten voordele van de Staat, die voortaan de voogdij over het onderwijs zou uitoefenen. ➔

TOTAL
officieel verdeler
Blekerijweg 35
8972 Proven
Tel. 057/30 04 13
Fax 057/30 14 13

PETRAVER nv
Petroleumprodukten Andy Vermeersch
☆ Gasolie ☆ Oliën
☆ Diesel ☆ Smeermiddelen
☆ Petroleum ☆ Kolen
☆ Benzine ☆ Brandhout
☆ Tankstation ☆ Mazouttanks
☆ Butaan- & Propaangas
Wij verzekeren een snelle en trouwe bediening aan de laagste prijzen.

Art. 1 en 2 stipuleerden dat elke gemeente tenminste één officiële lagere school moest bezitten. Volgens art. 3 mochten priesters alleen buiten de klasuren en op uitdrukkelijk verzoek van de ouders, godsdienstonderwijs geven. Bij art. 4 was het godsdienstonderwijs volledig van het programma geschrapt. De artikelen 8 en 45 bepaalden dat alle onderwijzers en leraars voor het middelbaar onderwijs van de lagere graad, moesten gediplomeerd zijn van een officiële normaalschool. Bij art. 44 werd het normaalonderwijs door de Staat gemonopoliseerd terwijl de vrije normaalscholen praktisch werden uitgeschakeld. Volgens art. 48 was het voor de gemeenten niet langer toegestaan een vrije school aan te nemen of te subsidiëren.

Dat was het begin van de schoolstrijd (1879-1884).

Om niet in herhaling te vallen wijzen wij erop dat we die schoolstrijd beschreven hebben in *De IJzerbode* van juni 1997 (in nr. 15 van *Wetenschap in Vlaanderen na 1830 en in de Vlaamse Beweging*). In de daaropvolgende nummers (16 tot 22) werd het verder verloop van *Het Nederlands in de wetenschap en het onderwijs* behandeld, tot aan het begin van de 20ste eeuw.

In de nu volgende nummers van *De IJzerbode* gaat de reeks *Wetenschap in Vlaanderen na 1830 en in de Vlaamse Beweging*, verder. Het is de bedoeling deze reeks naderhand te verwerken met de artikelen *Het Nederlands in de wetenschap en het onderwijs* tot een boek.

We behandelen de volgende keer (in nr. 23):
Steenkool in de Kempen;
Evolutie in de geneeskunde en de farmacie.

Noten:

(107) Commissie belast met het onderzoek van de te nemen maatregelen in het belang van de Vlaamse taal en literatuur.
(108) Th. Luykx, *Politieke geschiedenis van België*, Amsterdam-Brussel, 1973, p. 115-116.
(109) E.C. Coppens, *Paul Fredericq*, Gent Liberaal Archief, 1990, p. 34.
(110) L. Wils, *Honderd jaar Vlaamse Beweging*, dl. 1, Geschiedenis van het Davidsfonds tot 1914, Leuven, 1977, p. 41.
(111) B. Theunissen, *Eugène Dubois en de aapmens van Java. Een bijdrage tot de geschiedenis van de paleoantropologie*, Amsterdam, 1985, p. 34. Zie ook: K. van Berkel, *Citaten uit het boek der natuur*, Amsterdam, 1998, p. 162-164, en B. Willink, *De tweede Gouden eeuw*, Amsterdam, 1998, p. 27-36.
(112) Deze vijf Nederlandse Nobelprijswinnaars waren: J.H. van 't Hoff (1901 - scheikunde); H.A. Lorents en P. Zeeman (1902 - natuurkunde); J.D. van der Waals (1910 - natuurkunde); H. Kamerlingh Onnes (1913 - natuurkunde).

BOKADO

De geschenkenzaak

Terenburgseweg 11
8972 PROVEN
Tel. 057/30 05 66

Beste klanten,

Van 29 oktober tot en met 14 november vindt bij BOKADO de grote eindejaarsshow plaats. Tijdens deze dagen kunt u in onze sfeervolle winkel uw keuze maken voor de komende eindejaarsfeesten. Zoals u van ons gewoon bent, hebben we voor u weer een volledige nieuwe collectie aan uitzonderlijke prijzen. Tijdens deze verwendagen ontvangt iedere klant een geschenkje. Alle aankopen tellen dubbel op de kaart.
Extra lange openingsuren in december teneinde u nog meer ten dienste te staan.
Ook voor verenigingen hebben we geschenkjes vanaf 50 fr.
Chrysanten aan 150 en 100 fr. Bestel tijdig !

DE NIEUWE PAREL BVBA

Begrafenissen TOUSSAINT

BEGRAFENISSEN Funerarium - Crematies
Alle formaliteiten - Dag & nacht tot uw dienst
Rouwtransport - binnen- & buitenland
Erkend door Luikse Verzekeringen
Grafzerken - Bloemen

GRAFZERKEN (Groot- en kleinhandel)
GOEDKOOP en KWALITEIT
IS ONZE REKLAME
Alles volgens uw ideeën en wensen
en op maat gemaakt

TOUSSAINT - HAMPE
Bergenstraat 1, Beveren-Roesbrugge - Tel. 057/30 10 16 - GSM 0477/30 87 98
Gesloten op maandagvoormiddag en op woensdag. Open op zon- en feestdagen.

MICHEL CAPOEN

Waaienburgseweg 67

KROMBEKE

Tel. 057/40.08.54

LOOD- en ZINKWERKEN

KORTING 50-PLUSSERS

MET WAARBORG

TANDLABO RAHEEN

GEBROKEN GEBIT ?
KLAAR TERWIJL U WACHT !

Bruggestraat 76, POPERINGE - Tel. 057/33 86 47
Open : iedere werkdag, zaterdag inbegrepen

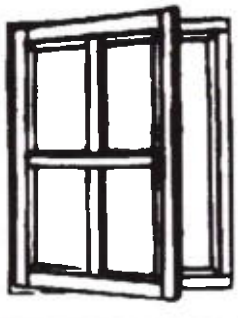

Schrijnwerkerij
Kristof REGHEERE

- Alle nieuwbouw en verbouwing
- Eigen fabricatie van ramen en deuren in hout
- Plaatsen van PVC-ramen, rolluiken
- Leveren en plaatsen van massieve binnendeuren
- Daktimmerwerken

Waaienburgseweg 59b
8972 Krombeke

Tel. 057/40 03 71
Fax 057/40 15 74

BARBE WIL GEEN RAPIER

(vervolg van blz. 598)

Barabas in het conflict tussen de Hollanders en de Spanjaarden. Hoe kan men het raden, 2 juli 1600.

Begin volgend jaar wordt dit nieuwe album te Nieuwpoort voorgesteld en staat deze badstad dan weer in het epicentrum van grote belangstelling.

Waar zo'n veldslag met meer dan vijfduizend doden na vierhonderd jaar toch nog goed voor is.

Elie E. Balduck

Noten

1 Johan Ballegeer. *Barbe wil geen rapier*, Nieuwpoort 1600. Uitgev. Facet, Antwerpen. Gebonden, 300 blz., 695,- BEF. ISBN 90 5016 274 6. Te verkrijgen in elke boekhandel.
2 Henri Augustijns, *De Slag bij Nieuwpoort*, Uitg. De Sikkel, Kapellen. Ingenaaid, 30 blz.ISBN 90 260 4516 6
3 Uitgev. Cart Idee, Brugge. Te verkrijgen tegen 30,- BEF bij de Dienst Toerisme en Cultuur, Marktplein 7/ Hendrikaplein 11, 8620 Nieuwpoort. tel.058/22 44 44 Fax 058/22 44 28

NIEUWPOORTSE CULTUURDAGEN
30 oktober - 13 november 1999

VRIJDAG 29 OKTOBER om 20 u.
"Openingszitting" in de feestzaal Vismijn.
Opening van De Boekenbeurs.
Opening van de tentoonstelling "De Bains" in retro Nieuwpoort-Bad eertijds door Toon Hillewaere.

BOEKENBEURS
door boekhandel De Meester uit Brugge van 30 oktober tot 7 november in feestzaal Vismijn.
Openingsuren : elke dag van 10 tot 18 u. 31.10 & 5.11 : open tot einde activiteit.

TENTOONSTELLING
"De Bains in retro Nieuwpoort-Bad eertijds" (ondertussen : videovoorstelling "50 jaar Nieuwpoort Bad in beeld en Nieuwpoort vroeger). Data en openingsuren idem boekenbeurs.
Org. Stadsbestuur m.m.v. J & B Callenaere-Dehouck, G. Dutrieue, E. Mahieu.

TENTOONSTELLING
"Ramskapelle in wereldoorlog I" van 30 oktober tot 1 november d'Oude Schole Ramskapelle. Openingsuren : 10 - 12 & 14 - 18 u.
Org. Verenigd Ramskapelle en Heemkring "Ramscapple aan den Yser"

ZATERDAG 30 OKTOBER om 20 u.
O.L.Vrouwkerk *"Requiem van Mozart"*.
Org. Rotary Nieuwpoort-Westhoek & Diksmuide-Westkust.

ZONDAG 31 OKTOBER om 20 u.
Feestzaal Vismijn : diavoorstelling *"Per fiets de wereld rond"* door Nicole en Ingrid, deel 1. (Europa en Amerika) Org. Vakantiegenoegens.

DINSDAG 2 NOVEMBER om 16 u.
Geleid bezoek aan de tentoonstelling *"Retrospectieve Frits Van Den Berghe"* in PMMK te Oostende (vooraf inschrijven infobalie stadhuis of Hendrikaplein tot 2 november om 12 u. - 200 fr. - eigen vervoer).
Org. Culturele Raad.

WOENSDAG 3 NOVEMBER om 17 u.
Stadspaviljoen : *Muziek(Punk)-festival* t.v.v. 11.11.11. met Trigger happy, Facing Down, Better Food, Langhorns, Misconduct, Turtlehead, Within Reach. Org. Jeugdraad.

DONDERDAG 4 NOVEMBER om 20 u.
14.30 u. Feestzaal Vismijn : optreden van *Goochelaar Koen BOSSUYT* (voor kinderen en ...). Org. Bond van Grote en Jonge Gezinnen.

VRIJDAG 5 NOVEMBER om 20 u.
Feestzaal Vismijn : *literaire avond met Bert Vanheste omtrent "Louis Paul Boon"*. Org. Werkgroep literatuur Culturele Raad i.s.m. Willemsfonds en Davidsfonds

MAANDAG 8 NOVEMBER om 20 u.
Cultuurhuis, Hoogstraat 2 : diavoordracht *"Anadalusie"*. Org. VTB-VAB

WOENSDAG 10 NOVEMBER om 18 u.
Marktplein : *"Sint-Maartensfeest"*
Org. Stadsbestuur.

DONDERDAG 11 NOVEMBER om 11.15 u.
Raadszaal stadhuis : *"Prijsuitreiking scholenwedstrijd t.g.v. wapenstilstand"*
Org. Verbroedering Vaderlandslievende maatschappijen Nieuwpoort i.s.m. het Stadsbestuur.

ZATERDAG 13 NOVEMBER om 20 u.
Feestzaal Vismijn *"Concert"*. Org. Koninklijke Katholieke Fanfare.

SAMENWERKING VRIJE BASISSCHOOL ROESBRUGGE & FLV IEPER

Vorig schooljaar sloot onze school een samenwerkingsovereenkomst af met Flanders Language Valley in Ieper. Met heel wat scholen uit de 057/-zone werd het plan opgevat om een heel uigebreide website op het internet uit te bouwen.

Daar is onze school ondertussen volop mee bezig. Vooral meester Jan neemt die taak op zich en heeft al heel wat gegevens over de Roesbrugse geschiedenis klaargemaakt. Maar we willen deze Roesbrugse website uitbreiden en een zo breed mogelijk beeld geven van ons dorp ! Hierbij denken wij aan allerhande verenigingen. En om zeker niemand te vergeten vragen wij dat deze verenigingen zelf met ons contact opnemen als ze verlangen dat ze op deze website vermeld worden. Maar ook individuele personen, die één of ander artistieke, culturele, wetenschappelijke, muzikale ... begaafdheid hebben, kunnen op deze site een plaatsje innemen. Vanzelfsprekend kan ook de Haringse dorpsgemeenschap allerlei gegevens doorspelen, Stef Ryon is immers ook bezig met de Haringse geschiedenis binnen ditzelfde project.

Wat verwachten wij nu concreet aan medewerking ? Bezorg ons zo vlug mogelijk een ledenlijst van uw vereniging, uw bestuur, een logo of passende foto, een contactadres, een overzicht van jaaractiviteiten, ...

Ook voor winkels en zelfstandigen van ons dorp is er plaats gereserveerd voor de naam van de winkel, logo, specialiteiten, ...

En tenslotte voor individuele personen met één of ander talent : adres, specialiteit, opleiding, kunstdiscipline, ...

Wij hopen op een zeer grote respons van alle verenigingen en belanghebbenden. Met veel plezier plaatst onze school uw gegevens op deze website ! Naast de dorpskernvernieuwing kan ook dit initiatief een steentje bijdragen tot een grotere belangstelling van ons IJzerdorp ! En zo laten we via de moderne communicatiemedia iedereen weten dat Roesbrugge bruist ... !

Vrije Basisschool Roesbrugge
Tel. & Fax 057/30 06 26
e-mail : vbsroes@digilife.be/geert.six@digilife.be/jan.lasure@planetinternet.be.
Via *De IJzerbode* wordt u later verwittigd waar u deze website op het internet kan raadplegen.

KLEINE FISCALE KRONIEK
Belasting op kasbons en obligaties

Op de inkomsten van kasbons en soortgelijke obligaties (dus op de uitbetaalde interesten) wordt er in België door de banken een roerende voorheffing ingehouden van 15%.

Deze inkomsten moeten niet aangegeven worden op de jaarlijkse aangifte in de personenbelasting, wat de andere inkomsten ook mogen zijn.

Maar er zijn gevallen waar men er beter aan doet van ze wel aan te geven, omdat dan de roerende voorheffing terugbetaald wordt.

Personen met een laag inkomen, die niet belastbaar zijn, (omdat het inkomen lager ligt dan het vrijgesteld minimum) doen er goed aan hun ontvangen interesten uit kasbons of soortgelijke obligaties wel aan te geven in de aangifte. De afgehouden 15 % wordt hun terugbetaald. Wie geen aangifte heeft ontvangen kan er een aanvragen.

Dat is bv. het geval bij kinderen die hun spaarcenten in kasbons hebben belegd, en die ten laste zijn van de ouders. Als bewijs moeten bij de aangifte de uitbetalingsborderellen van de interesten gevoegd worden, en die moeten wel op naam van de betrokkene staan.

Wie op teruggave recht had, maar geen aangifte heeft ingediend, of die inkomsten op zijn aangifte niet heeft vermeld, kan naderhand daartegen geen bezwaarschrift indienen. In dat geval is de roerende voorheffing definitief door de Schatkist verworven.

Serge BLONDEAU
Account. IDAC - Fiscaal Adviseur EHSAL

't Rozenhof

Oudejaarsavondmenu

Aperitief van het huis met een pittig wachtbordje
aangeboden door Dieter en Carmen

❄❄❄

Fantasie van gerookte zalm met garnalen, opgesmukt met kreeft

❄❄❄

Gegrilde tarbotfilet op een bedje van preisnippers
in een groene kruidensaus

❄❄❄

Fris tussendoortje

❄❄❄

Het zachtste van het kalf op z'n best met wintergroenten
en nieuwjaarsaardappelen

❄❄❄

Bordje van goede voornemens en beste wensen

❄❄❄

Koffie en versnaperingen

❄❄❄

Glas champagne om middernacht

Prijs : 2800,-

(aangepaste wijnen + forfait tot 5 uur inbegrepen)

Aanvang stipt om 19.00 uur

Reservatie ten laatste 22 december 1999
Reservaties zijn slechts geldig mits het storten van een voorschot van 1000,- p.p.
op rek. nr. 738-0009284-91 of contante betaling.

OBTERRESTRAAT 73 - 8972 PROVEN - Tel. 057/30 03 35

Boekhandel SCHOONAERT

Bergenstraat 14 - 8972 ROESBRUGGE

Vraag onze speciale folder !

Grill-Eetkaffee

In Beveren

Huis Maelstaf

Naast onze ruime keus van grills en éénpansgerechten ons wekelijks menu voor het weekend :

Millenniummenu 2000
1 en 2 januari • reservatie gewenst

15-16-17 okt.	22-23-24 okt.	29-30-31 okt. & 1 nov.	5-6-7 nov.	12-13-14 nov.
Mousse van gerookte zalm en zeewolf	Witloofsoep met kaastoastjes	Vissoep	Komkommersoep met knolselder en gefrieerde prei	Tomatenroomsoep
•••	•••	•••	•••	•••
Exotische kippenroomsoep	Kabeljauw "Aan de Schreve"	Preirolletjes gevuld met zalm en St-Jacobsoester in saffraansausje	Timbaaltje van tongschor venkel, oesterzwam, prei	Bergham met meloen en porto
•••	•••	•••	•••	•••
Coq au vin	Reebokgebraad met roomsaus vlg en stoofpeertje	Mignonhaasje bereid met Hoegaarden witloof en spruitjes	Konijn uit grootmoeders keuken	Eendenborst met trio van groenten, puree en sausje van acaciahoning
•••	•••	•••	•••	•••
Limburgse kaasvla met vers fruit	Chocoladeschuim	Gebak	Gratin van vers fruit op de wijze van het huis	Gebak
•••	•••	•••	•••	•••
Koffie	Koffie	Koffie	Koffie	Koffie
650,-	775,-	780,-	750,-	780,-

De Brandweer in de kijker !

BEKENDE VLAMINGEN TE ROESBRUGGE IN "RUST ROEST"

Op zaterdag 11 september jl. is de brandweer van groot-Poperinge erin geslaagd de langste blusleiding ter wereld te realiseren. Er werd namelijk water uit de IJzer te Roesbrugge aangevoerd tot aan de brandweerkazerne te Poperinge, over een afstand van ongeveer 12 km, met niet minder dan 599 brandweerslangen.

We mogen zeker niet nalaten van erop te wijzen dat dit uitzonderlijk initiatief uitging van brandweermannen uit Roesbrugge: sergeant Peter Myny en 1e sergeant Geert Vandenbussche. Proficiat!

Om ± 13 u. werd door Mieke Scheldeman van Radio Donna, het startsein gegeven in aanwezigheid van provinciegouverneur Paul Breyne en burgemeester Henri d'Udekem d'Acoz.

Om 13.30 u. kwam er in de Lindestraat te Roesbrugge, een bus met een 40-tal eregenodigden, die een lunch aangeboden werden in het bekende restaurant "Rust Roest" van meester-kok Jean Berquin. Afgezien van de gouverneur en de burgemeester waren onder hen tal van bekende Vlamingen (BV's), onder wie Della Bossiers, Johan Persyn van WTV, Leah Thys, Nolle Versyp en nog andere acteurs uit "Thuis" en "Windkracht 10", naast diverse sponsors.

Let wel, het gastronomisch feestmaal dat aan kostprijs aangeboden werd door Jean Berquin, is niet betaald met de gelden die ingezameld werden voor "Kom op tegen Kanker ". Dat bedrag, dat intussen opgelopen is tot boven het miljoen, wordt integraal overgemaakt aan dit humanitaire werk.

Vele genodigden, die kwamen uit de grootstad, hadden zich lachend afgevraagd wat ze hier te midden de velden van de "diepe Westhoek" op hun bord zouden krijgen. Maar het lachen verging in verwondering en bewondering toen ze de prachtig gedekte tafels zagen en de indrukwekkende spijskaart: een meesterwerkje van de drukkerij Schoonaert. Ze hebben allemaal, als een trofee, een exemplaar meegenomen.

Della Bossiers, die lange tijd op TV meesterkok Marc Paesbrugghe, de voormalige chef van het destijds gerenommeerde Antwerpse restaurant *Sir Anthony Van Dyck*, heeft begeleid, was met verstomming geslagen en was verrukt over de culinaire hoogstandjes die hier werden opgediend. De Zwarte Woud-taart, van pasteibakker Jan Vanhee, was zo uitzonderlijk en met groot talent op de gepaste wijze versierd, dat ze heerhaalde keren werd gefotografeerd.

Minister Johan Vande Lanotte, die rond 15 u. met de helikopter werd aangebracht om het gezelschap te vervoegen, stond eveneens perplex.

Na de champagne, met de verfijnde hapjes, werd door Roger A. Blondeau een korte

Aan de eretafel : Vice-premier J. Vande Lanotte, burgemeester d'Udekem d'Acoz en Della Bossiers, voorzitster van "Kom op tegen Kanker nationaal"

toespraak gehouden, waarin hij getuigenis aflegde van het werk en de verdiensten van onze brandweermannen.

Ze wordt hier integraal afgedrukt:

Mijnheer de Gouverneur,
Mijnheer de Burgemeester,
Mijnheer de Schepen,
Dames en Heren,

Opdat niemand zou twijfelen, wil ik er vooraf op wijzen dat ik geen brandweerman ben, ook geen oud-brandweerman. Maar ik heb wel een grote affiniteit met het brandweerkorps van de deelgemeente Roesbrugge-Haringe, en wel om twee redenen:

Ten eerste ben ik sedert ongeveer 25 jaar de overbuur van het brandweerarsenaal en aangezien mijn werkkamer aan de straatzijde is gelegen, kan ik visueel bijna al hun bedrijvigheden volgen. Dat laat toe waarheidsgetrouwe getuigenis af te leggen van hun verdienstelijk werk.

Maar wat nog belangrijker is: 33 jaar geleden heeft hun toenmalige dienst 900, mij bij een zwaar verkeersongeval, snel en met de vereiste accuratesse naar de kliniek gevoerd, en daardoor mijn leven gered. Dat schept een band. Dus kon ik alleszins niet weigeren van hier een woordje te placeren, want wat er te Roesbrugge bij de brandweer gebeurt, dat gebeurt ook te Poperinge en bij de andere afdelingen.

Ik stel er prijs op de heer Gouverneur en de heer Burgemeester voor hun aanwezigheid te danken. Het volk van West-Vlaanderen heeft tegenwoordig een gouwheer, die veel meer dan zijn voorgangers, tussen zijn mensen staat, en we zijn daar dankbaar voor.

We hadden ook op de aanwezigheid van de heer Vice-premier Johan Vande Lanotte gerekend, maar het schijnt dat hij pas later komt. Waarschijnlijk hebben de laatste schikkingen voor de omstreden levering van Belgisch nucleair materiaal aan Pakistan, voorrang op de pompiers van Poperinge. - Kort voor de verkiezingen van 13 juni hingen hier op vele plaatsen affiches, waarop er geblokletterd stond: "Geef de Westhoek zijn minister terug". Dat heeft de Westhoek dan ook gedaan. En we hadden tot hem willen zeggen: "Mijnheer de minister, voor wat, hoort wat, we verwachten dat de streek waar uw roots liggen op uw hulp en bijstand kan rekenen".

Er werd van regeringswege altijd beweerd dat er voor het probleemgebied "Westhoek" al heel wat werd gedaan, en dat zal ik niet tegenspreken, doch de belangstelling heeft zich voornamelijk geconcentreerd op twee groeipolen, het leperse en het Veurnse, maar alles wat daar tussenin gelegen is, en dat ik graag "de diepe Westhoek" noem, is het land van de stervende aarde geworden, la terre qui meurt.

In het kader van haar menslievende bedrijvigheid, heeft de brandweer van Groot-Poperinge, het plan opgevat een attractieve stunt uit te bouwen, die begeleid door show en muzikale animatie, geld moet opbrengen

ten voordele van de actie "Kom op tegen Kanker", een initiatief dat een nooit aflatende strijd voert tegen de wurgende greep van de vreselijkste ziekte van deze tijd.

Onze brandweermannen zijn dankbaar voor de enthousiaste medewerking van het stadsbestuur en het genereuze startkapitaal dat het heeft ter beschikking gesteld. Zij danken de vele sponsors en iedereen die, naar godsvrucht en vermogen, zijn bijdrage heeft geleverd. We hebben allemaal intussen een paar spuitgasten over de drempel gekregen, die netjes in uniform met veel ijver hun steunkaarten aanpraten, en met deskundige uitleg aantonen dat het voordelig is van minstens 1000 fr. te storten, omdat dit een gevoelige vermindering inzake belastingen met zich brengt. Het bedrag dat zij in dagenlange prospectietochten bijeen hebben gebedeld beloopt reeds vele honderdduizenden, en ongetwijfeld zullen er vandaag - onder de indruk van het gebeuren - nog vele portemonnees worden leeggeschud, voor het goede doel.

De attractieve stunt, die op dit ogenblik op gang is gekomen, bestaat in een recordpoging om vanuit de IJzer, hier te Roesbrugge, een blusleiding aan te leggen van 12 kilometer tot aan de brandweerkazerne van Poperinge. Zes pelotons brandweerlui van Groot-Poperinge zijn daar nu druk mee bezig, nl. twee pelotons van de hoofdpost Poperinge en telkens een peloton van de posten Roesbrugge-Haringe, Proven, Watou en Reningelst. Alles samen 144 manschappen. Omstreeks 14.30 u. moet het water te Proven zijn, en omstreeks 16 u. moet er in de omgeving van de brandweerkazerne van Poperinge kunnen geblust worden met water uit de IJzer. Er werden waterslagen in bruikleen gegeven door de korpsen van Veurne, Ieper en Roeselare, want van overal in de provincie wordt de Poperingse stunt met belangstelling en sympathie gevolgd. We krijgen op die manier ongetwijfeld de langste brandweerslagensliert ter wereld, die naar we hopen in het Guinness Book of Records *terecht komt.*

Tot slot wil ik er nog op wijzen dat het dit jaar, net 140 jaar geleden is dat te Roesbrugge-Haringe een brandweer met enkele vrijwilligers, en een met de hand bediende waterpomp en vier brandladders, werd opgericht. Er werd toen ook een min of meer aangepast magazijn ter beschikking gesteld om al die spullen op te bergen. Een brandweermagazijn, dat in de volksmond nogal oneerbiedig "het speutekot" werd genoemd. Toen in 1975 een nieuw brandweergebouw was opgetrokken, waren we al een beetje meer gecultiveerd, en had de jarenlange propaganda voor een beschaafde omgangstaal haar werk gedaan, zodat men toen sprak van het "brandweerarsenaal" of de "brandweerdienst".

We beschikken hier nu over een 24-koppen tellen goed opgeleid korps, dat met het meest moderne materieel, en een ambulancedienst, ter beschikking staat van de hele omgeving. Mannen die bij storm en ontij onversaagd hun eigen erve en goed, ja hun eigen gezin in de steek laten, om anderen te helpen. Hun toewijding is bewonderenswaardig.

Bovendien hier in deze kleine landelijke gemeenschap, die voortdurend verder wegglijdt in de ontvolking, in dit stille, onderkoelde dorp, waar de bond van de derde leeftijd de sterkste jeugdvereniging is, zijn zij, de brandweer, nog de enige actieve groep, die van aanpakken weet, bijna de enige vorm van verenigingsleven, die belet dat we terecht komen in een verstard natuurreservaat waar de tijd blijft stilstaan.

Om te eindigen durf ik in naam van ons mensen en van de omliggende dorpsgemeenschappen de wens uitspreken dat er aan de Roesbrugse brandweervoorpost nooit wordt geraakt. Brandweerdiensten mogen niet fusioneren of gecentraliseerd worden. Zij moeten bij en tussen de mensen staan.

Opdat het zo zou blijven, rekenen we op de hulp en de steun van de suikernonkel van onze toekomstige koningin, Mathilde

Ik dank iedereen voor hun aanwezigheid en hun vriendelijke aandacht.

Toen omstreeks 16 u. het illustere gezelschap, met de ingehuurde bus, "Rust Roest" verliet, om te Poperinge de apotheose van het gebeuren mee te maken, waren ze in de wolken over de ontvangst. En ze herinnerden zich plots dat ze nog ergens in de Westhoek een ver familielid hadden, of dat een van hun voorouders alleszins van hier afkomstig was. (rab)

BADKAMERS

VERWARMING

KEUKENS

florisan

Onze toonzaal zit vol ideeën en we geven U graag advies bij de realisatie van uw sanitair, volledig vrijblijvend, ook op zaterdag

Een uitvoerige dokumentatie ligt voor u klaar

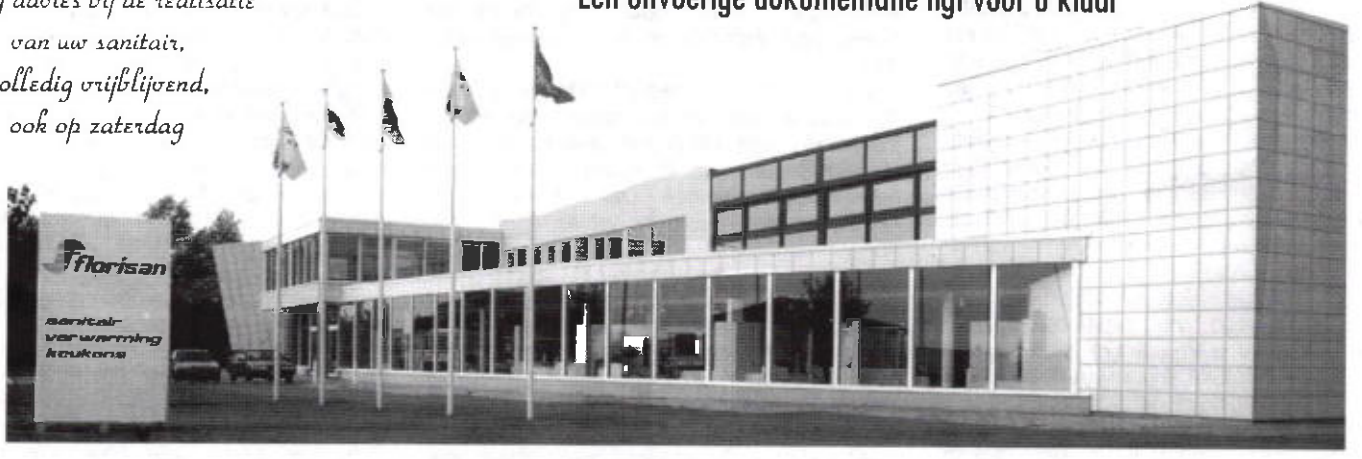

Florisan nv - Albert I laan 25 - 8630 VEURNE - Tel. 058/315.315

ook uw installateur waardeert onze service !

Roesbrugge, Haringe en Beveren tijdens de Brabantse Omwenteling en de Franse Bezetting 1789-1802 (11)

11. Salomez stelt de inventaris op van de kerkelijke goederen

Niettegenstaande dit protest en ingevolge het bevel van generaal Omoran rekende commissaris Salomez het tot zijn plicht een inventaris op te stellen van alle ornamenten en zilverwerk van alle kerken en kloosters en van alle goederen. Hij begon met de abdij. Men kan wel denken dat al het beste weggestoken was. Daarna ging hij naar de hoeve, genaamd het "duivekot", die eigendom was van de abdij. Maar de boer die er op was komen wonen, zei dat alles aan hem toebehoorde, waarop de Fransman daar niets inventariseerde. Nadat hij overal was geweest, babbelde hij uit dat men te Veurne "weinig katholiek" was, zelfs minder dan te Duinkerke. Dat te Duinkerke, ter gelegenheid van de processie, aldaar een monstrans gedragen werd waar de H. Hostie in rustte en dat hij in gans Veurne geen enkele monstrans gevonden had. Hij wist dus wel dat het meeste goed weggedoken was. Aangezien zijn opdracht was van de inventaris op te maken, hield hij zich daaraan zonder verder te zoeken. Hij schreef alleen op wat men hem presenteerde, hetgene zeker niet het beste was. Tezelfdertijd zijn ook de goederen, zilverwerk en ornamenten te Ieper en te Poperinge geïnventariseerd geweest. Op sommige heeft men de zegels gelegd.

Te Roesbrugge vreesde men ieder ogenblik de komst van deze commissarissen, zoals zij gedreigd hadden, om de goederen van de kapel en die van de paters karmelieten op te nemen. Maar zij kwamen niet. Misschien hadden ze gehoord dat het de moeite niet was.

Te Eversam zijn op 18 februari 1793 Franse commissarissen uit Ieper aangekomen. Zij hebben de bibliotheek en een kamer aanpalend aan die van de abt verzegeld met het Republikeins wapen: een boom met een muts daarop. Toen de oude en eerbiedwaardige abt Raulé dit zag, zei hij vol droefheid: "Waar ga ik in mijn ouden dag belenden?"

"Wij zullen u een vrij meisje tot troost geven," antwoordden de Carmagnols.

"Ik ben er nooit voor geweest," replikeerde de prelaat en zij zijn dan maar vertrokken. Op 23 februari zijn ze nog eens teruggekomen om de inventaris van de abdijgoederen op te stellen.

11.5 Dood van de Franse koning Lodewijk XVI

Op 25 januari 1793 's morgens kreeg men te Roesbrugge de tijding dat de Franse koning te Parijs onthoofd werd op 21 januari op bevel van de Nationale Conventie. Deze kleinzinnig monarch was onbekwaam om de scepter te zwaaien. Hij heeft de Staten-Generaal bijeengeroepen, zijn leven op het schavot verloren, de katholieke godsdienst verdelgd, zijn rijk van onder tot boven in de omwenteling gebracht en heel Europa of beter de vier delen van de wereld in vuur en vlam gezet.

11.6 Graanschaarste, plundering door de beruchte "hardis"

Graanhandelaars van Roesbrugge en Elzendamme kochten in de loop van de maand januari 1793 grote hoeveelheden tarwe om deze naar Gent te verzenden. Het grauw, dat zag dat daardoor de graanprijs zou stijgen, begon te morren en de koppen bijeen te steken. Zij zeiden dat dit graan bestemd was voor de Fransen, dat zij keizersgezind waren en dat zij dit hier wilden bewaren tot de terugkomst van de Oostenrijkers. Zij vormden hele benden, waren gewapend met geweren en knuppels en zeiden dat zij van het "hardis-volk" waren. Het middelpunt van deze bende was te Reninge met uitlopers tot enige mijlen in het rond. Deze hardis, onder het voorwendsel graan te bewaren voor zijne majesteit de keizer, plunderden hele schepen zonder dat de Fransen dat konden of wilden beletten. Nochtans verdachten de Fransen sommige eerlijke burgers zoals te Poelkapelle waar 25 soldaten leefden op kosten van griffier Soenen. Zij beschuldigden hem de opstoker te zijn van de hardis van die kant.

Ondertussen had de Roesbrugse graanhandelaar Baptist Kockenpoo, zoon van Jacob, twee schepen doen laden, die in de IJzer lagen, klaar om te vertrekken.

Op 24 januari had de bende zin in die schepen. Het magistraat dacht de aanval tegen te werken door de volgende dag in het dorp te laten afroepen, met het kloppen van de klok, dat niemand te boere mocht graan kopen op een boete van zes pond voor de koper en zes voor de verkoper. Dit heeft echter niet geholpen.

De benden van hier en van het omliggende hebben op dezelfde dag de schepen aangevallen en geplunderd. Een schipper liet het volk doen. Maar de andere trachtte de nadering te beletten, doch vruchteloos. Alhoewel er geen handgemeen was tussen de schipper en de bendeleden, schrok de schipperin zodanig, dat zij het bewustzijn verloor. Op het schip ontving ze dan het sacrament der stervenden. Daags voordien, dus op 23 januari, werd te Elzendamme ook een graanschip geplunderd, dat klaar lag om te vertrekken.

Toen de magistraat dit vernam zond hij gedeputeerden. Deze spanden zich in om het volk te doen inzien dat dit onheil met zich zou meebrengen. Maar de bendeleden waren te sterk misnoegd door de Franse bezetting om af te zien van de plundering. De magistraat wilde alles uitleggen aan commisaris Salomez. Hij zond nochtans 500 tot 600 manschappen van het garnizoen van Veurne naar Elzendamme, Oostvleteren en overal waar hij meende dat er opstandelingen woonden en schuilden. Op zeker dag kwamen deze manschappen aan de Lelie of de Kortekeer te Oostvleteren, hoorden bij toeval het steken van een wolvetromp en kregen een zodanige schrik dat zij, verre van verder te gaan, in allerhaast naar Veurne zijn teruggelopen. Hierom werd dan veel gelachen. Commissaris Salomez was zeer verstoord en zei dat hij alle bossen ging afkappen.

Op 31 januari, in de namiddag, zijn te Roesbrugge 60 Franse soldaten aangekomen, samen met drie commissarissen van de Veurnse stadsmagistraat. Ze hadden ook een trommel meegebracht. De commissarissen waren: Jonker Bernier, de heer Depotter, beiden schepenen en de heer Demey, griffier. Gans de namiddag hoorden zij getuigenissen over de tarweplundering en stelden hierover oorkonden op. De meeste plunderaars doken onder tot de volgende dag. De soldaten waren gelogeerd in de herbergen en een weinig op en bij de markt. De volgende dag 's morgens rond 8.30 u. zijn ze naar Veurne vertrokken. De nacht ervoor hadden deze Carmagnolen gelogeerd in de abdij van Eversam, waar zij gegeten en veel wijn gedronken hebben. Ze braken vele flessen en sommigen, als vuile beesten, deden hun gevoeg in de bedden.

Al deze Franse patrouilles konden de hardis niet bang maken. Op 27 februari 1793 hebben ze te Elzendamme een schip met haver geroofd en een kogge appelen. Maar in de nacht van 28 februari op 1 maart hielden de Carmagnolen drie personen aan op de parochie van Reninge. Eén onder hen heette ook Salomez zoals de commissaris te Veurne. Waarop Gadoile al lachend tegen hem zei: "Ick sal uwen cousin doen hangen". Deze Reningenaars werden te Veurne in de gevangenis opgesloten en de magistraat werd belast hun proces te maken. Zij onderstonden verschillende ondervragingen. Deze zaak is dan ook blijven aanslepen tot de Fransen ons land ontruimd hebben. Nadien verzochten de wethouders aan het hof te Brussel de toestemming om deze gevangenen vrij te laten, hetgeen verkregen werd. De drie hardis werden terstond uit de kerker vrijgelaten.

't vervolgt

Frans Denys

De Levaard

ACTIVITEITEN

ZATERDAG 20 NOVEMBER 1999

Voorstelling van het boek
"Blauwers en Kommiezen"
Org. Davidsfonds

ZATERDAG 27 NOVEMBER 1999

Kaasavond Chiro Haro

29 - 30 - 31 JANUARI 2000
5 - 6 FEBRUARI 2000

Toneel
T72 & Watouwesthoek
"De Bende van Jan de Lichte"
naar de roman van Louis Paul Boon
Regie : Jan Dhondt

ZATERDAG 19 FEBRUARI 2000

Volkstoneel Flor Barbry
"Onder Ons" van René Verheezen

VRIJDAG 24 MAART 2000

Dialectenquiz
Org. Davidsfonds

BAKKERIJ WALTER PLAETINCK

Ambachtelijke demonstraties

Naar goede gewoonte kunt u tijdens de herfstvakantie ambachtelijke demonstraties bijwonen in het bakkerijmuseum.

Voor een enthousiast publiek worden heerlijke ovenkoeken, broden en kramieken uit de met hout gestookte oude oven te voorschijn getoverd. U kan aan de bakkers steeds de nodige uitleg vragen.

Op dinsdag 2 november wordt er vanaf 10.00 u. gebakken tot en met 16.00 u. Op woensdag 3 november kunt u chocolade zien gieten van 10.00 u. tot 16.00 u. Met St.-Maarten voor de deur zal u ongetwijfeld geïnteresseerd zijn in de kundigheid waarmee het lekkers gemaakt wordt dat de goede kindervriend de kleinen brengt.

Het museum nadert tijdens deze periode de kaap van 300.000 bezoekers. Natuurlijk zal de gelukkige in de bloemetjes gezet worden met een aandenken en een mooie prijs. Zorg dat u erbij bent !

Openingsuren museum
tijdens de herfstvakantie :
maandag, dinsdag, woensdag en donderdag
van 10 tot 12 en van 14 tot 17 uur.
vrijdag, zondag en maandag 1 november
van 14 tot 17 uur.

Verzekeringskantoor
RECOUR

CDV 23657
Prof. O. Rubbrechtstraat 68 A
8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 02 70
Fax 057/30 12 90

- ***In ziekteverzekering mag men zich niet vergissen !!***
- **volledige terugbetaling** van hospitalisatiekosten + voor- en nazorg
- vrije keuze van arts, ziekenhuis en kamer
- onbeperkt in duur en bedrag
- ook ééndagskliniek
- bevallingskosten
- ambulancevervoer
- ...

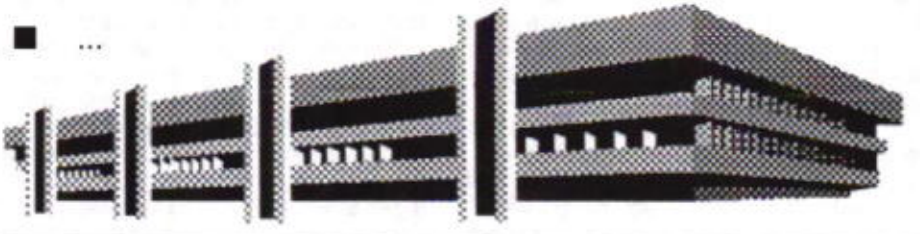

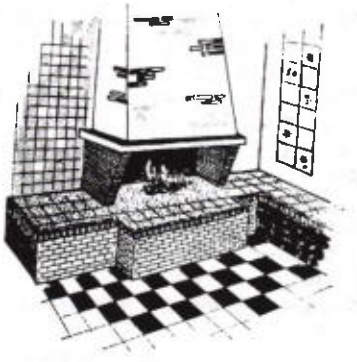

Alle bouwwerken
Vloeren
Terrassen
Sierschouwen

Norbert Butaye

Krombekestraat 47
8691 STAVELE - ALVERINGEM
Tel. 057/30 02 29

SINT-MAARTEN TE BEVEREN-IJZER

Alle kinderen van Beveren-IJzer worden op woensdag 10 november om 18.30 u. verwacht aan de school voor het vertrek van de stoet door de dorpskom. Daarna Sint-Maartensfeest in de H. Hartzaal.

LOU LOU

Een prikkelende klucht van Herman Van Damme gebracht door Toneelvereniging "Met Verenigde Krachten" Sint-Jan-ter-Biezen. Op 29, 30, 31 oktober en 1 november telkens om 20 u. in de feestzaal De Strooyen Hen, Sint-Jan-ter-Biezen.

ALLE TIMMERWERKEN
Nieuwbouw • Verbouwingen • Herstelling
eigen fabricatie houten ramen & deuren
P.V.C.-ramen, deuren & rolluiken (Deceuninck)
Binnenhuisinrichting • Daktimmerwerk

DERAEDT

Trappistenweg 86, 8978 Poperinge (Abele)
Tel. 057/33 51 69

GARAGE - CARROSSERIE
F. DECLERCK
Roesbruggestraat 72
8691 BEVEREN
Tel. 057/30 04 16

verdeler HYUNDAI

- Peugeot 205 '94 (lichte vracht)
- Peugeot 205 '95 (lichte vracht)
- Peugeot 306 diesel 3-deurs '95
- Peugeot 306 XTD '98
- Hyundai Excel automatic '96
- Ford Escort D 5-deurs '94
- Citroen Saxo D '96

okkasieauto's met waarborg

PEDICURE
Mevr. Vandewalle-Decaestecker
Veurnestraat 9
8640 Vleteren (Oost)
Op afspraak : tel. 057/40 01 01

Ook verzorging aan huis.

Woensdagnamiddag gesloten

Alle voetverzorgingsprodukten
en benodigdheden

HOBBYZAAK BUSSCHAERT
Blasiusstraat 16, 8972 KROMBEKE
Tel. 057/40 00 97 - Fax 057/40 10 39

Gans het jaar door op alles voor kat & hond
-10 %
op klantenkaart

- Verkoop van voeders voor honden, katten en alle neerhofdieren.
- Verkoop van hondenkorrels voor jonge en kieskeurige hondjes.
- Verkoop van ALLE POPULAIRE RASSEN met deskundig advies, ingeënt, ontwormd en met garantie :
  vb. : Mini Yorkshire, Malthezer, Chihuahua, Mops, Cocker Vlinder, Franse Buldog, Teckel, Jack Russel, Westie, prachtige Berner Sennen, Rotweiler, Am. Stafford en andere mooie lieve gekruiste hondjes
- Ook alles voor neerhofdieren.

Schilder- & decoratiebedrijf
B. RYCKEGHEM-DUERINCK

- wand- en vloerbekleding
- gordijnen
- rol-, vouw- en reepgordijnen
- spuitwerken

Blasiusstraat 17C - 8972 KROMBEKE
Tel. 057/40.09.40

Kris Wyffels
TIMMERBEDRIJF
Handschoolestr. 18
8691 Beveren a/d IJzer
tel (057) 30 18 64
privé :
Deken de Bolaan 73
8970 Poperinge
tel. 057/33 80 23

U KAN BIJ ONS TERECHT VOOR :
- eigen fabrikatie houten ramen, deuren en poorten
- ramen en rolluiken in PVC
- binnendeuren in alle stijlen
- veranda's
- daktimmerwerken, ...

GRATIS EN VRIJBLIJVEND PRIJSOFFERTE

NIEUW
Elke maand nieuwe promotie bij
CREA-TIFF coiffure

Knip elke maand de bon uit
en kom genieten van fikse kortingen.
Tot straks, ...

Claudia Lycke
Krombekestraat 15, 8691 Stavele
Tel. 057/30 19 97

CREA-TIFF
Krombekestraat 15, 8691 Stavele
Tel. 057/30 19 97
OKTOBER
geldig van 15 okt. tot 15 nov.
- 5 %
op alle behandeling
BON

WIE IS WIE ?

Wie was Archimedes?

Archimedes was de grootste wis- en natuurkundige van de Oudheid. Hij was geboren ca. 287 v. Chr. te Syracuse (havenstad op Sicilië).

In zijn werk over de *Cirkelmeting* bepaalde hij bij benadering het getal *pi* (3,1416...) en in zijn geschrift *Over bol en cilinder* had hij het over de oppervlakte en de inhoud van deze lichamen. Hij ontdekte de *wet van Archimedes* die zegt dat het schijnbaar gewichtsverlies van een ondergedompeld lichaam gelijk is aan het gewicht van de verplaatste vloeistof.

Hij ontwikkelde de takel, de schroef zonder eind en de schroef van Archimedes.

In 323 v. Chr., bij de verovering van Syracuse door de Romeinen, werd hij door een soldaat gedood.

Schoonheidsinstituut
Natacha

Parfumerie - Pedicure - Manicure
Maquillage - Esthetiek
2 Zonnetunnels (10 + 2 gratis)

- **SPECIALE PROMOTIE** op de **ZONNETUNNEL** **6 + 2 GRATIS = 895,-** (geldig tot eind december)
- **PROMOTIE** op de **WINTERPANTY'S**
- **NIEUWE** wintercollectie herenkousen

Prof. O. Rubbrechtstraat 44
8972 ROESBRUGGE
Op afspraak : 057/30 14 12
Iedere woensdag ook nog verzorgingen na 19 u. (op afspraak)
Gesloten zondagnamiddag en dinsdag
Open van 9 tot 12 u. en van 13.30 tot 19 u.

TIMMER- EN SCHRIJNWERKEN

VERYSER Roland

- Nieuwbouw en verbouwingen
- Ramen en deuren in hout, PVC en Alu
- Garagepoorten + automatisatie
- Rolluiken : gewone en elektrische bediening
- Binnenhuisinrichting : binnendeuren, plafonds, trappen, parket
- Verando's
- Zonnewering

Waaienburgseweg 11A, 8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 06 79 - Fax 057/30 15 09

RIMAL b.v.b.a.

- RENOVATIE VAN GEVELS
- ALGEMENE VOEGWERKEN
- ELASTISCHE VOEGEN
- HYDROFOBEREN VAN GEVELS

LANGE TORHOUTSTRAAT 48, 8900 IEPER
Tel. + Fax 057/21 93 59

Trouwplannen ?
Baby op komst ?

Kom bij ons een kijkje nemen !!!

Drukkerij SCHOONAERT
Bergenstraat 1 • 8972 Roesbrugge
057/30 03 79

Geert DOOLAEGHE
Kleine Markt 20, 8978 WATOU
Tel. 057/38 80 19 - Fax 057/38 89 37

BP
verdeler van BP-OIL produkten

- ✘ Gasolie verwarming -> automatische bevoorrading
- ✘ Gasolie diesel
- ✘ Smeermiddelen
- ✘ Kolen
- ✘ Gas
- ✘ Lamppetroleum
- ✘ Mazouttanks
- ✘ Veevoeders

DECORATIE - SCHILDERWERKEN
LEO PARENT

- ☐ Binnenhuisdecoratie "van vloer tot plafond"
- ☐ Exclusieve verftechnieken
- ☐ Verkoop en plaatsing laminaat parket

Duinkerkestraat 200, 8970 POPERINGE
Tel. & Fax 057/33 72 71

DIEGO DELOZ

BOUWEN - VERBOUWEN
VLOEREN - FAIENCEN

Hoogstraat 3, 8972 Haringe
Tel. 057/30 16 72

ACTIVITEITEN EN VERMAKELIJKHEDEN

MAAND OKTOBER

Kaartingen
• Roesbrugge, bij P. Gunst
dinsdag 26 oktober
puntenkaarting "Derde Leeftijd"

MAAND NOVEMBER

Kaartingen
• Haringe, in de schoollokalen
woensdag 10 november
puntenkaarting "Derde Leeftijd"
• Roesbrugge, bij P. Gunst
dinsdag 23 november
puntenkaarting "Derde Leeftijd"

Vogelpik
• Haringe, in "St.-Jozef", bij Cecile Ryon
zaterdag 13 en zondag 14 november
smijting voor de leden
• Roesbrugge, bij P. Gunst
zaterdag 13 november : smijting voor de leden

ROESBRUGGE-HARINGE
BURGERLIJKE STAND

Geboorte :
- Caron Joeri, z.v. Luc en Nancy Parreyn.

VRIJE BASISSCHOOL BEVEREN
Keukenhanddoekkaarting

Uitnodiging tot onze jaarlijkse keukenhanddoekkaarting van de Vrije Basisschool te Beveren-IJzer op zaterdag 23 oktober vanaf 18.30 u. en op zondag 24 oktober van 10 tot 13.30 u. in de H. Hartzaal.
Org. Vriendenkring en leerkrachten.

K.B.G. ROESBRUGGE-HARINGE

• SPONSORNAMIDDAG t.v.v. de clubkas
Op woensdag 20 oktober om 14 uur in het Kristen Volkshuis bij J. en P. Gunst. Allen van harte welkom, ook uw vrienden en kennissen. Hoe meer volk hoe meer kassavreugde.

• HERFSTFEEST
Ons jaarlijks herfstfeest voor alle leden gaat dit jaar door op donderdag 4 november om 14 uur in het Kristen Volkshuis bij J. en P. Gunst. Vooraf inschrijven bij J. Gunst of bestuursleden.

• JAARLIJKS HERFSTFEEST GROOT-POPERINGE
Op vrijdag 19 november in de Maeke Blyde te Poperinge met tombola, koffie en boterkoeken en ontspanning.

• TONEEL SINT-JAN-TER-BIEZEN
gaat door op zaterdag 30 oktober om 14 uur in de Strooien Hen (alleen voor alle Senioren).

K.A.V. ROESBRUGGE-HARINGE

• HERFSTFEEST
Op vrijdag 5 november 1999 om 19 u. eucharistieviering. Inschrijven bij kernleden vóór 31 oktober. Prijs : 550 fr. p.p.

• DEMONSTRATIE
Lekkere Vlaamse streekgerechten op woensdag 17 november in het O.C. Karel de Blauwer om 19.30 uur. Proefgerief meebrengen.

GARAGECAPPOEN
Prof. O. Rubbrechtstraat 32
8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 03 59 - 057/30 13 52

Nieuwe en tweedehandse auto's
Alle carrosseriewerken • schilderen
Personenauto's en vrachtwagens
Depannagediensten

OPEL Astra 1700 TD '98 (nieuw model)
OPEL Astra 1700 TD '98
FIAT Cordoba break SDI '98
FORD Mondeo '96

SCHOONHEIDSINSTITUUT
Valerie VIANE
SCHOONHEIDSSPECIALISTE
CAMOUFLAGISTE
van wijnvlekken en littekens
KLEUR- EN STIJLADVIES

• *Super-relaxerende gelaatsverzorging*
• *Ontspannende lichaamsmassages*

Gun jezelf de ontspanning.
Vrijblijvende inlichtingen.

Esthetiek
Parfumerie
Pedicure
Zonnebank - 3 gezichtsbruiners

Provenplein 53
8972 PROVEN
Tel. 057/30 08 51

BRIEFJE VAN EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

De nieuwe regering, na veertig jaar, zonder de CVP, zit nu al 100 dagen in het zadel. Guy Verhofstadt, die toch zo graag premier was geweest, is al een paar keer naar huis gelopen en heeft er geroepen : "Moeder wat heb ik nu gedaan!"

In de oppositie is het gemakkelijk. Al wat de regering doet is verkeerd, en zonder verantwoordelijkheid op te nemen, kan men elk foutje of iedere tekortkoming dik in de verf zetten. Ook een kiescampagne voeren, en veel beloven, verloopt meestal vlot en wordt gretig geslikt. Maar al die beloften achteraf waar maken, dat is andere koek.

De Liberalen, die naderhand PVV en tenslotte VLD geworden zijn, hebben al sedert 1946 gezegd dat ze de belastingen zullen verminderen; de sociale zekerheid moest omlaag om meer banen te creëren, en er was zelfs al nauwkeurig becijferd hoeveel arbeidsplaatsen er zouden bijkomen; de kleine pensioenen moesten omhoog en er zou meer blauw op straat komen om de criminaliteit de kop in te drukken. Dieven en overvallers hadden hun beste tijd gehad.

De vooruitzichten waren prachtig. Juist daarom werd de CVP aan de kant geschoven. Maar wat is tot nu toe, na 100 dagen, het resultaat ? De Vlaamse Gemeenschap had een voorstel om de belastingen te verminderen, maar er is amper geld genoeg voor 75 fr. per maand, en voor de kleinste inkomens. Bovendien, de federale regering kwam hiertegen in verzet. De sociale zekerheid is nog altijd even hoog en Laurette Onkelinx, die in de zetel van Miet Smet is terecht gekomen, wenste dat alle bedrijven per 25 werknemers één schoolverlater zouden in dienst nemen, maar dit schijnt onuitvoerbaar. Het verhogen van de laagste pensioenen werd al overwogen, maar is voorlopig uitgesteld en kan niet meer dan 1000 fr. per maand belopen. Een alleenstaande weduwe zal misschien in de toekomst in plaats van 21.000 fr., elke maand 22.000 fr. ontvangen. De onwettige solidariteitsbijdrage van de beter gepensioneerden moest volgens het Hof van Beroep terugbetaald worden over de jaren 1995 en 1996, maar de Rijksdienst van de Pensioenen is daartegen in cassatie. En wat de uitbreiding van de politiedienste betreft, niets van, er hebben in onze streek nog nooit driester overvallen plaats gevonden dan tegenwoordig. De balans is dus verre van positief !

" Honderd dagen is misschien te kort om een oordeel te vellen", *zegt Gusta,* "en er is toch reeds één resultaat te vermelden : voortaan mag men - dus in tegenstelling met vroeger - méér dan vijf maal in het jaar deelnemen aan een rommelmarkt. Dank zij het kordate optreden van minister Gabriëls".

En dat is belangrijk,
Pol

ONZE HOSPITALISATIEVERZEKERING :
UW ZEKERHEID !

- Toetreden kan tot uw 65ste.
- Bestaande aandoeningen worden niet uitgesloten.
- Recht op een éénpersoonskamer naar keuze.
- Erelonen worden vergoed (tot 200 % RIZIV)

Vrijstelling ? Uitsluitingen ? Wachttijden ?

Raadpleeg Uw kantoorhouder :

KRIS ROSSEEUW

Provenplein 48, Proven - Tel. & Fax 057/30 03 55

ARGENTA
uw appeltje voor de dorst

CDV 26975

Herfstprijzen

ELEKTRO CAPPOEN

Prof.O.Rubbrechtstraat 12 - ROESBRUGGE - Tel. 057/30 05 94

SERVICE & KWALITEIT

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

Dreeten Algoed, die entwaar weunde niet verre van de Fransche frontieren, wos ol eenige jaaren weewaare en ol 'n geheelen tyd op zyn pensioen. Dreeten wos 'n vriendelijken, klapaardigen vent en zyn twee groote liefhebberijen waaren 'n partij gaan kaarten, en nu en toen 'n keer meigaan met de bond van de gepensioneerden, ols ze 'n uitstap deeden met den autobus. Volgens dat 'n oltemets vertelde, had 'n oltyd in de routen en de bouw è wrocht voor 'n grooten entrepreneur. Er wos haast geen streeke in geheel de provincie, zei 'n, waar dat 'n niet aan 't werk had geweest. En 't wos te gelooven, want è kon, ol op den autobus zitten, nog de naamen van de cafées zeggen waar dat ze nog binnen è weest hadden om 'n pinte te drinken ...

Nu, 't wos 'n keer op 'n zomerschen achternoene dat Dreeten oek mei wos met de gepensioneerden, die met 'n autobus 'n uitstap deeden naar de streeke rond Brugge. Halfachternoene kwam den autobus toe in Damme en ze stopten daar è moment om 'n keer è luchtje te scheppen en 't eene of 't ander te gaan bekyken ...

"Wel vent toch !" zei Dreeten teegen Mielten, zyn maat, ols ze op de straate stoegen ... "Ik verkennen mien hier rechtuit ! Kyk, daar zi, ol d'andere kant van de straate, voor de huizen, ik hèn daar, over tien jaar, ol de trottoirs helpen leggen!" Op dat moment zag Dreeten, daar aan d'overkant van de straate è vent in zyn deuregat staan ...

"Potverdikke !", riep Dreeten ... " 'k gelooven waarachtig da'k die vent kennen ! Kom Mielten, we gaan er 'n keer teegen gaan klappen!" Ze staaken de straate over ...

"Dag meneere!" zei Dreeten... " 'k gelooven da'k joen verkennen ... Je weunde gie zeker hier ook ol over tien jaar ?"

"Nee neen ik, meneere !" antwoordde dien vent, " 'k weune ik hier nog maar sedert da'k getrouwd zyn, en dat is vijf jaar !"

"O! Pardon, 't Is toen è misse !" lachte Dreeten ... "Ik vraagen dat djuuste 'n keer omdat 'k hier, over tien jaar, de trottoirs hèn helpen leggen ... Wel! 't Is nog gelik den dag van gisteren ... 't Wos schier olledaage slecht weere, zodat we dikkers moesten stoppen omdat 't regende ... We gingen toen daar in 'n café hier eenigte huizen verder, totdat 't weere over wos en ook 's noens om nuuze stuiten op 't eeten, maar 'k zien dat 't nu geen café meer is ! Dat wos daar 'n vriendelijke bazinne ! Maar vent toch ! We hèn daar oltemets è lachen! Maar dáár!" en Dreeten wees naar d'andere kant in de reeke ..." Daar had je è schooljufvrouwe die nog jonk wos en by heur moeder weunde ... Maar dat wos 'n ongehoorde vieze pruime ...! Iedere keer dat ze buiten kwam reklameerde ze dat 't ol zoolange duurde en da' we 't ol vuil mieken ... Maar ze vroeg nooit of we dust hadden ... We zeiden het teegen mekaar, moet de die van zelevens 'n vent krijgn, è gaat te beklaagen zyn, zóó 'n vies geneuk ..!

"Volgens da' we hoorden, noemde ze Rosa Dezeure ... 'k zyn kerieus waar dat dat schepsel beland is !"

"Niet verre!" zei dien vent, die ossan had staan horkten ... "Ze weunt nu hier, want 'k zyn ermee getrouwd !" Dreeten verschoot dat 'n hutste.

"Oeie, oeie, zeere Mielten !" riep Dreeten ... " 'k Zien dat ze ol op den autobus zitten, we gaan zeere moeten loopen wei !"

KWAAK

Opmaak en druk : Drukkerij Schoonaert, Roesbrugge

DE IJZERBODE

Verantwoordelijke uitgever :
Drukkerij Schoonaert
Bergenstraat 1
8972 Roesbrugge
tel. 057/30 03 79
385-0056775-93

INFORMATIEBLAD voor de DIEPE WESTHOEK
met bijdragen over regionale en populaire wetenschap
29e Jaargang Nr. 11 november 1999
Afgiftekantoor 8972 Roesbrugge

Wordt maandelijks
gratis verspreid in :
Roesbrugge - Haringe
Proven - Krombeke
Stavele - Beveren - Watou
Jaarabonnement : 300 fr.

Een schitterend kookboek uit het Poëziedorp Watou

DE BEFAAMDE BIERKEUKEN VAN 't HOMMELHOF

Pionierswerk van chef Stefaan Couttenye!

Er is te Watou een andere tijdrekening ontstaan. Men spreekt daar van het "zoveelste jaar van de Poëziezomers", of als het al een hele tijd geleden is, van in de jaren "vóór de Poëziezomers". En als men ergens in het land spreekt over "dwars door Vlaanderen", dan zegt men tegenwoordig "van Watou tot Vroenhoven".

Maar de honderdduizenden die in de loop der jaren, niet alleen van bij ons, maar voornamelijk uit Nederland de "woord en beeldsymbiose" van Gwy Mandelinck hebben bezocht, kennen ook " 't Hommelhof ". Een witte oase van rust en van culinaire hoogstandjes, op de hoek van het prachtige, uitgestrekte dorpsplein. In de zomer een schitterende observatiepost, onder de kerktoren, op de nooit aflatende drukte van naar schoonheid smachtende bezoekers.

Donderdag 23 september 1999 - 't Hommelhof te Watou
Voorstelling van "De Bierkeuken van 't Hommelhof".
Van links naar rechts : Stefaan Couttenye, Marc Joye, Jan Van Hemeldonck en Gwy Mandelinck.

Gwy Mandelinck die in het begin van de jaren tachtig kunst en poëzie te Watou wilde promoten, wist dat zijn droom behoefte had aan opvang van mensen, dus aan minstens één fatsoenlijke eetgelegenheid, en liefst centraal gelegen, waar men medewerkers en kunstenaars kon uitnodigen en ontvangen. Aan een goede tafel worden goede overeenkomsten afgesloten. Bovendien, kunstliefhebbers, die op de exposities en manifestaties afkomen vinden het wel prettig achteraf, in goed gezelschap van een etentje te genieten. "Samen eten is olie voor de vriendschap", schreef Felix Timmermans. En een mens leeft niet alleen van kunst. Maar, - Stefaan Couttenye de uitbater van " 't Hommelhof " heeft het zelf gezegd - "tot dan toe kon men in Watou niet eens een belegd broodje krijgen". Het voeden van lichaam en geest was de tweede symbiose die de Poëziezomers moest doen slagen.

En wie af en toe te Watou terecht komt, weet maar al te goed dat zowel het ene als het andere op resultaten kan bogen, want in " 't Hommelhof " heeft de chef een formule gevonden, die gastronomische geneugten schept voor hongerige magen. Daar hebben naast duizenden gewone mensen ook ministers en staatssecretarissen aan tafel gezeten, en kunstenaars van formaat als : Claus, Kopland, Vermeersch, Raveel, Fabre en Panamarenko, zonder Jan Hoet te vergeten.

Niet met wijn, wel met bier !

In " 't Hommelhof " staat een meester-kok aan het fornuis, die afstapte van de klassieke, met wijn begeleide Franse keuken, maar experimenteerde met streekbieren.

Rond de vorige eeuwwisseling telde België ongeveer 3200 brouwerijen, maar geleidelijk zijn ze bijna allemaal verdwenen. Alleen enkele grote concentraties zijn overgebleven, en aan die trend komt maar geen einde. Alleen Watou maakt daarop weer een uitzondering. Daar zijn nog altijd twee goed florerende brouwerijen terug te vinden: de brouwerij Leroy met haar "Hommelbier" en "Watous Wit", en de Sint-Bernardus brouwerij met haar "Watouse Tripel". Dat heeft Stefaan Couttenye ongetwijfeld geïnspireerd, al was hij al lang verlekkerd op biergerechten, en al gebruikt hij in zijn keuken ook andere bieren die getuigen van een eigen, bijzondere smaak.

Stefaan is zeker niet de uitvinder van bierbereidingen. Stoofvlees met trappist en een konijntje met pruimen in bruin bier, zijn voorvaderlijke gerechten, al werden ze door grootmoeder bereid. Maar Stefaan heeft daaraan een hele reeks eigen vindingen toegevoegd en een eigen bierkeuken gecreëerd. Hij zal wel zeggen dat ook ande-

→

re restaurants diezelfde trend zijn gaan volgen, maar dat doet geen afbreuk aan zijn verdiensten.

Zijn recepten heeft hij nu gebundeld in een prachtig boek, van groot formaat, en geïllustreerd met suggestieve foto's, die je doen watertanden. En wat voornamelijk treft is dat het allemaal eenvoudige gerechten zijn met een beperkt aantal ingrediënten waarover iedereen beschikt, en waar geen verzwegen trucjes achter steken.

Wat Stefaan op tafel brengt zijn inderdaad geen sofisticeerde combinaties, die vreemd of exotisch aandoen, en naar "ik weet niet wat" smaken, maar in feite grotendeels klassieke Vlaamse streekgerechten, verfijnd met toevoeging van de gepaste biersoorten, in de juiste hoeveelheid. En precies dàt typeert de meester.

Het is bij hem eenvoudig begonnen, met mosselen in "Hommelbier" en een half haantje in "Watous Wit", maar geleidelijk aan heeft hij geëxperimenteerd met andere bereidingen, wat vaak tot verrassende creaties leidde. Bovendien heeft hij uitgekiend welk bier er dan nog bij elke bereiding past. Deze combinatie bevordert niet alleen het culinaire genoegen, maar houdt de keuken van " 't Hommelhof " betaalbaar. Restaurantbezoekers weten maar al te goed hoe wijnen aan de portemonnee vreten.

Chocolademousse met Patersbier

Afgezien van de klassieke biergerechten vindt men bij Stefaan "Pompoensoep geparfumeerd met Karmeliet en gebakken ganzenlever", "Asperges en Noordzeegarnalen in Leffe Blond", "Warme paling in 't groen met Geuze Lambic", "Kalfsniertjes in Petrus Oud Bruin", om er slechts enkele op te noemen van de vele tientallen die hij er heeft tot stand gebracht. Toch nog even wijzen op zijn "Chocoladeschuim met Sint-Bernardus-Abt" (12 graden), een wel eigenaardig maar bijzonder smakelijk dessert, dat Stefaan heeft geleerd van de lieftallige gastvrouw Bernadette van het hotel " 't Brouwershuis". De Poëziezomers hebben niet alleen de behoefte aan een goed restaurant geschapen, maar de grote toeloop van vreemde toeristen vroeg om overnachtingsmogelijkheden. Watou telt tegenwoordig een drietal heuse hotels. Eén daarvan is gevestigd aan de brouwerij "Claus-Deconinck", waar acht luxueuze kamers ter beschikking staan en men op een heel speciale manier wordt verwend. Mevrouw Bernadette heeft de gewoonte haar gasten voor het slapengaan zelfgemaakte chocoladepralines aan te bieden met de in huis gebrouwen Sint-Bernardus Abt, een lekkere combinatie en een efficiënt slaapmiddel. Dat was voldoende voor Stefaan om zijn chocolademousse (chocolade gesmolten in bier) met Sint-Bernardus Abt, op tafel te brengen. Heerlijk!

" 't Hommelhof " is tijdens de Poëziezomers een bedrijvige pleisterplaats, waar men vaak zijn beurt moet afwachten. Maar allen die er met de bierkeuken hebben kennis gemaakt, komen er in rustiger dagen graag

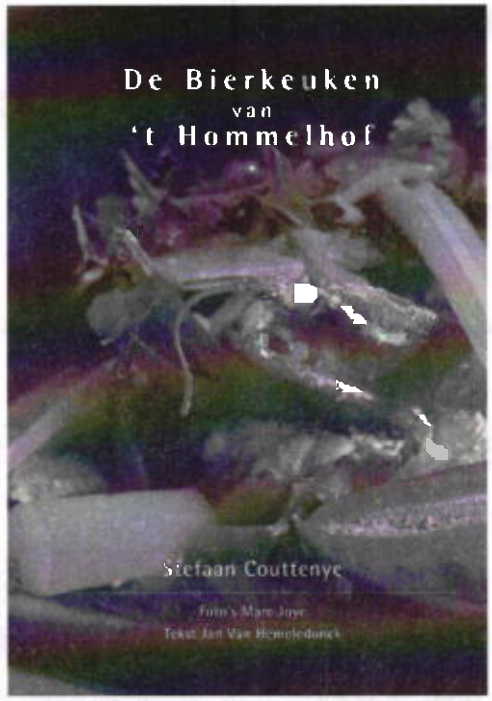

terug, waar zij altijd door Stefaans charmante dame, mevr. Sabine Couttenye-Dejonckheere hartelijk en stijlvol worden ontvangen.

Wie is Stefaan Couttenye?

De roots van Stefaan Couttenye liggen in de " Diepe Westhoek". Zijn vader André (1926-1990), was geboren en getogen te Poperinge. Hij volgde er middelbaar onderwijs aan het Sint-Stanislascollege en trok toen naar de Leuvense universiteit waar hij in 1952 afstudeerde als burgerlijk werktuigkundig ingenieur. Hij vond een betrekking te Antwerpen bij Belltelephone en trad in het huwelijk met de apothekeres Yvonne Thibaut, die hij te Leuven had leren kennen. Uit dit huwelijk werden drie kinderen geboren: twee dochters en Stefaan (°1960). Een van die dochters werd dokter-nefrologe en de andere licentiaat Germaanse. Ook Stefaan werd aangepord om te studeren, maar dat lag hem niet. Al van kindsbeen af was hij verleid door dampende potten en geurige schotels, de keuken was zijn geliefd werkterrein: hij wilde kok worden. Uiteindelijk mocht hij zich laten inschrijven aan de Hotelschool "Ter Duinen" te Koksijde. Daarna ging hij werken in " Het Lindenbos" te Aartselaar (bij Antwerpen) en trok vervolgens naar Frankrijk, meer bepaald Bretagne, het thuisland van de gastronomie, waar hij werkte in de keuken van "Hotel de la Plage", in Ste-Anne-la-Palud. Vervolgens kwam hij terecht in "Le Petit Trianon", een ster-restaurant van het mondaine St.-Jean-Cap-Ferrat, Boulevard Général de Gaulle, bekend voor zijn "poulet aux écrevisses". Daar ontmoette hij op een bepaalde dag Marc Paesbrugghe, de chef van het bekende Antwerpse restaurant "Sir Anthony Van Dyck", (drie mutsen in de Gault Millau) die naderhand zo vaak op TV kwam in het gezelschap van Della Bossiers. Stefaan werd door Paesbrugghe uitgenodigd om bij deze grootmeester te komen werken. Daar bereidde hij de fameuze "escalopes de coquilles Saint-Jacques aux lamelles de truffe et asperges vertes". Daarna maakte hij nog deel uit van de keukenbrigade van "Scheldeboord" in Hemiksem en van het visrestaurant "Neptunus" te Antwerpen. Stefaan had nu genoeg gezien en voldoende geleerd om op eigen benen te gaan staan. In 1983 kwam hij naar Watou. Aanvankelijk werkte hij met de "haute cuisine", zoals hij dat in zoveel bekende eethuizen had geleerd. Maar wel-dra kwam hij tot de vaststelling dat dit genre niet paste in dit plattelandsdorp noch voor de bezoekers van de Poëziezomers. Hij stapte over naar een verfijnde Vlaamse keuken, en ontwierp zijn nu overbekende biercreaties. Het werd een successtory!

De bierkeuken te boek

Tal van fijnproevers, die nieuwsgierig polsten naar de samenstelling van het lekkers dat zij in " 't Hommelhof " op hun bord vonden, kregen van Stefaan het recept mee naar huis. Dat bracht hem op de idee zijn bierkeuken te boek te stellen. Zoveel grote namen in de wereld van de gastronomie hadden kookboeken uitgegeven (Escoffier, Bocuse), waarom hij niet? En toen de bekende fotograaf Marc Joye, leraar fotografie aan de Hogeschool Sint-Lukas te Brussel, die Michael Jacksons boek over de Belgische bieren zo prachtig had geïllustreerd, voorstelde om een boek over biergerechten te maken, was het hek van de dam. Jan Van Hemeldonck, die voor "Het Laatste Nieuws" de bladzijde gastronomie verzorgt, bleek bovendien bereid voor de literaire vormgeving te zorgen. Met het trio Couttenye-Joye-Van Hemeldonck is het iets geworden van de bovenste plank.

Het boek bevat een tachtigtal recepten ontworpen voor vier personen. Telkens met een opgave van de ingrediënten, en een korte maar duidelijke verklaring van de bereiding, begeleid door toelichtende teksten over oorsprong en toepassing van de creatie. Met tal van illustraties in de tekst en per recept paginagrote kleurfoto's die het oog strelen en de smaakpapillen prikkelen.

Dit werk getiteld "De bierkeuken van 't Hommelhof ", - een uitgave van Roularta Books - werd op donderdag 23 september voorgesteld in " 't Hommelhof " door dichter Gwy Mandelinck (die het voorwoord schreef) en Stefaan Couttenye zelf. Die een Franse en een Engelse vertaling aankondigde. Het gaat om een boek van 159 pagina's op formaat 33 X 22,5 cm en kost 1.950 frank.

Restaurant " 't Hommelhof", Watouplein 17, 8978 Watou, tel. 057-38 80 24.

R.A.B.

WETENSCHAP IN VLAANDEREN NA 1830 EN IN DE VLAAMSE BEWEGING (23)

R.A. Blondeau

De opleiding van geneesheren en apothekers

Bij de stichting van de vier Belgische universiteiten in 1817, werden ze allemaal met een medische faculteit bedacht. Dat bleef zo na de herinrichting van het universitair onderwijs in 1835, maar de diploma's werden voortaan afgeleverd door een centrale jury te Brussel, die erover waakte dat de opgedane kennis overal op hetzelfde peil stond. Er was geen voorstudie of minimumleeftijd voorzien om zich aan de universiteit te laten inschrijven. Dat veranderde bij de wet van 1 mei 1857, die voorzag dat een getuigschrift van middelbaar onderwijs gevergd werd voor toelating tot de universiteit, maar bij gemis hiervan kon men zich aanmelden voor een toelatingsexamen.

Naast universitair opgeleide artsen bestonden er ook chirurgijns of heelmeesters en officieren van gezondheid. De chirurgijns ontstonden in de middeleeuwen uit de barbiers, mannen die goed met het mes konden omgaan, waarop de universitair gevormde artsen - zuivere theoretici die hun handen niet wensten vuil te maken - beroep deden om, onder hun toezicht, aderlatingen en andere kleine ingrepen uit te voeren. Dat bracht mee dat het volk weldra voor tal van praktische geneeskundige handelingen alleen nog de barbiers-chirurgijns opzochten. En zoals het in die tijd van gilden en neringen paste, gingen de chirurgijns zich groeperen. De gilde van de barbiers, die ook medische ingrepen verrichtten, werd een chirurgijnsgilde. En om het kaf van het koren te scheiden werd er bij ordonnantie van 4 november 1594 bepaald dat de barbier vooraleer hij als chirurgijn erkend werd, een aantal bekwaamheidsproeven moest afleggen voor een jury, die bestond uit leden van het gildebestuur en van de stadsoverheid.

De zgn. officieren van gezondheid waren tot stand gekomen in de Franse tijd, en ingesteld bij de wet van 10 ventôse van het jaar XI (10 maart 1803). Zij kregen een opleiding in de zgn. secundaire medische scholen (opgericht in diverse steden), of onder de hoede van erkende geneesheren in burgerlijke of militaire ziekenhuizen. Naderhand werden in elk departement jury's belast met het afnemen van het examen van officier van gezondheid. In 1835 werden de secundaire scholen afgeschaft en de provinciale commissies mochten alleen nog in zeldzame gevallen bekwaamheidsattesten afleveren. Maar in realiteit heeft het tot het begin van de 20ste eeuw geduurd vooraleer er een einde kwam aan het bestaan van deze tweederangsmedici. Men kon, na 1835, wel erkend doctor in de geneeskunde worden met een eenmalige proef over alle medische vakken.

Er kwam weer verandering met de wet van 20 mei 1876. Voortaan mochten de medische faculteiten zelf diploma's uitreiken. De studenten werden dus door hun eigen professoren geëxamineerd. En de toegang tot de universiteit was weer vrij.

Bij de wet van 10 april 1890 moest men om toegelaten te worden tot de universiteit, opnieuw in het bezit zijn van een getuigschrift van volledig middelbaar onderwijs. Doctor in de geneeskunde worden vroeg zes jaar unversitaire opleiding: 3 kandidaatsjaren en 3 doctoraatsjaren.

De oudste opleiding van apothekers gebeurde op dezelfde wijze als bij de chirurgijns: van meester tot knecht. Maar nog voor de 17de eeuw was er reeds sprake van dat de leerling-apotheker Latijn moest kennen, om de Farmacopee en andere stukken die betrekking hadden op geneesmiddelen - die toen nog voornamelijk van botanische aard waren - en door geleerde mannen in het Latijn geschreven waren, te kunnen lezen.

Toen vanaf de tweede helft van de 17de eeuw in tal van steden Collegia Medica ontstonden, werden door deze instellingen commissies opgericht om apothekers te examineren. In de 18de eeuw, wanneer reeds tal van scheikundige producten in de artsenijbereiding werden aangewend, geraakten sommige apothekers er zelf van overtuigd dat hun opleiding moest verbeteren. Maar dat was nog niet voor onmiddellijk. Wel was het in de Franse tijd mogelijk voor apotheker te studeren aan de universiteiten van Parijs, Montpellier, Nancy of Strasbourg, nadat men gedurende drie jaar bij een apotheker had gewerkt. Die opleiding duurde 3 jaar en omvatte o.m. een cursus in scheikunde. Toen werd men *Pharmacien de 1ère Classe.* Wie in onze contreien, buiten de universiteit, apotheker wilde worden, moest 8 jaar werken in een apotheek en tevens de lessen van de Ecole Centrale volgen. Hij werd *Pharmacien de 2ème Classe.*

In de herstelde Nederlanden gebeurde de opleiding tot apotheker net als in de Franse tijd, in speciale medische scholen - en niet aan de pas opgerichte universiteiten - waar lessen werden gegeven in heelkunde, farmacie en vroedkunde.

In 1842 werd door privaat initiatief aan de *Université libre de Bruxelles* een *Ecole de pharmacie* gesticht. Pas jaren later, bij de wet van 15 juli 1849, werd een einde gemaakt aan de provinciale geneeskundige commissies die bevoegd waren om o.m. examens af te nemen en getuigschriften uit te reiken aan apothekers, en er werd aan de vier Belgische universiteiten een School voor farmacie opgericht. Bij de nieuwe organieke wet op het universitair onderwijs van 10 april 1890 werd de universitaire opleiding van de apotheker op 4 jaar gebracht, één jaar stage inbegrepen. ([224])

Prof. dr. Emiel Vliebergh (1872-1925) een der initiatiefnemers van de "Vlaams Vakantieleergangen" te Leuven, die aanvingen in 1907.

Steenkool in de Kempen

Reeds vóór 1870 werd door Guillaume Lambert, professor van mijnbouw aan de Leuvense universiteit, de mening geopperd dat er in de ondergrond van Noord-België steenkoollagen te vinden waren. Hij was overtuigd dat de steenkoolbekkens van Duitsland en Nederlands-Limburg verder doorliepen in de Belgische ondergrond.

Een leerling van prof. Lambert, de genaamde André Dumont (1847-1920) van Luik, die in 1870 met grote onderscheiding het diploma behaalde van ingenieur van de kunsten en het fabriekswezen, de burgerlijke genie en de mijnen, aan de Speciale Scholen van de Leuvense universiteit, en zijn loopbaan begon in een steenkoolmijn te Strépy-Bracquegnies (Henegouwen), was overtuigd van de theorie van zijn leermeester. In 1877 stelde hij een verhandeling op waarin hij die zienswijze sterk beklemtoonde.

Toen hij tot opvolger benoemd werd van Guillaume Lambert op de leerstoel voor mijnbouwkunde te Leuven, verdedigde hij de hypothese dat er een verbinding bestond van de steenkoolbekkens van het

►

Ruhrgebied met deze van Zuid-Wales en Midden-Engeland. En die verbinding moest noodzakelijk ergens diep onder de Kempische heide te vinden zijn. Professor Dumont verklaarde in het openbaar dat de regering de plicht had boringen in de noordelijke provincies aan te moedigen of te laten uitvoeren.

Maar het was toen niet de eerste en ook niet de laatste keer dat een regering goede raad in de wind sloeg. Vond Dumont geen steun in gouvernementele kringen, zijn oudstudenten, allen ingenieurs, dachten er anders over. Zij wisten een kapitaal van 180.000 fr. samen te brengen en stichtten hiermee de "Société de Recherches et d'Exploitation", die op 16 oktober 1898 met boringen begon te Elen (nu gemeente Dilsen), bezuiden Maaseik. Maar deze eerste boring bleef op 900 m diepte steken op de rode zandsteen, zonder dat men een spoor van steenkool had gezien.

Niettegenstaande met deze eerste proefboring het geld was weggesmolten, gaf men de moed niet op. Met de hulp van Jean Jadot, een oudleerling van Dumont, en directeur van de "Société Générale" werd een eerste uitbatingsmaatschappij gesticht onder de naam "Charbonnages André Dumont sous As". Want precies op het grondgebied van As (een kleine gemeente ten noorden van Genk) zou men een nieuwe boring wagen.

Toen men daaraan bezig was nam André Dumont doodgemoedereerd en zeker van de goede uitslag, enkele dagen vakantie te Spa. Daar ontving hij op 2 augustus 1901, van de Duitse leider van de boorwerken een historisch telegram, waarin triomfantelijk kond werd gedaan dat de eerste Kempische steenkolenlaag was aangeboord. Men had kolen aangetroffen op een diepte van 537 meter.

De ontdekking van André Dumont had een koortsachtige booractiviteit in Limburg tot gevolg, en in 1906 waren reeds zes uitbatingsconcessies toegekend. Maar omdat het zo moeilijk ging de enorme kapitalen samen te krijgen, die nodig waren voor de exploitatie, werd pas in 1917 - onder Duitse bezetting - met de uitbating van de eerste Kempische kolenmijn begonnen. In het interbellum nam de mijnontginning een grote uitbreiding. Midden-Limburg was niet langer het armoedig agrarisch gebied van de keuterboertjes. De bevolking en de welstand nam in aanzienlijke mate toe.

In 1922 werd in de tuin van het Hogeschoolplein te Leuven, rechtover het bekende Pauscollege, een standbeeld opgericht voor André Dumont, die de dorre Kempische zandvlakte in een welvarend industrieterrein had herschapen.

Na de Tweede Wereldoorlog waren zeven vergunningen in volle exploitatie: Beringen, Eisden-mijnen, Houthalen, Waterschei, Winterslag, Helchteren-Zolder en Zwartberg. In 1950 hadden zij meer dan 8 miljoen ton steenkool opgebracht, of ongeveer een derde van de totale nationale productie. ([225])

Naast de mijnen kenden de industriële vestigingen er een geweldige opgang. Maar op 30 september 1992 werd de laatste steenkoolklomp in de Vlaamse mijnstreek bovengehaald. Toen werd het opnieuw een probleemgebied.

Vlaamse Vakantieleergangen te Leuven

Zoals we gezien hebben waren ingevolge de tweede Organieke Wet op het Lager Onderwijs de beginselen van de natuurwetenschappen in het lager onderwijs ingevoerd. Om de onderwijzers daartoe bij te scholen werden te Gent van regeringswege, in 1881 en 1882, *Voorbereidende vakantieleergangen voor onderwijzers* ingericht. En in 1892 werden door prof. J. Mac Leod en zijn assistent, apotheker G. Staes op eigen initiatief, populaire lessen over plantkunde in het Nederlands gegeven. Nog hetzelfde jaar werden, eveneens te Gent, Nederlandstalige lessen gegeven onder het motto: *Hooger Onderwijs voor het Volk* die een stijgend succes kenden, zowel in aantal leergangen als in belangstellenden. In 1907 kon men reeds kiezen tussen 50 leergangen, die gegeven werden door 21 lesgevers. ([226])

Bij de derde taalwet van 15 juni 1883 werd er een Vlaamse Hogere Normaalschool opgericht, die zou toegevoegd worden aan de Gentse Rijksuniversiteit.

Op 9 augustus 1901 werd door E. Coremans een wetsvoorstel ingediend, waarbij de homologatie van studiegetuigschriften in het middelbaar onderwijs afhankelijk gesteld werden van de naleving van de taalwet van 1883. Vooraanstaande katholieke Vlamingen en tenslotte ook de bisschoppen voelden wel aan, dat er ook in het vrij onderwijs iets moest gebeuren, en dat alleszins in het middelbaar onderwijs het Nederlands meer op de voorgrond moest komen, echter zonder te overdrijven. In september 1905 stelde Frans van Cauwelaert voor te Leuven Nederlandstalige vakantieleergangen te organiseren.

Toen begin 1906, na het overlijden van kardinaal Goossens, Désiré Mercier, tot aartsbisschop werd aangesteld, was een van zijn eerste bekommernissen een regeling te treffen voor het middelbaar onderwijs, waarbij er tegemoet werd gekomen aan de verlangens van de Vlamingen. Reeds in september van hetzelfde jaar verschenen de *Instructions aux Directeurs et aux Professeurs des collèges libres d'humanités*, ondertekend door alle bisschoppen.

Daar werd o.m. bepaald dat men in de lagere afdelingen zich voortaan ook van het Nederlands moest bedienen voor het onderwijs in de wiskunde, aardrijkskunde en geschiedenis. In de humaniora zouden er twee supplementaire uren Nederlandse taal (grammatica, stijloefeningen en literatuurgeschiedenis) worden gegeven. Bij het aanleren van alle andere vakken - het Frans, het Engels en het Duits uitgezonderd - zou gedeeltelijk het Nederlands mogen gebruikt worden. Ook de gesprekken tussen de leerkrachten en de leerlingen mochten voortaan in de twee landstalen gevoerd worden. Een getuigschrift dat men met vrucht het middelbaar onderwijs had gevolgd, zou alleen nog afgeleverd worden aan wie bewezen had dat hij ook voldoende Nederlands kende. De schoolbibliotheken zouden een deel Nederlandstalige boeken krijgen. Evenwel, wat de universiteit betreft, daar moest men zich van een internationale taal bedienen. In dat verband stond er in de *Instructions: "De Vlamingen die een Belgische universiteit zouden willen vervlaamsen, hebben niet genoeg nagedacht over de hogere opdracht van de universiteiten. Indien hun eisen worden ingewilligd, zou het Vlaamse ras met één slag tot minderwaardigheid gedoemd worden in de universele wedloop. Degenen die een katholieke Vlaamse universiteit eisen, vragen aan de Belgische katholieken, nutteloos en roekeloos, het onmogelijke".* ([226]) Uit vrees geconfronteerd te worden met het calvinisme, had men waarschijnlijk nog nooit met enige aandacht over onze noordergrens heengekeken, waar sedert 1876 het Nederlands de voertaal was aan de universiteiten, en waar men reeds twee Nobelprijzen had gekregen. Maar de theoloog Mercier, die te Leuven het Hoger Instituut voor Wijsbegeerte had opgericht met het neo-thomisme als grondslag, had waarschijnlijk maar weinig belangstelling en waardering voor prijzen die betrekking hadden op scheikunde en fysica.

Mercier was ervan overtuigd dat hij met zijn *Instructions* aan de Vlamingen alle toegevingen had gedaan die redelijkerwijze mogelijk waren. Maar, men had een heel andere stellingname verwacht. Katholiek Vlaanderen aanvaardde niet dat in feite het Nederlands werd afgewezen als voertaal zowel in het middelbaar als het hoger onderwijs. Protestgeschriften en -vergaderingen waren dan ook niet van de lucht. Voornamelijk aan de universiteit te Leuven, die rechtstreeks van de bisschoppen afhing, was er onder de Vlaamse studenten, en zelfs bij enkele professoren een grote ontgoocheling te bespeuren. Men was bovendien niet zinnens zich bij de bisschoppelijke stellingname neer te leggen.

Aangezien, volgens de richtlijnen van het episcopaat, leraren uit het middelbaar onderwijs dus meer lessen moesten geven in het Nederlands, achtte men het te Leuven opportuun om - zoals men dat te Gent vijfentwintig jaar vroeger had gedaan - bijscholing te verstrekken in Vlaamse vakantieleergangen. Men was er bovendien van overtuigd, dat men op die manier tevens kon aantonen dat het Nederlands een wetenschappelijke taal was, die zeker als voertaal voor het hoger onderwijs in aanmerking kwam. Aangezien dit initiatief in het verlengde lag van de onderrichtingen die door de bisschoppen waren gegeven, verwachtte men een spoedige goedkeuring door de aartsbisschop. Maar dit liet echter een hele tijd op zich wachten. Ook Mercier vermoedde dat dit wel eens de eerste stap kon zijn van een verdere evolutie in die richting, des te meer daar er in het organisatiecomité een paar radicale flaminganten te vinden waren. Pas nadat de initiatiefnemers Cauwelaert en

→

Vliebergh een schriftelijke verklaring hadden ondertekend dat ze "met het inrichten van deze vakantieleergangen alleen bedoelen de kennis der wetenschappelijke taal en literatuur onder degenen die er belang bij hebben en belang in stellen te verspreiden en hoofdzakelijk de leraars van ons katholiek middelbaar onderwijs in staat te stellen de onlangs gegeven voorschriften van het doorluchtige episcopaat met de vereiste bevoegdheid aan te passen". En ze voegden er nog expliciet aan toe dat elke bijbedoeling aan de zaak vreemd was. (227) Pas bij een bijeenkomst van de bisschoppen te Mechelen op 24 juli 1907, werd het experiment van de Vlaamse Vakantieleergangen toegelaten.

De eerste docenten voor deze leergangen waren L. Scharpé voor vergelijkende Nederlandse spraakkunst, J. De Cock voor Duits, J. Kleyntjens voor Engels, A. Carnoy voor Grieks, J. Persyn voor Nederlandse literatuur, Van Cauwelaert gaf pedagogische psychologie en E. Vliebergh zou enkele algemene lezingen houden. Van wetenschappelijke vakken als wiskunde en aardrijkskunde was er voorlopig geen sprake. Het katholiek middelbaar onderwijs was immers hoofdzakelijk literair gericht.

Eind augustus 1907 gingen deze leergangen eindelijk van start, met 145 deelnemers. Bij de dood van prof. Vliebergh werd hij als voorzitter vervangen door P.J. Sencie. De Vliebergh-Sencie-leergangen bestaan nog steeds. Ze zijn niet alleen verder uitgebreid, maar zijn intussen - na de volledige vernederlandsing van Leuven - geïntegreerd in het Academisch Vormingsinstituut voor leraren.

Volgende keer:
Leo Hendrik Baekeland;
De tijd van commissies en congressen.

Noten:

(225) L.J. Vandewiele, *Geschiedenis van de farmacie in België*, Orion Beveren, 1981, p. 320-327.
(226) P. De Smet, *De Gedenkdagen der Steenkoolontdekking in de Kempen*, in: Onze Alma Mater, (VI), 1952, afl. 1, p. 10-13.
(227) E.C. Coppens, *Paul Fredericq*, Gent, 1990, p. 187.
(228) K. Van Isacker, *Herderlijke Brieven over politiek*, Antwerpen, 1969, p. 72-83.
(229) R. Boudens, *Kardinaal Mercier en de Vlaamse Beweging*, Leuven, 1975, p. 81.

TE KOOP

• **Kolenkachel Nestor Martin,**
voordelige prijs. tel. 057/30 01 85

TOTAL
officieel verdeler

Blekerijweg 35
8972 Proven
Tel. 057/30 04 13
Fax 057/30 14 13

PETRAVER nv
Petroleumprodukten Andy Vermeersch

- ☆ Gasolie
- ☆ Diesel
- ☆ Petroleum
- ☆ Benzine
- ☆ Tankstation
- ☆ Oliën
- ☆ Smeermiddelen
- ☆ Kolen
- ☆ Brandhout
- ☆ Mazouttanks
- ☆ Butaan- & Propaangas

Wij verzekeren een snelle en trouwe bediening aan de laagste prijzen.

DE NIEUWE PAREL BVBA

Begrafenissen TOUSSAINT

BEGRAFENISSEN Funerarium - Crematies
Alle formaliteiten - Dag & nacht tot uw dienst
Rouwtransport - binnen- & buitenland
Erkend door Luikse Verzekeringen
Grafzerken - Bloemen

GRAFZERKEN (Groot- en kleinhandel)
GOEDKOOP en KWALITEIT
IS ONZE REKLAME
Alles volgens uw ideeën en wensen
en op maat gemaakt

TOUSSAINT - HAMPE
Bergenstraat 1, Beveren-Roesbrugge - Tel. 057/30 10 16 - GSM 0477/30 87 98
Gesloten op maandagvoormiddag en op woensdag. Open op zon- en feestdagen.

MICHEL CAPOEN

Waaienburgseweg 67

KROMBEKE

Tel. 057/40.08.54

LOOD- en ZINKWERKEN

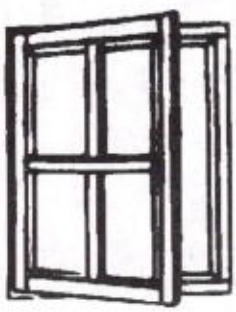

Schrijnwerkerij
Kristof REGHEERE

- **Alle nieuwbouw en verbouwing**
- **Eigen fabricatie van ramen en deuren in hout**
- **Plaatsen van PVC-ramen, rolluiken**
- **Leveren en plaatsen van massieve binnendeuren**
- **Daktimmerwerken**

Waaienburgseweg 59b *Tel. 057/40 03 71*
8972 Krombeke *Fax 057/40 15 74*

ONZE MEDEWERKER ELIE E. BALDUCK EREBURGER VAN NIEUWPOORT

Op vrijdag 29 oktober werd in de feestzaal "Vismijn" te Nieuwpoort, in aanwezigheid van talrijke vrienden en sympathisanten, onze medewerker Elie E. Balduck tot ereburger van die stad aangesteld, door burgemeester ir. Roland Crabbe. Proficiat !

In de brochure "Nieuwpoortse Cultuurdagen 1999" schreef Etienne Desaever, hoofd dienst toerisme en cultuur van Nieuwpoort, volgend stukje, dat wij hier graag publiceren ten behoeve van Elie's talrijke lezers, als een hulde aan onze Nieuwpoortse ereburger.

WIE KENT ELIE E. BALDUCK ?

Onder deze titel verschenen onlangs diverse artikels in de pers.

De meest recente onderscheiding die deze in 1932 (te Schuiferskapelle) geboren Bruggeling ontving, is de titel van ereburger van Nieuwpoort. Na twee raadszittingen (wat een voorrecht !) was de kogel door de kerk.

Sedert een dozijn jaar zet hij zich, bijna dagelijks, in voor Nieuwpoort. Hij is immers gediplomeerd toeristische gids en leidde reeds duizenden jongeren en volwassenen rond in onze stad. Hoeveel maal hij aldus de rijke geschiedenis van Nieuwpoort en de pracht van ons patrimonium beschreef is niet te tellen. Als gewezen onderwijzer valt dit hem niet zo moeilijk. Hij bezit immers de gave van goed te kunnen "klappen". Dit kwam hem ook van pas toen hij vertegenwoordiger werd bij de uitgeverijen Lannoo, Orion (Desclée) en Het Volk. Volgens R.A. Blondeau had Elie er steeds van gedroomd om journalist te worden. Met zijn fijne pen schreef en schrijft hij boeiende bijdragen, ja zelfs een paar boeken.

De IJzer bracht hem op een bepaalde dag in Nieuwpoort. Sedertdien laat hij ons niet meer los ... en wij hem ook niet.

In het licht van het jaar 2000 zocht hij auteur Johan Ballegeer aan om een jeugdboek over Nieuwpoort te schrijven. Zo ontstond "Barbe wil geen rapier". Ook Paul Geerts werd door hem "bewerkt". "Jeanne Panne" zal begin volgend jaar als Suske en Wiske-album verschijnen. Nu al is dit verhaal, in afleveringen, te lezen in bepaalde kranten. Voor Pasen 2000 zal hij Nieuwpoort belichten in het maandelijks tijdschrift "De IJzerbode". Hierover schreef de reeds geciteerde 80-jarige Blondeau: "Elie Balduck, die beroepshalve bestendig over Vlaanderens wegen raast en die als letterkundige veel vrienden telt in de intellectuele kringen heeft in de loop der jaren de IJzerbode bij veel voorname lezers binnengebracht."

Zo was en zo is Elie Balduck steeds in de bres voor onze streek, voor Frans-Vlaanderen en voor ... Nieuwpoort.

Elie Balduck studeerde aan de Normaalschool van Torhout en aan het Hoger Instituut voor Opvoedkunde. Naast het diploma van toeristische gids behaalde hij nog dit van bibliothecaris.

Kris Wyffels
TIMMERBEDRIJF
Handschoolestr 18
8691 Beveren a/d IJzer
tel. (057) 30 18 64
privé :
Deken de Bolaan 73
8970 Poperinge
tel. 057/33 80 23

U KAN BIJ ONS TERECHT VOOR :
- eigen fabrikatie houten ramen, deuren en poorten
- ramen en rolluiken in PVC
- binnendeuren in alle stijlen
- veranda's
- daktimmerwerken, ...

GRATIS EN VRIJBLIJVEND PRIJSOFFERTE

NIEUW
Elke maand nieuwe promotie bij
CREA-TIFF coiffure
Knip elke maand de bon uit
en kom genieten van fikse kortingen.
Tot straks, ...
Claudia Lycke
Krombekestraat 15, 8691 Stavele
Tel. 057/30 19 97

CREA-TIFF
Krombekestraat 15, 8691 Stavele
Tel. 057/30 19 97
NOVEMBER
geldig van 15 nov. tot 15dec.
- 5 %
op alle behandelingen
BON

KLEINE FISCALE KRONIEK
Pensioenen en Pensioensparen

De kas van de pensioenen voor zelfstandigen is zo goed als leeg. Er is beloofd dat deze pensioenen volgend jaar met 1000 fr. zullen verhogen, maar dat is nog altijd niet om naar huis te schrijven. Bovendien zullen eerst de bijdragen moeten verhoogd worden, om deze 1000 fr. mogelijk te maken !

Men doet er dus goed aan zelf voor een aanvullend pensioenbedrag te zorgen. Daarom is het aan te raden, zo vroeg mogelijk mee te doen aan pensioensparen om aldus op pensioenleeftijd voor een extra-inkomen te zorgen. Dat extra-inkomen kan bestaan uit een eenmalig kapitaal ofwel uit een rente.

Iedere belastingplichtige die aan de personenbelasting onderworpen is en die ouder is dan 18 jaar en jonger dan 65, kan van deze mogelijkheid gebruik maken. Hoe jonger men begint hoe groter natuurlijk het resultaat.

Men betaalt tot maximum 22.000 fr. per persoon. Ook voor de eventueel niet-werkende echtgenote. Per gezin kan men dus per jaar maximaal 44.000 fr. storten. In veel gevallen geeft dat een belastingvermindering van 22.000 fr. Zodat de betaalde 44.000 fr. eigenlijk tot de helft wordt teruggebracht.

De stortingen kunnen gebeuren bij een financiële instelling (bank, spaarkas) of bij een Belgische verzekeringsmaatschappij van uw keuze. Deze instellingen leveren betalingsattesten af, die men bij de aangifte in de personenbelasting moet voegen en die de aftrekbaarheid tot gevolg hebben.

De belasting op de bedragen die men op 65-jarige leeftijd ontvangt, beloopt sedert 1963 slechts 10 % (vóór 1993 was dat 16,5 %).

Serge Blondeau
Accountant IDAC - Fiscaal Adviseur EHSAL

TE KOOP WEGENS VERHUIS

- Moderne zwarte luster
- Bamboekast met 3 legplanken en 2 deurtjes onderaan. (kleur naturel)
- Kinderwagen (paars-groen)

Tel. 057/33.97.22 (na 20.30 u.)

Afhaalmenu
Kerstavond of Kerstdag

Koud visbordje
of
Stoofpotje van Noordzeevis
met fijne groenten

❄❄❄

Romig soepje van tomaten

❄❄❄

Rolletje van kalkoenfilet in portosausje
met spekkroketjes en witloof,
peer in witte wijn,
princessenboontjes en gemengd slaatje

❄❄❄

Kerststronk

Afhaalmenu zonder soep: **840,-**
Afhaalmenu met soep : **900,-**

Reservatie ten laatste 2 dagen vooraf gewenst !

Afhaalmenu
Oudejaarsavond of Nieuwjaarsdag

Roulade van zalm en koolvisfilet
met boontjessalade of
Tarbotfilet op een bedje van preisnippers
in groene kruidensaus

❄❄❄

Witloofroomsoep

❄❄❄

Het zachtste van het kalf
in een romig sausje met
gratinaardappelen en erwtjes met spek,
champignons in room, gestoofde worteltjes
en een gemengd slaatje

❄❄❄

Bordje van goede voornemens
en beste wensen

Afhaalmenu zonder soep: **930,-**
Afhaalmenu met soep : **1000,-**

Reservatie ten laatste 2 dagen vooraf gewenst !

't Rozenhof

OBTERRESTRAAT 73 - 8972 PROVEN - Tel. 057/30 03 35

BOND VAN GROTE EN JONGE GEZINNEN

EVEN OP PAD GAAN MET EEN GERUST HART

Even op pad gaan met een gerust hart dankzij de Bond voor Grote en Jonge Gezinnen is dit ook voor ouders met kleine kinderen sedert oktober 1999 mogelijk. Immers de gezinsbond organiseert voor Roesbrugge-Haringe een kinderoppasdienst.

Wie beroep wenst te doen op deze dienst - zowel leden als niet-leden van de Bond - dient contact op te nemen met de verantwoordelijke voor deze dienst (mevrouw Christiane Cappoen-Dejonckheere, 057/30 05 94). Zij staat u graag te woord en bezorgt u een kindvriendelijke oppas tegen een democratische prijs.

Elke jongere ouder dan 16 jaar die graag als kinderoppas voor de Bond zou werken kan ook steeds bij mevrouw Christiane Cappoen - Dejonckheere terecht.

KERSTVERTELSELKENS MET WARME CHOCOLADEMELK

De Bond van Grote en Jonge Gezinnen, afdeling Roesbrugge richt een vertelnamiddag voor de kinderen in.

Op 29 december, van 14 tot 15.30 u. kunnen alle warmgeklede kinderen jonger dan 12 terecht in de schuur van Johan en An Balleyn-Deturck. Daar luisteren ze naar kerstverhalen gebracht door Leo Delaleeuw. Achteraf krijgen zij warme chocolademelk en een kerstkoek aangeboden. Dit kerstcadeau kost slechts 60 frank per kind voor leden van de Bond afdeling Roesbrugge en 100 fr. voor niet-leden. Inschrijven vooraf is noodzakelijk bij één van de bestuursleden van de bond. U vindt het secretariaat van de Bond bij Raymond Gyssels, telefoon 057/30 02 28.

BONDSNIEUWS

Koop geen katten in zakken. Maar koop ook geen ongeproefde wijn in kratten. Met de eindejaarsfeesten in het vooruitzicht geven we zowel voor leden als niet-leden de gelegenheid om enkele wijnen te proeven en eventueel te kopen.

Op vrijdag 3 december om 19 uur zal de Heer Peter Soete, van het bekende wijnhuis Vandenbulcke uit Roeselare, ons enkele Franse wijnen uit verschillende prijsklassen beter leren kennen. Wie vorig jaar onze eerste wijnavond heeft meegemaakt, was heel tevreden over het proeven en de aangekochte wijnen.

Het Bondbestuur wenst u van harte welkom te heten op vrijdag 3 december om 19 uur bij Patrick Gunst.

TWEELANDENTOCHT

Beveren a.d. IJzer op 27 november 1999

Dit jaar doet de wandeltocht vier kleine landelijke dorpen aan : Beveren a.d. IJzer, Stavele, Roesbrugge en Haringe.

Beveren-IJzer en Stavele maken beiden deel uit van de fusiegemeente Alveringem, Roesbrugge en Haringe behoren tot groot-Poperinge.

Haringe staat bekend om zijn kerkje. De romaanse toren is de oudste van de provincie en dateert van de jaren 1100. Tijdens de restauratiewerken van 1971-1981 werd er tevens een crypte ontdekt. De orgelrecitals op het Vanpeteghemorgel zijn tot ver buiten de provincie bekend.

Zoals ook Roesbrugge is Haringe een typisch blauwersdorpje. Karel De Blauwer wordt hier ieder jaar herdacht tijdens het Blauwersspel.

Dwars doorheen Roesbruggedorp stroomt de IJzer. Vroeger was de kaai dienstig als aanvoer van granen, meststoffen, kolen en afvoer van bieten en landbouwgewassen. Nu wordt ze gebruikt als vertrekplaats voor kano's. Deze kano's varen de IJzer af via Beveren-IJzer, Stavele tot aan de Fintele of verder.

De IJzer is ook de plaats bij uitstek voor vissers. Sedert de heraanleg van het jaagpad naast de IJzer komen veel wandelaars de ongerepte natuur verkennen. Hierbij wandelt men langs de gerestaureerde Brouckmolen van Beveren-IJzer.

Veel wandelplezier en tot zaterdag 27 november 1999. Inrichters: Zaalcomité H. Hart Beveren-IJzer.

OPRECHTE DANK

Op dinsdag 2 november werden wij getroffen door een grote brand, wij zijn alles kwijt. Ons huis en onze hele inboedel ging in de vlammen op. Langs alle kanten kwam er hulp voor ons. Familie, buren en vrienden hebben ons op alle mogelijke manieren geholpen en gesteund zodat we weer wat moed kregen om toch door te gaan. Daarom zouden wij aan iedereen onze oprechte dank willen betuigen voor de ongelooflijke hulp die we hebben ontvangen.

Hartelijk dank allemaal uit de grond van ons hart.

Gilbert en Monique
Temperville - Cuffez
en zoon Angelino

Grill-Eetkaffee

In Beveren

Huis Maelstaf

Roesbruggestraat 20
8691 Beveren aan de IJzer
057/30 05 73

Naast onze ruime keus van grills en éénpansgerechten onze weekendmenu 's (telkens twee gewone consumpties inbegrepen)

met Kerst & Nieuwjaar reservatie noodzakelijk

19-20-21 nov.	26-27-28 nov.	3-4-5 dec.	10-11-12 dec.	17-18-19 dec.
Wortelroomsoep	Pompoenroomsoep	Erwtensoep met korstjes	Ajuinsoep	Gerookte zalm met tagliatelli
Gevulde zalm met curryparfum	Timbaaltje van tongschar met gefruite prei	Gerookt forelhaasje	Kabeljauw met fijne groenten	Kalfsblanquette met appelcider
Hindegebraad met verrassingsaardappelen en een brochetje van spruitjes	Oriloff van kalkoenborst en gerookte tong met Passendalekaas	Hazenrug met 2 sausjes en appelgratin met veenbessenconfituur	Everzwijnhaasje met portosaus en boschampignons	Gevarieerd dessertbord
Tarte tatin en koffie	Koffie	Geflambeerde flensjes	Crème brûlée	Koffie
795 fr	795 fr	795 fr	795 fr	795 fr

Beleef de feesten bij ons ! Romantisch dineren bij kaarslicht !

Kerstavond: 24 dec. vanaf 18 u.
Champagne met mousse van canard in een bessensausje
Agnes Sorelroomsoep
Gevulde zalm met wijting in curryparfum
Sorbet
Lamskroontje met een torentje van groentesucces
Dessertbuffet
Koffie met versnaperingen
1650 fr

Kerstmenu: 25-26 dec. vanaf 11 u.
Champagne met mousse van canard in een bessensausje
Agnes Sorelroomsoep
Kalkoenborst met abrikoos en kersensaus of het zachtste van het melkkalfje (+ 50,-)
Dessertbuffet
Koffie met versnaperingen
1200 fr

Nieuwjaarsmenu: 1-2 jan. vanaf 11 u.
Champagne met mousse van canard in een bessensausje
Feestsoepje van groene asperges met zalmsnippers en grijze garnalen
Het zachtste van het melkkalfje met een luchtige flan van primeurgroenten en Pomme Duchesse
Nieuwjaarsbuffet
Koffie met versnaperingen
1250 fr

Bij alle feestmenu's is de wijn inbegrepen

U bent uitgenodigd ...

ter gelegenheid van ons
SINT-ELOOISFEEST

zaterdag 27 november
zondag 28 november
maandag 29 november

1 kotelet en worst
met veldsla, witte bonen
en gebakken aardappelen

300 fr.

FRITUUR CAFE FEESTZAAL

SINT ELOOI

OBTERRESTRAAT 8 - 8972 POPERINGE-PROVEN
TEL. 057/30 04 83

Sluitingsdag : woensdag

ROESBRUGGE KERSTVERLICHTING 1999

Goede gewoonten moet je in ere houden. Graag nodigen wij u uit op onze maaltijd voor de kerstverlichting die plaats vindt op zondag 21 november a.s. vanaf 12 u. bij Patrick Gunst. Breng zoveel mogelijk familie en vrienden mee want door uw aanwezigheid zal het dorp weer een feestelijk tintje krijgen tijdens de feestperiode. En dat kost handen vol geld. Altijd zijn er wel lampen stuk of moeten er ganse slingers vervangen worden. Er wordt zelfs uitgekeken om volledig nieuwe kerstverlichting aan te kopen. Dit kan enkel en alleen door uw steun. Doe het voor uw dorp zodat we weer allen kunnen genieten van een gezellige kerstsfeer. Kaarten kunt u bekomen bij de leden van het feestcomité en Patrick Gunst of bij Guido Schoonaert, lid Handelsvereniging. Prijs volwassenen : 350 fr. - kinderen 250 fr.

TAFELTENNIS

Nu de winter in aantocht is start de B.G.J.G. op woensdag 17 november om 19 uur het volgende speelseizoen. Er wordt steeds beweerd dat we te weinig beweging nemen. Tafeltennis is één van de vele mogelijkheden om fit te blijven of wat fitter te worden. We spelen niet in competitie; een ieder speelt er ongedwongen volgens zijn eigen mogelijkheden.

Zowel jong als oud, beginners als gevorderden zijn er welkom. (tot 18 jaar) 25 fr. en de volwassenen 50 fr.

Er kan onder de deelnemers desnoods uitgekeken worden naar een andere dag of uur.

PRIJSUITREIKING BALLONWEDSTRIJD 1999

De prijzen van de ballonwedstrijd kunnen afgehaald worden op zondag 21 november om 11.45 u. bij P. Gunst, dit net vóór het etentje t.v.v. de kerstverlichting. Er werden 35 ballonkaartjes teruggestuurd. Hier volgen de gelukkige winnaars :

1. Vandevoorde Stijn
2. Claeys Shamy
3. Decrock Robin
4. Lasure Stien
5. Logghe Joachim
6. Maes Joren
7. Decrock Robin
8. Verlet Mathias
9. Vanallemeersch Jan
10. Frenoy Rachele
11. Ganne Adeline
12. Vermaut Odile
13. Ronveaux Tamara
14. Goussey Maarten
15. Benault Elodie
16. Cappoen Goedele
17. Dequidt Bengi
18. Vandenbroucke Joris
19. Vermaut Louis
20. Bailleul Sabrina
21. Vermeulen Marieke
22. Cappoen Goedele
23. Vandevoorde Thijs
24. Braem Anaïs
25. Vandenbroucke Ward
26. Verstraete Joe
27. Six Jasmien
28. Couwelier Simon
29. Carrein Marvin
30. Cappoen Tijs
31. Depestele Jessie
32. Geerardyn Robyn
33. Six Jasmien
34. Bossaert Heide
35. Decrock Kenneth

EEN ASSORTIMENT LEKKERE KOEKJES !

Na een aantal jaren verkoop van schoolgebak (dozen van 1 kg) stappen we dit jaar met de vrije Basisschool Roesbrugge even over op een andere actie !

Héél véél verschil is er immers niet. Het gaat nog steeds om koekjes van Poppies Zonnebeke, maar we kozen dit jaar na overleg in de participatieraad, voor een samengesteld assortiment van 4 specialiteiten ! Ons assortiment lekkere koekjes bestaat uit gesuikerde bladerdeegkoekjes Twists (125 g), krokante rolletjes Popiroll (125 g), kokosrotsjes Cocolito (125 g), carré confituurtjes (nieuw recept) (175 g).

Bestellen kan tot 2 december. Na half december 1999 bezorgen wij u uw bestelling en u heeft meteen een lekkernij in huis om het jaar 2000 tegemoet te gaan !

Alvast hartelijk dank voor uw bestelling, in naam van alle kleuters, leerlingen en leerkrachten !

TE KOOP

- **ANTIEKE BRANDKAST**
- **BUREAUMEUBELEN**

INFO : Tel. 057/30.03.79

KERST- EN NIEUWJAARS-KLANKEN

Het Poperings Jongerenkoor vzw
Zaterdag 18 december 1999 - 20.00 u.
O.L.Vrouwekerk te Poperinge

Na een geslaagde Tsjechische Kerst vorig jaar, brengt vzw Het Poperings Jongerenkoor, onder leiding van Jan Couchez, dit jaar een kerst- en nieuwjaarsoptreden. Dit tweedelig concert vindt plaats op zaterdag 18 december om 20 uur in de O.L.Vrouwekerk te Poperinge.

Tijdens het eerste deel kan men opnieuw de gezellige sfeer van Kerstmis opsnuiven. Een kerstverhaal anno 2000 zingen de koorleden aan elkaar met klassieke en heel moderne kerstliederen. Door de sfeervolle verlichting in de kerk en het eerbiedvolle optreden laten we opnieuw de geboorte van Christus helemaal tot ons doordringen.

Na de pauze staat er voor de eerste maal een nieuwjaarsoptreden op het programma. Dirigent Jan Couchez en zijn koorleden brengen voor u allerlei gekende liederen zoals *Anny's Song* van de betreurde John Denver, *Morning has broken*, *The Best* van Tina Turner, *He's got the whole world in his hand* en noem maar op. Enkele van deze songs worden ook in een origineel kleedje gestoken.

Kaarten voor dit optreden zijn te verkrijgen bij de familie Cayzeele (30.09.25) en bij Jan Couchez (33.46.64). Kaarten in voorverkoop kosten 200 Bef en 150 Bef (kinderen t.e.m. 12 jaar). Aan de deur betaal je 250 Bef en 200 Bef. Iedereen is van harte welkom !

ALLE TIMMERWERKEN
Nieuwbouw • Verbouwingen • Herstelling
eigen fabricatie houten ramen & deuren
P.V.C.-ramen, deuren & rolluiken (Deceuninck)
Binnenhuisinrichting • Daktimmerwerk

DERAEDT

Trappistenweg 86, 8978 Poperinge (Abele)
Tel. 057/33 51 69

1 9 9 9 **BOKADO** 2 0 0 0

De geschenkenzaak

Terenburgseweg 11
8972 PROVEN
Tel. 057/30 05 66

De eindejaarsfeesten zijn in aantocht !
Een volledig nieuwe collectie staat voor u klaar aan fantastische prijzen.
Ook voor verenigingen hebben we reeds geschenken vanaf 50 fr.
Tijdens deze periode tot en met nieuwjaar zijn er extra lange openingsuren. Weldra krijgt u ook onze eindejaarsfolder in de brievenbus.

Speciale openingsuren

Woe 8 dec. : 13.30 - 19.00 u.
Woe 15 dec. : 09.00 - 19.00 u.
Woe 22 dec. : 09.00 - 20.00 u.
Woe 29 dec. : 09.00 - 19.00 u.
Do 16 - 22 dec. : 09.00 - 22.00 u.
Vrij 17 dec. : 09.00 - 22.00 u.
Za 11 - 18 dec. : 09.00 - 20.00 u.
Zo 12 - 19 dec. : 09.00 - 20.00 u.
Zo 26 dec. : 09.00 - 19.00 u.
Gesloten op Kerstmis & Nieuwjaar !

RIJKSUNIVERSITEIT GENT

INTERFACULTAIRE LEERSTOEL GEORGE SARTON

De George Sarton Leerstoel voor het academiejaar 1999-2000 wordt toegekend aan: Prof. David P. Billington (Princeton University, USA), die een lezing zal houden over: "Robert Maillart The Engineers Synthesis of Art and Science", op dinsdag 23 november om 16 uur in de Aula van de Universiteit, Voldersstraat 9, Gent.
Andere lezingen die voorzien zijn:
- donderdag 25 november 1999 om 16 uur, Faculteit Toegepaste Wetenschappen, J. Plateaustraat 22 : Prof. David P. Billington: "Transferring Technology from Europe to America: Cases in Concrete Thin Schells and Prestressing";
- donderdag 16 december 1999 om 16 uur, Faculteit Geneeskunde UZ, faculteitsraadzaal, De Pintelaan 185: Prof. Dr. S. Byl (ULB): "Hippocrate de Cos: de l'hagiographie au rejèt et vice-versa";
- donderdag 20 januari 2000 om 16 u., Faculteit Diergeneeskunde, Salisburylaan 133, Merelbeke: Dr. P. P. Devriese (Universiteit Amsterdam): "Botuline: ontdekking door de Gentenaar Emile van Ermengem en moderne toepassing als therapeuticum";
- donderdag 17 februari 2000 om 16 u., Faculteit Landbouwkundige en Toegepaste Biologische Wetenschappen, Coupure Links 653: Prof. dr. D.H. Yaalon (Hebrew University of Jerusalem): "Attitudes to soil care and land use through human history"
- donderdag 23 maart 2000 om 16 u., Faculteit Rechtsgeleerdheid, Universiteitstraat 6: prof. Dr. J.L. Thireau (Université de Paris): "La France et le droit commun Européen".

Bovenstaande geleerden die betrokken zijn bij de geschiedenis of de filosofie van de wetenschappen, krijgen na hun lezing de Sarton-medaille en -diploma toegekend.

TWEEJAARLIJKSE PRIJS HEEMKUNDE EN FOLKLORE "JACK VERSTAPPEN"

Voor de vijfde keer toegekend

Toen de Antwerpse auteur Jack Verstappen, die reeds vele jaren woonachtig is te Beveren-IJzer, in 1990 zijn 75ste verjaardag vierde, werd de tweejaarlijkse Jack Verstappenprijs in het leven geroepen, die zou toegekend worden aan de beste bijdragen over heemkunde en folklore.

Op zondag 3 oktober jl. werd de prijs voor de vijfde keer te Alveringem uitgereikt. De eerste prijs, ten belope van 10.000 fr. en de schaal "Georgette Broeders" gingen naar de heemkring van Erpe-Mere voor het artikel *Onze wegen in historisch perspectief.* De tweede en de derde prijs gingen respectievelijk naar Zele en Duffel. Er waren eervolle vermeldingen voor de "Zonneblussers" uit Edegem, voor "Dorp en Toren" uit Deerlijk en voor een studie van het Lils dialect.

Onlangs werd de werkkamer en de bibliotheek (meer dan 4.000 boeken) van Jack Verstappen naar het Openluchtmuseum te Izenberge overgebracht, als een blijvende hulde aan deze veelzijdige auteur. Tevens verscheen van de hand van zijn echtgenote, Georgette Broeders, een biografisch werkje, "Omtrent Jack Verstappen, mijn man".

De gemeentelijke bibliotheek van Alveringem kreeg nu ook een unieke collectie van heemkundige tijdschriften, samengesteld door heemkundigen van over heel Vlaanderen.

Geen wonder dat - naar het woord van burgemeester Quaghebeur - Jack Verstappen binnen afzienbare tijd ereburger van Alveringem zal worden benoemd.

TENTOONSTELLING GASTHUISKAPEL

Sven Verhaeghe en Griet Opsommer

Sven Verhaeghe en Griet Opsommer doen het met elkaar van 19 tot en met 28 november. Hij met schilderijen, tekeningen, foto's, e.d., zij met beeldhouwwerk. Een toevallige combinatie van twee kunstenaars of een gerichte keuze ?

Naast het feit dat beiden elkaar professioneel kennen, zitten ze vooral qua visie - kunst, kortweg het leven - op dezelfde golflengte. Graag zouden ze hun werk loskoppelen van de huidige tendens om beeldende kunst vooral, soms alleen, met veel kapstokken, vindingrijkheid en woorden te beladen.

"Wat niet verwoord kan worden, moet verbeeld worden. Des te meer we over ons werk praten, des te minder het lijkt op datgene wat we er mee willen zeggen", aldus Opsommer. Technische onderscheidingen halen is voor haar van minder belang dan die techniek als instrument te gebruiken om natuurlijke vormen af te tasten.

Griet Opsommer zoekt naar eigenschappen - zoals: beweging - om ze te abstraheren en juist daardoor transparant te maken, inzicht te krijgen. Ook de keuze van materiaal: hout, steen, brons, ... is in datzelfde opzicht er nauw aan verbonden.

Anders dan Opsommer, abstraheert Sven Verhaeghe die eigenschappen niet, maar verzamelt en combineert ze met elkaar - zodat een nieuwe werkelijkheid ontstaat, waardoor de huidige in een andere context valt. Verhaeghe ziet wat zijn mentale wereld aanspreekt - bekijkt ze zowel met de buitenals de binnenkant van zijn ogen - en koppelt ze meteen aan emoties. "Daarom ben ik niet op zoek naar een techniek, stijl of wat dan ook om mijn innerlijke te profileren. Ik wil gewoon dat beeld vinden, laat me bedienen door de tradities van dat beeld, hoop iets te ontdekken ..."

14e KERSTSTALLENEXPO O.L.V.-KERK VOORMEZELE

Van zondag 5 december tot en met maandag 13 december 1999 vindt voor de 14e maal de kerststallententoonstelling plaats in de parochiekerk. In 1986 was het de eerste keer, een heel klein begin, nu is de expo uitgegroeid tot een heuse publiciteitstrekker.

Een werkgroep staat in om deze expo te realiseren. De grondgedachte vanaf het begin blijft: mensen naar de kerk te trekken en bij de kribbe - het begin van onze heilsgeschiedenis - stil te doen staan en wat na te denken, bij de geboorte van onze Heiland.

Er zullen kerststallen staan van over de vijf werelddelen en uit minstens 50 verschillende landen. De tentoongestelde kerststallen komen uit privécollecties en uit het kerkbezit. Er zijn grote, kleine, kunstzinnige en zelfs unieke stukken te bekijken uit verschillende landen en culturen. Ieder volk heeft zijn eigen typische manier om het kerstgebeuren weer te geven. Ook het gebruikte materiaal is zeer verschillend, uit hout, kalk, gebakken klei, papier-maché stof, enz ... grote exemplaren, maar ook ministallen, bv. ter grootte van een vingerhoed.

De blikvangers dit jaar wordt de prachtige, grote kerststal uit de Sint-Maartens- en Sint-Niklaaskathedraal uit Ieper. De beelden zijn uniek. De collectie stalletjes en beeldjes van een 88-jarige vrouw uit Roeselare zal niet ontbreken. Zij vervaardigt stallen en figuren uit allerlei wegwerpmaterialen, ook uit schelpen, bonen, enz ...

Gezien de zeer grote toeloop - vooral de zondagen - is de rondgang in de kerk gewijzigd en uitgebreid. Er is een begeleidingstekst met uitleg voorzien. De parochiekerk is als het ware een grote kerststal en alles ademt er vrede en vreugde om God onze redder.

Op het dorp zelf worden de kerststallen langs de straten tegen zondag 12 december geplaatst. Alweer zullen er een aantal bij gemaakt worden. Voor de 2de maal zal op zondag 19 december een wandeling georganiseerd worden langs een deel van de opgestelde kerststallen.

De Kerstexpo is open op zondag 5 en 12 december van 10 tot 12 uur en van 14 tot 18 uur, in de weekdagen van 14 tot 17 uur.

Voormezele kent twee grote kerkelijke evenementen: de H. Bloednoveen met H. Bloedprocessie, de zondag na Pinksteren en zijn aantrekkelijke kerststallententoonstelling.

Alle info: Wilfried Desodt, Dorp 28, 8906 Voormezele-Ieper, tel. 057/20 13 88 of bij pastoor Odiel Denorme, tel. 057/20 15 69 - fax 057/20 91 80.

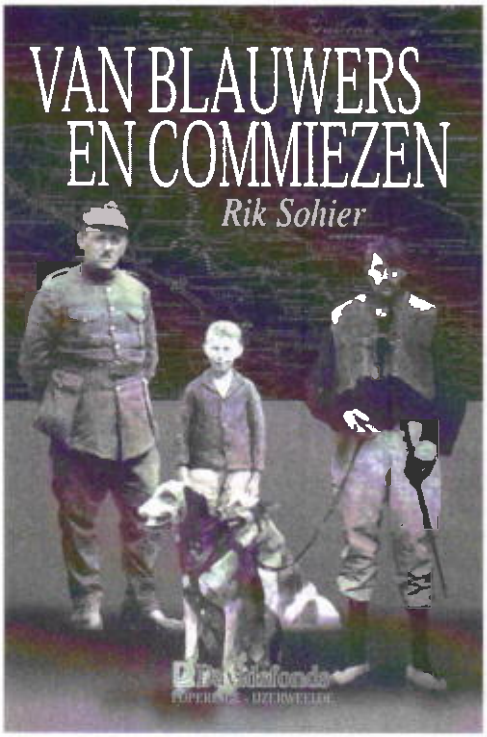

VAN BLAUWERS EN COMMIEZEN

Een boek van onze streekgenoot Rik SOHIER

De ouderen hebben het nog meegemaakt, en de jongeren hebben erover horen vertellen. In onze streek heerste er tot aan de Tweede Wereldoorlog een intense smokkelbedrijvigheid, waarvan alleen de ingewijden het fijne kenden. Nu worden - en voor de eerste keer - alle details uit de doeken gedaan in dit meer dan 300 pagina's tellend boek van Rik Sohier.

Het gaat hier niet om een fictief verhaal, of een roman, zoals het bekende boek, *Karel de Blauwer*, van pastoor Jules Leroy. Maar het is een reportage en een verzameling van waar gebeurde blauwerslotgevallen, meestal verteld door personen die nog aan smokkeltochten hebben deelgenomen. Merkwaardige verhalen, die een historisch document vormen, want straks zal het voltooid verleden tijd zijn, en niemand zal nog kunnen achterhalen wat er toen allemaal is gebeurd! Het boek verschijnt met een voorwoord van Roger A. Blondeau.

Dit prachtig werk, voorzien van talrijke illustraties wordt uitgegeven door Davidsfonds Poperinge-IJzerweelde en wordt voorgesteld te Haringe, zaal "De Levaard" op zaterdag 20 november te 16 uur. Het programma ziet er als volgt uit:

- Welkomwoord door Jan Jacobs, voorzitter Davidsfonds Poperinge-IJzerweelde;
- Korte inleiding door Roger-A. Blondeau;
- Ingrid Sohier leest een eerste passage voor uit het boek;
- Prof. Chris Vandenbroecke stelt het boek voor aan de aanwezigen;
- Lena Sohier brengt een tweede passage uit het boek;
- de auteur, Rik Sohier, krijgt het laatste woord;
- Receptie.

De aanwezige voorintekenaars ontvangen hun exemplaar tijdens de receptie. Het boek is er dan nog te verkrijgen aan de prijs van 800 fr. Na verschijningsdatum wordt het 950 fr. (+ eventueel 150 fr. verzendingskosten).

Een veilige en rendabele belegging:
DE ARGENTA KASBONS:
op 1 jaar = 3,75 %
op 3 jaar = 4,50 %
op 5 jaar = 5,00 %
Tarieven d.d. 01/11/99 - brutotarieven (15 % R.V.)
Overname van kasbons van andere financiële instellingen.
ARGENTA
uw appeltje voor de dorst
KRIS ROSSEEUW
Provenplein 48, Proven - Tel. & Fax 057/30 03 55

BADKAMERS
VERWARMING
KEUKENS
florisan
Een uitvoerige dokumentatie ligt voor u klaar
Onze toonzaal zit vol ideeën en we geven U graag advies bij de realisatie van uw sanitair, volledig vrijblijvend, ook op zaterdag

Florisan nv - Albert I laan 25 - 8630 VEURNE - Tel. 058/315.315
ook uw installateur waardeert onze service !

Roesbrugge, Haringe en Beveren tijdens de Brabantse Omwenteling en de Franse Bezetting 1789-1802 (12)

11.7 Franse plagerijen te Veurne in verband met het graantekort

De stadsmagistraat van Veurne had geen tijd om te zien waar de vogels vlogen. Het ene alarm volgde op het andere. Op 29 januari arriveerde commandant Ferrat uit Oostende te Veurne. Een andere memorie zegt dat het de Franse officier Pioget was,die als schouwveger tot die trap opgeklommen was. Heel zijn bataljon was met hem meegekomen. Hij kwam naar Veurne om een boete van 4000 pond aan de representanten op te leggen en deze met militaire macht te innen. De reden was dat aan de generaal meegedeeld werd dat de burgers de vrijheidsboom hadden gekapt. Van zodra hij in de stad was, bemerkte hij dat dit een leugen was, en be-gaf zich aanstonds naar de vergadering van de representanten. Hij verzocht hen toch deze 4000 pond te betalen onder de vorm van een lening. De representanten stonden deze lening toe. Toen hij het geld ontvangen had, vertrok hij de volgende dag. Maar vooraleer te vertrekken, vroegen de representanten hem wie dat rapport aan de generaal meegedeeld had. Dit was echter vruchteloos. Daarop zonden ze een afvaardiging naar de generaal om te weten wie dat rapport had gemaakt en de burgers van Veurne had aangeklaagd. Ze konden echter de auteur van deze grove leugen niet ontdekken.

Later begreep men de grond van deze zaak. Enige schepen graan moesten naar Duinkerke vertrekken en de leverancier vreesde dat zij door het volk zouden geplunderd worden. De Carmagnool vond deze leugen uit om de levering in alle rust te laten gebeuren.

12.1 Coppin wil nieuwe representanten (31)

In de maand februari kwam de commissaris van de stad Nieuwpoort, Coppin, apotheker te Duinkerke, naar Veurne. Hij presenteerde aan de magistraat een ordonnantie ondertekend door generaal Omoran. Deze ordonnantie had als bijlage het decreet van de Nationale Conventie te Parijs van 15 en 17 november en 22 december 1792. Hierdoor werd het volk opgeroepen om representanten te kiezen. De magistraat vertoonde tevergeefs de belofte die door de Fransen bij hun intrede in de Nederlanden gedaan werd. Daar was niets aan te doen. Coppin vroeg of men weigerde die decreten uit te voeren. De magistraat zag in dat er geen middel was om hieraan te ontsnappen. Hij vreesde ook de schromelijke bedreigingen die gewoonlijk bij zulke bevelen gepaard gingen, bedreigingen waarvan de bevolking het slachtoffer zou worden. Zij zonden dus deze ordonnantie uit naar alle gemeenten, na eerst het Vlaams verbeterd te hebben. Want het was in zo'n belachtelijk Vlaams gesteld dat het niet verstaanbaar was.

De dag der verkiezing werd vastgesteld op 22 februari 1793. Alle inwoners van de stad werden geroepen naar het stadhuis. Die van de Sint-Walburgaparochie in de raadkamer, die van de Sint-Niklaasparochie in de schepenkamer en die van de Sint-Denijsparochie in de vertrekkamer. Deze vergaderingen werden niet talrijk bijgewoond want velen argumenteerden dat zij reeds representanten gekozen hadden. De oudste inwoner van iedere parochie werd aangeduid om de stembriefjes te verzamelen. Iedere kiezer moest zijn stembriefje tussen twee tinnen platelen steken die op een tafel in elke kamer stonden. De oudste of de deken van Sint-Walburga was sieur d'Hennin, meester zilversmid, die van Sint-Niklaas was een zekere Annaert, zakkendrager en die van Sint-Denijs was Pieter Poutre, hoefsmid.

De eerste representanten waren overal eerlijke lieden (zie 9.8, 10.4 en 10.5 in de vorige bijdragen). Daarom hebben de Fransen andere doen kiezen. Zij voorzagen nu dat de nieuwe veel volgzamer zouden zijn in alles en in het bijzonder de vereniging met de republiek vragen. Vooraleer de stemmen verzameld waren, arriveerde een zekere Pieter Gadolle, wonende te Parijs in de rue des Arcades nr. 2, in de schepenkamer. Hij had een boodschap van de uitvoerende macht bij zich.

De magistraat vergaderde terstond en Gadolle verklaarde dat de verkiezingen overbodig waren en dat er niets anders overbleef dan te verklaren dat men ofwel keizers was ofwel zich over te geven aan de Fransen en dat er niets anders moest gezegd worden.

Deze Carmagnool praatte zijn mond voorbij en babbelde er op los, dat de Vlamingen van de 14de eeuw waren terwijl de Fransen zich reeds in de 19de eeuw bevonden. Hij was welsprekend in zijn arme praatjes maar hij vond een tegenstander die voor hem niet wilde wijken, alhoewel hij kleiner van gestalte was dan Gadolle: het was de eerste raadspensionaris van de stad Marannes, met wie hij te doen had. Men was wel zo voorzichtig van niet te zeggen dat men aan de keizer wilde wezen, want dan zouden de Fransen de stad en de kasselrij als veroverd gebied beschouwen.

De pensionaris van Veurne en Veurne-Ambacht begon met te zeggen dat het volk van Veurne en Veurne-Ambacht, vrij gemaakt door de wapens van de republiek, vrij en vrank wilde blijven, maar dat het graag een verbond had aangegaan tegen alle vijanden. Gadolle wist niet wat hij hierop moest antwoorden, doch hij veranderde niet van gevoelens en beval dat al het volk moest bijeengeroepen worden in een kerk. Dat is dan later, op 6 maart gebeurd.

12.2 Jacht op Franse emigranten-geestelijken

Gadolle vroeg ook of er veel Franse vluchtelingen-priesters in de stad verbleven en hoorde dat er enige waren die zich zeer stil hielden. Hij zei echter dat dit kon juist zijn maar dat de emigranten-priesters alle kwaad bedreven in de biechtstoel. Verder zei hij dat hij zich daarmee ging bezighouden. Gevraagd zijnde wat hij van zin was te doen met deze ongelukkigen, antwoordde hij dat hij ze naar het strand ging zenden om ze allemaal in de zee te doen werpen.

Pensionaris Marannes, zoals al de andere leden van de magistraat, was hierover zeer verontwaardigd. Hij zei luidop, zodat al het volk dat in de schepenkamer was het kon horen, dat er tot nog toe niet de minste klachten waren over de geestelijken en of er iemand was die over hun gedrag klachten had. Niemand sprak. Gadolle zag dit en zei niets meer, integendeel, met vele woorden gaf hij zijn woord van eer dat deze Franse geestelijken zouden gerust gelaten worden en niet verder meer vervolgd zouden worden.

Maar in de namiddag rond één uur arriveerde de luitenant-kolonel van het Frans garnizoen te Veurne in het huis van raadspensionaris Marannes. Bij toeval zei hij aan de huisvrouw dat hij een zeer slechte opdracht had gekregen van commissaris Gadolle. Er zouden snel 40 officieren aankomen die het bevel zouden krijgen in alle huizen te zoeken naar Franse geestelijken en die te vermoorden. Mevrouw Marannes die dit vernam, liep verbaasd naar haar man en vertelde dit. Marannes ging terstond naar het landhuis waar Gadolle logeerde. Enige personen uit Gadolles gezelschap zeiden hem dat hij moest meedelen waarom hij gekomen was en wat hij van de commissaris wilde. Zij aanhoorden hem en antwoordden dat hij wel moest gediend zijn aangezien hij dit vernomen had. De raadspensionaris antwoordde dat dit inderdaad zo was aangezien hij het te weten gekomen was. Bij Gadolle gekomen sommeerde hij hem om te voldoen aan zijn woord van eer. De Carmagnool wist bijna niet wat zeggen. Marannes argumenteerde zo goed dat hij Gadolle bevel gaf de officieren terug te sturen naar Oostende en Brugge. En alzo is het bloed van deze ongelukkigen gespaard gebleven. Wat zou dat een verschrikkelijke gebeurtenis geweest zijn, wanneer deze moordenaars met dit doel de huizen zouden binnendringen. Het is

wel te denken dat vele burgers door de schrik van zo'n bloedig treurspel zouden gestorven zijn.

12.3 Franse opeisingen te Veurne

Gedurende de maand februari had de magistraat van Oostende aan de Franse commandant van het garnizoen meegedeeld dat er te Veurne veel voorraden lagen voor het leger. Enige officieren kwamen dus van Oostende om die goederen te halen. De Veurnse stadsmagistraat haalde allerlei redenen aan om die opeising te niet te doen. Maar tevergeefs, alle matrassen, dekens en lakens werden weggenomen. Veurne liet het hierbij niet en zond Pieter Vanden Bussche, schepen en keurheer, als afgevaardigde naar Oostende. Deze drukte, voor het volledige schepencollege van Oostende, zijn manier van denken uit en verklaarde dat de Oostendse burgers elk een matras hadden kunnen leveren zo zij geen inkwartiering wilden, zoals de Veurnaars het in dit geval ook hadden gedaan. De Oostendenaars waren verward door het uitlekken van dit nieuws en zegden dat zij dit nooit aan het garnizoen hadden opgegeven. Bovendien was dit slechts voor korte tijd. Zij gaven een ontvangstbewijs van al hetgene uit Veurne was weggevoerd, belovend van alles terug te brengen, zoals het korte tijd nadien gebeurd is. Maar nauwelijks waren die goederen terug of die van Nieuwpoort kwamen die opvragen en dit kon alweer niet belet worden.

De burgers van Veurne verkozen, om geen militairen te moeten logeren, een matras te geven. Alle leveringen werden geschat en terugbetaald uit de middelen van de stads- en kasselrijkas.

12.4 Wat gebeurde er ondertussen te Roesbrugge?

Op 1 februari 1793 ontving Roesbrugge het vasten-mandement voor 1793. Het luidde als volgt: "Carolus Alexander, bij de gratie Gods en de heilige apostolieke Stoel, bisschop van Ieper, aan alle gelovigen van ons bisdom, zaligheid in de Heer. Wij laten voor de aanstaande vasten het gebruik toe, zoals het voorgaande jaar." Bemerk en passant dat mijnheer d'Arbergh voor de eerste keer geen andere titels gebruikt als die van bisschop van Ieper.

Te Roesbrugge is het weerom gebleken dat, daar waar er geen magistraat is, de emigranten-priesters heer en meester zijn, zoals we dit voorheen ook opgetekend hebben. De knecht van de deken, die de brief met het vasten-mandement bracht, had ook een brief mee van de president van het seminarie van Ieper en vicaris-generaal van het bisdom, gericht aan de deken van de christenheid van Poperinge. In die brief stond dat hij schreef in opdracht van de bisschop. Hij vestigde de aandacht van al de pastoors van de dekenij en namelijk ook die van Haringe, dat de emigranten-pastoors van andere bisdommen geen bevoegdheid hadden tenzij over hun eigen parochianen. Bovendien was hij verwonderd dat sommige pastoors daar een andere mening over hadden. Niettegenstaande deze brief heeft Cailliau, pastoor van Erigem in het bisdom Sint-Omaars, en die te Roesbrugge woonde, nooit opgehouden van naar iedereen te luisteren die zich bij hem aanbood. Op 3 februari werd er te Haringe en ook in andere parochies van Veurne-Ambacht het kerkgebod afgeroepen, uitgaande van commissaris Salomez en van het comité der representanten, dat de hoofdmannen, binnen de 48 uren, een lijst van alle mannen (uitgezonderd de knechten) moesten aanleggen, om daaruit een rechtbank samen te stellen. In de papieren die mee gezonden werden, stak een stuk over een zeer gewichtige kwestie. Werden de paardengeleiders beschouwd als knechten of niet? Deze moeilijke vraag werd opgelost door te stellen dat de "peerde-cartons" niet onder het dienstpersoneel mochten gerangschikt worden. "O, schrandere geesten die zulke moeilijke zaken weten op te lossen!" schrijft G. Vander Meulen hierbij. Voorzeker, gij zijt niet van de 14de eeuw maar wel van de 19de. Moest ik dat hoogdravende verstand kennen, ik zou op zijn deur schrijven, moest hij nog leven, of op zijn graf, indien hij overleden is, wat de Engelsen op het mausoleum van de grote Newton gezet hebben: "Stervelingen, wens elkaar geluk, dat er een zo grote luister van het menselijk geslacht eens is geweest!"

Op 4 februari in de avond zijn er verschillende koetsen door Roesbrugge gereden, komende van Bergen richting Ieper. Daarin reisden generaal Dumouriez, Malou-Riga en Merghelynck. Beide laatsten werden naar Parijs afgevaardigd om een verandering te bekomen van de decreten van 15 en 17 december 1792 ([32]). Op 5 februari kreeg Roesbrugge de tijding dat het smokkelen bleef bestaan. De Fransen hoopten dat het geld van de douanen naar hen zou gaan. Maar Gringoor, ontvanger van de douanen, bleef de keizer trouw. Hij slaagde erin het bedrag aan de Oostenrijkers te geven.

Tijdens deze maand werd het bericht verspreid te Roesbrugge en dit werd heimelijk en met gretigheid beluisterd, dat keizer Frans II amnestie verleende aan alle Nederlanders in het algemeen, zelfs aan diegenen die tegen hem de wapens hadden opgenomen, op voorwaarde van deze neer te leggen. Velen hebben ervan geprofiteerd, zoals onder meer Malou-Riga uit Ieper. Wanneer later de Oostenrijkers weer meester waren in ons land, is hij te Brussel gearresteerd. Op 31 mei 1793 schonk hij 3000 gulden als vrijwillige en patriottische gift aan de regering. Niettegenstaande vele pogingen zijn de Fransen er niet in geslaagd deze amnestiemaatregel tegen te werken en dood te zwijgen. Het stond in de Gazette van Amsterdam, en dit nieuwsblad werd dan terstond verboden.

Verder verhaalt kroniekschrijver G. Vander Meulen over de oorlogsgebeurtenissen aan het front rond Breda, Willemstad, Geertruidenberg en in het Rijnland. We nemen deze passage niet over.

't vervolgt
Franz Denys

Noten:

(31) De verwarring tijdens de eerste Franse bezetting was zeer groot. Ook nam de bezetter vaak tegenstrijdige maatregelen. Wat de ene beviel werd door een andere ongedaan gemaakt. In december 1792 werd dus op initiatief van Ieperse Fransgezinden verkiezingen gehouden voor "volksverbeel-

Schilder- & decoratiebedrijf

B. RYCKEGHEM-DUERINCK

- wand- en vloerbekleding
- gordijnen
- rol-, vouw- en reepgordijnen
- spuitwerken

Blasiusstraat 17C - 8972 KROMBEKE
Tel. 057/40.09.40

HOBBYZAAK BUSSCHAERT

Blasiusstraat 16, 8972 KROMBEKE
Tel. 057/40 00 97 - Fax 057/40 10 39

Gans het jaar door op alles voor kat & hond
-10 %
op klantenkaart

- Verkoop van voeders voor honden, katten en alle neerhofdieren.
- Verkoop van hondenkorrels voor jonge en kieskeurige hondjes.
- Verkoop van ALLE POPULAIRE RASSEN met deskundig advies, ingeënt, ontwormd en met garantie :
  vb. : Mini Yorkshire, Malthezer, Chihuahua, Mops, Cocker Vlinder, Franse Buldog, Teckel, Jack Russel, Westie, prachtige Berner Sennen, Rotweiler, Am. Stafford en andere mooie lieve gekruiste hondjes
- Ook alles voor neerhofdieren.

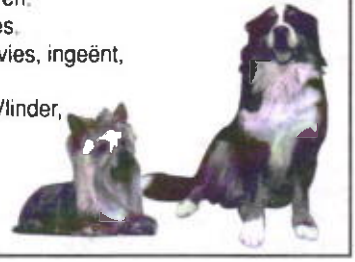

VERKOOPAKTIE

"WINKELEN IN HET DORP"

MIDDENSTAND
Afdeling IJZERBODE

ABELE - BEVEREN
KROMBEKE - PROVEN
ROESBRUGGE-HARINGE
STAVELE - WATOU

NIEUW
LETTERSPEL
ZOEK DE SLOGANS
EN WIN MOOIE
NATURAPRIJZEN

476 waardebons
+ 5 extra millennium-loten van 2000 fr.

4 dec. - 2 jan.

Trekking : **8 januari 2000**
in Café "De Balans"
te Abele

KINDERAKTIE

PRINZIE
VERZEKERINGS- & DIENSTENKANTOOR

ANHYP
Roger DEPREY - PARRET
Moenaardestraat 54
8978 WATOU
Tel. 057/38 82 40

Generale bank
Waarschijnlijkst het bekwaamst

centea
Kantoor
Geert VANDENBUSSCHE - DESCHUYTTER
Haringestraat 37, 8972 ROESBRUGGE-HARINGE
Tel. 057/30 09 86

BBL
Monkerhey Frans directeur
Kantoor Roesbrugge
Roesbruggeplein 7
8972 Roesbrugge
Tel. 057/30 03 18

KAPSALON
Carré
Bankelindeweg 3
8972 Krombeke
© 057/40 16 82

Jan MENU
Stavelestraat 1
8972 KROMBEKE
Tel. 057/30 09 74
mobiletoon 075/48 56 21

VOEDING JOHAN
Prof. O.
Rubbrechtstraat 24
8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/300 585
Natuur- en diervoeding
Kindertextiel

KBC
Bank & Verzekering

VERWARMING
Trappistenweg 28
8978 POPERINGE - WATOU
Tel. 057/38 80 64 - Fax 057/38 87 33
VERWARMING en SANITAIR
ASFALT- en ZINKWERKEN
IJZERWAREN en GEREEDSCHAP
ALLE HUISHOUDAPPARATEN
OPENDEURDAGEN
10 - 11 - 12 DECEMBER 1999
Dubbele lotjes uitz. elektro

BOSS paints
Specialist in gebouwen verven

Gebr. Odul
ABELE

Paul Hespeel
WATOU

Bertin Ryckeghem
KROMBEKE

De lijst van de deelnemende winkeliers verschijnt in het volgende nummer van De IJzerbode.

GROENTEN FRUIT

V.O.F. RAPPELET - FOULON

Prof. Rubbrechtstraat 99
ROESBRUGGE
tel. 057/30.11.40
fax 057/30.12.88

OPENINGSUREN
woensdag - donderdag - vrijdag
9.00 - 12.00 u. & 14.00 - 18.30 u.
zaterdag
doorlopend open tot 18.30 u.
zondag
van 9.00 - 12.00 u.

DE FRUITPOORT

van woensdag 17 tot en met zaterdag 21 november

BOSCOOP APPELS	JONAGOLD APPELS	JONGORED APPELS	CONFERENCE PEREN	WITLOOF 1ste keuze	WITLOOF 2de keuze
6 kg/100 fr.	6 kg/100 fr.	5 kg/100 fr.	1 kg/35fr.	2 kg/100 fr.	2 kg/70 fr.

ZONDAGVOORMIDDAG OPEN VAN 9 TOT 12 UUR

Maandmenu november

Jachtaperitief
met wachtbordje

—

Wildpastei met uienconfituur
en veenbessen uit onze bossen

—

Sorbet

—

Hazenrugfilet vergezeld
van wilde boschampignons
in geflambeerd roomsausje
met aardappelkroketten

—

Irish Coffee

1.500,-
btw, dienst en
aangepaste wijnen inbegrepen

Den Bogaard

restaurant & tea-room

Nieuwe uitbaters :
Danny en Heidi
Soulliaert - Verraes
Kruisstraat 2
8640 Westvleteren
Tel. 057/400 277

gesloten op dinsdag
juli & augustus iedere dag open

Oudejaarsavond

aanvang om 19.30 uur

Feestelijk cocktail
vergezeld van een wachtbordje

—

Pakketje van zachtgerookte Schotse zalm
vergezeld van nieroogkreeftjes

—

Kreeft "Thermidor"

—

Sorbet

—

Gebakken eendenborst in framboisesausje
en z'n winterse garnituur - aardappelkroketjes

—

Een verzameling nagerechten op bord

—

Koffie en versnaperingen

—

om 12 uur
klinken we met een sprankelend glas op 2000

3.000,-
btw, dienst en aangepaste wijnen inbegrepen
met Discobar • Reservatie gewenst.

ders". Nu in maart moeten die verkiezingen overgedaan worden.

(32) De reis naar Parijs van Malou-Riga, om van de Nationale Conventie een wijziging te bekomen van beide decreten, was een ware politieke afgang. Te Parijs werd Malou beschuldigd een "aristocraat" te zijn. Malou had trouwens een financiële transactie voorgesteld. West-Vlaanderen zou de toepassing van beide decreten, die over de nationalisatie van de kerkelijke goederen ging, afkopen met een zeer hoog bedrag, te betalen aan de republiek die in zware geldnoot zat. Dit ging niet door. Een maand later nam P.A. Malou-Riga ontslag uit al zijn openbare functies.

DE LEVAARD

ACTIVITEITEN

ZATERDAG 20 NOVEMBER 1999

Voorstelling van het boek "Blauwers en Commiezen"
Org. Davidsfonds

ZATERDAG 27 NOVEMBER 1999

Kaasavond Chiro Haro

29 - 31 JANUARI 2000
5 - 6 FEBRUARI 2000

Toneel
T72 & Watouwesthoek
"Ze zien zoeder zeker zot"
Regie : Claude De Beuckelaere

ZATERDAG 13 FEBRUARI 2000

Gezinsfeest

ZATERDAG 19 FEBRUARI 2000

Volkstoneel Flor Barbry
"Onder Ons" van René Verheezen

VRIJDAG 24 MAART 2000

Dialectenquiz
Org. Davidsfonds

GARAGE - CARROSSERIE
F. DECLERCK
Roesbruggestraat 72
8691 BEVEREN
Tel. 057/30 04 16

verdeler HYUNDAI

- Peugeot 205 D '95 (lichte vracht)
- Peugeot 306 diesel 3-deurs '95
- Peugeot 306 DXT 5 d.- dec.'98
- Ford Escort D 1800 '94
- Citroen Saxo D '96
- Toyota Carina E D april '97

okkasieauto's met waarborg

Verzekeringskantoor
RECOUR

CDV 23657
Prof. O. Rubbrechtstraat 68 A
8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 02 70
Fax 057/30 12 90

- ***In ziekteverzekering mag men zich niet vergissen !!***
- **volledige terugbetaling** van hospitalisatiekosten + voor- en nazorg
- vrije keuze van arts, ziekenhuis en kamer
- onbeperkt in duur en bedrag
- ook ééndagskliniek
- bevallingskosten
- ambulancevervoer
- ...

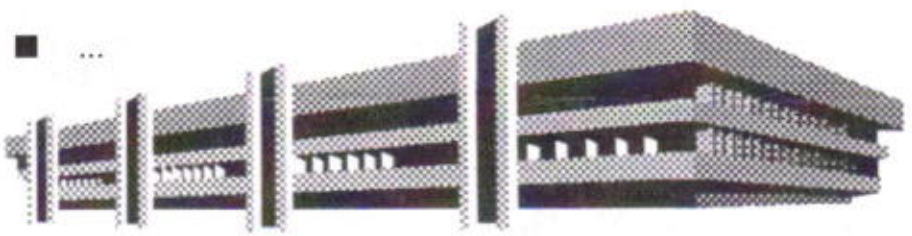

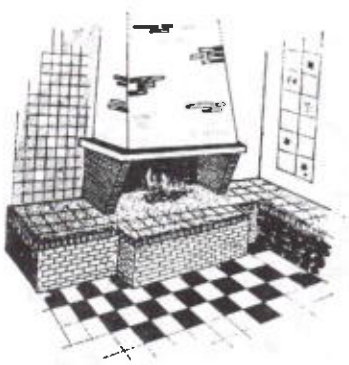

Alle bouwwerken
Vloeren
Terrassen
Sierschouwen

Norbert Butaye

Krombekestraat 47
8691 STAVELE - ALVERINGEM
Tel. 057/30 02 29

WIE IS WIE ?

Wie was Carolus Linnaeus ?

Carolus Linnaeus (1707-1778) was een Zweedse natuuronderzoeker. Hij studeerde aan de universiteit van Uppsala medicijnen en natuurwetenschappen. Promoveerde nog, in 1735, in de medicijnen aan de Academie te Harderwijk (Gelderland-Nederland), die een hogeschool had van 1600 tot 1812. In 1741 werd Linnaeus hoogleraar te Uppsala. Hij werd voornamelijk bekend doordat hij in de plant- en dierkunde de zgn. binaire nomenclatuur invoerde. Daardoor gaf hij elk levend wezen een Latijnse of Griekse geslachtsnaam, gevolgd door een soortnaam. Zo bv. noemde hij hop, *Humulus lupulus*. Dit leidde tot een systematische rangschikking van dieren en planten, wat een einde maakte aan de bestaande verwarring.

RIMAL b.v.b.a.

- RENOVATIE VAN GEVELS
- ALGEMENE VOEGWERKEN
- ELASTISCHE VOEGEN
- HYDROFOBEREN VAN GEVELS

LANGE TORHOUTSTRAAT 48, 8900 IEPER
Tel. + Fax 057/21 93 59

Trouwplannen ?

Baby op komst ?

Kom bij ons een kijkje nemen !!!

Drukkerij SCHOONAERT
Bergenstraat 1 ▪ 8972 Roesbrugge
057/30 03 79

Schoonheidsinstituut
Natacha

Parfumerie - Pedicure - Manicure
Maquillage - Esthetiek
2 Zonnetunnels (10 + 2 gratis)

- **NIEUWE** damesparfums
- **NIEUWE** herenparfums
- **SPECIAAL AANBOD**
  voor de **ZONNETUNNELS**
  geldig tot eind **DECEMBER**
  6 + 2 GRATIS = 895 fr.

Prof. O. Rubbrechtstraat 44
8972 ROESBRUGGE
Op afspraak : 057/30 14 12
Iedere woensdag ook nog verzorgingen
na 19 u. (op afspraak)
Gesloten zondagnamiddag en dinsdag
Open van 9 tot 12 u. en van 13.30 tot 19 u.

Geert DOOLAEGHE
Kleine Markt 20, 8978 WATOU
Tel. 057/38 80 19 - Fax 057/38 89 37

BP
verdeler van BP-OIL produkten

- ✘ Gasolie verwarming -> automatische bevoorrading
- ✘ Gasolie diesel
- ✘ Smeermiddelen
- ✘ Kolen
- ✘ Gas
- ✘ Lamppetroleum
- ✘ Mazouttanks
- ✘ Veevoeders

TIMMER- EN SCHRIJNWERKEN

VERYSER Roland

- Nieuwbouw en verbouwingen
- Ramen en deuren in hout, PVC en Alu
- Garagepoorten + automatisatie
- Rolluiken :
  gewone en elektrische bediening
- Binnenhuisinrichting : binnendeuren, plafonds, trappen, parket
- Veranda's
- Zonnewering

Waaienburgseweg 11A, 8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 06 79 - Fax 057/30 15 09

DECORATIE - SCHILDERWERKEN

LEO PARENT

- ☐ Binnenhuisdecoratie "van vloer tot plafond"
- ☐ Exclusieve verftechnieken
- ☐ Verkoop en plaatsing laminaat parket

Duinkerkestraat 200, 8970 POPERINGE
Tel. & Fax 057/33 72 71

DIEGO DELOZ

BOUWEN - VERBOUWEN
VLOEREN - FAIENCEN

Hoogstraat 3, 8972 Haringe
Tel. 057/30 16 72

ACTIVITEITEN EN VERMAKELIJKHEDEN

MAAND NOVEMBER

Kaartingen
• Roesbrugge, bij P. Gunst
dinsdag 23 november
puntenkaarting "Derde Leeftijd"

MAAND DECEMBER

Kaartingen
• Haringe, in de schoollokalen
woensdag 8 december
puntenkaarting "Derde Leeftijd"
• Roesbrugge, bij P. Gunst
dinsdag 28 december
puntenkaarting "Derde Leeftijd"

Vogelpik
• Haringe, in "St.-Jozef", bij Cecile Ryon
zaterdag 11 en zondag 12 december
smijting voor de leden
• Roesbrugge, bij P. Gunst
zaterdag 11 december : smijting voor de leden

K.A.V. ROESBRUGGE-HARINGE

• ***BLOEMSCHIKKEN:***
RAAM- EN DEURHANGERS
Op 1 en 8 december in het O.C. Karel de Blauwer telkens om 19.30 uur.
Deelnameprijs: 400 fr. Inschrijven kan tot 25 november bij Lieve Pyfferoen tel. 057/30 11 26 of bij Annie Porreye 057/30 00 64.

• ***VOLKSTONEEL MET KOFFIETAFEL***
K.A.V.-bestuur speelt "De verjongingskuur van Boer Saffel", kort volkstoneel gevolgd door koffietafel op 5 december in café "Christen Volkshuis" bij Patrick Gunst.
Kostprijs 150 fr. p.p. - kinderen: 75 fr.
Gelieve vóór 30 november in te schrijven bij Alice Tant op het nummer 057/30 01 41.
Iedereen is welkom, KAV-lid of niet.

KVLV ROESBRUGGE-HARINGE

• Op vrijdag 10 december gaan we met KVLV en gezinsleden zwemmen naar het zwembad in De Panne. Vertrek om 19 uur op de markt te Roesbrugge.

KIPPENBILLENKAARTING

• Kippenbillenkaarting t.v.v. jeugdrenner Bart Blanckaert in zaal Witsoone te Krombeke op vrijdag 19 november en zaterdag 20 november 1999 telkens vanaf 18 uur. Ingericht door de supportersclub "De kleine Man". Tombola met voorverkoop en doorlopende video over wielerwedstrijden van Bart.

Er is tevens eenn koersfiets Martelli te koop (ideaal voor begin-aspirant), te bezichtigen op de kaarting.

PEDICURE
Mevr. Vandewalle-Decaestecker
Veurnestraat 9
8640 Vleteren (Oost)
Op afspraak : tel. 057/40 01 01

Ook verzorging aan huis.

Woensdagnamiddag gesloten

Alle voetverzorgingsprodukten
en benodigdheden

GARAGECAPPOEN
Prof. O. Rubbrechtstraat 32
8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 03 59 - 057/30 13 52

Nieuwe en tweedehandse auto's
Alle carrosseriewerken • schilderen
Personenauto's en vrachtwagens
Depannagediensten

OPEL Kadett 1700 TD '98
AUDI A4 TDi '99
VW Sharan TDi '98

SCHOONHEIDSINSTITUUT
Valerie VIANE
SCHOONHEIDSSPECIALISTE
CAMOUFLAGISTE
van wijnvlekken en littekens
KLEUR- EN STIJLADVIES

• *volledig nieuwe make-up lijn uit Italië met de allernieuwste trends, voor een spetterende eindejaarsmaquillage*
• *vanaf eind november alle eindejaarsgeschenken, nieuwe parfums en coffrets*

Esthetiek
Parfumerie
Pedicure
Zonnebank - 3 gezichtsbruiners

Provenplein 53
8972 PROVEN
Tel. 057/30 08 51

BRIEFJE VAN

EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

Ons land beleeft euforische dagen. Nog geen week geleden was er het verlovingsfeest van kroonprins Filip en jonkvrouw Mathilde, en zeer binnenkort volgt de huwelijksplechtigheid. De massa is tuk op zulke gebeurtenissen, omdat ze daar haar onvoldane verlangens naar pracht en praal gerealiseerd ziet. In onze streek zijn we er bovendien nog emotioneel bij betrokken omdat hier de roots van de bruid terug te vinden zijn. Iedereen is het er roerend over eens, het is een zeer lieftallig meisje, dat met haar eeuwige glimlach inwerkt op het volksgemoed. Alleen maar jammer dat ze niet zo goed Nederlands spreekt. Maar niemand vindt daar graten in. Een politieagent te Brussel moet perfect tweetalig zijn, maar voor een koningin is dat blijkbaar niet nodig.

Jonkvrouw Mathilde zou wel - jaren geleden - een soort taalstage gedaan hebben, van een veertiental dagen, bij een boer te Jabbeke, maar die periode is zeker tekort om een taal onder de knie te krijgen. We moeten bovendien bedenken dat voor wie volledig in het Frans is opgevoed, het Nederlands een moeilijke taal is. Als het spraakorgaan volledig ingesteld is op Franse klanken, is de uitspraak van veel Nederlandstali-ge woorden meestal zeer moeilijk. Weet je nog van "schild en vriend" ?

Jonkvrouw Mathilde zou het moeilijk hebben met het woord "pollepel", en ze is daardoor blijkbaar gefrustreerd. Naar het schijnt zou ze dan ook alles in het werk stellen om een gesprek over pollepels te vermijden.

De regering is royaal geweest voor het jonge paar. Bij hun huwelijk wordt de jaarwedde, de zgn. dotatie van prins Filip opgetrokken van iets meer dan 15 miljoen, tot het dubbele of 31 miljoen. En daarbovenop komt er nog een huwelijkscadeau van 10 miljoen opdat het jonge paar zich een beetje zou kunnen installeren.

Nog andere leden van de koninklijke familie zullen voortaan beter betaald worden.

Maar de regering heeft ook aan anderen gedacht. De kleine gepensioneerden, waarvan sommige alleenstaanden de maand moeten doorworstelen met minder dan 20.000 fr. zijn ook een verhoging beloofd. Duizend frank in de maand. Dat is echter niet voor onmiddellijk, maar is voorzien voor halverwege volgend jaar. Om dat te betalen moet eerst de sociale bijdrage van de nu nog werkende zelfstandigen verhoogd worden.

"Als die kleine pensioenverhoging al zo moeilijk gaat", *zegt Gusta*, "dan zal er naar alle waarschijnlijkheid van al die schone beloften, die vóór 13 juni werden gedaan, ook niet veel in huis komen. Net als bij prins Laurent zal er voor ons niet veel van de tafel vallen".

Wij voelen met hem mee,
Pol

ONZE HOSPITALISATIEVERZEKERING :
UW ZEKERHEID !

- Toetreden kan tot uw 65ste.
- Bestaande aandoeningen worden niet uitgesloten.
- Recht op een éénpersoonskamer naar keuze.
- Erelonen worden vergoed (tot 200 % RIZIV)

Vrijstelling ? Uitsluitingen ? Wachttijden ?

Raadpleeg Uw kantoorhouder :

KRIS ROSSEEUW

Provenplein 48, Proven - Tel. & Fax 057/30 03 55

ARGENTA
uw appeltje voor de dorst

CDV 26975

Herfstprijzen

Draagbare telefoon
PHILIPS TD 5100
3.999,-

In-ear
koptelefoon
PHILIPS SBC HE 210
299,-

Friteuse
FRI FRI 1905
2.999,-

Elektrische
tandenborstel
BRAUN D 9525
2.199,-

CD-speler PHILIPS CDR 770
15.999,-

ELEKTRO CAPPOEN

Prof.O.Rubbrechtstraat 12 - ROESBRUGGE - Tel. 057/30 05 94

SERVICE & KWALITEIT

Opmaak en druk : Drukkerij Schoonaert bvba, Roesbrugge

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

't Wos op 'n zomerschen woensdagvoornoene, dat Mielten Schelpe van Alveringem, met zijn ouden motosiekel met Hortence, zijn wuuf, vanachter erop, op route wos naar de markt in Veurne. Kwestie van gewichte, was Miesten een van de geweune kategorie, maar Hortence wos een van 't zwaar kaliber, want ze woog nog é redelijk beetje boven de honderd kilo. Olzoo kwam het dat dien motosiekel, ongehoord zijn beste moeste doen, om ol sputteren en spuugen, dat gewichte vooruit te krijgen aan nog geen dertig per uure ... Zooals te verwachten, ols ze wel halverweege waaren, viel geheel 't gevaarte stille; 't wos precies de eerste keer niet ...

"Daar zi !" grolde Hortence ... " we hén 't weere zitten ! Je ga nu allichte 'n keer 'n motosiekel koopen die 'n motosiekel is, zeker !".

"Héwè, we gaan daarmei niet lange wachten !" replikeerde Miesten. "Van ols we weeten hoeveele da'je gaat deelen achter joen suikernonkel Warden, gaan we direkt é nieuwe machiene koopen !" Gelukkiglijk waaren ze schier teegen 't kafée "Den Omnibus", waar dat 't ook garage wos. De panne wos nog zóó erg niet, zei de garagist en 'n halfuurtje laater "tuften" ze weere Veurnewaarts ...

'n Maand laater wos 't goed te zien dat Hortense nogal wel é deeld had achter heuren nonkel Warden, want op 'n nuchtend zaagen de gebuurs Miesten toekomen met 'n zwaare, chieke machiene, waarvan dat 't nikkel blonk in de zunne. Hortence wos mei, en ze waaren bovendien olle twee in 't blinkend leer, met gepaste botten en elk 'n witten pothelm ... 't Wos entwot anders of dat "gepruttel" met dat oud karriot; vroeger moest je bluuven kijken teegen dat ze voorbij waaren, maar nu wos 't gelik é schicht die voorbij vloog. De zaterdag er achter, moest Hortence naar de coiffueuse in Lo. Miesten voerde ze, en binst dat 'n moeste wachten, ging 'n naar het kafée in de straate, gelik geweunte ...

"Verdikke, Miesten!" zei de baas, die in den toog stoeg te klappen teegen é paar kalanten ..." je zijt nu de man, wei ... ! Je zijt nu'n echten skynet, van kop tot teen, met zoo'n machiene ! "Miesten lachte en deed meteen de pinten vullen. De baas kwam uit zijn toog en met de kalanten gingen ze naar buiten gaan kijken naar den nieuwe moto. Maar in 't naar binnen gaan, zag de baas dat er op de rugge van Miestens leeren veste entwot é schilderd stoeg in witte letters ..." Wuk betekent dat nu ?" vroeg de baas .... "laat mien dat 'n keer leezen ... De baas las: "Indien u dit kunt lezen doe mij dan direkt stoppen ! Wuk voor reclame is datte ?!"

"Dat is geen reklame !" zei Miesten .., "Ik hén dat daar zelve doen opzetten ... !

"Maar wuk betekent dat ?" vroegen ze olle drie.

"Je moet julder horkten !" begoste Miesten ... "Gelik voeger, gaat Hortence nu oek overol mei, ze zit natuurlijk vanachter en toen ziet er niemand wuk dat er op mien ruuge geschilderd staat ... je weet julder oek dat zoo 'n machiene, bij 't aanzetten, direkt in 'n hoge vitesse zit !" Ze knikten alle drie ... "Héwè, neemt nu da'k onder route moeten stoppen aan 'n "roo" licht en toen nogol rap weere aanzetten. 't Zou toen kunnen gebeuren, dat er entwien bachten mien rijdt, die olmetekeer dien tekst kan lezen die op mien rugge staat ... Dat is toen é teeken dat Hortence niet meer mei is ... Héwè, ols die chauffeur toen teeken doet da'k moeten stoppen, gaan 'k subiet weerekeeren om Hortence weere op te pakken ... zo simpel is dat !"

KWAAK

DE IJZERBODE

Verantwoordelijke uitgever :
Drukkerij Schoonaert
Bergenstraat 1
8972 Roesbrugge
tel. 057/30 03 79
385-0056775-93

INFORMATIEBLAD voor de DIEPE WESTHOEK
met bijdragen over regionale en populaire wetenschap
29e Jaargang Nr. 12 december 1999
Afgiftekantoor 8972 Roesbrugge

Wordt maandelijks
gratis verspreid in :
Roesbrugge - Haringe
Proven - Krombeke
Stavele - Beveren - Watou
Jaarabonnement : 300 fr.

Nog enkele dagen en we zijn zover

AAN DE VOORAVOND VAN HET 3de MILLENNIUM

Begint de 21ste eeuw op 1 januari 2000 of 2001?

We staan aan de vooravond van het derde millennium, en men maakt zich gereed voor een spetterende viering.

Op 11 augustus jl., de dag van de zoneclips, was ik met enkele vrienden naar de champagnestreek getrokken, tussen Reims en Epernay. In de namiddag bezochten we het befaamde champagnebedrijf Fresnes te Sermiers. Daar was men druk bezig met millenniumchampagneflessen van de gepaste etiketten te voorzien, waarop in grote blinkende letters, "2000" gedrukt stond. Dat goedje wordt in enorme hoeveelheden opgekocht en zal overal, maar alleszins in Parijs en andere grootsteden, rijkelijk van de tafels vloeien, bij knetterend vuurwerk en overdonderend feestgedruis. Een eeuwwisseling maakt men maar éénmaal mee, en dàt moet gevierd worden.

Toen men op 6 april 1997, nog precies 1000 dagen van het jaar 2000 verwijderd was, werd aan de Eifeltoren te Parijs, een reusachtig bord van 33 m lang en 12 m hoog aangebracht, waarop met 1.342 lampen, lichtende cijfers voorkomen, die de dagen aftellen. Bij het verschijnen van deze bijdrage staat er nog 15 of 14 op dat bord. Dus nog enkele dagen en we zijn zover.

Maar is het 2000 of 2001?

Er zijn echter heel wat personen – en niet altijd van de minsten – die beweren dat we de overgang naar het 3de millennium één jaar te vroeg vieren, omdat het jaar 2000 het laatste jaar is van de 20ste eeuw, en de 21ste eeuw, en dus ook het 3de millennium, pas begint met 2001.

Hoe zit dat eigenlijk?

Ik moet zeggen dat de zgn. eeuwjaren (1100, 1200, 1300,... 1700, 1800) doorheen de geschiedenis meestal beschouwd werden als het eerste jaar van een nieuwe eeuw. En daarvoor zijn er meerdere redenen:

Ten eerste, omdat het cijfer van de honderdtallen opschoof. Zo kwam men bv. van 1199 in 1200 terecht. Men kreeg van toen af aan, jaartallen met een nieuw gezicht. Men vond het normaal dat een nieuwe eeuw begon met het verspringen van het honderdtal. Het leek inderdaad aannemelijker dat bv. 1199 nog behoorde tot de oude eeuw, en 1200 het begin was van een nieuwe. Men spreekt wel eens van de "magie van het ronde getal".

Ten tweede, de nullen achteraan het eeuwjaar speelden een rol. Men associeert 0, bewust of onbewust met een begin. Om het even welke meting – en tijdrekening is een meting, nl. het meten van de tijd – begint met een *startpunt*. Niet met 1, maar met een beginpunt, dat naderhand het nulpunt werd genoemd. De eeuwjaren, die eindigden op dubbel-0 werden daarom gemakkelijk als beginjaren beschouwd.

Ten derde, op voorstel van paus Bonifacius VIII, werd in het jaar 1300, voor de eerste keer het "heilig jaar" gevierd, en tevens bepaald dat elk dubbelnuljaar, voortaan een kerkelijk jubeljaar zou zijn. Op die manier waren de eeuwjaren in feite geconsacreerd.

Toch bekeken sommigen de zaken anders: "Aangezien volgens de stichter van de christelijke tijdrekening (1), Jezus geboren was in het jaar 1, was de eerste eeuw pas voltooid op het einde van het jaar 100, en beginnen de volgende eeuwen noodzakelijk met 201, 301, ... 1501, 1601, ... 2001". Er was dus stof tot discussie.

Het begon met Lodewijk XIV

We weten alleszins zeker dat op het einde van de 17de eeuw deze kwestie het voorwerp van ernstige meningsverschillen uitmaakte aan het hof van de Franse "zonnekoning", Lodewijk XIV te Versailles. Dat blijkt uit de brieven van prinses Liselotte.

Over prinses Liselotte zijn er boeken

Giovanni Domenico Cassini (1625-1712), eerste directeur van de Parijse sterrenwacht

geschreven, zodat we haar – al leefde zij in de 17de-18de eeuw – nogal goed kennen. De Palatijnse prinses Elisabeth-Charlotte, of Liselotte, dochter van keurvorst Karel-Lodewijk van de Palts, werd op 19-jarige leeftijd, en tegen haar goesting, uitgehuwelijkt aan de broer van Lodewijk XIV. Einde oktober 1671 werd zij huilend, bijna als een gevangene naar Metz gevoerd, waar het huwelijk bij procuratie - dus in afwezigheid van de bruidegom - werd gesloten.

Omdat Liselotte protestants was, werd ze nog eerst gedwongen zich tot het katholicisme te bekeren, al bleef ze haar leven lang de Lutherse bijbel lezen. De volgende dag ging de reis naar Châlons waar ze voor het eerst haar bruidegom zou ontmoeten, tot hun wederzijdse verbazing en ontgoocheling. Liselotte zag een kleine man van 31 jaar verschijnen, met bleek gezicht, brede

➔

zwarte pruik, hoge hakken, alsof hij op stelten stond, en getooid als een vrouw met lintjes en juwelen. En haar man, Philippe, keek op tegen een ongeschminkte, struise, manachtige meid, gebruind door wind en berglucht. Aanvankelijk konden ze het wel met elkaar vinden, maar weldra bleek de prins een homoseksueel, en toen was het hek van de dam.

Liselotte die een groot deel van haar leven heeft doorgebracht aan het hof van de Franse koning, is er nooit gelukkig geweest. Dat weten we uit de vele roddelbrieven die zij schreef naar haar familie en vrienden in Duitsland. En dat briefschrijven nam toe naarmate zij langer in Frankrijk verbleef. Het kwam tot tien, twaalf brieven per dag.

In 1981 verscheen tegelijkertijd in het Duits en in een Franse vertaling, een keuze uit de vijfduizend brieven die van haar bewaard gebleven zijn. En al was het oordeel van Liselotte over mensen en dingen ver van objectief, toch vormt haar correspondentie een unieke verzameling documenten over alles wat er gebeurde aan het hof van Versailles.

In een brief gedateerd 4 januari 1699, vertelt ze dat er in de omgeving van de koning een ernstig meningsverschil bestaat, waarbij iedereen betrokken is, van de koning tot de lakeien. De kwestie was aan het rollen gebracht door Gui Fagon, (2) de eerste lijfarts van Lodewijk XIV. Het dispuut ging over de fameuze vraag of de 18de eeuw, die toen nakend was, begon met het jaar 1700 of 1701?

Niet alleen Fagon, maar ook kardinaal d'Estrées, abbé de Vaubrun en nog enkele anderen, meenden dat – volgens de reeds eeuwen bestaande traditie – 1700 het begin vormde van de nieuwe eeuw. Maar de koning, onder invloed van zijn vertrouweling, prins de Conti, en de hele hofhouding dachten dat het 1701 moest zijn, aangezien Jezus geboren was in het jaar 1 van de Christelijke tijdrekening.

In een brief van een drietal weken later wist Liselotte te melden dat de betwisting afgelopen was. Men heeft – zo schreef zij – de *Académie des sciences* en de *Sorbonne* (3) geraadpleegd, en beide instellingen hebben – wie had het anders verwacht – de koning gelijk gegeven en verzekerd dat de nieuwe eeuw pas in 1701 een aanvang nam.

Maar academie of geen academie, men is, toen ook – volgens de oude ingewortelde gewoonte – het jaar 1700 blijven beschouwen als het begin van de 18de eeuw. En deze mening werd gesteund door de directeur van de Parijse sterrenwacht, Giovanni Cassini.

Giovanni Cassini

Cassini was een Italiaans sterrenkundige (4), die in 1669 door Colbert, de ambitieuze minister van Financiën van Lodewijk XIV naar Parijs werd geroepen om lid te worden van zijn in 1666 gestichte *Académie des sciences* en tevens directeur van de Parijse sterrenwacht, die toen in opbouw was. (5)

Cassini bleek weldra een uitzonderlijke goede astronomische waarnemer te zijn. Hij ontdekte vier manen van de planeet Saturnus. Hij ontwierp een zeer goede maankaart en hij was betrokken bij een graadmeting, om de omtrek van de aarde te bepalen. Om slechts het voornaamste te noemen. Kort gezegd, hij was een van de voornaamste sterrenkundigen van zijn tijd.

Zonder dat iemand hem had geraadpleegd, maar omdat hij van de betwisting over de aanvang van de 18de eeuw aan het hof had gehoord, publiceerde hij daarover een merkwaardig stuk. Zonder rekening te houden met het koninklijk oordeel.

Hij begon met erop te wijzen dat er terzake twee visies bestaan: de visie van de historici en de visie van de mathematici of wiskundigen. En hij voegde er onmiddellijk aan toe dat de visie van de historici, die de jaren vóór Christus aanduiden met -1, -2, enz., glad verkeerd was, want wiskundig niet verantwoord.

Hij wees erop dat aan de middeleeuwse universiteiten reeds een vak werd onderwezen, dat *computus* heette, en betrekking had op kalenderberekening, speciaal in verband met de paasdatum (*computus paschalis*), en dat een onderdeel was van de astronomie.

Aangezien astronomie een wiskundig vak is, en *computus* afgeleid is van het Latijnse woord *computare*, dat rekenen of bijtellen betekent (we vinden het ook terug in *computer*), is er geen twijfel aan dat kalenderberekening steunt op wiskunde.

En om aan te tonen, dat het systeem dat door de historici was ingevoerd wiskundig niet deugde, haalde hij het volgende voorbeeld aan:

Julius Caesar werd vermoord in het jaar 710 van de Romeinse tijdrekening.

Jezus stierf aan het kruis in het jaar 1786 van diezelfde tijdrekening. We mogen niet vergeten dat toen Jezus stierf de Romeinse tijdrekening nog steeds in voege was. De Christelijke tijdrekening werd pas vijf eeuwen later ingevoerd.

Tussen de dood van Caesar en van Jezus ligt er een tijdsspanne van 76 jaar.

Evenwel zeggen de historici dat Caesar vermoord werd in 44 voor Christus (-44) en dat Jezus stierf in het jaar 33 (+33), en dat geeft een periode van 77 jaar!

Van waar het verschil?

Kijk, zegt Cassini, de historici gebruiken deze reeks:

...-5, -4, -3, -2, -1, +1, +2, +3, +4, +5...

dat is een zgn. rekenkundige reeks, met een verschil tussen de termen (tussen de cijfers), hoe ver men ook in beide richtingen gaat, van telkens 1. Maar tussen –1 en +1 ligt er een verschil van 2. En dat is wiskundig verkeerd. Tussen –1 en +1 moet noodzakelijk de nul komen.

Laat mij toe dat te illustreren met een eenvoudig voorbeeld. Men staat in een grootwarenhuis in de kelder, in de afdeling potten, pannen en gleis, en men wil naar de 1ste verdieping, naar de lingerie. Men stapt in de lift en boven de deur staat het cijfer -1. Men duwt op knop (+)1 en gaat naar boven. Maar tussen de kelder en de 1ste verdieping ligt het gelijkvloers, het vertrekpunt, het nulpunt! Wanneer men dus van -1 naar +1 gaat, moet men onvermijdelijk de 0 passeren.

Maar ja, toen in de 17de eeuw de geleerden, de jaren voor Christus begonnen te nummeren in achterwaartse volgorde: -1, -2, -3, enz. toen bestonden er geen liften, en na -1, werd helemaal ten onrechte onmiddellijk +1 geplaatst.

Ik weet het, schreef Cassini, Dionysius, de grondlegger van de Christelijke tijdrekening in het jaar 525, heeft van geen 0-jaar gesproken. Hij kende het cijfer 0 niet eens. Immers in de Romeinse en de Griekse telling was er van 0 en van negatieve cijfers geen sprake. En de Arabische telling, die wel met de nul rekening houdt, was nog lang niet aan de beurt. Maar van het ogenblik af dat we met de Arabische rekenwijze gingen werken, moest dat wel. In de Arabische telling passen de Romeinse rekenregels niet. Men kan de Franse spraakkunst toch ook niet toepassen op het Nederlands. En als men de 0 in bovenstaande reeks inbrengt, dan wordt -1 = 0, -2 = -1, -3 = -2, enz. en -44 wordt -43. En dan heeft men: Caesar werd vermoord in -43 en Jezus stierf in +33, wat een verschil geeft van 76 jaar, zoals in de doorlopende Romeinse telling.

In een lezersbrief in "De Standaard" heeft eens iemand gevraagd dat de voorstanders van het nuljaar eens zouden vertellen wat er dan zo allemaal in dat fameuze 0-jaar gebeurd is. Die man had blijkbaar geen inzicht in heel die problematiek, want het is zeer eenvoudig. Alles wat door de historici vermeld is in het jaar -1, is gebeurd in het jaar 0.

Als men rekent met een 0-jaar, en dat moet zo, besloot Cassini, dan begint elke volgende eeuw met een dubbelnul-jaar. Inderdaad, als men begint met 0, dan verstrijkt de eerste eeuw op het einde van het 99ste jaar, en is 100 het begin van de tweede eeuw. En dat gaat zo verder, zodanig dat 2000 dan ook het begin vormt van de 21ste eeuw.

In de sterrenkunde wordt die tijdrekening meestal gevolgd.

De hoofdastronoom van koningin Victoria

Zoals we gezien hebben, werd ook het jaar 1800 nog steeds als het begin van de 19de eeuw beschouwd. Maar op het einde van die eeuw kwam er een ander geluid, en wel uit een zeer gezaghebbende bron, namelijk van de Koninklijke Hoofdastronoom van de bijzonderste sterrenwacht ter wereld, van het observatorium van Greenwich.

(vervolg blz. 642)

WETENSCHAP IN VLAANDEREN NA 1830 EN IN DE VLAAMSE BEWEGING (24)

R.A. Blondeau

Leo Hendrik Baekeland

Op het einde van de 19de eeuw was er een Vlaamse jongen, van eenvoudige komaf, die na succesvolle studies naar Amerika trok, en er in de Edisoneuforie terechtkwam. Hij wist er op zijn beurt met beperkte middelen een reeks uitvindingen te doen en naast internationale faam ook fortuin te verwerven: Leo Hendrik Baekeland. Een successtory!

Leo was geboren te Gent op 14 november 1863, als zoon van een schoenmaker-herbergier, aanvankelijk gevestigd in "Au jardin des Glacis" aan de Kortrijkse steenweg, even buiten de stad. Later verhuisde hij naar de herberg "De Nassau", iets dichter naar het centrum toe.

Omdat Leo een goede leerling was op de lagere school, drong zijn moeder erop aan dat hij verder zou studeren. Zo kwam het dat hij voor het schooljaar 1877-1878 ingeschreven werd als leerling van de beroepsafdeling van het Koninklijk atheneum. Tevens ging hij nog de avondlessen volgen in de technologische scheikunde aan de Nijverheidsschool. In 1880 behaalde hij er het diploma voor scheikundige industrieën, en de eerste prijs voor natuurkunde en scheikunde. Hij kreeg van de regering een studiebeurs toegekend waarmee hij naar de universiteit trok. Reeds het eerste jaar werd hij er benoemd tot preparator van de cursus algemene scheikunde bij prof. Theodore Swarts, die te Gent de opvolger was van de beroemde Kekulé.

Baekelands interesse ging weldra naar de fotografie – die toen nog altijd in haar experimenteel stadium stond – en meer speciaal naar de bereiding van fotografische emulsies, volgens een procédé van de onlangs overleden Désiré van Monckhoven (+1882). (230)

Nauwelijks 21 jaar oud (in 1884) promoveerde hij met de grootste onderscheiding tot doctor in de natuurwetenschappen. Het jaar daarop werd hij benoemd tot leraar aan de normaalschool te Brugge en tot assistent bij zijn leermeester aan de universiteit.

In 1888 kreeg hij een Belgisch octrooi voor de bereiding van fotografische platen bestemd voor automatische ontwikkeling. Het was voldoende deze platen, na belichting, in water onder te dompelen, opdat de ontwikkeling vanzelf zou plaatsvinden. Samen met zijn rijke vriend Dr. Jules Guequier, preparator aan de universiteit, wist hij een fabriekje voor dergelijke automatische platen op te starten. Datzelfde jaar 1887 werd Leo Baekeland nog laureaat in de scheikunde in de wedstrijd van het Hoger Onderwijs, met een werk over de dissociatie van loodnitraat. Tevens werd hem een reisbeurs voor het buitenland toegekend. Daarmee trok hij naar Edinburg, voor een korte stage, en naar de Columbia University te New York, bij prof. Charles F. Chandler, hoogleraar in de industriële scheikunde, en sterk geïnteresseerd in de fotografie. Ongetwijfeld was er voor Baekeland een academische loopbaan in het verschiet. Prof. Swarts zag in hem voorzeker zijn opvolger, als hij toestemde in het huwelijk van zijn dochter Céline met de jonge chemicus.

Naar Amerika

Een paar dagen nadat Leo Hendrik Baekeland en Céline Swarts op 8 augustus 1899 waren getrouwd, vertrokken zij vanuit Antwerpen met de Westernland van de Red Star naar New York. Minister Schollaert had voor de vrije overvaart gezorgd. Niemand vermoedde dat het een definitief afscheid zou zijn.

Te New York ontmoette Leo opnieuw prof. Chandler, die raadgever was bij de firma A. & H. Anthony & Co (naderhand Ansco Cy), een bedrijf dat net op zoek was naar een scheikundige, die vertrouwd was met fotografisch materiaal. Prof. Chandler raadde hem aan deze betrekking te aanvaarden, al was het ook maar tijdelijk, om ervaring op te doen in een belangrijk bedrijf.

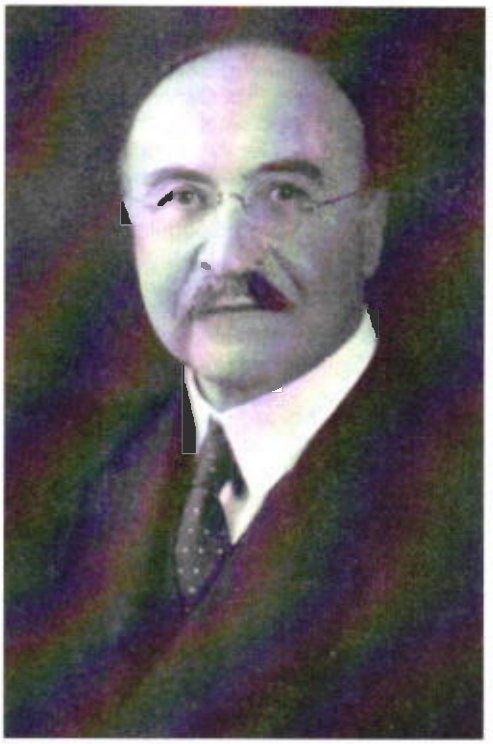

Leo Hendrik Baekeland in 1935.

Daar maakte Baekeland zich vertrouwd met alle gangbare fotografische technieken. Maar in eigen laboratoria-onderzoeken ontdekt hij dat zilverchloride-emulsies beter geschikt zijn dan de zilverbromide bij fotografische opnamen. In 1893 verliet hij de Ansco Cy en vestigde zich te Yonkers-on-Hudson in de nabijheid van New York, waar hij aanvankelijk optrad als scheikundige expert en diverse scheikundige problemen aanpakte. Toen dit niet rendeerde, keerde hij terug tot de fotografie en ontwikkelde, steunend op vroegere experimenten, een snelwerkend fotografisch afdrukpapier onder de naam "Velox". Hij vond weer een geldschieter en stichtte de Nepera Chemical Cy, die weldra met haar "Velox"-papier de Amerikaanse markt overheerste. Zijn fabriek nam, na 1897, een grote uitbreiding. In 1899 werd de Nepera Cy overgenomen door de Eastman Kodak Cy voor het reusachtige bedrag van 1 miljoen dollar, op voorwaarde dat de uitvinder zich ertoe verbond af te zien van de fabricage van fotografische producten.

Vrij van financiële zorgen ging Baekeland zich weer aan de studie wijden. In 1900 bracht hij enkele maanden door aan de Technische Hochschule te Charlottenburg bij Berlijn, in het elektrochemisch laboratorium van prof. G.J. von Knorre. Terug in Amerika bouwde hij een modern laboratorium in het park van zijn landgoed, waar hij experimenteerde zowel uit liefhebberij als in opdracht van de industrie. In 1904 werd hem de leiding toevertrouwd van de "Hooker Electrochemical Company".

Bakeliet

Omdat er in de elektrische industrie een grote behoefte was aan isolatiemateriaal, trok dit de aandacht van Baekeland. Hij herinnerde zich hoe hij als student, samen met zijn schoonbroer Frederic Swarts, werkte in het laboratorium van zijn schoonvader en bij bepaalde condensaties harsachtige producten had bekomen, die als mislukkingen werden beschouwd en in de afvalbak terecht kwamen. Uit wat men toen als waardeloze verbindingen beschouwde, zou hij pogen isolatiestoffen te maken. Uit karbolzuur (koolzuurproduct) en formol (oxydatie van methylalcohol), door menging en verwarming, bekwam hij harsen die niet in de natuur bestonden. Na onder druk tot 300 atm., en op een temperatuur van 150° te zijn samengeperst, kreeg hij een product dat onbrandbaar was, ondoordringbaar door X-stralen, onoplosbaar in alcohol, met een hoge mechanische weerstand en een goed isolatievermogen tegen warmte en elektriciteit.

In 1907 werd op deze stof patent genomen onder de benaming "Bakeliet", afgeleid van de naam van de uitvinder en van "lithos", het Grieks voor steen.

→

Aanvankelijk fabriceerde hij voor de industrie bakeliet in zijn eigen laboratorium. In 1909 vertrok hij naar Europa, waar in Duitsland, niet ver van Berlijn een Bakelite Gesellschaft werd opgericht. In 1910 stichtte hij de General Bakelite Co te Perth Amboy, in de Verenigde Staten, die de industriële productie van bakeliet verzekerde. In de jaren na de eerste wereldoorlog werden overal filialen opgericht, zowel in Frankrijk, Engeland en Italië, als in Canada en Japan.

Er was maar één smet op zijn blazoen: naar zijn eerste, Gentse bedrijf dat door Jules Guequier was gefinancierd, heeft hij niet meer omgekeken. Het fabriekje heeft het hele vermogen van Guequier opgeslorpt en heeft in 1908 alle bedrijvigheid moeten stopzetten. Omdat men overtuigd was dat Baekeland zijn oud-compagnon had kunnen redden, en niet is tussenbeide gekomen, heeft hij te Gent enkele vrienden verloren.

Maar hemzelf ging het bestendig voor de wind en hij ondervond heel wat waardering: in 1915 viel hem de grote eer te beurt, het enige niet in de VS geboren lid te zijn van de U.S. Naval Consulting Board, dat onder het voorzitterschap stond van Thomas Edison. In 1917 werd hij honorary professor in de technische scheikunde aan de Columbia University te New York, naast een hele reeks lidmaatschappen van geleerde verenigingen. Niet minder dan zeven eredoctoraten werden hem verleend, te beginnen met Pittsburg (1916), maar ook van de universiteiten van Brussel (1934) en Gent (1939). Hij kreeg tevens in 1939 het eerste erelidmaatschap van de in december 1938 gestichte Vlaamse Ingenieursvereniging. Het was met het doel hem dit aan te bieden dat de Nobelprijswinnaar prof. C. Heymans in de zomer van 1939, Leo Baekeland in Amerika ging opzoeken.

Intussen was in 1922 de Bakelite Corporation opgericht, met een nieuwe fabriek te Bound Brooke N.Y. op een terrein van vijftig hectaren voor de productie van fenolharsen. In 1939 ging dit bedrijf fusioneren met de Union Carbide & Carbon Corporation tot de Union Carbide Plastics Company.

Leo Hendrik Baekeland is op 23 februari 1944 overleden te Beacon N.Y. Toen was de productie van fenolharsen over de hele wereld opgelopen tot 175 ton.

De jaren vóór de Eerste Wereldoorlog

De wet van 10 april 1890 omtrent de kennis van een tweede landstaal, bepaalde in art. 49 dat van 1 januari 1895 af, o.m. de atheneumleraars in geschiedenis en aardrijkskunde in Vlaanderen, het Nederlands moesten machtig zijn om in die taal te kunnen les geven. Toen werden ook de eerste officiële Nederlandstalige cursussen aan de twee Rijksuniversiteiten, Gent en Luik, ingevoerd, nl. deze inzake strafvordering (faculteit rechten).

Maar in het vrij onderwijs werd met deze wet geen rekening gehouden. De *Instructions aux Directeurs et aux Professeurs des collèges libres d'humanités* uit 1906 van aartsbisschop Mercier vormden alleen maar een kleine tegemoetkoming doch voorzagen wel dat in de bisschoppelijke colleges "de gesprekken tussen de leerkrachten en de leerlingen voortaan in de twee landstalen mochten gevoerd worden". Daarvan werd op 4 februari 1908 door Oscar vanden Abeele, de nieuwe principaal van het college van Tielt, in het hartje van West-Vlaanderen, dankbaar gebruik gemaakt. Hij ging bij de leerlingen en hield er een korte toespraak in het Nederlands, die op dit instituut, waar onder invloed van Cyriel Verschaeve en Robrecht de Smet er gestreefd werd naar Algemeen Beschaafd Nederlands, op een staande ovatie werd onthaald. "Het was de eerste keer in de geschiedenis van dit college dat de principaal zijn leerlingen in 't openbaar in 't Vlaams toesprak." (231)

Te Antwerpen was in 1898 de Katholieke Vlaamse hogeschooluitbreiding gesticht door hoogstudenten van "Eigen Taal, Eigen Zeden", (232) die sedert 1901 Nederlandstalige voordrachten en leergangen bracht onder de naam "Hooger onderwijs voor het volk". Dit kende weldra een merkwaardig succes. Zo werden in het academiejaar 1906-1907, meestal door Vlaamse professoren, afgezien van de gewone leergangen, nog 108 voordrachten gehouden, die door 5730 personen, werden bijgewoond.

Op het Katholieke congres te Mechelen, in september 1909, werd het recht op het Nederlands als voertaal in de oude humaniora o.m. verdedigd door advocaat Lodewijk Dofsel. In vele Vlaamse colleges ontstond bovendien een zgn. studentenbond, die met allerhande (romantische) activiteiten, en met verwijzing naar Vlaamse voormannen, als Berten Rodenbach, Hugo Verriest, Cyriel Verschaeve, e.a. streden voor "In Vlaanderen Vlaams". Dergelijke bonden leunden meestal aan bij het A.K.V.S. (233) en werden vaak geleid door hoogstudenten. Er werd gedweept, gezongen, en grote pijpen gerookt, maar de impact op het collegebestuur was meestal niet groot. Bij de jong-studenten heeft het wel veel levens getekend.

In 1910 werd door de liberaal L. Franck en de katholiek P. Segers een nieuw wetsvoorstel ingediend op het taalgebruik in het middelbaar onderwijs. Op 8 april werd het besproken in de kamer van volksvertegenwoordigers. De Walen en tal van Vlaamse franskiljons waren radicaal tegen. Zodat de Aalsterse drukker-uitgever Pieter Daens (broer van Adolf Daens) hen volgende pertinente vragen stelde: "Zeg toch eens welke reden kan iemand hebben die wat rechtvaardig oordeel bezit en geen vijand is van het Vlaamsche volk, om tegen de wet te stemmen? Wat gaat het de Walen toch aan, dat wij in ons eigen land, in ons eigen huis eischen dat de voertaal van het onderwijs het Vlaamsch zou wezen? Wat gaat het hun aan dat ons volk gansch Vlaamsch zou zijn? Welke reden kan men hebben om op te komen tegen de eenvoudige eischen van het Vlaamsche volk? Wat zeggen wij inderdaad? Om een goed onderwijs te bekomen, om dichter bij het volk te geraken moet gij niet alleenlijk wetenschappen kennen, maar bijzonderlijk de taal van het volk."

Gelukkig zei de gezaghebbende Em. Vandevelde en met hem zijn socialistische vrienden, zijn steun toe aan het voorstel Franck-Segers. Zo geraakt het op 22 mei door de kamer van volksvertegenwoordigers en op 5 mei door de senaat. Op 12 mei werd het wet door de handtekening van de koning.

Voortaan moeten de studenten van het Vlaamse landsgedeelte om toelating te krijgen tot de universiteit blijk geven van hun Nederlandse taalkennis. Met een certificaat moest bewezen worden dat in het middelbaar onderwijs ten minste acht uur per week aan het Nederlands of aan het Nederlands onderwezen vakken is besteed. Wie dit bewijs niet kon voorleggen, moest zich eerst aan een taalexamen onderwerpen. (234)

Deze regeling gold zowel voor vrije scholen, als voor rijksscholen. Maar in de jaren 1910-1911 werden bijna overal die bepalingen genegeerd. Dat veranderde wel in de volgende jaren. (235)

Op 18 december 1910 had in de Harmonie-zaal te Antwerpen een massademonstratie plaats met woordvoerders van de drie partijen, F. Van Cauwelaert (katholiek), C. Huysmans (socialist) en L. Franck (liberaal) die van toen af aan bekend werden als de "drie kraaiende hanen" (benaming bedacht door Huysmans). Er werd gezamenlijk propaganda gemaakt voor de vernederlandsing van de Gentse universiteit. Dat was het begin van een reeks manifestaties van dezelfde aard.

Op 24 maart werd door de liberaal L. Franck, gesteund door de katholieken J. Delbeke, F. Van Cauwelaert en A. Huyshauwer, de socialist A. Anseele en de liberaal J. Persoons een wetsvoorstel ingediend om de Gentse universiteit geleidelijk aan te vernederlandsen met ingang van het academiejaar 1916-1917. Tevens werd een mijnschool, een hogere land- en tuinbouwschool en een veeartsenijschool voorzien. Maar reeds op 3 mei werd een tegenvoorstel – invoering van de tweetaligheid in sommige studierichtingen – geformuleerd door de katholieke kamerleden A. Verhaegen, A. Beernaert, Ch. Woeste, G. Francotte, F. Van Cauwenbergh en P. Cartuyvels.

Het wetsvoorstel Franck-Cauwelaert-Anseele werd door de Kamer wel in overweging genomen en voor onderzoek naar de afdelingen doorgestuurd, maar het verviel een eerste maal door de kamerontbinding van 15 november 1911. Het werd door de ondertekenaars opnieuw ingediend op 12 november 1912 maar door allerhande vertragingsmanoeuvres was de bespreking van het voorstel in de kamer nog niet begonnen, toen op 4 augustus 1914 de Duitse legers België binnendrongen.

Bij de wet van 19 mei 1914 werd de leerplicht ingevoerd.

→

De von Bissing Universiteit

In weinig tijd was heel België – op de Westhoek na – bezet. Gouverneur-generaal von Bissing, die behoorde tot de Duitse militaire kliek die de annexatie van Vlaanderen bij Duitsland voorstond, gaf onmiddellijk blijk van zijn belangstelling voor de Vlaamse Beweging, evenwel zonder zijn intenties te laten blijken. Tal van Vlamingen die de stiefmoederlijke behandeling van land en volk hartgrondig beu waren, geloofden dat de vijand de oorlog als overwinnaar zou beëindigen en dat hij bereid was de Vlamingen genoegdoening te verschaffen.

Von Bissing demonstreerde zijn goede wil door reeds op 2 december 1915 de vernederlandsing van de Gentse universiteit aan te kondigen. Op 15 maart 1916 kwam de officiële verordening en de opening was voorzien voor oktober.

Slechts zes professoren waren bereid aan de vernederlandste universiteit te doceren. Vier Vlamingen: Dr. A. van den Berghe, ingenieur E. Haerens, Dr. E. Lahousse en Dr. Julius Obrie. Daarbij nog: prof. P. Hoffman, een Luxemburger (als filosoof sedert 1882 aan de universiteit verbonden) en de Duitse mineraloog prof. Fr. Stöber (die te Gent doceerde sedert 1903). Dr. Willem de Vreese kwam naderhand dit groepje vervoegen. Dit verplichtte de Duitsers over te gaan tot een groot aantal nieuwe benoemingen, waaronder speciaal te vermelden: J. de Decker, Pieter Tack, Anton Jacob, Lucien Brulez, Juliaan Maes (Letteren en Wijsbegeerte); Lodewijk Dofsel, J. Eggen (Rechten); Caesar De Bruyker, Fernand Brulez, Alberic Dejaegere, Marcel Minnaert, E. vanden Berghe (Wetenschappen); A. Claus, R. Speleers, A. Martens (Geneeskunde).

Men heeft deze mannen na de oorlog verweten dat zij landverraders waren – zonder rekening te houden met de voorgeschiedenis en de onvergeeflijke Belgische onwil tegenover de Vlamingen – en tevens gezegd dat zij wetenschappelijk onbekwaam en trieste amateurs waren. Daar was niets van aan, prof. dr. Leo Elaut, eens een gerenommeerd uroloog en hoogleraar te Gent, tevens een pionier van de geschiedenis van de geneeskunde, die zelf aan de von Bissing Universiteit had gestudeerd, getuigt in zijn memoires: "Al deze hoogleraren waren mannen van een solide wetenschappelijke waarde, hun later leven heeft het bewezen; zij waren geen nuliteiten zoals men kleinachtend heeft beweerd..." (236) En inderdaad A. Jacob en Lucien Brulez gingen naderhand doceren aan de universiteit van Hamburg, Marcel Minnaert werd hoogleraar te Utrecht en een wereldberoemd expert inzake zonnefysica, J. Eggen werd verbonden aan de universiteit van Bonn en P. Tack aan deze van Nijmegen, Speleers en Martens werden befaamde medici, enz.

Op 24 oktober 1916 werd de eerste Nederlandstalige universiteit plechtig geopend, met als rector prof. P. Hoffmann. Voor het eerste academiejaar kwamen er 138 inschrijvingen; in april 1918 telde men 425 studenten; maar kort na de opening van het derde jaar, op 24 oktober 1918 sloot de Gentse universiteit haar deuren.

Toen kwam de tijd van de revanche. De professoren van de zgn. "von Bissing Universiteit" werden streng gestraft, tien jaar cel was geen uitzondering. Dat hun rechters beïnvloed waren door het hoera-patriottisme en niet objectief konden oordelen blijkt uit het feit dat hun slachtoffers naderhand bijna allemaal vervroegd vrijgekomen zijn. Maar velen onder hen waren naar Nederland of Duitsland uitgeweken: F. & L. Brulez, P. Tack, J. Eggen, A. Claus, R. Speleers, J. de Decker, W. de Vreese, M. Minnaert, e.a.

Ook de oud-studenten van de vernederlandste Gentse universiteit, werd het aanvankelijk moeilijk gemaakt. Ze mochten zich niet laten inschrijven aan de na de oorlog heropende Belgische universiteiten. Nadat ze in serener tijden hun studie mochten voortzetten, zijn velen onder hen schitterende figuren geworden in het culturele, politieke, economische en wetenschappelijke leven.

Op zijn proces in de zomer van 1920 getuigde Dofsel: 'Men heeft de professoren van de Vlaamse universiteit gesmaad en beschimpt, men heeft de studenten gekleineerd, afgeschilderd als duitsgezinden. Nochtans zijn bijna allen uit liefde tot hun volk naar Gent gekomen, tegen het verzet van ouders en verwanten in". (237)

Volgende keer:
Caesar De Bruyker;
De strijd gaat verder.

Noten:

(230) Dr. Désiré Ch. E. van Monckhoven had in 1880 te Gent de eerste fabriek van fotografische platen opgericht. De platen werden er vervaardigd volgens het gelatine-zilverbromide-procédé.
(231) R. Vantandschoot, *Kapelaan Verschaeve*, Tielt, 1998, p. 86.
(232) Katholieke studentengilde, gesticht in oktober 1887.
(233) Algemeen Katholiek Vlaamsch Studentenverbond, gesticht in 1903 te Sint-Niklaas, en geleid vanuit Leuven.
(234) K. De Clerck, *Chronologisch overzicht van de Belgische onderwijsgeschiedenis, 1830-1990*, Gent, 1991, p. 67-68.
(235) F. van den Berghe, *Geschiedenis van de Latijnsche Schoole en van het bisschoppelijk college te Veurne*, Veurne, 1952, p. 228-239.
(236) L. Elaut, *Mijn Memoires - Van Keiberg tot Blandijnberg*, Beveren, 1981, p. 152.
(237) A. de Bruyne, *Lodewijk Dofsel - 1881-1925 kultuur-flamingant, aktivist, nationalist*, Wilrijk, 1967, p. 346.

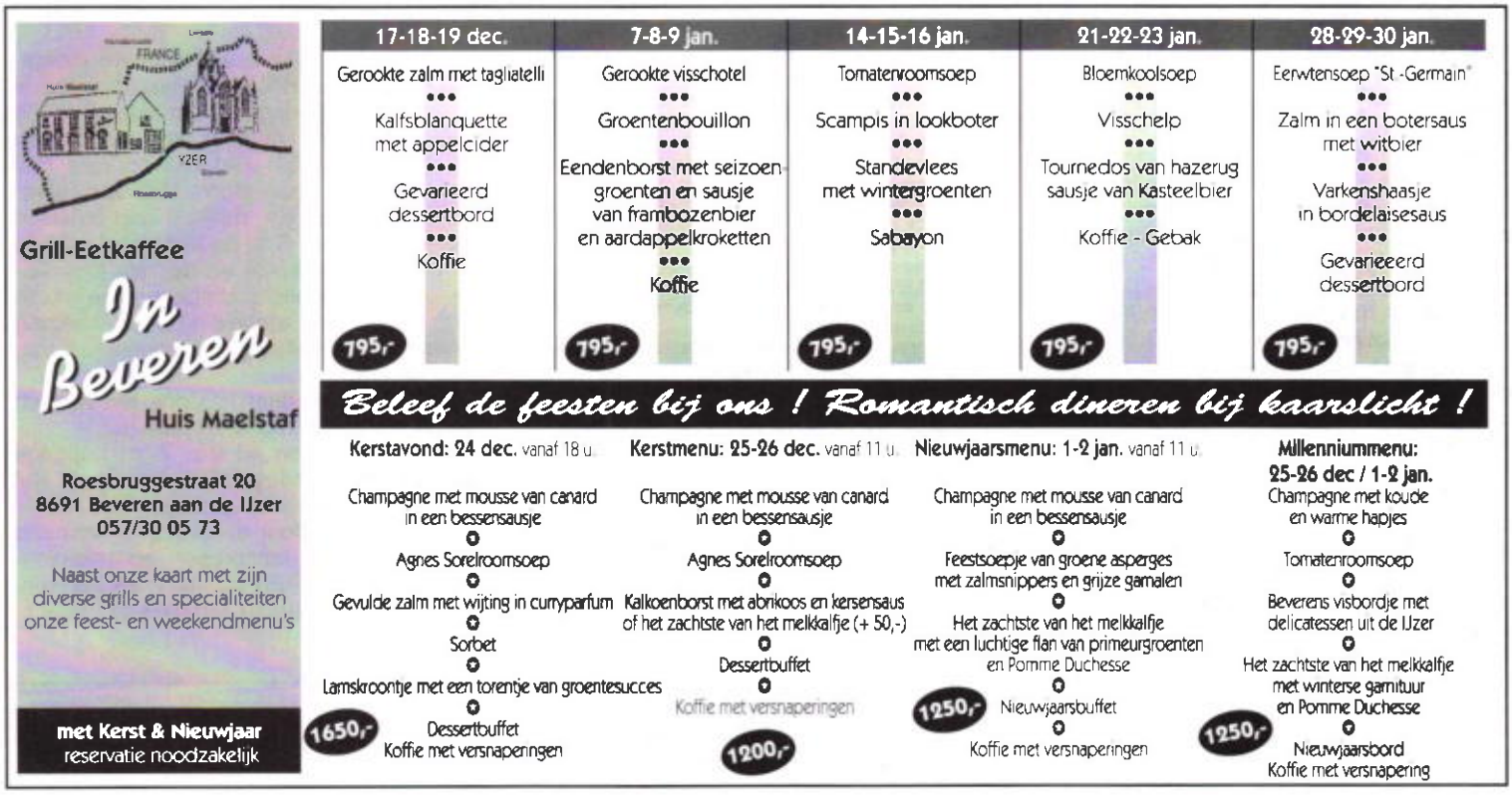

3de MILLENNIUM

(vervolg van blz. 638)

Waarom was die sterrenwacht zo belangrijk?

Na de val van Napoleon in 1815, werd door het zgn. Wener Congres, onder de leiding van vorst von Metternich, de minister van Buitenlandse Zaken van Oostenrijk, gepoogd het door Bonaparte verstoorde staatkundige evenwicht te herstellen. Engeland, waarvan de oorlogen tegen Napoleon, zware offers hadden gevraagd, kreeg een ruime vergoeding in koloniën, en werd het machtigste rijk ter wereld.

Voornamelijk na de troonsbestijging van koningin Victoria, in 1837, kwam de industriële revolutie er tot ontplooiing en het overwicht van Groot-Brittannië liet zich gevoelen op elk gebied.

Londen symboliseerde zijn positie als wereldcentrum door aan de sterrenwacht van Greenwich, gesticht in 1675, op de zuidelijke oevers van de Theems, de 0-meridiaan toe te kennen. Dat was in 1884. (6)

De 0-meridiaan is zeer belangrijk voor de positiebepaling van de zeeschepen, dus voor de wereldhandel. Het beginpunt van de zgn. geografische lengte. Ook in 1884 werd te Greenwich voorgesteld de aarde in 24 tijdzones te verdelen. Zo werd Greenwich een soort "pilootsterrenwacht".

William Christie, de Koninklijke Hoofdastronoom van Engeland en directeur van Greenwich van 1892 tot 1910, besliste op het einde van de 19de eeuw, na hetgene hij noemde "rijp beraad", dat niet 1899, maar 1900 het laatste jaar van de 19de eeuw was. En dat dus de 20ste eeuw begon met 1901.

Dat ging niet alleen in tegen de bestaande traditie, maar ook tegen de bewijsvoering van Cassini, die nochtans door de sterrenkundigen was aanvaard.

Omdat de Engelse Koninklijke Hoofdastronoom geen ernstige argumenten aanbracht om zijn stellingname te motiveren, werd beweerd dat Christie alleen maar een poging had gedaan om de glorieuze Victoriaanse eeuw met één jaar te verlengen. Als dàt zijn bedoeling is geweest, dan heeft koningin Victoria daaraan schitterend meegewerkt, want ze is op 24 januari 1901 overleden. Anderen meenden dat Christie, die twee eeuwen na Cassini leefde, niet zo'n veelzijdige astronoom was, en niet eens van Cassini's bewijsvoering afwist. Inderdaad, intussen was de sterrenkunde ook in meerdere specialismen gesplitst, en Christie was een specialist van hemelfotografie en spectroscopie.

En toch, omdat de bewering dat de 20ste eeuw begon met 1901, uitging van de directeur van Greenwich, werd dat nogal grif aanvaard. Maar paus Leo XIII nam een ander standpunt in. Voor hem begon de 20ste eeuw met het "heilig jaar" 1900. En de pausen hebben altijd, boven keizers en koningen hun zeggenschap gehad in het bepalen van tijdrekening en kalender. Ook keizer Willem II van Duitsland verklaarde officieel dat de 20ste eeuw was begonnen op 1 januari 1900. Terwijl ook tal van wetenschapsmensen de wiskundig verantwoorde zienswijze van Cassini steunden. Maar de rectoren van de voornaamste Amerikaanse universiteiten hadden een voorkeur voor 1901. En 1901 behaalde de definitieve overwinning.

Tweemaal vieren?

Met het jaar 2000 in het verschiet blijkt er nog altijd een verschil in mening te bestaan. Een officiële beslissing, die daaraan een einde moet maken, zal er blijkbaar niet meer komen.

Ten andere, wie is er bevoegd, heeft er genoeg autoriteit om die beslissing te nemen? De pauselijke suprematie van Gregorius XIII, die in 1582 een nieuwe kalender kon invoeren, al was het ook in vele landen met een grote vertraging, is er niet meer. Alleen de Internationale Astronomische Unie, opgericht in 1919 te Brussel, waarbij nu meer dan 60 landen aangesloten zijn, en waar in een 40-tal commissies alle zaken worden geregeld die in de sterrenkunde een internationale coördinatie behoeven, was daartoe in staat. Maar de Unie zwijgt.

Uiteindelijk zal het 3de millennium gevierd worden op 1 januari 2000. Daarvoor pleiten:

1e de traditie en het ronde "magische getal";
2e de katholieke kerk met haar "heilig jaar";
3e de wiskundige argumentatie van Cassini.

Toch zullen er alleszins een deel blijven vasthouden aan 2001. En dat is misschien een goeie reden om twee keer het millennium te vieren.

Roger-A. BLONDEAU

Noten:

(1) De Christelijke tijdrekening werd ontworpen door de scytische monnik Dionysius Exiguus, die werkte voor paus Joannes I. In het jaar 1278 van de Romeinse tijdrekening berekende hij dat Jezus 525 jaar vroeger was geboren en dus het jaar 753 van de Romeinse tijdrekening moest beschouwd worden als het eerste jaar van de Christelijke tijdrekening.

(2) Gui Fagon (1638-1718) was geneesheer en botanicus. Hij was een aanhanger van de theorie van de bloedsomloop van Harvey.

(3) Aanvankelijk een met de Parijse universiteit verbonden theologische hogeschool, gesticht in de 13de eeuw door Robert de Sorbon. Naderhand de naam van de universiteit zelf.

(4) Giovanni Domenico Cassini (1625-1712) was aanvankelijk hoogleraar te Bologna.

(5) De Parijse sterrenwacht werd gebouwd in de jaren 1667-1672.

(6) Vroeger liep de 0-meridiaan, sedert 1631, door het westpunt van het eiland Ferro, een van de Canarische eilanden.

KLEINE FISCALE KRONIEK

Fiscale kosten bij de aankoop van een wagen

Bij de aankoop van een nieuwe wagen is er 21 % BTW verschuldigd op de overeengekomen prijs. Dit is normaal de catalogusprijs, min de toegestane korting.

Van die aankoopprijs mag voor de bepaling van het BTW-bedrag niet de overlatingsprijs van de oude wagen afgetrokken worden. De aankoop van de nieuwe wagen en de verkoop van de oude zijn twee afzonderlijke verrichtingen.

Is men BTW-plichtige en koopt men een tweedehandswagen, dan moet men rekening houden met volgende regeling:

a) men koopt van een particulier, dan is er geen BTW verschuldigd;
b) men koopt van een beroepsverkoper die over een vergunning beschikt en die het voertuig heeft aangekocht van een BTW-plichtige / of van een beroepsverkoper die niet over een vergunning beschikt; de BTW is verschuldigd over de gefactureerde prijs;
c) men koopt de wagen van een beroepsverkoper, die over een vergunning beschikt, maar het voertuig heeft aangekocht aan een niet-BTW-plichtige; de BTW is verschuldigd op de winstmarge.

Wie zich voor de eerste keer een wagen (of een tweede wagen) aanschaft, moet bij zijn aanvraag voor een nummerplaat en een inschrijvingsbewijs, op deze aanvraag 2500 fr. fiscale zegels aanbrengen.

Daarenboven is nog een "belasting op de inverkeersstelling" (een eenmalig bedrag) en elk jaar een verkeersbelasting verschuldigd.

Serge BLONDEAU
Account. IDAC – Fiscaal Adviseur EHSAL

Een interessant boekje over veearts Adriaen (1868-1951)

Een veeartspraktijk in West-Vlaanderen rond 1900

door Mark Adriaen

Het is een reconstructie van de diergeneeskundige praktijk van veearts Hendrik Adriaen te Poperinge, grootvader van de auteur. "Meester" Adriaen had zijn praktijk van 1893 tot 1951. Het wel en wee met betrekking tot deze pionierstijd kon gereconstrueerd worden dankzij het bewaard gebleven archief. Ook de slachtcontrole, de grenscontrole in Abele en de vele formulieren worden toegelicht. Uniek in deze studie is de bespreking, afbeelding en identificatie van het vrijwel volledig instrumentarium van deze veearts.

Dit instrumentarium is sinds het midden van de 20e eeuw in onbruik geraakt.

Deze studie van 45 blz. is in beperkte oplage gedrukt en ingebonden met kaft. Het is rijk geïllustreerd met 98 afbeeldingen.

Bestellen kan door overschrijven van 250 BEF, verzending inbegrepen op rekeningnummer 001-0277637-02 van Mark Adriaen, Oude Brusselseweg 99, 9050 Gentbrugge.

TE HUUR GEVRAAGD

• **GARAGE**. Tel. 057/30 08 92.

KERSTCONCERT DAVIDSFONDS POPERINGE-IJZERWEELDE

Met de uitvoering van "Verstilde Nacht" in 1998, tevens wereldcreatie van een triptiek voor hobo, gitaar en orgel, werd gepoogd een vernieuwende muzikale kijk op het kerstgebeuren te geven. Dit jaar opteert het Davidsfonds, afdeling Poperinge-IJzerweelde, resoluut voor een meer klassieke benadering met Gregoriaanse gezangen en muzikale bewerkingen van traditionele kerstliederen. Op dinsdag 21 december 1999 om 20.15 uur organiseert het Davidsfonds dan ook een tweeledig concert met het vocaal ensemble "Cantando" en het houtblazerstrio "Calamos".

"Cantando" brengt religieuze gezangen op Latijnse teksten. Een deel zijn gregoriaanse gezangen, die worden uitgevoerd op een historisch verantwoorde manier. Hiervoor laat "Cantando" zich leiden door semiologie, de studie van de authentieke handschriften. Sinds kort verruimt dit ensemble evenwel zijn horizont. Zo worden zowel nieuw gecomponeerde als gregoriaanse gezangen geconfronteerd met eigentijdse elementen.

Gregoriaans combineren met synthesizers, sax, slagwerk, enz... kan verrassend lijken, maar voor "Cantando" vormt dit een natuurlijke evolutie in haar uitvoeringspraktijk.

Tijdens het kerstconcert brengt "Cantando" Gregoriaanse gezangen uit het proprium van de nachtmis evenals uit de dagmis. Tevens worden eigentijdse composities gebracht, gebaseerd op het thema van kerst.

Het tweede deel van het concert wordt verzorgd door het houtblazerstrio "Calamos". Dit ensemble - bestaande uit de niet vaak voorkomende bezetting van een hobo (Christine Devos) - Althobo (Wim Orbie) en fagot (Luc Dumoulin) - werd speciaal voor deze gelegenheid samengesteld.

Christine Devos, hoboïste, bewerkte voor dit concert de typische kerstliederen als Stille Nacht, De Herders lagen bij nachte, enz...

Het concert vindt plaats in de Kapel van het O.L.Vrouw Gasthuis - R.V.T., Ieperstraat 130 te Poperinge op dinsdag 21 december 1999 om 20.15 uur.

De toegangsgelden bedragen : voor Davidsfondsleden 300 Bef, voor niet-leden 350 Bef en voor kinderen (tot 14 jaar) 150 Bef.

De tickets kunnen gereserveerd worden bij Wim Orbie (057/20.01.73) of bij Jan Jacobs (057/33.74.65).

TOTAL
officieel verdeler

Blekerijweg 35
8972 Proven
Tel. 057/30 04 13
Fax 057/30 14 13

PETRAVER nv
Petroleumprodukten Andy Vermeersch

- ☆ Gasolie
- ☆ Diesel
- ☆ Petroleum
- ☆ Benzine
- ☆ Tankstation
- ☆ Oliën
- ☆ Smeermiddelen
- ☆ Kolen
- ☆ Brandhout
- ☆ Mazouttanks
- ☆ Butaan- & Propaangas

Wij verzekeren een snelle en trouwe bediening aan de laagste prijzen.

DE NIEUWE PAREL BVBA
Begrafenissen TOUSSAINT

BEGRAFENISSEN Funerarium - Crematies
Alle formaliteiten - Dag & nacht tot uw dienst
Rouwtransport - binnen- & buitenland
Erkend door Luikse Verzekeringen
Grafzerken - Bloemen

GRAFZERKEN (Groot- en kleinhandel)
GOEDKOOP en KWALITEIT
IS ONZE REKLAME
Alles volgens uw ideeën en wensen
en op maat gemaakt

TOUSSAINT - HAMPE
Bergenstraat 1, Beveren-Roesbrugge - Tel. 057/30 10 16 - GSM 0477/30 87 98
Gesloten op maandagvoormiddag en op woensdag. Open op zon- en feestdagen.

MICHEL CAPOEN
Waaienburgseweg 67
KROMBEKE
Tel. 057/40.08.54

LOOD- en ZINKWERKEN

KORTING 50-PLUSSERS
MET WAARBORG
TANDLABO RAHEEN

GEBROKEN GEBIT ?
KLAAR TERWIJL U WACHT !
Bruggestraat 76, POPERINGE - Tel. 057/33 86 47
Open : iedere werkdag, zaterdag inbegrepen

Schrijnwerkerij
Kristof REGHEERE

- Alle nieuwbouw en verbouwing
- Eigen fabricatie van ramen en deuren in hout
- Plaatsen van PVC-ramen, rolluiken
- Leveren en plaatsen van massieve binnendeuren
- Daktimmerwerken

Waaienburgseweg 59b
8972 Krombeke
Tel. 057/40 03 71
Fax 057/40 15 74

COMPUTERKLAS TELEDUCATIE TE ROESBRUGGE

Vanaf januari 2000 gaan weer enkele nieuwe cursussen van start voor volwassenen. Het project Teleducatie, in samenwerking met het VTI van Ieper, en de Vrije Basisschool in Roesbrugge organiseert in het kader van het afstandsonderwijs een cursus Word (voor beginners en voor gevorderen) en een cursus Excel (eveneens voor beginners en gevorderden). Tevens start een cursus INTERNET voor beginners. Sedert januari 1998 volgden reeds een zestigtal mensen één of meer cursussen, wat op zich al een hele prestatie is. Het afstandsonderwijs is immers een heel grote troef !

De lessen vinden plaats op maandag-, dinsdag- of donderdagavond vanaf 18.30 u. tot 22 u., gedurende 16 weken. Internetopleiding kan enkel op woensdagavond. Kostprijs 3.500 fr. en wie een VDAB-attest kan voorleggen betaalt 2.600 fr. De computerbegeleiding wordt verzorgd door lesgevers van het VTI-Ieper en 5 personen kunnen per avond deze cursus volgen in de Roesbrugse Vrije Basisschool.

Vlug inschrijven is dus de boodschap : 057/30 06 26 (school) of 057/30 12 79 (Geert Six) ten laatste tegen 15 januari 2000.

Let wel : inschrijven kan pas vanaf 20 december 1999.

HET POPERINGS JONGERENKOOR vzw

Kerst- en Nieuwjaarsklanken

Na een geslaagde Tsjechische Kerst vorig jaar, brengt vzw Het Poperings Jongerenkoor, onder leiding van Jan Couchez, dit jaar een kerst- en nieuwjaarsoptreden. Dit tweedelig concert vindt plaats op zaterdag 18 december 1999 om 20 uur in de O.L.Vrouwekerk te Poperinge.

Tijdens het eerste deel kan men opnieuw de gezellige sfeer van Kerstmis opsnuiven. Een kerstverhaal anno 2000 zingen de koorleden aan elkaar met klassieke en heel moderne kerstliederen. Door de sfeervolle verlichting van de kerk en het eerbiedvolle optreden laten we opnieuw de geboorte van Christus helemaal tot ons doordringen.

Na de pauze staat er voor de eerste maal een nieuwjaarsoptreden op het programma. Dirigent Jan Couchez en zijn koorleden brengen voor u allerlei gekende liederen zoals Anny's Song van de betreurde John Denver, Morning has broken, The Best van Tina Turner, He's got the whole world in his hand en noem maar op. Enkele van deze songs worden ook in een origineel kleedje gestoken.

Kaarten voor dit optreden zijn te verkrijgen bij de familie Cayzeele (30.09.25) en bij Jan Couchez (33.46.94). Kaarten in voorverkoop kosten 200 Bef en 150 Bef (kinderen t.e.m. 12 jaar). Aan de deur betaal je 250 Bef en 200 Bef. Iedereen is van harte welkom !

HULP AAN DE FAMILIE TEMPERVILLE
(na brand)

De Kultuurgemeenschap en de Parochie Haringe organiseren een maaltijd op ***zondag 16 januari 2000*** *om 12 uur in zaal "De Levaard".*

Karbonaden met frietjes en sla
Volwassenen : 350 Bef
Kinderen : 250 Bef

De inschrijvingen moeten ten laatste binnen zijn op donderdag 13 januari.
Klooster Haringe, tel. 30.03.09
Pastoor Van Acker, tel. 30.06.09
Marnix Regheere, tel. 30.13.81
Willy Neuville, tel. 30.02.68
Wasserij 't Zwaantje, tel. 30.04.20

Breng vrienden en kennissen mee !

BEVEREN MAAKT ZICH OP VOOR HET JAAR 2000

Je kan er als actief dorp niet naast kijken : de 3 nullen na de 2 werken aanstekelijk. De feestcommissie maakt zich op voor een millenniumfeest in samenwerking met alle verenigingen. De Landelijke Beweging heeft Karel Declercq uitgenodigd voor een eeuwoverzicht en nog veel meer lol, en dat op 10 maart.

En diezelfde Landelijke Beweging plant een millenniumdriedaagse "Molenfeesten". Het weekend van 2 juli werd daarvoor uitgekozen : einde schooljaar, begin vakantie, ... En waar kan je "Molenfeesten" beter organiseren ? Juist, daarbij die molen. De molenaar biedt in alle gastvrijheid zijn Broeckmolen en de prachtige omgeving aan van de IJzervallei aan. U hoort er wel meer over, maar nu reeds dit : op zondag 2 juli in de vooravond vertrekken vanuit die molen liefst zoveel mogelijk luchtballonnen. En ze zijn er in Beveren niet aan hun proefstuk mee : Ballonnen Boven Beveren gaat ditmaal door vanaf de Broeckmolen. De Landelijke Beweging laat je de lucht in, werkelijk tegen kostprijs : 4000 frank voor een prachtige ballonvaart in eigen streek. Een idee voor de cadeaudagen, voor moeder- of vaderdag, voor verjaardagen en huwelijken ... of zomaar in de hoop dat je als schenker ook mee mag. Ze hebben er zelfs unieke cadeaubons ter beschikking om het nog feestelijker te maken. 2000 vanuit de lucht dus. Inschrijven tot ten laatste 31 januari bij Eddy Ameloot op 057/30 12 42 of bij Nelly Dewaele op 057/30 09 05 en je maakt ongetwijfeld iemand of jezelf gelukkig ... zolang er ballonnen zijn.

Kris Wyffels
TIMMERBEDRIJF
Handschoolestr 18
8691 Beveren a/d IJzer
tel (057) 30 18 64
privé :
Deken de Bolaan 73
8970 Poperinge
tel. 057/33 80 23

U KAN BIJ ONS TERECHT VOOR :
- eigen fabrikatie houten ramen, deuren en poorten
- ramen en rolluiken in PVC
- binnendeuren in alle stijlen
- veranda's
- daktimmerwerken, ...

GRATIS EN VRIJBLIJVEND PRIJSOFFERTE

NIEUW
Elke maand nieuwe promotie bij
CREA-TIFF coiffure
Knip elke maand de bon uit en kom genieten van fikse kortingen.
Tot straks, ...
Claudia Lycke
Krombekestraat 15, 8691 Stavele
Tel. 057/30 19 97

CREA-TIFF
Krombekestraat 15, 8691 Stavele
Tel. 057/30 19 97
24 & 31 december
GRATIS MANICURE
Tijdens de feestdagen
EINDEJAARSGESCHENK
BON

Afhaalmenu

Kerstavond of Kerstdag

Restaurantmenu Kerstdagmiddag

Koud visbordje
of
Stoofpotje van Noordzeevis
met fijne groenten

❄❄❄

Romig soepje van tomaten

❄❄❄

Rolletje van kalkoenfilet in portosausje
met spekkroketjes en witloof,
peer in witte wijn,
princessenboontjes en gemengd slaatje

❄❄❄

Kerststronk

Afhaalmenu zonder soep: **840,-**
Afhaalmenu met soep : **900,-**
Restaurantmenu met soep : **1400,-**
(aperitief en aangepaste wijnen inbegrepen)

Reservatie ten laatste 2 dagen vooraf gewenst !

Afhaalmenu

Oudejaarsavond of Nieuwjaarsdag

Restaurantmenu Nieuwjaar ('s middags)

Roulade van zalm en koolvisfilet
met boontjessalade of
Tarbotfilet op een bedje van preisnippers
in groene kruidensaus

❄❄❄

Witloofroomsoep

❄❄❄

Het zachtste van het kalf
in een romig sausje met
gratinaardappelen en erwtjes met spek,
champignons in room, gestoofde worteltjes
en een gemengd slaatje

❄❄❄

Bordje van goede voornemens
en beste wensen

Afhaalmenu zonder soep: **930,-**
Afhaalmenu met soep : **1000,-**
Restaurantmenu met soep : **1600,-**
(aperitief en aangepaste wijnen inbegrepen)

Reservatie ten laatste 2 dagen vooraf gewenst !

't Rozenhof

OBTERRESTRAAT 73 - 8972 PROVEN - Tel. 057/30 03 35

ANV-Visser-Neerlandiaprijs voor pioniers Nieuwpoortse Frans-Vlaams-Veertiendaagse.

Sedert 1975 organiseert Nieuwpoort elk jaar tijdens de paasvakantie een Frans-Vlaams-Veertiendaagse, waarvan wij het programma telkens in ons blad mededelen. Twee weken lang wordt aldaar verbroederd met de ene of andere entiteit uit Frans-Vlaanderen.

Een initiatief om « u »tegen te zeggen. Door wederzijds contact tussen personen, organisaties, instellingen, maatschappijen, scholen of weet ik veel, wordt er een band gesmeed tussen de Westhoek aan deze kant en Le Westhouck aan de andere kant van de Schreve. Dit onvolprezen initiatief brengt mensen met dezelfde etnische, culturele en folkloristische kenmerken (weer) bij elkaar.

Meer dan vierhonderd jaar geleden trok de zogenaamde *Vrede van de Pyreneeën* in 1659, de *Vrede van Aken* in 1668 en, na de *Slag aan de Peene* op 11 april 1677, de *Vrede van Nymegen* in 1678 een artificiële grens door Zuid-Vlaanderen.

Frans-Vlaanderen ging voor de Zuidelijke Nederlanden voorgoed verloren en het Westkwartier werd door deze verdragen een deel van de Franse Rijksstaat.

Tot aan de Grote Oorlog, die de Westhoek verscheurde en tot op heden open wonden achterliet, bleef alles relatief bewaard zoals het steeds was geweest. Men sprak er Vlaams, thuis, op school en in de kerk. Getuigenissen van pastoors uit Hardifort, Wallon-Capelle, Ochtezeele, Eecke, Flêtre, Oxelaere, Terdeghem e.a. stellen duidelijk dat de parochianen geen Frans kenden. (« La langue maternelle est le flamand !) (1)

Tal van pogingen worden er ondernomen om de inmiddels « verfranste » populatie van Frans-Vlaanderen terug het stambewustzijn bij te brengen.

Marnix van Sint-Aldegonde (1540-1598) had het al duidelijk gesteld, dat *« allen uyt enen selfden stronk geplant »* aan 't zelfde zeel moesten trekken.

Sedert een kwarteeuw steunt de stad Nieuwpoort het titanenwerk van enkele doorduwers die elk jaar opnieuw het voortouw nemen om de *Frans-Vlaanderen-Veertiendaagse* te laten slagen. Sedert meer dan een kwart eeuw zet het gastvrije Nieuwpoort gedurende twee weken zijn poorten open voor Frans-Vlaanderen en de Frans-Vlamingen. Allerhande initiatieven worden genomen om de *broeders uit den selfden stronk* bij elkaar te brengen en in wederzijds respect voor hun nationale identiteit te herinneren aan hun roots die ooit dezelfde waren.

Dat zo'n organisatie, die steeds vele honderden mensen op de been brengt, niet niks is en alleen kan gedragen worden door noeste en gedreven medewerkers is inmiddels het Algemeen Nederlands Verbond (ANV) ook niet ontgaan.

Op zaterdag 11 december jl. werd de prestigieuze *Visser-Neerlandiaprijs* van het ANV aan de stille maar harde werkers van de Nieuwpoortse Frans-Vlaams-Veertiendaagse toegekend. Dit zijn mevr. Moortgat-Keukelinck, Paul Bourgois, Etienne Desaever, de hr. Goussey en ere-schepen Willy Termote.

V.l.n.r.: Willy Vermote, A.R. Goussey, mevr. M.-J. Moortgat-Keukelinck, Paul Bourgois en Etienne Desaever.

ANV-Visser-Neerlandiaprijzen.

« De commissie die over de toekenning van de prijs beslist, heeft bij haar vergaderingen het testament van meester Herman Visser op tafel liggen om er zeker van te zijn dat elke toekenning ook recht doet aan de wensen van wijlen Herman Visser » (2)

Vier soorten prijzen kunnen uitgereikt worden. Ofwel *Prijzen voor persoonlijke verdienste*. D.i. een beloning aan personen die zich voor hun medemens of voor de gemeenschap op onbaatzuchtige wijze verdienstelijk hebben gemaakt. D.i. de prijs die zaterdag 11 december jl. te Nieuwpoort is uitgereikt. Verder zijn er *Welzijnsprijzen, Culturele prijzen* en *Artistieke prijzen*.

Herman Visser zelf stelde duidelijk dat de Visserprijs enkel mocht toegekend worden aan personen die zichzelf niet in de belangstelling plaatsen, die zichzelf niet bewieroken.

Er zijn inderdaad te veel Baas Ganzendoncks of andere billenkletsers die van zichzelf denken dat ze het warm water uitvonden en de wijsheid in pacht hebben. Voor zo'n straatprocureurs geen prijs. Punt, uit.

Herman Visser werd op 24 april 1872 te Amersfoort (Ned) geboren en stierf op 71-jarige leeftijd. Hij promoveerde in 1896 tot doctor in de rechten en werd advocaat te Amsterdam. Later ging hij te Voorst, aan de rand van de Veluwe wonen, waar hij zich op wetenschappelijke arbeid concentreerde en heelwat publiceerde over allerlei juridische, criminologische en filosofische onderwerpen. Uit zijn werk komt voor alles naar voren, dat hij geloofde in de kracht van het individu voor de opbouw van de gemeenschap.

Op 12 juni 1942 liet hij bij testament vastleggen dat de helft van zijn niet onaardig fortuin aan het ANV geschonken werd. Het ANV zou uit de opbrengst van zijn nalatenschap jaarlijks prijzen moeten toekennen aan personen en (of) instellingen die zich verdienstelijk hebben gemaakt op gebied van welzijn en cultuur.

Naast namen die ons allen bekend zijn als Flor Barbry, Luc Verbeke, Bert Bijnens, S.Szondi, Jef Deleu, Frans Debrabandere e.a. viel zaterdag de prijs van 250.000 BEF in handen van de bescheiden werkers die in de schaduw van de dagen, het mogelijk maken onder de paasvakantie de Frans-Vlaams-Veertiendaagse te Nieuwpoort te organiseren.

Meer nog dan het kwartmiljoen is de eer die de prestigieuze Visser-Neerlandiaprijs sedert 11 december jl. het blazoen van bescheiden doorduwers siert.

De medewerkers en de lezers van *De IJzerbode* danken en feliciteren hen.

Elie E. Balduck

1. E.E.Balduck, *Het Combisme tijdens de Derde Republiek*. In *Liber Amicorum R. - Blondeau*.
Nog slechts enkele zeldzame ingen. ex. voorradig. Prijs 990,- BEF. Te verkrijgen bij boekhandel Schoonaert, Bergenstraat 14-16, Roesbrugge.
2. ANV-Visser-Neerlandiaprijzen in tijdschrift *Neerlandia* 1998 nr 5.

Het betere voor uw interieur tegen de beste prijzen

GRATIS
prijsbestek meten en plaatsen van uw gordijnen

VERVEN
LEVIS - MATHYS
aan prijzen buiten concurrentie

ONDERHOUDSPRODUKTEN
riem, vliegen- en mierenbussen, boenwas, trekkers, keerders, vegers, dweilen, sponsen, zeemvellen, enz ...

Onze beste wensen voor het nieuwe millennium

BEHANG
aan
nettoprijzen

KARPETTEN wol
KARPETTEN
klassiek synth.
VLOERBEKLEDING

VOUWDEUREN

DRAPERIEEN
excl. Engelse stoffen, Wereldmerken : ADO, ARISTO, GARDISETTE, UNLAND, VRIESCO, enz ...

GORDIJNEN
wereldmerken : ADO, GARDISETTE, UNLAND, ARISTO, enz ...

MASSA BEHANG

of. O. Rubbrechtstraat 67, ROESBRUGGE
Tel. (057) 30 10 20

Openingsuren van 8.30 tot 12.30 en van 14 tot 18.30 uur.
Gesloten : zondag, feestdagen en maandagvoormiddag.

VERKOOPAKTIE

"WINKELEN IN HET DORP"

MIDDENSTAND
Afdeling IJZERBODE

ABELE - BEVEREN
KROMBEKE - PROVEN
ROESBRUGGE-HARINGE
STAVELE - WATOU

NIEUW
LETTERSPEL
ZOEK DE SLOGANS
EN WIN MOOIE
NATURAPRIJZEN

476 waardebons
+ 5 extra millennium-loten van 2000 fr.

4 dec. - 2 jan.

Trekking : **8 januari 2000**
in Café "De Balans"
te Abele

KINDERAKTIE

PRINZIE bvba
VERZEKERINGS- & ZAKENKANTOOR

ANHYP
Roger DEPREY - PARRET
Moerwaardestraat 54
8978 WATOU
Tel. 057/38 82 40

Generale bank
Waarschijnlijk het bekwaamst

centea
ALLE BELEGGINGEN LENINGEN VERZEKERINGEN
Kantoor
Geert VANDENBUSSCHE - DESCHUYTTER
Tel 057/30 03 86

BBL
Monkarhey Frans directeur
Kantoor Roesbrugge
Roesbruggeplein 7
8972 Roesbrugge
Tel. 057/30 03 18

Carré
Bankelinderweg 3
8972 Krombeke
✆ 057/40 16 82

Jan MENU
ALLE BOUWWERKEN
Staveiestraat 1
8972 KROMBEKE
Tel. 057/30 09 74
mobiliofoon 075/48 56 21

VOEDING JOHAN
Prof. O.
Rubbrechtstraat 24
8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/300 585
Natuur- en diervoeding
Kinderkledij

KBC
Bank & Verzekering

Trappistenweg 28
8978 POPERINGE - WATOU
Tel. 057/38 80 64 - Fax 057/38 87 33
VERWARMING en SANITAIR
ASFALT- en ZINKWERKEN
IJZERWAREN en GEREEDSCHAP
ALLE HUISHOUDAPPARATEN
OPENDEURDAGEN
10 - 11 - 12 DECEMBER 1999
Dubbele kopjes uitz. elektro

BOSS paints
Specialist in gebouwen verven
Gebr. Odul ABELE
Paul Hespeel WATOU
Bertin Ryckeghem KROMBEKE

ABELE

D'ABEELESTATIE
TUINCENTRUM - HENGELSPORT
Abelestationstraat 34, ABELE

BAFCOP José
FIETSENHANDEL
Abelestationsplein 14, ABELE

BP STATION TERMINUS
CAFE - RESTAURANT
Gallicannesweg 22, ABELE

Café D'N NIEUWEN APPEL DEVOS Eddy
TUINCENTRUM - BLOEMEN - PLANTEN
Trappistenweg 33, ABELE

Praatcafé DE BALANS
Abelestationsplein 27, ABELE

Café AU NOUVEAU ST.-ELOI
Gemenestraat, ABELE

VERHAEGHE Paul
IJZERWAREN - SANITAIR
Trappistenweg 88, ABELE

COIFFURE HILDE
Abeleplein 43, ABELE

D'HONDT Marino
ALGEMENE ELEKTRICITEIT - VERWARMING
Abeelseweg 284, ABELE

WATOU

AFSPANNINGHE BLAUWHUYS
CAFE - EETHUIS
Trappistenweg 17, WATOU

CAREYE Marnick
ELEKTRO
Steenvoordestraat 37, WATOU

Café DE KIKKER
DESCHILDER Regine
Steenvoordestraat 33, WATOU

GOUDEZEUNE Luc
BROOD & BANKET
Moenaardestraat 8, WATOU

HESPEEL Paul
SCHILDER - DECORATIEWERKEN
Steenvoordestraat 45A, WATOU

VANDENBUSSCHE Jozef
HOEVEBOTER - ZUIVEL
Stoppelweg 1, WATOU

VEREECKE-VANDROMME
BRANDSTOFFEN - OLIEN - VETTEN
Douvieweg 29, WATOU

SPAR WATOU
Watouplein 13, WATOU

WATOU PLANT
BLOEMEN - PLANTEN
Winnezelestraat 53, WATOU

DEVOOGHT Inge
ZUIVELHANDEL
Moenaardestraat 40, WATOU

PROVEN

AU PETIT JARDIN
BLOEMEN & PLANTEN
Couthoflaan 32, PROVEN

BOKADO
GESCHENKARTIKELEN
Torenburgseweg 11, PROVEN

BORREY Micheline
VOEDINGSWAREN
Provenplein 33, PROVEN

DESMET Stefaan
BAKKERIJ - PATISSERIE
Provenplein 46, PROVEN

DEVER Gilberte
CAFE "DE ZWAAN"
Provenplein 50, PROVEN

DEVOOGHT Noël
SCHOENMAKER - HERSTELLEN
Provenplein, PROVEN

GANNE Rita
KAPSALON
Obterrestraat 49C, PROVEN

LAMAIRE Rafaël
ELEKTRO
Torenburgseweg 3, PROVEN

Gasthof 'T ROZENHOF
Dieter en Carmen
Obterrestraat 73, PROVEN

Doe-het-zelf DEVOS
DRANKCENTER
Couthoflaan 7b, PROVEN

SLAGERIJ BART & ANN
Provenplein 2, PROVEN

KROMBEKE

BUSSCHAERT Raphaël
HONDEN - HOBBY - VEEVOEDERARTIKELEN
Blasiusstraat 16, KROMBEKE

COLPAERT Freddy
CAFE
Krombekeplein 16, KROMBEKE

DEQUEKER Roger
CAFE "DE LEEUWERIK"
Bankelindeweg 37, KROMBEKE

NEVEJAN Ann
DRANKCENTRALE
Graaf van Hoornweg 16, KROMBEKE

DEN BOGAARD
RESTAURANT - TEA-ROOM
Kruisstraat 2, WESTVLETEREN

KAPSALON CARRE
MARJAN NOUWYNCK
Bankelindeweg 3, KROMBEKE

Café GEMEENTEHUIS
Krombekeplein 12, KROMBEKE

COIFFURE NANCY
NANCY AMELOOT
Molenstraat 3, KROMBEKE

ROESBRUGGE-HARINGE

AMELOOT Eddy
GELDBELEGGINGEN ASLK
Prof.O.Rubbrechtstraat 14, ROESBRUGGE

Elektro CAPPOEN
Prof.O.Rubbrechtstraat 12, ROESBRUGGE

DE FRUITPOORT
FRUIT & GROENTEN
Prof.O.Rubbrechtstraat 99, ROESBRUGGE

STOFFENPALEIS
CLEOPATRA
Prof.O.Rubbrechtstraat 65, ROESBRUGGE

INSTITUUT NATACHA
SCHOONHEIDSSALON
Prof.O.Rubbrechtstraat 44, ROESBRUGGE

KAPSALON CAROLINE
Prof.O.Rubbrechtstraat 70C, ROESBRUGGE

MASSA BEHANG
VERVEN - DECORATIE
Prof.O.Rubbrechtstraat 67, ROESBRUGGE

DRUKKERIJ SCHOONAERT
Bergenstraat 1, ROESBRUGGE

VANDENBROUCKE Ivo
BAKKERIJ (uitgez. broodronde)
Weggevoerdenstraat 1, ROESBRUGGE

VANDENBUSSCHE Geert
HSA - BELEGGINGEN
Haringestraat 37, ROESBRUGGE

VOEDING JOHAN
VOEDINGSWAREN
Prof.O.Rubbrechtstraat 21, ROESBRUGGE

Boekhandel SCHOONAERT
BOEKHANDEL - VIDEO - LOTTO
Bergenstraat 14, ROESBRUGGE

BEVEREN-IJZER

ROHARDUSHOF
SNACK - TEA-ROOM
Bergenstraat 1, BEVEREN-IJZER

DE ZALIGHEID
RESTAURANT
Grensstraat 7, BEVEREN-IJZER

'T KLEIN LEISELE
CAFE - RESTAURANT
Kallestraat 30, BEVEREN-IJZER

PILLAERT-GANTOIS
VOEDINGSWAREN - TEXTIEL
Bergenstraat 40, BEVEREN-IJZER

VERHOEST Frank
LANDBOUWMINIATUREN
Roesbruggestraat 50, BEVEREN-IJZER

"In Beveren" Huis MAELSTAF
GRILL - EETKAFFEE
Roesbruggestraat 20, BEVEREN-IJZER

STAVELE

BAKKERIJ DE ZWAAN
Zwanestraat, STAVELE

DE NACHTEGAAL
IMPORT KRISTAL UIT SLOVAKIJE
Krombekestraat 37, STAVELE
www.nachtegaal.be

'T JACHTHUIS
RESTAURANT
Eversamstraat 2, STAVELE

VOEDING JOHAN

2000 vieren
Voor u ...
2001 ideeën

Prof. Rubbrechtstraat 21
Roesbrugge
Tel. 057/30.05.85

Openingsuren:
open van 8.30 u tot 12.00 u
en van 14.00 u tot 18.00 u
zondag van 8.30 u tot 12.00 u
gesloten van zondagmiddag
tot maandagmiddag

Uw bestelling THUIS GELEVERD op donderdag

Een klein geschenk voor hem, voor haar wij maken het voor u klaar.

NON-FOOD

Aftershave Denin	229,-
Deo Spray Nivea	95,-
Shampoo 400 ml Palm	89,-
Kaarsen, servietten, tafelpapier,...	

Een goede fles bier of wijn
een mand met fruit of snoep
een doos met chocolade of koek.

DRANK

Grand Marnier 70 cl	675,-
Porto Affley 75 cl	249,-
Fruitsap Minute Maid 1 l	
sinaas / appel	45,-
tropical	49,-
Duvel clip 4 x 33 cl	129,- + lgg
Evian 6 x 1,5 l	169,-
Hasseltse Koffie	329,-
	+ 33% gratis
Safari 1 l	499,-

VOEDING

Lukken Destrooper 700 g	155,-
Choc. Exper. 200 g	149,-
Chips Croky 150 g	28,-
Croc Nuts 150 g	29,-
Unox Cremesoep Duo	85,-
tom. - asp. - champ.	
Zwan TV-worstjes 3+1	148,-
Pidy Bouché 4 st.	30,-
Toast Verkade 60 g	21,-
Vandemoortele frituurolie 2 l	159,-
Perziken Delmotte 825 g	59,-
Devos-Lemmens sausen 300 ml	44,-

DIEPVRIES

Kroketten 1 kg	43,-
Garnaalkroketten	
Apéro garnaal / kaas	
Kerststronk roomijs 1 l	59,-

ONS KAAS-HOEKJE

Petrus	290,-
Camembert	470,-
Oud Brugge	390,-
Geitenkaas 500 g	270,-
Passendale	350,-
Westlite belegen	390,-

Een stukje kaas
Een kaasplank
Keuze uit 40 soorten
Bestel op voorhand

CHARCUTERIE

Pepersalami	490,-
Hespenworst	190,-
Feestsalade	
	150 g + 50 g gratis
Garnalen	119,-
Gerookte zalm	219,-

ZUIVEL

Diksmuda boter 250 g	52,-
Room Inex 200 ml	36,-
Halfvolle melk Inex brik 1 l	21,-
Solo 1 kg	99,-

Folder geldig van vrijdag 17/12 t.e.m. 03/01/2000 of tot uitputting voorraad en onder voorbehoud van drukfouten

BEAUVOORDE

Een dorp van herders voor kerstvrede

Zoek je eens iets anders buiten de glitter van de vele kerstmarkten ? Wel, kom naar dat dorp in de Westhoek. Daar heeft de Beauvoordse werkgroep de kerstsfeer opgebouwd rond de herdersfiguur en de ster. Op de weg naar de dorpen Wulveringem en Vinkem - samen vormen zij Beauvoorde - ontmoet je herders met hun schapen en waakhonden. Zij trekken op in de richting van die grote ster, ergens tientallen meters boven Huize de Bryarde. Zij wenkt, want daar is het te doen. Onderweg komen jullie nog andere van die schapenhoeders tegen, Bedoeïenen, Laplanders, Provencalen, uit alle streken zijn zij, net als jullie, onderweg Beauvoordewaarts.

Lichtende sterren

Kunstig werden voederbieten uitgehold en honderden sterren lichten aldus de gevels. 't is toch anders dan die lampenslierten in onze steden en in hun chiqué-sparren. Aan de vensters van hun huizen durven de bewoners hier nog een kerststalletje plaatsen, of gewoonweg wat licht.

Toneel achteraan in de kerk

Twee keer wordt de Wulveringemkerk omgedraaid, in een theater ! Op tweede kerstdag, zondag 26 december en op zaterdag 8 januari, telkens om 17 u., voert de St.-Omaarsgilde haar kerstspel op "2000 JAAR LATER ...". Het werd speciaal voor Beauvoorde geschreven door de man van het Iepers Flanders Fields, Wim Chielens. De regie ligt bij Beauvoordes huisregisseur Claude De Beuckelaere. Het toneelstukje evoceert het kerstgebeuren in een hedendaags verhaal. De cafébaas Leon - alias Johan Herreman, volbloed in zijn rol - en zijn herbergierster Paula - speels geacteerd door Katrien Depuydt - hebben vluchtelingen op de dool de toegang tot hun café ontzegd. De buurvrouw Margriet, een weduwe, ontfermde zich over die triestigaards. En wat er gebeurde ? Christiane Dequeecker is Margriet en zal het ons daar vertellen ... Volks en echt, het alternatieve Beauvoorde waardig.

Na de vertoning kan met de acteurs een Glühwein gedronken worden in het gezellige Huize de Bryarde vlakbij.

Expositie door 3 vrouwen "VAN KLEI TOT KERAMIEK" SCHILDERIJEN UIT HET SAARLAND

Alix is een Zwitserse en waaide over naar de Westhoek. Celia is van alhier. Voor beiden zijn kleuren en vormen hun geheimtaal die ze overbrengen in gebakken aarde. Soms grillig, soms vol fantasie en toch herkenbaar.

Ingeborg Krause komt uit het Saarland, schildert in sprekende verftaal, durft mengen met collages. Warm en gevoelig. Je vindt hen in Huize de Bryarde; dagelijks gratis toegankelijk van 15 tot 18 u., 24/12/9 tot 9/1/2000.

DUBBELE POSTSTEMPEL

Beauvoorde - Christkindl (Oostenrijk)

Op zondag 9 januari 2000 van 10 tot 17 u. opent de post, in het Gasthof Driekoningen in Beauvoorde, haar allereerste gelegenheidskantoor van de 21ste eeuw met een dagstempel rond het Driekoningenfeest. Het gaat hier feitelijk om een dubbele afstempeling. Met Kerstdag gebeurt dat met traditionele luister in Christkindl, dat mooie dorpje in hartje Oostenrijk. Ook op die postzegel zijn de herders bij het Jezuskind. Een prachtige zegel, een must voor de liefhebbers van filatelie.

Het ideale eindejaarsgeschenk !

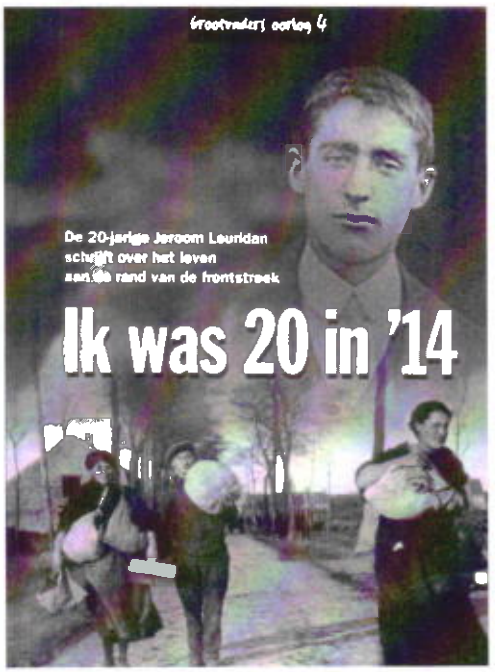

Van 1 januari tot 25 juni 1915 houdt Jeroom Leuridan (de latere Vlaamsnationalistische politicus) een dagboek bij. In dit openhartig document lucht hij zijn gemoed, noteert allerlei plagerijen van Franse soldaten en beschrijft schokkende oorlogstaferelen. Hij poogt al schrijvend ook uit te maken of hij zich als oorlogsvrijwilliger moet aandienen. Of moet hij op de hoeve te Oostvleteren bijven zorgen voor het karige bezit van zijn ouders tot het ogenblik dat hij opgeroepen wordt voor het leger ?

Een bijzonder knappe getuigenis over de Grote Oorlog

176 blz., 25 op 18 cm, 55 foto's
Gebonden met harde kaft
Prijs : 790 fr.

Boekhandel SCHOONAERT
Bergenstraat 14 - Roesbrugge • 057/30 15 57

1 9 9 9 **BOKADO** 2 0 0 0

De geschenkenzaak

Terenburgseweg 11
8972 PROVEN
Tel. 057/30 05 66

De eindejaarsfeesten zijn in aantocht !
Een volledig nieuwe collectie staat voor u klaar aan fantastische prijzen.
Ook voor verenigingen hebben we reeds geschenken vanaf 50 fr.
Tijdens deze periode tot en met nieuwjaar zijn er extra lange openingsuren. Weldra krijgt u ook onze eindejaarsfolder in de brievenbus.

Speciale openingsuren

Vrij	*17 dec. :*	*09.00 - 22.00 u.*	*Za*	*18 dec. :*	*09.00 - 20.00 u.*
Woe	*22 dec. :*	*09.00 - 20.00 u.*	*Zo*	*19 dec. :*	*09.00 - 20.00 u.*
Woe	*29 dec. :*	*09.00 - 19.00 u.*	*Zo*	*26 dec. :*	*09.00 - 19.00 u.*
Do	*16 - 22 dec. :*	*09.00 - 22.00 u.*	*Gesloten op Kerstmis & Nieuwjaar !*		

ALLE TIMMERWERKEN
Nieuwbouw • Verbouwingen • Herstelling
eigen fabricatie houten ramen & deuren
P.V.C.-ramen, deuren & rolluiken (Deceuninck)
Binnenhuisinrichting • Daktimmerwerk

DERAEDT

Trappistenweg 86, 8978 Poperinge (Abele)
Tel. 057/33 51 69

TONEEL TE MERKEM

De Onverwachte Vrienden komen op voor de bescherming van de bedreigde Afrikaanse neushoorn ...

- alle toneelliefhebbers kunnen tevens hun steentje hiertoe bijdragen door het bijwonen van één der opvoeringen op :
  vrijdag 17 en Kerstdag 25 december, telkens om 20 uur
  zondag 19 en zondag 26 december, telkens om 18.30 uur
  van de dolle klucht "Doe het zelf, neushoorn".
- de opvoeringen vinden plaats in zaal "Haelewyn" te Merkem, Diksmuidestraat.
- kaarten in voorverkoop in "Sidronius Hosschius" te Merkem (051/544 028) iedere dag vanaf 16.30 u. (behalve op woensdag).

Allen van ganser harte welkom !

NCMV IJZERBODE VERKOOPACTIE - LETTERSPEL

De verkoopactie "Koop in uw dorp" is reeds gestart en loopt nog tot 2 januari 2000.

Het sparen van de "kerstboompjes" komt uw dorpsschool zeker ten goede.

Het letterspel is een nieuw spel waar iedereen aan kan deelnemen. U hoeft slechts het formulier (reeds ontvangen met de post) aan te vullen met de letters die u vindt aan de uitstalramen van de deelnemende winkeliers-middenstanders. Ieder ingebracht formulier krijgt een attentie. Het formulier is onderverdeeld in drie regio's. Eén oplossing komt reeds in aanmerking voor een naturaprijs. De drie oplossingen verhogen uw winstkansen.

U kan dit formulier inbrengen bij volgende bestuursleden :

- Boerave L., Abelestationsstraat 34, Abele
- Schoonaert G., Bergenstraat 14, Roesbrugge
- Vandamme J.M., Provenplein 33, Proven
- Vanderhaeghe D., Bankelindestraat 19, Krombeke
- Vereecke-Vandromme M., Douvieweg 29, Watou

De winnaars verschijnen in het volgende nummer van "De IJzerbode" van 19 januari 2000.

KAPSALON ELS

wenst u
een ZALIGE KERST en een HAPPY 2000

Actie in december en januari
KAPSALON 1 stempel op gezinsspaarkaart per schijf van 200 Bef

KADOTIP
INSTITUUT verzorgingspakket 2000

gelaatsverzorging met MG COLLIN
epilatie onderbenen
of
relax kruidenmassage rug
hand- en voetverzorging
voor 1.500 Bef

tel. 057/40 14 33
of 057/40 18 82
Waaienburgseweg 78
KROMBEKE

Een veilige en rendabele belegging:
DE ARGENTA KASBONS:
op 1 jaar = 3,90 %
op 3 jaar = 4,50 %
op 5 jaar = 4,90 %

Tarieven d.d. 02/12/99 - brutotarieven (15 % R.V.)
Overname van kasbons van andere financiële instellingen.

ARGENTA
uw appeltje voor de dorst
KRIS ROSSEEUW
Provenplein 48, Proven - Tel. & Fax 057/30 03 55

Wat u op uw eentje bijeen kunt sparen.

Spaaractie
van 1-12-1999 tot
15-1-2000

centea

SPAAR NU SPELENDERWIJS DE MOOISTE BADSTOF.

Het hele jaar levert uw spaargeld bij Centea interessante intresten op. En van 1 december 1999 tot 15 januari 2000 kleedt het ook uw badkamer aan. Met washandjes, handdoeken, badlakens, badmatten, ja, zelfs met badjassen. Het betere badgoed kortom, geweven uit gekamd katoen van de allerhoogste kwaliteit met een ongeëvenaarde donzige zachtheid. Het label van de Witte Lietaer is uw garantie.

DE STAPEL CADEAUS GROEIT SAMEN MET UW SPAARGELD.

Om te baden in al die luxe, hoeft u enkel te sparen. De voorwaarden alvast zijn even zacht als de badstof zelf. De tabel toont u tegen welk ritme u uw cadeaus in de badkamerkast mag laden. Als uw spaargeld met 10.000 BEF groeit bent u al een gastendoekje rijker. De stapel zal dus snel hoger worden.

DE ANDERE REDENEN OM VOOR EEN CENTEA SPAARBOEKJE TE KIEZEN.

1. Interessante intresten
2. Uw geld blijft op elk moment beschikbaar
3. Tot 56.000 BEF intresten hoeft u geen roerende voorheffing te betalen.

LAAT HET BAD MAAR ALVAST VOLLOPEN.

Nettosaldogroei in BEF	Nettosaldogroei in EUR	Gastendoek	Washand	Handdoek	Badmat	Badlaken	Badjas
10.000	247,89	1					
30.000	743,68	1	1	1			
50.000	1.239,47	2	2	2			
70.000	1.735,25	2	3	3			
90.000	2.231,04	2	4	4			
125.000	3.098,67	2	5	5			
250.000	6.197,34	2	5	5	1		
500.000	12.394,68	2	5	5	1	1	
750.000	18.592,01	2	6	6	2	2	
1.000.000	24.789,35	2	6	6	2	2	2

Wij berekenen uw nettosaldogroei door uw storting(en) (vrij spaargeld) te verminderen met uw afhaling(en) (vrij spaargeld). Daarbij komen alle spaarboekjes van uw gezin in aanmerking, uitgezonderd het Plus Spaarboekje. Per huisgezin kan slechts één volledige set badgoed verzameld worden.

Geert Vandenbussche-Deschuytter
Haringestraat 37, 8972 ROESBRUGGE-HARINGE
Tel. 057/30 09 86 - n° C.D.V. 25.166

BADKAMERS
VERWARMING
KEUKENS

florisan

Onze toonzaal zit vol ideeën en we geven U graag advies bij de realisatie van uw sanitair, volledig vrijblijvend, ook op zaterdag

Een uitvoerige dokumentatie ligt voor u klaar

Florisan nv - Albert I laan 25 - 8630 VEURNE - Tel. 058/315.315

ook uw installateur waardeert onze service !

Roesbrugge, Haringe en Beveren tijdens de Brabantse Omwenteling en de Franse Bezetting 1789-1802 (13)

13.1 Maart 1793, algemene opmerkingen

Europa was verbaasd dat Dumouriez de zuidelijke Nederlanden in twee maanden kon veroveren. Wat nu gezegd? De prins van Coburg veroverde deze landstreek in de helft van deze tijd! De kroniekschrijver roemt Coburg om zijn schitterende zegepralen en beschrijft lyrisch hoe onze "bloeiende landsdouwen" onder het huis van Oostenrijk zijn weergekeerd, na tijdens de winter onder de Franse tirannie en slavernij gezucht te hebben.

Op 1 maart 1793 was er 's nachts vals alarm te Roesbrugge. Men zei dat er vele Carmagnolen naar Veurne getrokken waren en hoorde tot op de bruggen hun geschot. Maar in tijden van oorlog wordt er veel gelogen. Wij resumeren even de krijgsverrichtingen, verhaald in dit dagboek.

Op 2 maart verslaan de Oostenrijkers bij Aldenhoven de Fransen en nemen Aken in. Op 3 maart geven de Fransen het beleg van Maastricht op. Roermond wordt in de nacht van 4 op 5 maart door de Oostenrijkers en de Pruisen ingenomen. Op 5 maart volgt de stad Luik. Deze tijdingen wierpen de schrik in de harten van de Fransgezinden en verhoogden de hoop van de welpeinzenden. Dumouriez trok zijn leger terug uit Nederland en concentreerde de Franse troepen onder Leuven. Een ogenblik was er weer hoop bij de Fransgezinden. Men beweerde dat Luik en Maastricht opnieuw in Franse handen gevallen waren. Deze mare werd zelf door kwalijk-gezinden te Roesbrugge verspreid.

13.2 De boeren van Veurne-ambacht weigeren de aanhechting bij Frankrijk

Op 6 maart 1793 was het zo ver! Het zou die "schromelijke" dag worden wanneer Veurne en Veurne-ambacht zouden opgeslokt worden door Frankrijk. Het was in de Sint Niklaaskerk dat dit moest gebeuren, alwaar het volk opgeroepen was, niet om vrij te stemmen, maar om bij handgeklap met Frankrijk verbonden te worden of beter om slaaf te worden van de Franse republiek!

Van 's morgens zag men daar Salomez met zijn acolieten aan een tafel zitten. Aan iedereen vragende of hij wilde keizers of Frans zijn. Ondertussen was men wel verwonderd dat een groot aantal boeren uit het zuiden van de kasselrij opdoken. Ze kwamen uit die dorpen, die in de maand december geweigerd hadden representanten te kiezen. Ze waren ook voorzien van dikke knotsen en riepen voortdurend "vivat den keizer, wij willen keizers zijn". Het garnizoen, bestaande uit twee bataljons, kwam onder de wapens, maar niet zonder vrees voor die boeren. Men was beducht dat er iets zou voorvallen. Vele Veurnaars sloten hun deuren en vensters. De magistraat stond klaar om ongelukken te voorkomen.

Een boer die voor de hoofdwacht op de grote markt stond, trok de Franse kokarde van zijn hoed en stampte die in de greppel. De Fransen grepen hem vast en staken hem in de hoofdwacht. Alle andere boeren die daar stonden en dit zagen liepen weg. Jonker De Lattre de Cappelbrughe, landhouder kreeg hem echter uit de gevangenis en alles werd stil. Commandant Angrès kwam hier niet tussenbeide. Hij was een gematigd man en misschien vreesde hij dat een deel van zijn garnizoen zou verpletterd worden. Alle goede burgers zijn hem hiervoor erkentelijk en zijn naam zou in gouden letters op een openbare plaats moeten geschreven worden. Zo hij het bevel tot schieten aan zijn soldaten zou gegeven hebben, zou Veurne een dag van rouw gekend hebben.

Toch liep de vergadering in de kerk vol troebels verder. Gadolle klom op de preekstoel om het volk toe te spreken, maar de landslieden dreigden hem daar af te halen. Bevreesd is hij in alle stilte weggelopen. Ook Salomez droop af. De boeren zegden dat het alleen was uit eerbied voor Marannes dat zij beiden niet uit de kerk gesleept hebben. Eindelijk is Marannes zelf op de preekstoel geklommen en heeft het aanwezige volk bedaard. Negenhonderd stemmen werden uitgebracht voor een "vrij Nederland". Slechts 17 waren voor aansluiting bij Frankrijk.

Gadolle was dus in alle haast uit de kerk gelopen en in het landhuis aangekomen. In een Franse razernij heeft hij dan een brief geschreven aan "burger-president". De brief was gesteld in een opgeblazen stijl, zoals een Oosters sultan schrijft en niet een Parijse citoyen. "Ik heb geluisterd, ik heb gezien, ik heb eindelijk de openbare mening gepeild. Mijn republikeins oog heeft zich van zulk een schouwspel afgewend. Gothische duisternis omringt de geesten. Priesters, vooringenomen tegen de Franse republiek, hebben zich verschanst in het misleiden van dit goede volk. De blinde razernij schijnt meer macht te krijgen. Het heeft vertrouwen in U (de burger-president). Verlicht het! Het is tijd. Ik geef order aan de troepen en ik verlaat me op de Franse dapperheid. Ik had, acht dagen geleden, U evenals het magistratenkorps vriendelijk willen waarschuwen, dat het mijn doel was vrije verkiezingen te organiseren. Gij moest overleggen en het volk voorlichten op de rechtvaardigheid van onze mening. Ik besluit, ten eerste dat gij mij uw geschriften toont die gij verspreid hebt, ten tweede gij moet mij uw manier van bestuur uitleggen hoe gij erin zult slagen om dat te doen aanvaarden door het volk. Want het volstaat niet van hierover na te denken. Gij gaat me toch niet zeggen dat gij met ons één land wil vormen! Uw land gelijkt op de 14de eeuw, het onze is al ver boven de 18de gestegen. Zulk een wanschepsel van vereniging kan niet geschieden. Ik stel U borg voor alles. Ik ben gekomen om de bevolking te beschermen in zijn rechten. Niemand zal mij bedriegen met schijnheiligheid. een vrij en gelukkig volk ziet klaar, dat is de leuze van de republiek. Stuur al uw geschriften en voor het geval dat gij het volk geen voorlichting hebt gegeven, stel ik U persoonlijk verantwoordelijk voor al het leed dat gij terzake hebt teweeggebracht." Ondertekend P. Gadolle, commissaris van de uitvoerende macht van Frankrijk te Veurne op 6 maart 1793, 2de jaar van de republiek. Lager stond: deze brief is gericht aan het corps administratif, ondertekend P. Gadolle.

De persoon die in de kerk deze brief aan Marannes gaf zei hem ook dat hij moest gaan spreken met Gadolle en dat deze laatste hem zou doodschieten.

Dit verhaal is niet juist want dit is nadien in de sacristie gebeurd. Marannes liep onmiddellijk naar Gadolle, trok zijn hemd open zodat zijn borst bloot kwam en zei "ge kunt me nu doodschieten". De Carmagnol stond er beschaamd bij en wist niet wat zeggen.

Dezelfde dag heeft Gadolle een tweede brief geschreven aan de president van de representanten. Deze luidde als volgt: "De verkiezing werd door mij verworpen en nietig verklaard." Een andere dag wordt vastgesteld, te weten op 9 maart. Gadolle is echter de volgende dag, 8 maart, naar Parijs vertrokken. Hij liet te Veurne een kwalijke reputatie achter van schelm, erger nog dan Salomez.

Niettegenstaande al deze bedreigingen hebben de magistraat en de representanten niets verder ondernomen. Het volgende verhaal van 9 maart is weeral kwalijk weergegeven.

Op zaterdag 9 maart zag men Salomez en zijn kompanen weer in de kerk van Sint-Niklaas aan een tafel zitten om de stemmen te tellen. Wanneer hij meende dat er genoeg waren, klom hij op de preekstoel om de besluiten van de vergadering voor te lezen. Er waren echter weinig nieuwsgierigen, gedeeltelijk omdat er een gerucht liep dat diegenen die zouden schreeuwen, zouden doodgeslagen worden door de boeren en ook omdat de mare in de stad de ronde deed dat de keizerlijke troepen belangrijke vooruitgang hadden gemaakt op de Fransen. Diegenen die toch in de kerk waren zijn dan op zeker ogenblik uit de kerk gelopen en lieten hem zonder publiek achter. Dit gebeurde telkens wanneer Salomez

op de preekstoel stapte. Aldus is de unie met Frankrijk niet doorgegaan. Het procesverbaal dat Salomez begonnen was, is onafgewerkt gebleven, bijaldien waren er maar drie stemmen voor de vereniging. Deze dag zou een dag geweest zijn van illuminatie, bal en andere vreugdetekens. Nadien hebben de Fransen geen poging meer ondernomen om nog referenda te organiseren omdat zij de edele koppigheid van de inwoners van de stad en kasselrij hadden gezien.

13.3 De boeren van het Brugse Vrije vallen een Frans konvooi aan.

In het begin van deze maand waren er andere tekenen van misnoegdheid tegen de Carmagnolen. Een konvooi oorlogsmunitie dat van Rijsel naar Brugge trok, werd in de omgeving van Brugge door een groot aantal boeren aangevallen. De alarmklok werd geluid in al de omliggende parochies. De inwoners kwamen gewapend met geweren en rieken bijeen. Zij vielen het konvooi aan en doodden drie mannen, vijf paarden en verbrandden vier wagens geladen met tenten en ander kampgereedschap. Zij zouden ook nog het overige verbrand hebben, maar door de onversaagdheid van twee vrijwillige officieren werd hen dit belet.

Dumouriez verklaart in zijn memoires de reden van het misnoegen en de opstand van de inwoners. De commissarissen hadden zich voorgenomen om iedere provincie te laten stemmen over de aanhechting bij Frankrijk. Zonder enige regelmatigheid vergaderden zij het volk in de kerken. De Franse commissaris, gesteund door de garnizoenscommandant en de Nederlandse clubisten, las de akte van bijtreding voor. Niemand begreep deze akte en ook niet de toespraak. De aanwezigen tekenden deze akte, meestal al bevend. Men drukte dan die stukken en zond ze op naar de Conventie die terstond een nieuw departement schiep. In vele provincies werden die broederlijke activiteiten met geweld uitgevoerd, zoals te Brussel en te Bergen in Henegouwen. Men schoot met het geweer en kapte met de sabel. Er verschenen gedrukte protesten. Er waren opstanden te Waver en te Halle, te Brakel (in Brabant) en te Zinnik. De gevaarlijkste opstand was te Geraardsbergen. Tienduizend boeren waren daar samengekomen. Zij hadden kanonnen mee en hadden de commissarissen aangehouden. Verder hadden zij een troependetachement uit Gent teruggeslagen. De opstootjes zouden aanzwellen. Het Frans leger was niet bij machte om deze oorlog te voeren, enerzijds tegen het keizerlijk leger dat uit het Rijnland oprukte, anderzijds op de vele plaatsen van de opstootjes. Enige Vlaamse officieren in Oostenrijkse dienst, bevoordeligd door hun kennis van de volkstaal waren dwars door de Franse linies heen getrokken. Met enige "uitgekipte soldaten" konden zij een geregelde vorm geven aan deze binnenlandse oorlog. (Tot daar de memoires van Dumouriez).

Nu ziet men de redenen waarom Salomez en Gadolle de unie met Frankrijk te Veurne niet hebben kunnen doorduwen.

Op 10 maart kwamen er te Roesbrugge, rond 11 uur, 67 Franse huzaren aan. De paarden aten in de feestweide, de manschappen in de herbergen. In de namiddag vertrokken ze naar Ieper.

13.4 Roesbrugge stemt over het referendum

Toen de Fransen de mislukking zagen van het referendum te Veurne, poogden ze de aansluiting bij Frankrijk te bekomen van de dorpen in de kasselrij.

Op 12 maart zijn er te Roesbrugge 17 Franse soldaten gekomen met een sergeant. Deze laatste had papieren in de hand waaronder een Vlaams sermoen, geschreven zoals hij zei door een Nederlands priester. Ze hadden ook een trommel mee, want de Fransen moesten altijd trommelen.

Ze werden in de herbergen gelogeerd. 's Anderendaags om 9 uur kwamen ze op de markt bijeen en vroegen alle Roesbruggenaars in de kapel de vereniging met Frankrijk te stemmen. Het volk kwam toegelopen zoals vele boeren uit Proven. Deze hadden echter knotsen bij zich en daardoor werden de Carmagnolen angstig. Zij zeiden daarop dat zij niemand wilden dwingen om te stemmen en meteen vertrokken ze. Tot lof van Roesbrugge moet ik zeggen dat het grauw van ons dorp zowel tegen de Fransen was als de andere inwoners. Ik heb arme lieden, zelfs vrouwen, met stokken onder de arm, naar de markt zien lopen, schreeuwend naar de soldaten dat zij de vereniging met Frankrijk niet wilden en dat zij weigerden in de kapel te gaan. Gisterenmiddag waren deze Fransen te Watou. Zij hadden er gemiddagmaald en deden er dezelfde voorstellen als te Roesbrugge. Rond 10 uur in de voormiddag vertrokken ze naar Krombeke, waar zij ook vruchteloos gepoogd hebben de aanhechting bij Frankrijk te bepleiten. Ze wilden hier ook een maaltijd nemen, maar de herbergier loste een geweerschot in de lucht en ze liepen weg richting Elzendamme.

Deze Franse soldaten waren nauwelijks verdwenen of op 13 maart kwamen er nu 19 van Ieper. 's Middags stelden ze weer de aanhechting bij Frankrijk voor, maar de hoofdman antwoordde hen dat hij zich refereerde aan de representanten en de magistraat van Veurne. De zaak is dus gebleven zoals ze was. 's Namiddags kwamen de parochianen bijeen in de herberg van Jacobus Schillewaert. De Franse soldaten kwamen er bij zitten en presenteerden hun drogredenen. Niemand wilde er van weten en ze zijn 's anderendaags 's morgens naar Ieper teruggekeerd.

't Vervolgt Franz Denys

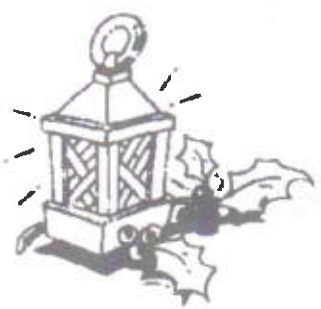

Schilder- & decoratiebedrijf

B. RYCKEGHEM-DUERINCK

- wand- en vloerbekleding
- gordijnen
- rol-, vouw- en reepgordijnen
- spuitwerken

Blasiusstraat 17C - 8972 KROMBEKE
Tel. 057/40.09.40

HOBBYZAAK BUSSCHAERT

Blasiusstraat 16, 8972 KROMBEKE
Tel. 057/40 00 97 - Fax 057/40 10 39

Gans het jaar door op alles voor kat & hond
-10 %
op klantenkaart

- Verkoop van voeders voor honden, katten en alle neerhofdieren.
- Verkoop van hondenkorrels voor jonge en kieskeurige hondjes.
- Verkoop van ALLE POPULAIRE RASSEN met deskundig advies, ingeënt, ontwormd en met garantie :
  vb. : Mini Yorkshire, Malthezer, Chihuahua, Mops, Cocker Vlinder, Franse Buldog, Teckel, Jack Russel, Westie, prachtige Berner Sennen, Rotweiler, Am. Stafford en andere mooie lieve gekruiste hondjes
- Ook alles voor neerhofdieren.

GROENTEN FRUIT

V.O.F. RAPPELET - FOULON

Prof. Rubbrechtstraat 99
ROESBRUGGE
tel. 057/30.11.40
fax 057/30.12.88

OPENINGSUREN
woensdag - donderdag - vrijdag
9.00 - 12.00 u. & 14.00 - 18.30 u.
zaterdag
doorlopend open tot 18.30 u.
zondag
van 9.00 - 12.00 u.

DE FRUITPOORT

van woensdag 15 tot en met zondag 26 december

BOSCOOP APPELS	JONAGOLD APPELS	SPRUITEN	EXTRA MANDARIJNEN	WITLOOF "FLANDRIA" klasse I	Geniet van ons groot assortiment exotische vruchten boschampignons en fruitkorven
3 kg/50 fr. 6 kg/90 fr.	3 kg/70 fr.	22 fr./kg	3 kg/110 fr.	2 kg/100 fr.	

Uitzonderlijk open op dinsdag 21 en 28 december.

Maandmenu december

Jachtaperitief
met wachtbordje

—

Ganzenleverpastei
in framboisecoulie
vergezeld van verse vijgen en toast

—

Sorbet

—

Waaier van fazantenborst
met een chartreuse van groene
kool en Brusselse spruiten
Gegratineerde aardappelen

—

Duo van Bavarois

1.500,-
btw, dienst en
aangepaste wijnen inbegrepen

Den Bogaard

restaurant & tea-room

Nieuwe uitbaters :
Danny en Heidi
Soulliaert - Verraes
Kruisstraat 2
8640 Westvleteren
Tel. 057/400 277

gesloten op dinsdag
juli & augustus iedere dag open

Oudejaarsavond

aanvang om 19.30 uur

Feestelijk cocktail
vergezeld van een wachtbordje

—

Pakketje van zachtgerookte Schotse zalm
vergezeld van nieroogkreeftjes

—

Kreeft "Thermidor"

—

Sorbet

—

Gebakken eendenborst in framboisesausje
en z'n winterse garnituur - aardappelkroketjes

—

Een verzameling nagerechten op bord

—

Koffie en versnaperingen

—

om 12 uur
klinken we met een sprankelend glas op 2000

3.000,-
btw, dienst en aangepaste wijnen inbegrepen
met Discobar • Reservatie gewenst.

De Levaard

ACTIVITEITEN

ZONDAG 16 JANUARI 2000

Steunmaaltijd
t.v.v. de familie Temperville (zie afz. art.)

29 - 31 JAN. & 5 - 6 FEBR. 2000

Toneel
T72 & Watouwesthoek
"Ze zien zieder zeker zot"
Regie : Claude De Beuckelaere

ZATERDAG 13 FEBRUARI 2000

Gezinsfeest

ZATERDAG 19 FEBRUARI 2000

Volkstoneel Flor Barbry
"Onder Ons" van René Verheezen
om 20.00 uur
Toegangskaarten te verkrijgen
in het Klooster te Haringe
en bij Boekhandel Schoonaert
Vvk 200 Bef - Add 250 Bef

ZATERDAG 26 FEBRUARI 2000

3e Blauwers-TD
Organisatie : Jeugd Haringe

VRIJDAG 17 MAART 2000

Concert om 20.15 u.
Lidiya Kovalenko (viool)
Victoria Evtodieva (sopraan)
Yuri Seov (piano)

VRIJDAG 24 MAART 2000

Dialectenquiz
Org. Davidsfonds

ZONDAG 2 APRIL 2000

20 jaar Chiro Haro

ZATERDAG 15 APRIL 2000

SHOWDOWN
Peter Hillewaere versus Jan de Sagher

ZATERDAG 22 APRIL 2000

Kevertreffen
met optreden van The Vipers

ZONDAG 23 APRIL 2000

3e Blauwersmeeting
voor Kevers en Buggy's

ZONDAG 30 APRIL 2000

Karaoke met gastoptreden
van Suzy en de Levaards

Verzekeringskantoor RECOUR

CDV 23657
Prof. O. Rubbrechtstraat 68 A
8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 02 70
Fax 057/30 12 90

- ***In ziekteverzekering mag men zich niet vergissen !!***
- **volledige terugbetaling** van hospitalisatiekosten + voor- en nazorg
- vrije keuze van arts, ziekenhuis en kamer
- onbeperkt in duur en bedrag
- ook ééndagskliniek
- bevallingskosten
- ambulancevervoer
- ...

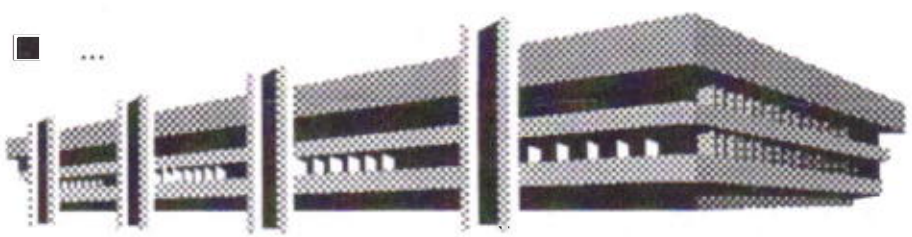

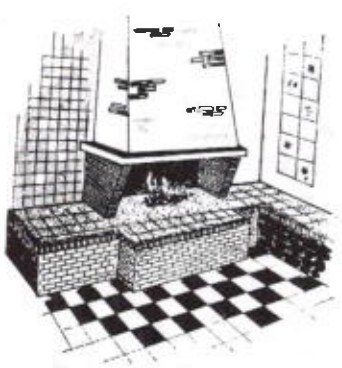

Alle bouwwerken
Vloeren
Terrassen
Sierschouwen

Norbert Butaye

Krombekestraat 47
8691 STAVELE - ALVERINGEM
Tel. 057/30 02 29

WIE IS WIE ?

Wie was Anders Celsius ?

Anders Celsius (1701-1744) was een Zweeds astronoom en fysicus, hoogleraar sterrenkunde te Uppsala en tevens directeur van de onder zijn leiding gebouwde sterrenwacht.

Celsius is voornamelijk bekend om de door hem opgemaakte temperatuurschaal. Die ontstond in 1742. Smeltend ijs gaf hij het getal 100 en de damp van kokend water werd 0. Daarna verdeelde hij de afstand tussen 100 en 0 in honderd gelijke delen.

Het was Carolus Linnaeus (die we vorige keer hebben besproken), die de schaal van Celsius omdraaide. Omdat hij het logischer vond dat de laagste temperaturen ook de laagste cijfers kregen. De temperatuurschaal van Celsius is nu in de thermometers algemeen gebruikelijk.

Schoonheidsinstituut
Natacha

Parfumerie - Pedicure - Manicure
Maquillage - Esthetiek
2 Zonnetunnels (10 + 2 gratis)

"2000 KOMT ERAAN "

- Grote keuze van **Millennium-geschenkmanden en -cadeaus** *(ook voor kinderen)*
- **Nieuwe** dames- en herenparfum *"Nazareno Gabrielli"*
- **Nieuwe** kinderparfum ***"Tarzan"***
- Feestelijke **Millennium maquillagekleuren**
- **Bij aankoop** ontvangt elke klant een ***Millenniumgeschenkje***

Prof. O. Rubbrechtstr. 44 - ROESBRUGGE
Op afspraak : 057/30 14 12
Iedere woensdag ook nog verzorgingen na 19 u. (op afspraak)
Gesloten zondagnamiddag en dinsdag
Open van 9 tot 12 u. en van 13.30 tot 19 u.

Uitzonderlijk open op dinsdag 21 en 28 dec.

TIMMER- EN SCHRIJNWERKEN

VERYSER Roland

- Nieuwbouw en verbouwingen
- Ramen en deuren in hout, PVC en Alu
- Garagepoorten + automatisatie
- Rolluiken : gewone en elektrische bediening
- Binnenhuisinrichting : binnendeuren, plafonds, trappen, parket
- Veranda's
- Zonnewering

Waaienburgseweg 11A, 8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 06 79 - Fax 057/30 15 09

RIMAL b.v.b.a.

- RENOVATIE VAN GEVELS
- ALGEMENE VOEGWERKEN
- ELASTISCHE VOEGEN
- HYDROFOBEREN VAN GEVELS

LANGE TORHOUTSTRAAT 48, 8900 IEPER
Tel. + Fax 057/21 93 59

Trouwplannen ?
Baby op komst ?

Kom bij ons een kijkje nemen !!!

Drukkerij SCHOONAERT
Bergenstraat 1 • 8972 Roesbrugge
057/30 03 79

Geert DOOLAEGHE
Kleine Markt 20, 8978 WATOU
Tel. 057/38 80 19 - Fax 057/38 89 37

BP
verdeler van BP-OIL produkten

- ✘ Gasolie verwarming -> automatische bevoorrading
- ✘ Gasolie diesel
- ✘ Smeermiddelen
- ✘ Kolen
- ✘ Gas
- ✘ Lamppetroleum
- ✘ Mazouttanks
- ✘ Veevoeders

DECORATIE - SCHILDERWERKEN
LEO PARENT

- ☐ Binnenhuisdecoratie "van vloer tot plafond"
- ☐ Exclusieve verftechnieken
- ☐ Verkoop en plaatsing laminaat parket

Duinkerkestraat 200, 8970 POPERINGE
Tel. & Fax 057/33 72 71

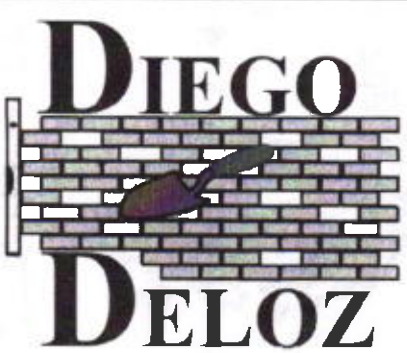

DIEGO DELOZ

BOUWEN - VERBOUWEN
VLOEREN - FAIENCEN

Hoogstraat 3, 8972 Haringe
Tel. 057/30 16 72

ACTIVITEITEN EN VERMAKELIJKHEDEN

MAAND DECEMBER

Kaartingen
• Roesbrugge, bij P. Gunst
dinsdag 28 december
puntenkaarting "Derde Leeftijd"

MAAND JANUARI

Kaartingen
• Haringe, in de schoollokalen
woensdag 12 januari
puntenkaarting "Derde Leeftijd"
• Beveren, H. Hartzaal
zaterdag 22 januari vanaf 19 u.
zondag 23 januari vanaf 9.30 u. tot 22 u.
Boterkaarting
t.v.v. Motocrosser Steven Declerck
inleg 45 fr. of 5 voor 200 fr.
• Roesbrugge, bij P. Gunst
dinsdag 25 januari
puntenkaarting "Derde Leeftijd"

Vogelpik
• Haringe, in "St.-Jozef", bij Cecile Ryon
zaterdag 8 en zondag 9 januari
smijting voor de leden
• Roesbrugge, bij P. Gunst
zaterdag 8 januari : smijting voor de leden

ROESBRUGGE

BURGERLIJKE STAND

Overlijdens
- Michel Roelstraete, 77 j., echtgenoot van Simonne Huyghe.

Huwelijksaankondiging
- Frank Weemeeuw van Roesbrugge met Knockaert Heike van Leopoldsburg.

KERSTBOOMOPHALING & -VERBRANDING TE BEVEREN-IJZER

Op vrijdag 7 januari 2000 organiseert de Landelijke Gilde als naar jaarlijkse gewoonte een grote kerstboomverbranding in de buurt van de dorpskom.

Dit kan echter niet gebeuren zonder bomen. Daarom roepen we alle Bevernaars op hun afgedankte dennengroen op voor hun deur te zetten op vrijdagmorgen 7 januari. Wij halen die op en maken er brandhout van. Uiteraard kunt u ook op deze avond Picon, Glühwein, chocomelk en ... nuttigen. Wij hopen op een talrijke opkomst.

KEUKENHANDDOEKKAARTING VRIJE BASISSCHOOL BEVEREN-IJZER

Dankzij de 45 sponsors hebben wij maar liefst 250 prijzen kunnen uitreiken. Wij danken alle gulle schenkers alsook al onze kaarters en al diegenen die ons steunden.

PEDICURE
Mevr. Vandewalle-Decaestecker
Veurnestraat 9
8640 Vleteren (Oost)
Op afspraak : tel. 057/40 01 01

Ook verzorging aan huis.

Woensdagnamiddag gesloten

Alle voetverzorgingsprodukten
en benodigdheden

GARAGECAPPOEN
Prof. O. Rubbrechtstraat 32
8972 ROESBRUGGE
Tel. 057/30 03 59 - 057/30 13 52

Nieuwe en tweedehandse auto's
Alle carrosseriewerken • schilderen
Personenauto's en vrachtwagens
Depannagediensten

RENAULT Scenic '98
RENAULT 19D '95
FORD Fiesta 1800D '95
VW Sharan TDi '99
VW Passat '99

SCHOONHEIDSINSTITUUT
Valerie VIANE
SCHOONHEIDSSPECIALISTE
CAMOUFLAGISTE
van wijnvlekken en littekens
KLEUR- EN STIJLADVIES
- *alle eindejaarsgeschenken, nieuwe parfums, juwelen,*
- *waardebons in mooie verpakking*
- *verzorgingen en maquillages voor uw feesten*

Esthetiek
Parfumerie
Pedicure
Zonnebank - 3 gezichtsbruiners

Provenplein 53
8972 PROVEN
Tel. 057/30 08 51

BRIEFJE VAN

EEN KLEINE MAN

Beste Jef,

Sedert 1946, en dat is al meer dan een halve eeuw geleden, hebben de Liberalen, die zich naderhand ook PVV-ers en nog later VLD-ers hebben genoemd, altijd hun verkiezingspropaganda opgebouwd op "vermindering van belastingen". Maar in die meer-dan-een-halve-eeuw zijn de belastingen altijd maar gestegen, en zijn er een hele reeks nieuwe bijgekomen, ook tijdens de legislaturen met de Liberalen.

Met de jongste verkiezingscampagne is het niet anders geweest. Verhofstadt heeft weer eens drastische verminderingen van belastingen en sociale lasten beloofd. Maar tot op heden is daar helemaal niets van te merken. Ik heb enkele dagen geleden mijn aanslagbiljet "aanslagjaar 1999 - inkomsten 1998" binnengekregen en het is nog altijd van hetzelfde kaliber als de vorige jaren. Naast het hoge bedrag aan personenbelasting is er nog steeds 3% crisisbelasting en 8% gemeentebelasting aan toegevoegd. Ik betaal nog evenveel onroerende voorheffing, huisvuilbelasting, belasting ter bescherming van de oppervlaktewateren en polderbelasting. Ik betaal verkeersbelasting voor mijn wagentje, en op de magere opbrengst van mijn spaarcentjes wordt 15% belasting afgehouden. Bij de herbelegging van een kasbon betaal ik beursbelasting. Tenslotte, maar niet in het minst, betaal ik op alles wat ik koop, alsook voor elk werkje dat bij mij uitgevoerd wordt, nog van 6 tot 21% BTW-belasting, met daarenboven voor sommige producten, zoals bier, rookwaren, benzine, enz., nog accijnsbelasting. Om het kort en klaar te zeggen : ik ben overbelast, want meer dan 60% van mijn inkomen gaat naar de Staat.

En veranderen gaat het niet doen, bijlange niet. We betalen juist zoveel omdat er door sommigen bijzonder hard gefraudeerd wordt, ongeveer 600 miljard per jaar. En liever dan de strijd tegen de fraude aan te binden, gaan ze de brave burgers - de mensen die wel hun plicht doen - wat meer belasten. Zo komt men toch aan het vereiste bedrag om de boel te laten draaien.

We hebben bovendien in de krant gelezen dat er 364 miljard van de rechtstreekse belastingen niet geïnd wordt, bij gebrek aan personeel op de ontvangstkantoren. Er zijn, naar het schijnt, 700 bedienden tekort, en niettegenstaande heel wat werkloosheid bij de jeugd, wil er niemand nog naar de staatsadministratie.

" Goed te begrijpen", *zegt Gusta,* " de Staat is een slechte werkgever, die moeilijke examens uitschrijft en altijd minder betaalt dan in de privébedrijven. Men heeft liever miljarden te laten verloren gaan, dan fatsoenlijke wedden uit te keren. Is dat het beheer van een goede huisvader ? En waar blijven de syndicaten ?"

Ja, waar blijven ze ?
Pol

ONZE HOSPITALISATIEVERZEKERING :
UW ZEKERHEID !

- Toetreden kan tot uw 65ste.
- Bestaande aandoeningen worden niet uitgesloten.
- Recht op een éénpersoonskamer naar keuze.
- Erelonen worden vergoed (tot 200 % RIZIV)

Vrijstelling ? Uitsluitingen ? Wachttijden ?

Raadpleeg Uw kantoorhouder :

KRIS ROSSEEUW

Provenplein 48, Proven - Tel. & Fax 057/30 03 55

ARGENTA
uw appeltje voor de dorst

CDV 26975

1999 Happy Millennium 2000

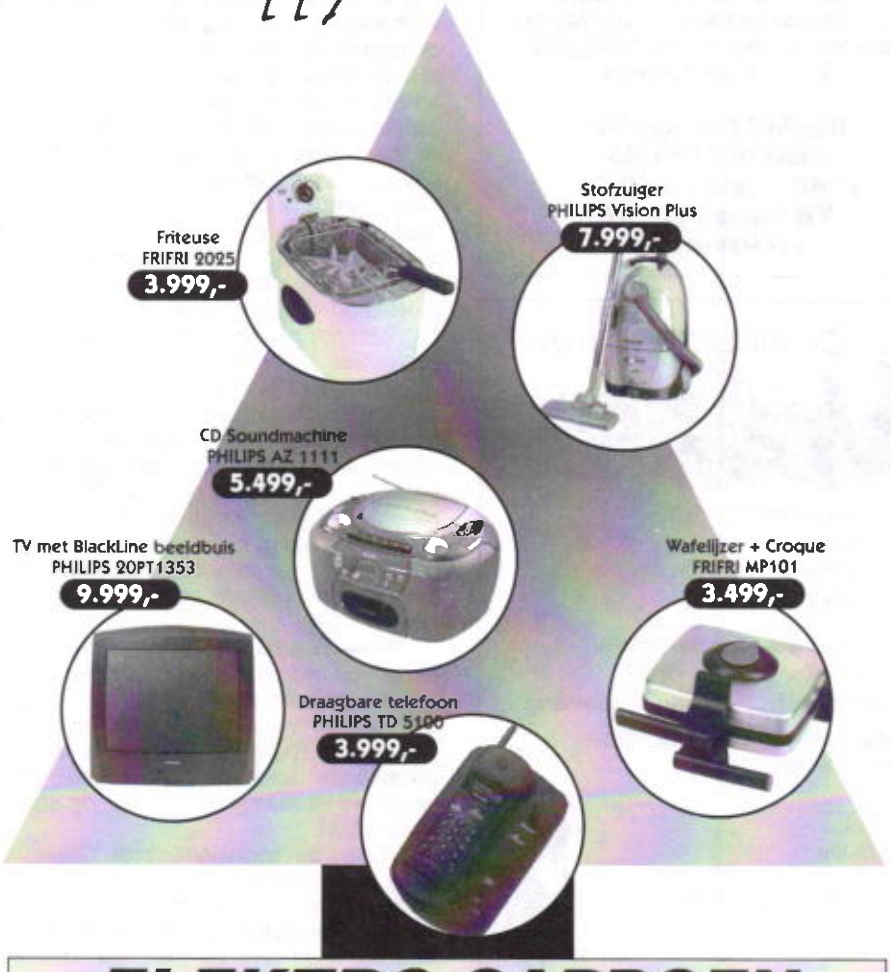

ELEKTRO CAPPOEN

Prof.O.Rubbrechtstraat 12 - ROESBRUGGE - tel. 057/30 05 94

SERVICE & KWALITEIT

AL WEERSKANTEN VAN DE SCHREVE

" 't Barriertje" wos 'n grenskafeetje en winkeltje in schepwaare. Er stond nog 'n beetje oude koteralie errond, waar dat er eenige hennen rondliepen. Maar, in den goe'n tijd van de blauwerie, hadden die kotjes dikkers voor entwot anders van passe è kommen, want 'n paar honderd meters ervan, wos je ol op 't Fransche.

Dat doeningsche had zijn besten tijd gehad en Juul en Marie, die daar weunden en de eenige kalanten die daar nog kwamen, waaren in 't zelfde geval. 't Eenigste dat ze nog deeden, wos erover klappen.

't Wos rond Sint-Elooi. Gelik olle jaare, had Marie, op 'n achternoene, heur vaste kalanten inviteerd om kaffie met 'n druppel te kommen drinken, pannekoeken t'eeten en ols ze nog goeste hadden 'n goe pinte te drinken ... Juul had weere den ouden fonograaf in de kafee è zet. "Dat brengt ossan è beetje ambiance", zei Juul ... "met die liedje van overtijd!"

Mielten Stecker, van de boerderie vlakbij, en zijn wuuf met Disten Saegher en zijn vrouwmens, waaren d'eerste die toekwamen. Ze waaren vroeg aan, maar in attendant, begosten ze è partie te kaarten.

't Volgende moment kwam Liese Bakkers toe met heuren veloo ... Liese wos è beetje è speciale. Achter den laatsten oorlooge, ten tijde dat de Canadiens in de streeke waaren, had Liese è schoonen tijd beleefd. 't Scheelde aan niet of ze ging met è Canadien trouwen. Maar olmetekeer "schuurden z'n puuste" weere naar Canada. Ze trouwde toen met è Fransman, maar achter 'n tijd liet ze den dienen zitten om by 'n Algerien te gaan en sedert 'n half jaar wos ze by 'n zekeren Carlos, 'n zwaar geval, die voyageur wos, maar Liese wiste niet djuuste in wuk ...

Liese kwam binnen, zei gedag, bestelde è pinte, ging aan 'n tafeltje olleene zitten en ontstak è sigarette. Juul ging er teegen klappen en zag direkt dat 't heur eerste pinte niet wos.

"Doet dien fonograf 'n keer speelen, Juul!" vroeg ze ... "dat 't hier è beetje geestig is!" Met gekras en gekriep, begost er 'n accordeon è tango te speelen en 'n vrouwestemme zong : Kiss me again ..! Liese stoeg rechte en met 'n heesche stemme zong ze mee : "Kiss me my darling ! ... Godverdomme toch !" riep ze ... "waar is dien schoonen tijd !" Ze zakte, met 'n snik, weere op heuren stoel en wrong heur sigarette kapot in den cendrier ...

"Je had nog è beetje succes in dien tijd, ennée Liese !" gekte boer Stecker ... "wuk vroegen de Canadiens voor è pak sigaretten ?"

" 't Zelfde da'je gie vroeg voor è pond butter!" stekte Liese weere ... Juul wos den eenigen die lachte...

"Ja, 'k gaan 'n keer de plaate draaien !" zei Juul ... 't Wos Lyne Renaud die zong van "Ah ! Le petit vin blanc !". Liese ontstak è sigarette en neuriede mee ... Marie kwam uit de keuken en zag Liese daar alleene zitten en ging erbij ... "Hoe gaat dat nu, Liese ?" vroeg ze ... "En Carlos, hèt 'n nog z'n leeven niet è beetje è beterd ?"

"Ha, 'k moete zeggen gelik of dat is !" zei Liese ...

" 't Is nu veele beter ... è zit nu geheele daagen binnen ... è drinkt en è smoort minder ... è loopt achter geen andere vrouwmenschen meer en è gaat olle zundage naar de messe !"

"Is dat waar ?" riepen ze ollemaale ... "dat is è mirakel!"

"Bha, è mirakel precies !" zei Liese ... " 't Is nu ol te ziene wuk dat 'n gaat doen ols 'n uut 't kot komt !"

De fonograaf speelde van "J'Attendrai".

KWAAK

Opmaak en druk : Drukkerij Schoonaert bvba, Roesbrugge